ཀུན་བཏུས་པོད། ༣

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།
སྟོད་ཆ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།
2019

© Gaden Phodrang Trust
(Office of His Holiness the Dalai Lama)
All rights reserved
Compiled, edited and published under the
auspices of the Office of His Holiness the Dalai Lama

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།
ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།
སྟོད་ཆ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་དཔར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས། ༥༠༠༠
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

Series title: nang pa’i tshan rig dang lta grub kun btus, Vol. 3
Volume title: phyi nang gi lta grub kyi skor pod rgyas pa, Part 1

Compiled and edited by the Kuntue Committee

Classical Indian Philosophy – Systems of Philosophy - Sāṃkhya–Vaiśeṣika - Ñyāya - Mīmāṃsā - Vedānta - Jaina - Cārvāka - Buddhist schools - Vaibhāṣika - Sautrāntika - Yogācāra - Madhyamaka

ISBN 978-93-83091-63-8

Printed in New Delhi

2019

༄༅། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་གསུམ་པ།

ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།

སྟོད་ཆ།

སྤྱི་ནོར་༧དགོངས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཁྲབ་ལམ་སྟོན་འོག་
ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
2019

དཀར་ཆག

༄གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་བའི་སྔོན་གླེང་།

༡ གླེང་བསླང་བ། 1

༢ ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར། 2

༣ འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྟ་གྲུབ་འཕེལ་རིམ། 3

༤ སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ། 5

༥ གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་རིམ། 8

༦ མཇུག་བསྡུའི་གཏམ། 11

ཪོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། 15

སྐབས་དང་པོ། ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད།

༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་བྱུང་རིམ། 23

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད། 35

༣ ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་མདོར་བསྡུས། 38

༤ འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་བཏུས་ཏེ་
སྟོན་པའི་གཞུང་བྱུང་ཚུལ། 47

སྐབས་གཉིས་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད། 55

དང་པོ། གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 74
༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 79
༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པ། 84
ཁ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། 88
ག ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འབྱུང་འཇུག་གི་རིམ་པ། 97
ང ཤེས་བྱེད་བློ་སོགས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག 101
ཅ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག 104
ཆ ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ། 112

གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 122
༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན། 124
༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ། 125
ཀ རྫས་བཤད་པ། 126
ཁ ཡོན་ཏན་བཤད་པ། 131
ག ལས་བཤད་པ། 139
ང སྤྱི་བཤད་པ། 140
ཅ བྱེ་བྲག་བཤད་པ། 142
ཆ འདུ་བ་བཤད་པ། 143

ཇ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག ... 148
ཉ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ། ... 150

གསུམ་པ། རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། ... 157
༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། ... 161
༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་བསྡོམས་ཏེ་བཤད་པ། ... 161
ཁ ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། ... 164
ག གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ... 168

བཞི་པ། དཔྱོད་པ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། ... 174
༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན། ... 177
༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ གཞིའི་རྣམ་གཞག ... 177
ཁ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག ... 181
༤ དཔྱོད་པ་བའི་ནང་ཚན་ཙ་ར་ཀ་པའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ། ... 190

ལྔ་པ། རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། ... 198

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། 201
༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 203
ཁ ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག 209
ག ཞར་བྱུང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ཤན་ཞུགས་ཚུལ། 210

དྲུག་པ། རྒྱལ་བ་པའམ་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 215
༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན། 218
༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་བདུན། 219
ཁ རྫས་དྲུག་གམ་ལྔའི་རྣམ་གཞག 224
ག རྫས་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག 226
ང ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག 228

བདུན་པ། རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། 234
༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 237
༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 240
ཁ ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག 248
ག རང་གི་ལྟ་གྲུབ་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ། 249

སྐབས་གསུམ་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད། 261

དང་པོ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 273
༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ། 289
༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 294
༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། 296
ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།
༡) ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་རྣམ་གཞག 306
ཀ) སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། 309
ཁ) གཙོ་བོ་སེམས་དང་འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། 313
ག) ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། 315
ང) འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི། 326
༢) རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག
ཀ) རྒྱུ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག 328
ཁ) རྐྱེན་བཞི་བཤད་པ 333
ག) འབྲས་བུ་ལྔ་བཤད་པ། 335
༣) འཇལ་བྱེད་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག 339

གཉིས་པ། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 344
༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ། 347
༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 349
༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ། འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ། 351
ཁ། འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།
༡) རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག 354
༢) འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ། 362
༣) རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་སྒྲུབ་པ། 368
༤) ལུགས་འདིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛོག་ཚུལ། 384
༥) འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག 388
ག། ཞར་བྱུང་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ཚུལ། 395

གསུམ་པ། སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། 400
༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ། 402
༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 405
༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།
ཀ། འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ། 409
ཁ། འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།
༡) ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག 411

༢) ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག

ཀ) སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་འདོད་ཚུལ། 423

ཁ) རྟེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞི། 430

ག) ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བརྒྱད། 436

ང) བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི། 442

༣) ཉོན་ཡིད་བཤད་པ། 456

༤) སེམས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ། 462

༥) རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་ཚུལ། 473

༦) ཚད་མའི་རྣམ་གཞག 483

བཞི་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 487

༢ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ། 491

༣ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། 506

༤ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས། 510

ཀ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡) སྤྱིར་བཤད་པ། 518

༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། 521

༣) འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པ། 523

༤) མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། 535

༥) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། 540

ཁ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡) སྤྱིར་བཤད་པ། 543

༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད། 544
༣) གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ། 545
༤) ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་གཙོ་བོ་རྣམས་བཤད་པ། 548

ལྔ་པ། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མཇུག་བསྡུ་བ།

༡ གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིས་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་སྤོང་ཚུལ། 561
༢ གྲུབ་མཐའ་རྣམས་སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཚུལ། 562
ལུང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་། 571

༄གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་བའི་སྔོན་གླེང།

༡ གླེང་བསླང་བ།

༄༅། །ངོས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་བོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་དང་མཁས་དབང་རྣམ་པ་ཚོར་ལོ་བརྒྱད་དགུའི་གོང་ནས། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅོག་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་ན་ལེགས་ཚུལ་གྱི་བསམ་འཆར་ཕུལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བཤད་ན་ནང་པའི་གཞུང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཚང་བར་སྟོན་ནུས་པར་མ་ཟད། ཆོས་དད་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཛམ་གླིང་གི་མི་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཅུ་ཀུན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་ཞིང་ཕན་རླབས་ཆེ་བའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚན་ཞིག་བསྐྲུན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། སྡེ་ཚན་གསུམ་ནི། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་གམ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག དེ་གཉིས་གཞིར་བྱས་པའི་སྙིང་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་རེད། སྡེ་ཚན་དེ་གསུམ་སོ་སོར་དབྱེ་ཚུལ་དང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཅས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཙུང་ཞིབ་ཙམ་ཞིག་ནི། ནང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་གྱི་སྔོན་གླེང་དུ་བྲིས་ཟིན་པ་ལས་མཁྱེན་འཚལ། སྔོན་གླེང་དེའི་ནང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་ཡང་རགས་རིམ་ཞིག་སྨྲས་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་ད་ལམ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་

བམ་ཀྲུས་པ་སྟོད་སྨད་གཉིས་རྩོམ་སྒྲིག་ཟིན་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་འདིར། འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ནས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་ཀྲུས་ཙམ་ཞིག་སློན་གླེང་གི་ཚུལ་དུ་དགོས་ཚུལ་གླེང་བ་ལྟར་ཙུང་ཞིག་འབྲི་འདུན་བྱུང་།

༡ ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར།

དེ་ཡང་ཚན་རིག་ཅེས་པར་གོ་དོན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྨྲ་སྲོལ་འདུག་ཀྱང་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ནི། ཆ་ལག་ཚང་བའི་ལག་ལེན་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔྱད་ཐབས་དམིགས་བསལ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པར་སེམས། དཔེར་ན་ཚན་རིག་པས་དོན་གང་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་ན་ཐོག་མར་ཚོད་དཔག་དང་། ཚོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་ཞིབ་འཇུག་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་དངོས་སུ་ཚོད་ལྟ་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་བརྒྱུད་རྗེད་དོན་གང་ཞིག་མངོན་གྱུར་དུ་བྱུང་བ་དེ་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཚོད་ལྟ་དེ་གའི་ལམ་ནས་གྲུབ་འབྲས་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་ན། ད་གཟོད་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་གྲགས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། རྙེད་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་སྤྱོན་འགྲོའི་འཚོལ་ཞིབ་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ཚན་རིག་ཅེས་འབོད་པ་ལྟར་རེད། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་པར་ལྟ་གྲུབ་ཡོད་ཚོག་ཀྱང་ལྟ་གྲུབ་མཁན་པོས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་རྣམས་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ཐུབ་པའི་ངེས་པ་མེད། ལྟ་གྲུབ་ནི་དཔྱོད་ལྡན་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་མཚན་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ སྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་ཡིན་ངེས་སྙམ་པའི་གཏན་འཁེལ་བའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་གོ་ཆོག ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་དོན་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་མཐོང་ཆོས་སུ་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་མངོན་

པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མངོན་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱོད་མཁན་ཤ་སྟག་ཏུ་མངོན་པས། འཇིག་རྟེན་འདིའི་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཤེས་བྱའི་སྒོ་མོ་འབྱེད་པར་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཚོས་ནུས་པ་ཆེ་ཤོས་བཏོན་ཡོད་པར་སྨྲ་ཚོག གང་ལྟར་ཡང་བསམ་བློར་དཔྱད་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་ལ་ལྟ་ཚུལ་གྱི་རིགས་སྣ་མང་གནའ་རབས་སུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གིས་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པ་འདིར་ཡང་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ལྟ་ཚུལ་ཆ་ཚང་བ་ཡོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཤུགས་ཆེ་འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་སུས་ཀྱང་བསྙོན་མི་ནུས།

༣ འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྟ་གྲུབ་འཕེལ་རིམ།

བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་དང་། དེང་རབས་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བྱུང་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས། འཕགས་ཡུལ་དུ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ནང་གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་སྔ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་བཀོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོ་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་བརྩིས་པའི་ལོ་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་གོང་དུ་གྲངས་ཅན་པ་བྱུང་བར་སྨྲ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་བརླིང་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། གྲངས་ཅན་པར་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པོ་ཡོད་ཅིང་། འདི་པས་ཤེས་བྱ་ཀུན་གྲངས་ཉེར་ལྔར་བསྡུས་ཏེ་འཆད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཀུན་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་དང་། བདག་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པ་ལས་བྱེད་པོ་མིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་བསྒོམས་ཏེ་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་རང་བཞིན་མཐོང་ན་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྨྲ་ཞིང་། འདི་ལ་ནང་གསེས་དབང་ཕྱུག་བྱེད་པོར་སྨྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། དབང་ཕྱུག་བྱེད་པོར་སྨྲ་བ་འདིས་སྤྱི་གཙོ་བོ་རྟག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ནུས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་སེམས་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོར་མི་

ཏུང་བར་བསམམས་ནས་དབང་ཕྱུག་གི་བློ་ཡི་གཡོ་བ་དང་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་སྤྱི་གཙོ་བོ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བསྐྲུན་པར་བཤད།

རྒྱ་བའི་ཟླ་བ་པོ་དང་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་གྲངས་ཅན་ལྟར་འདོད་པར་མཚུངས་ཀྱང་བདག་གི་ཁྱད་པར་འདོད་ཚུལ་ལ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ལས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁྱད་པར་བྱུང་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་འདི་དག་ནང་པན་ཚུན་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ལ་རྩོད་གླེང་ཤུགས་ཆེ་གནང་འདུག་དཔེར་ན། རིག་བྱེད་པའི་ཚངས་པའི་མདོའི་ལེ་ཚ་བཞི་པར་ཚངས་པའི་བདག་ཁོ་ན་ལས་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་བདག་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་དང་། མདོ་དེའི་ལེ་ཚ་གཉིས་པར་གྲངས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་སེམས་སོགས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དམ་འཛོག་ཚུལ་ལ་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་བྱུང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་ལེ་ཚ་གསུམ་པར་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་གཟུགས་ཕུང་ལས་བདག་དོན་གཞན་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་དགག་གཞག་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་གནའ་དུས་འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྟ་གྲུབ་པན་ཚུན་བར་གྱི་རྩོད་གླེང་ཤུགས་ཆེ་བྱུང་བ་སངས་རྒྱས་པ་དང་མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་ལས་གསལ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྩོད་གླེང་རྣོ་ངར་ཅན་མང་པོ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་གྲུབ་མཐའ་པན་ཚུན་གཉིས་ཀ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བར་རམ་འདེགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་སྨོས་མི་དགོས། གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ། དཔྱོད་པ་བ། གཅེར་བུ་པ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་ཡིན། དེ་དག་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་སོགས

ལས་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད། ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ཉིད་བསྡུས་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་ཡང་བཀོད་ཡོད་མོད་འདིར་མང་དུ་དོགས་པས་གཙོ་ཆེ་བ་ཁག་ལས་གཞན་མ་སྨྲས། སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྱི་གྲས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཁྱོན་ཡོངས་སུ་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་གི་ནང་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་བརྟེན། རྒྱ་བའི་ཆ་ནས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ལ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་མོད་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་རྒྱ་གར་གནའ་རབས་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་བ་དཔེར་ན་ལས་འབྲས་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་མ་ཟད། གནའ་རབས་ཀྱི་རྒྱ་གར་མུ་སྟེགས་པའི་ཚོ་ག་དང་ཀུན་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་ཤུགས་རྐྱེན་ཡང་ཐེབས་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ།

༤ སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ།

སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསུང་ལས་མཆེད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་སྔར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་བདག་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་གསུངས་ཤིང་། འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་གྱུར་ཡོད། དེ་དུས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་ནས་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་སྔར་གཏན་ནས་གྲགས་མ་མྱོང་བའི་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཞིག་གསར་དུ་གསུང་བར་ཁོང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གནོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཕྲད་དེ། ཟབ་ཞི་སྤྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། །བདུད་རྩི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཤིག་ཁོ་བོས་རྙེད། །སུ་ལ་བསྟན་ཀྱང་གོ་བར་མི་ནུས་པས། །མི་སྨྲ་ནགས་ཀྱི་ཚལ་དུ་གནས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུང་དགོས་བྱུང་ཡོད།

བདག་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་ངོས་ནས་རྒྱུན་དུ་འཕྲོལ་བཤད་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པས་འདིར་མང་དུ་ཞུ་དགོས་པར་མ་མཐོང་ཙམ་གནད་བསྡུས་ནི། བདག་མེད་པ་ཞེས་པ་དེས་སྟོང་ཀྱང་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པ་མིན་པར་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པའི་དོན་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ང་ཚོར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པའི་དོན་ཏེ། སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་ན་སྣང་བའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དངོས་པོ་ལ་རེག་དགོས་པ་ལས་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལས་བཀྲལ་བའི་འཁྲུལ་བ་འདི་ཡོང་མི་རིགས་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་ལས་བཀྲལ་བའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་གཞི་ལ་བཞག་ནས་སྐྱེ་བས་ན། ཆོས་རྣམས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་མིན་པར་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཡིན་ལུགས་དེ་མཐོང་ན་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྐྱེ་བའི་གནས་མི་རྙེད་པ་ཞིག་འོང་། དེས་ན་ལྟོས་མེད་རང་མཚན་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་བདག་མེད་པའི་དོན་ནོ། །བདག་མེད་པའམ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་འདི་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་གོ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་རྙེད་ཐབས་མེད་ཅིང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཨཱརྱ་དེ་བས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྙེད་པའི་སྒོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད།

ནམ་རྒྱུན་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་ཚུད་མིན་གྱི་ཚད་མཚོན་བྱེད་དེ་ཆགས་ཡོད། ཕྱག་

རྒྱ་བཞིའི་དོན་དང་གཙོ་བོར་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ནང་གསེས་བཞིར་གྱེས་ཤིང་། གྲུབ་མཐའ་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་རང་རང་གི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པའི་གཞུང་བཙུགས་པའི་སྲོལ་རིམ་གྱིས་དར་བ་ལས་སྔོན་པ་བྱོན་དུས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར་སྣམ།

དེ་ཡང་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་མཛད་པའི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་དགག་པ་གསལ་བར་ཐོན་པས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རྩ་ཤེ་མ་མཛད་པའི་སྔོན་ནས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་རང་རྐང་ཚུགས་ཡོད་པ་སྨོས་མ་དགོས། མདོ་སྡེ་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གྱེས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན་སྔ་ས་ནས་ཡོད་ཚོད། གང་ལྟར་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་གའི་ཐ་སྙད་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱང་གསལ་མོད། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དེ་སྔ་ཤོས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྲོལ་བཏོད་པ་ནས་ཡོངས་གྲགས་སུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོར་འབོད་པའི་སྲོལ་བྱུང་བར་མངོན་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཡི་ཐ་སྙད་བརྟན་ཚུགས་པར་ཆགས་པ་ནི། དེང་སང་གི་དཔྱད་བརྗོད་པ་འགས་དུས་རབས་ལྔ་པ་ཙམ་ལ་བྱོན་པར་བཤད་པའི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྙད་དང་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དེའི་ཆེ་དར་ཟིན་པའི་ཕྱི་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱང་གསལ་བར་བསྟན་ཡོད་པས། སྐབས་དེ་དུས་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཞེས་པའི་

འབོད་སྒྲོལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་གྲུར་ཟིན་པ་ཚོད་དཔག་བྱ་ཐུབ། གང་ལྟར་ཡང་། བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས། སྡེ་པ་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །ཞྭ་གྲོས་ཐ་དད་བྱུང་བ་བཞིན། ། ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པས་ཞྭ་གྲོས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་ལྟ་བ་དང་ཐེག་པ་སོ་སོ་དུས་ནམ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པའི་མཐའ་ནི་སུས་འགོག་པར་ནུས།

ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དང་། དེར་མ་ཟད་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་། ཕྱིས་སུ་ཞི་འཚོའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་ལའང་བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་དངོས་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་རང་རིག་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་ལ་རྩོད་གླེང་དང་། ལྷག་པར་ཚད་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཤུགས་ཆེར་བྱུང་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་བསྙོན་དུ་མེད།

༥ གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་རིམ།

འཕགས་ཡུལ་དུ་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་བའི་སྟབས་ཤེས་ནི། དེང་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་གཉིས་ཡིན་པར་ངེས། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་བྱུང་བའི་མཁན་ཆེན་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཕྱིས་སུ་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་ཡང་འདོད་ཚུལ་བཀོད་དེ་དགག་གཞག་བྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་ཤོས་ཆགས་ཡོད། གཞན་ཡང་ཆེད་དུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་

འདོད་ཚུལ་དག་དཀྲུས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་དེ་དགག་གཞག་བྱས་པ་མིན་རུང་། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁས་ལེན་འགའ་ཞིག་ལ་སྐབས་སོ་སོར་འབྲེལ་ཆགས་ཀྱིས་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པའི་གཞུང་ནི། སྔོན་པའི་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྣང་མ། ཇོ་ཏཱ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་འབྱེད་ཀྱང་མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་འགའ་ལ་དགག་གཞག་གསལ་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད་རང་སྡེའི་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཁྱད་པར་གསལ་བའི་བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་།

བོད་དུ་ནི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ཁྱབ་ཆེན་པོར་དར་ཞིང་། ཐལ་ཆེར་རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། ཕྱྭ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། དབུས་པ་བློ་གསལ་སོགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་སྔ་ཤོས་ཀྱི་གྲས་སུ་ངེས། འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལེགས་པར་བཤད་པ་དེའང་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུ་བྱ་དགོས་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ཅེས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་ཡོད། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེ་གྲས་ནི་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་དང་། དེའི་རྗེས་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ། ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐའ་གསུམ་སྟེ་དེ་རྣམས་ནི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེ་ཁག་གི་ནང་ནས་ངོས་ལ་རྒྱུས་ཆེ་བའི་གྲས་ཡིན། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཀུན་མཁྱེན་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སྤྱིའི་སྒྲོམ་མཚུངས་པར་མ་ཟད་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་སྟོམ་རྒྱག་སྟངས་སོགས་ཁག་ཅིག་ཏ་ལམ་གཅིག་གྱུར་ཆགས་ཡོད། སྟག་ཚང་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པར་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྟག་ཚང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་སུ་གསལ། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ནང་རྒྱས

ཤོས་ནི་འཇམ་བཞད་ཀྱི་གྲུབ་མཐར་སྣང་ཞིང་། འདིའི་ནང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་རང་རང་གི་རྩ་གཞུང་ཁག་དང་རྒྱ་གཞུང་རང་ལ་གཏུགས་ནས་འཆད་ཅིང་། བོད་དུ་མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་སྐོར་དེ་སྔ་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་བ་དེ་འདྲའི་རིགས་འཇམ་བཞད་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསར་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པའང་ཡོད་པས་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བར་མངོན། སྔག་ཚང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་སུ་འཕངས་པའི་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་ཀྱི་ལན་སྤྱི་ར་སྔ་ས་ནས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བློ་སོགས་ཀྱིས་བཏབ་ཡོད་ཀྱང་འཇམ་བཞད་གྲུབ་མཐར་སྟག་ལོའི་ལན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཏབ་ཡོད། སྤྱི་ར་སྟག་ཚང་བ་ཆེན་པོས་འཕངས་པའི་འགལ་བའི་ཁུར་དེ་དག་མཁས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་པས་རྗེའི་རྗེས་འཇུག་དག་གིས་རྒྱུས་ཡོད་པར་བྱས་ན་རྗེའི་གཞུང་ལ་གོ་བ་སྟེར་ཐུབ་ཆེ་བར་མངོན་ཞིང་། སྟག་ཚང་བའི་གྲུབ་མཐའ་རང་གི་མཇུག་ཏུའང་ཐལ་བ་བཅོ་བརྒྱད་དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་འཕངས་པའི་དགོས་པ་གསལ་ཡོད་པ་དེས་ཀྱང་ཆགས་སྡང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་རྩོད་པ་ཞིག་མིན་པར་ངེས།

ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་ལུང་འདྲེན་གྱི་སྦྱོར་བ་རྒྱས་བསྡུས་འཚམ་ཞིང་། སེམས་ཙམ་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་འཇུག་ཚུལ་སྐབས་བཤད་པ་དམིགས་བསལ་ཐོན་པ་དང་། མཇུག་ཏུ་ལྕང་སྐྱ་རང་གིས་འཕགས་བོད་ཀྱི་གཞུང་གང་དང་གང་ལས་བཏུས་ནས་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་དེ་བརྩམས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གི་མཚན་སྨོས་ནས་བཀོད་ཡོད་པས་འཇུག་པ་བདེ་ལ་གནད་ཚང་བའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཏུ་བརྩིས་ཆོག ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐར་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་སྤྱི་དང་དེ་དག་གི་ནང་གསེས་སོ་སོའི་སྐོར། དེ་བཞིན་བོན། རྒྱ་

ནག་གི་ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་བཤད་པ་ཐོན་པས་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བཞུགས་ཀྱང་ཆ་ཚང་བཀོད་པས་མི་ལང་ཞིང་དེ་ཙམ་གྱིས་འཐུས་པར་བྱས།

༦ མཇུག་བསྡུའི་གཏམ།

མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་ཡང་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་དེ་དག་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མར་འཇུག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པ་ལ་དགོངས་པར་མངོན། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སྤྱི་རྟག་དངོས་དང་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པོ་སོགས་བཀག་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་སྒྲ་དོན་རང་མཚན་དང་རྟག་པ་རྫས་གྲུབ་བཀག་ནས་སྤྱི་མཚན་རྟོག་བཏགས་སུ་འཇོག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་རྟོག་པའི་སྣང་བ་རྟོག་བཏགས་དང་དེའི་མཚན་གཞིར་རང་མཚན་འོང་བའི་ཚུལ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་དེ་དབུ་མ་པའི་འཛིན་པའང་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་འབབ་སྟེགས་སུ་གྱུར་པས། དེ་ལྟན་གྲུབ་མཐའ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མར་དགྲི་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བར་མངོན། གང་ལྟར་ཡང་སྤྱིར་འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་མཆིས་སོ་ཅོག་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཤེས་ན་སོ་སོའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་དང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྐོར་སོགས་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་ཙམ་མིན་པར་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐོར་སློབ་སྦྱོང་བྱ་ཐུབ་ན། ཚེ་ཕྱི་མར་ཕན་ཐོགས་གང་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། མི་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་རང་གི་བློ་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ལས་ཕྱོགས་ཡོངས་མི་མཐོང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རིགས་ཀྱི་བློ་རྣམས་ལ་ཚོད་འཛིན་རིམ་གྱིས་བྱ་ཐུབ་པ་དང་། དེས་རང་གཞན་ཚང་མའི་སེམས་འཁྲུགས་པ་དང་མ་སྐྱིད་པའི་དཀའ་ངལ་ལས་སྐྱོབ་ཐུབ་པ་ངེས་པར་ཡོང་བ་ངོས་རང་གི་ཉམས་མྱོང་ཡིན།

གོང་དུ་སྨྲས་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ཡིད་ལ་བཅངས་ཏེ་ཁོ་བོའི་བློ་རེ་ལྟར་ད་ལམ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་པོད་གཉིས་རྫོམ་སྒྲིག་ཆ་ཚང་ཟིན་ཅིང་། པོད་དེ་གཉིས་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་ཕྲེང་ལས། ལྟ་གྲུབ་སྐོར་གྱི་པོད་གཉིས་པོ་དེ་ཆགས་ཡོད། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་པོད་ཕྲེང་ལས་པོད་དང་པོ་དེ་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཆེ་ཁག་ཡོངས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ལ་དམིགས་ཏེ། སྔོན་གྱི་འཕགས་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་མང་པོའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་གྲས་སོ་སོས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་དེ་གཏན་ལ་ཇི་ལྟར་ཕབ་ཡོད་པ་རྣམས། ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་རང་གཞུང་ལ་གཏུགས་ཏེ་བཀོད་ཡོད། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དང་མི་འདྲ་བའི་གནད་གཅིག་ནི། འདིར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ནང་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་གཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཁོ་ན་ལས། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བཀོད་མེད། དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་ཕྲེང་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་དེ་སྔའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཟབ་མོ་དེ་རྣམས་དེང་རབས་ཀྱི་གློག

པ་པོའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་མོ་འབྱེད་པའི་ཐབས་སུ་སྤེལ་བ་ལས། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྗེས་འབྲང་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་བསྒྲིགས་པ་མིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན།

ལྟ་གྲུབ་པོད་གཉིས་པའི་ནང་སྔོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་རྣོན་པོའི་ལམ་ནས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་བརྟག་པ་མཛད་པའི་གནད་ཁག་ཅིག་ལོགས་སུ་ཁོལ་འདོན་བྱས་ཏེ་སྟོན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྐབས་དང་པོར་གཞིའི་གནས་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་སྐབས་གཉིས་པར་བདེ་སྡུག་སྤྱོང་བ་པོ་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། སྐབས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་ ཐུན་མིན་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཚུལ་དང་། གྲུབ་མཐའ་དེ་གཉིས་སོ་སོས་རང་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིགས་པས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། སྐབས་ལྔ་པར་ཚད་མ་རིག་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་། སྐབས་དྲུག་པར་ཚད་མ་རིག་པའི་དཔྱད་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་གནད་ཆེ་བ་སྒྲ་དོན་རིག་པའི་སྐོར་བཅས་སུ་གནས། ཁོ་བོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་རེ་འདུན་ནི། ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་པོད་གཉིས་པོ་འདིའི་སྟེང་ནས། དེང་རབས་བློ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ལ་གཞུང་སྟབས་བདེ་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཟབ་མོ་རྣམས་ཀྱི་གོ་དོན་མི་དམན་པ་ཞིག་སྐྱེ་ཐུབ་ན་སྙམ་པ་དེ་ཡིན།

མཐའ་དོན་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་བཞུགས་པ་འདིས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕན་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་

ཡོང་བའི་སྨོན་ལམ་དང་བཅས། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྐྱབ་བ། ཧཱ་ལའི་བླ་མས། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་ཕག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ལ་སྦྱར་བའོ།།

ཚོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ནང་གསེས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་འདི་ཉིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཉམས་ལེན་གྱི་ཆ་ཤས་བཅས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་སློལ་གསར་དུ་འབྱེད་པར་མཛད་པའི་ཁོངས་ནས་༸མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་བཞིན་ནང་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅོག་དང་ཨུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་ལས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་ཚོམ་སྒྲིག་བགྱིས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱས་པ་འདིའི་སྟོད་ཆར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་རེ་དང་། སྨད་ཆར་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་གཞུང་ལས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྒྲ་དོན་བརྟག་པ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅས་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། བོད་འགྱུར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཁག་གི་གནའ་དེང་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་གསར་སྙིང་དུ་མ་ལས་ལེགས་པའི་ཆ་བླངས་ཏེ། བརྗོད་གཞི་ཁག་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་ཁ་

གསལ་པོ་བདེ་དང་རྒྱས་བསྡུས་འཚམ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་ཚགས་བགྲིས་ཐོག བར་བར་དུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བྱུང་རིམ་མདོར་བསྡུས་རེ་དང་། དེ་དག་གི་རང་གཞུང་གྲགས་ཆེ་བ་འགའ་རེ་ངོ་སྤྲོད་དང་། གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཟབ་མོ་དག་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཕན་ཚུན་དགག་གཞག་སྤོང་གསུམ་བགྲིས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་བཀོད་ཡོད།

འདིར་བཀོད་པའི་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་རང་རེའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་སྐབས་སུ་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ་ལས། མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་རང་ཆང་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་སྔོན་ཆད་མི་སྣང་ཡང་། ཕྱིས་སུ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བདུན་ཅུ་པ་དང་། ཕུར་བུའི་མདོ། ཙ་ར་ཀ་བའི་བསྡུ་བ་བཅས་དང་། དབྱིན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་མ་རྡྭའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་སོགས་དང་། བོད་ཀྱི་གནའ་དེང་མཁས་པ་དུ་མའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་གསར་རྙིང་རྣམས་སུ་མུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་དུ་མ་དྲངས་པ་ལྟ་བུ་དག་ལས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་བླངས་ཏེ། གནའ་བོའི་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་ཙུང་ཟད་ཆ་ཚང་བར་བྱས་ཡོད་ལ། དུས་ཕྱིས་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་རྣམས་མཐའ་དག་པར་ནི་སུ་ཞིག་གིས་འཆད་པར་ནུས།

སྤྱིར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་གཞུང་ལས་ཕན་ཚུན་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དགག་སྒྲུབ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའི་སྲོལ་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་དར་ཞིང་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། གོང་མའི་ལྟ་གྲུབ་རྣམས་གཙོ་ཆེར་འོག

མའི་ལྷ་སྒྲུབ་རྨང་གཞིར་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོས་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་ཡིན་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མཚོན་ནའང་འོག་མའི་ལྷ་སྒྲུབ་རྣམས་གོང་མའི་ལྷ་སྒྲུབ་ལ་འདྲུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྷ་བུར་ཡོད་པས། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ལྷ་སྒྲུབ་མི་འདྲ་བ་ལས་བརྩམས་ཏེ་དགག་གཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་སྙེད་ཅིག་མཛད་པ་རྣམས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་རྩལ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་ཚགས་པོ་དང་གཏིང་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཉག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པར་གཞུང་འདི་ལས་དཔོག་ནུས་སོ།།

ཚན་རིག་དང་ལྷ་སྒྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྩོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཕལ་ཆེ་བ་དང་ཚན་རིག་དང་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དབུར་བཞུགས་པའི་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་པའི་སྔོན་གླེང་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། ཡང་༧མགོན་པོ་མཆོག་གིས་ལྷ་སྒྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཆེད་དུ་སྩལ་པའི་སྔོན་གླེང་སོགས་ལས་མཁྱེན་པར་འགྱུར་བས་བསྐྱར་ཟློས་བྱ་དགོས་མ་མཐོང་ལ། ལྷ་སྒྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲིད་དུའང་སྐྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་མོ་ཡང་ཡང་ཕེབས་པ་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོས་ལས་རིམ་གང་ཅིར་རྣམ་ཀུན་གཟིགས་རྟོག་གནང་བ་དང་། ཚོགས་མི་སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་ལགས། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་སློབ་སྤྱི་ཐུབ་

བསྟན་ཡར་འཕེལ་ལགས་བཅས་ནས་ཀུང་ཕུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ལྷོད་མེད་གནང་བ་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་སློབ་སྟོན་པ་སྐུའི་གསུང་སྒྱུར་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པ་ལགས་ཀྱིས་གཞུང་འདིའི་སྒྲོམ་གཞི་དག་སྒྲིག་དང་། དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་ཤུ་སྟེགས་པའི་ལྷ་གྲུབ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལས་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་དུ་མ་མཁོ་སྦྱོར་མཛད་པ། ལྷ་གྲུབ་སྐད་ཆའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་ས་བོན་གསར་སྒྲིག་གནང་བས་མཚོན་དུས་ནས་དུས་སུ་རོགས་འདེགས་མི་དམན་པ་གནང་བ་དང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་གང་ཅིའི་འགྲོ་གྲོན་ཐངས་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དང་། སྐུ་བཅར་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གྲྭ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གྱུས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དང་ལས་ཤག་འཚོ་བ་ནར་མ་བཅས་སྦྱར་བ་དང་། རྣམ་གྲྭ་དཔྱོད་ལྡན་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ལགས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཕྱག་དཔེ་མཁོ་འདོན་དང་བགྲོ་གླེང་སྤྱི་ཕྱིའི་སྐབས་སོགས་སུ་དེབ་གཟུགས་ཇུས་འགོད་ཀྱིས་མཚོན་གང་ཅིའི་ཕྱག་རོགས་གནང་བ་སོགས་ལས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལོར་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་ཀྱི་རགས་ཟིན་མཐའ་མ་དེ་ཉིད་གྲུབ་སྟེ། གདན་ས་ཁག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལུང་དང་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དུ་མར་ཟླ་ཤས་རིང་དཔྱད་ཞིབ་ཏུ་ཕུལ་རྗེས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡ ཚེས་༩ ནས་ ༦ བར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་སྒོ་འདོད་རྒུ་གླིང་སྟག་ཚང་ར་བ་སྟོད་པའི་གྲྭ་ཚང་དུ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་གི་བོ་སྒྲིག་འོག་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་གཙོ་སྐྱོང་མཛད་ཐོག ཚོགས་མི་སེར་སྨད་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དཔྱད་ཞིབ་པ་གདན་ས་ཁག་གི་མཁས་དབང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཅུ་ཕྲག་གཉིས་ལ་ཉེ་

བ་དང་། གཞུས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་བཞི་བཅས་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་ཉིན་གསུམ་རིང་ཚན་པ་རེ་རེ་བཞིན་དཔྱད་ཞིབ་བགྲོ་གླེང་ལྷུག་པོར་གནང་བའི་གྲུབ་དོན་ཁག་དང་། ལྷག་པར་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༦ ཉིན་བཞུགས་སྒར་རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་དུ་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྟོད་སྨད་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་སྙན་སྒྲོན་ཞུས་པར་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་ཕེབས་པ་གཞིར་བཞག་གིས་བཟོ་བཅོས་གང་དགོས་བགྱིས་ཏེ་མཇུག་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་། ལྷག་པར་ཡང་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ད་རེས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་འདི་ལའང་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་འཕེལ་རིམ། སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད། གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་རིམ་སོགས་གསལ་ལ་འདྲིལ་བར་བཀོད་པའི་སྔོན་གླེང་ཆེད་བརྗོད་སྩལ་བ་ནི་འདིར་བཀོད་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཚེགས་ཆུང་ངུས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་འཕྲུལ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་འཁྱུམས།

ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལུང་ཁུངས་འགོད་ཚུལ་ནི། ༡ འདིར་རྒྱབ་རྟེན་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚིག་འདྲེན་སྐབས་རེ་ཟུང་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེ་བ་སྡེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཞུས་ཡོད་པས། མཚན་དུ་བཀོད་པའི་བོད་ཀྱི་ཨང་གྲངས་དང་ཤོག་གྲངས་སོགས་ནི་སྡེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཞིང་། ལུང་ཚིག་རྣམས་ལས་ཡིག་ནོར་དུ་དོགས་པ་ཅི་རིགས་ཤིག་འདུག་པ་སྣར་ཐང་དང་པེ་ཅིང་དཔར་མའི་བཀའ་བསྟན་སོགས་དང་། རྒྱ་འགྲེལ་ཁག་ལ་ཞིབ་བསྡུར་གྱིས་བཟོ་བཅོས་ཞུས་ཏེ་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད།

༢ ལུང་ཁུངས་དྲངས་པ་ཁག་གི་ཚིག་མཚམས་གསལ་པོར་ངེས་ཆེད།

ལུང་ཚིག་ཚིགས་བཅད་རྣམས་ཤོག་ངོས་ཀྱི་དབུས་སུ་གཞིབས་ཏེ་བཀོད་ཅིང་། ཚིག་ལྷུག་ཡིག་ཕྲེང་བཞི་ཡན་ལོངས་པ་རྣམས་ལ་ཤོག་ངོས་ཀྱི་གཡས་སུ་ཚེག་བར་གཉིས་རེའི་ས་མལ་སྟོང་ཆར་བཞག་ཡོད་ལ། ལུང་ཚིག་ཡིག་ཕྲེང་བཞིར་མ་ལོངས་པ་རྣམས་དེང་དུས་ཀྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་འདྲེན་གྱི་རྟགས་"……"འདིའི་བར་དུ་བཙུག་ཡོད།

༣ ལུང་ཁུངས་རྣམས་འཚོལ་བདེའི་སླད་ལུང་ཚིག་གི་མཇུག་ཏུ་མཆན་རྟགས་ཨང་གྲངས་བཀོད་དེ། བཀའ་བསྟན་གང་དུང་གི་ལུང་ཚིག་ཡིན་ཚེ་གཤམ་མཆན་དུ་བཀའ་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། སྡེ་དགེ བཀའ། ཞེས་དང་། བསྟན་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཅེས་དང་། དེ་རྗེས་དབུ་མ་དང་སེམས་ཙམ་སོགས་ཚན་པ་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་གློགས་བམ་གྱི་ཀ་རྟགས་གང་ཡིན་དང་། དེ་རྗེས་ལེའུའམ་རབ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པའི་རིགས་ལ་ལེའུ་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་། དེ་མེད་པར་བམ་གྲངས་ཡོད་ཚེ་དེ་ཉིད་དང་། དེ་རྗེས་ཚིགས་བཅད་ཡིན་ཚེ་ཤློ་ཀའི་གྲངས་དང་། དེ་རྗེས་ཤོག་གྲངས་དང་། དེ་རྗེས་མདུན་གཟིགས་ལ་ན་ཡིག་དང་། རྒྱབ་གཟིགས་ལ་བ་ཡིག་བཅས་རིམ་བཞིན་བཀོད་ཡོད་ལ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས་པར་སྣར་ཐང་བསྟན་འགྱུར་དུ་བཞུགས་པའི་ཆོས་ཚན་བྲངས་པའི་རིགས་ལ། སྣར་ཐང་། བསྟན། ཅེས་སོགས་བཀོད་ཅིང་། དེང་དུས་དཔེ་མཛོད་ཁང་མང་པོ་ཞིག་ལ་བཀའ་བསྟན་དཔེ་བསྡུར་མ་བཞུགས་སྐབས་བཀའ་བསྟན་དཔེ་བསྡུར་མའི་དེབ་ཨང་དང་ཤོག་གྲངས་བཅས་ཀྱང་བཀོད་ཡོད་ལ། བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས་པའི་སྔ་སྙེགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་དང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གཞུང་གི་གསུང་ཚུལ་བཀོད་པ་རྣམས་ལའང་དཔར་སྐྲུན་ཁང་དང་དེབ་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་སོགས་ཅི་རིགས་པར་གཤམ་

མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད།

༩ དེབ་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་དཀྱུས་གཅིག་ལ་ལུང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་དང་། དེ་དག་མཛད་པ་པོའི་མཚན། ནམ་བྱོན་གྱི་དུས་རབས་བཅས་དང་། བཀའ་བསྟན་ལས་གཞན་པའི་ལུང་ཁུངས་དྲངས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་བྱང་འགོད་སྐབས་གཞུང་གཞན་ཞེས་མཛད་པ་པོའི་མཚན་དང་བཅས་པ་བཀོད་ཡོད།

ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་རིམ་པར་བྱོན་པའི་མཁྱེན་དཔྱོད་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་གྲུབ་སྨན་ཚོགས་པ་རྣམས་ནི་ཟབ་ཅིང་བརླིང་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གུས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ནུས་མཐུ་ལ་ཚད་ཡོད་པས་གཞུང་འདིར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་ནོངས་པའི་རིགས་མཆིས་ཆེ་གཟུར་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱི་ནོར་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྩོལ་སྒྲོས་ཡོ་བསྒྲང་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་ཞིང་། རྣམ་པར་དཀར་བའི་བགྱི་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་དགོངས་པའི་རླབས་ཆེན་ཐུགས་བཞེད་ཆ་ཙམ་སྐོང་ཐུབ་པ་དང་། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་མེས་པོ་དམ་པ་རིམ་པར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གནང་བའི་རིག་གཞུང་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ཉེར་འཚོའི་གསོས་སུ་ཕྱོགས་དང་དུས་ཀྱིས་གཏུགས་པ་མེད་པར་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་བྱམས་བརྩེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཟབ་མོས་ཕྱུག་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ནོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ཀུན་ཞི་བསིལ་ཟླ་བའི་འཇམ་ཟེར་གྱིས་རྟག་ཏུ་འཁྱུད་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས། གུས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་མཁན་པོ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་དགེ་བཤེས་

ངག་དབང་སངས་རྒྱས། དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དབྱང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ། འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག་བཅས་སྐྱི་མཁྱེན་ནས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཚན་ས་མོ་ཕག་གི་ལོའི་བོད་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༣ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༨ ལ།

སྐབས་དང་པོ། ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད།

༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་བྱུང་རིམ།

དེ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་སོ་སོས་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་ནང་པའི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་ལུགས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་འདོད་ཚུལ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ། ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་སྙིང་དུ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་དོན། གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་། འཇལ་བྱེད་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་དབྱེ་མང་དུ་བྱུང་བ་དེ་དག་ལས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ལ། ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་རྒྱས་པ་འདི་ལ་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། གླེགས་བམ་དང་པོར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་ངོ་སྤྲོད་དང་། གླེགས་བམ་གཉིས་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ། ཁྱད་པར་དུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྒྲ་དོན་བརྟག་པ་སོགས་

ཡོགས་སུ་བཏོན་ཏེ་དཔྱད་པ་ཅུང་རྒྱས་པར་བྱེད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་དག་དུས་ཇི་ཙམ་ནས་བྱུང་བའི་ཚུལ་རགས་རིམ་ཙམ་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་ལྟ་གྲུབ་མེད་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་། ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དང་པོ་ནི། ལྟ་གྲུབ་གང་ཡང་མེད་པར་ཉི་མ་དང་མེ་ལྟ་བུ་རྩ་ཆེན་པོར་བརྩི་བ་དང་། ལྷ་དང་ཀླུ་སོགས་ལ་དད་པ་དང་གསོལ་མཆོད་ཙམ་བྱེད་པའི་ཆོས་ལུགས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་ལའང་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་ནང་གསེས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ། བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟ་བུ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མི་འདོད་པ་ནི། སྟོད་བཙུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཚེ་འདི་ག་རང་ལ་དཀོན་མཆོག་གིས་ཐད་ཀར་བཀོད་པར་འདོད་པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་སོ།།

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལའང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མི་འདོད་པ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་། གཅེར་བུ་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཡིན་ལ། གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་། གཅེར་བུ་པས་བདེ་སྡུག་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་རྟག་པ་གཅིག་པུ་རང་དབང་བ་ཞིག་འདོད་ཀྱང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་བདེ་སྡུག་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་འདོད་ཅིང་དེ་རིགས་པ་མང་པོས་འགོག་པར་བྱེད་པས། འཕགས་ཡུལ་དུ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་བདག

མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས།

དེ་ལྟར་ལྷ་གྲུབ་མེད་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་ལྷ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་གཉིས་ལས་ལྷ་གྲུབ་མེད་པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་སྔོན་ལ་དར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་བའི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་ཉི་ཟླ་སོགས་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ། རང་རང་གི་རེ་འདུན་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་དར་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣང་།

ལྷ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལ། འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་ཐོག་མར་མིའི་འགྲོ་བ་ཆགས་ནས་མ་རྨོས་མ་བཏབ་པའི་ལོ་ཏོག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་བྱུང་ལ། དེའི་ཚེ་མི་ལེ་ལོ་ཅན་གྱིས་གསོག་འཇོག་བྱས་པས་སོ་ནམ་ཞིང་ལས་སོགས་བྱེད་དགོས་པར་གྱུར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགའ་ཞིག་གིས་མ་བྱིན་པར་བླངས་པས་ཕན་ཚུན་མ་འཆམས་པར་ཁྲིམས་ཆད་གཅོད་པའི་སྡེ་དཔོན་བསྐོས། དེའི་ཚེ་སྡེ་དཔོན་གྱིས་བྱ་བ་ངན་པ་བྱེད་པའི་མི་རྣམས་ཆད་པས་ཆར་གཅོད་པ་ན། མི་འགའ་ཞིག་གིས་དེ་མཐོང་ནས་སྐྱོ་བ་སྐྱེས་ཏེ་ནགས་གསེབ་དབེན་པར་སོང་ནས་བསྡད་པས་བྲམ་ཟེ་ཞེས་པ་བྱུང་། དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་གིས་དབེན་པར་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་གཅིག་པུར་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཐབས་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཐོབ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ཐོབ་པའང་འགའ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་མི་རྣམས་ལ་དྲང་སྲོང་ཞེས་མིང་བཏགས་ཤིང་། དེ་དག་ལས་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་རྟོག་གེ་ལ་བྱང་བ་དུ་མས་རང་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་དཔྱད་དེ་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྟོན་

པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་བར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གསུང་རབ་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས།[1]

ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ལྟར་ན། ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ཙམ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཨཱརྻན་ཏེ་འཕགས་པའི་མི་རིགས་ཞེས་པ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་དར་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ལ། སྐབས་དེར་འཕགས་པའི་མི་རིགས་ཀྱིས་མི་རིགས་གཞན་རྣམས་གཡོག་ཏུ་བཀོལ་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོན་པོ་དང་གཡོག་པོའི་སྲོལ་དར། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་འཕགས་པའི་རིགས་ཀྱི་ནང་དུའང་རྣམ་དབྱེད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་བྲམ་ཟེ་དང་། ཡུལ་ལུང་ལ་དབང་སྒྱུར་བའི་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་མི་རྣམས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རིགས། ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་སོགས་སྤྱི་ར་བཏང་གི་ལས་རིགས་བྱེད་པའི་མི་རྣམས་ལ་རྗེ་འུ་རིགས། ལྷམ་བཟོ་བ་དང་སྐྲ་འབྲེག་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པའི་མིའི་རིགས་རྣམས་དམན་པར་བརྩིས་ཏེ་དམངས་རིགས་སམ་གདོལ་པའི་རིགས་ཞེས་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཞི་བྱུང་བར་བཤད།[2]

བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚངས་པའི་ཁ་ནས་བྲམ་ཟེ་དང་། དཔུང་པ་ལས་རྒྱལ་རིགས། བརླ་ལས་རྗེ་འུ་རིགས། རྐང་པའི་མཐིལ་ལས་དམངས་རིགས་བྱུང་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་བརྩམས་ཤིང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་རྣམས་རིགས་བཞིའི་མཆོག་ཏུ་བཤད་དེ་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་བྱུང་།[3] དེ་ཡང་ཐོག་མའི་ཆར་

1 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད། ཏ། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༡༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༣༢༥
2 Indus civilization, Wheeler, Cambridge History of India, p. 76
3 སྡེ་དགེ བསྟན། རྟོག་གེ་འབར་བ། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༣༢

རིགས་བཞི་ལས་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་གཉིས་ལ་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་བྲམ་ཟེ་འགའ་ཞིག་གིས་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་གནས་སམ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་བས་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་གོང་དུ་བཀུར་བའི་སྲོལ་བྱུང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་བྲམ་ཟེ་རྣམས་རིགས་དང་ཤེས་ཡོན་གོ་གནས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་མཐོ་བ་བྱུང་བས་རིགས་བཞིའི་མཆོག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་སྲོལ་དར་བར་སྣང་ངོ་།།

རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དར་བའི་དུས་དེ་ནས་བཟུང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཤེས་ཡོན་དང་། ཀུན་སྤྱོད། སྒྲ་ཚལ་སོགས་ཀྱི་རིག་པའི་གནས་རྣམས་སྤྱོད་བའི་རྨང་གཞི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལ་གཞི་བྱས་ནས། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཆོ་ག་དང་། སྔགས་ལ་སོགས་པ་དར་རྒྱས་བྱུང་ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་ལ་རྣམ་དཔྱོད་ཡངས་པའི་བྲམ་ཟེ་མཁས་པ་མང་པོས་ཐོས་བསམ་གྱིས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ཏེ། རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་དང་། བདེན་རྫུན། བདག་ཡོད་མེད། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་མེད། ཚེ་འདིའི་བདེ་སྡུག ཕྱི་མའི་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་ཅིང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དྲངས་ནས་རང་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་མི་འདྲ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་མང་དུ་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་ཡུལ་དུ་ལྟ་བ་ཐ་དད་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཐོག་མར་བྱུང་བར་གྲགས།

ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ལས་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྔོན་ལ་བྱུང་ཞིང་། མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐོག་མར་གང་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་བྱུང་རིམ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆས་མཛད་པའི་ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་

བཤད་པ་ལས། “དེ་ཡང་བསྐལ་པ་དང་པོའི་ཚེ་སེར་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དྲང་སྲོང་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་གྲངས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སློབ་མ་ཡང་སེར་སྐྱ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།”[4] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། བསྐལ་པ་དང་པོའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ན་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། དེས་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་བརྩམས་ཤིང་། དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བའི་གཞུང་ཀུན་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གྲགས།

དེ་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པར། “ཇི་ལྟར་གྲངས་ཅན་པ་དག་གིས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེའི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ཏེ།”[5] ཞེས་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་གྲངས་ཅན་ལས་དངོས་སུ་གྱེས་པ་མ་ཡིན་མོད། དོན་ལ་གྲངས་ཅན་པས་ཁས་བླངས་པའི་རྟག་པའི་བདག་དེའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་སྟོན་འཕྲིའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གི་སྐོར་ལ་བཤད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་ཐ་དད་པ་མང་དུ་གྱེས་པར་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ནའང་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་འདི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་བྱུང་བར་མངོན་ནོ།།

ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་གཅེར་བུ་པའི་གཞུང་ལ་ལར་སྟོན་པ་མཆོད་འོས་ཐོག་མར་བྱུང་བར་སྨྲ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “དེ་ཡང་འདི་སྐད་གྲག་གོ །མཆོད་འོས་ཀྱིས་རང་གི་འཁོར་འདུས་ཤིང་ཚོགས་པ་

4 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༢༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༦༦

5 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༦༠ ཤོག ༧༧༨

ན་གྲངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་མུ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་ལ་རང་གི་བློས་བརྟགས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་བྱིན་ཟིན་པ་དང་། དེ་ནས་ཕྱིས་ཚངས་པར་ཡང་བྱིན་[6]པར་འགྱུར་བ་ན་དེས་དེ་ལ་སྨྲས་པ། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་བདེ་བར་བྱོན། །ཤིན་ཏུ་འཕྱི་བར་འདིར་འོངས་སོ། །བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་བྱིན་ཟིན་པས། །ཁྱོད་ནི་རིག་བྱེད་འདི་ལོངས་ཤིག །ཅེས་སྨྲ་བ་དང་།"[7] ཞེས་པ་ལྟར་མུ་སྟེགས་པ་ཀུན་གྱི་ཐོག་མའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་མཆོད་འོས་སུ་འདོད་པར་གསུངས།

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་གཏོད་མཁན་སྟོན་པ་ཀ་པི་ལའམ་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ་བྱོན་པའི་དུས་ནི། སྔ་རབས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཀྱི་དུས་སུ་བྱོན་པར་བཤད་ཀྱང་། ཕྱིས་ཀྱི་གནའ་རབས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཙམ་ན་བྱོན་པར་བཤད་དོ། །དྲང་སྲོང་འདི་ཉིད་ཡབ་སྐྱེ་རྒུའི་བདག་པོའམ་ཀརྡམ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡུམ་དྲང་སྲོང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་སམ་མ་ནུ་ཞེས་བྱ་བའི་བུ་མོ་དེ་ཧཱ་ཧུ་ཏི་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ས་གནས་བིཧྲ་ས་རོ་ཧ་ར་ཞེས་བྱ་བར་འཁྲུངས་པར་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཡོད་པའི་གཞུང་དག་ལས་བཤད་དོ། །[8] ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གྲགས་ཆེ་བ་སོ་སོའི་བྱུང་རིམ་དང་སློབ་དཔོན་གཙོ་བོ་དག་གི་མཚན་དང་། དེ་དག་གིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཐད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མ་བྱོན་པའི་གོང་

6 སྡེ་བསྟན་དུ་ཕྱིན་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

7 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༡༧༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༤ ཤོག ༨༧༥

8 གཱི་ཏཱ་སྟེ་ནག་པོའི་གླུ། ལེའུ་གསུམ་པ། རབ་བྱེད་ཉེར་གཅིག་པ། ཤློཀ ༣༢ སོགས།

ནས་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཟིན་ཅིང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུའང་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤད་དེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། "འགྲོ་བ་[9]སྐྱོང་གི་བུ་རྫོགས་བྱེད་དང་། གནག་ལྷས་ཀྱི་བུ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དང་། སྐྲ་འདོད་ཀྱི་བུ་མོའི་བུ་ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན་དང་། མི་ཕམ་སྐྲའི་ལ་བ་ཅན་དང་། ཀ་ཏྱའི་བུ་ནོག་ཅན་དང་། གཉེན་གྱི་བུ་གཅེར་བུ་དག་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་ཉེ་བར་བརྟེན་ཅིང་གནས་སོ། །"[10] ཞེས་སོགས་གསུངས། མུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ནི་འདུལ་བ་ལུང་དུ་ཉན་ཐོས་མཆོག་ཟུང་དང་། འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་དེ་དག་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་བྱས་པའི་སྐབས་ལས་རགས་རིམ་ཙམ་འབྱུང་ངོ་།།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་བྱུང་རབས་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤཱཀྱའི་རིགས་ཀྱི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་དང་། ཡུམ་སྒྱུ་མ་ལྷ་མཛེས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཡུལ་ལུམྦི་ནི་ཞེས་བྱ་བར་སྐུ་འཁྲུངས་པ། མཚན་རྒྱལ་སྲས་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་བམ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་ལ་སྟོན་པའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་འགའ་ཙམ་ཡོད་པ་ལས། དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཤྲི་ལངྐ་སོགས་ཀྱི་པཱ་ལིའི་ཆོས་བརྒྱུད་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཉིད་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་ ༦༢༣ ལ་ལུམྦི་ནིའི་ཚལ་དུ་སྐུ་འཁྲུངས་ཤིང་།

9 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དུ་འཇོར་བ་ཅེས་འབྱུང་ཡང་ཞོལ་སྣར་བཀའ་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།

10 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཀ བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥༣

དགུང་ལོ་གྱ་གཅིག་བཞེས་པ་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་ ༥༩༣ ལ་རྡྭ་མཆོག་གྲོང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འདོད་ལ། བརྩི་སྲོལ་དེ་གཞིར་བྱས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་འཁོར་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དུས་ཚིགས་རྗེས་དྲན་གྱི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས།

དེ་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆོས་བརྒྱུད་གཙོ་བོར་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་བྱོན་ཏེ། ཡུལ་ཝཱ་ར་ཎ་སཱིར་དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ་འཁོར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གནས་མཆོག་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། གནས་ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་བཅས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་ཅིང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་གཙོ་བོར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་གཙོ་བོར་འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བོར་འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན།[11]

དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སྟོན་

11 དཔེར་ན། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད་དུ་འང་གསལ། (མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དང་མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལ་པར་དུ་བསྐྲུན་པ། བོད་ཀྱི་བཙུ་བྲག་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས་ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དེབ་བཙུ་པ། ཤོག་གྲངས། ༣༥༡)

པ་སྨྱུ་དན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཇེ་ས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་དར་བར་གྲགས་ལ།[12] ལྷག་པར་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་བསྒྲིགས་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་དར་རྒྱས་བྱུང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའམ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོར་གྲགས་པ་ནི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་། དེའི་བྱུང་ཚུལ་ལ་བཤད་སྲོལ་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཡོད་མོད། གཞུང་རང་གི་གླེང་གཞིའི་ནང་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལ་རྟེན་པའི་ཁུངས་བྱས་པར་བཤད་ཅིང་། གཞུང་དེའི་སྐབས་མང་པོར་མངོན་པ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་སྟེ། ཆོས་སྐྱོབ་དང་། དབྱངས་སྒྲོགས། དབྱིག་བཤེས་དང་། སངས་རྒྱས་ལྷ་བཅས་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་ཅིང་། དཀའ་བའི་གནས་རྣམས་ལ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་བཞེད་པ་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བྱས། གཞུང་གི་སྤྱི་སྒྲོམ་གྱི་ཆ་ནས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་གྲས་ཀཏྱའི་བུས་བསྒྲིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད། བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་ཙཱ་བ་ཐང་སན་ཙང་མས་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་ཆ་ཚང་བར་བསྒྱུར་ཅིང་། དེའི་མཇུག་བྱང་གི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ལོ་ཙཱ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་འདུག་པའི་ནང་། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན་རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ཥྐ་ས་རྒྱལ་སྲིད་སྐྱོང་བའི་དུས་སུ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱ་གདན་དྲངས་ཏེ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་འགྲེལ་བའི་ཆེ་ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ

12 མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བརྩི་ཚུལ་ལ་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་ལུགས་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་གཞིར་བྱས་པའི་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་སྐོར། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་པོད་ཕྲེང་། ༢༣ མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱན་གྱི་སྔོན་གླེང་ངོ་སྤྲོད་ལ་གཟིགས།

བཤད་པ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་མཛད་ཚུལ་གསལ།[13]

རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་དུ་བཞུགས་པའི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དོན་དམ་པས་མཛད་པ་ལྟར་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཀཱཏྱཱའི་བུས་དབུ་བཞུགས་ཀྱིས་བསྒྲིགས་པ་དང་། དེའི་ཕྱག་རོགས་སུ་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་ལ།[14] ཡང་གཞུང་ཆེན་དེ་རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ཥྐའི་དུས་སུ་བཀའ་བསྡུ་བཞི་པར་གྲགས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་དེའི་མཇུག་ཙམ་དུ་བསྒྲིགས་པར་ཡང་བཤད།[15] བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་ནི་གོང་དུ་སྨོས་པའི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་། མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་དར་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་གྲུབ་དར་སྤེལ་མཛད་མཁན་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན། འདིའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱས་པར་འབྱེད་པའི་གཞུང་ནི། སློབ་དཔོན་དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་དཔེའི་ཕྲེང་བ་དང་། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་དཔེ་མཁྱུད་ཅེས་བྱ་བ་སོགས་ཡིན་

13 བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། (པོད་བཅུ་པ། ཤོག (༩༡༠)བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ (དཔར་ཐེངས་གཉིས་པ། དེབ་གཉིས་པ། ཤོག་གྲངས་ ༥༤༣) ལ་གཟིགས།

14 རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། དེབ། ༢ ཤོག ༡༡༣

15 འདི་རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། དེབ། ༢ ཤོག ༥༡༡ མཆན་དུ་ཐུ་རན་སིའི་མཁས་པ་ཟེ་ཆི་ཡན་ལ་མོ་ཀེ་ཡི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་དེར་གསལ།

པར་གྲགས།[16] བསྟན་བཅོས་དེ་གཉིས་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བར་མ་ཟད་རྒྱ་གར་གྱི་དཔེ་འང་དེང་དུས་མཇལ་དུ་མེད། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་འཛིན་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེས་མཛད་པའི་གཞུང་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་དང་། གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད། ཐོས་པ་བརྟག་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ད་ལྟའི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་ཤིང་། གཞན་ཡང་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་ལྟ་གྲུབ་གསལ་བར་སྟོན་ནོ།།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པའི་ནང་བསྟན་བཅོས་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་དང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཏེ་སྡོམ་རྣམ་གཉིས་མཛད་ནས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་
[17] སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་མཛད་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དབུ་མ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ

16 སློབ་དཔོན་དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ཡང་ཡོད་ཚུལ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །ཏཱ་ར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དུ(དེབ། ཤོག ༢༨) སློབ་དཔོན་དེ་རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ཥྐ་དང་དུས་མཉམ་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོའི་དུས་སྐབས་ཡིན་པར་མངོན། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་ནི། (བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༣༩ ཤོག ༨༡) སློབ་དཔོན་ནི། ཀུ་མ་ར་ཏ་དང་། ཤ་རི་ར་ཏ་དང་། བཙུན་པ་ར་ཏ་ལ་སོགས་ཡིན་པར་སྨྲ་མ་རྣམས་ལ་གྲགས་སོ། །ཞེས་བྱུང་ལ། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ(ཤོག ༢༥)ལུགས་འདི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་ལས་གྱེས་པར་ཡང་བཤད།
17 སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་དུས་སུ་བྱོན་པར་བཞེད་པའང་ཡོད།

ལས་རྒྱ་ཆེར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་སུ་མི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མའི་ལོ་རྒྱུས་རིང་མོའི་ཁྲོད། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་འདོད་དོན་དང་དེ་དང་མཐུན་པའི་དགོས་མཁོ་འཚོལ་སྒྲུབ་དང་འབྲེལ་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པ་དུ་མས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་གྱིས་ཕྱུག་པའི་ཆོས་ལུགས་མང་པོ་ཞིག་རིམ་གྱིས་གསར་གཏོད་མཛད་ཅིང་། གྲུབ་མཐའ་རང་རང་གི་རྗེས་འཇུག་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་ཕན་ཚུན་བར་དགག་སྒྲུབ་དང་རྩོད་གླེང་གི་རིགས་ལམ་གྱིས་བརྡར་ཤ་བཅད་དེ། ཐ་ཤིང་ཞིབ་པའི་གནས་རྣམས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་རང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད།

འོ་ན་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་གཞན་བཟློག་ནས་རང་གི་བློ་ངོར་རིགས་པས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། ཚུལ་དེ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། "བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། དེ་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའི་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། གང་གིས་རྣལ་འབྱོར་ཅན་རྣམས་རང་གི་སེམས་སྣང་བ་ཉི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྡོག་པར་བྱེད་པའོ། །"[18] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་སིདྡྷཱནྟ་ཞེས་ཡོད་ཅིང་།

18 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཙ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༩ ཤོག ༣༠༧

ཚིག་དེའི་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་ལས་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་བསྟན་བཅོས་དང་དམ་ཚིག་དང་ཡང་དག་པ་རྟོགས་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་རང་གི་བློ་ངོར་ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་སམ་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ནི་འདི་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་རིགས་པས་གྲུབ་པའམ་ཐག་བཅད་པའི་ཆ་ལ་བྱ་སྟེ།[19] སིདྡྷ་གྲུབ་པ་དང་། ཨནྟ་མཐའ་ལ་གོ་དགོས་པས་དེ་གཉིས་མཚམས་སྦྱར་བས་སིདྡྷཱནྟ་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་ན་གྲུབ་མཐའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ལུང་རིགས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་གཞན་བཀག་སྟེ། རང་གི་བློ་ངོར་ཡང་དག་པར་འཐད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའམ་དམ་བཅས་པའི་ཚུལ་དེ་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་འགྲོ་ས་མེད་དོ་སྙམ་ནས་ཐག་བཅད་པའི་ཆ་དེ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས། “ཁྱེད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྟེ། རིགས་པ་དང་ལུང་གིས་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་རང་གི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ནི་དེ་ནས་ཕར་ཡང་འགྱུར་མེད་པས་ན་མཐའོ། །”[20] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྐབས་འགར་གྲུབ་མཐའ་དང་ལྟ་བ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལྟ་བུར་བརྗེ་བའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ལ་སརྦ་དརྴན་སཾ་གྲ་ཧ་སྟེ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ལས་ཤེས་ནུས།

འོ་ན་སྤྱིར་ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་

19 བཤད་པ་འདི་དག་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་(བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེ་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༢༩ ཤོག ༡༠)བྱུང་བ་གཞིར་བྱས།
20 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཀ། སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༧༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༡༠

དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་འདོད་པའང་ཡོད་ལ།[21] ཡང་ན་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ནི་ལེགས་སྦྱར་དུ་ཧྲྀ་ཥྚིན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དོན་བོད་སྐད་དུ་བློའི་མཐོང་ཚུལ་ལམ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་ལྟ་བ་ཞེས་པ་གཙོ་བོར་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་བློས་ལྟ་ཚུལ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དམ་བཅའ་ཞིག་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནི། གཙོ་བོར་གཞི་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཁས་ལེན་དང་དམ་བཅའ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དེས་ན་གཞི་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་གྲུབ་སྣ་བ་ཞིག་གི་ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་ཆོག་གོ།

མདོར་ན་ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་སྣ་མང་ཞིག་ལ་བློས་བརྟག་དཔྱད་རིམ་པ་མང་པོ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་བ་གླང་ལྟ་བུའང་གྲང་བའི་སྐབས་སུ་ཉི་འོད་དུ་སྡོད་པ་དང་། ཚ་བ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་གྲིབ་བསིལ་དུ་སྡོད་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་ཀྱང་། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དཔེར་ན། ཉི་མ་ཞེས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། དེའི་དྲོད་ཚད་དང་། དེ་བྱུང་ནས་ལོ་ཇི་ཙམ་འགོར་བ་དང་། མ་འོངས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་སོགས་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཏེ་དཔྱད་པ་སྣ་ཚོགས་གཏོང་བ་ལྟ་བུས་མཚོན། རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་། རྣ་བས་ཐོས་པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ། དེའི་སྟེང་དུ་སྦྲུབ་བྱེད་རིམ་པ་མང་པོ་བཀོད་ནས་མཐའ

21 དཔེར་ན། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐར་ཡང་། (ཤོག ༦) གཞུང་ལུགས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་ཤེས་བྱའི་འདོད་ཚུལ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའོ། །དེས་ན་ལྟ་བ་དང་། འདོད་པ་དང་། ཐེག་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ནི་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱུང་།

མར་ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་ཕྲ་མོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཡིད་བློས་དཔྱད་དེ་ཐག་གཅོད་ཅིང་། གཞན་གྱིས་བརྟགས་ཀྱང་སྐྱོན་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ཤིག་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཐོག་ནས་རྣམ་གཞག་སྣ་ཚོགས་ཤིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚོད་དཔག་བྱས་ཏེ། དཔྱད་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་དཔྱད་པའི་མཐར་རང་གི་བློ་ངོར་གྲུབ་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒོ་ནས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛུགས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ལ་གཉིས་ཏེ། གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་ཞུགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རིགས་པས་སྦྱར་བའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་དགར་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པར་མི་འཛིན་པར་རང་གི་བློ་ངོར་འཐད་པས་སྦྱར་བའི་གཞུང་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་ནས་ཁྲུང་ངོར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ།།

༣ ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་མདོར་བསྡུས།

ཕྱི་པ་དང་ནང་པ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་དང་། གཞན་སྡེ་དང་། ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅེས་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། ཆོས་འདི་པ་དང་། རང་སྡེ་དང་། ནང་པ་དང་། སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པས་ན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་། རང་སྡེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པས་ན་གཞན་སྡེ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་འདི་པ་ལས་གཞན་ཡིན་

པས་ན་ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། མུའམ་མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་འཆང་བས་ན་མུ་སྟེགས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་འབོད། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅེས་པའི་སྒྲ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། "མུ་སྟེགས་ནི་ཐར་པ་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མུ་སྟེགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་མུ་སྟེགས་བྱེད་པའོ། །"[22] ཞེས་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་ཐར་པ་དང་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སམ་ལམ་དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འཛིན་པ་དང་སྤེལ་བས་ན་དེ་ལྟར་སྨྲས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅེས་པ་ཕྱི་རོལ་པའི་ནང་ཚན་རྒྱལ་བ་པའི་ཆོས་ལུགས་པའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སྤྱིའི་མིང་མིན་ཟེར་བའི་བཤད་སྲོལ་ཡང་སྣང་མོད། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅེས་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་པ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་པར་གསལ་བར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། "མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་དག་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་འཇུག་ངོགས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དག་སྟེ། ནོར་ལྷ་དང་། ལྷ་ཆེན་པོ་དང་། ཚངས་པ་དང་། སེར་སྐྱ་དང་། གཟེགས་ཟན་དང་། རྐང་མིག་དང་། འཕེལ་བ་དང་། རྒྱལ་དཔོག་གི་བུ་ལ་སོགས་པའོ། །"[23] ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་དང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་གང་གི་སྒོ་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནང་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་གསུང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་མོད། གཙོ་ཆེ་བ་ནི། ཕྱི་པ་དང་ནང་པ་ཅམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་

[22] སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧ ཤོག ༢༨

[23] སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༧༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༨༩༣

གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ནི་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པར་བཤད་པ་དེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་གནས།

དང་པོ་སྐྱབས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཆོས་འདི་པའམ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པར་འཇོག ཕྱི་པ་དང་ནང་པའི་ཁྱད་པར་སྐྱབས་འགྲོས་འབྱེད་པ་འདི་སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་དང་། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཏི་ཤའི་བཞེད་པ་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།།[24]

གཉིས་པ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཁྱད་པར་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཚུལ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་མ་ཟད། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། །ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བ་སྟེ། ལྟ་བ་བཀའ་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་པའམ། མདོར་ན་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནི་གཞན་སྡེ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་འཇོག དེ་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་པར་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་། བྲམ་ཟེའི་བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་བར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། "ཕྱི་པ་དང་

24 ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ། (བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་པོད་ཕྲེང་། ༣༩ ཤོག ༡༠)ལས་འབྱུང་ལ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་ཀྱང་འབྱུང་།

ནི་རང་གི་སྟེ། །ལྟ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བསྟན། །བདག་མེད་པ་གཉིས་ནི་དཀྱིལ་ལམ་སྙིང་པོ་སྟེ། དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་མུ་སྟེགས་པའོ། །"[25] ཞེས་བདག་མེད་པ་དང་བདག་གིར་མེད་པ་གཉིས་སམ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གཉིས་གང་རུང་ཁས་ལེན་པ་དང་མི་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ཞིག་ལས་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ལྟ་བས་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས། དེས་ན་སྤྱིར་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་སྐྱབས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ལ། བྱེ་བྲག་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ནི་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་དགོས་པས། དེ་ལྟ་ན་ནང་པ་ཡིན་ན་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

འོ་ན་འཕགས་པ་མང་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པ་ལྟ་བུས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་པས་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བར་མི་འཇོག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེས་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བ་བདག་མེད་པ་ཁས་མི་ལེན་ཡང་སྐྱབས་གནས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་པར་འཇོག་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་ན་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་གི་བདག་མེད་ཅེས་པ་ནི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ལ་བྱེད་ཅིང་དེ་ནི་གནས་མ་བུ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ལ། དེས་གང་ཟག་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་བས། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་པར་འཇོག་རུང་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡང་ཡོད། གཞུང་འགར་ཆོས་ཐམས་ཅད་

25 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༣༠༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣-ཤོག ༡༨༢༡

བདག་མེད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་བཅས་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་དུ་མཛད་པའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཞི་གནས་ལྷའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ལས། སློབ་དཔོན་སྣ་ཚོགས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་བརྩམ་ལྡན་འདས་ལ་བསྟོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་ཅིང་།།

འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ།།

མྱ་ངན་འདས་པ་ཞི་བ་ཞེས།།

ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ།།[26] ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིའམ་ཆོས་ཀྱི་མདོ་བཞི་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། འཕགས་པ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་མི་ཟད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་མི་ཟད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་མི་ཟད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་མི་ཟད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་སྟེ། ཀླུའི་བདག་པོ། ཆོས་ཀྱི་མདོ་བཞི་པོ་འདི་དག་བརྗོད་

26 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༩༥༢

ན་གང་དག་བརྗོད་པས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །[27] ཞེས་དང་།

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་བཞེད་པས།།
ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ།།
ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་ནི་རྣམ་པ་བཞི།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བཤད།།[28] ཅེས་དང་།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱང་ས་ལས། "ཆོས་ཀྱི་མདོ་བཞི་ནི་འདི་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་མདོ་དང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་མདོ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་མདོ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་མདོའོ། །"[29] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཕྱག་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པའི་ནང་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐལ་ཆེ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པས། རང་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྱུར་

27 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་མང་། ཞ ཤོག ༢༠༥- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༤ ཤོག ༥༩༠
28 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༦༣
29 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཝི། ཤོག ༡༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༤༤༩

བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ལ་འཛོག་ལ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བར་གསུངས་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་དང་། ཡང་ན་དེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདེ་སྡུག་སྤྱོང་བ་པོ་དང་ལས་བྱེད་པ་པོའི་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པ་ལ་བྱེད། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བར་གསུངས་པ་ནི། སེམས་སྙིང་གི་དྲི་མ་ཟད་པའི་ཞི་བ་ལ་འཛོག་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དེ་ནི་གཏན་དུ་བ་མིན་ཏེ།།[30]

ཞེས་སོགས་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་གསུངས་པ་ལྟར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་བར་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་ནས་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་མོད། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་འདོད་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་རྩ་བའི་ཆ་ནས་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཞིང་། བྱམས་པ་དང་། བརྩེ་བ། བཟོད་པ། ཆོག་ཤེས་སོགས་ཐུན་མོང་གི་ཉམས་ལེན་དུ་གྱུར་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཅིག་མཚུངས་སུ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཕྲུལ་ཕྱུགས་ཀྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་རྩ་བར་བཞག་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེའོ།།

གལ་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་སྤྱོད་པའི་ཆ་ལ་མཐུན་པའི་ཆ་མང་དུ་ཡོད་ན་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་ཕན་ཚུན་རྩོད་ལན་དང་། དགག་གཞག་གི་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པའི་སྒོ་ནས་དཔྱད་པ་བྱས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་དད་མོས་ཡོད་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་ལས་

30 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡༤༡ ཤོག ༡༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༧

རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་གྱི་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་རང་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་དེ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་ལས། རང་གི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ལ་སྡང་བའི་དབང་གིས་རྩོད་པ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དགག་གཞག་མཛད་པའི་ཞར་ལ་གཞན་གྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་རྣམས་བཤིག་པར་འགྱུར་ནའང་སྐྱོན་མེད་དེ། དཔེར་ན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།

བསྟན་བཅོས་ལས་དཔྱད་རྩོད་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར།།
མ་མཛད་རྣམ་གྲོལ་ཕྱིར་ནི་དེ་ཉིད་བསྟན།།
གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན།།
གཞན་གཞུང་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད།།[31]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཆགས་ཤིང་། གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྡང་བ་དང་། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཤེས་པའི་ང་རྒྱལ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་དག་ནི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན། གྲུབ་མཐའི་ཆགས་སྡང་ངེས་པར་དུ་འདོར་དགོས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས།

གང་ཞིག་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་ཆགས་བྱེད་ཅིང་།།
ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་བྱེད།།
ང་རྒྱལ་རྒྱགས་པས་བཅོམ་པ་ལོག་པ་སྟེ།།
ང་རྒྱལ་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་སུ་མྱོང་།།[32]

31 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༡༨ ཤོག ༢༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༢༥
32 སྡེ་དགེ བཀའ། ད། ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༨༢

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་། རང་གཞན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་གཅོད་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བའི་སར་འགྲོ་མི་ནུས་ལ། བླང་དོར་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པས་ནི་ཞི་བ་ནམ་ཡང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཡང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

ཁྱོད་ལ་རང་ཕྱོགས་ཆགས་ཡོད་ཅིང་།།
གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་མི་དགའ་ན།།
མྱ་ངན་འདས་པར་མི་འགྲོ་སྟེ།།
གཉིས་སྤྱོད་ཞི་བར་ཡོངས་[33]མི་འགྱུར།།[34] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་རང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་ཁྲོ་བའི་ཕྱོགས་ལྷུང་དོར་ནས་གཟུ་བོའི་བློས་མ་དཔྱད་ན་གྲུབ་མཐའ་ལ་དཔྱོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་མ་རུང་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་ཡང་ཡང་འབྱུང་ངོ་། །ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བལྟས་ནའང་། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ནང་པན་ཚུན་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པའི་ཚེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྩོམ་གཞིའི་རྩལ་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་དང་། བདག་གམ་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ། དེ་བཞིན་དུ་འཇལ་བྱེད་ཚད་མའི་གྲངས་དང་མཚན་ཉིད། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་དཀའ་གནད་སོགས་ལ་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ཞིབ་མོར་མཛད་པ་ལས་ཕན་ཚུན་བློ་སྐྱེད་སྤེལ་རེས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཐ་མོ་རྣམས་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད།

33 སྡེ་བསྟན་དུ་ཡོངས་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
34 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༩ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༠༠

༩ འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་བཏུས་ཏེ་སྟོན་པའི་གཞུང་བྱུང་ཚུལ།

དེ་ལ་སྤྱིར་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་གཏམ་གྱི་གཞིར་གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་བཅས་ལ་དགག་གཞག་མཛད་ལ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། རྩོད་བཟློག་རྩ་འགྲེལ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་སོགས་སུ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་ནས་དགག་གཞག་མཛད་པ་ལྟ་བུ་སྔ་དུས་སུའང་བྱུང་མོད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་བཞེད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཆེ་བ་སྔ་ཤོས་ཤིག་ནི། དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་བྱོན་པའི་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་གཉིས་ཡིན་པར་སྣང་།

གཞུང་འདི་གཉིས་ལ་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་རེ་ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་གཏོང་བའི་ལེའུ་དང་། གཉིས་པ་ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བ་སྤྱོད་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་བསྟན། དེ་ནས་ལེའུ་གསུམ་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་འཚོལ་བ་ཞེས་པས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་འཚོལ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ལ། ལེའུ་བཞི་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པར་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་འདོད་

པའི་ཚུལ་དང་། ལེའུ་ལྔ་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་བསྟན་པ་ཞེས་པས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་སེམས་ཙམ་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་བསྟན། ལེའུ་དྲུག་པ་དང་། བདུན་པ། བརྒྱད་པ། དགུ་པ་བཅས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་དང་། དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་ཚུལ་བསྟན་ཅིང་། ལེའུ་བཅུ་པས་གྲུབ་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་བསྟན་ལ། བཅུ་གཅིག་པས་ནི་སྟོན་པ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་དེ་མཇུག་སྡུད་པར་མཛད་ཡོད།

དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ན་ལེནྡྲའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་སུ་འང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པས། གཞུང་རྩ་འགྲེལ་འདི་གཉིས་ཀ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ནང་པ་ཙམ་མིན་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཀུན་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ། བསྟན་བཅོས་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བའི་བཞེད་པ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་སུ་གནས་ནའང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ཚུལ་རྣམས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་པས་དབུ་ཚད་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

བོད་ཀྱི་བསྟན་འགྱུར་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་དེ་གཉིས་ལས་རྩ་བར་ལེའུ་སུམ་ཅུ་ཡོད་པ་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་དང་སྡེ་བདུན་གྱི་རང་ལུགས་

འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ་བརྟག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད། དེ་ཡང་ལེའུ་དང་པོས་གཙོ་བོའམ་རང་བཞིན་ཁོ་ན་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྒྱུར་སྨྲ་བའི་གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པའི་འདོད་ཚུལ་དང་། གཉིས་པས་དབང་ཕྱུག་པ། གསུམ་པས་རང་བཞིན་དང་དབང་ཕྱུག་གཉིས་ཀ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྒྱུར་སྨྲ་བའི་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ། བཞི་པས་སྣོད་བཅུད་རྒྱུ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་སྨྲ་བའི་རྒྱང་འཕེན་པ། ལྔ་པས་ཚངས་པ་བ། དྲུག་པས་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་སྨྲ་བའི་རིག་བྱེད་པ། བདུན་པས་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ། བརྒྱད་པས་དཔྱོད་པ་བ། དགུ་པས་སེར་སྐྱ་པ། བཅུ་པས་ནམ་མཁའི་གོས་ཅན་ཏེ་གཅེར་བུ་པ། བཅུ་གཅིག་པས་གསང་བ་པའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་བཤད།

དེ་ནས་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པར་རང་སྡེ་གནས་མ་བུ་པས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་འདོད་ཚུལ་དང་། ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་བརྟག་པ་ཞེས་པར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པས་དངོས་ཤུགས་བརྒྱད་གསུམ་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཁས་ལེན་ཚུལ་དང་། ལེའུ་བཅུ་བཞི་པར་ལས་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་པ་བརྟག་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ལེའུ་ལྔར་བྱེ་བྲག་པས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་འདོད་ཚུལ་དང་། ལེའུ་ཉི་ཤུ་པར་སྒྲའི་དོན་ལ་བརྟག་པ་དང་། དེ་ནས་ལེའུ་ཉེར་གཅིག་པ་དང་། ཉེར་གཉིས་པ། ཉེར་གསུམ་པ་བཅས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཚད་མ་གཞན་བཅས་ལ་བརྟག་པ་དང་། ལེའུ་ཉེར་བཞི་པར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟག་པ་དང་། ཉེར་ལྔ་པར་དུས་གསུམ་ལ་བརྟག་པ་དང་། ཉེར་དྲུག་པར་ཆད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་འཕེན་ལ་བརྟག་པ་དང་། ཉེར་བདུན་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་

ལ་བརྟག་པ་དང་། ཉེར་བརྒྱད་པར་ཐོས་པ་ལ་བརྟག་པ་དང་། ཉེར་དགུ་པར་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བ་གཙོ་བོར་བཀག་སྟེ་རང་ལས་ཚད་མར་གྲུབ་པ་བརྟག་པ་དང་། མཐར་ལེའུ་སུམ་ཅུ་པར་གཞན་གྱི་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བརྟག་པ་བཅས་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ལ།[35] དེའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཚིག་དོན་བརྟག་པ་གཉིས་ལེའུ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ལེའུ་སོ་གཅིག་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ལེའུ་གཞན་རྣམས་རྩ་བ་དང་འདྲའོ།།

ཕྱི་རོལ་པའི་མཁས་པའི་གཞུང་ལས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཏུས་ཏེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཆེ་བ་ནི། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་བྱོན་པའི་རིག་བྱེད་གསང་མཐའ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭ་ཡིས་བརྩམས་པའི་སརྦ་དྷརྴན་སཾ་གྲ་ཧ་སྟེ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་འདུག་ལ།[36] གཞུང་དེར་ལེའུ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་། ལེའུ་དང་པོ་ནས་གསུམ་པའི་བར་རིམ་བཞིན་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། ནང་པ། གཅེར་བུ་པ་གསུམ་དང་། ལེའུ་བཞི་པ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ཁྱབ་འཇུག་པའི་སློབ་དཔོན་རཱ་མཱ་ནུ་ཛའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། རིག་བྱེད་གཉིས་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭ་སྟེ་པཱུར་ཎ་པྲ་ཛྙའི་གྲུབ་མཐའ། སློབ་དཔོན་ན་ཀུ་ལི་ཤཱའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་པ་པཱ་ཤུ་པ་ཏིའི་གྲུབ་མཐའ། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་

35 ཕྱི་ལོ་༡༩༤༨ ལོར་རྒྱ་གར་གྱི་བོདྷ་བླ་རདྟི་ཞེས་པའི་དབེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་རྒྱལ་བ་པའི་དབེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་དབེ་རྙིང་སོགས་གཞུང་འདིའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དབེ་རྙིང་དུ་མ་བསྡུར་ཏེ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་དབེ་སོགས་ལྟར་ན་བདག་བརྟག་པའི་ནང་གསེས་དྲུག་པོ་ལ་བདག་བརྟག་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཤིང་། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པ་གཉིས་སོ་སོར་བྱས་ཏེ་བརྟག་པ་ཉེར་དྲུག་བྱས་འདུག་པར་སྣང་།

36 སློབ་དཔོན་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༣༡ ལ་དེང་དུས་ཀྱི་ཀརྞ་ཊ་ཀའི་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་ཤྲི་རིང་གེ་རིར་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་ཤང་ཀ་རས་བཏབ་པའི་དགོན་པའི་མཁན་པོའི་ཁྲིར་ཕེབས་འདུག་པས་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྨད་ཙམ་ལ་འབྱུངས་པར་སྣང་།

ཕྱུག་པ། དབང་ཕྱུག་པའི་བྱེ་བྲག་པྲ་ཏྱ་ཧྱི་ཛྙཱའི་གྲུབ་མཐའ། དབང་ཕྱུག་པ་ར་སེ་ཤ་བ་རའི་གྲུབ་མཐའ། དེ་ནས་བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ། བརྡ་སྤྲོད་པ། གྲངས་ཅན་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། ལེ་ཚན་ཐམ་བཅུ་དྲུག་པར་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་གི་འདོད་ཚུལ་སྙིང་པོ་རྣམས་ལེ་ཚན་སོ་སོར་བྱས་ཏེ་བཀུས་ནས་བཤད། མ་ཧྥ་རང་ཉིད་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་ཡིན་སྟབས་གཞུང་དེར་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཡང་རྩེར་བྱས་ཏེ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རང་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་བཞིན་དམའ་རིམ་ནས་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ནང་པ། གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གསུམ་མེད་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐར་བཞག་སྟེ་ཐོན་དུ་བཀོད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ལྷག་མ་རྣམས་བཤད་ཅིང་། གྲངས་ཅན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཉེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་ནས་མཇུག་ཏུ་བཀོད་དེ། རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའི་ཡང་རྩེར་རྩི་བ་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་གྲུབ་དོན་ལྔ་བུར་ལེ་ཚན་ཐ་མར་བྱས་སོ།།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བཀུས་ཏེ་དཔྱོད་པའི་གཞུང་དང་། དེ་དག་ལ་སློབ་གཉེར་གྱི་སྲོལ་ཤིན་ཏུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐོག་མར་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་སྐབས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ལོ་ཙཱ་བ་ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེས་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ལོ་ཙཱ་བ་སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ཞེས་པ་བརྩམས། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏ་ཆོས་བཟང་གིས་ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པའི་བརྗེད་བྱང་མཛད། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག

ཕྱྭ་པ་ཆོས་སེང་གི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བསྡུས་པ། འཆད་ཀ་བའི་གྲུབ་མཐའ། བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲིའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཛོད། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་རྩ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་གཉིས་པ་དྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་གྲུ་རྫིངས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རྩ་འགྲེལ། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་གྲུབ་མཐའ་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན་དང་། གཞན་ཡང་ཀུན་མཁྱེན་དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་གྲུབ་མཐའ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཚུང་ཁག་ཀྱང་མང་དུ་ཡོད་ལ། དུས་ཕྱིས་ཀྱང་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྨད་དང་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་ཙམ་ལ་འཇུ་མི་ཕམ་པའི་ཡིད་བཞིན་མཛོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་བསྡུས་པ་དང་། ཐུག་དཀར་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གནད་བསྡུས་རིན་ཆེན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་བྱ་བ་སོགས་བྱུང་ངོ་།།[37]

གླེགས་བམ་འདིར་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ཅིང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཨཱརྱ་དེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པ། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རིའི་བདེ་བར་

---

37 བོད་ཀྱི་མཁས་པས་མཛད་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་མཚན་དང་། ལྷག་པར་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་གྲགས་ཆེ་བ་དབུས་པ་བློ་གསལ། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་སྤྱི་སྒྲོམ་དང་གསལ་བཤད་སྙིང་བསྡུས་རྣམས་ཤེས་པར་འདོད་ན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་པོད་ཕྲེང་ ༣༩ ནང་བཞུགས་པའི་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའི་དེབ་ཀྱི་སྔོན་གླེང་ངོ་སྤྲོད་ལ་གཟིགས།

གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྒྱ་འགྲེལ་སོགས་དང་། ནཱ་ལེནྡྲའི་པཎ་གྲུབ་གཞན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལའང་ཅི་རིགས་པར་ཁུངས་གཏུགས་ཡོད་ལ། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བདུན་ཅུ་པ་དང་། དྲང་སྲོང་ཕུར་བུའི་མདོ། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་མ་ནུའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་སོགས་ཁུངས་སུ་བྱས་ཡོད་དོ།། །།

སྐབས་གཉིས་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད།

སྤྱིར་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གྲངས་འདི་ཙམ་ཞེས་མཐའ་ཆོད་པར་བཤད་མི་ནུས་ཀྱང་། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་གསུངས་པ་ནི་དཔེར་ན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས།

> དེ་ལ་རྟོག་གེ་པ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། འོད་སྲུང་རྫོགས་བྱེད་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་གནག་ལྷས་ཀྱི་བུ་དང་། སྨྲ་འདོད་ཀྱི་བུ་མོའི་བུ་ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན་དང་། མི་ཕམ་སྐྲའི་ལ་བ་ཅན་དང་། ཀ་ཏྱའི་བུ་ནོག་ཅན་དང་། གཅེར་བུ་པ་གཉེན་གྱི་བུའོ། །རྗེས་སུ་སྒྲོགས་པ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བྲམ་ཟེ་རྒྱས་རྒྱལ་དང་། བྲམ་ཟེ་གནས་རིག་དང་། བྲམ་ཟེ་བཟང་ལྡན་དང་། བྲམ་ཟེ་ཚངས་པའི་ཚེ་དང་། བྲམ་ཟེ་པད་མའི་སྙིང་པོ་དང་། བྲམ་ཟེ་དམར་པོའོ། །སྒོམས་པར་འཇུག་པ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རངས་བྱེད་ཀྱི་བུ་ལྷག་སྤྱོད་དང་། སྒྲ་རྩལ་ཤེས་ཀྱི་བུ་རིང་དུ་འཕུར་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ལེགས་བཟང་དང་། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཀུན་རྒྱལ་དང་། དྲང་སྲོང་མ་བཅིངས་པ་དང་། ལྟེང་རྒྱས་འོད་སྲུངས་རལ་པ་ཅན་ནོ།།[38]

ཞེས་མུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་གསུངས་པ་སོགས་དང་། མུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་དེ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་དུ་ཉན་ཐོས་མཆོག་ཟུང་དང་། འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་དེ་དག་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་རགས་ཙམ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས།

38 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། ག བམ་པོ་ཉི་གཅིག་པ། ཤོག ༢༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣ཤོག ༤༤༤

དེ་ནས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཉེ་རྒྱལ་དང་བང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་འགྲོ་བ་སྐྱོང་གི་བུ་རྫོགས་བྱེད་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས། འགྲོ་བ་སྐྱོང་གི་བུ་རྫོགས་བྱེད་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཤེས་ལྡན་དག་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་གང་ཡིན། སློབ་མ་ལ་གདམས་པ་ནི་གང་ཡིན། ཆངས་པར་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་གང་ཡིན། ཕན་ཡོན་ནི་གང་ཡིན། རྫོགས་བྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པ། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་དག་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་ལྟ་ཞིང་འདི་སྐད་སྨྲ་སྟེ། སྦྱིན་པ་མེད་དོ། །མཆོད་སྦྱིན་མེད་དོ། །སྦྱིན་སྲེག་མེད་དོ། །ལེགས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ།།[39]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ཡང་སྦྱིན་པ་མེད། མཆོད་སྦྱིན་མེད། སྦྱིན་སྲེག་མེད། ལེགས་པར་སྤྱད་པ་མེད། ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ལྷས་ནི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འགོག་པ་དང་། དེ་རྗེས་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བས་ནི་འབྲས་བུ་འགོག་པར་བྱེད། དེ་རྗེས་འཇིག་རྟེན་འདི་མེད། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད། མ་མེད། ཕ་མེད། སེམས་ཅན་རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་ལྷས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་འགོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་གཞན་རྣམས་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་བྱས་པའི་དོན་ཡང་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བར་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་གསལ།[40] རྫོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་དེ་དག་གིས་བྱས་པའི་ལྟ་བའི་ཕྲེང་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་

39 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཀ བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥༣

40 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། ཚུ། ཤོག ༡༥༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༥༣༠

ཆུང་བའི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ལས་བཤད་དོ།།[41]

ཡང་ཚངས་པའི་དྲ་བའི་མདོ་ལས། "དགེ་སློང་དག དགེ་སློང་དང་། བྲམ་ཟེ་ཤེས་ལྡན་ཁ་ཅིག་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟོག་ཅིང་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ལྟ་བར་སོང་བ་དག་མངོན་པར་སྨྲ་ཞིང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་དག་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྟོག་ཅིང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ལྟ་བར་སོང་བ་དག་མངོན་པར་སྨྲ་ཞིང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྟ་བར་སོང་བ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ལ་སྟེ། དེ་ལས་མི་ལྷག་མི་མང་ངོ།"[42] ཞེས་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་སུ་འདུ་བར་གསུངས་ལ། འདུ་ལུགས་ཀྱང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

> ལྟ་བ་ངན་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་ཚངས་པའི་དྲ་བ་ལས་གསུངས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་སྟེགས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དེ། དེ་རྣམས་ལས་བཞི་ནི་རྟག་པར་སྨྲ་བའོ། །བཞི་ནི་གཞན་འགའ་ཞིག་རྟག་པར་སྨྲ་བའོ། །བཞི་ནི་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པར་སྨྲ་བའོ། །བཞི་ནི་དགག་གི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཅན་ནོ། །གཉིས་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་འབྱུང་བར་སྨྲ་བ་སྟེ་དེ་ལྟར་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྟོག་པ་ནི་བཞི་བཅུ་རྩ་བཞི་སྟེ། དེ་རྣམས་ལས་བཅུ་དྲུག་ནི་འདུ་ཤེས་དང་ལྡན་པར་སྨྲ་བའོ། །བརྒྱད་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྨྲ་བའོ། །བརྒྱད་ནི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའོ། །ལྔ་ནི་

---

41 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཀུན་རྫོབ་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐབས། ཤོག ༢༦༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༢༣༡

42 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཨཿ། ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༢༣༡

མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་སྨྲ་བའོ། །བདུན་ནི་ཆད་པར་སྨྲ་བ་སྟེ་དེ་ལྟར་བཞི་བཅུ་རྩ་བཞི་ཡིན་ནོ། །[43] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་པོ་དེ་དགོངས་འགྲེལ་ཚུལ་གཞུང་དུ་མ་ལས་འབྱུང་ལ། འདིར་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་འཆད་པ་ལ།[44] རྟག་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་བཞི་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་བསམ་གཏན་པ་ ༡ དབང་པོ་རྟུལ་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུ་དྲན་པ་དང་། ༢ དེ་ལས་གཞན་འབྲིང་པོས་བཞི་བཅུ་དང་། ༣ དབང་པོ་རྣོན་པོས་བརྒྱད་ཅུ་དྲན་པ་དང་། ༤ ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་བལྟས་པ་ན། སེམས་ཅན་མདོག་བཟང་ངན་ཅི་རིགས་པ་ཤི་བ་རྣམས་དེ་དང་དེ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ནས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐོང་བ་ལྟར་རྟག་གོ་ཞེས་སྨྲ་བའོ།།

འགའ་ཞིག་རྟག་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་བཞི་ནི། ༡ ཚངས་ཆེན་གྱི་འཁོར་འགའ་ཞིག་ཤི་ནས་མིར་སྐྱེས་ནས་དབེན་པར་བསམ་གཏན་བསྒྲུབས་ནས་མངོན་ཤེས་ཐོབ་སྟེ་བལྟས་པས་ཚངས་ཆེན་མ་ཤི་བར་མཐོང་ནས། ཚངས་ཆེན་རྟག་ལ་ལྷ་གཞན་རྣམས་མི་རྟག་ཅེས་པ་དང་། ༢ ཡང་ཚངས་པ་ཆེན་པོས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་མི་རྟག་ཅིང་སེམས་མི་འགག་པར་མཐོང་ནས། འབྱུང་བ་རྣམས་མི་རྟག་ལ་སེམས་རྟག་ཅེས་པ་དང་། ༣ འདོད་ལྷ་རྩེ་བས་རབ་ཏུ་བསླུས་པ་ཞིག་རྩེད་མོའི་དབང་གིས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ཉམས་ཏེ་ཤི་བ་ལས་མིར་སྐྱེས་ཏེ། མངོན་ཤེས་བསྒྲུབས་ཏེ་བལྟས་པས་རང་གི་སྔར་གྱི་ཟླ་བོ་རྣམས་མ་ཤི་བར་མཐོང་ནས་ལྷ

43 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༣༢༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༩༣
44 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༣༢༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། ༥༨ དེབ། ཤོག ༧༩༣

རྩེ་བས་བསླུས་པ་རྣམས་མི་རྟག་ལ་གཞན་རྣམས་རྟག་ཅེས་པ་དང་། ༤ ལྷ་གྲོགས་ལ་ཡིད་འཁྲུགས་པ་ཁ་ཅིག་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ཤི་སྟེ་མིར་སྐྱེས་ནས། སྔ་མ་ལྟར་མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་དེ་བལྟས་པས། གཞན་རྣམས་མ་ཤི་བར་མཐོང་ནས་ལྷ་ཡིད་འཁྲུགས་པ་དག་ནི་མི་རྟག་ལ་གཞན་རྣམས་རྟག་གོ་ཞེས་ལྟ་བའོ།།

མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་བཞི་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་འགའ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐའ་ཡོད་མེད་ཚོལ་བར་འདོད་པ་ན། ༡ གང་གི་ཚེ་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དྲན་པ་དེའི་ཚེ་ནི་མཐའ་ཡོད་པའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་། །༢ གང་གི་ཚེ་འཆགས་པའི་བསྐལ་པ་དྲན་པའི་ཚེ་མཐའ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་། །༣ ཡང་དེ་དག་ཡུལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཐའ་ཚོལ་བར་འདོད་པ་ན། འོག་ཏུ་མནར་མེད་པ་ཡན་ཆད་དང་། སྟེང་དུ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་མན་ཆད་ལས་མ་མཐོང་བ་ན། འོག་དང་སྟེང་དུ་མཐའ་ཡོད་པའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་བ་དང་། ༤ ཡང་ཐད་ཀར་ཐམས་ཅད་ཕ་རོལ་ཟད་པའི་མཐའ་མ་མཐོང་བ་ན། ཐད་ཀར་ནི་མཐའ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་བའོ།།

ངག་གི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་བཞི་ནི། ༡ འགའ་ཞིག་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ཡོད་མེད་དྲིས་པ་ན། ཡོད་ཅེས་ལན་བཏབ་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཤེས་ལ། མེད་ཅེས་ལན་བཏབ་ན་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་མཚང་བརྗོལ་བར་འགྱུར་སྙམ་ནས་ཚིག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གཡེང་བར་བྱེད་པ་དང་། ༢ ཡང་འགའ་ཞིག་ལ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་མེད་དྲིས་པ་ན། སྔར་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། ༣ འགའ་ཞིག་ལ་དགེ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱང་དགེ་བ་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བསྟན་ན་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་འགྱུར་ལ། མ་བསྟན་ན་རང་ཉིད་དེས་ཚར་གཅོད་པར་འགྱུར་སྙམ་ནས་ཚིག་གིས་གཡེང་

བར་བྱེད་པ་དང་། ༤ ཡང་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དེ་ལྟར་དྲིས་པ་ན་ལན་འདེབས་མི་ནུས་པས་ཚིག་གིས་གཡེང་བར་བྱེད་པ་དང་བཞིའོ།།

རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་ནི། ༡ བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། གཟུགས་མེད་ནས་ཤི་འཕོས་པའི་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་འདོད་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་པ་ན། མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་དྲང་སྲོང་འགའ་ཞིག་གིས་དེའི་རྒྱུ་སྔ་མ་གང་ཡིན་བལྟས་པས་མ་མཐོང་ནས་ལུས་དང་སེམས་སོགས་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་དང་། ༢ རྟོག་གེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཆར་པ་དང་རླུང་སོགས་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་ཞིང་ཤིང་རྣམས་ལ་ཡང་རེས་འགའ་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་གློ་བུར་དུ་འབྱུང་ཞིང་། རེས་འགའ་མི་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བའོ། །གོང་གི་ལྟ་བ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ནི་ཅི་རིགས་པར་འདས་པ་དང་། ད་ལྟར་གྱི་ཡུལ་ལ་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་དག་ནི་བྱུང་ཟིན་པའི་ཕྱིར་སྔོན་གྱི་མཐའ་ཡིན་པས་སོ།།

ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་ལས། འདུ་ཤེས་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་བཅུ་དྲུག་ནི། ༡ བདག་གཟུགས་དང་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་གཏི་མུག་གོ་ཞེས་ལྟ་བ་དང་། ༢ བདག་གཟུགས་དང་མི་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༣ གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༤ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་བཞི་དང་། ༥ བདག་མཐའ་དང་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༦ མི་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༧ གཉིས་ཀའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༨ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་བཞི་དང་། ༩ བདག་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༡༠ སྡུག་བསྔལ་བའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༡༡ གཉིས་ཀའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་།

༡༣ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་བཞི་དང་། ༡༣ བདག་གཅིག་བུ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༡༤ ཐ་དད་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༡༥ ཆུང་ངུའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་། ༡༦ ཚད་མེད་པ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་ལྟ་བ་བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་གོ།

འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་བརྒྱད་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་བཅུ་དྲུག་གི་དང་པོ་བརྒྱད་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་ལྟ་བ་ཞེས་སྦྱར་བ་སྟེ། བདག་གཟུགས་ཅན་ཡིན་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་ལྟ་བ་ནས། བདག་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉིས་ཀ་མིན་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་ལྟ་བའི་བར་བརྒྱད་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་ཀ་མིན་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱད་ནི། སྔ་མ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཉིད་ལ་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ཞེས་སྦྱར་བ་བརྒྱད་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

ཆད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བདུན་ནི། འདོད་པའི་མི་དང་། ལྷ་དང་། གཟུགས་ཁམས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་རེ་རེར་བགྲངས་ཏེ། བདུན་པོ་རྣམས་མ་ཤི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་བཅས་ཤིང་། ཤི་ནས་གཏན་ཆད་པར་ལྟ་བའོ།།

ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་བར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྔ་ནི། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་འཛེམས་མེད་དུ་སྤྱོད་པས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་བར་ལྟ་བ་གཅིག་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་པས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་བར་ལྟ་བ་བཞི་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ལས་ཕྱི་མ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་མ་འོངས་པའི་ཆ་ལ་རྟོག་པས་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྟོག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།

༡ བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། སྔ་སྟེགས་བྱེད་ཁ་ཅིག་ནི་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འགོག་པ་དང་། ཡུལ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། རྟག་ཏུ་ཆོས་མི་མཐུན་པར་མཐོང་བས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་མང་པོ་མི་འབྱུང་སྟེ། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་གྱི་ཡུལ་མི་དྲན་པ་དང་། མར་མེ་དང་། ས་བོན་དང་། རླུང་བཞིན་དུ་རྒྱུ་ཟད་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་འཇུག་པར་བརྗོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བློར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། འཇིག་པར་ལྟ་བས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའོ། །"ཞེས་པ་ནས། ༢༢ «ཁ་ཅིག་ནི་སྲིད་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་མཐོང་བས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་རྟོག་གོ །"[45] ཞེས་པའི་བར་ལྟ་བ་ཉེར་གཉིས་གསུངས།

ལྟ་བ་ཉེར་གཉིས་པོ་དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རིམ་པ་ལྟར་འགོད་པ་ལ།[46] ༡ རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་པ་དང་། ༢ མདའི་ཤུགས་ཟད་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གཞན་དུ་སོང་བས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དཔེར་ན། གཅེར་བུ་པས་གདུགས་དཀར་པོ་ཁ་བྱིན་དུ་བསླངས་པ་ལྟ་བུའི་གནས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་ཞེ་ལྔ་ཡོད་པ་དེ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་གནས་སུ་འདོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༣ འཛིན་པ་བློ་དང་གཟུང་བ་རིག་པར་བྱ་བ་སྟེ། གཟུང་འཛིན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་མེད་པས་བདག་རྟག་པ་ཐར་པར་འདོད་པའི་དབང་ཕྱུག་པའི་ལུགས་ལྟ་བུ་དང་། ༤ བདག་རྟག་ལ་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་མཐོང་

45 བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༢༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༡༣༢༧

46 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། པི། སྙིང་པོའི་རྒྱན། ཤོག ༢༡༣ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༥༡༣ དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་གྲུབ་མཐའི་མཚན། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧ ལོའི་སྒོ་མང་དཔར་མ། དེབ། རྒྱང་འཕེན་པའི་སྐབས། ཤོག ༥༣

བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། ༥ མཚན་མ་སྣ་ཚོགས་སུ་རྟོག་པ་ནི་སྐྲན་དང་ཟུག་རྫུ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་མཐོང་ནས་དེས་འཇིགས་པས་དེ་རྣམས་སྤྱངས་པའི་བདག་རྟག་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འདོད་པའི་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་དང་རིག་བྱེད་གསང་བ་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༦ དུས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བདག་གི་དངོས་པོ་མི་འཇིག་པ་ཡོད་ལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་ སྲུས་རིག་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པའི་ཚངས་པ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ནང་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་། དུས་གསུམ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། ༧ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་མི་འཇིག་ལ། དེ་ལྟར་སྲུས་རྟོགས་ཤིང་རིག་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་།

༨ རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུའི་བྱེ་བྲག་མཐོང་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་དང་། དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་རིག་སྟེ་དབང་ཕྱུག་མཉེས་པར་བྱས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པའི་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པའི་ལུགས་དང་། ༩ བདག་ཏུ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཞིང་། བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་སུ་དམིགས་པའི་མཚན་མ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་།

༡༠ ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པར་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱངས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། ༡༡ འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས་པར་མཐོང་ནས

དེ་མཉེས་པར་བྱས་པས་སྨྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། ༡༢ འཇིག་རྟེན་གྱི་འབྱུང་བ་འདི་ནི་གཅིག་གཅིག་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། བདག་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་ཡོན་ཏན་སྡང་བ་དང་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེས་ལས་བསགས་པས་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་གཞན་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ལས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོག་ཅིང་། བདག་སྡང་བ་དང་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བྲལ་བས་སྨྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་།

༡༣ བདེན་པའི་ལམ་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པས་སྨྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པའི་རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལྟ་བུ་དང་། ༡༤ བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་ཟ་བ་ནས་བཅད་ན། ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་བདག་ཐར་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ལྟ་བུ་དང་། ༡༥ དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མེད་པ་རང་བཞིན་ལས་བྱུང་བར་མཐོང་བས་སྨྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། ༡༦ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་སྨྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པའི་གྲངས་ཅན་དབང་ཕྱུག་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་།

༡༧ བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་དང་། སྙིང་རྗེས་མ་རུང་བ་ཚར་གཅོད་པའི་ཚེ་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་གཉིས་སུ་གཅོད་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་དག་འདུལ་བའི་དོན་དུ་གཡུལ་ལ་ཆས་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་དང་འཐབ་པ་དང་། དུས་ལ་མ་བབ་ན་རང་བཞིན་དུ་འཁོད་པ་དང་། རྫོང་གཞོམ་པའི་ཐབས་ཤེས་པ་དང་། ལེགས་པར་བཀུལ་བ་ན་འདུམ་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་སྙིང་རྗེ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་དེ་འདྲ་བས་རང་གི་བསྟན་པ་འཛིན་པས་སྨྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། ༡༨ འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དུས་ཡིན་པར་མཐོང་བས་སྨྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། ༡༩ འདོད་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་འདི་ཉིད་ལ་བསམ་གཏན་

སོགས་མ་བསྒོམས་པར་རྩེ་དགའ་སྤྱོད་པ་ཙམ་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་བསྒོམས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་སྟེ། སྲིད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལམ་དེ་འདྲ་བ་ལྟ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་བར་འདོད་པ་དང་།

༢༠ གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མ་སྤངས་ལ། གངྒཱ་དང་རྒྱ་མཚོ་འདུས་པའི་མཚམས་སུ་སྲོག་འདོར་བ་ལ་སོགས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། ༢༡ སྲིད་པ་དང་སྲིད་པ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེའི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། ༢༢ སྲིད་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དོན་དམ་པར་དབྱེར་མེད་པར་མཐོང་བས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འདོད་པ་སྟེ། ལུགས་འདི་ནང་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བའི་ལུགས་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་འདིར་བཤད་པའི་ལུགས་ཕལ་ཆེ་བ་མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་ཡང་ལུགས་དང་པོ་དང་། དྲུག་པ། ཉེར་གཉིས་པ་བཅས་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད་པ་རྒྱུའི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ན་བཛྲ་ས་མཛད་པའི་ལང་གཤེགས་འགྲེལ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་དུ་གསལ་ལོ།།[47]

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

> དེ་ཡང་རྩ་བའི་རྩ་བ་བརྒྱད་ཅུར་འགྱུར་ལ་དེའི་ཐ་དད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་དང་། འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། འཚོ་བ་པ་དང་། ལོ་མ་ཅན་དང་། གཙང་སྦྲ་ཅན་དང་། ཁྲབ་འཇུག་པ་དང་། ” ཞེས་པ་ནས། “ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་སེམས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བ་

47 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། པི། ཤོག ༢༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༥༡༣

སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བརྒྱུད་ནས་འོངས་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་དམ་ཚིག་ལས་གྲགས་པའི་ལུང་གིས་བསྒྲགས་པ་བརྫོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དཔའ་བས་རྒོལ་བར་བྱེད་དོ།།[48]

ཞེས་ལྟ་བ་ལ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་བརྒྱད་ཅུ་དང་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བའི་དབྱེ་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས།

ཡང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "དེ་ལྟ་ན་ཡ་མཚན་ཅན་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་ཆོས་འདི་པ་ལ་རྟོད་པ་སྨྲ་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་དག་གི་ལྟ་བ་དང་། ཆོས་འདི་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྡེ་བཞི་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་འདིར་སྟོན་ཏམ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་སྙིང་པོ་ཞེས་སྨོས་ཏེ།"[49] ཞེས་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་། དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་རྟོད་པ་སྨྲ་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ཚུང་བར་གྲགས་པའི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ལས་ཀྱང་།

འོད་སྲུངས་རྫོགས་བྱེད་དང་། ཕྱུགས་ལྷས་ཀྱི་བུ་མོ་ཀ་རི་དང་། རྣམ་པར་སྨྲ་བའི་བུ་ཀུན་རྒྱལ་དང་། གཅེར་བུ་པ་གཉེན་གྱི་བུ་དང་། མི་ཐམ་སྐྲའི་ལ་བ་ཅན་དང་། སྨྲ་རྩལ་ཤེས་ཀྱི་བུ་རིང་འཕུར་དང་། རངས་བྱེད་ཀྱི་བུ་ལྷག་སྤྱོད་དག་གིས་བྱས་པའི་ལྟ་བའི་ཕྲེང་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་དང་། ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། འཇིག་ཚོགས་ཀྱི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་དང་། བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་བཅུ

48 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཅུ་པ། ༣༢༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༦༢༦
49 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི། ཤོག ༡༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༦༩

གཉིས་དང་། བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་། ལྟ་བ་ལྔ་དང་། ལྟ་བ་གསུམ་དང་། ལྟ་བ་གཉིས་སོ།།[50]

ཞེས་ལྟ་བའི་དབྱེ་བ་མང་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བི་ཏ་པཱ་དའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཞལ་གྱི་ལུང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་དག་ནི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་གཙོ་བོ་སྟེ། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་པ་ནི་ལྟ་བ་ལྔ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་པ་རྣམས་བསྡུ་བར་བྱའོ། །"[51] ཞེས་ལྟ་བའི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་སོགས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་ལྟ་བའི་དབྱེ་བ་མང་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་འདིར་མཚོན་ཙམ་སྨོས་པའོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ལ། དེ་དག་སྤྱི་ཚན་དུ་བསྡུས་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་གྲངས་འདྲེན་བྱ་ཚུལ་ལ་སྔོན་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་མཁས་པའི་གཞུང་དུ་བཤད་སྲོལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་གྲགས་ཆེ་བ་རྣམས་སྨོས་ན། ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས། ༡ གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༢ བྱེ་བྲག་པ། ༣ རིག་བྱེད་ཀྱི་མཐར་སྨྲ་བ། ༤ དཔྱོད་པ་བ། ༥ རྒྱང་འཕེན་པ། ༦ གཅེར་བུ་པ་རྣམས་དང་། ༧ ཚངས་པ་བ་དང་། ༨ ཁྱབ་འཇུག་པ། ༩ དབང་ཕྱུག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཡང་མདོར་བསྡུས་རེ་བསྟན་པ་བཅས་སྤྱི་ཚན་དཀར་མཛད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཚངས་ལ་སོགས་པ་གང་མི་རྟོགས། །དེ་ནི་

50 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐབས། ཤོག ༢༦༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༠༩༥

51 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི། ཤོག ༡༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༡ ཤོག ༡༡༣༦

ཚངས་པ་དམ་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚངས་པ་དང་། ཁྱབ་འཇུག་དང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པ།”[52] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “རིག་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་སྨྲ་བ་ཉིད་ལས་གཞན་པ་དཔྱོད་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བས་རིག་བྱེད་ལ་གང་སྣང་བ་ནི་རང་བྱུང་ཡིན་ཏེ།”[53] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ད་ནི་བསྟན་བཅོས་འདིར་དབང་བས། །ཤེས་པར་བྱ་ཡི་གཞན་འགའང་མིན། །ཞེས་བསྟན་པས་གང་གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་། གཅེར་བུ་པ་དང་། མེད་པར་སྨྲ་བ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ།”[54] ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་འགྲེལ་དྲི་མེད་འོད་ལས་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ། ༡ གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༢ ཚངས་པ་བ། ༣ དབང་ཕྱུག་པ། ༤ ཁྱབ་འཇུག་པ། ༥ རྒྱང་འཕེན་པ། ༦ གཅེར་བུ་པ། ༧ སྟག་གཟིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་སྡེ་ཚན་བདུན་དུ་མཛད་དེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་འགྲེལ་དྲི་མེད་འོད་ལས། “གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམས་རྣམ་པར་ཉམས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཚངས་པ་དང་ཉི་མ་པ་དང་། གཅེར་བུ་པ་དང་སྐྲ་ཅན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྟེ། འདི་བཞི་རྣམ་པར་ཉམས་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམས་རྣམ་པར་ཉམས་པའོ། །”[55] ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་ངོ་།།

ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་ནི།

52 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༢༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༡༥

53 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༢༧༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༥༩

54 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༢༧༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༦༨

55 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཁམས་ལེའི་དང་པོ། ཤོག ༧༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༨༡༠ དེ་བཞིན་དུ་ལེའུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་ཡང་གསལ།

དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་འདོད།།
གྲངས་ཅན་སྐྱེ་རྣམས་ཡོན་ཏན་མེད།།
ཚངས་པ་འདོད་པ་བྲམ་ཟེ་རྣམས།།
འདི་རྣམས་དེ་ཉིད་རྣམ་གསུམ་གནས།།
སེར་སྐྱ་རྣམས་ནི་སྟོང་པའི་ཚུལ།།
དབང་པོ་ཐུབ་རྣམས་ནམ་མཁའི་ཚུལ།།
ཟད་བྱེད་རྒྱལ་བའི་གཟུགས་བརྙན་རྣམས།།
དད་པས་འབད་དེ་གསོལ་བ་འོ།།
དབང་པོ་ལྷ་དང་ཉེར་ལྡན་པའི།།
བདག་ཡོད་བྲམ་ཟེ་མཆོག་རྣམས་སོ།།
ལས་མེད་ཐར་པ་མེད་ཀྱང་རུང་།།
གཞུང་ངན་རྒྱུད་འཛིན་པ་ཡི་གཞུང་།།
དབང་ཕྱུག་པ་ཡི་བསྟན་པ་ལ།། ཞེས་དང་།

གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ལྷ་བའི་གྲུབ་མཐའ་པ་རྟག་ཏུ། །འཕྲོག་པོ་ལ་ནི་གུས་གསོལ་བ།།[56]

ཞེས་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ། ༡ དབང་ཕྱུག་པ་དང་། ༢ དུས་རྒྱུར་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་པ།[57] ༣ དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བ་ལྷའི་ཡོན་ཏན་དུ་མི་འདོད་པའི་གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ། ༤ རང་ཉིད་ཚངས་པའི་བུར་འདོད་པའི་ཚངས་པ་པ། ༥ བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག ༦ བར་སྣང་སྟོང་པ་ལས་སྣོད་བཅུད་བྱུང་བར་འདོད་པའི་སེར་སྐྱ་

56 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤློཀ ༡༣-༡༨ ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༧
57 དུས་རྒྱུར་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་པ་འདི་སོགས་སྒྲས་བསྣན།

པ། ༧ ཡུལ་ལ་འཛིགས་པས་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་ཞིང་སྨྲ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་དུ་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག ༨ ལུས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་ལས་ཉོན་ཟད་པར་འདོད་པ་དང་སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་དམ་པ་ལ་དད་པའི་གཅེར་བུ་པ། ༩ དབང་པོ་ལྔ་དང་ཉེ་བར་ལྡན་པའི་རང་དབང་བའི་བདག་སྐྱེ་སྐྱེས་བུ་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་རིག་བྱེད་མཐའ་པ། ༡༠ ལས་མེད་པ་སྐྱེ་རྒྱུ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་དང་ཐར་པ་མེད་པ་སྐྱེ་འབྲས་བུ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་གཞུང་ལུགས་ངན་པར་སྨྲ་བ་པོ་རྒྱང་འཕེན་པ། ༡༡ ཕོ་མོ་གཉིས་སྦྱོར་གྱི་བདེ་བ་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ཕྱུག་པ་ཁ་ཅིག ༡༢ དུས་རྟག་ཏུ་འཕྲོག་བྱེད་དེ་ཁྱབ་འཇུག་ལ་གུས་པས་མཆོད་པ་སོགས་ལ་བརྩོན་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ཁྱབ་འཇུག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་བསྟན་ཏོ།།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་ ༡ གཟེགས་ཟན་པ། ༢ རྒྱལ་བ་པ། ༣ རྒྱལ་དཔོག་པ། ༤ ལྟའི་བླ་མ་པ། ༥ སེར་སྐྱ་པ། ༦ ཚངས་པ་བ། ༧ ཁྱབ་འཇུག་པ། ༨ དབང་ཕྱུག་པ། ༩ གསང་བ་པ་རྣམས་བཤད་ཅིང་། ཡང་སློབ་དཔོན་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ནི། ༡ གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ། ༢ དབང་ཕྱུག་པ། ༣ གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ། ༤ རྒྱང་འཕེན་པ། ༥ ཚངས་པ་བའམ་བརྗོད་སྒྲོད་པ། ༦ རིག་བྱེད་པ། ༧ བྱེ་བྲག་པ་དང་། ༨ རིགས་པ་ཅན་པ། ༩ དཔྱོད་པ་བ། ༡༠ གཅེར་བུ་པ། ༡༡ གསང་བ་པ་བཅས་གྲངས་ཅན་ལ་ལྷར་བཅས་ལྷ་མེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། བསྡོམས་པས་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་བརྟག་པ་མཛད། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་དུ་ལྟའི་བླ་མ་པ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། གཟེགས་ཟན་པ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་དང་། རྒྱལ་དཔོག་པ་ནི་དཔྱོད་པ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཡང་བརྗོད་སྒྲོད་པ་ནི་ཚངས་པ་བའི་འདོད་པ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ལ་ཚངས་པ་སྟོན་

པར་བྱེད་པ་དང་དེའི་ལུང་ལ་བརྟེན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཡོགས་སུ་མ་བགྲངས་པར་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས།[58]

ལ་ལས་ཚངས་པ་བ་དང་གསང་བ་པ་ནི་དཔྱོད་པ་བའི་ནང་དུ་འདུ་ལ། ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་དབང་ཕྱུག་པ་གཉིས་ནི་རིགས་པ་ཅན་པའི་ནང་དུ་འདུ་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཞེས་པ་གྲངས་ཅན་པའི་ནང་དུ་འདུ་བར་ཡང་བཤད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། གསལ་བྱེད་པ། རྣ་བ་མ་ཕུག་པ་ཞེས་པ་རྣམས་དབང་ཕྱུག་པའི་ནང་ཚན་དུ་འདུ་བ་དང་། [59] ཚངས་པ་བ་དང་། དཔྱོད་པ་བ། རིག་བྱེད་པ། བརྡ་སྤྲོད་པ། ཙ་ར་ཀ་པ། རྒྱལ་དཔོག་པ། གསང་བ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་ཁྱབ་འཇུག་པའི་ནང་ཚན་དུ་འདུ་བར་བཤད་པའང་ཡོད།[60] བསྡུ་ཚུལ་འདི་ལྟར་ན་གྲུབ་མཐའི་རིགས་དེ་དག་ལ་དབང་ཕྱུག་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་པ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ནི། ལྷ་དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལ་སྐྱབས་སུ་བཟུང་ནས་དེ་ལ་དད་མོས་བྱེད་པའི་མུ་སྟེགས་པའི་སྡེ་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་འདི་རྣམས་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པར་བཤད། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མཛད་པོ་ཕལ་མ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་རྟོག་གེ་སྡེ་ལྔ་ཞེས་ ༡ ཚད་པར་སླ་བ་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། ༢ རྟག་པར་སྨྲ་བ་གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༣ དབང་ཕྱུག་པ་དང་།༤ ཁྱབ་འཇུག་པ།༥ གཅེར་བུ་པ་སྟེ། ཆད་སྨྲ་གཅིག་དང་རྟག་སྨྲ་བཞིར་མཛད་ལ།[61] ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་། ཕྱོགས་གླང་གི་

58 ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་བསྟན་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། བོད་ལྗོངས། ༢༤ ཤོག ༡༥

59 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ཤོག ༣༥༤

60 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ཤོག ༣༥༤

61 དཔེར་ན། དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐར་(ཤོག ༣༥༣) མུ་སྟེགས་པ་ལ་རྟོག་གེ་སྡེ་ལྔ་སྟེ། ཆད་སྨྲ་གཅིག་དང་རྟག་སྨྲ་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་དེ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་བཀོད།

ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་པ་ལ། ཆད་པར་སྨྲ་བ་གཅིག་དང་། རྟག་པར་སྨྲ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་རྣམ་གྲངས་བཞེད་དོ།།[62]

མུ་སྟེགས་པ་རང་གི་གཞུང་ལས་ནི་ཤཱད་རྡྷ་རྴན་ཏེ་ལྟ་བའི་སྡེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་མོད། ཚུལ་འདི་ཕལ་ཆེར་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་མཇུག་ཏུ་གཙོ་བོར་རིག་བྱེད་གསང་མཐའ་པའི་མཁས་པས་བྱས་པར་བཤད།[63] དེ་ལྟར་ན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དང་པོ་ལ། ༡ གྲངས་ཅན་པ་དང་། ༢ རྣལ་འབྱོར་པ། ༣ བྱེ་བྲག་པ་དང་། ༤ རིགས་པ་ཅན་པ། ༥ དཔྱོད་པ་བ། ༦ རིག་བྱེད་གསང་མཐའ་པ་བཅས་དང་། གཉིས་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ། རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། ནང་པ། གཅེར་བུ་བ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་སྲོལ་དེ་དེང་གི་དུས་སུ་ཁྱབ་ཆེ། དེ་ལ་ཡོད་སྨྲ་བའི་སྡེ་དྲུག་གིས་རིག་བྱེད་ཚད་མར་བྱེད་པ་དང་། རང་རང་གི་ལྟ་བ་རྣམས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཕྲུ་པ་ནི་ཝེ་ད་ལས་མཆེད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟག་པའི་བདག་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་མོད། ནང་གསེས་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་བ་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་དང་། བར་བ་བྱེ་རིགས་གཉིས་དང་། མཐའ་མ་དཔྱོད་པ་བ་དང་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་གཉིས་ལྟ་བ་མཐུན་ཤས་ཆེ་བས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་འདིར་སྡེ་ཚན་དྲུག་གི་གོ་རིམ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་སོ། །ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་རྒྱུའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་གཞུང་དུ་ནི། གོང་དུ་རགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར། མེད་སྨྲ་

62 ལྡང་སྐྲའི་གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་བསྟན་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། བོད་ཕྱེང་། ༢༩ ཤོག༡༣

63 ཚུལ་འདི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་པ་ཨེན་ཌྲི་ཝུ་ནི་ཁོལ་སོན་གྱིས་ཧིན་རྡུའི་རིང་ལུགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་དེབ་(Andrew Nicholson (2013), Unifying Hinduism: Philosophy and Identity in Indian Intellectual History (New York: Columbia University Press) ཤོག ༢-༥ ཁུངས་དང་བཅས་པ་གསལ།

བར་གྲགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ནང་པ། གཅེར་བུ་བ་གསུམ་སྔོན་ལ་བཀོད་ཅིང་། དེ་ནས་ཡོད་སྨྲ་བ་ལ་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་དབང་ཕྱུག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་རྣམས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་མཇུག་ཏུ་སྔོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་པ། བརྡ་སྤྲོད་པ། གྲངས་ཅན་པ། རྣལ་འབྱོར་པ། མཐར་གྲུབ་མཐའི་ཡང་རྩེའི་ཚུལ་དུ་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་ཏེ་གཏན་འབེབས་བྱས་སོ།།

དང་པོ། གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

སྤྱིར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མ་ནི་གྲངས་ཅན་པའམ་སེར་སྐྱ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། འདིའི་ལྟ་གྲུབ་བྱུང་བའི་དུས་ཚེས་སྔ་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གནའ་བོའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་དེང་དུས་མཐོང་དུ་མེད་པ་དང་། གྲངས་ཅན་གྱི་རྩ་བའི་མདོའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་འདི་འཛིན་པའི་བརྒྱུད་པ་ཆད་ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ་གཞི་ནས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བྱུང་རིམ་དང་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བརྗོད་ཐབས་བྲལ་ཡང་། འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་རྒྱ་གར་གྱི་སྔོན་བྱོན་ཕྱི་ནང་གི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་མདོ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པ་ལ། ༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། ༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། ༣ འདོད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ་མོ།།

དང་པོ། གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཡོངས་གྲགས་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འདི་སྟོན་གྱི་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་ལ། སྟོན་པ་སེར་སྐྱ་བྱོན་པའི་དུས་སོགས་ནི་གོང་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་བྱུང་རིམ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན། གང་ལྟར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཐོག་མ་རིག་བྱེད་ཀྱི་གསུང་

རབ་རྣམས་སུ་ནི་སྟོན་པ་སེར་སྐྱའི་མཚན་སྨོས་པ་མེད་མོད། རིག་བྱེད་ཀྱི་དུས་རིམ་མཐའ་མའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་གསང་བ་པ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད་)ཞེས་བྱ་བ་ལས། "དྲང་སྲོང་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེས་པའི་སེར་སྐྱ་གང་དེའི་མཁྱེན་པ་མཆོག་གིས།"[64] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ལ་དཔགས་ན། སྟོན་པ་འདི་ཕྱི་ལོ་མ་ཆགས་པའི་སྔོན་ལ་བྱུང་བར་བསྙོན་དུ་མེད།

དེང་རབས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་ནམ་སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་འདིའི་དོན་ལ་བཤད་ཚུལ་གསུམ་བྱུང་བ་རྣམས་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བྱུང་རིམ་བཤད་དེ། སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པ་ཁྱད་ཚིག་ལ་བྱེད་ན་ཚིག་འདི་གྲངས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་འཇུག་པས་རིག་པའི་གནས་རྩིས་དང་། བརྡ་སྤྲོད། སྡེབ་སྦྱོར། གསོ་བ་རིག་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་རུང་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ཚེ་གྲངས་སུ་བཅད་པའི་ཚུལ་འདི་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དང་སྙན་གཞུང་སོགས་སུ་བྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། ཡང་ཚིག་དེ་ཉིད་པོའི་རྟགས་ཅན་གྱི་མིང་ཚིག་ལ་བྱེད་ན་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བེད་སྤྱོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་ཚིག་དེ་ཉིད་མ་ནིང་རྟགས་ཅན་གྱི་མིང་ཚིག་ལ་བྱེད་ན། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྩོམ་གཞིའི་ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་གྲངས་སུ་ཕྱེ་ནས་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་མཐར་ཐུག་གི་གྲོལ་བ་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

བཤད་ཚུལ་དེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་ཆ་ནས། དང་པོ་དེ་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱལ་བ་ནས་དང་། གཉིས་པ་དེ་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་

64 རི་ཥིཾ་པྲ་སཱུ་ཏཾ་ཀ་པི་ལཾ་ཡསྟ་མགྲེ་ཛྙཱ་ནཻ་རྦི་བྷརྟི་ཛཱ་ཡ་མཱ་ནཾ་ཙ་པ་ཤྱེ་ཏ། ཤྭེ་ཏཱ་ཤྭ་ཏ་ར། ༥།༢

རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་ནས་དང་། གསུམ་པ་དེ་ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་དུས་རབས་དང་པོ་ཡས་མས་ནས་བྱུང་བར་བཤད་ལ། ད་ལྟ་ལྔ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱུག་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ནི་དུས་རིམ་གསུམ་པ་དེ་ནས་བྱུང་བར་བཤད།[65]

ལྔ་གྲུབ་འདིའི་སྟོན་པའི་བརྒྱུད་འཛིན་བྱུང་ཚུལ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་བཤད་སྲོལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱའི་དངོས་སློབ་ལྷ་མིན་སྐྱེས་དང་། དེའི་དངོས་སློབ་གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ་ཡིན་ལ། དེས་གྲངས་ཅན་གྱི་གཞུང་མང་དུ་བརྩམས་ཚུལ་ནི། དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱས་བརྩམས་པར་བཤད་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

དག་པའི་རྩེ་མོར་གྱུར་འདི་ཐུབ་པ་ཡིས།།
ལྷ་མིན་སྐྱེས་ལ་རྗེས་བརྩེས་རབ་ཏུ་ཕྱིན།།
ལྷ་མིན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ་ལའོ།།
དེས་ཀྱང་རྒྱུད་ནི་རྣམ་པ་མང་དུ་མཛད།།[66]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱའི་དངོས་སློབ་ནི་ཨ་སུ་རི་ཡིན་པར་དྲང་སོང་རྒྱས་པ་སྐྱེ་ལྡུས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མདོ་སྐྱེ་ཡོ་ག་སྒྲུ་ཏྲའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ལ།[67] ཨ་སུ་རི་ཞེས་པའི་དངོས་སློབ་གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ་སྐྱེ་པཉྩ་ཤི་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་སློབ་དཔོན་དེ་ཡིན་པའི་ཚུལ་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་

65 རྒྱ་གར་ལྔ་གྲུབ་སྡེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༩ གྲངས་ཅན་གྱི་སྐོར། ཞེས་པའི་སྔོན་གླེང་དུ(ཤོག ༣-༩)གསལ་བ་ལ་གཞི་བྱས།

66 ལྷར་ཌ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡༥ ཕྲེང་ ༢༠ གཞུང་འདི་ཕྱི་ལོ་༡༩༢༨ལོར་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར།

67 ཡོ་ག་སྒྲུ་བྷཱུས་བྷཱ་ཤྱཾ།

རྒྱུས་ཀྱི་གཞུང་ལྷ་མ་ན་ཕུ་རཱ་ཎ་ཞེས་པ་དང་། ཛཻ་གཱི་ཥ་བྱ། བོ་ཛྷུ། ཀཱུརྨ་ཕུ་རཱ་ཎ་དང་། ཝཱ་ཡུ་ཕུ་རུ་ཎ་ཞེས་པ་རྣམས་སུ་འབྱུང་བར་བཤད་དོ།།

ཡང་སློབ་དཔོན་གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ་སྐྱེ་བཅུ་ཤི་ཁ་ཞེས་པ་དེའི་སློབ་བརྒྱུད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ནི། ཨཱ་སཱུ་ཊྲི། ཛ་ན་ཀཿ། ཥཎྜཿ། ཥཎྜ་ག་ཏྲ། བྷཱ་ཏེཿ། ཧྭཀ་ཥཿ། ཨུ་ལཱུ་ཀཿ། ཝཱ་ལྨཱི་ཀ་ཧ་ནི་ཧཿ། དེ་ཥ་ལ། ཝཱ་རྐྵ་ལི། གཱརྒ་ཧཿ། བཱཪྵ་རི་ཀཿ། རི་ཥ་བྷེ་ཤྭ་རཿ། པ་ཏཉྫ་ལི། གཽཌ་ཊི་ཐྲ། གཱརྒ། ཡཱསྐཿ། ཨཱུ་དྡྷེ་ལཱི་ཀ། ཨི་ཤྭ་ར་ཀྲི་ཥྞ། ཞེས་པ་རྣམས་ཡིན་པར་བཤད།[68] འོན་ཀྱང་གྲངས་ཅན་གྱི་གཞུང་དུ་སློབ་དཔོན་གཙུག་ཕུད་ལྔ་པའི་རྗེས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་སློབ་དཔོན་དེ་དག་གི་མིང་ཙམ་ལས། གོ་རིམ་དང་བྱུང་བའི་དུས་སོགས་གསལ་ཁ་མེད་པར་སྣང་། རྒྱུན་འཛིན་དེ་དག་ལས་སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་ནག་པོའམ་ཨི་ཤྭར་ཀླྀཥྞ་ཞེས་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་འབིགས་བྱེད་གནས་པ་(ཝིནྡྷ་ཡ་ཝཱ་སི)ཞེས་པའམ་མིང་གཞན་རྣ་དྲིལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་དུས་མཉམ་པར་སྣང་།

ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནི། སྟོན་པ་སེར་སྐྱ་ཐོག་མར་གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་བཏོད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་དྲང་སྲོང་མཚོད་འོས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། སྟོན་པ་ཚུར་ལྡང་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་ལུགས་འདིའི་བྱུང་རིམ་རྒྱས་པ་མི་གསལ།

གྲངས་ཅན་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རྩ་བའི་གཞུང་ད་ལྟ་མཇལ་དུ་ཡོད་པ་ནི། དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་མདོའམ་སཱཾ་ཁྱ་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་སྣང་ལ། གཞན་ཡང་དབང་ཕྱུག་ནག་པོ་སྟེ་ཨི་ཤྭར་ཀྲིཥྞ་ཞེས་བྱ་བས་མཛད་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟེ། སཱཾ་ཁྱ་ཀཱ་རི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ

68 སྡོ་ཁྲ་དཀྲན་ལི་ཀླྀ་ན་རྡིལྨུ། དེབ། ཤོག ༢༨

བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བར་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ཕྱི་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ཡས་མས་ཙམ་ལ་ལེགས་སྦྱར་ནས་རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་། ཕྱིས་སུ་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ཕྱིར་བསྒྱུར་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༧༨ ལོར་གཞི་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར། དབང་ཕྱུག་ནག་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སློབ་དཔོན་འདི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བར་བཤད་པས་ཕལ་ཆེར་ཪོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང་དུས་མཉམ་པར་མངོན།[69] དེ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་མདོར་གྲགས་པ་དེ་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བྱུང་བར་བཤད་མོད། འོན་ཀྱང་དེའི་ནང་གཅེར་བུ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་སོགས་ལ་དགག་པ་བྱས་པ་དུ་མ་སྣང་བས་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པས་ཕྱོགས་བསྡུས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་།།

༣ གོང་གི་གཞུང་དེ་གཉིས་དང་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པའི་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ་སྟོན་པ་ཆུར་ལྷུང་སྐྱེ་བ་ཏཉྫ་ལིས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མདོའམ་ཡོ་ག་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པའང་གྲངས་ཅན་གྱི་རྩ་གཞུང་དུ་བརྩིར་རུང་ལ། དེའི་ནང་གཙོ་བོར་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཞར་ལ་དབང་ཕྱུག་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་སྟོན་པས་ན། གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྲོལ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན་པར་སྣང་། གཞན་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "སྔོན་གྱི་སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བ་གྲངས་ཅན་ཕྱུང་བར་བྱེད་པའི་མ་རྟུམ་པ་ན་རེ།"[70] ཞེས་སྔོན་གྱི་གྲངས་ཅན་པའི་ལུགས་ལས་འདས་པའི་ཕྱིས་ཀྱི་གྲངས་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག་གི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་དེ་དགག་པ་བྱས་འདུག་པས། ལུགས་དེའང་གྲངས་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གོ།

69 རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། དེབ། ༤ གྲངས་ཅན་གྱི་སྐོར། ཤོག ༡༥

70 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༧༩

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྒྲ་དོན་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་འཆད་པ་ལ། གྲངས་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་ཚུལ་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། དང་པོ་ནི། ལྟ་གྲུབ་འདི་ལ་ཤེས་བྱའི་གཞིའམ་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔར་གྲངས་སུ་བཅད་ནས་དེ་དག་ལ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་གྲངས་ཅན་པ་ཟེར་བ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། གཉིས་པ་ནི། འདིའི་ལུགས་ཀྱི་གཏན་དུ་བའི་བདག་ནི་དུས་ཀུན་ཏུ་འགྱུར་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ངོ་བོར་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་ཆ་སྤུ་མ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་ས་བོན་གྱི་སྐྱེས་བུའི་ཆ་གྲངས་དུང་ཕྱུར་ཞེ་གསུམ་དང་བྱེ་བ་གཉིས་རེ་ (༤༣༢༠༠༠༠༠༠༠) ཡོད་ཅིང་། དེ་བསྡོམས་པས་སྐྱེས་བུའི་ཆ་གྲངས་དུང་ཕྱུར་གྱ་དྲུག་དང་བྱེ་བ་བཞི་ (༡༨༤༠༠༠༠༠༠༠) ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུའི་ཤེས་པ་ལའང་གྲངས་དེ་ཙམ་དང་ལྡན་པར་སྨྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གྲངས་ཅན་པ་ཞེས་ཟེར།[71] དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིས་ཤེས་བྱ་ལ་ཉེར་ལྔའི་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་སྐྱེས་བུའམ་ཤེས་པ་ལ་གོང་གི་གྲངས་དེར་ངེས་པར་འདོད་པས་གྲངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲངས་ཅན་ཞེས་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་ངོ་།།

གྲངས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ༡ རྒྱལ་བ་པའི་ཆོས་ལུགས་འཛིན་པའི་མཁས་པ་སོ་མ་ཏི་ལ་ཀ་སྭ་ནྟིའི་ལུགས་ལྟར་ན། སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པ་ནི་ཤཾ་ཁ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ནི་སྐྱེས་བུའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུ

71 ཤྲཱི་ཧ་རི་ཤཾ་ཀར་ཛྷ་ཤྭཱ་ཡིས་བརྩམས་པའི་སཱཾ་ཁྱ་ཡོ་གཞན་ཀཱ་རིཀཱ་ཊྭཱ་ར། སྟོད་ཆ། ཤོག ༡༣

དེ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་ན་མིང་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། །[72] འདི་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱེས་བུའི་ཤེས་པའི་གྲངས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་བཏགས་པར་བཤད་པ་དང་ཉུང་ཟད་ཕྱོགས་འདྲའོ།།

༢ ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི།[73] མ་ཧཱ་ཧྣ་ར་ཏ་དང་། ཨ་ཧི་ར་བུདྡྷ་ཏེ་སཾ་ཧི་ཏཱ་དང་། ཙ་ར་ཀ་ལ་སོགས་པའི་སྔོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་དེ་ཡང་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་གྱི་དེ་ཉིད་ཉེར་བཞི་པོ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ལས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིག་ལ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་ན་སཱཾ་ཁྱ་ཞེས་བྱ། མདོར་ན་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ཀུན་ཤེས་པའམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་གཞུང་ལུགས་དེ་རྣམས་སུ་བཤད་པར་སྣང་ངོ་།།

ནང་པའི་མཁས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "གྲངས་ཀྱི་འཇུག་པའམ་གྲངས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་གྲངས་ཅན་ཏེ།"[74] ཞེས་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་གྲངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་ན་གྲངས་ཅན་ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས་ནི། "འདི་དག་དངོས་པོ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་གྲངས་ངེས་པར་སྨྲ་བས་ན་གྲངས་ཅན་ཏེ་གྲངས་ཀྱིས་བཅད་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་རྣམས་སོ། །"[75] ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་གྲངས་སུ་བཅད་

72 ཤྲཱི་ཏ་རི་ཤཾ་ཀར་ཇོ་ཤཱ་ཡིས་བརྩམས་པའི་སཱཾ་ཁྱ་ཡོ་གཤྣཱན་ཀཱ་ཧྲི་ཧེ་ཏྭཱ་པ། སྟོད་ཆ། ཤོག ༩༡
73 ཤྲཱི་ཏ་རི་ཤཾ་ཀར་ཇོ་ཤཱ་ཡིས་བརྩམས་པའི་སཱཾ་ཁྱ་ཡོ་གཤྣཱན་ཀཱ་ཧྲི་ཧེ་ཏྭཱ་པ། སྟོད་ཆ། ཤོག ༩༤
74 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༦༧
75 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༡༧

དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པས་གྲངས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་བཤད།

སྨྲ་བཤད་དེ་དང་ལྡན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ།
སེར་སྐྱ་ཡོན་ཏན་གསུམ་པ་དང་། །གཙོ་བོ་པ་དང་ཤེས་རིག་ཅན།།
རང་བཞིན་རྒྱུར་སྨྲ་སུམ་ཅུ་པ། །གྲངས་ཅན་པ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།།[76]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྟོན་པ་སེར་སྐྱས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་སེར་སྐྱ་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་ལ་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པས་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་ཁས་ལེན་པས་ན་གཙོ་བོ་པ་དང་། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་དེ་ཉིད་ཤེས་རིག་གི་ངོ་བོར་འདོད་པས་ན་ཤེས་རིག་ཅན་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོའམ་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོའམ་རྒྱུར་འདོད་པས་ན་རང་བཞིན་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ཞེས་དང་། སྟོན་པ་ཚུར་ལྟུང་དེ་ཉིད་དབང་ཕྱུག་གིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་བརྩམས་པར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་སུམ་ཅུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་སུམ་ཅུ་འདོད་པས་ན་སུམ་ཅུ་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔར་གྲངས་སུ་བཅད་པ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་པས་ན་གྲངས་ཅན་པ་ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་བདུན་འབྱུང་།

གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤེས་བྱ་ཀུན་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔར་བསྡུས་ནས་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་མུ་སྟེགས་རྟོག་གེ་པའི་གྲུབ་མཐའོ།།

དབྱེ་བ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་། ལྷར་བཅས་པའི་གྲུབ་མཐའ

76 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། བོད་ཀྱི་བཙུ་ཕྲག་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ། ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་པོད་བཅུ་པ། ཤོག ༢༥༨

གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་སྤྱི་གཙོ་བོ་ཁོ་ན་ལས་དངོས་སམ་བརྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་བྱུང་ཞིང་། རྗེས་སུ་འང་གཙོ་བོ་ཁོ་ན་ལ་ཐིམ་ནས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ལ་གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་ཞེས་བྱ། དེའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "སེར་སྐྱ་པ་རྣམས་ན་རེ།" ཞེས་པ་ནས། "གཙོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་དོན་དུའོ། །འབའ་ཞིག་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ནི་དབང་ཕྱུག་དང་བཅས་པའི་གྲངས་ཅན་གྱིས་བརྟགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུའོ། །རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་སམ་བརྒྱུད་པས་སྐྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ།"[77] ཞེས་པའི་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཉིས་པ་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཡང་རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་དུ་འགྲོ་བ་ནི་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གི་བློས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པར་འདོད་པས་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ་ཞེས་ཟེར། གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པ་འདི་ནི་ཨུ་ལྕེགས་པའི་སྟོན་པ་ཚུར་ལྷུང་བྱོན་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་། འདིའི་བཞེད་ཚུལ་ཡང་སྤྱི་གཙོ་བོ་ལ་སེམས་པ་མེད་ཅིང་། དེ་མེད་ན་སྟོད་བཙུད་སོགས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའམ་སྐྲུན་མི་ནུས་ལ། ནུས་པ་མེད་པའི་རྟག་པས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་མི་ནུས་པས་ན། སྟོད་བཙུད་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་གཙོ་བོ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུའང་བྱེད་པ་པོར་མི་རུང་བས་དབང་ཕྱུག་ཉིད་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་གྲངས་ཅན་ཁ་ཅིག

77 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༩༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༨༨

ནི་གཙོ་བོ་འབའ་ཞིག་ལས་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་འདི་དག་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་པ་མེད་པ་ནི་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་པོ་མེད་པ་རང་གི་འབྲས་བུ་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་མ་མཐོང་ལ། སྐྱེས་བུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་པོར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་ཚེ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[78] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལྟ་བས་ན་དབང་ཕྱུག་ཉིད་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི་འབའ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷ་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་གཅིག་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལ། རྫ་མཁན་འབའ་ཞིག་ཀྱང་བུམ་པ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[79] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

མདོར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ནི། གཙོ་བོ་ཙམ་ལས་འབྱུང་གི་ལྷ་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་ལྟོས་པར་མི་འདོད་པ་དང་འདོད་པའི་སྒོ་ནས་གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་པ་དང་ལྷར་བཅས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེའོ། །གྲངས་ཅན་པ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལའང་འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ལུགས་གཅིག་དང་། ཞེ་དེ་ཉིད་འོ་མའི་དུས་སུ་འོ་མའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་རྐྱེན་གྱིས་ཞོར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་འགྱུར་བར་སྨྲ་བའི་ལུགས་གཉིས་སུའང་དབྱེའོ།།

78 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༢༦༨

79 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༢༦༨

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པ།

གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ནི། སྡོམ་དུ།

གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་།།
བདག་གིས་ཤེས་བྱ་ཀུན་བསྡུས་ཤིང་།།
གཙོ་བོ་བེམ་པོ་ཉི་ཤུ་བཞི།།
ཤེས་རིག་རྟག་པ་གཅིག་པུར་སྨྲ།།[80]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ལུགས་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་ནང་དུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། དེ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། ༡ བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ། ༢ སྤྱི་གཙོ་བོ། ༣ བློའམ་ཆེན་པོ། ༤ ང་རྒྱལ་བཅས་དང་། དེ་ཙམ་ལྔ་སྟེ། ༥ གཟུགས། ༦ སྒྲ། ༧ དྲི། ༨ རོ། ༩ རེག་བྱ་བཅས་དང་། བློའི་དབང་པོ་ལྔ་སྟེ། ༡༠ མིག ༡༡ རྣ་བ། ༡༢ སྣ། ༡༣ ལྕེ། ༡༤ ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་བཅས་དང་། ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་སྟེ། ༡༥ ངག ༡༦ ལག་པ། ༡༧ རྐང་པ། ༡༨ རྐུབ། ༡༩ འདོམས་ཀྱི་དབང་པོ་བཅས་དང་། ༢༠ དབང་པོ་དང་ལས་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་འབྱུང་བ་ལྔ་སྟེ། ༢༡ ས། ༢༢ ཆུ། ༢༣ མེ། ༢༤ རླུང་། ༢༥ ནམ་མཁའ་བཅས་སོ།།

གྲངས་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འདོད་ཚུལ་མདོ་སྡེའི་ནང་དུའང་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མྱང་འདས་ལས་ཀྱང་།

80 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ཤོག ༢༧༡

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ནམ། མི་རྟག་པ་ཡིན། བྲམ་ཟེས་གསོལ་པ། བདག་གི་རང་བཞིན་ཞེས་བགྱི་བ་ནི་རྟག་པ་ལགས་སོ། །བྲམ་ཟེ། རང་བཞིན་དེས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་རམ། གསོལ་པ། དེ་བཞིན་ནོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བྲམ་ཟེ། ཇི་ལྟ་བུར་རྒྱུར་འགྱུར། གསོལ་པ། གཽ་ཏ་མ། རང་བཞིན་ལས་ཆེན་པོ་སྐྱེའོ། །ཆེན་པོ་ལས་ང་རྒྱལ་སྐྱེའོ། །ང་རྒྱལ་ལས་ཆོས་བཅུ་དྲུག་པོ་སྐྱེའོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། ཤེས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་སྟེ། མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། རེག་བྱ་དང་། ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་སྟེ། ལག་པ་དང་། རྐང་པ་དང་། ཁ་དང་། རྐུབ་[81] དང་། པོ་དང་མོའི་དབང་པོ་དང་། སེམས་མཉམ་པའི་དབང་པོའོ། །ཆོས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱའི་ཆོས་ལྔ་པོ་ལས་སྐྱེས་སོ། །[82] ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་གེ་འབར་བ་སོགས་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས།

ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་རྣམས་ལས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ནི་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་མ་ཉེར་བཞི་བེམ་པོར་ཁས་ལེན། འཕགས་ཡུལ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པར་བཞེད་པ་མཐུན་ཡང་། གྲངས་ཅན་པས་ནི། དཔེར་ན། ཟོ་མའི་དུས་སུ་ཞོ་དང་། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་འབྲས་ཀྱི་སྨྱུ་གུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་འབྲས་བུ་

81 སྡེ་བསྟན་དུ་སྒྲ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་དག་པས་བཅོས།

82 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཏ། ཤོག ༢༧༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཤོག ༧༤༧

ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་ལ། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་མི་གསལ་བའི་མྱུ་གུ་དེ། ཆུ་ལུད་དང་དྲོད་དང་དུས་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་རྣམས་ཚང་བའི་དབང་གིས་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་གསལ་བར་གྱུར་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་གཉིས་ཀ་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་པར་ཡོད་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཕན་ཚུན་རང་བཞིན་གཅིག་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལས་གཞན་དུ་གལ་ཏེ་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་ཞིག་སྐྱེ་ན། མེ་ལྕེ་ལས་མུན་པ་འབྱུང་བ་དང་། བྱེ་མ་ལས་སྣུམ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་པར་ཡོད་པས་ཕན་ཚུན་རང་བཞིན་གཅིག་པར་འཇོག་ལ། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རང་གཞུང་དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་དུའང་འབྲས་བུ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་དགོས་པའི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་དུ་མ་འབྱུང་སྟེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

བདག་གིས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ནི། བདག་གམ་སྐྱེས་བུས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་ཚེ་གཙོ་བོས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ཕྱུང་ནས་བློ་ལ་དེ་དག་གི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་རྣམ་པ་འཆར་བར་བྱེད་ཅིང་། བདག་གི་གཟུགས་བརྙན་ཡང་བློ་ལ་ཤར་ཏེ་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་འདྲེས་པ་ནི། བདག་གིས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ལམ་བློ་ལ་ཤར་བའི་དོན་རྣམས་བདག་གིས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡིན་ལ། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ནི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་

བ་ཅན་དུ་སྨྲ་བ་སོགས་ལུགས་འདིའི་འདོད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་གཙོ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་འཆད་དོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་གྲངས་ངེས་ཤིང་། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་སྒོ་ཚན་བཞིར་ཕྱེ་ནས་སྨྲ་བཞི་རྩེ་སྟེ། དེ་ཡང་༡ རང་བཞིན་ནམ་རྒྱུ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྨྲ་ནི་སྤྱི་གཙོ་བོ་གཅིག་པུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་རྣམ་འགྱུར་རམ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་འདོད། ༢ རྣམ་འགྱུར་རམ་འབྲས་བུ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྨྲ་ནི་ས། ཆུ། མེ། རླུང་། ནམ་མཁའ་སྟེ་འབྱུང་བ་ལྔ་དང་། ངག ལག་པ། རྐང་པ། རྐུབ། འདོམས་ཏེ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ། མིག རྣ་བ། སྣ། ལྕེ། ལུས་ཏེ་བློའི་དབང་པོ་ལྔ་བཅས་བཅོ་ལྔ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་བསྣན་པས་བཅུ་དྲུག་གོ ། ༣ རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་རམ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྨྲ་ནི་བློའམ་ཆེན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ། གཟུགས་དེ་ཙམ། སྒྲ་དེ་ཙམ། དྲི་དེ་ཙམ། རོ་དེ་ཙམ། རེག་བྱ་དེ་ཙམ་སྟེ་བདུན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་ལས་བྱུང་བས་འབྲས་བུ་དང་། རང་འབྲས་འབྱུང་བ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་རྒྱུའང་ཡིན་ནོ། །༤ རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་རམ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྨྲ་ནི། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའམ་དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་ལས།

རྩ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་ལ།།
ཆེན་པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར།།
བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཉིད།།
སྐྱེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན།།[83]

83 ལྷར་ཏ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡ ཐློ་ག ༣

ཞེས་པས་གསལ་བར་བསྟན། ཚིགས་བཅད་འདི་ཉིད་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་དུ་མར་གྲངས་ཅན་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་སྐབས་རྒྱ་གཞུང་དུ་དྲངས་ཤིང་། ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུའང་གྲངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་འཆད་པའི་ལེའུའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་གཉིས་ལ་མུ་རྩི་ཚུལ་དེ་གའི་སྙིང་ནས་ལུགས་དེའི་འདོད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་གཏན་ལ་ཕབ་འདུག་གོ།[84]

ཁ ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ལས། ༡ བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ནི། ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། ཡུལ་རྟོགས་པས་ན་ཤེས་པ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་རྩོམ་པ་མེད་པས་ན་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་ཉམས་པ་མེད་པས་ན་རྟག་པ་དང་། བདེ་སྡུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ན་ཟ་བ་པོ། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པས་ན་ཁྱབ་པ།[85] རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ། མ་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་ལ་འགྲོ་བ་ལ་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་འཇོག་ཀྱང་འདིས་མ་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་མེད་པས་ན་བྱ་བ་མེད་པ།[86] ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བས་

84 ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ། ཨིན་འགྱུར། ཤོག ༢༡-༢༣ བར།

85 རྟོག་གེ་འབར་བ་(སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཛ། ཤོག ༢༣༣-ན།) ལས། "གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་། མི་དང་དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོའི་ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྐྱེས་བུ་གནས་ཤིང་སྐྱེས་བུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ལ།" ཞེས་འབྱུང་།

86 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་(སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ར། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༢༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག) འབྱུང་།

ན་གཅིག་པུ། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའོ། །སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་།

ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག།
ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས།།[87]

ཞེས་གསལ་བར་འབྱུང་ངོ་། །བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། བདག་དང་། ཤེས་པ། རིག་པ། སེམས་ཅན། སྐྱེས་བུ་རྣམས་སོ།།

༢ སྤྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་ནི། བདག་གི་འདོད་དོན་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་བྲན་གཡོག་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ལ་ཅི་དགར་དངོས་པོ་རྣམས་མངོན་འདོན་བྱེད་ཅིང་། སེམས་མེད་པ་དང་། ཡུལ་རྟོགས་པ་མེད་པས་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་ཡུལ་ཁོ་ན་དང་། རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་། མ་སྐྱེས་པས་ན་རྟག་པ་དང་། ཆ་མེད་པས་ན་གཅིག་པུ། རྒྱུ་འབྲས་སོགས་སྣོད་བཅུད་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། རྡུལ་དང་མུན་པ་དང་སྙིང་སྟོབས་ཏེ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་ཤེས་བྱ་ཞིག་ལ་འདོད། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

རང་བཞིན་གང་ཞིག་རྟོགས་པ་མེད།།
ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་བསྙེད་བདག་ཉིད།།[88]

ཅེས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "རང་བཞིན་ནི་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་རྡུལ་དང་མུན་པ་དང་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ་གཙོ་བོའོ། །"[89] ཞེས་འབྱུང་།

87 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༢༡ ཤོག ༢༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༣
88 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༧
89 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༩༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༧༥

ཡོན་ཏན་གསུམ་ལས་རྡུལ་ཞེས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་། མུན་པ་ཞེས་པ་གཏི་མུག་དང་། སྙིང་སྟོབས་ཞེས་པ་བདེ་བ་ལ་བྱེད། ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པར་གནས་པའི་སྐབས་སུ་དེས་བསྐྱུན་པའི་རྣམ་འགྱུར་གང་ཡང་མི་མངོན་ལ། ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དེ་གང་གི་ཚེ་ཆ་མི་མཉམ་པར་གྱུར་ཏེ། ཡོན་ཏན་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་མངོན་པར་བྱེད་ཅིང་གཙོ་བོས་རྣམ་འགྱུར་སྤྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། འོ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་མངར་སྐྱུར་སོགས་ཆ་མཉམ་པར་གནས་ཤིང་། གང་གི་ཚེ་སྐྱུར་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པ་ན་ཞོའི་གཟུགས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱའོ། །སྤྱི་གཙོ་བོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། རང་བཞིན་དང་། གཙོ་བོ། སྤྱི་སོགས་སོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ནི། ༡ སེམས་མེད་བེམ་པོའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ༢ ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ། ༣ རྣམ་འགྱུར་ཀུན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ། ༤ འབྲས་བུའམ་རྣམ་འགྱུར་མ་ཡིན་པ། ༥ རྒྱུ་ཁོ་ན་ཡིན་པ། ༦ རང་གི་ངོ་བོ་དྭང་སྒྲོང་སེར་སྐྱ་ལའང་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པས་ན་མི་གསལ་བ་ཡིན་པ། ༧ རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ། ༨ ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ། ༩ གཅིག་པུ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “རང་བཞིན་ནི་ཡོད་དེ་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་མ་སྐྱེས་པ། རྟག་པ། བྱེད་པ་པོས་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་གཅིག་པུ་ཁྱབ་པ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་ཉིད་ནི་མི་གསལ་བ་སྟེ། ཁ་དོག་དང་། ཚད་དང་། དབྱིབས་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ལྟ་དང་། ལྟ་མ་ཡིན་དང་། མི་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །”[90] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

---

90 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༥༣

༣ སློ་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པའམ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། ཤེལ་དྭངས་པ་ལྟར་ཕྱིའི་ཡུལ་དང་། ནང་གི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ཀའི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བའི་བེམ་པོ་ཞིག་གོ །དེའི་ཚུལ་ནི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། "སློ་ནི་ཞེན་པའོ། །"[91] ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པའི་གཞུང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། "དེ་ལ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློ་ལ་བརྗོད་དོ། །སློ་ཡང་འདི་བུམ་པའོ། །སྣམ་བུའོ་ཞེས་ཡུལ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །"[92] ཞེས་དང་། མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་སློ་ལ་ནང་གི་སྐྱེས་བུ་དང་། ཕྱིའི་དོན་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་ཡང་སྐྱེས་བུ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་ཡང་བྱད་བཞིན་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཡང་ན་སློས་དོན་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་བྱེད་པས་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[93] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

༤ ང་རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི། རིགས་དང་ནོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་སོགས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་།

ང་རྒྱལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། །[94] ཞེས་དང་།

རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། "ངར་འཛིན་པ་ནི་གང་གིས་ང་དང་ང་ཡི་

91 ལྷར་ཞ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡ ཤློཀ ༣
92 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༨༨
93 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༣༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༧༠
94 ལྷར་ཞ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡ ཤློཀ ༢༩

ཞེས་མངོན་པར་རློམ་པའོ། །"[95] ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྡིང་སྟོབས་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། སྨྲན་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་། གཡོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། རྡུལ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དོ།།

༥-༩ མིག་སོགས་བློའི་དབང་པོ་ལྔ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་སྦྱོང་བྱེད། །རེག་བྱེད་རྣམས་ནི་བློ་དབང་ཡིན།།[96]

ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་བློའི་དབང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མིག་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དོན་རྣམས་རྟོགས་པ་དང་། དེ་དག་རང་ཡུལ་ལ་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འཇུག་པ་དང་། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོར་གྱུར་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད། དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "རྣ་བ་དང་། པགས་པ་དང་། མིག་དང་། ལྗེ་དང་། སྣ་ཞེས་བྱ་བ་ལྔ་ནི་བློའི་དབང་པོ་སྟེ། རང་རང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རམ། བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རམ། སྒོར་གྱུར་པ་དེ་ནས་སྐྱེས་བུས་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བློའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །"[97] ཞེས་འབྱུང་།

༡༠-༡༤ ངག་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔའི་ངོས་འཛིན་ཀྱང་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

95 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༢༢༢
96 ཀླར་ཊ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༧ ཐྱོག ༢༨
97 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༦ ཤོག ༥༥༥

ངག་དང་ལག་པ་རྐང་པ་རྒྱུ།།

འདོམས་རྣམས་ལས་ཀྱི་དབང་པོར་བརྗོད།།[98] ཅེས་འབྱུང་ངོ་།།

དེ་རྣམས་ལ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཚིག་སྨྲ་བ་དང་རྫས་ལེན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

གྲངས་ཅན་པ་དག་ནི་ངག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་དེ་ངག་གི་དབང་པོ་ནི་གང་གིས་ཚིག་སྨྲ་བའོ། །ལག་པའི་དབང་པོ་ནི་གང་གིས་རྫས་འགག་ཞིག་ལེན་པའོ། །རྐང་པའི་དབང་པོ་ནི་གང་གིས་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། འཆག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །རྒྱུ་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་གང་གིས་རྟུག་པ་རྟུག་པར་བྱེད་པའོ། །མདོམས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཕྱོགས་ལས་ཐ་དད་པ་སྟེ། གང་གིས་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ།།[99]

ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། "ངག་དང་། ལག་པ་དང་། རྐང་པ་དང་། འཕོངས་དང་། མདོམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་སྔོན་དུ་སོང་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུའི་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །"[100] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༡༥ ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། བློའི་དབང་པོ་དང་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

98 ལྷར་ཊ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡ ཤློ་ཀ ༣༦
99 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༡༠༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༢༦༦
100 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༥༥

འདིར་ཡིད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཆོས།།[101]

ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། "ཡིད་ནི་གཉི་གའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བློའི་དབང་པོ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་དབང་པོའོ། །"[102] ཞེས་འབྱུང་།

བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ལ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བློ་ལ་བརྗོད་དོ། །བློ་ཡང་འདི་བུམ་པའོ། །སྣམ་བུའོ་ཞེས་ཡུལ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ང་རྒྱལ་ནི་བདག་ནི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའོ། །བདག་ནི་ལྟ་ན་སྡུག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཡིད་ནི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱིས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གྲོང་གཞན་ན་སྟོན་མོ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཐོས་ཏེ། དེར་བདག་འགྲོ་བར་བྱ་ན་ཅི་དེ་ན་བུ་རམ་དང་ཞོ་ཡོད་དམ། འོན་ཏེ་ཞོ་གཅིག་པུ་ཡོད་ཅེས་དེའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་འཇུག་པ་ནི་ཡིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་བློ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ཡིད་རྣམས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །[103]

ཞེས་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༡༤-༢༥ དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་། ས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྔའོ། །འོན་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྔ་ལ་དེ་ཙམ་ཞེས་བརྗོད་ལ།

101 ཞྭར་ཧ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༡ ཀློག ༢༧

102 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༥༥

103 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༨༨

འབྱུང་བ་ལྔ་ལ་དེ་ལྟར་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ལྔ་ལ་ནི་ཞི་བ་དང་དྲག་པོ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ལ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྔའི་ངོ་བོ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་དབྱེ་རྒྱུ་མེད་པས་དེ་ཙམ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཞི་བ་དང་དྲག་པོ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོས་དེ་ཙམ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་རོ།།"[104] ཞེས་གསུངས།

མདོར་ན་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་དག་ལས་དབང་པོ་བཅུ་དང་། འབྱུང་བ་ལྔ། དེ་ཙམ་ལྔ་བཅས་ཉི་ཤུ་ནི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་མཐུན་སྣང་དུ་བཞེད་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་གྲངས་ཅན་པས་ནི་གཙོ་བོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། ང་རྒྱལ། བློ་འམ་ཆེན་པོ་ཡང་བེམ་གཟུགས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་នོ།།

ཡང་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་དག་བསྡུ་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་རྫུན་པའི་རིགས་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཚུལ་ནི། དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཤེས་བྱ་མཆོག་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དེ་ཉིད་ཉེར་གསུམ་ནི། དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་གྱུར་ཅིང་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པ་ལྟར་སྙིང་པོ་མེད་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བམ་རྫུན་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ཡང་། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་གྲངས་ཅན་པའི་གཞུང་དྲངས་པ་ལས། "དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་སེར་སྐྱས་སྨྲས་པ། ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཆོག །མཐོང་བའི་ལམ་དུ་འགྲོ་

104 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༥༥

མ་ཡིན། །[105] མཐོང་བའི་ལམ་དུ་གང་འགྱུར་དེ། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་ཏུ་གསོག།”[106] ཅེས་འབྱུང་ངོ་།།

ཡང་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་དག་གསལ་བ་དང་། མི་གསལ་བ་གཉིས་སུ་སྡུད་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་དོན་དམ་པའི་ཤེས་བྱ་མི་གསལ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་གསལ་བ་ཡིན་ལ། གསལ་བ་ཞེས་པ་ནི། ༡ གཙོ་བོས་བསྐྱེད་པས་ན་རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་ན་མི་རྟག་པ། ༣ ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཁྱབ་པས་ན་ཁྱབ་བྱེད་མིན་པ། ༤ སྐྱེས་པས་ན་རྟེན་མིན་པ་སྟེ་བརྟེན་པ་ཡིན་པ། ༥ རྣམ་པ་དུ་མར་དམིགས་པས་ན་དུ་མ། ༦ རྟགས་སམ་ལིངྒ་སྟེ་ཐིམ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ། ༧ བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་གི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པས་བྱ་བ་དང་བཅས་པ། ༨ སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་དང་ལྡན་པས་ཆ་དང་བཅས་པ། ༩ རྒྱུ་ལ་རག་ལས་པས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ཏེ་ཁྱད་ཆོས་དགུ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་བློ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱ་ཉེར་གསུམནི་གསལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བཟློག་པ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་དང་མི་ལྡན་པའི་ཤེས་བྱ་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ནི་མི་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ནི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

རྒྱུ་ལྡན་མི་རྟག་དང་ནི་ཁྱབ་བྱེད་མིན།།
རྟེན་མིན་དུ་མ་རྟགས་དང་བྱ་བ་བཅས།།
ཆ་བཅས་གཞན་དབང་དེ་ནི་གསལ་བ་འོ།།

105 སྔེ་བསྟན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། སྣར་ཐང་དང་པེ་ཅིན་ལྟར་དག་པར་མངོན་པས་བཅོས།
106 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༩༦༦

དེ་ལས་ལྡོག་པ་གསལ་བ་མིན་པ་འོ།།[107]

ཞེས་པས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལྟར་རོ།།

ག ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འབྱུང་འཇིག་གི་རིམ་པ།

ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་འབྱུང་བ་དང་འཇིག་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་ནི། དེ་ཡང་གཙོ་བོའམ་རང་བཞིན་དང་། སྐྱེས་བུ་གཉིས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ལའང་མི་ལྟོས་པས་རང་བྱུང་ཡིན་ལ། གྲངས་ཅན་ལྷ་མེད་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་ཚེ། གཙོ་བོ་དང་ཉེ་བར་འདུས་པ་ལས། སྤྱི་གཙོ་བོས་ཤེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་སྤྲུལ་བར་བྱེད་པའོ། །ཡང་གྲངས་ཅན་ལྷར་བཅས་པས་ནི། སྐྱེས་བུས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་ན། ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་བོས་ཤེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་པ་སྤྲུལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་གཙོ་བོས་སྐྱེས་བུའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་བློའམ་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་སྐྱེས་བུས་བལྟས་པ་ན་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་རློམ་པའི་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་བ་ནི། བློའམ་ཆེན་པོ་ལས་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡིན་ལ། ང་རྒྱལ་དེ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་སྙིང་སྟོབས་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་སྐྱེའོ། །གཉིས་པ་མུན་པ་ཤས་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་གཟུགས་དང་སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་སྐྱེའོ། །གསུམ་པ་གཡོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་

107 ལྟར་ཏ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༣ སྡིག ༡༠

ང་རྒྱལ་ནི་ང་རྒྱལ་ཕྲ་མ་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དོ། །[108] དེ་གསུམ་གྱི་དཔེ་ནི་རིམ་བཞིན། བྲམ་ཟེ་མོ་ལས་བུ་བཅུ་གཅིག་དང་། དམངས་མོ་ལས་བུ་ལྔ་བཙས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོ་བྲམ་ཟེ་གཅིག་གིས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་ལྔ་ལས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྔ་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ཡང་སྒྲ་དེ་ཙམ་ལས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་སྐྱེ་བ་དང་། རེག་བྱ་དེ་ཙམ་ལས་རླུང་དང་། གཟུགས་དེ་ཙམ་ལས་མེ་དང་། རོ་དེ་ཙམ་ལས་ཆུ་དང་། དྲི་དེ་ཙམ་ལས་འབྱུང་བ་ས་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་དག་ཀུང་དེ་ཙམ་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་འབྱུང་བ་རགས་པ་ལྔ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

རང་བཞིན་ལས་ནི་ཆེན་པོ་དེ་ལས་ནི།།
ང་རྒྱལ་འབྱུང་ཞིང་དེ་ལས་བཅུ་དྲུག་ཚོགས།།
བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་དེ་དག་ལས་ཀུང་ནི།།
ལྔ་པོ་དག་ལས་འབྱུང་བ་ལྔ་རྣམས་འབྱུང་།།[109]

ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས།

གཙོ་བོ་རྟགས་མེད་པ་མི་གསལ་བ་དེ་ལས་ཆེན་པོ་ཙུང་ཟད་ཙམ་དང་འགྱུར་བ་ཙམ་དུ་སྐྱེའོ། །ཆེན་པོ་ལས་ང་རྒྱལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་སྐྱེའོ། །ང་རྒྱལ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལས་གྱུར་པ་དང་། རྡུལ་ལས་གྱུར་པ་དང་། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་སྙིང་སྟོབས་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་སྐྱེ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་དང་། ཡིད་དང་། ངག་དང་། རྐང་

108 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་སུ་འདི་དང་ཙུང་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་།
109 ལྷར་ཊ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༥ ཤློཀ ༣༣

པ་དང་། ལག་པ་དང་། རྐུབ་དང་། མཐོམས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་མིག་ལ་ སོགས་པ་ལྔ་ནི་བློའི་དབང་པོ་དག་ཡིན་ནོ། །ངག་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ནི་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་དག་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་གཉི་གའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བློའི་དབང་པོ་དག་ཏུ་ཡང་གནས་པར་བྱེད་ལ། ལས་ཀྱི་དབང་པོ་དག་ཏུ་ཡང་གནས་པར་བྱེད་དོ། །འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་སྨུན་པ་ཞེས་ཆེ་བ་ལས་ནི་དེ་ཙམ་ལྔ་སྐྱེ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྒྲ་དེ་ཙམ་དང་། རེག་དེ་ཙམ་དང་། རོ་དེ་ཙམ་དང་། གཟུགས་དེ་ཙམ་དང་། དྲི་དེ་ཙམ་མོ། །རྡུལ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་གཡོ་བ་ཞེས་ཆེ་བ་ནི་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེ་འགའ་ཞིག་ལ་ཆུང་མ་བྲམ་ཟེ་མོ་ཞིག་དང་དམངས་མོ་ཞིག་གཉིས་ཡོད་ལ། བྲམ་ཟེ་མོ་ལ་ནི་བུ་བཅུ་གཅིག་བཙས་ལ། དམངས་མོ་ལ་ནི་བུ་ལྔ་བཙས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་བྲམ་ཟེ་མོ་ལྟ་བུ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་ལ། བུ་བཅུ་གཅིག་ལྟ་བུ་ནི་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་པོ་དག་ཡིན་ནོ། །དམངས་མོ་ལྟ་བུ་ནི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་ལ། བུ་ལྔ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་དག་ཡིན་ནོ། །བྲམ་ཟེ་ལྟ་བུ་ནི་རྡུལ་ལས་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་ནོ། །[110] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཉིས་པ་འཇིག་པའི་རིམ་པ་ནི། ཡོང་བ་རྐང་ཅན་ལྟ་བུའི་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཞ་བོ་མིག་ཅན་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པ་མེད་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་གཙོ་བོས་བྱས་པ་ལ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པར་རློམ་པ་དེ་སྲིད་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་ལ། ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུས་ཡུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་སྟེ། དེ་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་གནས་ལུགས་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང་། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པའི་

110 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཁ། རབ་བྱེད་གཉིས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཤོག ༡༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༣༠༠

མངོན་ཤེས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ་གཙོ་བོས་གསལ་བ་རྣམས་མི་སྤྲུལ་ཞིང་། སྐྱེས་བུའི་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་ལ་དེ་དང་འདུ་བར་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་དུས་སུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྔ་དེ་ཙམ་ལྔ་ལ་ཐིམ་པ་ནས། ཧློའམ་ཆེན་པོ་གཙོ་བོ་ལ་ཐིམ་པའི་བར་དུ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ལས་ལྡོག་ནས་མཐར་གཙོ་བོ་ལ་ཐིམ་ནས་མི་གསལ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་། སྐྱེས་བུ་ཉག་གཅིག་གནས་པའི་ཚེ་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།།

མདོར་ན་གར་མཁན་གྱིས་གར་སྣ་ཚོགས་པ་བསྟན་རྗེས་གར་གྱི་བྱ་བ་ལས་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། གཙོ་བོས་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་སྤྲུལ་བར་བྱེད་ཅིང་། ནམ་ཞིག་སྐྱེས་བུ་ལ་རང་ཉིད་བསྟན་ནས་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་སྐྱེ་རིམ་ལས་ལྡོག་ནས་ཐིམ་པའི་ཚུལ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

གར་རྣམས་བསྟན་ནས་གར་མཁན་མ།།
ཇི་ལྟར་གར་ལས་རྣམ་པར་ལྡོག།
དེ་བཞིན་སྐྱེས་བུ་ལ་བདག་ཉིད།།
བསྟན་ནས་རང་བཞིན་རྣམ་པར་ལྡོག།[111]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

111 སྣར་ཐ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༧༣ གློག ༥༩

ང ཤེས་བྱེད་བློ་སོགས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག

ཤེས་བྱེད་བློ་སོགས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་ནང་ནས་སྐྱེས་བུ་དང་། བློ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། བློའི་དབང་པོ་ལྔ་དང་། ཡིད་དབང་བཅས་ནི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་དག་ལས་བདག་གམ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་། བློའམ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། བློ་དེ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྡན་ཏེ། ༡ ཆོས་དང་། ༢ ཤེས་པ་དང་། ༣ ཆགས་བྲལ་དང་། ༤ དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བཅས་སྙིང་སྟོབས་དང་འབྲེལ་བ་བཞི་དང་། དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་ ༡ ཆོས་མིན་པ་དང་། ༢ མི་ཤེས་པ་དང་། ༣ ཆགས་ཅན་དང་། ༤ དབང་ཕྱུག་མིན་པ་བཅས་མུན་པ་དང་འབྲེལ་བ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའོ།།

༡ དེ་དག་ལས་ཆོས་ནི་མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་བརྩེ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །༢ ཤེས་པ་ནི་ཕྱིའི་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་དང་། ནང་གི་ཤེས་བྱ་གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའོ། །༣ ཆགས་བྲལ་ནི་ཕྱིའི་འདོད་ཡོན་སོགས་དང་། ནང་གི་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པར་ཞེན་ཆགས་དང་བྲལ་བའོ། །༤ དབང་ཕྱུག་ནི་དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དེ། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཟུགས་སུ་བྱས་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་ནུས་པས་ཕྲ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གཟུགས་སུ་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་ཁྱབ་པར་བྱེད་ནུས་པས་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཤིང་བལ་ལྟར་ཡང་བར་སྤྲུལ་ནས་ཡུལ་ལ་སྤྱོད་ནུས་པས་ཡང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། འདོད་པའི་དོན་གང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་པས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གང་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ནུས་པས་འདོད་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླ་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པས་དབང་ཕྱུག་གི་

ཡོན་ཏན་དང་། སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བྱེད་ནུས་པས་དབང་དུ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཆེ་བ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནས་ཆུང་བ་རྡུལ་ཕྲན་བར་གང་འདོད་དུ་གནས་ནུས་པས་འདོད་དགུར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་ནི་མུན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

ཆོ་ནི་ཞེན་པའི་ཆོས་དང་ནི། །ཤེས་པ་མ་ཆགས་དབང་ཕྱུག་སྟེ།།

འདི་དག་སྙིང་སྟོབས་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་ལས་བཟློག་པ་མུན་པའོ།།[112]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཆོ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཡུལ་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐོང་བ། ཞེན་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་ལ་དམིགས་པས་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་དམིགས་པས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད། ཆོའི་དབང་པོ་ལྔ་ནི་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། ཆོ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་དབང་བཅས་ནང་གི་བྱེད་པ་རྣམས་དུས་གསུམ་གའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

གཟུགས་སོགས་ལ་ནི་ལྟ་བ་ཙམ། །ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པར་འདོད།།[113]

ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཕྱི་ཡི་ཡུལ་ནི་ད་ལྟ་བའོ། །ནང་གི་བྱེད་པ་དུས་གསུམ་ལའོ། །[114]

ཞེས་གསུངས།

---

112 ཞླར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༥ ཐིག ༢༣

113 ཞླར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༦ ཐིག ༢༥

114 ཞླར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༧ ཐིག ༣༣

ཡུལ་ཅན་དེ་དག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། ནང་གི་བྱེད་པ་བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་གསུམ་དང་། ཕྱིའི་མིག་སོགས་བློའི་དབང་པོ་རྣམས་ཡུལ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཡང་། ཡུལ་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་དང་། རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མདུན་དུ་སྦྲུལ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་ན། ཐོག་མར་ཕྱིའི་མིག་གིས་སྦྲུལ་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། ནང་གི་བྱེད་པའི་ཡིད་དབང་གིས་དེ་སྦྲུལ་ཡིན་ནོ་བསམས་པ་དང་། དེ་ནས་ང་རྒྱལ་གྱིས་དེས་ང་ལ་གནོད་པ་བྱས་ཡོང་སྙམ་པ་འབྱུང་ཞིང་། བློའི་དབང་པོས་དེ་ལྟར་ཐག་བཅད་ནས་ཐྲོས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱ་བ་དེ་དག་བར་མ་ཆད་དུ་འཇུག་པས་ན་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་བཤད། དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ཐག་རིང་པོ་ན་གོང་བུ་ཞིག་ཐོག་མར་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་དབང་གིས་ཕ་གི་མི་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་བྱེད། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཐག་ཉེ་བར་བསླེབས་ནས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་སོགས་མཐོང་བ་ན་ང་རྒྱལ་གྱིས་ངས་བལྟས་ན་འདི་མི་ཡིན་ངེས་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད། དེ་ནས་བློས་གཞི་དེ་མི་ཡིན་པར་ཐག་བཅད་ནས་དེ་དང་གཏམ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུའོ།།

མིག་སོགས་བློའི་དབང་པོ་ལྔ་རྣམས་ཡུལ་མངོན་གྱུར་ད་ལྟ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང་། ནང་གི་བྱེད་པ་བློ་དང་ང་རྒྱལ་དང་ཡིད་དབང་གསུམ་ནི་མ་མཐོང་བ་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་ལའང་འཇུག་ལ། དེའང་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ལ་རིམ་གྱིས་དང་། ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པས། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོས་མཐོང་ཟིན་པ་དང་མཐུན་པར་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཅིང་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་ཅན་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་

བ་ཅན་དུ་འདོད་དེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

མཐོང་བ་ལ་ནི་བཞི་པོ་དེའི། །རིམ་དང་ཅིག་ཅར་འཇུག་པར་བསྟན།།

དེ་བཞིན་མ་མཐོང་བ་ལའང་གསུམ། །འཇུག་པ་དེ་ཉིད་སྔོན་འགྲོ་ཡིན།།[115]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

ཅ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ནི། སྤྱིར་བཏང་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་མིན་ལ་རག་ལས་པར་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་བཞེད། དེས་ན་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཇལ་བ་ཞིག་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཛོག་ལ། དབྱེ་ན་གཞལ་བྱ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་། ལྐོག་གྱུར་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་དུ་ངེས་པས་ཚད་མ་ལ། ༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ༢ རྗེས་དཔག་ཚད་མ། ༣ སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འདོད་དེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

མཐོང་དང་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་ཚིག།

ཚད་མ་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ཉིད་ཕྱིར།།

ཚད་མ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད།།

གཞལ་བྱ་ཚད་མ་ཉིད་ལས་འགྲུབ།།[116]

ཅེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། "གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་སུ་

115 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༦ ཐིག ༣༠

116 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༢ ཐིག ༩

དཔག་པ་དང་། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཚད་མ་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[117] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༡ མངོན་སུམ་ནི་ཡུལ་གང་ཞིག་དང་དབང་པོའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ན། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་འཛིན་ཅིང་འཆར་བའི་བློའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ་ལས། "གང་དང་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ན་དེའི་ཚེ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །"[118] ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་ལོའི་བཀྲང་བྱས་(ལཱཀྐ་ག་ཧུ)རིགས་པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་པའི་གཞུང་ལས། "རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་མོ། །"[119] ཞེས་དང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་རིགས་པའི་སྙེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། "རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །"[120] ཞེས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་ཞིང་། དེ་གྲངས་ཅན་གྱི་སྟོན་པ་འཕགས་བྱེད་གནས་(ཕྲེཏྣ་ཡ་ལཱ་སྲི)ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། "སེར་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་དོ། །རྣ་བ་དང་པགས་པ་དང་མིག་དང་ལྕེ་དང་སྣ་རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། སྒྲ་དང་རེག་བྱ་དང་གཟུགས་དང་རོ་དང་དྲི་ད་ལྟར་བ་རྣམས་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་

117 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༥༨

118 གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ། ༡/-༨༩/

119 གཞུང་འགྲེལ་རིགས་པའི་སྒྲོན་མེ། ཤོག ༥

120 རིགས་པའི་སྙེ་མ། ཤོག ༡༠༠

ཚད་མའོ་ཞེས་སོ། །"[121] ཞེས་སོགས་གྲངས་ཅན་གྱི་བཞེད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལས་གསལ་ལ། །ཕྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་དོན་ནི། གྲངས་ཅན་ཁ་ཅིག་ཡིད་དང་དབང་པོ་ཡུལ་ལ་ལྷན་ཅིག་འཇུག་པའི་དོན་དུ་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་ནི། ཡིད་ཀྱིས་རིག་པ་ལ་འདོད་དེ། དབང་པོས་དོན་བཟུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཀྱིས་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བློས་ཞེན་པར་འདོད་དོ།།

མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་ལ་རྟོག་བཅས་དང་། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པས། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་ནི། དབང་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་དང་ཕྲད་པ་ན། ཡུལ་དེ་དང་དེ་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་ལ། དེའི་ཚེ་བློའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྙིང་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྙིང་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པས། སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕེལ་ཞིང་སྟོབས་ཆེར་སོང་སྟེ། ཡུལ་དེ་དང་དེའི་ངེས་པ་བརྟན་པོ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་པའི་རྟོག་བཅས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཤད། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་རྣམས་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ།།

༢ རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་བྱ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུས་དོན་དེ་གོ་བ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཤེས་པའམ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་དེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

དེ་ནི་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་སྔོན་འགྲོ་བ།།[122] ཞེས་དང་།

121 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༦

122 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༣ ཐིག ༥

དེ་བཞིན་དུ་གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། "རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་།དེ་ལྟ་བུའི་དོན་སྐྱེས་བུས་གོ་བ་དེ་ནི།རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའོ།།"[123] ཞེས་གསལ་བར་འབྱུང་། དེ་ནི་དཔེར་ན། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟགས་འདུས་བསགས་དང་རྟགས་ཅན་གཞན་དོན་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས། མིག་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་བྱ་འདུས་བསགས་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་ཁྱབ་བྱེད་གཞན་དོན་བྱེད་པ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའམ་སྐྱེས་བུས་དོན་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ། འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་པ་གཅིག་ལས་ལྷག་པར་གྲུབ་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[124] ཞེས་སྔར་འབྲེལ་པ་གང་རུང་གཅིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མའི་དོན་མངོན་གྱུར་མིན་པ་གཞན་རྟོགས་པ་ཞིག་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་བར་གསུངས་ལ། དེ་ནི་དཔེར་ན། སྔར་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ནས་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྷག་མའི་དོན་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་མེ་དཔོག་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "སེར་སྐྱ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་ར་མཐོང་

123 གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ། ༡/ ༡༠༠

124 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༥ -བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༡

བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མཐོང་བའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །”[125] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྤྱིར་མཐོང་བ་དང་། ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་སོ། །སྤྱིར་མཐོང་བ་ནི། སྔར་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་མཐོང་ནས་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མེ་དཔོག་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། མེ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་ནི་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། གྲུབ་ཟིན་པའི་དུ་བ་མཐོང་ནས་མེ་གྲུབ་ཟིན་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཟིན་གྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་ནས་རྒྱུ་བྱུང་ཟིན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་ནི་འབྲེལ་པ་སྲིད་ཅིང་ཕྱི་མ་ནི་འབྲེལ་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁྱད་པར་མཐོང་བ་ནི། མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་མཐོང་ནས་དུ་བ་དེ་ཁོ་ནས་མེ་དེ་ཁོ་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་དབྱེ་ཚུལ་དེ་དང་ཟུང་མི་འདྲ་བའང་འབྱུང་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

རྗེས་དཔག་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །[126] ཅེས་གསུངས།

འོན་ཀྱང་གསུམ་པོ་རེ་རེའི་ངོ་བོ་སོགས་ངོས་འཛིན་གཞུང་དེར་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཡང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་ཕྱོགས་བསྡོམས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འགོད་པ་ལ། ༡ སྔ་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། ༢ ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། ༣ སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྟེ་གསུམ་དུ་གསལ་བ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔོན་དུ་

125 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༢༨༨

126 ལྷར་ཞ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༢ ཀློག ༥

བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཐོང་བ་ལས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་སྔ་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཟེར། དཔེར་ན། དབྱར་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་ནག་འཁོར་བའི་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་ལས། དེའི་འབྲས་བུར་ཆར་པ་འབབ་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། འབྲས་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཡོན་ཏན་དེ་ལྡན་པར་མཐོང་བ་ལས། དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷག་མ་ཀུན་ལའང་ཡོན་ཏན་དེ་ལྡན་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཤིང་སྡོང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་དང་། དྲི་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཤིང་ཏོག་གཅིག་ཙམ་ཟོས་པས་རོ་མངར་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཤིང་ཏོག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་རོ་མངར་དང་ལྡན་པར་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་ན་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གཞི་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཤིང་། གཞན་གང་ལའང་མེད་པར་ཐག་ཆོད་པ་ན་སྔར་གྱི་གཞི་དེའི་ལྷག་མར་ལུས་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་དེ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ་ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོར་འདོད། དཔེར་ན། དྲི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་རྫས་ཤིག་ལ་བརྟེན་པར་ངེས་ཤིང་། མེ་དང་། རླུང་། ཆུ། ནམ་མཁའི་རྫས་ལ་མ་མཐོང་བས། འབྱུང་བ་ལྷག་མ་ས་ལ་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་སྤྱི་ར་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ནི། གཞི་ཆོས་ཅན་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཆོས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་སྔར་མ་མཐོང་བ་ཞིག་རྟོགས་པ་ལ་བྱ། དཔེར་ན། དཔྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་ཁམ་སྡོང་ལ་མེ་ཏོག་ཤར་བ་མིག་གིས་མཐོང་བས། ཡུལ་ལུང་གཞན་དག་གི་ཁམ་བུའི་སྡོང་པོ་ཀུན་ལའང་

དཔྱིད་དུས་སུ་མེ་ཏོག་ཤར་བར་དཔོག་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ།

༣ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ནི། ཡིད་ཆེས་པར་འོས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ལ་འཇོག་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ་ལས། "ཡིད་ཆེས་འོས་པའི་སྐྱེས་བུའི་མན་ངག་ནི་སྒྲའོ། །"[127] ཞེས་དང་། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

ཡིད་ཆེས་ཐོས་པ་ཉིད་ནི་ཡིད་ཆེས་ཚིག།[128]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ངག་གམ་སྒྲ་ཚད་མ་དང་། ངག་དེ་དག་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་བློ་ཚད་མ་གཉིས་ལ་བཞེད་པར་གསལ་ལོ།།

ཡང་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ དྲང་སྲོང་ལྟ་བུའི་བདེན་ཚིག་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་དང་། ༢ རྒན་པོའི་ཐ་སྙད་དང་། ༣ ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཚིག་དང་གཞི་མཐུན་པའི་སྒྲ་སྟེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་གསུམ་དུ་འཇོག་ལ། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་འང་རིམ་པ་བཞིན་གྲངས་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་མ་འགགས་པས། ༡ འདི་བུམ་པའོ་ཞེས་པའི་དྲང་སྲོང་གི་ངག་ལས་བུམ་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༢ དབྱུག་པ་དཀར་པོ་དེས་བ་ལང་དེད་དེ་ཤོག་ཅེས་པའི་རྒན་པོའི་ངག་ལས། བྱ་བ་དེ་མཐོང་ནས་ཉན་པ་པོ་དེས་སྒྲ་དེ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ༣ བྱེ་ཙུས་ཤིང་ཏོག་ཟ་བཞིན་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་ན། ངག་དེ་ལས་ཤིང་ཏོག་ཅེས་པ་དེ་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཞིག་གོ །ཞེས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཤད་དོ།།

ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་

127 གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ། ༡/ ༡༠༡

128 ལྷར་ཞ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༢ ཐྲིག ༥

པ་ཡང་གཞལ་བྱ་ལ་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབས་པའི་སྟོབས་ལས་སྒྲུབ་པ་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱི་སྤྱི་སྲོལ་ཡིན་པས། ལུགས་འདིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ༡ བློའི་དབང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་གཞལ་བྱའི་རིགས་ནི་མངོན་སུམ་དང་། ༢ དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལས་འདས་པའི་ཡིད་སོགས་ནང་གི་བྱེད་པས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ནུས་པའི་གཞལ་བྱའི་རིགས་ལ་ཙུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང་། ༣ དེ་དག་གིས་རྟོགས་མི་ནུས་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་ངག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་གཞལ་བྱའི་རིགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཏེ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས། ཚད་མ་ལའང་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ནི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

སྤྱི་ར་ནི་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས།།
དབང་པོ་ལས་འདས་རྣམས་ནི་རྟོགས་པ་ཡིན།།
དེ་ལས་ཀྱང་ནི་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི།།
ལྐོག་གྱུར་ཡིད་ཆེས་ལུང་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན།།[129]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

129 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༢ ཤློ་ཀ ༦

ཆ ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ།

ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ་ལ། ལུགས་འདིའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་དང་། དབྱེ་བ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ལྟ་བུ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། དེ་ཡང་བློའི་རྣམ་འགྱུར་སེམས་མེད་བེམ་པོར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི་ཡན་ལག་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། ༡ ཕྱོགས་ནི། ཆོས་ཅན་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡོད་པའོ། །༢ རྟགས་ནི། ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པའོ། །༣ དཔེ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་མཐུན་དཔེ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་མི་མཐུན་དཔེའོ།།

ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། "སེར་སྐྱ་པ་རྣམས་ན་རེ། གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རྣམ་པར་ལྡན་པ་དང་བསལ་ཏེ་འོངས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་ལྡན་པའི་ངག་གི་དངོས་པོའི་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ།དམ་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།"[130] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་རྣམ་པར་ལྡན་པ་དང་། བསལ་ཏེ་འོངས་པ་གཉིས་ལས། གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་ལྟ་བུ་རང་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་ནི་རྣམ་པར་ལྡན་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་འགྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི་

130 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༥༥

བསལ་ཏེ་འོངས་པར་འདོད་དོ།།

ཡན་ལག་ལྔའི་ངོས་འཛིན་ནི་གཞུང་ཕྱི་མོ་མཱ་ར་ཋའི་འགྲེལ་པ་ཞེས་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ༡ དམ་བཅས་པ་དང་། ༢ མན་ངག་དང་། ༣ དཔེ་དང་། ༤ རྗེས་སུ་འཚོལ་བ་དང་། ༥ སོ་སོའི་ལུང་དང་ལྔ་ཡིན་ནོ། །ཡན་ལག་གམ་ཚུལ་ལྔ་པོ་འདིའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་དོན་དེ། གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཡན་ལག་ལྔའི་གྲངས་འདྲེན་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་མ་འགགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ནི། ༡ དམ་བཅས་པ་དང་། ༢ རྟགས་དང་། ༣ དཔེ་དང་། ༤ ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ མཐར་ཐུག་པ་བཅས་ལྔ་འདྲེན་ནོ།།

ལུགས་འདིས་འབྲེལ་པ་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་རྟོགས་པ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བདུན་ཡོད་པར་འདོད་དེ། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས།

གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པ་བདུན་བརྗོད་དོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། ༡ བདག་དང་བདག་གིར་འབྲེལ་པ་ནི་ལྷ་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་ལྟ་བུའོ། །༢ རང་བཞིན་དང་འབྲེལ་པ་ནི་འཛིམ་པ་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །༣ རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཅན་དུ་འབྲེལ་པ་ནི་རྫ་མཁན་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །༤ རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་ནི་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའོ། །༥ ཕ་དང་མ་ལྟ་བུར་འབྲེལ་པ་ནི་ཡལ་ག་དང་ཤིང་ལྗོན་པ་ལྟ་བུའོ། །༦ ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་འབྲེལ་པ་ནི་ངུར་པ་ཁྲོ་ཤུག་ལྟ་བུའོ། །༧ དགྲ་ཟླའི་འབྲེལ་པ་ནི་བྱ་རོག་དང་འུག་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།[131]

131 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༦༦

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

འབྲེལ་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ཡང་དག་ལའང་གོང་དུ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་བཞིན་དེའི་རྟེན་གྱི་རྟགས་ལའང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ༡ སྔ་མ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་ནི། དབྱར་དུས་ཆར་ཆུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་ལྟ་བུ་ལ། ད་ལྟ་སྤྲིན་ནག་པོ་ལྡིང་ཞིང་འབྲུག་སྒྲ་སྒྲོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གནས་དེར་རིང་མིན་ཆར་པ་འབབ་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ།།

༢ ལྷག་མ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་ནི། འབྲས་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཡོན་ཏན་དེ་ལྡན་པར་མཐོང་བ་ལས། དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷག་མ་ཀུན་ལའང་ཡོན་ཏན་དེ་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་སྡོང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་དང་། དྲི་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཤིང་ཏོག་གཅིག་ཙམ་ཟོས་པས་རོ་མངར་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཤིང་ཏོག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་རོ་མངར་དང་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་ན། དྲི་འདི་ཉིད་འབྱུང་བའི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་གང་ཞིག མེ་དང་། རླུང་དང་། ཆུ་དང་། ནམ་མཁའི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེ་དག་གི་ལྷག་མ་འབྱུང་བ་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ།།

༣ སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་ནི། རང་གིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཡངས་པ་ཅན་ལྟ་བུར་དཔྱིད་དུས་སུ་ཤིང་ལ་མེ་ཏོག་ཤར་བ་མཐོང་

བ་ན། དབྱིད་དུས་སུ་མེ་ཏོག་ཁར་བ་སྨྲིར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རང་གི་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་ལའང་དབྱིད་དུས་སུ་མེ་ཏོག་འཆར་བར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ།།

གཙོ་བོ་སོགས་ཤེས་བྱ་ཕྲ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ། ཐོག་མར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སམ་སྨྲིར་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུ་བྱས་པ་ལས།

ཕྲ་བའི་ཕྱིར་ནི་དེ་ནི་མི་དམིགས་ཕྱིར།།
མེད་པས་མ་ཡིན་འབྲས་བུ་ལས་དེ་འགྲུབ།།
ཆེན་པོ་ལ་སོགས་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་སྟེ།།
རང་བཞིན་དང་ནི་མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཀྱང་།།[132]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། གཙོ་བོ་ཡོད་པར་ཐམས་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ནི། རང་བཞིན་ཕྲ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ལས། སྨྲིར་མེད་པས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་ཡོད་པར་དེའི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པར་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསལ་བར་དམིགས་པ་ལས་དཔོག་པར་བྱེད་དེ། འབྲས་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གསལ་བར་ཡོད་ན། དེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་ལའང་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་དགོས། དེ་ལྟར་ལྡན་པའི་མི་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་རྣམ་འགྱུར་དེ་དག་ལ་མི་གསལ་བའི་རྒྱུ་སྤྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྔ་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཁྱད་པར་ཚད་ཕྱིར་རྗེས་འགྲོའི་ཕྱིར།།

132 ཕྱར་ཕ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༣ གློག ༤

ནུས་པ་ཡིས་ནི་འཇུག་ཕྱིར་དང་།།
རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དབྱེར་ཡོད་ཕྱིར།།
འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་དབྱེར་མེད་ཕྱིར།།
མི་གསལ་བ་ཡི་རྒྱུ་ཡོད་དོ། །[133] ཞེས་སོ།།

དེ་དག་གི་དོན་ནི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། ༡ གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་ཚད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་གང་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཚད་ཡོད་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་རྫ་མཁན་དང་ལྡན་པས་འཛིམ་གོང་ལས་བྲེ་ལྔ་ཤོང་བ་དང་། བྲེ་དོ་ཤོང་བ་དང་། བྲེ་བཅུ་ཤོང་བའི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་བུམ་པ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གསལ་བ་འདི་ཡང་བློ་གཅིག་དང་། ང་རྒྱལ་གཅིག་དང་། དེ་ཙམ་ལྔ་དང་། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། འབྱུང་བ་ལྔ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚད་དང་ལྡན་པར་མཐོང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་གང་ལས་ཚད་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཡང་གཙོ་བོ་མེད་ན་གསལ་བ་འདི་ཚད་དང་མི་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །[134] ཞེས་དང་།

༢ ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་ལས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ། ཁྱད་པར་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གང་རིགས་དང་ལྡན་པར་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་བདག་

133 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༣ ཉློག ༡༥

134 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༩༧

ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་ཁམ་ཕོར་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འཛིམ་པའི་རིགས་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་ནི་འཛི་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །གསལ་བའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡང་བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། རྨོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་དང་ལྡན་པར་དམིགས་སོ། །[135]

ཞེས་དང་།

༣ ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་ལས་ཀུན་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ནུས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལས་ཀུན་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་གང་ཞིག་དོན་གང་ལ་འཇུག་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཐག་པ་སྣམ་བུ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་གསལ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་གཙོ་བོའི་ནུས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ནུས་པ་དེ་ཡང་རྟེན་མེད་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ལ་ནུས་པ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡོད་དོ། །[136] ཞེས་དང་།

༤ ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་ལས་ཀུན་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་[137]རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དག་གི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མཐོང་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་འཛི་བའི་གོང་བུ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་བུམ་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཛི་བའི་གོང་བུ་ལས་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་

135 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༩༢

136 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༡ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༩༨

137 སྡེ་བསྟན་དུ་ནི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བུམ་པ་ནི་སྣུང་རྩི་དང་ཆུ་དང་འོ་མ་འཛིན་པར་ནུས་ཀྱི། འཛིམ་པའི་གོང་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འདི་མཐོང་ནས་གང་ལས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འདི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྒྲུབ་བོ།།[138] ཞེས་དང་།

༥ ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་ལས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ལ་བརྗོད་དོ། །འདི་དག་ནི་འཇིག་པའི་དུས་ན་འགའ་ཞིག་ཏུ་དབྱེར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྔ་ནི་དེ་ཙམ་ལྔ་ལ་དབྱེར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཙམ་དང་། དབང་པོ་དག་ནི་ང་རྒྱལ་ལ། ང་རྒྱལ་ནི་བློ་ལ། །བློ་ནི་གཙོ་བོ་ལ་དབྱེར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་འཇིག་པའི་དུས་སུ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་དབྱེར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དབྱེར་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་མི་ནུས་པའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་གང་དུ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཞུམ་པར་དབྱེར་མེད་པར་འགྲོ་བའི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ།།[139]

ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་མི་གསལ་བའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་ངོ༌།།

རྒྱུ་གང་ཡིན་རང་གི་དུས་སུ་རང་འབྲས་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལའང་ལྔ་སྟེ། ༡ འབྲས་བུ་གང་ཡིན་ནའང་རང་གི་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་ན། དེ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་སྐྱེད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས།

138 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༣༩༥

139 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༣༩༩

འབྲས་བུ་གང་ཡིན་རང་གི་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ནའང་རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་ནི། བྱེ་མ་བཙིར་བ་ལས་སྣུམ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

༢ འབྲས་བུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཇི་འདྲ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ནའང་། འབྲས་བུ་དེ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ལེན་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་རྒྱུ་ལ་རང་གི་འབྲས་བུ་གནས་པར་འགྱུར་སྟེ། དཔེར་ན། འབྲས་བུ་ཞོ་དོན་དུ་གཉེར་བས་དེའི་རྒྱུར་འོ་མ་ལེན་ཅིང་གཉེར་བ་ལས། གཞན་ས་རྡོ་ལ་སོགས་པ་དོན་གཉེར་གྱིས་མི་ལེན་པ་བཞིན་ནོ།།

༣ རྒྱུ་གང་ཡིན་ལས་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པས་ཀྱང་རང་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་སྟེ། དཔེར་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ལས་ཞིང་སྡོང་སོགས་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ།།

༤ རྒྱུ་གང་ཡིན་གྱིས་རང་གིས་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ཁོ་ནའི་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་གྱི་རྐྱེན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་སྟེ། དཔེར་ན། གསེར་མགར་གྱིས་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་གསེར་ལས་རྒྱན་ཆ་བཟོ་བའི་ཚེ་གསེར་ཁོ་ན་རྒྱན་ཆའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།།

༥ འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་རང་བཞིན་འདྲ་བས་ཀྱང་རྒྱུ་དུས་སུ་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་སྟེ། དཔེར་ན། འཛིམ་པ་ལས་འབྲས་བུ་རྫའི་བུམ་པ་འབྱུང་བ་ལས་གཞན་ཞིང་ལས་རྫ་བུམ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལྟར་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

མེད་པ་རྐྱེན་མིན་ཉེར་ལེན་འཛིན་པའི་ཕྱིར།།

ཐམས་ཅད་སྲིད་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།།

ནུས་ཅན་ནུས་པ་ཡི་ནི་རྐྱེན་ཉིད་ཕྱིར།།

རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོའི་ཕྱིར་ན་འབྲས་ཡོད་དོ།།[140]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཡང་མི་གསལ་བའི་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྔ་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ་བདག་དང་བདག་མེད་པ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

གཙོ་བོ་དང་བདག་ནི་ཡོད་ཀྱང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱི་ར་དངོས་པོ་དེ་ཡོད་ཀྱང་མི་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྒྱད་བཤད་དེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

ཤིན་ཏུ་རིང་དང་ཉེ་ཕྱིར་དབང་པོ་ནི།།

སྒྲིབ་ལྡན་ཕྱིར་དང་ཡིད་ནི་གཡེང་བའི་ཕྱིར།།

ཕྲ་བའི་ཕྱིར་དང་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར།།

ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཕྱིར་མཚུངས་པས་འདྲེས་པའི་ཕྱིར།།

ཕྲ་བའི་ཕྱིར་ན་དེ་ནི་མི་དམིགས་ཀྱི། །[141] ཞེས་འབྱུང་།

དེའི་དོན་ནི། ༡ ཤིན་ཏུ་ཐག་རིང་བས་མི་མཐོང་བ་ནི། ཐ་མལ་པའི་མིའི་མིག་གིས་ཐག་རིང་གི་རྒྱ་སྐར་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༢ ཤིན་ཏུ་ཉེ་བས་མི་མཐོང་བ་ནི། མིག་ལ་བྱུགས་པའི་མིག་སྨན་མིག་གིས་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༣དབང་པོ་ཉམས་པས་མི་མཐོང་བ་ནི། ལོང་བས་གཟུགས་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༤ ཡིད་གཡེང་བའི་དབང་གིས་མི་མཐོང་བ་ནི། ཡིད་སྒྲ་སྙན་པོ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དུས་ཀྱི་མིག

140 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༢ གློག ༩

141 ལྷར་ཆ་དེབ་གཟུགས། ཤོག ༢ གློག ༧

གིས་གཟུགས་མི་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། ༥ ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་མི་མཐོང་བ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོགས་མིག་གིས་མི་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། ༦ བར་དུ་ཆོད་པས་མི་མཐོང་བ་ནི། རྩིག་པ་དང་ཡོལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཆོད་པས་བུམ་པ་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༧ ཟིལ་གྱིས་ནོན་པས་མི་མཐོང་བ་ནི། ཉི་འོད་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པས་ཉིན་མོར་སྐར་ཚོགས་མི་མཐོང་བ་བཞིན། ༨ རིགས་མཚུངས་པ་འདྲེས་པའི་དབང་གིས་མཐོང་བའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱང་མི་མཐོང་བ་ནི། འབྲས་དཀར་པོའི་ཕུང་པོ་སྤུངས་པའི་ཆེ་འབྲས་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་མི་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་བདག་དང་གཙོ་བོ་གཉིས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷས་མི་མཐོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་དབང་གིས་མི་མཐོང་བ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟར་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་འདི་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྔ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ། རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་བཅས་ཕྱོན་གྱི་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པ་ཕྲ་མོའི་ལམ་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དཔྱད་པ་མཛད་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། ལྷག་པར་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་མཛད་པས། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་མཁས་པ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་བས། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་བྱས་ཏེ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལས་ཅུང་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་ནམ་འུག་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་དུ་མས་བཞེད་ལ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ། "ཀང་མིག་གི་སློབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀང་མིག་པ་སྟེ། རིགས་པ་ཅན་རྣམས་སོ། །བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་གཟེགས་ཟན་གྱི་སློབ་མ་སྟེ་གཟེགས་ཟན་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[142] ཞེས་ཀང་མིག་རིགས་པ་ཅན་པའི་སྟོན་པ་དང་། གཟེགས་ཟན་བྱེ་བྲག་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་མཛད། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྟོན་པ་ལ་གཟེགས་ཟན་པ་ཞེས་འབོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཟླ་གྲགས་ལའི་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆའི་ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོད་འགྲེལ་དུ་གཟེགས་མ་ཟོས་ནས་དཀའ་ཐུབ་བསྟེན་པས་ན་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་བཤད་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་སྣང་།[143]

རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་འདོད་པའི་ཐུབ་པ་འུག་

142 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༤༩

143 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༩༧ (ཡང་། ནཱྒ་གི་ཤོ་ར་དེ་ཨ་ཊྚ་ཛ་ཡིས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་ལས། (ཤོག་གྲངས། ༣༢༡) གཞན་གྱི་ཞིང་ཁའི་ལོ་ཏོག་བཏུས་པའི་ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་གཟེགས་མ་ཟ་བས་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་བཤད། བྱེ་བྲག་པ་ལ་འུག་པ་ཅན་པ་ཞེས་འབོད་པར་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་ལ་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་མཁན་དེང་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་ཀྱང་བཤད་དེ། དཔེར་ན་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་གི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཧ་རེ་ཊྲ་པྲ་སླད་སེཧྣ་ཡིས་བརྩམས་པའི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་ལས། "གཟེགས་ཟན་གྱི་མཚན་དངོས་འུག་པ་ཅན་ཡིན་པར་བརྗེན་བྱེ་བྲག་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་གཟེགས་ཟན་ལྟ་གྲུབ་དང་འུག་པ་ཅན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཡང་ཐོགས།" ཞེས་སོ།།)

པ་ཡང་རེ་ཞིག་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།”[144] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཨུག་པ་བ་རྣམས།”[145] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དྲང་སྲོང་ཨུག་པ་ཞེས་པ་སྟོན་པ་དང་། ཨུག་པ་བ་ཞེས་པ་གཙོ་ཆེར་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་བྱ་དགོས། ཨུག་པ་ཞེས་ཐོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཉིན་མོར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞིང་། མཚན་མོར་ཟས་འཚོལ་བར་འགྲོ་བ་ཨུག་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དང་། དྲང་སྲོང་ཨུག་པ་ཅན་གྱི་བུ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དང་། གཟེགས་ཟན་སྒོམ་ལ་གནས་བཞིན་པའི་སྐབས་ལྷ་དབང་ཕྱུག་གིས་ཨུག་པའི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་ཏེ་ཚིག་དོན་དྲུག་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པར་བཤད་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་སྣང་། གཟེགས་ཟན་གྱི་སློབ་མ་པེ་ཐར་དང་པེ་ལུ་ཀ་གཉིས་དང་བདེ་བྱེད་བདག་པོ་སོགས་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།[146]

ལུགས་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལ། ད་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་གཞུང་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ནི་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་འགྲེལ་པ་སྔ་ཤོས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ནི། དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ཙནྡྲ་མ་ཏིས་བརྩམས་པའི་ད་ཤ་པ་དརྠ་ཤཱསྟྲ་ཞེས་པ་

144 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༦༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༨༠༡

145 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༦༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༨༠༡

146 ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག་གྲངས། ༧༢༨ (ཡང་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་བྱོན་པའི་དུས་ལ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་མགོན་པོ་ཆོས་དབང་(ཧྲ་མེ་ཏྲ་ནཱ་ཐ་ཤཱསྟྲི)གིས་བརྩམས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སུ། འཕགས་པ་ཀླུའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་མཛད་མཁན་རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་ཅི་ཏ་སན་གྱི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱའི་སྔོན་ཙམ་ལ་བྱུང་བར་བཤད། ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་རབས་སྨྲ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་འགོ་སྟོད་ཙམ་ལ་བྱུང་བར་བཤད་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་།།)

དེ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་བྱེ་བྲག་པའི་མདོའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་མཁས་པར་གྲགས་པ་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་པྲ་ཤསྟ་པཱད་ཅེས་པ་བྱུང་ཞིང་། སློབ་དཔོན་དེས་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་དེའི་དོན་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་པ་དཱརྠ་དྷརྨ་སཾ་གྲ་ཧ་ཞེས་བྱ་བ་བརྩམས་ཏེ་བྱེ་བྲག་པའི་ལྟ་གྲུབ་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་བར་གྲགས། དུས་རབས་བཅུ་པ་ཡས་མས་ནས་པྲ་ཤསྟ་པཱད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གསུམ་བྱུང་བར་བཤད་དེ། བྱོ་མ་ཤི་བའི་(དུས་རབས་བཅུ་པ།)བྱོ་མ་བ་ཏཱི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཤྲཱི་དྷ་རའི་(དུས་རབས་བཅུ་པ།)ནྱཱ་ཡ་ཀནྡ་ལཱི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཨུ་ད་ཡ་ནའི་(དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ།)ཀི་ར་ཎཱ་བ་ལཱི་ཞེས་བྱ་བ་བཅས་སོ།།[147]

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན།

བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། ཐུབ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཟེགས་ཟན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་གོ།

སྒྲ་བཤད་ནི། ལྟ་གྲུབ་འདིས་ཚིག་དོན་ཁྱད་པར་དུ་འཆད་པས་སམ། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་གི་ཁྱད་པར་མང་དུ་སྨྲ་བས་སམ། གཟེགས་ཟན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་གསལ་བའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ན་བྱེ་བྲག་པ་ཞེས་བཛོད། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ཆ་ནས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་མོད། རྩ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་མ་ཟད། སྔོན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་

ནང་དུ་འང་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་ཚུལ་དགག་པ་ལ་ལེའུ་ལོགས་སུ་འབྱུང་ཡང་། རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ལེའུ་ལོགས་སུ་མི་འབྱུང་། བྱེ་བྲག་པ་ནི་གཙོ་བོར་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྒྱལ་དུ་འདོན་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་འཛོག་དགོས་པར་སྣང་།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ནི། སྡོམ་ལས།

བྱེ་བྲག་པ་ཡི་སྟོན་པ་མཆོག །གཟེགས་ཟན་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་ནི།།
ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ཤེས་བྱ་ཡི། །དེ་ཉིད་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་བཏགས།།[148]

ཞེས་པ་ལྟར། ལུགས་འདི་ནི་སྟོན་པ་གཟེགས་ཟན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས། "ཆོས་ཁྱད་པར་བའམ་བྱེ་བྲག་པ་ལས་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་ལས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་འདུ་བ་བཅས་ཚིག་དོན་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་པའི་ཆོས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་བཅས་རྟོགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུངས་པ་ལས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད།"[149] ཅེས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "ཁྱེད་ཅག་གིས་ནི་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ལས་མ་གཏོགས་

148 བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲིའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག གསུང་འབུམ། ཅ། ཤོག ༣༩-བ།
149 བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་གྲངས། ༩ ཤོག ༧

པའི་ཡོད་པ་ཉིད་མི་འདོད་དོ། །"[150] ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པར་འདོད་ཅིང་། ཚིག་གི་དོན་དྲུག་ནི། ༡ རྫས་དང་། ༢ ཡོན་ཏན་དང་། ༣ ལས་དང་། ༤ སྤྱི་དང་། ༥ ཁྱེ་བྲག་དང་། ༦ འདུ་བ་སྡེ་དྲུག་དང་། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རྒྱུན་འཛིན་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་དེའི་སྟེང་དུ་དངོས་པོར་མེད་པ་བསྣན་ནས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་བདུན་དུ་བྱས་སོ།།

ཀ རྫས་བཤད་པ།

དེ་ལ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་བཤད་པ་ལ། དང་པོ། རྫས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཤིག་ལ་འཇོག དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྤྱི་ནི། བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[151] ཞེས་འབྱུང་། འདུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཞེས་པ། རྫས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོན་ཏན་ཐ་དད་པ་དག་ལྷན་ཅིག་འདུ་བའི་རྒྱུ་རྫས་ཡིན་པར་འདོད་པའོ། །འོན་དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་རྫས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རང་ཉིད་རང་རྐྱ་བར་གྲུབ་ཅིང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ས། ༢ ཆུ། ༣ མེ། ༤ རླུང་། ༥ ནམ་མཁའ། ༦ དུས། ༧ ཕྱོགས། ༨ བདག ༩ ཡིད་བཅས་དགུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་

150 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅོ་ལྔ། ཤོག ༢༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༧༩

151 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༤༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༣

རབ་རྣམས་ནི་རྟག་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་བསགས་པའི་རགས་པ་རྣམས་ནི་མི་རྟག་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས།

> རྣམ་པ་དགུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མདོ་ལས་ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། དུས་དང་། ཕྱོགས་དང་། བདག་དང་། ཡིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྫས་དག་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་། ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་། །ཞེས་བྱ་བའི་རྫས་ཀྱི་གྲངས་བཞི་པོ་འདི་ནི། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འདིར་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་འདི་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རེ་ཞིག་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ས་ལ་སོགས་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་རྣམས་ནི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སོགས་པས་བརྩམས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་སྟེ། རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ནི་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་པས་སོ།།[152]

ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༡ སའི་ངོ་བོ་ནི། དྲི་ཡོན་ཏན་དུ་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད། སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་མི་རྟག་པར་འདོག དེ་ལའང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། དབང་པོ་ནི་དྲི་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྣའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རི་བྲག་ལྟ་བུའོ།།

༢ ཆུའི་ངོ་བོ་ནི། གྲང་བའི་རེག་བྱ་ཅན་གྱི་རྫས་ཤིག་ལ་ཆུ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ལ་ཆུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་མང་དུ་ཚོགས་པ་མི་རྟག་པར་འདོག

152 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༦༩

དེ་ལའང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་ཆུའི་ལྷའི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། དབང་པོ་ནི་རོ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ལྕེའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཙང་པོ་དང་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་འདོད་དོ།།

༣ མེའི་ངོ་བོ་ནི། སྲེག་པའི་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་མེ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ལའང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་མང་དུ་འདུས་པ་རྣམས་མི་རྟག་པར་འཛོག དེར་ཡང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བའི་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་ཉི་མའི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། དབང་པོ་ནི་གཟུགས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་མིག་གི་སྐར་མ་ནག་པོའི་ནང་དུ་གནས་པའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཡུལ་ནི་མེ་ལྕེའི་ཕུང་པོ་དང་། གློག་ལྟ་བུར་འདོད་དོ།།

༤ རླུང་གི་ངོ་བོ་ནི། མཐོང་བའི་གཟུགས་མེད་ཅིང་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འཛོག དེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། དེ་དག་མང་དུ་ཚོགས་པ་ནི་མི་རྟག་པའི་རླུང་ངོ་། །དེ་ལའང་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་ནི་རླུང་གི་འཇིག་རྟེན་དང་། རླུང་ལྷའི་ལུས་ལྟ་བུ། དབང་པོ་ནི་ལུས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་གནས་པའི་རེག་བྱ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་པགས་པའི་དབང་པོ་དེའོ། །ཡུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་སྡོང་ལ་སོགས་པ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཕྱིའི་རླུང་དང་། ནང་གི་སེམས་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་ནང་གི་རླུང་ངམ་སྲོག་ཅེས་པའོ།།

༥ ནམ་མཁའ་ནི། སྒྲའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད། དེ་ཡང་རྫས་དགུ་ལས་སྒྲ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྡན་པའི་རྫས་དེ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནི་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཞེས་བརྗོད།

༦ དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ལོ་དང་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དང་ཆུ་ཚོད་ལ་སོགས་པའི་

དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཅིང་། འདི་ནི་ཡུན་རིང་བའོ་མྱུར་བའོ་སྙམ་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྲུར་ཅིང་། ཡུན་རིང་བ་དང་མྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འཛོག རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཕྱོགས་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། དུས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པ། ཁྱབ་པ། རྟག་པ། བྱ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །"[153] ཞེས་པ་ལྟར། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། བྱ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དུས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། འཕྱི་བ་དང་། སྔ་བ་དང་། ཅིག་ཅར་བ་དང་ཅིག་ཅར་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡུན་རིང་བ་དང་མྱུར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དུས་ཀྱི་རྟགས་དག་ཡིན་ནོ། །"[154] ཞེས་འབྱུང་། དེ་ལ་བྱེ་ན་འདས་པ་དང་། ད་ལྟ་བ། མ་འོངས་པ་སྟེ་དུས་གསུམ་མོ། །ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལས།

དུས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་སྨིན་པར་བྱེད།།
དུས་ཀྱིས་སྐྱེ་དགུ་སྡུད་པར་བྱེད།།
དུས་ཀྱིས་གཉིད་ལོག་སད་པར་བྱེད།།
དུས་ནས་འདའ་བར་དཀའ་བ་ཡིན།།[155]

ཞེས་དུས་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་པས་བྱ་བ་ཀུན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་ཡང་འདོད་པར་སྣང་ངོ་།།

༧ ཕྱོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཅིག་པུ་དང་། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། རྟག་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་བརྗོད། དཔེར་ན། འདི་

153 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༠
154 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༢༠ -བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༠༣
155 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༠༡

ཤར་ཡིན་ནོ་སྣམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཞི། ཤར་ལྷོའི་མཚམས་ལ་སོགས་པའི་མཚམས་བཞི། སྟེང་འོག་གཉིས་ཏེ་བཅུའོ།།

༨ བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། བདག་ནི་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་བློ་སོགས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ། ཕྱར་གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཤིག་གོ །[156] སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གཉིས་རྣམ་གྲངས་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་ཕྱུག་གི་བདག་ལྟ་བུ་དམ་པའི་བདག་དང་། བ་གླང་གི་བདག་ལྟ་བུ་ཕལ་པའི་བདག་གཉིས་ཡོད་དོ། །བདག་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་སོགས་རྒྱས་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་བདག་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

༩ ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དམིགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་བེམ་རྫས་རྟག་པ། བྱ་བ་དང་བཅས་པ། རྣ་བའི་སྒོར་ཞུགས་དུས་མིག་གི་སྒོར་མ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཁྱབ་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཡིད་ནི་རྟག་པ་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའོ། །"[157] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན་རྫས་དགུ་ལས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་། ཡིད་དང་ལྔ་ནི་ཡོངས་སུ་ཆད་པས་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཡིན་ལ། བདག་དང་ཕྱོགས་དང་དུས་དང་ནམ་མཁའ་བཞི་ནི་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པས་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཡིན་ནོ།།

156 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་(སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ར། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༣༩༠-ན།)འབྱུང་།
157 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༣༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༧

ཁ ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རྫས་ལ་བརྟེན་པ། ཡོན་ཏན་གཞན་དང་མི་ལྡན་པ། སྦྱར་མ་ཕྲད་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་ལ། སྦྱར་ཕྲད་པ་སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་རྒྱུའང་མི་བྱེད་པ། རྟགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའོ། །དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། "དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་རྫས་ལ་བརྟེན་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་ལྡན་པ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དག་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[158] ཞེས་འབྱུང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལ་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡོད་པར་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ལ་མདོ་ལས། ༡ གཟུགས་དང་། ༢ རོ་དང་། ༣ དྲི་དང་། ༤ རེག་པ་རྣམས་དང་། ༥ གྲངས་དང་། ༦ ཚད་དང་། ༧ སོ་སོ་བ་ཉིད་དང་། ༨ ལྡན་པ་དང་། ༩ རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། ༡༠ གཞན་དང་། ༡༡ གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ༡༢ བློ་རྣམས་དང་། ༡༣ བདེ་བ་དང་། ༡༤ སྡུག་བསྔལ་དག་དང་། ༡༥ འདོད་པ་དང་། ༡༦ སྡང་བ་དག་དང་། ༡༧ འབད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་དག་གོ །ཞེས་འབྱུང་སྟེ། དང་གི་སྒྲ་ལས། ༡༨ ལྕི་བ་ཉིད་དང་། ༡༩ གཤེར་བ་ཉིད་དང་། ༢༠ སྣུམ་པ་དང་། ༢༡ འདུས་བྱས་པ་དང་། ༢༢ ཆོས་དང་། ༢༣ ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། ༢༤ སྒྲ་རྣམས་གཟུང་ངོ་། །[159]

ཞེས་མིག་གི་བློ་ལ་སོགས་པ་བློའམ་ཤེས་པ་ལྔ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ཤིང་། དང་

---

158 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༧༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༡༠

159 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༧༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༡༡

སྒྲས་བསྡུས་པ་བདུན་བགྲངས་ནས་ཉེར་བཞིར་གསུངས། ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཀྱང་རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྫས་དེ་དག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འདོད་དོ། །སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་། སློབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་སུ་བློ་ལྡ་སོ་སོར་བགྲངས་ཤིང་། ལྷི་བ་སོགས་དོར་བའི་བགྲང་ཚུལ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ཡོན་ཏན་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་མདོར་བསྡུས་རེ་བཤད་པ་ལ། ༡ གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། མིག་ཁོ་ནས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉི་མ་དང་གློག་འོད་ལྟ་བུས་རང་དང་གཞན་གྱི་གཟུགས་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་བྱེད་པས་སྣང་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་དང་། ཆུའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུས་དེ་ལྟར་སྣང་བར་མི་བྱེད་པས་སྣང་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ་གཉིས་དང་། ཡང་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་ལྗང་གུ་སེར་སྐྱ་ཁྲ་བོ་སྟེ་བདུན་ནོ། །དེ་དག་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་དགོས་པས། རྫས་གང་དག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ས་ལ་ནི་ཁ་དོག་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པ་ཡིན། ཆུ་ལ་ནི་སྣང་མེད་ཀྱི་དཀར་པོ་གནས་ལ། མེ་ལ་ནི་སྣང་བཅས་ཀྱི་ཁ་དོག་ཀུན་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ།།

༢ རོའི་ངོ་བོ་ནི། རོ་འཛིན་དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངར་བ་སྐྱུར་བ་ཁ་བ་བསྐ་བ་རྩུབ་པ་ལན་ཚྭ་སྐྱེ་དྲུག་གོ །དེ་དག་ཀུན་ས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཆུ་ལ་ནི་མངར་བའི་རོ་ཁོ་ན་བརྟེན་ནོ།།

༣ དྲིའི་ངོ་བོ་ནི། སྣ་དབང་གི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ལ་དྲི་ཞིམ་པ་དང་། མི་ཞིམ་པ་གཉིས་སོ། །དེ་དག་ནི་སའི་རྫས་གཅིག་པུར་བརྟེན་པར་འདོད་དོ།།

༤ རེག་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། པགས་པའི་དབང་པོ་ཁོ་ནས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དྲོ་བ་དང་། གྲང་བ། གྲང་མིན་དྲོ་མིན་གྱི་རེག་བྱའོ། །འདི་དག་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྫས་བཞི་ལ་ཅི་རིགས་པར་བརྟེན་ཏོ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་གཟུགས་ནི་མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་སྟེ། ས་དང་ཆུ་དང་མེ་ལ་གནས་སོ། །རོ་ནི་ལྗེའི་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་སྟེ། ས་དང་ཆུ་ལ་གནས་སོ། །དྲི་ནི་སྣས་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ས་ལ་གནས་སོ། །རེག་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་ལ་གནས་སོ། །"[160] ཞེས་གསུངས།

༥ གྲངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། གཅིག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དཔེར་ན། མི་གཅིག་ནི་མིའང་མ་ཡིན་ལ། མི་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའང་མ་ཡིན། མི་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཅིང་གྲོགས་མེད་ཁེར་རྐྱང་གི་མི་ལ་མི་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེའི་རྒྱུ་བྱེད་པ། མི་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ། མི་གཅིག་གོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ནི་རྫས་དགུ་པོ་ལ་བརྟེན་པས་ན། ནམ་མཁའ་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་རྟག་པ་དང་། འབྱུང་བཞི་རགས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །ཡང་གྲངས་གཅིག་ནི་རྫས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། གྲངས་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ནི་རྫས་དུ་མ་ལ་བརྟེན་པའོ། །དེ་སྐད་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་གཅིག་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲངས་ཏེ། དེ་ཡང་རྫས་གཅིག་པ་དང་རྫས་དུ་མ་པ་ཡིན་

160 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༢༡༡

ནོ། །དེ་ལ་གཅིག་གི་གྲངས་ནི་རྫས་གཅིག་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་རྫས་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །"[161] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༦ འཇལ་བྱེད་ཚད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྫས་རྣམས་ཀྱི་རིང་ཐུང་དང་ལྕི་ཡང་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆེན་པོ་དང་། ཆུང་ངུ་དང་། རིང་པོ་དང་། ཐུང་ངུ་བཞིའོ། །དེ་དག་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ཆེན་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའོ། །རྟག་པའི་ཆེན་པོ་ནི། ནམ་མཁའ། དུས། ཕྱོགས། བདག་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེན་པོའོ། །མི་རྟག་པའི་ཆེན་པོ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཆུང་ངུ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའོ། །རྟག་པའི་ཆུང་ངུ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཡིད་ལ་ཟླུམ་པོར་སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །མི་རྟག་པའི་ཆུང་ངུ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །འདིའང་རྫས་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དོ།།

༧ སོ་སོ་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་བུམ་པ་གཉིས་སོ་སོ་བ་ནི་ཀ་བུམ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན། ཀ་བུམ་རེ་རེ་ནས་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ། ཀ་བུམ་གཉིས་ཀ་ལ་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། ཀ་བུམ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་སྒྲ་བློའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་། སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། འདི་མེད་ན་ཀ་བུམ་སོགས་སོ་སོ་བར་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་

161 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༧༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༡༣

ལས། “གང་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ། །སོ་སོ་བར་བརྗོད།”[162] ཅེས་གསུངས། འདི་ནི་རྫས་དགུ་ག་ལ་བརྟེན་པའོ།།

༨ ཁྱད་པའམ་ལྡན་པའི་ངོ་བོ་ནི། གང་ཁྱད་པའི་རྫས་རྣམས་ཁྱད་པའམ་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཅིང་། ཁྱད་པའི་རྫས་དེ་དང་དེ་བར་མེད་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དཔེར་ན། སྣམ་བུ་ལ་ཡོད་པའི་སྐུད་པ་ཕན་ཚུན་འདབས་འབྱར་དུ་གནས་ཤིང་ཁྱད་པ་དག་ལ་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། སྐུད་པ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པའི་ལྡན་པ། སྐུད་པ་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་ལྡན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །སྐུད་པ་རྣམས་དང་དེའི་ཁྱད་པ་དོན་གཞན་ཡིན་ཏེ། སྐུད་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། སྐུད་པ་རྣམས་ཁྱད་པའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། འདི་ནི་རྫས་ཀུན་ལ་བརྟེན་པའོ།།

༩ རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཕྲོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་སོ་སོར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དཔེར་ན། གཙང་པོ་གཅིག་ཡུར་བུ་གཉིས་སུ་བྲངས་པ་ལྟ་བུ་རྫས་སྟོ་མ་སོ་སོར་ཕྱེས་པ་ལས་སྟོར་གྱི་ཁྱད་པ་དེ་ཞིག་པའམ། ཕན་ཚུན་ཕྱེས་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། དབྱེ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ལས་དོན་གཞན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག འདི་མེད་ན་སྟོར་བར་མེད་པར་ཁྱད་པ་ཞིག་ཕྱིས་སུ་ཕྱེས་པ་ན། བར་དང་བཅས་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་འདི་དང་སོ་སོ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ནས་ཕྱེས་པ་ལ་སོ་སོ་བ་དང་། སྟོར་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་ཕྱིས་གཉིས་སུ་ཕྱེས་པ་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ཡང་རྫས་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་ནོ།།

162 སྡེ་དགེ། བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༥ ཤོག ༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༣

༡༠ གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཐག་རིང་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཉེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དཔེར་ན། ཀ་བུམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཚེ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་ཀ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་བློའི་རྒྱུ་དང་། དེ་འཛིན་པའི་བློའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། བུམ་པའི་ཆོས་ཡིན་ཞིང་བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུའོ།།

༡༡ གཞན་མ་ཡིན་པ་ནི། ཉེ་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཉེ་རིང་ལའང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉེ་རིང་གཉིས་དང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉེ་རིང་གཉིས་རེ་ཡོད་ལ། འདི་དག་ཀུང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་ཡིད་བཅས་རྫས་ལྔ་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དོ།།

༡༢ བློའི་ངོ་བོ་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཤེས་པ་དང་བློ་དང་དམིགས་བྱེད་སོགས་ནི་དོན་གཅིག་པར་འདོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་གཞུང་དྲངས་པ་ལས། "ཇི་སྐད་དུ། བློ་དང་དམིགས་པ་དང་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །"[163] ཞེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བློ་དེ་དག་ཀུང་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པས་རིག་པར་མི་འདོད་ཀྱི། བློ་གཞན་གྱིས་རིག་པར་བྱ་བར་འདོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་ཡང་གཞན་དག་གིས་རང་རིག་པའི་ངོ་བོར་ནི་མི་འདོད་ཀྱི། འོན་ཀུང་བློ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།"[164] ཞེས་སོ།།

163 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༤༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༩༠
164 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༤༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༩༠

དེ་ལ་དབྱེ་ན། དྲན་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། རྗེས་སུ་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སྔོན་གོམས་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་དྲན་པ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །འདི་ལའང་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྤྱོད་པ་དང་། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་པ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་ནི་ཚད་མ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཚད་མིན་ནོ། །སྔ་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག སྒྲ་ལས་གོ་བའི་ཚད་མ་གསུམ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

༡༣ བདེ་བའི་ངོ་བོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱིས་རང་གི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་བར་བྱ་བའི་ཚོར་བ་གང་ཡིན་པའོ། །༡༤ སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱིས་རང་གི་འདོད་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྤྱོད་བར་བྱ་བའི་ཚོར་བ་གང་ཡིན་པའོ། །༡༥ འདོད་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་ཤིང་རེ་བ་འཆའ་བའོ། །༡༦ སྡང་བའི་ངོ་བོ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའོ། །༡༧ འབད་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་བྱ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་འབད་རྩོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས། "བདེ་བ་ནི་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པའོ། །འདོད་པ་ནི་འདོད་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བའོ། །སྡང་བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དོ། །འབད་པ་ནི་དོན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཉིད་དོ། །"[165] ཞེས་གསུངས།

༡༨ ལྕི་བའི་ངོ་བོ་ནི། གང་གི་མཐུས་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འདྲེན་པའི་རགས་པའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །འདི་ནི་ས་ཆུ་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་

165 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༢༩

པའོ། །༡༩ གཤེར་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཞུ་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །འདི་ནི་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་གྱི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་ཞུ་བའི་རྣམ་པར་གྲུབ་པ་ནི་ཆུ་དང་། རྐྱེན་གྱིས་ཞུ་བའི་རྣམ་པར་གྲུབ་པ་ནི་ལྕགས་སོགས་སའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་མེ་དང་ཕྲད་པས་ཞུ་བར་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། ། ༢༠ སྣུམ་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཕྱེ་མ་ལ་སོགས་པ་འབྱར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །འདི་ནི་ཆུ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ།།

༢༡ འདུས་བྱས་པ་ལ་ནི། ཤུགས་དང་། བག་ཆགས་དང་། གནས་པ་འཛིག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཤུགས་ཞེས་པ་ནི། ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཡིད་ལྔ་པོ་ལ་གང་ཟག་གི་འབད་པས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་སྐྱེས་པའོ། །དཔེར་ན། མདའ་འཕངས་པའི་ཚེ་འབད་རྩོལ་གྱི་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་མདའ་བར་དུ་མི་ལྟུང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མདའ་དང་མདའ་འཕེན་པའི་འབད་རྩོལ་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད། གཉིས་པ་བག་ཆགས་ནི། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། རང་འབྲས་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའོ། །དེ་ཡང་སྔར་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དག་ལ་ཕྱིས་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ལས་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་བག་ཆགས་མ་བཞག་ན་ཕྱིས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་གནས་པ་འཛིག་པ་ནི། ལུས་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་ཞིག འབད་རྩོལ་གྱིས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱས་ཀྱང་། འབད་རྩོལ་བཏང་བ་ན་དེ་ཞིག་ནས་སྔ་མ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། དཔེར་ན། ནོ་སྐྱུད་འགའ་ཞིག་འབད་པས་བཀུག་སྟེ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱས་ཀྱང་། འབད་རྩོལ་བཏང་བ་ན་རྣམ་པ་དེ་ཞིག་ནས་སྔར་གྱི་

རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གནས་པར་འགྱུར་བའི་བྱེད་པ་པོ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་འདོད་དོ།།[166]

༢༢ ཆོས་དང་། **༢༣** ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ནི། རིག་བྱེད་ལས་སྒྲུབ་དགོས་པར་བཅས་པའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་དང་། རིག་བྱེད་ལས་བཀག་པའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེར་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པའོ། །བློ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་པ་དང་། སྡང་བ་དང་། འབད་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། ཆོས་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་བཅས་དགུ་ནི་བདག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་དོ།།

༢༤ སྒྲའི་ངོ་བོ་ནི། རྣ་བའི་དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཛ་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྒྲ་གདངས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། བསྣུན་བརྡོས་ལྟ་བུ་ཡི་གེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲ་གཉིས་སོ། །ཡང་གོང་གི་སྒྲ་གཉིས་ལྟ་བུ་མངོན་པར་གསལ་བའི་སྒྲ་དང་། རྣ་བའི་སྒྲོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ནམ་མཁར་གནས་པའི་སྒྲ་ནི་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་སྒྲ་སྟེ་གཉིས་སུ་འང་བྱེད། འདི་དག་ནི་ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་རྟག་པར་འདོད་དོ།།

ག ལས་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྐང་གིས་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་གཡོ་འགུལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལྔ་ལས། ༡ འདེགས་པ་ནི་འོག་ནས་སྟེང་དུ་འདྲེན་པའི་བྱ་བ། གདེག་བྱ་དང་འདེགས་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །༢ འཇོག་པ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པ་སྟེང་ནས་འོག་ཏུ

166 འདི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ལ། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་འདི་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་།

འབབ་པའི་བྱ་བ། གཞག་བྱ་དང་འཛོག་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །༣ བསྒྲུམ་པ་ནི་དྲང་པོ་འཁྱོག་པོར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། བསྒྲུམ་བྱ་དང་སྒྲུམ་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །༤ བརྒྱུད་བ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པ་འཁྱོག་པོར་གནས་པ་དྲང་པོར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ། བརྒྱུད་བྱ་དང་རྒྱོང་བྱེད་གཉིས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །༥ འགྲོ་བ་ནི་ཡུལ་སོགས་གཞན་དང་གཞན་ལ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ། འགྲོ་ས་དང་འགྲོ་བ་པོ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེ་དག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། "མདོ་ལས། དེགས་པ་དང་། འཛོག་པ་དང་། བསྒྲུམ་པ་དང་། བརྒྱུད་བ་དང་། འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ནི་ལས་ཡིན་ནོ། །"[167] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་ངོ་།།

༢ སྐྱེ་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་བཞི་པ་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་གང་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་འཛོག དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང་། ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཡང་ཟེར། དང་པོ་ནི། རང་གི་རྟེན་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། ཆོས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ཅིང་སྤྱི་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་བྱའོ། །དཔེར་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གི་རྟེན་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་ལས་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་ལ་འཇུག་ཅིང་། བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་པའི་སྤྱི་

167 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་བདུན་པ། ཤོག ༣༥༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༧༤༧

ལ་བྱའོ། །དཔེར་ན་བུམ་པ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་བུམ་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་སྤྱི་ཡིན་ལ། རང་གི་བྱེ་བྲག་རྣམས་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འབྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ན་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལ་སྤྱི་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པའོ། །མཆོག་ནི་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྤྱི་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་བྱེ་བྲག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མཆོག་མ་ཡིན་པ་ནི་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་རང་གི་རྟེན་རྫས་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རང་གི་རྟེན་རིགས་མི་མཐུན་པ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་ཡིན་ན་ཡང་བྱེ་བྲག་ཅེས་བརྗོད་དོ། །[168] ཞེས་དང་།

རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། "སྤྱི་ནི་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་ཆེན་པོ་དང་། ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱིའོ། ། དེ་ལ་སྤྱི་ཆེན་པོ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་རྫས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། ལས་དག་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་གདགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དེ་སྤྱི་ཆེན་པོའོ། །ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་ནི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཉིད་རྟ་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་ལྡོག་པ་ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །"[169] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

སྤྱི་དེ་དག་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་། དཔེར་ན། བ་ལང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་གཅིག་མི་དགོས་ན། བ་

168 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༩༠ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༢༨༥
169 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༣༣

ལང་དཀར་ནག་གཉིས་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་བ་ལྟར། བ་ལང་དང་ཤིང་སྡོང་གཉིས་ལའང་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློའི་རྒྱུ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་མི་དགོས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐུན་མོང་བའི་སྤྲ་དང་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྤྱི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ཙ བྱེ་བྲག་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་ལྟ་པ་བྱེ་བྲག་ནི། ཆོས་གང་གིས་རང་གི་རྟེན་དེ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་གྱི་ངོ་བོར་འདོད། དེ་སྐད་དུ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡོད་པ་ནི་ཁྱད་པར་ཏེ། ཇི་ལྟར་དཀར་པོ་དང་། ནག་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡིན་ནོ། །"[170] ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཅེས་པ་འདི་མེད་ན་ཆོས་གང་ཡང་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་མི་ནུས་པར་འདོད་དོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་དང་། འཆད་འགྱུར་གྱི་འདུ་བ་གསུམ་ནི། རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། དུ་མ་ལ་ཁྱབ་པ། རང་བཞིན་རྟག་པ། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུ། བྱ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་གསུམ་ག་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དང་། འདུ་བ་ཡང་མ་སྐྱེས་པ། ཁྱབ་པ། རྟག་པ། ཆ་མེད་པ། བྱ་བ་མེད་པ། རྫས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། ལས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །"[171] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

---

170 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༤༣- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༢
171 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༤༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༧

ཆ འདུ་བ་བཤད་པ།

ཚིག་དོན་དྲུག་པ་འདུ་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཡུལ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ལ་འདི་ཡོད་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དེ་ནི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཡང་འདུ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་འདི་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་བློས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ཏེ། "[172] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན། བུམ་པ་ལ་གཟུགས་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པ། བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཕྲད་ཅིང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ལྟ་བུའོ། །འདི་མེད་ན་བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཕྲད་ནའང་བུམ་པ་ལ་གཟུགས་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའམ། ཡང་ན་དེ་གཉིས་མ་ཕྲད་ནའང་དེ་ལ་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་བུམ་པ་འཛིན་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་ན། བུམ་པ་དང་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ཤིང་སྡོང་དང་དེའི་སྟེང་གི་བྱ་རོག་ལྟ་བུ་རྟེན་བརྟེན་པ་གོ་ས་ཐ་དད་པའི་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་དང་། ༢ བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་གོ་ས་ཐ་མི་དད་པའི་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་ལྡན་པ་དང་། འདིའི་འདུ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ལྡན་པ་ནི་ཆོས་ཕྲད་པ་གཉིས་བར་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འདུ་བ་ནི་རྟེན་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །ཚིག་

172 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༩༢

དོན་དེ་དག་ཀུང་ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མེད། རྫས་ལས་གཞན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་མི་བརྟེན། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་ལ་སྤྱི་གཉིས་པ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ། ལས་ནི་མི་རྟག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་དང་འདུ་བ་ནི་རྟག་པར་འདོད་དོ།།

ཕྱིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བགྲངས་པའི་ཞེས་བྱ་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་དངོས་མེད་བསྣན་ཏེ་ཚིག་གི་དོན་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད། སྤྱིར་བྱེ་རིགས་ཀྱི་གཞུང་སྔ་མ་རྣམས་སུའང་དངོས་མེད་ཅེས་པ་ངོ་བོ་རང་ཚུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་ནང་གསེས་བཞི་ར་འཇོག་པ་སོགས་འབྱུང་མོད། དེ་ཚིག་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་མེད་ནའང་། ཐོག་མར་དུས་རབས་ལྔ་པར་བྱོན་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་ཧྲིས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་ནུས་པ་དང་། ནུས་མེད་དང་། སྤྱི་ཁྱབ་ཤལ་བ་དང་། དངོས་མེད་བཅས་བསྣན་ཏེ་ཚིག་དོན་བཅུའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པར་བརྗེད།[173] རིམ་པས་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་དངོས་མེད་ཚིག་དོན་བདུན་པར་བརྩི་བ་དེ་དར་བར་བཀྲད། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་པའི་ནང་བྱུང་བའི་བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་ཤྲཱི་རྡྷ་ར་སྡེ་དཔལ་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་རིགས་པའི་ཆུ་ཤིང་སྡོང་ཅན་གྱི་ཊཱི་ཀ་དང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་བྱུང་བའི་སློབ་དཔོན་འཆར་བྱེད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་འོད་ཕྲེང་ཊཱི་ཀ་གཉིས་ལྟ་བུར་དངོས་མེད་བསྣན་ཏེ། ཚིག་དོན་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག་རང་ལུགས་ཚད་མར་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་འདོད་ཚུལ་དེ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་།

ཚིག་དོན་བདུན་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། དངོས་པོར་མི་དམིགས་པར་

173 ཙནྡྲ་ཧྲིའི་གཞུང་དེ་ཤ་པ་དྷརྨ་ཤཱསྟྲ་བྱ་བ་དེ་དེང་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་གཅིག་པུའི་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། གཞུང་དེའི་བསྡུས་དོན་ཞིག་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༢ ཤོག ༢༧༨-༢༨༡ བར་བྱུང་།

རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྔ་ན་མེད་པ་དང་། ཞིག་ནས་མེད་པ། གཏན་ནས་མེད་པ། ཕན་ཚུན་མེད་པ་སྟེ་བཞིར་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དེ་དག་གི་དང་པོ་ནི་དཔེར་ན། འོ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་ཞོ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཞོའི་གནས་སྐབས་སུ་འོ་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི་རི་བོང་རྭ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བཞི་པ་ནི་རྟ་དང་བ་ལང་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ།།

རྒྱལ་ཕྲན་ལས་རགས་པའི་གཟུགས་དང་། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ།

ལུགས་འདིས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྡུལ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པ་རྩོམ་ཚུལ་དང་། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ་སོགས་ཇི་ལྟར་འདོད་ཚུལ་རགས་ཙམ་འཆད་པ་ལ། དང་པོ་རགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རགས་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། དེ་ལ་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་ཕྲན་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་དག་ཡུལ་འདབས་འབྱར་དུ་ཕྲད་པ་ན། ཐོག་མར་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པའམ་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་རྡུལ་ཕྲན་དེ་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྐྱེད་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་དག་ཚོགས་པ་ན་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་སྐྱེ་ན། བུམ་པའི་ཡན་ལག་གི་རྫས་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་བ་དག་ལ་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་ལྟར་ཡན་ལག་དག་ཚོགས་པ་ན་ཡང་། བུམ་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ།།

རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་པ་ལས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་པའི་མིང་ཅན་སྐྱེའོ། །དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་ན། དེ་ལ་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱའོ། །རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཕྲད་པས་བསྐྱེད་པའམ། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་གང་ཡིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་ནི་རགས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱའོ། །དེས་ན་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྫས་ཁོ་ནས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་ནུས་ཀྱི་རྫས་གཞན་གྱིས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་མི་ནུས་ལ། ཡན་ལག་ནི་གསུམ་ཡོད་དེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཕྲད་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རགས་པའོ།།

དེ་དག་ལས་དང་པོ་ནི་ཡན་ལག་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཀའོ། །དེ་དག་གིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལའང་གསུམ་འདོད་དེ། རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བས་བརྩམས་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོས་བརྩམས་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་རགས་པས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲན་ཟླ་མེད་རེ་རེ་བ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་དང་རགས་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་བས་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་རགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡན་ལག་ཅན་རགས་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།[174]

174 འདིར་བྱེ་བྲག་པས་རྡུལ་ཕྲན་རྟག་པ་ལས་རགས་པའི་གཟུགས་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་རྣམས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་དང་། ལྷག་པར་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་བསྟན་པའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དྲངས་པ་ལྟར། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས་(དེབ། ཤོག ༣༡༠-༣༡༣) འབྱུང་བ་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏེ་བཀོད།

གཉིས་པ་སྤྱིར་སྣོད་བཅུད་བྱུང་རིམ་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་སྐབས་སུ་འང་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ལུགས་འདིའི་འདོད་ཚུལ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་གཞུང་དྲངས་པ་ལས།

མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དག་གི་གཞུང་ལས། འཇིག་རྟེན་འཇིག་ཅིང་སྟོངས་པའི་ཚེ་ན་ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་ཕྱོགས་ཆ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ་སོ་ན་རྟག་པར་འདུག་གོ །དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་ཚེ་ན་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྤྲུལ་འདོད་པའི་འདོད་པ་སྐྱེའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ལས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པས་དེས་ན་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་བདས་པས། ས་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་ལས་དང་པོ་ཁོ་ནར་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་སྦྱོར་བར་བྱེད་དེ། དེ་ནི་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀྱི་རྫས་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀྱི་རྫས་དེ་ལ་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གསུམ་པ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དེ། དེ་ནི་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དེའི་རིམ་གྱིས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ཙམ་གྱིས་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་འབྲས་བུའི་རྫས་རྩོམ་པར་བྱེད་དེ། དེས་ན་དང་པོ་ཁོ་ནར་རླུང་གི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཤིན་ཏུ་གཡོ་ཞིང་འདུག་གོ།[175]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྟག་པ་ཆ་ཤས་མེད་པ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུའི་རྫས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་རྩོམ་ཚུལ་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་མཁྲེགས་ཤིང་ལྷུན་

175 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཝ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤོག ༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༡༠༩

གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་དེའི་སྟེང་དུ་མེའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འབར་བ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་འབར་བ་མེ་ལྕེ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་སྲེག་པར་འདུག་པར་འགྱུར་རོ། །མེའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་དབང་ཕྱུག་གི་མངོན་པར་འདོད་པས་ཚངས་པའི་སྒྲོ་ང་ཆེན་པོ་གསལ་ཞིང་འབར་བ་འདུག་པར་འགྱུར་རོ། །ཚངས་པའི་སྒྲོ་ང་ཆེན་པོ་གསལ་ཞིང་འབར་བ་དེ་སྨིན་ཅིང་འཕྲུགས་པའི་ནང་ནས། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མེས་པོ་ཚངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གདོང་བཞི་པ་ལ་རལ་པ་ཅན་པདྨའི་སྐྱེ་གནས་ནས་བྱུང་བ་པདྨའི་སྟན་ལ་འདུག་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མེས་པོ་ཚངས་པ་དེས་སྐྱེ་དགུ་ཐམས་ཅད་བྱས་ནས། འཇིག་རྟེན་འཆགས་ཤིང་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་འདོད་ཅེས་གྲག་གོ།[176]

ཞེས་པས་བཙུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་གསུངས་སོ།།

༦ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག

ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། ལུགས་འདིས་རིགས་པ་ཅན་པ་ལྟར་ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། ༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ༢ རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང་། ༣ ལུང་གི་ཚད་མའོ།།

༡ མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། བདག་དང་། དབང་པོ་དང་། ཡིད་དང་། དོན་ཕྲད་པ་ལས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་བེམ་པོར་གྱུར་པ་ཞིག་གོ །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་བྱེ་བྲག་པའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལས། "བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་བདག་དང་དབང་པོ་དང་ཡིད་དང་དོན་དུ་ཕྲད་པ་ལས་གང་

176 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཟ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤོག ༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༠༩༢

གྲུབ་པ་དེ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །"[177] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དྲུག་སྟེ། ༡ སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བུམ་པ་ཐྲད་པ་ལྟ་བུ། ༢ སྦྱོར་བ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་དབང་དང་བུམ་པ་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་དྲི་སོགས་ཐྲད་པ་ལྟ་བུ། ༣ སྦྱོར་བ་ལ་འདུས་པ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་དབང་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་ལ་འདུ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཐྲད་པ་ལྟ་བུ། ༤ སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ནི། མིག་དབང་དང་ས་ཕྱོགས་བུམ་པས་སྟོང་པ་ཐྲད་པ་ལྟ་བུ། ༥ དེ་དག་ལས་སྦྱོར་འབྲེལ་གཉིས་པ་ནི་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། ༦ སྦྱོར་འབྲེལ་གསུམ་པ་ནི་འདུས་པ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པར་འདོད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་བསྡུ་ན་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་འདུའོ། །དེས་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པར་གང་གིས་བཞག་ཅེས་དྲིས་པ་ན། བདག་རྐྱེན་མིག་གི་དབང་པོ་དང་གཟུགས་འབྲེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཞག་གོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ།།[178]

༢ རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་དང་། ༣ སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བཅས་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་མཚུངས་པས་གཞམ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་འགོད་པར་འགྱུར་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

177 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥

178 འདིར་བྱེ་བྲག་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་འབྲེལ་པའི་སྒོ་ནས་དྲུག་ཏུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་དེ་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ (དེབ། ཤོག ༡༩༡) འབྱུང་བར་ལྟར་བཀོད།

༧ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ།

ཤེས་བྱའི་དོན་ཐ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་རྣམས་སྒྲུབ་བྱེད་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། ལྔ་གྲུབ་སླ་བ་ཀུན་གྱི་སྤྱིའི་སྲོལ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ཅིང་། ལྷག་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གནད་རྣམས་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ས་སོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། དེ་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ལྐོག་གྱུར་འགའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། སྤྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གོ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་མཚན་ནམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཞིག་ལ་བརྗོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟགས་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་གཉིས་ལས། རྟགས་ཡང་དག་ནི། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འཇོག་པ་ལྟར་ན། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ཅིང་། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་གང་ཡིན་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་འཇོག་དགོས་པར་སྣང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཅན་དང་། རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་དང་། ལྡོག་ཁྱབ་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཏེ་གསུམ་མམ། ཡང་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རིགས་པ་ཅན་རྣམས་

ན་རེ། དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[179] ཞེས་རྗེས་དཔག་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ལྟར། དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ལའང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་སྔ་མ་ཅན་གྱི་རྟགས་དང་། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་ལྷག་མ་ཅན་ནམ་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཟླ་བ་རིའི་ཕག་ཏུ་ནུབ་པ་ལས་ཉི་མ་ཡང་དེ་ལྟར་ནུབ་པར་འགྱུར་བར་དཔོག་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་མཐོང་བས་གཞན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་རིགས་པ་ཅན་པས་འདོད་པ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་འདོད་པར་སྣང་།

རྟགས་ལྟར་སྣང་ནི་གོང་གི་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། "བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་བསྟན་པ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟའོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[180] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ཏེ་རྟགས་ལྟར་སྣང་གསུམ་དུ་འདོད་དོ།།

གཉིས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ལྐོག་གྱུར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལ། དཔེར་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་འགའ་ཞིག་འཆད་པར། ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོ་རྟག་པ་རང་

179 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠
180 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༥༧

བྱུང་གི་དབང་ཕྱུག་ཡོད་པ་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་པོའི་བློ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། སྟོད་ཅིང་སྟོད་ཅིང་ལས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟེའུ་བཞིན། ཞེས་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་སོགས་བཞིན། ཞེས་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དགྲ་སྟ་བཞིན་ཞེས་པའི་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཡང་དབང་ཕྱུག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྟོད་འཇུག་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་།།
དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག།[181]

ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས་བདག་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། ལུས་ལ་གྱེན་དང་ཐུར་དུ་རྒྱུ་བའི་སྲོག་རླུང་དེ་ཉིད་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལུས་ལ་ཚད་དང་རན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་དེ་སྲྀ་ན་མཁན་ཞིག་ཡོད་པར་རྟོགས་ནུས་ལ། དེ་ལུས་དང་འཚམ་པར་ཚད་འཛིན་མཁན་དེ་ཡང་བདག་ཡིན་པ་དང་། ཡང་མིག་འབྱེད་པ་དང་བཙུམ་པ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་རང་གི་འདོད་པ་བཞིན་བྱེད་པ་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་ལས་ཀྱང་བདག་ཡོད་པར་དཔོག་པ་སོགས་རིགས་པ་དུ་མ་འབྱུང་ངོ་།།

ཡང་རང་རྒྱུ་བའི་བདག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། བདག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཆོས་ཅན། ལུས་དབང་ཡིད་བློ་ཚོར་བའི་ཚོགས་པ་ལ་མ་གཏོགས་པ་གཅིག་

181 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༧༠ ཤོག ༧༠༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༧

བརྗོད་དེ། གཅིག་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་བདག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།

ཡང་བདག་དེ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། འདོད་པ་དང་སྡང་བ་སོགས་ཆོས་ཅན། འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འདོད་སྡང་སོགས་ལ་རྟེན་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་ནས་རྟེན་དེ་ཡང་འབྱུང་བཞི་ཡིད་མཁའ་ཕྱོགས་དུས་བཅས་རྫས་གཞན་བརྒྱད་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན། འདོད་སྡང་སོགས་ལ་རྫས་གཞན་བརྒྱད་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྟེན་ཡོད་པར་འགྲུབ་པས་བདག་ཡོད་པར་འགྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །[182] འདིའི་སྐྱོན་རྒྱས་པར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཡང་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་དག་རྟག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་དེ་ཉིད་ལ་རང་ཉིད་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྡུལ་ཕྲན་གཞན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རང་གི་ངོ་བོ་དུས་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར། །དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "ཡོད་པ་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་རྟག །ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[183] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

---

182 འདིར་བྱེ་བྲག་པས་བདག་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་བརྟག་པ་བདུན་པར་བྱུང་བ་ལས་བཏུས་ཤིང་། བརྟག་པ་དེའི་ནང་བྱེ་རིགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣ་བ་མ་ཕྱུག་པ་དང་། བདེ་བྱེད་བདག་པོ། གསལ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་བདག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་སོ་སོར་བཀོད་པ་རྣམས་དྲངས་ཏེ་རེ་རེ་ནས་བཀག་ཡོད། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༥ ཤོག ༥༠༩-༥༠༨

183 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༧༣

ཡང་སྒྲ་ནམ་མཁའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། སྐྱེ་འཇིག་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞི་རྫས་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མར་མེའི་འོད་ལ་སོགས་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་སྒྲ་རྫས་ཤིག་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་ལ། ནམ་མཁའ་ལས་གཞན་པའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པ་ཁེགས་པ་ན། ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ལ་བརྟེན་པ་ཇི་ལྟར་ཁེགས་ཤེ་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་ལ་མི་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གལ་ཏེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ན་རྟེན་ས་སོགས་གར་ཡོད་དུ་སྒྲའང་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་ནི་ས་སོགས་བཞི་ལས་ལོགས་སུ་ཚད་དེ་ཐོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་དང་གཞན་མང་པོས་ཐུན་མོང་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་དུས་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཏེ། རྣ་བས་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

འཇིག་པ་ལ་སོགས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས།།
སྒྲ་རྣམས་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཡིན།།
དེ་ནི་ནམ་མཁར་འགྱུར་བ་ཡིན།།[184] ཞེས་སོ།།

ཡང་ཡིད་ཡོད་པར་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡུལ་ལྔ་ཕྲད་པ་དུས་ཅིག་ཅར་ཉེ་བར་གནས་ཀྱང་། ཤེས་པ་ལྔ་ཅིག་ཆར་མི་སྐྱེ་བར་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལས། དབང་པོ་དང་དོན་གཉིས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལ་ཡིད་ཅེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་སྨྲ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ཀཾ་མི་ལ་ཤཱི་ལའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས།

184 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༧༣ ཤོག ༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༩

"དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། ཤེས་པ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྟགས་སོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །"[185] ཞེས་གསུངས།

ཡང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་སྣམ་བུ་དང་དེའི་ཡན་ལག་སྐུད་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྣམ་བུའི་བྱེད་པ་པོ་ཐགས་མཁན་དང་། སྐུད་པའི་བྱེད་པ་པོ་བུད་མེད་ཡིན་པས་བྱེད་པ་པོ་སོ་སོར་ཡོད་པ་དང་། སྣམ་བུས་གྲང་བ་སེལ་ནུས་ལ་སྐུད་པས་དེ་ལྟར་མི་ནུས་པས་ནུས་པ་སོ་སོ་ཡིན་པ་དང་། སྐུད་པ་སྔར་བྱུང་ལ་སྣམ་བུ་དེ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བས་དུས་ཐ་དད་པ་དང་། སྣམ་བུ་དང་སྐུད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཞེང་དང་སྲིད་ཀྱི་ཚད་ལ་ཆེ་ཆུང་དང་རིང་ཐུང་ཡོད་པས་ཚད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་བཅས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །ཚུལ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ཐ་དད་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་སྣམ་སྣལ་ཐ་དད་དེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། སྦྱོར་བ་རྣམས་ནི། སྣམ་བུ་ནི་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྣལ་མ་དག་ལས་གཞན་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །སྣལ་མ་དང་སྣམ་བུ་དག་ནི་གཞན་ཡིན་ཏེ། ནུས་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དུག་དང་གཉེན་པོ་བཞིན་ནོ། ། དུས་དང་སྔ་དང་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྟེ། ཕ་དང་བུ་བཞིན་ནོ། ། ཚད་མ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཨུཏྤལ་དང་སྐྱུ་རུ་ར་དང་བིལ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །འདི་དག་གི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། འགལ་བའི་ཆོས་དང་ལྡན་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་

185 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༢༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༢༠༩

> ནི་འགལ་བའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་དག་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་སྐལ་མ་དག་གི་བྱེད་པ་པོ་ནི་བུད་མེད་ཡིན་ལ་སྐམ་བུའི་ནི་ཐ་ག་པའོ། །སྐམ་བུ་ནི་གྲང་བ་སེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ནུས་ཀྱི་སྣལ་མ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྣལ་མ་རྣམས་ནི་དང་པོར་དམིགས་ཏེ། དུས་སྔར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྣམ་བུ་ནི་ཕྱིས་ཐ་ག་པ་ལ་སོགས་པས་བྱེད་པའི་དུས་ཕྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དུས་ཕྱིས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྣམ་བུའི་ཞེང་དང་སྲིད་དུ་ཚད་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་སྣལ་མ་རེ་རེ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་རྣམས་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། །[186] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་ལུགས་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་རགས་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

186 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༨༧༥

གསུམ་པ། རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

ལུགས་འདིའི་སྟོན་པ་ནི་དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་ཡིན་ལ། ཁོང་གིས་ནྱཱ་ཡ་སཱུ་ཏྲ་སྟེ་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།[187] སྔོན་གྱི་མུ་སྟེགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་སློབ་དཔོན་གནས་མའི་ལམ་པ་དང་། གསལ་བྱེད་པ། དག་བདག་བསྲེས་པོ་སོགས་ཀྱིས་གོ་ཏམ་དང་ཀཎ་མིག་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་བཞེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཀྱང་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་དྲང་སྲོང་ཀཎ་མིག་གིས་བརྩམས་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་པས།[188] གོ་ཏམ་དང་ཀཎ་མིག་གཉིས་གང་ཟག་སོ་སོ་བ་མིན་པར་བཞེད། མུ་སྟེགས་པའི་དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་གིས་བསྐལ་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་མུ་སྟེགས་པའི་དྲང་སྲོང་རྒྱུས་པས་མཛད་པར་

187 གོ་ཏམ་དང་ཀཎ་མིག་གཉིས་གང་ཟག་སོ་སོ་བར་འདོད་པའང་ཡོད་པ་ཡི་ཏྲ་བྷུ་ཀ་ཊ་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བྱུང་བ་ཞེས་པར་ (ཤོག་གྲངས། ༡༢) གསལ། གཞན་ཡང་མ་ནྭའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་ལེ་ཚན་ཀཎ་མིག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་དུ་མང་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་ལ་ཀཎ་མིག་གི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཧ་རི་མོ་ཧན་ཏྣའི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ལས་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅེས་པར་ (སྡེ་ཚན་དང་པོ། ཤོག་གྲངས། ༩) གསལ།

188 དཔེར་ན་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། (ལྷུན་ཏྲའི་དཔར་མ། ལེ་ཚ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༡) "བྲམ་ཟེ་ཀཎ་མིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་གཟེགས་ཟན་པ་དང་། ཚུག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཚུག་ཕྲུག་པ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པ་ཡིན་ལ།" ཞེས་སོགས་གསལ།

གྲགས་པའི་པདྨ་ཙུ་རྣ་ཊ་ཞེས་པའི་སྔོན་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྙན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མ་ཧཱ་བྷཱ་ར་ཏ་ཞེས་པར་དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་གྱི་མཚན་གསལ་བར་བྱུང་བ་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས། ལུགས་འདིའི་སྟོན་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་ནི་བསྐལ་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའམ་དེའི་སྔོན་དུ་བྱུང་བར་འདོད། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་མིང་དང་། དེའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་གསལ་ཡོད་པར་སྣང་།[189]

རྐང་མིག་ཅེས་པའི་མཚན་གྱི་དོན་ལའང་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་སྟེ། སྔོན་གྱི་བཤད་སྲོལ་གཅིག་ནི་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆའི་ལྷ་ལས་ཕྱུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོད་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་ལྟར། ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གིས་རང་གི་ཚུང་མ་ཇུ་མ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་དྲང་སྲོང་འདི་བཞག་པ་ན། དྲང་སྲོང་དེས་མིག་རང་གི་རྐང་པ་ལ་ཕབ་སྟེ་བརྟུལ་ཞུགས་བསྲུངས་པས། དེ་ལ་དབང་ཕྱུག་མཉེས་ནས་གཞུང་རྩོམ་པ་པོར་དབང་བསྐུར་བས་ན་མཚན་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་གྲགས།[190]

ལུགས་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། རང་གཞུང་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ནི། དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་གྱིས་མཛད་པའི་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་ཡིན་

189 ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༣༣ གཞན་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་ནི་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་ཐོག་མར་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཡི་གེར་བཀོད་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་རྩོམ་པ་པོ་དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་ཡང་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་བྱོན་པར་རྒྱ་གར་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བྱུང་བ་ཞེས་པར་གསལ། ཤོག ༡༨

190 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༩༧ ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཏྲ་རི་མོ་ཧན་ཧླ་ཞེས་པས་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ཅེས་པར་གོ་ཏམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྐང་མིག་ཀྱང་ཟེར་བ་དང་། དེས་རིགས་པ་ཅན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་སྐབས་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིམས་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་མདུན་དུ་སུ་ཞིག་འོངས་པའང་མི་ཚོར་ལ། ཉིན་ཞིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་དཔྱོད་བཞིན་པའི་སྐབས་ཁྲོན་པར་ལྷུང་བ་སོགས་བྱུང་བས། དབང་ཕྱུག་གིས་དྲང་སྲོང་དེའི་རྐང་པར་མིག་ཅིག་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྐང་པར་མིག་ལྡན་ནས་རྐང་མིག་ཅེས་གྲགས་པར་(སྡེ་ཚན་དང་པོ། ཤོག་གྲངས། (༤) གསལ།

ཞིང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ཏུ་འགྲེལ་དུ་རིགས་པའི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་ངོས་འཛིན་མཛད་ནས་དགག་གཞག་མང་དུ་མཛད་པས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐུ་དུས་དེར་རིགས་པའི་མདོ་ཡི་གེར་བཀོད་ཟིན་པར་མངོན། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེ་དུས་ད་ལྟ་མཐའ་དུ་ཡོད་པའི་རིགས་པའི་མདོའི་ཚན་པ་དང་པོ་ཙམ་ལས་མེད་པར་མངོན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དུ་རིགས་མདོའི་གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དགག་པ་མཛད་མེད་པ་དང་། ད་ལྟའི་རིགས་མདོའི་གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་སུ་སློབ་དཔོན་ཕོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་བཞེད་ཚུལ་བཀོད་དེ་དགག་པ་མཛད་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་སོ།།[191]

རིགས་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལ། དུས་རབས་བཞི་པའམ་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ལུགས་འདིའི་སློབ་དཔོན་གནས་མའི་ལམ་པ་(ཤཱཀ྄་སྦུ་ཡ་ན)ཞེས་པ་དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་མདོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་(ཏྲྀ་ཡ་བྲྀ་ཊྀ)ཞེས་པ་དེ་འགྲེལ་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པ་དེར་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་ལ་དགག་པ་མང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། ཕྱིས་སུ་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀྱང་གཞུང་དེར་དགག་པ་མང་དུ་མཛད། ཡང་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་གསལ་བྱེད་པ་(ཤུ་ཊོཾ་ཏ་ཀ་ར)ཞེས་བྱ་བས་རིགས་མདོའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རིགས་པའི་འགྲེལ་པ་(ཏྲྀ་ཡ་ལཀྟི་ཀ)ཞེས་བྱ་བ་མཛད། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། "གཞན་དག་ན་རེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསལ་བྱེད་དེ་ཐུབ་པ་

191 ད་ལྟ་ཡོད་པའི་རིགས་པའི་མདོའི་གཞུང་ཚད་ལ། ལེའུ་ལྔ་དང་། ཚན་པ་བཅུ། རབ་བྱེད་གྱ་བཞི། ཡིག་འབྲུ་བརྒྱད་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་གྱ་ལྔ་ཡོད་པར་ལྷ་ཅ་ས་པ་ཧྲི་མི་ཤྲས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཏྲྀ་ཡ་སྤུ་ཏྲི་ནི་བནྡྷ་ཞེས་པར་(ཤོག ༡༨)གསལ།

ཁང་མིག་གི་མདོའི་རྣམ་འགྲེལ་བྱེད་པ་སློབ་དཔོན་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང་དུས་མཉམ་པར་བྱུང་བའོ། །"[192] ཞེས་ཁང་མིག་གི་མདོའི་འགྲེལ་པ་མཛད་མཁན་གསལ་བྱེད་པ་ནི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་སྐུ་དུས་མཉམ་པར་བཤད།

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་གྱི་བྱེ་རིགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དུ་ལྟ་མིང་ཙམ་ལས་ལྷག་མེད་མོད། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་རྣ་བ་མ་ཕྱུག་པ་དང་། བདེ་བྱེད་བདག་པོ་བཅས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་པ་ལས།[193] དུས་རབས་དེའི་ནང་དུའང་བྱེ་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དར་རྒྱས་སུ་གནས་པ་དཔོག་ཐུབ། དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་མཁས་པ་ཛ་ཡནྟ་བྷཊྚ་ཞེས་པས་རིགས་པའི་སྙེ་མ་(ནྱཱ་ཡ་མཾ་ཛ་རཱི)ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད། དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་ངག་གི་བདག་པོ་བསྲེས་པ་(ཝཱ་ཙསྤ་ཏི་མི་ཤྲ)ཞེས་པས་རིགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གོ་དོན་ཊཱི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་མཛད། དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་འཆར་བྱེད་(ཨུ་ད་ཡ་ན་)ཞེས་པས་གོ་དོན་རྣམ་དག་ཅེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་སོགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་རིམ་བྱུང་གིས་རིགས་མདོའི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་དུ་མ་མཛད་ཅིང་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་མངོན་ནོ། །དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་སློབ་དཔོན་གངྒེ་ཤས་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་ཏ་ཏྭ་ཙིནྟཱ་མ་ཎི་བྱ་བ་བརྩམས་ཏེ་སྤེལ་བ་ལས་རིགས་པ་ཅན་པ་གསར་མ་ཞེས་པའི་རིང་ལུགས་དར་བས། རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་གསར་རྙིང་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་སྲོལ་བྱུང་།

192 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ཤོག ༣༠༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༥༡༩

193 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། ཤོག ༡༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༠༩ ནས་ ༥༠༧ བར་གཟིགས།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ལ་འཇོག སྒྲ་དོན་ནི། དྲང་སྲོང་གོ་ཏམ་གྱི་རིགས་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལྷ་གྲུབ་སྨྲ་བས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་ཞེས་བརྗོད།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྔོན་གྱི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་གསར་མ་གཉིས། དེ་ཡང་གོ་ཏམ་གྱིས་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་སྨད་དམ་བཅུ་བཞི་པའི་སྟོད་ཡན་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ལ་སྔོན་གྱི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བཞི་པའི་སྟོད་དུ་སློབ་དཔོན་གངྒེ་ཤས་རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་བརྩམས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་ཅན་པ་གསར་མ་པ་ཞེས་གྲགས་སོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་བསྡོམས་ཏེ་བཤད་པ།

དེ་ཡང་སྡོམ་དུ།

རྐང་མིག་དབང་ཕྱུག་གྲུབ་པ་ཡིས།།
ཚད་མ་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ།།
རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་བཏགས།།

རྣམ་འགྲེལ་བྱེད་པ་གསལ་བྱེད་ཡིན།།[194]

ཞེས་པ་ལྟར། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་སོགས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པས་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད། དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཐོག་མར་གྲགས་པ་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེར་ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཚད་མ་ནས་ཆད་པའི་གནས་ཀྱི་བར་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྟན། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་ཅན་པའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་ནི་རིགས་པའི་མདོ་ཉིད་ཀྱི་དབུར་བསྡོམས་ཏེ་བསྟན་པ་ལྟར།[195] བྲམ་ཟེའི་བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་བར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། “རིགས་པ་ཅན་ནི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་སྟེ། ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། དགོས་པ་དང་། དཔེ་དང་། གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་། ཆ་ཤས་དང་། རྟོག་གེ་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། རྩོད་པ་དང་། བརྗོད་པ་དང་། སུན་འབྱིན་དུ་རྒོལ་བ་དང་། རྒྱུ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། ཚིག་དོར་དང་། ལྟག་ཆོད་དང་། ཆད་པའི་གནས་སོ། །”[196] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

ཚིག་གི་དོན་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ལས། ༡ ཚད་མ་དང་། ༢ གཞལ་བྱ་གཉིས་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན། ༣ ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་ཡོད་མེད་དང་ཡིན་མིན་ལ་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་། ༤ རྫ་བུམ་གྱི་དོན་དུ་རྫ་མཁན་འཛིམ་པ་བཟོ་བའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་དོན་གང་གི་

194 གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག གསུང་འབུམ། ཐ། ཤོག ༢༩-ན། བོད་འབྲས་སྤུངས་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་གི་ཕྱག་དཔེ་ལས་བཤུས་ཏེ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་ནང་པར་དུ་བསྐྲུན།

195 རིགས་པའི་མདོ། སྔེ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ། ༡ ཤློ་ཀ ༡

196 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༣༠༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༡༤༢༣

ཆེད་དུ་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པས་འཇུག་པའི་དགོས་པ་དང་། ༥ དོན་གང་ཞིག་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེ་དང་། ༦ རྩོལ་བས་འཐད་མི་འཐད་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། ༧ དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆ་ཤས་དང་། ༨ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་དོན་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་གེ་དང་། ༩ དཔྱད་པའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ༡༠ རྩོལ་བ་དང་ཕྱི་རྩོལ་བ་དག་གིས་རང་རང་གི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་དགག་གཞག་བྱེད་པའི་རྩོད་པ་དང་། ༡༡ དོན་ལ་བརྙ་སྦྱར་བའི་བརྗོད་པ་དང་། ༡༢ རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་པ་མེད་པར་གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པ་ཙམ་ལ་ཞུགས་པའི་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྩོལ་བའམ་སུན་འབྱིན་དུ་རྩོལ་བ་དང་། ༡༣ སྐྱོན་དང་བཅས་པའི་གཏན་ཚིགས་སམ་རྒྱུ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། ༡༤ བསྟོན་འདིང་བའམ་གཡོ་བྱེད་པའི་ཚིག་དོར་དང་། ༡༥ སྔ་རྩོལ་རང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཅིག་བཀོད་པ་ལ། ཕྱི་རྩོལ་སོགས་གཞན་གྱིས་གང་བཀོད་པའི་རྟགས་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས། བསྒྲུབ་བྱ། དཔེ་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བྱེད་པའི་ལན་ལོག་པའམ་ལྟག་ཆོད་དང་། ༡༦ གཞན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་བརྗོད་པའམ་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལ་སྐྱོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་བརྗོད་པས་རིགས་པས་ཕམ་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཚད་པའི་གནས་སམ་ཚར་གཅད་པའི་གནས་བཅས་ཡིན།

གཞལ་བྱ་བཤད་པ་ནི། ཚད་མའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གཞལ་བྱའི་ངོ་བོར་འཛོག དེ་ལ་དབྱེ་ན། བདག་ནས་ཐར་པའི་བར་གཞལ་བྱ་བཅུ་གཉིས་སུ་འདོད། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། "གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་བློ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་རྟོད་པར་བྱེད་དེ་ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། བདག་དང་། ལུས་དང་། དབང་

པོ་དང༌། དོན་དང༌། བློ་དང༌། ཡིད་དང༌། འཇུག་པ་དང༌། སྐྱོན་དང༌། སྲིད་པ་ཕྱི་མ་དང༌། འབྲས་བུ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང༌། བྱང་གྲོལ་རྣམས་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[197] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ལུགས་འདིའི་བདག་གི་འདོད་ཚུལ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཤད་ལ། ལུས་ལ་སོགས་པ་གཞལ་བྱ་གཞན་རྣམས་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་བཞེད་ཚུལ་ཐུན་མོང་བར་སྣང་ངོ༎

ཁ ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

ཡུལ་ཅན་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ལ། ཚད་མ་ནི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དོན་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡང༌། དཔེར་ན། གཞི་དེར་བུམ་པ་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་དང༌། གཞི་དེར་བུམ་པ་མེད་ན་དེར་བུམ་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ༎

ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། ༢ རྗེས་དཔག་ཚད་མ། ༣ ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ། ༤ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་སྟེ་བཞིར་འདོད་དོ། །དེ་སྐད་དུ་རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་དང༌། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང༌། དཔེ་དང༌། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ཚད་མ་བཞི་པོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[198] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ༎

༡ མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཡུལ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་ཉེ་

197 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༧༨

198 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༥༨

བར་ཐྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཛོག དཔེར་ན། མིག་གི་དབང་པོ་དང་། ཡུལ་ཁ་དོག་གཉིས་ཉེ་བར་ཐྲད་ནས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་དང་དོན་དང་ཡིད་འདུས་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའོ། །”[199] ཞེས་སོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟག་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། མི་རྟག་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཉིས་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལྟ་བུ་རྟག་པར་འདོད་དེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུར་འདོད་པས་དེའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །མི་ཟལ་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་འགྱུར་བ་འགྲོ་བས་ན་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་དེ་ལ་རྟོག་མེད་དང་། རྟོག་བཅས་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། དང་པོ་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཞིག་ལ་འཛོག འདིའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་ཞེས་པའང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་མི་འཛིན་པར་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པའམ་ཤེས་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་རྟོག་བཅས་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དང་བཅས་པས་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཅིང་། འདིའི་རྣམ་དབྱེ་དང་བཅས་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་སྦྱར་བའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའམ་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་འདི་ནི་ཤིང་ངོ་། །དེ་ནི་ཡལ་

199 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༥༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༧

ག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་ཤིང་མིན་ནོ། །ཞེས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད། དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །"[200] ཞེས་གསུངས། མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པའི་སྐབས་དབང་དོན་ཕྲད་པ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན་མིག་གི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཟུགས་ཅན་ཕྱི་དོན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུས་པ་སྟེ། ཡུལ་དང་དུས་སོགས་ཀྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཚོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ།།

༢ རྗེས་དཔག་ནི། སྔར་བརྗོད་ཟུར་ཙམ་གྱིས་དབྱེ་ན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ལས། དང་པོའི་ངོ་བོ་ནི། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་བརྗོད། དཔེར་ན། མི་ཞིག་གིས་གཞི་གང་དུ་དུ་བ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ངེས་པར་དུ་རྒྱུ་མེ་ཞིག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཐབ་ཚང་ལྟ་བུའི་གཞི་ལས་ཤེས་ཤིང་། དེ་ནས་རང་དང་ཐག་མི་རིང་བའི་རི་ལ་མེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ན། རི་དེར་དུ་བ་མིག་གིས་མཐོང་སྟེ། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་ཡོད་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་དྲན་མ་ཐག་ཏུ། འདིར་ནི་མེའི་ཁྱབ་བྱ་དུ་བ་དང་ལྡན་ནོ་སྙམ་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་གཞི་དེར་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཅན་དང་། རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན། ལྡོག་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་མམ། ཡང་ན་སྔ་མ་

200 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥

ཅན་དང་། ལྟག་མ་ཅན། སྤྱི་ར་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ནི། སྔ་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ངག་གི་སྦྱོར་བ་ལ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡང་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འདོད་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་ནི། ༡ དམ་བཅའ་དང་། ༢ རྟགས་དང་། ༣ དཔེ་དང་། ༤ ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ ཉེ་བར་རྟོགས་པ་རྣམས་སོ། །དཔེར་ན། བུམ་པ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། སྐྱེ་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲིན་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཡང་སྐྱེ་ལྡན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་ལས་བུམ་པ་ནི་མི་རྟག་ཅེས་པ་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་། སྐྱེ་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟགས་བརྗོད་པ་དང་། སྤྲིན་པ་བཞིན་ཞེས་པ་དཔེ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཡང་སྐྱེ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ཉེ་བར་རྟོགས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་འཛིན་སེམས་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེ་བར་འདོད་དོ།།

༣ ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི། འདྲ་བའི་དཔེ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེ་ཅན་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

གང་གིས་བ་མེན་ཅི་འདྲ་ཞེས། །གྲོང་པ་དག་གིས་དྲིས་པ་ན།།
བ་ལང་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲ་ཞེས། །འབྲོག་པས་སྨྲས་པ་ལྟ་བུ་འོ།།
ཉེ་བར་འཇལ་བར་གྲགས་ལྡན་པ།།[201]

201 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༤༠ ཤོག ༥༔-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༣༥

ཞེས་དཔེར་ན་བ་མེན་མི་ཤེས་པའི་ཞིང་པ་ཞིག་གིས་བ་མེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་འབྲོག་པའི་མི་ཞིག་ལ། བ་མེན་ཇི་ལྟར་ཡིན་དྲིས་པ་ན། འབྲོག་པ་དེས་བ་ལང་དང་ཆ་འདྲ་བའི་དུད་འགྲོ་ཞིག་ལ་བ་མེན་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་སྨྲས་པས་ཞིང་པ་དེས་དཔེ་བ་ལང་གི་གཟུགས་དབྱིབས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེ་ཅན་བ་མེན་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༤ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོར་ཡིད་ཆེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་གི་ཚིག་བཞག་ཡོད་ཅིང་།[202] དེ་ལ་དབྱེ་ན་མཐོང་བའི་ཆོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། མི་མཐོང་བའི་ཆོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་བཤད་དེ། དང་པོ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ངག་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་དྲང་སྲོང་གི་ངག་རྟའི་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་ལས་མཐོ་རིས་སྒྲུབ་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་གི་དོན་གོ་བའི་རྒྱུ་ཡང་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། ཉན་པ་པོ་ལ་ཤེས་འདོད་ཤུགས་དྲག་ཡོད་པ་དང་། སྒྲ་དེ་ལ་དོན་དེ་གོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཚིག་སྔ་ཕྱི་ཡུལ་དུས་ཐག་མི་རིང་བར་ཉེ་བར་གནས་པ་སྟེ་རྒྱུ་དེ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གོ་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་བཤད་དོ།།

ག གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ནམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། ཤེས་འདོད་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གིས་

202 རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ། སྡེ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ། ༡ ཤློཀ ༧-༨

ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཟེར། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ན། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཅིང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ལ་མཐུན་དཔེ་ཟེར། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་གྱི་ལར་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཚང་མང་ལྟ་བུའོ། །སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པའི་གཞི་ལ་མི་མཐུན་དཔེ་ཟེར། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཆུ་གླུང་ལྟ་བུའོ།།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་དང་། ༢ རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ། ༣ ལྡོག་འགྲོ་རྐྱང་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཏེ་གསུམ་མོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བཤད་ན། ༡ རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཅན་ནི། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ནི་གང་དུ་དུ་བ་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་གྱི་ཐབ་ཚང་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པས་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་དང་། གང་དུ་མེ་ལྡོག་ན་གཞི་དེར་དུ་བའང་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་གླུང་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པས་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པའང་གྲུབ་པར་འདོད་དོ།།

༢ རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་ནི། བུམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཀ་བ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གང་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བའང་མ་ཡིན། གཞལ་བྱའང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཤིག་གཞི་གང་དུའང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་འདི་ནི་རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

༣ ལྡོག་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་ནི། གསོན་པོའི་ལུས་འདི་ནི། གང་ཟག་གི་

བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་སྐབས་དེའི་རྒོལ་བས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་པའི་དཔེ་མི་སྲིད་པས་དཔེའི་སྟེང་དུ་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པས་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གང་བདག་དང་བཅས་པ་ལྡོག་ན་སྒོག་ལྡན་ལྡོག་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པས་ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་པུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཐ་སྙད་འདོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་སྔ་མ་ཅན་དང་། ༢ འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ལྷག་མ་ཅན་དང་། ༣ ཆོས་གཅིག་མཐོང་བས་གཞན་ཤིན་ཏུ་སྐྱོག་གྲུར་ཤེས་པ་སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ཏེ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ནི། དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[203] ཞེས་སོ།།

རྟགས་ལྟར་སྣང་ནི། ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཅན་དང་། འགལ་བ་ཅན་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པ་དང་། མ་གྲུབ་པ་དང་། གནོད་པ་ཅན་ཏེ་ལྔར་འདོད་དོ།།[204]

203 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠

204 གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ་ལྔར་འདོད་པ་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་ལས་ (སྡེ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ། ༢ ཤློ་ཀ ༥) གསུངས་ཤིང་། དེར་ལྟར་སྣང་ལྔ་པ་ལ་ཀཱ་ལཱ་ཏཱི་ཏ་སྟེ་དུས་མ་རན་པའམ་དུས་འཚོལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་འབྱུང་། ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དཔེར་བརྗོད་དང་བཅས་པ་རྣམས་རིགས་མདོའི་འགྲེལ་བྱེད་ཝཱཏ་སྱཱ་ཡ་ནའི་རིགས་པའི་བཤད་པར་བྱུང་ངོ་།།

དང་པོ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མང་པོ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་བརྗོད། དེ་ལའང་དབྱེ་ན། ༡ ཐུན་མོང་དང་། ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ༣ ཉེ་བར་མ་འདུས་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གསུམ་སྟེ། ༡ ཐུན་མོང་བ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་ལྡན་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། རི་བོ་འདི་ནི་ཤིང་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ཤེས་བྱ་ནི་ཤིང་མེད་པའི་ས་སྟོང་སོགས་ལའང་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་མ་ངེས་པའོ།།

༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ལའང་མི་འཇུག་ཅིང་། རྩོད་གཞི་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཤིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གང་རུང་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གང་ཟག་དེས་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གང་དུའང་ཡོད་པར་མ་ངེས་ཤིང་། སྒྲ་ཙམ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པས་སོ།།

༣ ཉེ་བར་མ་འདུས་པའི་མ་ངེས་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་དཔེས་སྟོང་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ཤེས་བྱ་ཀུན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པས། དེ་ལ་མ་འདུས་པའི་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་སའི་གཞི་མེད་པས། གཞལ་བྱ་དེ་ཉིད་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་དུའང་ཉེ་བར་མ་འདུས་པས་ན་ཉེ་བར་མ་འདུས་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཞེས་ཟེར་རོ།།

གཉིས་པ་འགལ་བའི་རྟགས་ནི། རྟགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མེད་ངེས་ཡིན་པའི་རྟགས་གང་ཡིན་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་ན་རྟག་པས་སྟོང་ཞིང་། མི་རྟག་པ་

ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པའི་རྟགས་ནི། རྟགས་གང་ཞིག་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ཅིང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའོ། །དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ནི། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།

བཞི་པ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་ཅིང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་བྱ་ཉིད་མེད་པས་མ་གྲུབ་པའོ།།

༡ གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན། རི་བོང་གི་རྭ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཡིན་ཏེ། རྭ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིའི་གཞི་རི་བོང་གི་རྭ་གཏན་མེད་ཡིན་པས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཟེར་རོ། །༢ རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་རྟགས་རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཟེར་རོ། །༣ ཁྱབ་བྱ་ཉིད་མེད་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན། ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། མེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དུ་བས་ཁྱབ་པའི་གཞི་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེ་དང་མི་ལྡན་པ་ཡོད་པས་ན་ཁྱབ་བྱ་ཉིད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ལྔ་པ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ནི། དཔེར་ན། མེའི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཚ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཚད་མ་གཞན་ཚ་བའི་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པས་ན་

གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཞེས་བྱེར་རོ།།

དེ་ལྟར་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གཙོ་བོར་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།། །།

བཞི་པ། དཔྱོད་པ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

དཔྱོད་པ་བའམ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ནི་སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པས་སྤྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཐོག་མའི་གཞུང་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཙུག་ལག་དང་རིག་གནས་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོར་གྲགས་པའི་རིག་ཝེ་ད་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཡིན་ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཚེས་རྙིང་པ་རྣམས་ནི་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་མི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ཙམ་ནས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་འདིར་དར་བར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་རིག་བྱེད་ལ་རིག་ཝེ་ད་སྟེ་ངེས་བརྗོད་རིག་བྱེད་དང་། སཾ་ཝེ་ད་སྟེ་སྙན་ཚིག་རིག་བྱེད། ཡ་ཛུར་ཝེ་ད་སྟེ་མཆོད་སྦྱིན་རིག་བྱེད་དང་། ཨ་ཐརྦེད་སྟེ་སྲིད་སྲུང་རིག་བྱེད་བཅས་བཞི་ཡོད་ཅིང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་ནང་གསེས་སཾ་ཧི་ཏཱ་སྟེ་བསྡུས་པ་དང་། བྲ་ཧྨཎ་སྟེ་བྲམ་ཟེ་དང་། ཨ་ར་ཎྱ་ཀ་སྟེ་ནགས་ལྡན་དང་། ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད་སྟེ་ཉེ་བར་གསུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆ་བཞི་རེ་ཡོད། དེ་དག་གི་ནང་དུ་ལྷ་སོ་སོ་ལ་བསྟོད་པའི་སྙན་ཚིག་དང་། སྦེབ་སྦྱོར་གྱི་ངག་དང་། འཐོབ་བྱ་མངོན་མཐོ་དང་། ཐར་པ་དང་། དེ་དག་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྦྱིན་སྲེག་གི་ཆོ་ག་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལས་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་སྔགས་སོགས་དང་། བདག་གི་འཇོག་ཚུལ་དང་། གཟའ་སྐར་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་དུས་ཚིགས་དང་། དེ་དག་གི་འཕྲོད་སྦྱོར་གྱིས་མཚོན་པའི་སྐར་རྩིས་རིག་པའི་གནས་སོགས་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པས་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་གོ།

རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དེ་རྣམས་སྤྲོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཕྱིས་སུ་མི་རྣམས་

འཇུག་པར་དཀའ་བས་ན། བརྗོད་བྱ་སྨྲས་པ་རྣམས་ཁ་གསལ་བར་བྱ་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བསྒྱུ་བ་མེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་དུ་མས་སྒྲུབ་པ་སོགས་དགོས་པ་དུ་མ་གཟིགས་ནས། སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའམ་ཛཻ་མི་ནི་ཞེས་པ་དེས་དབྱོད་པ་བའི་ལྟ་གྲུབ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་དབྱོད་པ་བའི་མདོའམ་ཛཻ་མི་ནི་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པའི་གཞུང་ཕྱི་མོ་དེ་བརྩམས་ཏེ། དབྱོད་པ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ་ལ་ལེའུ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་། ལེའུ་དང་པོ་བཅུ་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ཅན་ནམ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་གཉིས་ཞེས་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་ལ་ལྷའི་རབ་བྱེད་ཅེས་གྲགས་ལ། མདོ་ཚན་ཉིས་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་ཡོད་པར་སྣང་།

དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གཉིས་པའི་ནང་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་རྗེས་འབྲང་སློབ་དཔོན་རི་བྲག་གམ་རི་ཁྲོད་བདག་པོ་(ཤ་ཝ་ར་སྭཱ་མི་)ཞེས་བྱ་བ། མཚན་དངོས་སློབ་དཔོན་ཉི་མའི་སྡེ་(ཨཱ་དི་ཏྱ་སེ་ན)ཞེས་པས་དབྱོད་པ་བའི་མདོ་ཡོངས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དམ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་རི་བྲག་པའི་རྣམ་བཤད་(ཤ་བྷ་ར་བྷཱ་ཥྱ)ཅེས་བྱ་བ་བརྩམས། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ལྟ་གྲུབ་འདིའི་སྲོལ་རྒྱུན་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་(ཀུ་མཱ་རི་ལ་བྷཊྚ)ཞེས་བྱ་བས་གོང་གི་རི་བྲག་པའི་རྣམ་བཤད་ཅེས་པ་ལ་འགྲེལ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གསུམ་སྟེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་འགྲེལ་པ(ཤློ་ཀ་ཝརྟི་ཀ)ཞེས་བྱ་བ་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། རྒྱུད་འགྲེལ་(ཏནྟྲ་ཝརྟི་ཀ)ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་ལྷུག་གི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་དང་། ཊུཔྟི་ཀ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་འགྲེལ་པ་དུ་མ་མཛད། གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་རྒྱན་བྱེད་བསྲེས་པོ་(མཎྜན་མི་ཤྲ)ཞེས་བྱ་བས་དབྱོད་པ་བའི་མདོ་རིམ་ཅན་(མཱི་མཱཾ་སཱ་སཱུ་ཏྲ་ནུ་ཀྲ་མ་ཎི)ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྩམས། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་

པའི་མཇུག་ཏུ་བྱུང་བ་སློབ་དཔོན་ཁྱབ་འཇུག་ཅེས་པས་དབང་ཕྱུག་ལ་དཔྱོད་པ་(ཨི་ཤྭར་ནྲི་ཀྲྀ་ཏྲ)ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྔ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྩམས། དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཁ་ལོ་བསྲེས་པས་(པླཛྙ་ཀཱ་ར་ཐི་མི་ཏྲ)རྒྱུད་རིན་ཆེན་(ཏནྟྲ་རཏྣ)ཞེས་བྱ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་སྒྲོན་མེ་(ཤཱསྟྲ་དཱི་པི་ཀཱ)ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྩམས་ནས་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་རྣམས་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་གྲགས།

གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་སློབ་མ་གསལ་བྱེད་པ(པྲ་ཛྙཱ་ཀ་ར)དང་། དེའི་དངོས་སློབ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་ནང་བྱུང་བ་ལམ་བྱེད་མགོན་པོ་(ཤཱ་ལི་ཀ་ནཱ་ཐ)དང་། ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་པའི་ནང་བྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་(ཛཱ་ཡ་ནཱ་ཐ)སོགས་ཀྱིས་ཀུང་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བརྩམས་ནས་བླ་མའི་བརྒྱུད་པ་ཞེས་པ་སྤེལ། ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཙམ་ལ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་འདོད་ལྡན་བསྲེས་པོ་(སུ་རཏྣ་རཀྵི་མི་ཏྲ)ཞེས་པས་རབ་བྱེད་གསུམ་གྱི་ཁྲིམས་མིག་(ཊྲི་པྲཀྲི་ནྲི་ཏི་ན་ཡ་ན)ཅེས་པ་དང་། རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་པ་ཅན་(ཛེ་ཀཱ་ད་ཤཱ་ཧྲྀ་ཡཱ་ཀྲི་ཀ་ར་ཎ)ཞེས་པ་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱོད་པ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་སྙིང་པ་དང་བཤད་སྒྲོལ་མི་མཐུན་པའི་འདོད་ལྡན་བསྲེས་པོའི་ཆོས་བརྒྱུད་དམ་དཔྱོད་པ་བ་གསར་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་དར་བར་གྲགས་སོ།།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་དོན།

གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ཏུ་བཞེད་པ་དང་། ཤེས་པ་པོའི་བདག་བློའི་ངོ་བོ་སེམས་པ་ཅན་དང་། བེམ་པོ་མ་ཡིན་པ། ཆ་མེད་ཀྱི་རྟག་པ། ཡན་གར་བའི་རྫས་ཡོད་སོགས་སུ་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་གོ།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། དཔྱོད་པ་བ། རྒྱལ་དཔོག་པ། སྤྱོད་པ་བ་སོགས་ཏེ། རྣམ་དཔྱོད་ཟབ་པ་དང་རྟོག་དཔྱོད་དམ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པས་དཔྱོད་པ་བ་དང་། སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པའི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་པས་རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་། མཆོད་སྦྱིན་དང་སྦྱིན་སྲེག་སོགས་རིག་བྱེད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིའི་སྤྱོད་པའི་ཆོ་ག་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་པས་སྤྱོད་པ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱུད་དང་། བླ་མའི་ཆོས་བརྒྱུད། འདོད་ལྡན་བསྲེས་པོའི་ཆོས་བརྒྱུད་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡང་དཔྱོད་པ་བ་གསར་རྙིང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ གཞིའི་རྣམ་གཞག

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་ཀ་རི་པའི་དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས།

དཔྱོད་པ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་སོགས།།
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཡིན་པས།།

མེ་ལ་ཚ་བ་ཇི་བཞིན་དུ།།
གོམས་ཀྱང་སྤྱང་དུ་མི་རུང་ཟེར།།
དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སོགས་ཀྱང་མེད།།
སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུ་འབྲས་དང་།།
དགེ་སྡིག་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་རྣམས།།
རིག་བྱེད་ཚད་མ་གྲུབ་པས་ཡོད།།
འདི་ཡང་ཐ་སྙད་ཕལ་ཆེར་ནི།།
བྱེ་བྲག་པ་དང་མཐུན་པ་ཡིན།།[205]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། གནས་སྐབས་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པས་གཏན་ནས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་དང་སངས་རྒྱས་མི་འདོད་ཅིང་། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཅས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ནི་བྱེ་རིགས་གཉིས་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་ལ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཆགས་རིམ་གྱི་ཚུལ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་སྟོང་པ་མུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ། འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་ཕྲད་པར་སོ་སོར་ཟླ་མེད་ཡན་གར་དུ་གནས་ཤིང་། མ་འོངས་པར་འཇིག་རྟེན་འདིར་འོངས་སྤྱོད་པར་ངེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་དུས་སུ་བབ་པའི་ཚེ། ལས་དེའི་ནུས་པས་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་འབྱུར་བ་ནས་བཟུང་། རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་འབྱུར་ཞིང་ཚོགས་ནས་རིམ་བཞིན་འོག་གཞི་རླུང་དཀྱིལ་རྫོམ་ཞིང་། དེ་ནས་མེ་དཀྱིལ་གྲུབ་ཅིང་དེའི་དབུས་སུ་ཚངས་པའི་སྒྲོ་ང་གསེར་འོད་འབར་བ་ཞིག་གནས་པ་དང་། དེ་ནས་ཆུ་དཀྱིལ་གྲུབ་པ་དང་དེའི་དབུས་སུ་ཁྲབ་

205 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤློ་ཀ ༡༣-༡༥ ཤོག ༤༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༡༠༣༩

འཇུག་ཀླུ་ལྷག་མ་ཅན་གྱི་གདན་ལ་ཉལ་ནས་གནས་པ་དང་། དེའི་ལྟེ་བ་ནས་མེ་ཏོག་པདྨའི་སྙིང་པོ་གེ་སར་ལ་སྒོ་ངགསེར་འོད་འབར་བ་ཞིག་བྱུང་། རེ་ཞིག་གི་ཚེ་སྒོ་ང་དེ་སྨིན་ཅིང་བརྗོལ་བ་ལས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་མེས་པོ་ཚངས་པ་གདོང་བཞི་པ་པདྨའི་གདན་དང་བཅས་པ་ཞིག་འཁྲུངས། དེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཚང་མ་སྤྲུལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར།

དེ་ལྟ་བུའི་ལྷ་ཚངས་པ་དེ་ལ་བསྐལ་པ་བདུན་ལ་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་བདུན་ཡོད་པར་དེའི་ལྟ་གྲུབ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་ཚུལ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “དེའི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་འདི་སྐད་ཀྱང་སྨྲ་སྟེ། འདི་བསྐལ་པ་གཞན་ལ་ནི་སྐལ་ལྡན་ཞེས་བྱ། དང་པོ་ལ་ནི་རང་བྱུང་ཞེས་བྱ། གཉིས་པ་ལ་ནི་ཚངས་པ་ཞེས་བྱ། གསུམ་པ་ལ་ནི་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོ་ཞེས་བྱ། བཞི་པ་ལ་ནི་པདྨའི་སྐྱེ་གནས་ཅན་ཞེས་བྱ། ལྔ་པ་ལ་ནི་གདོང་བཞི་པ་ཞེས་བྱ། དྲུག་པ་ལ་ནི་མེས་པོ་ཞེས་བྱ། བདུན་པ་ལ་ནི་གསེར་གྱི་སྙིང་པོ་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །”[206] ཞེས་གསུངས།

བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲུལ་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཚངས་པས་ཉི་མའི་མ་དང་། སྦྱིན་བྱེད་མའི་མ། ཀླུའི་མ། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་མ། ཚངས་པའི་ཁ་དང་། དཔུང་པ། བརླ། རྐང་མཐིལ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མ་བརྒྱད་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲུལ་པར་གྲགས་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོ་བྱུང་ནས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མ་བརྒྱད་བསྐྱེད་དོ། །དེ་ནས་ཉི་མའི་མས་ནི་ལྷ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་དོ། །སྦྱིན་བྱེད་མའི་མས་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་བསྐྱེད་དོ། །མིའི་མས་ནི་མི་རྣམས་སོ། །ཀླུའི་མས་ནི་ཀླུ་རྣམས་སོ། །ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་མས་ནི་ནམ་

206 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༢༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༣༧

མཁའ་ལྡིང་རྣམས་སོ། །"[207] ཞེས་དང་། མིའི་རིགས་བཞི་ཚངས་པས་སྤྲུལ་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "ཚངས་པའི་ཁ་ནས་ནི་བྲམ་ཟེ་རྣམས་བསྐྱེད་དོ། །དཔུང་པ་ལས་ནི་རྒྱལ་རིགས་སོ། །བརླ་དག་ལས་ནི་རྗེ་འུ་རིགས་སོ། །རྐང་པའི་མཐིལ་དག་ལས་ནི་དམངས་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །"[208] ཞེས་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མི་རིགས་བཞི་པོ་དང་པོར་ཚངས་པའི་ལུས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ཚུལ་ཡང་གསུངས་སོ།།

ཡང་ལུགས་འདིས་ལས་འབྲས་རྒྱུད་མི་ཟ་བར་འདོད་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདིས་བདག་གི་འདོད་ཚུལ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་མི་མཐུན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱི་བདག་ལྟར་མ་ཡིན་པར་བློའི་ངོ་བོ་དང་། དབང་ཕྱུག་པའི་འདོད་པ་ལྟར་བེམ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་རིག་གི་རང་བཞིན་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟག་པའི་ངོ་བོ་དང་། རྒྱང་འཕེན་པའི་འདོད་པ་ལྟར་ལུས་སེམས་དབྱེར་མེད་མ་ཡིན་པར་ལུས་ལས་ཡན་གར་བའི་རྫས་ཡོད་དང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་པ་ལྟར་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མེད་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། དཔེར་ན་སྤྲུལ་འཁྲུལ་བའི་ཚེ་བཀྲུངས་པའི་བྱ་བ་ལྡོག་ཅིང་། བཀྲུངས་པའི་ཚེ་འཁྲུལ་བའི་བྱ་བ་ལྡོག་ཀྱང་ངོ་བོ་སྤྲུལ་ཡིན་པ་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། བདག་དེ་ཉིད་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་མ་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་ལྡོག་ཀྱང་ངོ་བོ་མི་ལྡོག་པ་དང་། ཆ་ཤས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

207 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༢༥༩ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༣༧

208 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༢༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༣༧

བསྡུས་པར་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལས།

གཞན་དག་བདག་ནི་ལྡོག་པ་དང་། །རྗེས་འགྲོ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ནི།།
སེམས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོད། །སེམས་པའི་བློ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཅན།།
དཔེར་ན་སྦྲུལ་འཁྱིལ་གནས་སྐབས་ན། །ལྡོག་ཅིང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ནི།།
དྲང་པོའི་གནས་སྐབས་བྱུང་ན་ཡང་། །སྦྲུལ་ཉིད་དུ་ནི་རྗེས་འཇུག་འགྱུར།།[209]

ཞེས་སོགས་རྒྱ་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

ཁ ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཚད་མ་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། གྲུབ་མཐའ་འདིས་སྤྱིར་གཞལ་བྱ་ཡུལ་དང་། དེ་འཇལ་བ་པོ་དང་། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། དེ་དག་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས།

ཀྱལ་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ནི་ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། དགྲ་སྟ་ཉིད་ཆད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འཇལ་བར་བྱེད་པ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། ཚད་མ་དང་། རྟོགས་པའོ། །འདི་ལ་འཇལ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ནོ། །གཞལ་བྱ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་ནི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་པ་ནི་དོན་ཡོངས་སུ་ཆོད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་

209 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡-༣ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༢༣

ཀོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཡང་། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ།[210]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་ན་དགྲ་སྟས་ཤིང་སོགས་གཅོད་པའི་ཚེ་དེའི་འབྲས་བུ་ཤིང་སོགས་ཆད་པ་ནི་དགྲ་སྟ་ལས་ལོགས་སུ་འཇོག་དགོས་པ་ལྟར། ཡུལ་འཇལ་བ་པོ་དང་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་དང་འཇལ་བའི་འབྲས་བུ་སོགས་ནི་སོ་སོར་འཇོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་དང་པོར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་མཐོང་བའི་བློ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལས་རིགས་སོགས་ཁྱད་པར་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་ལ། །དེ་ལས་དོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལས་དོན་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ལས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བློ་སྔ་མ་སྔ་མ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལའང་དྲུག་ཏུ་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "རྒྱལ་དཔོག་པ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། དཔེ་དང་། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཚད་མ་དྲུག་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[211] ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་དག་སོ་སོ་ནས་ངོས་འཛིན་པ་ལ། དང་པོ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི། སྐྱེས་བུའི་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་ནི་ཡོད་པ་དང་ཡང་དག་པར་ཕྲད་ནས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་

210 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། ཤོག ༩༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༨༠
211 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༥༨

བུའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་བློ་དེ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[212] ཞེས་སོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤྱིར་མངོན་སུམ་ལ་དོན་ལ་དངོས་པོར་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་དང་། དེ་ལས་གཞན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་སྟེ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "རྒྱལ་དཔོག་པ་རྣམས་ནི་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཁོ་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་སྐྱེ་ལ། དེའི་འོག་རོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ནི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[213] ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། དཔེར་ན། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་རི་ལ་དུ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཡང་གང་ཟག་གཞན་འགྲོ་བ་མཐོང་བས་ཉི་ཟླ་སོགས་འགྲོ་བར་དཔོག་པའི་འབྲེལ་པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་རྗེས་དཔག་ཏུ་འཛོག་སྟེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "དཔྱོད་པ་བ[214] རྣམས་ཀྱི་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།"[215] ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི་གོང་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང་མཚུངས་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།

བཞི་པ་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ནི། སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱའི་དོན་འཛིན་པའོ། ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་ལས་སྐྱེས་

212 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ༢༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣

213 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ལེ། ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༥༩

214 སྡེ་བསྟན་དུ་བ་ཡིག་མེད་ཀྱང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

215 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༡༨

པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ངག་གིས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་སོ། །འདི་གཉིས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ལ་རི་ཁྲོད་རྗེ་ན་རེ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྒྲའི་ཤེས་པ་ལས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་ནི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། སྒྲ་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ལས་དུས་ཕྱིས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ལ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒྲ་ལས་འོངས་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་སྒྲས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ཚིག་གིས་བསྐྱེད་པའོ། །འདི་ཡང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།[216]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

 གྲུབ་མཐའ་འདིས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་ཚད་མར་འདོད་པས། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ཅིང་། ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དང་། དེ་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ཡང་རྗོད་བྱེད་

216 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་པ། ཤོག ༢༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༠༤༤ འདིར་རི་ཁྲོད་རྗེ་ཞེས་པ་ཤ་བ་ར་སྭཱ་མི་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་གཞུང་དགྱེད་པ་བའི་བཤད་པ་སྟེ་མི་མཱི་སཱ་བྷཱ་ཞེས་པར་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གསལ་བར་འབྱུང་།

ཀྱི་སྒྲས་དོན་སྟོན་པ་སྣྲ་བ་པོའི་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་སོགས་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་ལ་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ལྟ་བུས་དགག་པ་ནན་གྱིས་བྱས་པའང་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གནད་འགག་ལ་ཐུག་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིན་པ་སོགས་ཤེས་པ་གནད་ཆེ།[217]

ལྔ་པ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་ནི། རང་གིས་མ་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་དྲངས་ཏེ་དོན་དེ་རྟོགས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དཔེར་ན། མི་དེ་མ་ཤི་བར་གསོན་པོར་ཡོད་ལ་ཁྱིམ་ན་མེད་པ་མཐོང་བས་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

མ་མཐོང་བ་ལ་རྟོག་པ་གཞན། །དེ་ནི་དོན་གྱིས་གོ་བར་བསྟན།།[218]

ཅེས་གསུངས་སོ།།

དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་སོགས་ཚད་མ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དྲུག་ཏུ་བཤད་དེ། ༡ མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པ་ནི། དཔེར་ན། མེའི་ཚ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་རིག་པ་ན་དེས་སྲེག་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། ། ༢ རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པ་ནི། དཔེར་ན། ཉི་མ་ཡུལ་གཞན་དུ་ཕྱིན་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་དེ་ལ་འགྲོ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། ། ༣ ཉེར་འཇལ་གྱིས་དྲངས་

217 གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་སེལ་བའི་ལེ་ཚན། ཕྱོགས་སྔ་གི་གཞན་སེལ་ལ་དགག་པ་མཛད་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཤིང་དང་ཤིང་མ་ཡིན་གཉིས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་བསལ་བྱ་གཞན་མེད་པས་སྒྲ་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་རང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་བརྗོད་ན་སྒྲ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་བརྗོད་པར་མཚུངས་པས་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ལན་བཏབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐབས་ཆར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

218 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གསུམ་པ། ཤློཀ ༤༩ ཤོག ༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༩༣

པ་ནི། དཔེར་ན། བ་མེན་ལ་བརྟེན་ནས་བ་ལང་ཡང་དེ་དག་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པ་ནུས་པར་དོན་གྱིས་གོ་བ་བཞིན་ནོ། ། ༩ སྒྲ་བྱུང་གིས་དྲངས་པ་ནི། དཔེར་ན། མི་ཆོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཐོས་པ་ལས་མཚན་མོ་ཟ་བར་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལྟ་བུའོ། ། ༥ དོན་གྱིས་གོ་བས་དྲངས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྔར་བ་ལང་དཀར་པོ་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱིས་བ་ལང་ནག་པོ་མཐོང་བ་ན་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན་སྔར་གྱི་བརྡ་སྦྱར་བའི་ཚིག་དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་མི་འགྲོ་བས། བརྡ་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལྟ་བུའོ། ། ༦ དངོས་པོ་མེད་པས་དྲངས་པ་ནི། དཔེར་ན། ལྷས་བྱིན་མ་ཤི་བ་ཁང་པའི་ནང་ན་མེད་པར་མཐོང་བས་ཕྱི་ན་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ལ་ཚད་མ་དྲུག་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་དོན་གྱིས་གོ་བ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། དེ་ལ་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་དོན་གྱིས་གོ་བ་ནི་དཔེར་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྲེག་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་མེའི་སྲེག་པའི་ནུས་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ནི་དཔེར་ན་ཡུལ་གཞན་དུ་ཕྱིན་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་འགྲོ་བ་ལས་ཉི་མ་འགྲོ་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ།།[219]

ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དྲུག་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་ནི། གོང་གི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་གཞན་ལྔ་པོ་གང་རུང་གིས་མ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་

219 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། བརྟག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༡༡༡༥

ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཇོག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

དངོས་པོ་གང་གི་ངོ་བོ་ལ། །ཚད་མ་ལྔ་པོ་མ་སྐྱེས་པའི།།

དངོས་ཡོད་རྟོགས་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི། །དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་ཉིད།།[220]

ཅེས་སོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་པ་ལས། འོ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་ཞོ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྔར་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། ཞོའི་གནས་སྐབས་ལ་འོ་མ་ཞིག་ནས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཞིག་ནས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། རྟ་ལ་བ་ལང་དང་བ་ལང་ལ་རྟ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། རི་བོང་ལ་རྭ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

ཞོ་སོགས་འོ་མ་ལ་མེད་གང་། །འདི་ནི་སྔར་མེད་པར་བཛོད།།

ཞོ་ལ་འོ་མ་མེད་པ་ཉིད། །ཞིག་ནས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།

རྟ་སོགས་བ་ལང་ལ་མེད་གང་། །གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པར་བཛོད་དེ།།

ཞེས་དང་།

རི་བོང་རྭ་དག་མེད་གྱུར་པ། །འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མེད་པར་འདོད། །[221]

ཅེས་སོ།།

དཔྱོད་པ་བས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་འཐད་ཕྱོགས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མཚོན་ཙམ་བཤད་ན། རིག་བྱེད་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཚིག་རྣམས་དོན་ལོག་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མི་ཤེས་པ་དང་བརྩེ་བ་མེད་པ་ལ་

220 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཟེ། བཏུག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤློཀ ༡༥༨ ཤོག ༦༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༩༨

221 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཟེ། བཏུག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤློཀ ༡༦༡ ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༩༩

སོགས་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ནི་སྐྱེས་བུ་ལ་བརྟེན་པས་ན། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ནི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

ཆགས་སོགས་སྐྱོན་གྱིས་ཉམས་པའི་ཕྱིར།།
སྐྱེས་བུའི་ཚིག་ནི་རྫུན་ཉིད་ཡིན།།
རིག་བྱེད་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ཕྱིར།།
དེས་ན་ཚད་མར་གཟུང་བར་བྱ།།[222]

ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཡང་རིག་བྱེད་ནི་བྱེད་པ་པོ་མི་དྲན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་དང་། རིག་བྱེད་འདོན་པ་པོ་སྔོན་གྱི་དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔར་ནས་ཡོད་པའི་རིག་བྱེད་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འདོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གིས་གསར་དུ་བྱས་པ་མིན་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

བྱེད་པོ་མི་དྲན་པར་འདོད་ཕྱིར། །རིག་བྱེད་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ལོ།།
བརྒྱུད་ནས་འོངས་པ་མ་ཆད་ཕྱིར།།[223]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཡང་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་རྣམས་ནི་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པས་ན། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ངེས་པ་ཅན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན། མཐོ་རིས་འདོད་ན་མེ་ལ་སྦྱིན་སྲེག་བྱེད་དགོས། ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ཨགྣི་ཧོ་ཏྲི་ཛུ་ཧུ་ཡཱད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་ཐོས་པ་ན་ཚིག་དེ་མེ་ལ་སྦྱིན་སྲེག་སྦྱིན་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཁྱི་ཤ་ཟོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཚིག་དེའི་དོན་ནམ་ཡང་མིན་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི།

222 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཀློག ༢ ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༨
223 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཀློག ༣ ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༨

དཔྱོད་པ་བ་འགོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེས་ན་མཐོ་རིས་འདོད་མེ་ལ། །སྦྱིན་སྲེག་སྦྱིན་ཞེས་ཐོས་པ་ལས།།

ཁྱི་ཤ་ཟ་ཞེས་བྱ་བ་འདི། །དོན་མིན།[224]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། འདི་དག་གི་རྩོད་པ་རྩོད་ལན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དང་། རྣམ་ངེས། རྟོག་གེ་འབར་བ་རྒྱ་འགྲེལ་སོགས་སུ་འབྱུང་ངོ༌།།

ལུགས་འདིས་བདག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། བདག་ནི་ཡོད་དེ། ངོ་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སོགས་རིགས་པ་དུ་མ་བཀོད་ནས་དངོས་སུ་བདག་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་བརྒྱུད་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་འདོད་པའི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་གནོད་པར་འདོད་དོ། །ཚུལ་དེ་ནི་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། “དེས་ན་ངོ་ཤེས་པ་ཚད་མར་བསྒྲུབས་པ་དེས་ན། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་བཟུང་བའི་ངོ་ཤེས་པ་འདིས་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་རོ། །”[225] ཞེས་དང་། བཤད་ཚུལ་དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་།

རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་སྐྱེས་བུ་འདི། །ངོ་ཤེས་པ་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།།

རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །བདག་མེད་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནོད།།[226]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

224 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཀློག ༣༡༤ ཤོག ༡༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༩༤

225 གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་འགྲེལ་པ། ཀློག ༢༣༨ ཤོག ༥༡༢

226 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཀློག ༤ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༦

དེ་ལྟར་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྒྲུབ་ཅིང་ཚད་མ་དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་དུ་མ་དམ་འཆའ་བའི་རྒྱལ་དཔོག་པའམ་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།

༤ དཔྱོད་པ་བའི་ནང་ཚན་ཙ་ར་ཀ་པའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ།

ཙ་ར་ཀ་པའམ་སྨན་དཔྱད་པའི་འདོད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་སྨན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཙ་ར་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་དེས་དྲང་སྲོང་མེ་བཞིན་འཇུག་གིས་བརྩམས་པའི་སྨན་གཞུང་དག་པར་བྱས་པ་དེ་ལ་ཙ་ར་ཀའི་བསྡུ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། སྨན་གཞུང་དེར་ནད་བརྟག་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས་ལུགས་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁུངས་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་འདི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དུས་མཉམ་པར་དེང་དུས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་བཤད་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་སྨན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཁྲབ་འཇུག་ཉའི་ཚུལ་བཟུང་ནས་རིག་བྱེད་ཉམས་གསོ་མཛད་པའི་དུས་དེར་ཀླུ་ལྷག་མ་ཅན་གྱིས་མིའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ནད་སྣ་ཚོགས་ཞི་བའི་ཕྱིར་དྲང་སྲོང་ཞིག་གི་བུར་སྐྱེ་བ་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ཙ་ར་ཀ་ཡིན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཀྱང་འབྱུང་བ་སོགས་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པར་སྣང་།

ལུགས་འདིའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ནི་དཔྱོད་པ་བ་དང་འདྲ་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་བློ་ཡིས་དཔྱོད་པའི་གཞི་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཚད་མས་དམིགས་མ་དམིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སྤྱི་དང་འདྲ་ཞིང་། ཡུལ་ལ་དཔྱོད་ཚུལ་ལ་ཡང་། ༡ མངོན་སུམ་དང་། ༢ རྗེས་དཔག་དང་། ༣ ཡིད་ཆེས་དང་། ༤ རིགས་པ་སྡེ་བཞིའི་སྒོ་ནས་

དཔྱོད་ཚུལ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་ལས། "ཐམས་ཅད་ནི་ངེས་པར་རྣམ་པ་གཉིས་ཉིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པའོ། །དེ་དག་གིས་དཔྱད་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཡིད་ཆེས་པ་དང་། མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་དང་། རིགས་པ་ཞེས་སོ། །"227 ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

༡ དེ་ལ་མངོན་སུམ་ནི། རྟེན་བདག་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ། དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་རྣམས་ཐད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚེ་རང་ཡུལ་ལ་གསལ་བར་འཇུག་པའི་བློ་དེ་ནི། མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་ལས།

བདག་དང་དབང་པོ་ཡིད་དོན་རྣམས།།
ཡང་དག་ཐད་ལས་རབ་འཇུག་སྟེ།།
དེ་ཚེ་བློ་གང་རྣམ་གསལ་བ།།
དེ་ནི་མངོན་སུམ་ངེས་པར་བརྗོད།།228 ཅེས་བསྟན་པ་ལྟར་རོ།།

༢ རྗེས་དཔག་ནི། གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་དུ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་དེར་མེ་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་བློ་ལྟ་བུ་ནི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ལའང་དབྱེ་ན། འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་འདས་པའི་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི། དཔེར་ན། བུ་ཆགས་པ་ལས་སྔོན་པོ་མོ་གཉིས་སྦྱོར་བྱས་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུའི་རྟགས་ལས་མ་འོངས་པའི་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི། དཔེར་ན། ས་བོན་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ད་ལྟར་

227 ཐང་སྟོང་མེ་བཞིན་འཇུག་གིས་མཛད་ཅིང་ཙ་ར་ཀས་དག་པར་བྱས་པ། བོད་དང་པོ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༥༥ ཤློག ༡༢ སྨན་རམས་པ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། བསྟན་བཅོས་པ་བློ་བཟང་ནོར་བུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་། ལྷར་ཞ་བོད་ཀྱི་མཐོ་སློབ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་པར་སྐྲུན་བྱས་པ།

228 ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ། བོད་དང་པོ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༥༩ ཤློག ༢༠

མཐོང་བའི་དོན་གྱི་རྟགས་ལས་ད་ལྟའི་དོན་གྱི་བྱེ་བྲག་གཞན་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་དུ་བ་སྒོ་འཕྱུར་རེ་ཡོད་པ་མཐོང་བ་ལས་ལ་ཕར་རྒྱབ་ཀྱི་མི་སྣང་བའི་མེ་ད་ལྟར་བ་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་གསུམ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་ལས།

མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་དུས་གསུམ་གྱི། །རྣམ་པ་གསུམ་ནི་རྗེས་དཔག་བྱེད།།
དུ་བ་ཡིས་ནི་མེར་ཤེས་དང་། །སྦྲུམ་མ་མཐོང་ལས་འཁྲིག་པ་དང་།།
དེ་ལྟར་འདས་པ་ངེས་བྱས་ནས། །སོན་ལས་འབྲས་བུ་མ་འོངས་དང་།།[229]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།

༣ ཡིད་ཆེས་པ་ནི། རྟུལ་ཞུགས་བཅོམ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ནི། ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་ཡིན་ལ། དམ་པ་མིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་ནི། ཐེ་ཚོམ་དང་མ་བྲལ་ཞིང་རྟུལ་ཞུགས་མ་བཅོམ་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་མ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་ལས།

ཡིད་ཆེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན། །དེ་དག་ཚིག་ནི་ཐེ་ཚོམ་བྲལ།།
དེ་རྣམས་བདེན་པ་ཆེ་གྱུར་ཏེ། །གང་ཕྱིར་བདེན་མིན་རྟུལ་ཞུགས་ཟླས།།[230]

ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། དེས་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚིག་དེའི་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་ནི། སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

༤ རིགས་པ་ནི། སྟོན་ཀའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོང་བ་ནི་ཆུ་ལུད་དང་རྡོད་གཤེར་དང་རྨོ་ལས་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་དང་། མངལ་དུ་ཕྲུ་གུ་འཁོར་བ་

229 ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ། སོད་དང་པོ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༣༥༢ ཤློཀ ༣༡-༣༣
230 ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ། སོད་དང་པོ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༣༥༢ ཤློཀ ༡༩

ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུ་ནི། རིགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྟུ་བ་ལས།

ཆུ་དང་སྨོ་དང་ས་བོན་དང་།།
དུས་ཐྲད་པ་ལས་ལོ་ཐོག་བྱུང་།།
དེ་བཞིན་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལས།།
མངལ་ནི་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིགས།།[231]

ཞེས་གསལ་བར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། རིགས་པ་བཞིའི་ཐ་སྙད་འདོད་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡང་དོན་ལ་འདི་ནི་ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ལུགས་འདིར་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་གཞན་འདོད་ཚུལ་ནི། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "ཙ་ར་ཀ་ལ་སོགས་པ་ནི། རིགས་པ་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་། སྲིད་པ་དང་། ཞེས་གྲགས་པ་དང་། སྙམ་དུ་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཚད་མ་གཞན་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[232] ཞེས་པ་ལྟར། རིགས་པའི་ཚད་མ་དང་། མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་དང་། སྲིད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དང་། ཞེས་གྲགས་པའི་ཚད་མ་དང་། སྙམ་སེམས་པའི་ཚད་མ་བཅས་འདོད་དོ།།

དེ་དག་ལས། ༡ རིགས་པའི་ཚད་མ་ནི། ཆོས་དེ་དང་ཡོད་མེད་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེའི་འབྲས་བུར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱེའོ། །འདི་རྟོག་བཅས་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་མིན་ལ། དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ལ་དཔེ་མི་རྙེད་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མིན་ཟེར། དཔེ་མི་རྙེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆོས་དེ་

231 ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྟུ་པ། བོད་དང་པོ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༥༢ ཤློཀ ༢༣

232 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཕེ། ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༥༩

ཡོད་ན་དེ་ཡང་ཡོད་དགོས་པའི་ནང་ཚན་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་ལ། ནང་ཚན་དེ་ཉིད་དེའི་དཔེར་བསྟན་ན། དེ་ལའང་དེའི་ནང་ཚན་གཞན་ཞིག་དཔེར་བསྟན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་དཔེ་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ལས་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་དཔེ་བཙལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་གཞན་ཡིན་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་འདི་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨན་དཔྱད་པ་སྟེ་སྨན་པ་ལ་ཟེར་རོ། །[233] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

༢ མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་ནི། གཞི་དེ་དམིགས་པ་མེད་པས་དེ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ་དེ་ཡུལ་དུས་གང་དུ་ཡང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀའི་གང་ཡང་མིན་ཚུལ་སྔར་དང་འདྲ་བར་འདོད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དེ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པས་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་ཚད་མ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །"[234] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

233 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༨༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༡༥༥
234 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༨༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༡༥༥

༣ སྲིད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ནི། ཚོགས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ན། ཚོགས་པ་ཅན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། སྟོང་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ན་བརྒྱ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་མིན་པ་དང་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཡང་མིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་ལ་སྲིད་པའི་མཚན་ཉིད་ཚོགས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ན་ཚོགས་པ་ཅན་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྟོང་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ན་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཡང་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །"[235] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

༤ ཞེས་གྲགས་པའི་ཚད་མ་ནི། སྐྱ་བ་པོ་སྔ་མ་དག་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་གྲགས་པའི་ངག་རྒྱུན་ལས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱ་བ་པོས་ཤིང་ལྗོན་པ་འདི་ལ་གནོད་སྦྱིན་གནས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་གྲགས་པ་བརྒྱུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་གནས་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "གཞན་དག་གིས་ནི་ཞེས་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་དུ་འདོད་དེ། དེ་ལ་སྐྱ་བ་པོས་བསྟན་པའི་གྲགས་པ་བརྒྱུད་པ་ནི་ཞེས་གྲགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་ལྗོན་པ་འདི་ལ་གནོད་སྦྱིན་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །"[236] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

༥ སྙམ་སེམས་པའི་ཚད་མ་ནི། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་གིས་ད་ལྟ་བདག་གི་མིང་པོ་འོང་ངོ་སྙམ་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འོང་བ་ལྟ་

235 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། བརྟག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༨༩ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༡༥༢

236 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། བརྟག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༡༥༢

བྱུང་། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། “ཡུལ་དང་དུས་ངེས་པ་མེད་པར་གློ་བུར་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་སྨམ་དུ་ཤེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་གཞོན་ནུ་མ་དག་འདི་སྨམ་དུ་དེང་བདག་གི་མིང་པོ་འོང་ངོ་སྨམ་པ་ལ། དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འོངས་པར་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་ཚད་མ་ཡིན་នོ། །”237 ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ལུགས་འདིར་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་ལས།

ཕ་དང་མ་ལ་མི་འདྲ་བའི་རིགས་རྒྱུད་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་གནས་མཚུངས་པ་ལས་ཀྱང་མདོག་དང་། དབྱིབས་དང་། སྐད་ཀྱི་གདངས་དང་། སེམས་དང་། བློ་དང་། བསོད་ནམས་ཐ་དད་པ་དང་། རིགས་མཐོ་དམན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། འཁོར་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཚོ་བ་དང་། ཚེ་མི་མཉམ་པ་དང་།” ཞེས་པ་ནས། “གང་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་རྣམས་སུ་རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ནི་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་ཆུད་མི་འཛའ་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཞེས་བྱ་ཞིང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ལོ། །དེ་དེའི་འབྲས་བུ་འདི་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། འབྲས་བུ་ལས་ས་བོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དེ་ནི་རྗེས་དཔག་གོ །238

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཕ་མ་གཅིག་ལས་གཉིས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་སྐྱེ་བ་དང་། འགྲོ་བ་རིགས་མཐུན་ནའང་མདོག་དང་དབྱིབས་སོགས་མི་འདྲ་བ་དང་། ཚེ་འདིར་རྒྱུ་མ་བསྒྲུབས་པར་དོན་གྲུབ་པ་དང་། ཚེ་འདིར་གཞན་གྱིས་མ་བསླབས་ཀྱང་ནུ་ཞོ་འཐུང་བ་སོགས་ཤེས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་རྟགས་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེ་བ་

237 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། བརྟག་པ་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༨༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༡༥༢
238 ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ། བོད་དང་པོ། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༨༡ ཚན་པ། ༣༠

དང༌། ཚེ་སྔོན་ལ་ལས་འདྲ་བར་བྱས་ཀྱང་ཚེ་སླད་ལ་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་འབྱིན་པ་དང༌། བྱ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡིད་གསལ་ལ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་གསལ་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་པ་སོགས་ལ་རྒྱུ་ཞིག་ནི་ཡོད་དགོས་ལ་རྒྱུ་དེ་ཡང་དལྟ་འཕྲུལ་མ་ཉིད་དུ་ཆ་ཚང་བར་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པས་སྔོན་གྱི་དུས་ཤིག་ལ་རྒྱུ་དེའི་ཆ་ཤས་རེ་སྒྲུབ་པ་སྔོན་དུ་སོང་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད་པས། ད་ལྟ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་འདི་དག་གི་རྟགས་ལས་རྒྱུ་ལས་དང་དེ་གསོག་པའི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔོག་ཐུབ་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟར་སྨད་དཔྱད་ཙ་ར་ཀ་པའི་བསྡུ་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པའི་གཞུང་ལ་ཁུངས་བཙལ་ཏེ་ཙ་ར་ཀ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ལྔ་པ། རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

རིག་བྱེད་མཐའ་པ་རྣམས་ནི་སྔོན་གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་རིག་ཝེ་ད་སོགས་ཚད་མར་བྱས་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་དཔྱོད་པ་བ་དང་མཐུན་མོད། ཁྱད་པར་ནི་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཆེས་རྙིང་པ་རྣམས་ལས་བསྟན་པའི་སྔགས་དང་ཚིག་རྣམས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་བ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་རྣམས་རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མཐའ་མ་ཨུ་པ་ནི་ཥ་དའི་དོན་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པས། སྐབས་འགར་དཔྱོད་པ་བ་ལ་ཇ་མི་མཾ་ཤཱ་སྟེ་དཔྱོད་པ་བ་རྙིང་མ་དང་། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ལ་དཔྱོད་པ་བ་གསར་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

དེ་ཡང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལས། "སྔགས་དང་བྲམ་ཟེའི་བདག་ཉིད་དེ། རིག་བྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །"[239] ཞེས་པ་ལྟར། རིག་བྱེད་ལ་སྔགས་ཀྱི་རིག་བྱེད་དང་། བྲམ་ཟེའི་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ལྷ་དང་ལྷ་མོ་ཁྱད་པར་བ་ལ་བསྟོད་པའི་ཚིག་དང་དེ་དྲན་པར་བྱེད་པའི་ངག་རྣམས་ནི་སྔགས་ཀྱི་རིག་བྱེད་དང་། སྦྱིན་སྲེག་གི་ཚོ་ག་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་བྲམ་

239 མཧྲ་བླ་ཧླ་ཊླ་ཏ་མ་ཀོ་བེདཿ ཤླ་པ། ཤོག ༣༡

ཟེའི་རིག་བྱེད་དེ་བྲམ་ཟེ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ། རིག་བྱེད་དེ་གཉིས་ལས་སྔགས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལ། དྲང་སྲོང་རྒྱས་པས་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་གོང་དུ་དཔྱོད་པ་བའི་ཐད་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་སྲིད་སྲུང་། མཆོད་སྦྱིན། སྙན་ཚིག ངེས་བརྗོད་ཀྱི་རིག་བྱེད་བཅས་སྡེ་ཚན་བཞིར་ཕྱེ་བར་གྲགས་སོ། །རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཉིས་པ་བྲམ་ཟེ་ལས་བྱུང་བ་(བྲ་ཧྨ་ཎ)ཞེས་པའི་གཞུང་རྣམས་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ། གཞུང་ཚོགས་རྒྱ་ཆེ་བ་གསང་བ་པ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད་)ཞེས་པ་རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མཐའ་མའི་གཞུང་རྣམས་བྱུང་ལ། འདིའི་ནང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་གི་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་པས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཕལ་མོ་ཆེའི་སྤྱི་གཞུང་ལྟ་བུར་ཡང་གྲགས།

གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་སྔ་མ་རྣམས་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཁུངས་ཙམ་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་སྟོན་པའི་རང་གཞུང་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་གཞུང་གཙོ་བོ་ནི། རིག་བྱེད་མཐའ་མ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད)དང་། དཔལ་ནག་པོའི་གླུའམ་(བྷག་བད་གཱི་ཏཱ)ཁྱབ་འཇུག་གི་གླུ་ཞེས་པ་དང་། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྣ་ཚོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་མདོ་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཙན་གྱི་གཞུང་དྲང་སྲོང་རྒྱས་པས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཚངས་པའི་མདོའམ་བྲ་ཧྨ་སཱུ་ཏྲ་(རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་མདོ་སྟེ་བེ་དཱནྟ་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་)ཞེས་བྱ་བ་འདི་གསུམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གསུམ་ལ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་ཡུལ་གསུམ་(པྲ་སྠཱ་ན་ཏྲ་ཡཱི)ཞེས་བརྗོད་པར་མཛད་དོ།།

གཞུང་དེ་གསུམ་ལས་ཀྱང་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དངོས་ནི་ཚངས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རིག་

བྱེད་ཀྱི་མཐའ་མ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད)སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གཙོ་བོ་ཡིན་ཡང་ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པས། དེའི་རྗེས་འབྲང་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་དེའི་འགྲེལ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས་ཏེ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་དར་བ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ཧིནྡྷུའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀུང་གཙོ་བོར་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་ནས་བྱུང་བར་བཤད། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་ལ་འཁྲུལ་ཆེ་ཤོས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ལུགས་དེ་ཡིན་མོད། སློབ་དཔོན་སོ་སོའི་ཚང་པའི་མདོའི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་བརྒྱུད་པའང་ཐ་དད་པ་ཁ་ཤས་བྱུང་ངོ་།།

གཉིས་མེད་ཀྱི་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྟོད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད་དུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཅན་ཤཾ་ཀ་ར་ཙཱརྱས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་མོད། གྲུབ་མཐའི་དངོས་གཞི་དེའི་གོང་ནས་ཡོད་པ་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བའི་ལེའུ་ལོགས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་དཔོག་ཐུབ་ཤིང་། དེར་ཨུ་པ་ནི་ཥ་དའི་གསུང་རབ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཽ་ཊ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་གཞུང་ཡང་དངོས་སུ་དྲངས།[240] ཞེ་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ཉིད་བསྡུས་པར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བདག་གི་འདོད་ཚུལ་ལོགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། དབུ་མའི་རྒྱན་རང་འགྲེལ་དུ་གསང་བ་པའི་འདོད་པ་བཤད་སྐབས་གཽ་ཊ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་གཞུང་ཤློ་ཀ་ཁག་ཅིག་བཀོད་པ་སོགས་ལ་དཔགས་ན། སློབ་དཔོན་གཽ་ཊ་པ་ད་འདི་གཉིས་མེད་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲའི་གྲུབ་

240 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༣ ཤོག ༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༨༨ ལ་གསལ། ཇི་ལྟར་བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་གཅིག །རྫུལ་དང་དུ་བས་བསྒྲིབས་པ་ན། །ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་མ་ཡིན་ལྟར། །བདེ་སོགས་དེ་བཞིན་བདག་ལ་མིན། །ཞེས་པ་དེ་གཽ་ཊ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༥ པ་དང་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྣང་།

མཐའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དུ་འཇོག་དགོས་པར་མངོན། གཽ་ཌ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱིས་སུ་བྱུང་བ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ཅིང་། ཤཾ་ཀ་རཱ་ཙཱརྱས་ཁོང་ལ་བླ་མའི་བླ་མ་ཞེས་ཀྱང་འབོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་སྨད་ཅམ་དུ་བྱོན་པར་དེང་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོད་དཔག་བྱེད་པར་སྣང་།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

དེ་ལ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་པ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྟོང་པར་སྨྲ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་གོ །སྔོར་རིག་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚངས་པ་རིག་བྱེད་འཆད་པ་པོར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་འདིས་ཀྱང་ཚངས་པ་སོགས་རིག་བྱེད་སྟོན་པ་པོར་འདོད་ཅིང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དེ་ཚད་མར་འདོད་དོ།།

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། གསང་བ་པ་(ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད་)དང་།[241] རིག་བྱེད་མཐའ་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བ་གསར་མ་(ཨུཏྟ་ར་མཱི་མཱཾ་སཱ)དང་། ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྨྲ་བ་དང་། བྲམ་ཟེ་མཆོག་སྨྲ་དང་། སྐྱེས་བུ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་གསང་བ་པའི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ན་གསང་བ་པ།

241 དེང་དུས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་དང་གསང་བ་པ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མཁན་པོ་དུ་མས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་གྱི་གྲུབ་མཐར། (བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲིའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག གསུང་འབུམ། ཅ། ཤོག ༩༡-བ། བོད་འབྲས་སྤུངས་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་གི་ཕྱག་དཔེ་ནས་བཤུས་ཏེ། ༢༠༠༨ ལོར་བོད་དུ་པར་སྐྲུན་ཞུས།)"རིག་བྱེད་མཐར་ཕྱིན་གསང་བ་པ།" ཞེས་དེ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས།

རིག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པར་སྨྲ་བས་ན་རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ། དཔྱོད་པ་བ་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ཡིན་པས་ན་དཔྱོད་པ་བ་གསར་མ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྨྲ་བས་ན་གཉིས་མེད་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་བས་ན་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྨྲ་བ་དང་། བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁོ་བོ་མཆོག་ཅེས་སྨྲ་བས་ན་བྲམ་ཟེ་མཆོག་སྨྲ་བ་དང་། རིག་བྱེད་ནས་བཤད་པའི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་པུ་སྟོད་བཅུད་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུར་སྨྲ་བས་སྐྱེས་བུ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་དག་ནི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། “བདག་ཡོད་བྲམ་ཟེ་མཆོག་རྣམས་སོ། །”[242] ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་བཤད་སྦྱར་ལས། “བྲམ་ཟེ་རྣམས་ལས་ཁོ་བོ་ཅག་མཆོག་གོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་བྲམ་ཟེ་མཆོག་རྣམས་ཏེ།”[243] ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “རིག་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་སྟེ།”[244] ཞེས་དང་། ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། “སྐྱེས་བུ་[245]ནི། །འཇིག་རྟེན་རྒྱུར་ནི་རྟོག་[246]པར་བྱེད། །”[247] ཅེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

242 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༢༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༢
243 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༡༨
244 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༥༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༡༡
245 སྡེ་བསྟན་དུ་སྐྱེས་བུས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
246 སྡེ་བསྟན་དུ་རྟོགས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
247 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༧

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གི་འདོད་ཚུལ་ལ། འདིར་གཉིས་མེད་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བརྗོད་ན། དེ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲུབ་སྨྲ་བ་སྤྱིའི་ལུགས་ལྟར་གཞི་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད་མོད། ཨུ་པ་ནི་ཥ་དའི་ནང་། "ང་ནི་ཚངས་པའོ།།" (ཨ་ཧམ་བྲཧྨ་སྨི་) ཞེས་དང་། "དེ་ནི་ཁྱོད་དོ།།" (ཏཏྟ་བམ་ཨ་སི་) ཞེས་དང་། "བདག་འདི་ཚངས་པའོ།།" (ཨ་ཡམ་ཨཱཏྨ་བྲཧྨ་) ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་དོན་དམ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་གཅིག་པུ་བདེན་པ་ལས། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ཡང་གནས་སྐབས་བཞི་སྟེ། སད་པའི་གནས་སྐབས་དང་། རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་། གཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་བཞིའི་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་པའི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ། འདི་ནི་བདག་དམ་པ། ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་པའི་སྐབས་ཞེས་བྱ་ལ། གནས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་པའི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་མ་རིག་པའི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ལ། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདག་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ། གཉིས་མེད་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ལ་བདག་གམ་ཚངས་པ་དང་། སྐྱེས་བུ། དབང་ཕྱུག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་ལ། ཤུ་བ་ཉི་ཀ་དའི་གསུང་རབ་ཏུ་ཚངས་པ་དེ་བདེན་པ་དང་། ཤེས་པ། བདེ་བ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་བཤད་ཅིང་། བདག་དེ་ཡང་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་པ། བློའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྟ་འགྲེལ་དུ་གསང་བ་པའི་གཞུང་དྲངས་པ་ལས།

གཅིག་པུ་ཀུན་ཁྱབ་རྟག་པ་སྟེ། །ཚངས་མཆོག་འཆི་བ་མེད་པའི་གནས།།
རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་གོམས་བྱས་ན། །དེ་ནི་ཡང་སྲིད་ལེན་མི་འགྱུར།།
དེ་ནི་རྟག་པར་རྟོག་མེད་པ། །གང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་མི་འགྱུར།།
བློ་ནི་དབྱེ་བས་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས། །དེ་ལ་ཆིག་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད།།[248]

ཅེས་སོ།།

ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་བློ་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་དང་། མ་རིག་པས་བཅོས་པའི་སྒྱུ་མ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་འབྱུང་བར་འདོད། ཀུན་རྫོབ་རྫུན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་དག་པ་བའི་དངོས་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། གཟུང་བའི་དངོས་པོ་དང་དམིགས་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གཉིས་དང་བཅས་ཤིང་། དེ་གཉིས་བདེན་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་ཞླང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་སད་པའི་

248 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༨-༡༩ ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༨༨

གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོའམ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་བྱེར་བར་འདོད་དེ། གཽ་ཊ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས།

དངོས་པོ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ། །
གཉིས་ནི་འཇིག་རྟེན་པར་འདོད་དོ། །[249] ཞེས་སོ།།

གཟུང་བའི་དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་དམིགས་བྱེད་ཤེས་པ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོའམ་འཇིག་རྟེན་དག་པ་བའི་དངོས་པོ་ཞེས་བྱེར་བར་འདོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

དངོས་མེད་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ།།
འཇིག་རྟེན་དག་པར་འདོད་པ་ཡིན།།[250]

ཞེས་པའོ།།

གཟུང་བའི་དངོས་པོ་དང་ཡུལ་ཉེ་བར་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྣང་བ་གཉིས་ཀ་ཉུབ་ཅིང་མེད་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་གཉིད་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོའམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་བྱེར་བར་འདོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

དངོས་མེད་ཉེ་འཛིན་མེད་པ་ནི།།
འཇིག་རྟེན་འདས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།།[251]

ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲའི་གྲུབ་མཐའི་གཞན་ཆེ་བ་རྣམས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་

249 གཽ་ཊ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་བཞི་པ། ཤློཀ ༨༠
250 གཽ་ཊ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་བཞི་པ། ཤློཀ ༨༠
251 གཽ་ཊ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་བཞི་པ། ཤློཀ ༨༨

འཚོས་གཽ་ཌ་པཱ་དའི་གཞུང་བྲངས་པར་འདུ་ཆེ་བས་འདིར་འགོད་ན། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས།

གསང་བ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་ནི་བདག་དམ་པ་ནི་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་གོམས་པས་གཉུག་མ་དང་གཉུག་མ་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་བྲལ་ནས། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆག་ན་དེའི་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཆེན་པོར་འདུ་བ་བཞིན་དུ་སྲོག་ཀྱང་དེར་འདུ་ན། རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་དག་གིས་དེ་སྲོག་དང་ཡོན་ཏན་དང་འབྱུང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པར་རྣམ་པར་བརྟགས་སོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང་རྨི་ལམ་རྨིས་པ་བཞིན་དུ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྣང་ངོ་། །འདིར་སྨྲས་པ།

བུམ་པ་ལ་སོགས་ཞིག་པ་ན། །བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ།།
ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་འདུ་འགྱུར་བ། །དེ་བཞིན་སྲོག་ཀྱང་བདག་དེར་འདུ།།
གཟུགས་དང་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་བརྗོད། །དེ་དང་དེར་ནི་ཐ་དད་ཀྱང་།།
ནམ་མཁའ་ལ་ནི་ཐ་དད་མེད། །དེ་བཞིན་སྲོག་ཀྱང་ངེས་པ་ཡིན།།[252]
ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །ནམ་མཁའ་དྲི་མས་དྲི་ཅན་འགྱུར།།
དེ་བཞིན་མི་མཁས་རྣམས་ལ་ཡང་། །བདག་ནི་དྲི་མས་དྲི་ཅན་འགྱུར།།[253]

ཇི་ལྟར་སྨུན་ཁུང་མ་རྟོགས་ཏེ།།
ཐག་པ་སྦྲུལ་གྱི་རྒྱུན་ལ་སོགས།།
དངོས་པོ་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ལྟར།།

252 ཤློཀ་དང་པོ་དེ་གཉིས། གཽ་ཌ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣-༩
253 གཽ་ཌ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤློཀ ༨

དེ་བཞིན་བདག་ཀྱང་རྣམ་པར་བརྟགས།
ཇི་ལྟར་ཐག་པ་ངེས་རྟོགས་ན། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྡོག་འགྱུར་ཏེ།།
ཐག་པ་གཅིག་ཉིད་གཉིས་མིན་པ། །དེ་ལྟར་བདག་ཀྱང་ངེས་པ་ཡིན།།
སྲོག་ལ་སོགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི། །དངོས་པོ་དེ་དག་རྣམ་པར་བརྟགས།།
གང་གིས་དེ་དག་ཉིད་སྣོངས་པ། །དེ་ནི་ལྷ་དེའི་སྒྱུ་མ་ཡིན།།
སྲོག་ཏུ་རིགས་པས་སྲོག་ཅེས་བརྗོད།།
འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་དེ་རིགས་རྣམས།།
ཡོན་ཏན་རིགས་རྣམས་ཡོན་ཏན་སྨྲ།།
ཡང་དག་ཡིན་ཞེས་དེ་རིགས་རྣམས།།[254]
གཉིས་མེད་ཡིད་ནི་རྨི་ལམ་ན། །གཉིས་སུ་སྣང་སྟེ་ཐེ་ཚོམ་མེད།།
དེ་བཞིན་གཉིད་ཀྱིས་མ་ལོག་ཚེ། །གཉིས་མིན་གཉིས་སྣང་ཐེ་ཚོམ་མེད།།
རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུ་གང་ཅིའང་རུང་། །གཉིས་སུ་སྣང་བ་འདི་ཡིད་ཡིན།།
ཡིད་ནི་མེད་པར་གྱུར་པ་ན། །གཉིས་སུ་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
བདག་ནི་བདེན་པ་རྟོགས་གྱུར་པས། །དེ་ཚེ་ཀུན་ཏུ་མི་རྟོག་པ།།
དེ་ཚེ་ཡིད་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། །གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་འཛིན་མེད།།[255]

ཅེའོ། །བདག་རྟག་པར་ལྟ་བ་གཉིས་སུ་མེད་པར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྔར་སྒྲངས་ཟིན་ཏོ། །[256] ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་འབྱུང་།

གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དེ་དག་གིས་བདག་ནི་ནམ་མཁའ་

254 གཽ་ཌ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡༩-༢༠
255 གཽ་ཌ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༠-༣༣
256 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༤༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཤོག ༩༥༥

དང་འདྲ་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་རྣམས་ནི་རྫ་བུམ་ཐ་དད་པའི་ནང་གི་བར་སྣང་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། བུམ་པ་རྣམས་ཞིག་ན་བར་སྣང་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་ཐ་དད་པར་རྟོག་པའི་བློ་ནི་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་ལྟར། རྫ་བའི་འཁྲུལ་གཞི་གཉིས་མེད་དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཐ་དད་པའི་གཉིས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་སྐྱེ་བས། རྟག་པའི་བདག་དེ་ནི་སྟོད་བཅུད་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ན་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་ལྡོག་པ་བཞིན་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་འཁྲུལ་གཞི་འོད་གསལ་གྱི་བདག་དེ་ལས་མ་རིག་པས་བྱས་པར་རྟོགས་ན་གཉིས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་ལྡོག་ནས། གཟུང་འཛིན་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་ཏེ་མི་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་འབའ་ཞིག་དུ་གནས་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་གནད་རྣམས་སྟོན་ནོ།།

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་ལུགས་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམ་རིག་པ་དང་མཐུན་མོད། རྣམ་རིག་པ་དང་མི་འདྲ་བར་དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་དེ་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུ་དང་། ཆ་མེད་དུ་འདོད་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུང་འཛིན་ཏེ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པར་སྣང་ངོ།།

ཁ ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ལ། རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེར་དང་མཐུན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ལུགས་འདིས་རྟོག་མེད་ཅེས་པ་དོན་དངོས་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཚངས་པ་ལ་འཇོག་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་དག་པ། བྱ་བ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་མེད་པ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཙུག་མའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད།

དེ་ལྟ་ནའང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ཏེ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཚེ་དཔྱོད་པ་བ་ལྟར་ཚད་མ་ལ་དྲུག་ཏུ་འཇོག་སྟེ། ༡ མངོན་སུམ་དང་། ༢ རྗེས་དཔག ༣ དཔེ་ཉེར་འཇལ། ༤ སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ། ༥ དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། ༦ དངོས་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཅས་སོ། །[257] དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་གྲུབ་མཐའ་འདིས་ལུང་ངམ་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་གཙོ་བོར་བྱེད་དེ། དཔྱོད་པ་བ་བཞིན་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རྣམས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཚད་མར་འདོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། ཕྱིར་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་རྣམས་བདག་རྟག་པ་སྟེ་གཉིས་མེད་དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་ཚངས་པའི་ངོ་བོ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་གྲུབ་མཐའི་བཤད་པ་བྱེད་པས། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་བརྒྱལ་བརྟག་ལོ་རྒྱུས་ཁྲོད་དུ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པའི་མཛད་རྗེས་དེ་ཙམ་མེད་པ་ནི། ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཕྱོགས་

257 གོང་དུ་དཔྱོད་པ་བའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་དྲུག་གི་ངོས་འཛིན་བཤད་པ་ལ་གཟིགས།

སྔིའི་ཚད་མ་རིག་པའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་ནང་དུ་ཏ་ལམ་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུས་ཀྱང་དཔོག་ནུས། གང་ལྟར་ཡང་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་དག་པ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྟེ་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གང་གིས་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་འཇོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གནས་སྐབས་དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་སྐབས་འདིར་ཤེས་བྱ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལའང་ཤེས་རབ་གསུམ་ལས་ཕྱིའི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་པ་རྟོགས་པའི་ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་ཤེས་རབ་དང་། ནང་གི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ནི། གཟུང་བ་མེད་ཅིང་འཛིན་པ་ལ་བདེན་པར་རྟོག་པའི་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་སྟུག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀའི་སྣང་བ་ནུབ་ཅིང་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་འཁོར་འདས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་དང་གཞི་དང་བདག་ཏུ་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་རང་རིག་པ་ཞེས་པ་རང་གིས་རང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇལ་བ་ལ་མི་བྱ་ཞིང་། རང་ཉིད་རིག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་གོ་དགོས།

ག ཞར་བྱུང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ཤན་ཞུགས་ཚུལ།

སྲྀི་ར་གསང་བ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་རིག་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་མ་ཨུ་པ་ནི་ཥ་དའི་དགོངས་དོན་ནག་པོའི་གླུ་དང་ལྷག་པར་ཚངས་པའི་མདོས་བཀྲལ་བ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བྱུང་བ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་ནའང་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་སྔོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ཤན་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན། འདིའི་ལུགས་ལ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མའི་ཆོས་འཁྲུལ་སྣང་འབྱུང་ཚུལ་དང་། བདག་ཚངས་པའི་ངོ་བོ་ཚུལ་བཞིན་ཤེས་པ་ན་གཉིས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་

མཐའ་དག་ལོག་སྟེ་རིག་པ་རྟོག་མེད་འབའ་ཞིག་ལུས་པར་བཤད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་པས་རང་བཞིན་ལས་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་བྱུང་བ་དང་། ནམ་ཞིག་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུས་ཚུལ་དེ་ཤེས་པ་ན་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཁ་སྐྱེངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡལ་ནས་བདག་ཤེས་རིག་ཡུལ་མེད་འབའ་ཞིག་གནས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འདྲ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་གསང་བ་པའི་སློབ་དཔོན་གཽ་ཌ་པཱ་དས་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལ་འགྲེལ་པ་བརྩམས་པར་བཤད་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་དེ་གཉིས་མཐུན་ཚབས་ཆེ་བ་རགས་ཙམ་དཔོག་ནུས། གྲུབ་མཐའ་འདིས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ལུང་ངམ་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཚུལ་ནི་སྤྱོད་དཔྱོད་པ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་གོང་དུ་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།།

རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་མདོ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་གཉིས་སྣང་གི་འཁྲུལ་པ་བྱུང་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་རིག་པས་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་རྫུན་པའི་དཔེས་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱང་རྫུན་པར་བསྒྲུབས་ཏེ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་པ་དང་། གཞི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་གཉིས་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་བཅས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་རྣམས་དང་འདྲ་བར་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་ལུགས་འདིར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་དག་པ་བའི་དངོས་པོ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པར་སྣང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་གིས་གྲུབ་མཐའ་འདིར་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ས་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། འདིའི་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་མཐོང་ལ། ལུགས་འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད

པར་སྒྲུབ་པ་ན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐའ་གཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འདྲ་བ་ཞིག་བཀོད་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། གཽ་ཌ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས།

བདག་ཀྱང་མ་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན། །བདེན་པའང་མ་ཡིན་མི་བདེན་མིན།།

གང་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མི་ཤེས། །བཞི་པ་ཀུན་ཏུ་མཐོང་བ་པོ།།[258]

ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་སྒྱུ་མའི་དཔེ་དང་ཐག་པ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་དཔེ་འགོད་ཚུལ་སོགས་ལའང་དབུ་མ་པའི་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་ཤན་ཞུགས་ཡོད་པར་མཐོང་།[259] དེ་ལྟ་ནའང་ལུགས་འདིས་གཉིས་མེད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྟག་པ་དང་། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། གཅིག་པུར་འདོད་པས་རྣམ་རིག་པའི་ཀུན་གཞི་དང་མི་འདྲ་ལ། དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་ཤེས་དེ་རྟག་པའི་བདག་ཏུ་འདོད་པས་གྲུབ་མཐའ་འདི་མུ་སྟེགས་བདག་སྨྲའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་འདོད་ལ། ལུགས་འདིས་ཀུན་རྫོབ་རྫུན་པའི་ཆོས་རྣམས་འདོད་ཚུལ་དེ་དང་ཕྱོགས་འདྲ་མོད། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་སྨྲ་བས་བདེན་དངོས་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་

258 གཽ་ཌ་པ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡༣ འདིའི་བཞི་པ་ཞེས་པ་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་མེད་དོན་དམ་པ་དེར་གོ་དགོས།

259 སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་ཡང་རིག་བྱེད་མཐའ་པ་འགོག་སྐབས། (སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༧༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༦༥(༢) "གལ་ཏེ་ཁྱོད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདུད་རྩི་འདི་ལ་དགའ་བར་བྱེད་ན་དེ་ལྟ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཟ་བ་པོ་ཉིད་དུ་རྟེན་མེད་པར་བརྟན་པའི་འཛིན་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བའི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་འདི་ངེས་པར་ཐོང་ཤིག" ཅེས་བསྐུལ་བ་དང་། དེ་ལ་ཕ་རོལ་པོས། "གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་བདག་དང་ཁྱེད་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གཉིས་འདྲ་བར་གྱུར་ན་དེས་ཁྱེད་དང་བདག་ཅག་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།" ཞེས་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་དང་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཚུལ་གསུངས་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་གསང་བ་པས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་པར་འཛོག་ཚུལ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཡོད་པར་དཔོག་ནུས།

འདོད་པར་སྣང་ངོ་།།[260]

གང་ལྟར་ཕྱིས་སུ་ཤཾ་ཀ་རཱ་ཙཪྻ་བྱ་བའི་རིག་བྱེད་གསང་བ་པའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཅན་དེའི་ཤན་ཤུགས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་འདོད་ཚུལ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད། སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་ཚུལ་རྣམས་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་དུ་བཞུགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྟོག་གེ་འབར་བ་རྩ་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་སོགས་སུ་མི་གསལ་བས། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་སུ་མི་གསལ། སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་བྲཧྨ་སཱུ་ཏྲ་སྟེ་བྲམ་ཟེའི་མདོའི་བཤད་པ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་དང་། རིག་བྱེད་མཐའ་མ་ཨུ་པ་ནི་ཥ་དའི་གཞུང་བྲྀ་ཧ་དཱ་ར་ཎྱ་དང་། ཀཻཊླི་ཡ་དང་། ཨཻ་ཏ་རེ་ཡ་དང་། ཚཱནྡོ་གྱ་དང་། མུཎྜ་ཀ་དང་། བྲ་ཤན་བཅས་སོ་སོའི་བཤད་པ་དང་། དེའི་སྙིང་དུ་སྨྲ་ཏ་སྲི་སྟེ་མན་ངག་གི་སྙིང་པོ་དང་། ནག་པོའི་གླུའི་འགྲེལ་པ་བཅས་བརྩམས་པ་དུས་དེང་གི་བར་དུ་འང་དར་ཁྱབ་ཆེ་བར་གནས། སྤྱིར་སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་ནི་གཽ་ཌ་པཱ་ད་དང་མཐུན་མོད། རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གསར་བཏོད་ཀྱང་གང་འཚམས་ཤིག་ཡོད་པར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་འདིས་ཚངས་པ་ལ་ནི་རྒུ་ཎ་བྲཧྨ་སྟེ་ཡོན་ཏན་དང་བྲལ་བའི་ཚངས་པ་དང་། ས་གུ་ཎ་བྲཧྨ་སྟེ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཚངས་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དང་པོ་ནི་དོན་དམ་དངོས་གནས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། བྱ་བ་མེད་

260 སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་འང་མཐའ་སྔོམ་གྱི་ཚུལ་དུ། (སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༧༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག (༩༨༨) སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་བཞིན་དབུ་མ་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དང་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་ཡོད་དེ། "འདི་ལྟར་ཕ་རོལ་མུ་སྟེགས་བྱེད་པ་བདག་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཉི་ཚེ་བ་ཁོ་ནའི་སྟོང་པ་ཉིད་བརྗོད་དེ།" ཞེས་གསུངས།

པ། ཡུལ་མ་ཡིན་པ། ཡུལ་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་འཁོར་འདས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོའི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ༥ཱ་ཀ་རཱ་ཙརྱ་དགུང་གྲངས་སོ་གཉིས་ལས་མ་བཞུགས་པར་གྲགས་ནའང་། འདིའི་གཞུང་དུ་མ་རིག་པས་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་འཁྲུལ་པ་སྒྱུ་མའི་འཇིག་རྟེན་གྲུབ་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། གསང་བ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་སོགས་གསང་བ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྤེལ་བ་ལ་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་གོ།

དུས་ཕྱིས་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་རཱ་མ་ནུ་ཛ་བྱ་བས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་སྟེ། གཉིས་མེད་སྨྲ་བས་ཚངས་པར་འདོད་པའི་བདག་ཆེན་པོའམ་ཁྱབ་འཇུག་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་དང་། གང་ཟག་སོ་སོའི་བདག་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་གནས་ནའང་། སྐྱེས་བུའི་བདག་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ལ་བདག་ཆེན་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཏན་ལ་ཕབ། དེའི་རྗེས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་མ་དྷྭ་ཡིས་གཉིས་མེད་སྨྲ་བ་དོར་ནས་གཉིས་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་སྟེ། མཐར་ཐུག་གི་བདག་གམ་ཁྱབ་འཇུག་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱེ་བྲག་པའི་བདག་གཉིས་རྟག་པར་མཚུངས་མོད་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་བཤད་དེ། རིམ་གྱིས་རིག་བྱེད་མཐའ་བ་ལ་ནང་གསེས་གཉིས་མེད་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གཉིས་མེད་སྨྲ་བ་དང་། གཉིས་སྨྲ་བ་བཅས་གསུམ་དུ་གནས་སོ།།

དེ་ལྟར་རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་བྱུང་བ་དང་དེའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཚོན་ཙམ་ཞིག་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

དྲུག་པ། རྒྱལ་བ་པའམ་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

ལུགས་འདིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་ཚད་མར་མི་འཛིན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་པོ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་འདྲ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གྲུབ་མཐའི་བཞེད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་ཤིག་འཆད་པ་ལ། ལུགས་འདིའི་སྟོན་པ་དང་ལྟ་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་དང་། གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྤྲ་དོན། འདོད་ཚུལ་བཤད་པ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ཐོག་མར་འབྱེད་པའི་སྟོན་པ་ནི་གཅེར་བུ་པ་རང་གི་གཞུང་དུ་ཐུབ་པ་ཁྱུ་མཆོག་ལྷ་(རི་ཥ་བྷ་དེ་ཝ)ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་རྒྱལ་བ་དམ་པ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་པར་བཤད། སྟོན་པ་འདི་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གསུང་སྲོལ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་ཁམས་སུ་ཚེ་ལོ་མར་འགྲིབ་ལ་སྐྱེ་ཚན་དྲུག་ཡོད་པའི་བཞི་པ་དུཿཥ་མ་སུ་ཥ་མ་ཞེས་པའི་དུས་སུ་སྟོན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་བྱོན་པར་གྲགས་པའི་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་པར་བཞེད། སྟོན་པ་ཉེར་བཞི་པ་ནི་རྒྱལ་བའམ་དཔའ་བོ་ཆེན་པོ་(མ་ཧཱ་ཝཱི་ར)ཡིན་པར་འདོད།[261]

སྟོན་པ་ཐ་མ་འདིའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ནི། གཞོན་ནུའི་དུས་ཀྱི་མཚན་ལ་འཕེལ་བའམ་(ཛྙཱ་སྣུ་ཏ)སྟོང་རིས་ཟེར་ཞིང་། གཅེར་བུ་(གྲནྠ)དང་། གཅེར་བུ་

261 སུ་ནི་ཤྲི་བྲམ་ཟ་ས་གར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་བ་པའི་ཆོས་དང་ལྟ་གྲུབ། ཤོག་གྲངས། ༩༠ དང་། ཡང་། ཛ་ག་དྷི་ཤ་ཙནྡྲ་མི་ཤྲ་གྱི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ། ཤོག་གྲངས། ༢༡༠ ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༦༩

པ་གཉེན་གྱི་བུ་(རྙོ་ཧི་ཕུ་ཏྲ)སོགས་ཀྱང་ཁོང་གི་མཚན་ཡིན་པར་གྲགས། འདིའི་འཁྲུངས་ཡུལ་ནི། རྒྱ་གར་ཡངས་པ་ཅན་(ཝཻ་ཤཱ་ལ)གྱི་ཀུཾ་ཊའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡིན་ལ། ཡབ་རྒྱལ་རིགས་རྙོ་ཧི་ཀ་དང་། ཡུམ་ཏྲི་ཤཱ་ལ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་སྐུ་འཁྲུངས། ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་རིང་དཀའ་བ་སྤྱད། བེ་ཏླར་གྱི་ཧིམྦྷཀ་གྲོང་གི་ཚུ་བོ་ནི་ཧྲ་ཀུ་ལྤའི་འགྲམ་དུ་གཅིག་པུར་གནས་ནས་ལམ་བསྒོམས་པས་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྙེད་ཅིང་། དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་བཞེས་པའི་ཚེ་སྐུ་གཤེགས་པར་བཤད་ཅིང་།[262] སྟོན་པ་འདི་ནང་པའི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལས་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་སྔོན་ཙམ་ལ་འཁྲུངས་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་ལོ་སོ་ལྔའི་སྔོན་ཙམ་ལ་འཁྲུངས་པར་བཤད་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྣང་ངོ་།།

རྒྱལ་བ་པའི་གསུང་རབ་ནི། ཐོག་མར་སྟོད་ལྡན་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྔན་ནས་སྔན་དུ་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་(ཨཱ་ག་མ)ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཕྱིས་སུ་དེ་ལས་གྱེས་པའི་ཡན་ལག་ལ་འཇུག་པ་(ཨཾ་ག་པྲ་ཝི་ཥྚ)ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཡན་ལག་ཕྱི་མ་(ཨཾ་ག་བཱ་ཧྱ)ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཏེ་གཞུང་ཚན་གཉིས་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་དམ་པས་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་སླར་ཡང་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ལས་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན་དང་། གོས་དཀར་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དུ་མ་དར་བར་སྣང་། དེ་ལས་ཡན་ལག་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ནི། སྟོན་པ་ཁྱུ་མཆོག་ལྷས་གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས་སྟོན་པ་དེའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡི་གེར་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཅིང་། འདི་ལ་ཡན་

262 སུ་ནི་ཤྲི་པྲ་མ་ཏ་ས་གར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་བ་པའི་ཆོས་དང་ལྟ་གྲུབ། ཤོག་གྲངས། ༩༠ དང་། ཡང་། ཇ་ག་དྷི་ཤ་ཙནྡྲ་མི་ཤྲ་གྱི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ། ཤོག་གྲངས། ༣༧༠

ལག་བཅུ་གཉིས་པའམ་གྲངས་ལྡན་གྱི་སྡེ་སྣོད་(ཀ་ཊི་པི་ཊ་ཀ)ཅེས་ཀྱང་བྱ། གཅེར་བུ་པའི་གསུང་རབ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་སོགས་ནི་ལུགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། འདིར་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་ལུགས་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ངོས་གཟུང་བར་བྱའོ།།

དེ་ཡང་དེང་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོའམ་གཉིས་པའི་སྟོད་དུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཀུནྡ་ཞེས་བྱ་བས་པཉྩ་ཨསྟི་ཀཱ་ཡ་ས་ར་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕུང་པོའི་ཆོས་ལྔའི་སྙིང་པོ་ཞེས་པའི་གཞུང་བརྩམས་ལ། དེའི་རྗེས་ཙམ་དུ་སློབ་དཔོན་ཨུ་མཱ་སྭཱ་ཏིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་པ་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བདུན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་དེ་བརྩམས་ཤིང་། དེའི་འགྲེལ་པ་གཙིགས་ཆེ་ཤོས་ནི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་ཕེབས་པའི་སློབ་དཔོན་པུཛྱ་པ་དས་བརྩམས་པ་སརྦ་ཨརྠ་སིདྡྷི་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་འདི་ལེ་ཚན་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ཡོད་ཅིང་ཕྱིས་ཀྱི་གཅེར་བུ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚད་མར་འཛིན་པར་སྣང་། གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་ལུགས་འདིའི་སློབ་དཔོན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཨཔྟ་མི་མཱཾ་སཱ་ཞེས་པ་བརྩམས། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་ལུགས་འདིའི་ཚད་མ་པ་ཨེ་ཀ་ལང་ཀས་ཚད་མ་བསྡུས་པ་དང་། རིགས་པ་རྣམ་ངེས་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་སིདྡྷ་སེ་ན་དི་ཝ་ཀཱ་རས་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སནྨ་ཏི་སུ་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་བརྩམས་པ་དང་ཁྱབ་

ཆེ་བ་བྱུང་། ཕྱིས་སུ་ལུགས་འདིའི་ཚད་མ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་མལླ་ཝ་དི་ན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེས་རིགས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཤིང་དེར་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མའི་གཞུང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་དཔྱད་པ་བྱས་ཡོད་པར་གྲགས། མདོར་ན་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ཙམ་གྱི་རིང་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའ་སྤེལ་བའི་སློབ་དཔོན་རིམ་གྱིས་ཐེབས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་སོགས་ནི་རྒྱས་པར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྙིང་དོན།

གཅེར་བུ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་དམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང་དེ་ཉིད་བདུན་དང་རྗས་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་གོ །གཅེར་བུ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། གཅེར་བུ་པ་དང་། གོས་མེད་པ། ཐལ་བ་པ། རྒྱལ་བ་པ། ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན། མཆོད་འོས་པ། འཇེམ་མེད་པ། ཟད་བྱེད་པ། དཀའ་ཐུབ་པ། འཚོ་བ་པ། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་རྣམས་སོ།།

དེ་དག་གི་སྒྲ་བཤད་ནི། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེར་བུར་དཀའ་ཐུབ་སྤྱད་ན་གྲོལ་བར་འདོད་པས་གཅེར་བུ་པ་དང་། གོས་དང་བྲལ་བས་གོས་མེད་པ། ལུས་ལ་ཐལ་བ་བྱུགས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་པས་ཐལ་བ་པ། རྒྱལ་བ་དམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་རྒྱལ་བ་པ། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་གོས་སུ་སྨྲ་བས་ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན། དྲང་སྲོང་མཆོད་འོས་སྟོན་

པར་འཛིན་པས་མཆོད་འོས་པ། གཅེར་བུ་ལ་ངོ་ཚར་མི་འཛིན་པས་འཛེམ་མེད་པ། ཉིན་རེར་རང་གི་སྐྲ་བྱི་བར་བྱས་པ་དང་ལས་ཟད་པར་བྱས་པ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་ཟད་བྱེད་པ། ཟས་བཅད་པ་དང་མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་དཀའ་ཐུབ་པ། ལུས་འཚོ་བ་ཙམ་ལས་ཡོ་བྱད་གཞན་མི་འཛིན་པས་འཚོ་བ་པ། ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་བསོད་སྙོམས་བྱེད་པར་འགྲོ་བས་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱའོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་བདུན།

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ནི། ལུགས་འདིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདུན་འདོད་དེ། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གསུམ་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་ལུགས་འདིའི་སློབ་དཔོན་ཨུ་མཱ་སྭཱ་ཏིས་མཛད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ་ལས།

སྲོག་དང་སྲོག་མིན་ཟག་པ་འཆིང་བ་དང་།།
སྡོམ་པ་ངེས་རྒ་ཐར་པ་དེ་ཉིད་རྣམས།།[263]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ སྲོག་དང་། ༢ སྲོག་མིན། ༣ ཟག་པ། ༤ འཆིང་བ། ༥ སྡོམ་པ། ༦ ངེས་པར་ཟད་པའམ་རྒ་བ། ༧ ཐར་པ་སྟེ་བདུན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདུན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐར་པ་དེ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་དེ་དག

263 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ། ལེའུ་དང་པོ། མདོ་གྲངས ༤ ཤོག ༡༡༡

གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་དགོས་པས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་ཟེར་བར་འདོད་དོ།།

ཡང་ན་གཅེར་བུ་པའི་འདོད་ཚུལ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དགུའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་བྱ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་སྐབས་སུ། "སྲོག་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅེར་བུ་པ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་ཚིག་གི་དོན་དགུ་སྟེ། སྲོག་དང་། ཟག་པ་དང་། སྡོམ་པ་དང་། ངེས་པར་རྒ་བ་དང་། འཆིང་བ་དང་། ལས་དང་། སྡིག་པ་དང་། བསོད་ནམས་དང་། ཐར་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ །"[264] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། སྔར་ཀྱི་ཚིག་དོན་བདུན་གྱི་སྟེང་། སྡིག་པ་དང་། བསོད་ནམས་གཉིས་བསྣན་ལ། བདུན་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ་སྡིག་པ་དང་བསོད་ནམས་གཉིས་ཟག་པ་དང་འཆིང་བ་གང་རུང་གི་ནང་དུ་འདུ་བས། ཚིག་དོན་གྱི་གྲངས་དགུ་དང་བདུན་གཉིས་ནི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་གྱི་སྡོམ་དུའང་།

སྐར་མའི་བསྟན་བཅོས་རབ་མཁས་པ།།
དགེ་སྦྱོང་གཅེར་བུ་ཚད་མ་གསུམ།།
བདག་ནི་ལུས་ཚད་ཤེས་པ་སྟེ།།
ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དགུར་བརྟགས།།[265]

ཞེས་བྱུང་ངོ་།།

264 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ཤོག ༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༢༢

265 གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག གསུང་འབུམ། ཅ། ཤོག ༥༧-ན། བོད་འབྲས་སྤུངས་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་གི་ཕྱག་དཔེ་ནས་བཤུས་བྲིས་ཏེ། ༢༠༠༦ ལོར་བོད་ནང་པར་དུ་བསྐྲུན།

དེ་དག་ལས། ༧ སྲོག་(ཛཱི་ཝ)ཅེས་པ་ནི། ལས་དང་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་བདག་ཅེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཤེས་པ་དང་མཐོང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཚད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ངོ་བོ་རྟག་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་མི་རྟག་པས་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུའང་བཤད་དེ་ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས།

གཅེར་བུས་ལུས་ཀྱི་ཚད་བཞིན་དུ། །སྲོག་ནི་ཞུམ་དང་རྒྱས་པར་སྨྲ།།[266]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྲོག་དང་། སྲོག་ལྡན། བདག སེམས་ཅན་རྣམས་ལུགས་འདི་ལ་ཕལ་ཆེར་དོན་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་འདོད་པར་སྣང་ཡང་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་གོ་བ་མི་འདྲ་བ་ལེན་དགོས་པའང་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བུའི་སྲོག་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "དེ་ལ་སྲོག་ནི་སྲོག་ཅན་གྱི་སྡེ་ཚན་དགུ་སྟེ། ས་དང་། ཆུ་དང་། ཤིང་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། སྲིན་བུ་དང་། གྲོག་མ་དང་། བུང་བ་དང་། མི་ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ །"[267] ཞེས་སྲོག་ཅན་སྡེ་ཚན་དགུར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༢ སྲོག་མིན་(ཨ་ཛཱི་ཝ)ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བ་དང་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་དང་བྲལ་བའི་རྫས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གང་ཟག་དང་། འཆིང་བ་དང་། ཆོས་དང་། ཆོས་མིན་དང་། དུས་ཏེ་ལྔ་ཡོད། དེ་རྣམས་ལ་སྲོག་མིན་གྱི་རྫས་ལྔ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དེ། དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་སྲོག་བསྣན་པས་གཅེར་བུ་པས་འདོད་པའི་རྫས་དྲུག་ཅེས་པར་འགྱུར་བས། སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྣམས་

266 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤློཀ ༩༨ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧ ཤོག ༢
267 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༢༣

གཞམ་དུ་རྫས་དྲུག་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

༣ ཟག་པ་(ཤུ་ཀླ)ཞེས་པ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཟག་པ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཏེ་ཟག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[268] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྲོག་དང་སྲོག་མེད་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུའམ་དེ་དག་གི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱོན་དང་། ཉོན་མོངས་དང་། འཁོར་བར་ཟག་པར་བྱེད་པས་ན་ཟག་པ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བདེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དགེ་བའི་ལས་བཅུ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་བཅུ་ཡོད།

༤ འཆིང་བ་(བཾ་ཧྣ)ཞེས་པ་ནི། བདག་དང་ཟག་པའི་ལས་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འདྲེས་ཏེ་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྫས་སམ། ཡང་ན་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "འཆིང་བ་ནི། ངེས་པར་སྨྲ་བ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བའོ། །"[269] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉེས་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ལས་ཀྱི་ནང་དུ་ཚུད་ནས་སོ་སོར་དབྱེ་མི་ནུས་པས་ན་འཆིང་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་འདོད་ལ། དེའི་དབྱེ་བ་བཞི་ལས། ༡ རང་བཞིན་གྱི་འཆིང་བ་ནི། ལས་སོ་སོར་རང་བཞིན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས། ལས་འགའ་ཞིག་གིས་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་འགོག་པ་དང་འགའ་ཞིག་གིས་ཡོན་ཏན་འགོག་པ་ལྟ་བུའོ། ། ༢ གནས་པའི་འཆིང་བ་ནི། ལས་དེ་རྣམས་དུས་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོན་ཏན་སོགས་འགོག་པའོ། །༣ ཉེ་བའི་དབྱེ་བས་འཆིང་བ་ནི། ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཆེ་ཆུང་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བས་འཆིང་

268 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༣༩
269 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༣༩

ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་དེའོ། །༤ ཡུལ་ཕྱོགས་རེ་བས་འཆིང་བ་ནི། འཆིང་བྱེད་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་གོ་རིམ་ལ་བྱའོ།།

༥ སྡོམ་པ་(ཤཾ་ཐ་ར)ཞེས་པ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "སྡོམ་པ་ནི། ཟག་པ་འགོག་པ་ཉིད་དེ་ལས་སར་པ་མི་སོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[270] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགེ་མི་དགེ་ལ་སོགས་པའི་ཟག་པ་རྣམས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་ཟག་པ་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་དྲུག་ལས། ༡ སྡུང་བས་(ཀུཎྜི)འགོག་ཚུལ་ནི། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ངན་པ་ལས་སྡུང་བར་བྱེད་པའོ། །༢ ལེགས་པར་སྤྱོད་པས་(ས་མི་ཧི)འགོག་ཚུལ་ནི། ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་ལམ་ཚུལ་མཐུན་དུ་སྤྱོད་པའོ། །༣ ཆོས་ཀྱིས་འགོག་ཚུལ་ནི། བཟོད་པ་དང་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་དྲང་བདེན་སོགས་ཆོས་བཅུ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའོ། །༤ རྗེས་སུ་ལྟ་བས་འགོག་ཚུལ་ནི། ལུས་མི་གཙང་བར་ལྟ་བ་དང་ཡང་ཡང་སེམས་པ་སོགས་སུ་རྗེས་སུ་ལྟ་བའོ། །༥ ཡོངས་སུ་གདུང་བ་སྐྱེད་པས་(པ་རི་ཁ྄་ཎ་ཛ་ཡ)འགོག་ཚུལ་ནི། ཟག་པ་ཟད་པའི་ཆེད་དུ་ལྟོགས་པ་དང་སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་ཉེར་གཉིས་སོགས་བསྟེན་པའོ། །༦ སྤྱོད་ལམ་གྱིས་འགོག་ཚུལ་ནི། བདག་དེ་དག་པའི་ཞིང་ལ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་སོགས་བསྟེན་པའོ།།

༦ ངེས་པར་ཟད་པའམ་ནག་བ་(ཉིརྫ་ཛྙ)ཞེས་པ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ངེས་པར་ནག་བ་ནི། སྡོམ་པ་དེ་ཉིད་དང་ཟས་མི་ཟ་བ་དང་སྐོམ་མི་འཐུང་བ་དང་བསམ་གཏན་དང་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་བཅས་པས་སྔོན་ཉེ་བར་བསགས་པའི་ལས་ངེས་པར་ནགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཟད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

270 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༢༩

རོ། །"[271] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཟས་མི་ཟ་བ་དང་སྐོམ་མི་འཐུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ལམ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་དང་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པའམ་སྦྱོར་བསགས་པའི་ལས་ཕྱོགས་རེ་བ་ཟད་པ་ཞིག་གོ །འདི་ལ་ཐར་པའི་རྒྱུ་དང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བར་འདོད་དོ།།

༨ ཐར་པ་(མོཀྵ)ཞེས་པ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཐར་པ་ནི་ལས་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་ན་འདུག་པའི་གནས་འཇིག་རྟེན་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྲོ་བ་སྟེ།"[272] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྡོམ་པ་དང་། ངེས་པར་ཟད་པ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པ། ཡང་དག་པའི་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལས་དང་འཆིང་བ་སོགས་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ཁ རྫས་དྲུག་གམ་ལྔའི་རྣམ་གཞག

ལུགས་འདིས་གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཚིག་གི་དོན་བདུན་པོ་དེ་དག་རྫས་དྲུག་ཏུའང་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ཅིང་། ༡ དེ་ཡང་སྲོག་གི་རྫས་དང་། ༢ སྲོག་མིན་གྱི་རྫས་གང་ཟག་གམ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫས་དང་། ༣ འགྲོ་འོང་གི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྫས་དང་། ༤ གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་རྫས་དང་། ༥ ནམ་མཁའ་དང་། ༦ དུས་བཅས་སོ། ། ༡ དེ་ལ་སྲོག་གི་ངོ་བོ་ནི་གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ལ། ༢ གང་ཟག་(པུདྒལ)གི་རྫས་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་རྫས་ཤིག་སྟེ། ཨུ་མ་སྭ་ཏིས་བརྩམས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་

271 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༤༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༣༩

272 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༤༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༣༩

ཀྱི་མདོ་ལས། “རིག་བྱ་དང་རོ་དང་དྲི་དང་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ་ནི་གང་ཟག་གོ །”[273] ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་སམ་བེམ་པོའི་རྫས་ལ་ཟེར། སྐབ་བཤད་ནི། གང་བ་དང་ཟག་པ་སྟེ་ཉམས་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ། དེས་ན་ལུགས་འདིར་གང་ཟག་སེམས་ཅན་དུ་མི་འདོད། ༣-༤ འདིའི་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ནི་གཡོ་བ་དང་གནས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་རྫས་ལ་གོ་དགོས། ༥ ནམ་མཁའི་རྫས་ཞེས་པ་ནི། གཞན་ལ་གོ་འབྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་རྫས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མདོ་ལས། “ནམ་མཁའ་ནི་གོ་འབྱེད་པའོ །”[274] ཞེས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་མཁའ་དེ་ཡང་སྲོག་དང་གང་ཟག་སོགས་ལ་གནས་སྐྱིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་འདོགས་པས་འདུས་མ་བྱས་མིན་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་གོ ། ༦ དུས་ཀྱི་རྫས་ཞེས་པ་ནི། འཇུག་པ་དང་། རྣམ་འགྱུར་དང་། བྱ་བ་དང་། གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད་དེ། མདོ་དེ་ལས། “འཇུག་པ་དང་།རྣམ་འགྱུར་དང་། བྱ་བ་དང་། གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་དུས་ཀྱིའོ །”[275] ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པ་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་རྣམ་འགྱུར་འབྱུང་བ་དང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དུས་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དུས་ལ་བརྟེན་ནས་ན་ཚོད་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་འབྱུང་བར་འདོད་དོ།།

རྫས་དེ་དག་ལས་གང་ཟག་གི་རྫས་ནི་གཟུགས་ཅན་བེམ་པོ་དང་། ལྷག་

273 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ།(ཏཏྭཐ) ༢༣ / ༥

274 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ། (ཏཏྭཐ) ༩༠ / ༥

275 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ། (ཏཏྭཐ)། ༣༩/ ༥

མ་ལྟ་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། སྲོག་དང་གང་ཟག་གཉིས་ནི་བྱ་བ་ཅན་གྱི་རྫས་དང་། གཞན་རྣམས་བྱ་བ་མེད་པའི་རྫས་སུ་བཤད་པས། ལུགས་འདིས་སྐྱེ་སྐྱེགས་པ་གཞན་ལྟར་བདག་ཅེས་པ་བྱ་བ་མེད་པ་ཞིག་ལ་མི་འདོད་པར་ཤེས་ནུས། གཞན་ཡང་རྫས་དྲུག་ལས་དུས་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་པཉྩ་ཨསྟི་ཀཱ་ཡ་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོས་ལྔ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་ཅིང་། རྒྱལ་བའི་བརྒྱུད་འཛིན་གྱི་གཞུང་འགར་དེ་རྣམས་ལ་རྫས་ལྔ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་ཏེ་དམིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པའང་བྱུང་བར་སྣང་།[276]

ག རྫས་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག

རྫས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཡོན་ཏན་དང་རྣམ་གྲངས་གཉིས་ལྡན་པ་ལ་རྫས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཨུ་མཱ་སྭཱ་ཏིའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ་ལས། "ཡོན་ཏན་དང་རྣམ་གྲངས་གང་ཞིག་ལྡན་པ་ལ་རྫས་བརྗོད།"[277] ཅེས་སོ། །དེ་ལ་རྫས་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་གྲངས་ནི་རྣམ་འགྱུར་ལ་བྱ་ཞིང་དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་རྟག་པ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་མི་རྟག་པར་སྨྲ་ལ། རྫས་དང་རྣམ་གྲངས་ཞེས་པ་ནི། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་སྨྲ་བའི་སྐྱེ་སྐྱེགས་པ་གཞན་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལྟ་བུས་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མི་འདོད་པར་ངོ་བོ་གཅིག་པར་བཞེད། གྲུབ་མཐའ་འདིས་རྫས་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

ཇི་སྲིད་དུ་ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རྫས་དང་རྣམ་

276 དཔེར་ན་གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་ཀུནྡ་ཞེས་པས་པཉྩ་ཨསྟི་ཀཱ་ཡ་ས་ར་ཞེས་པའི་གཞུང་བརྩམས་པ་ལས་ཤེས།
277 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ། ལེའུ་ལྔ་པ། མདོ་གྲངས ༣༧ ཤོག ༡༣༥

གྲངས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། གྲངས་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ནི་ཐ་དད་དེ། དེ་ལ་གྲངས་ནི་གཅིག་དང་མང་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའོ། །འདི་ལྟར་རྫས་ནི་གྲངས་གཅིག་དང་ལྡན་ལ། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་གྲངས་དུ་མའི་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ནོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། །མིང་ནི་མིང་དུ་བཏགས་པའོ། །དོན་ནི་འབྲས་བུའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ནོ། །གྲངས་དང་། མིང་དང་མཚན་ཉིད་དང་། འབྲས་བུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ན་ཐ་དད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །འདི་ལྟར་བུམ་པ་ལས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ཐ་མི་དད་དེ། བུམ་པའི་ཡུལ་དང་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །གྲངས་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་དེ་དག་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བུམ་པ་ནི་གཅིག་ཡིན་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་མང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲངས་ཐ་དད་པའོ། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་ནི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ནི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པའོ། །བུམ་པས་ཆུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གོས་དམར་པོ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པའོ།།[278]

ཞེས་སོ།།

278 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། ཤོག ༢༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༦༨

དེ་ལྟར་གཅེར་བུ་པས་རྫས་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་སྟེང་ནས་གཅིག་དང་ཐ་དད་མི་འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་འདིའི་དབང་གིས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་དེ། འབྲས་བུ་རྣམས་རང་ཉིད་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་རྫས་གཅིག་པས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་དང་རྣམ་གྲངས་ཐ་དད་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའང་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བའི་གྲུབ་མཐའ་རང་ལུགས་ལ་འཐད་ཕྱོགས་སུ་འཛིན།

ང ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག

ལུགས་འདིས་ཤེས་བྱ་ཚིག་དོན་བདུན་ནམ་དགུ་ནི་ཚད་མ་དང་དམ་བཅའ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བཤད་ལ།[279] དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་དབང་ཤེས་དང་། ལུང་ཚད་མ། མངོན་ཤེས། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བཅས་ལྔར་ཡོད་པ་ཚད་མ་གཉིས་སུ་བསྡུས་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་རང་ཡུལ་བརྒྱུད་ནས་སམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། མཐའ་མ་གསུམ་རང་ཡུལ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པ་སོགས། ཡུལ་ཅན་བློ་དང་འཇལ་བྱེད་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་འདིར་ཤེས་པ་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞི་རྫས་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་རིག་པ་དེ། ཤེས་པའི་ངོ་བོར་འཛོག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ་ལས། “ཚད་མ་ནི་ཚུལ་དག་གི་རབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དང་།

279 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༧

ཤེས་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་དོན་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའོ། །"[280] ཞེས་སོ།།

ཡང་དེ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྔ་ལས། ༡ བློ་གྲོས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། དུས་ད་ལྟ་བའི་དངོས་པོ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་བྱེད། འདི་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ཡོད། ༢ ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུ་བྱེད། ༣ གནས་སྐབས་པའི་ཤེས་པ་ནི། སྲིད་པའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པར་འདོད། ༤ ཡིད་ཀྱི་རྣམས་གྲངས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དུས་གསུམ་གྱི་བསམ་པ་སྤྱོད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་འདོད། ༥ འབའ་ཞིག་པའི་ཤེས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད། དེ་དག་ལས་གནས་སྐབས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ། འབའ་ཞིག་པའི་ཤེས་པ་གསུམ་ནི་ཡུལ་མངོན་གྱུར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། བློ་གྲོས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་གཉིས་ནི་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་སྨྲའོ།།

དེ་ལ་བདག་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དང་ཡིད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ལའང་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་ཉེ་ཚེ་བ་དང་། མངོན་སུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད། གནས་སྐབས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ནི་ཡུལ་རེས་འགའ་བ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཉེ་ཚེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། འབའ་ཞིག་པའི་ཤེས་པ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འགྱུར་བའི་རྟག

280 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ། མདོ། (ཏཊྟཛ) ༦། ༡

པ་ཡིན་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ།།

ཡང་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་དང་། བྱེ་བྲག་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་དུ་འདོད། ཚུལ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀློག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་ལ། ལུང་ཚད་མ་ནི་སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་དམ་པའི་ངག་སོགས་ཚད་ལྡན་གྱི་ཚིག་ལ་བྱེད་དོ། །རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ལ། ལྟས་བྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལས་སྔོ་བསངས་སུ་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་བས་ཚུལ་གསུམ་ནི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་འཐད་པར་འདོད་ལ།[281] དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡོད་དེ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཐུན་དཔེ་མེད་ཅིང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཀྱང་མེད་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གཅིག་པོ་དེའི་ནང་དུ་འདུ་བར་གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་སྟོད་ཀྱི་རྗེ་སླར་བའོ།།

ཀློག་གྱུར་གྱི་རིགས་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། ལྗོན་ཤིང་ལ་སེམས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ། ལྗོན་ཤིང་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། མཐུན་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྟ་ལས་རྟ་སྐྱེ་ལ་བ་ལང་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། རིམ་གྱིས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྟེའུ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། རྒས་པའི་གནས་སྐབས་ལྟར། ལྗོན་ཤིང་ཡང་སྨྱུ་གུ་

281 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། བརྟག་པ་ཉེར་གསུམ་པ། ཤོག ༣༥-བ།) ལས། "གཞན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ན་མི་འཐད་པ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །"ཞེས་འབྱུང་།

དང་སྡོང་པོ་སོགས་ལས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། དུག་ཤིང་ཆོས་ཅན། གཞན་ལ་སྡང་བའི་སེམས་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་སྲོག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། དུས་དང་ལྡན་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཧ་སོགས་དཔྱིད་དུས་སུ་སྐྱེ་བ་དང་ཁྲི་སོགས་སྟོན་ཀར་སྐྱེ་བ་བཞིན། ལྗོན་ཤིང་ཡང་དཔྱིད་དང་དབྱར་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཡོད་དེ། དགུན་གཉིད་ལོག་ཅིང་དབྱར་སད་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱང་ལ་སོགས་པ་མཚན་མོར་གཉིད་ལོག་ཅིང་ཉིན་མོར་སད་བ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་ལུགས་འདིས་ལྗོན་ཤིང་སེམས་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

དེ་བཞིན་དུ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འབྱུང་གི་འབྲས་ཁར་བའི་མྱུ་གུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་བུ་ནི་མཐུན་པ་ལས་སྐྱེ་བའོ། །ཇི་ལྟར་རྟེའུ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། ཆུན་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྟ་དག་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་ལྗོན་ཤིང་ཡང་མྱུ་གུ་དང་། སྡོང་བུ་དང་། སྡོང་པོ་དང་། ཡལ་ག་དང་། ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་བུ་ནི་འཕེལ་བའོ། །གནོད་པར་བྱ་བའི་བསམ་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་ནི་སྡང་སེམས་ཉིད་དེ། དུག་གི་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྲོག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འདི་ལ་སྡང་བའི་སེམས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་བ་ལང་དང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ནི་དཔྱིད་ཀྱི་དུས་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཁྲི་ནི་སྟོན་གྱི་དུས་སུ་སྐྱེ་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ལྗོན་ཤིང་ཡང་དཔྱིད་དང་དབྱར་གྱི་དུས་དང་ལྡན་པ་ལས་སྐྱེ་བའོ། །ལྗོན་ཤིང་གི་ཚེའི་དབྱེ་བ་ལས་འདི་ལྟར། གཉིད་ལོག་པའམ། སད་པའི་དུས་སུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། དགུན་གྱི་དུས་སུ་ནི་གཉིད་ལོག་གོ །དབྱར་གྱི་དུས་སུ་ནི་སད་བ་ཡིན་ཏེ།

ཇི་ལྟར་རྐྱང་ལ་སོགས་པ་གཉིད་ལོག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།[282]

ཞེས་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་ལྗོན་ཤིང་རྣམས་ནི་དབང་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ་དེ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སེམས་དང་བཅས་པར་ཡང་འདོད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

ལྗོན་ཤིང་རྣམས་ནི་སེམས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་པོ་དེ་ལས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རྒྱུན་འབྲུ་དང་ཏ་ལ་ཤ་ལ་སོགས་པའི་འཁྲི་ཤིང་རྣམས་ནི་གཞན་ལ་བརྟེན་ཅིང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་དང་། སྨན་སྦྲུལ་མགོ་དང་ཉི་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉི་མ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་རྗེས་སུ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བས་ན་མིག་གི་དབང་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ལ། ལྗོན་ཤིང་རྣམས་ཀུང་སྤྲིན་མཐུག་པོ་ལས་སྒྲ་འབྱུང་བར་གྱུར་པ་ན་ཚུ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་རྩོམ་པས་ན་རྣ་བའི་དབང་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། མ་ཏུ་ལུང་གའི་ཤིང་གི་རྩ་བར་ཁྲི་རོ་ཏྲུ་ལ་བ་གཞག་པ་ན་འབྲས་བུ་མང་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་སྣའི་དབང་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྐྱུ་རུ་རའི་ཤིང་ལ་འོ་མ་བླུགས་པ་ན་འབྲས་བུ་མངར་པོར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་ལྗེའི་དབང་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །རེག་ན་འཁུམ་པའི་འོ་མ་ཅན་ལ་གང་གི་ཚེ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་འདི་ལྟར་འཁུམ་པས་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་འདོད་པས་སྐྱོས་ཤིང་སྨྲེག་པར་གྱུར་པའི་ལང་ཚོ་ལ་བབ་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་རྐང་པ་རྒྱ་སྐྱེགས་ཀྱི་ཁུ་བས་བསྐུས་ཤིང་རྐང་གདུབ་དང་ལྡན་པས་ཆེད་དུ་བརྩམས་ཏེ། ཤིང་སྒྱུ་དན་མེད་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་མི་

282 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༣༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༨༣

འབྱུང་བ་ལ་བརྒྱབ་ན་འདོད་པ་དང་ལྡན་པའི་བུད་མེད་རིགས་ལས་ཉམས་པ་
དང་སྤྱོད་པ་ན་བདེ་བ་དང་དོ་ཆ་བ་དུས་གཅིག་སྐྱེ་བ་ལྟར་སྨྲ་དང་མེད་ཀྱི་ཤིང་
ཡང་དེ་ཕྲང་པས་རེག་པ་ན་བདེ་བ་དང་དོ་ཆ་བ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་མེ་ཏོག་
དང་འབྲས་བུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལང་ཚོ་ལ་བབ་པའི་བུད་
མེད་ཀྱི་ཁ་བུར་ཆང་གིས་བཀང་ནས་མེ་ཏོག་མི་འབྱུང་བའི་བ་ཀུ་ལའི་ཤིང་ལ་
གཏོར་ནས་བགད་ན་མེ་ཏོག་རྣམས་གད་མོ་བྱེད་ཅིང་འབྱུང་སྟེ། ཤིང་རྣམས་
ཀྱང་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་འབྱིན་པར་
བྱེད་པས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ།[283]

ཞེས་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དགུའམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདུན་དང་རྫས་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྨྲ་བའི་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

283 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤོག ༣༧༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༥༢

བདུན་པ། རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

དེ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་བསྡུས་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་རིགས་གཉིས་སམ། ཡང་ན་རྟག་པར་སྨྲ་བ་དང་ཆད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་སུ་གནས་པ་ལས། གོང་དུ་བཤད་པའི་གྲངས་ཅན་པ་ནས་རྒྱལ་བ་པའི་བར་རྣམས་རྟག་པར་སྨྲ་བ་དང་། འདིར་བཤད་པར་བྱ་བའི་རྒྱང་འཕེན་པ་ནི་ཆད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐར་འཇོག དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་ཙམ་འཆད་པ་ལ། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བྱུང་རིམ་དང་། ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། འདོད་ཚུལ་བཤད་པ། རང་གི་ལྟ་གྲུབ་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་བཞི་ལས།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་བྱུང་ཚུལ་ཕྱི་ནང་གི་གཞུང་སྙིང་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། གྲུབ་མཐའ་འདི་ཐོག་མར་ལྷའི་བླ་མ་བྲང་སྤོང་ཕུར་བུ་ཞེས་བྱ་བས་སྤེལ་བཏོད་པར་གྲགས་ཤིང་། སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདི་བྲང་སྤོང་འཇིག་རྟེན་མིག་ཅེས་བྱ་བས་སྤྲོད་བཏོད་པར་གསུངས་ལ། བྲང་སྤོང་འཇིག་རྟེན་མིག་ཅེས་པ་དེ་བྲང་སྤོང་ཕུར་བུའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སམ་ཡང་ན་དེའི་སློབ་མ་གང་ཡིན་བརྟག གང་ལྟར་འཇིག་རྟེན་མིག་གི་སློབ་མ་བྲང་སོང་འཇུག་སྟོབས་ཅན་ཡིན་ཞིང་དེས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྤྲོལ་རྒྱས་པར་བྱས་ལ། དེའི་སློབ་མ་ལྦ་བ་ཅན་དང་། རྟ་མཆོག་གཉིས་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཛ་ཡ་རཱ་ཤི་བྷཊྚ་ལ་སོགས་པས་དེའི་སྤྲོལ་བཟུང་བར་གྲགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་

ལས། "ལྷའི་བླ་མ་ནི་ཕུར་བུའོ། །ཕུར་བུའི་ལྟ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་དག་གོ །"[284] ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་མིག་ཅེས་བྱ་བས་ཆད་པར་ལྟ་བའི་གཞུང་འབུམ་ཕྲག་བྱས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་ལས་མེད་པ་སྟེ། རྒྱུ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཤིང་ཐར་པ་མེད་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའོ། །"[285] ཞེས་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས།

> དེ་ལ་འཇུག་སྟོབས་ཅན་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་མིག་གི་སློབ་མ་འཇུག་སྟོབས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས་ཏེ། དེས་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་ལྟ་བ་གཞན་ཞིག་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་དེ་ལ། འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པ་གང་དག་ཞུགས་པ་དེ་དག་ནི་འཇུག་སྟོབས་ཅན་དག་ཅེས་བྱ་སྟེ། འཇུག་སྟོབས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་དང་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཇུག་སྟོབས་ཅན་དག་ཅེས་བྱ་སྟེ།"[286] ཞེས་འབྱུང་།

གཞན་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

ལུས་ཉིད་ལས་ནི་ཤེས་པ་ནི། །སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་རིགས་སོ་ཞེས།།
ལྦ་བ་ཅན་[287]དང་རྟ་མཆོག་ཟེར།།[288]

284 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༠༡༩

285 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༤༥

286 སྡེ་དགེབསྟན། དབུ་མ། ཝ། རབ་བྱེད་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༤ ཤོག ༡༡༥༦

287 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ཟླ་བ་ཅན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་དེའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ། ལྦ་བ་ཅན་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དོན་ལ་ཡང་གསལ་ཞེས་པ་ལྦ་བ་ཅན་ལ་འཇུག་པར་བཤད་དོ།།

288 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་དྲུག་པ། ཀློག ༢ ཤོག ༦༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༦༤

ཞེས་སྟོན་པ་ལྟ་བ་ཅན་དང་རྟ་མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་ཀུང་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་རང་གི་རིགས་འདྲའི་རྗེས་རྒྱུན་སྔ་མ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ལུས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་པའི་ལྟ་གྲུབ་བྱས་པར་གསུངས།

གྲུབ་མཐའ་འདི་བྱུང་བའི་དུས་ནི། སྤྱིར་རྒྱང་འཕེན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་ལས་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བ་སོགས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྔོན་ནས་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ། མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས། “བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁྱེན་པར་མཛོད་ཅིག ད་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ནི་སྡིག་པས་གོས་པ། སྐྱེ་དགུ་ནི་མ་རུངས་པའི་བསམ་པ་ཅན། འཛམ་བུའི་གླིང་ན་རྟོག་གེ་པ་དྲུག་དང་། རྗེས་སུ་སྒྲོགས་པ་དྲུག་དང་། སློམས་པར་འཇུག་པ་དྲུག་གིས་དཀྲུགས་པ་ལགས་སོ། །”[289] ཞེས་རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་སྐུ་མ་འཁྲུངས་པའི་སྐབས་ནས་སྨྲ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་རྫོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བཞུགས་པར་གསུངས་ལ། འོད་སྲུངས་རྫོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་འཕེན་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་སྔོན་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས། དེ་ལྟ་ནའང་རྒྱང་འཕེན་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ་བརྩམས་ཏེ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ལུགས་འདིའི་ལྟ་བ་སྤེལ་བ་ནི་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་དྲུག་པ་ཡས་མས་ཏེ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་དུས་དང་ཉེ་བའི་སྐབས་ནས་ཡིན་པར་ཕྱིས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་རྣམས་སྨྲོ།།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི། དྲང་སྲོང་ལྷའི་བླ་མ་ཕུར་བུས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ལྷ་རྣམས་ལྷ་མིན་གྱི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་། དགེ་སྡིག་མེད་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཏེ། རིམ་བཞིན་མི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་བཤད་ཚུལ་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་

289 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ས། ཤོག ༥- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༡༣

སུ་གསལ། གང་ལྟར་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི་དེའི་གཞུང་ཚིག་འགའ་ཞིག་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ལས་དཔོག་ནུས། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་དུ་དེའི་གཞུང་ཚིག་དྲངས་པ་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། "འདི་ལ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་མིག་ཅེས་བྱ་བ་དེས་གྲངས་ཅན་དག་ཁོ་ནའི་སྐྱེས་པ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འབུམ་བྱས་པས་དེ་འདི་སྐད་ཅེས།"[290] ཞེས་གསུངས། དེ་རྗེས་འཇིག་རྟེན་མིག་གི་སློབ་མ་དྲང་སྲོང་འཇུག་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་འཕེན་གྱི་གཞུང་བརྩམས་ནས་རྒྱུད་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་། དེ་རྗེས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་རྒྱུད་འཕེན་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྲི་ཛ་ཡ་རཱ་ཤི་ཏཏྭ་ཞེས་པས་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་དཀྲུག་པའི་སེངྒེ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་བརྩམས་པ་ད་ལྟའང་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ཡོད་དོ།།

༢ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བའི་སུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ལ་འཛོག ལྟ་གྲུབ་འདིས་ལས་བཟང་པོ་བྱས་ན་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་ཡོང་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ལས་ངན་པ་བྱས་ན་འབྲས་བུ་ངན་པ་སྨིན་རྒྱུ་མེད་པར་ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་མེད་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་། ལས་བཟང་ངན་ལ་གཞིགས་ཏེ་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་སྨིན་

290 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤོག ༡༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༡༣༥

རྒྱུ་ཡོད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཁས་མི་ལེན་པའམ་རྒྱང་རིང་པོར་དོར་བས་རྒྱང་འཕེན་པ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ཡང་རྒྱང་འཕེན་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ལོ་ཀ་ཡཱ་ཏི་ཀ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ལོ་ཀ་ཞེས་པ་འཇིག་རྟེན་དང་། ཨ་པ་ཡཱ་ཏ་ཞེས་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་དོན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལས་རིང་དུ་སོང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལས་ཀུན་དུ་སོང་བས་ན་རྒྱང་པན་པ་སྟེ། ཨ་ཡོ་ཏི་ནི་སོང་བ་དང་བྲལ་བ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་ཏོ། །"[291] ཞེས་སོ།།

གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་འདིའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྦྱོར་ན།
ལྟ་ཡི་བླ་མ་ཕུར་བུ་པ། །ངོ་བོ་ཉིད་སྨྲ་ཆད་པར་སྨྲ།།
རྒྱང་འཕེན་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་། །ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་རྣམ་གྲངས་ཡིན།།[292]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ལྟ་ཡི་བླ་མ་པའམ་ཕུར་བུ་པ། ངོ་བོ་ཉིད་སྨྲ་བ། རྒྱང་འཕེན་པ། ཆད་པར་སྨྲ་བ། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བ། མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་ལྟ་ཡི་བླ་མའམ་ཕུར་བུའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ལྟ་ཡི་བླ་མའམ་ཕུར་བུ་པ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་སྨྲ་བས་ངོ་བོ་ཉིད་སྨྲ་བ། ལས་བཟང་ངན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་འབྱུང་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་སོང་བས་རྒྱང་འཕེན་པ། ཤི་ཚེ་བདག་རྒྱུན་འཆད་པར་སྨྲ་བས་ཆད་སྨྲ་བ། ཚེ་འདི་ལ་གང་ལེགས་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པར་སྨྲ་བས་ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་དགེ་སྡིག་གི་ལས་

291 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༡༥
292 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ཤོག ༢༥༨

དང་འབྲས་བུ་སོགས་མེད་པར་སྨྲ་བས་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ཡང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ལ་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལྟར་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོའི་དབང་ཕྱུག་དང་ལས་ལ་སོགས་པའི་ཉོག་གྱུར་གྱི་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བ་བཞི་འབའ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བར་སྨྲ་བས་སོ།།[293]

དབྱེ་བ་ལ། སྒྲུབ་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "ཡང་འདིར་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་ཕན་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།"[294] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྣམ་རྟོག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གསང་ཚིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ། ཚད་ལྡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་རྣམས་དང་། གཉིས་པ་ནི་ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཐུན་མོང་བའི་རིག་གནས་ཙམ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་དང་། གསུམ་པ་ནི་ལས་འབྲས་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཅི་རིགས་པ་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ཚད་མཐའ་བའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་རྣམས་སོ། །འདིར་བཤད་པའི་དང་པོ་གཉིས་ནི་རྒྱུད་འཕེན་དུ་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རྒྱུད་འཕེན་དངོས་མིན་ལ་ཕྱི་མ་ནི་དངོས་སོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། "ངས་དེའི་ཚེ་འདི་སྐད་དུ་དེ་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་ཕན་པ་བཅུ་གཅིག་པའོ་ཞེས་སྨྲས་སོ། །"[295] ཞེས་སོགས་རྒྱུད་འཕེན་པ་དུ་མ་གསུངས་པ་ཡང་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རྒྱུད་འཕེན་པ་དངོས་

293 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། ཤོག ༡༤༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༧༣

294 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༥༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༤༤༥

295 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཅ། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༩ ཤོག ༦༦༠

མིན་ནོ།།

ཡང་དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ཞིག་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སར། "རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྟོག་གེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མདོ་ཉིད་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ །"[296] ཞེས་རྒྱང་འཕེན་གྱི་མདོ་རང་དུ་བསམ་གཏན་པ་དང་། རྟོག་གེ་པ་བཅས་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་ནང་གསེས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་ཀྱང་ལས་འབྲས་མི་འདོད་པའི་ཆད་སྨྲ་གཅིག་དང་། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་གཉིས་ཀ་གཏན་མི་འདོད་པའི་ཆད་སྨྲ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་རེ་ཡོད་པར་སྣང་།

༣ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་ནི་སྡོམ་དུ།

ལྷ་ཡི་བླ་མའི་རྗེས་འབྲང་བའི། །ཆད་སྨྲ་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་འཕེན་པ།།

ས་སོགས་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་ནི། །ལུས་སེམས་དབང་པོ་ཀུན་འཛོག་པ།།

ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཡིས། །མ་མཐོང་བ་ཡི་དོན་མེད་ཟེར།།[297]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ལུགས་འདིས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་ལུས་དབང་དང་སེམས་སོགས་ལྡན་པ་དང་། དེ་ལས་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སེམས་ཅན་

296 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་བདུན་པ། ༢༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཤོག ༡༥༧

297 བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲིའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག གསུང་འབུམ། ཅ། ཤོག ༡-ན།

བྱུང་ཞིང་། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་སེམས་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་གློ་བུར་བོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པས་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་ཅིང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ལས། ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་གཞལ་བྱ་དངོས་པོ་མི་འཛིན་པས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་ལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལས་སྔོ་བསངས་དཔོག་པ་སོགས་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འགོག་པར་བྱེད།

དེ་ཡང་ལུགས་འདིའི་འདོད་ཚུལ་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་དུ་བཀོད་པ་གྲགས་ཆེ་བ་དག་འདིར་མཚོན་ཙམ་དྲངས་ན། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་འཁྲུལ་པ་བཟློག་པའི་རིགས་པ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པར་རྒྱུད་འཕེན་གྱི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ལས།

ཕྱི་ནང་སྐྱེ་མཆེད་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི།།
ངོ་བོ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་གཞན་ལས་མིན།།
སྲན་ཟླུམ་སྐྱེར་ཚེར་གཟེང་རིང་རྣོ་བ་དང་།།
རྨ་བྱའི་མདོངས་མ་མཁྲིན་པའི་ཚོགས་བཀྲ་དང་།།
ཉི་ཤར་ཆུ་རྣམས་ཐུར་དུ་འབབ་པ་རྣམས།།
ངོ་བོ་ཉིད་ལས་གྲུབ་སྟེ་རྒྱུ་ཡོད་མིན།།[298]

ཞེས་དང་། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར།

འདིར་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པ་དག་གིས་སྨྲས་པ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ནང་

298 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤློཀ ༡༠-༡༡ ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༣༧

གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་མི་ལྟོས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་དམ་འཆའ་སྟེ། གསལ་བ་མེད་པས་བྱས་པའི་དངོས་པོ་སྔ་ཚོགས་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན། པདྨ་ཟེ་བ་ཁ་དོག་གསར་པ་ཡིད་ཙམ་སེར་ཞིང་དམར་བ་དྲི་ཞིམ་པོ་དང་། ཟེའུ་འབྲུ་མཛེས་པ་དང་། ལོ་མ་འཇམ་པ་དང་། སྡོང་བུ་རྩུབ་པ་དང་ལྡན་པ་དག་དང་། རྨ་བྱ་མཇུག་སྒྲོའི་ཚོགས་ཟླ་གམ་སྣ་ཚོགས་གསལ་བ་མང་པོ་དང་། ལུས་ཀྱི་སྒྲོ་གཤོག་སྔོ་ཞིང་འཚེར་བག་ཅན་དང་ལྡན་པ་དག་དང་། ཚེར་མ་རྩེ་མོ་མ་བཙོགས་པར་རྣོ་ཞིང་རྩུབ་པ་དང་ལྡན་པ་དག་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།[299]

ཞེས་རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་མེ་ཏོག་པདྨའི་ལོ་འདབ་དང་སྡོང་བུའི་འཇམ་རྩུབ་དང་ཚེར་མ་རྣོ་བ་དང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་དག་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་དཔེར་བཀོད་དེ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཏེ་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ། “དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། གང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་བྱེད་པ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་མིག་ཅེས་བྱའོ། །”[300] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གོ་དགོས། རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་བོན་ལས་སྨྱུ་གུ་འབྱུང་

299 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༥༨

300 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར། ཝ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༡༨༣

བ་སོགས་འཕྲུལ་གྱི་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཞིག་འཇོག་ཀྱང་། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སོགས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པས་ལས་འབྲས་ཁས་མི་ལེན་པར་བརྩི་དགོས།

དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་པར་ནི་དྲང་སྲོང་འཇིག་རྟེན་མིག་གིས་གྲངས་ཅན་པས་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ནམ་སྤྱི་གཙོ་བོ་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་འབྱུང་བཞིའི་རང་བཞིན་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

> དེ་ཉིད་ནི་བཞི་པོ་ན་སྟེ། འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་ཁྱད་པར་ལས་པད་མ་དང་། བལ་པོ་སེ་ཙ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་། རྨ་བྱ་དང་། བྱ་གག་གི་ཚོགས་པ་དག་གི་སྣ་ཚོགས་པ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བཞིན་པ་འཐད་པ་འགའ་ཞིག་ཏུམ་ཟད་ཀྱི། བློ་དངོས་པོའི་དེ་པོ་ན་ཉིད་སྣ་ཚོགས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་པོར་གྱུར་པ་ཡང་དེ་པོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།[301]

ཞེས་སོ།།

རྒྱང་འཕེན་པས་བློ་ལུས་ལ་བརྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འདོད་ཚུལ་ནི། དེ་པོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པར་རྒྱང་འཕེན་གྱི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། "འདི་ལྟར། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། དེ་པོ་ན་

301 སྡེ་དགེ བསྟན དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༤༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥༦

ཉིད་ནི་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་པོ་དག་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་ནི་སེམས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་མདོའི་དོན་ནོ། །"[302] ཞེས་བྱུང་། དབུ་མའི་སྙིང་པོར་ནི།

གལ་ཏེ་འཇིམ་གོང་ཚེ་གཞན་ལ། །འགགས་པ་མི་སྐྱེ་ཞིག་པའི་ཕྱིར།།
འབྲས་བུ་ཡིན་ཕྱིར་དཔེར་ན་ནི། །བུམ་པ་བཞིན་དུ་འདོད་ཅེ་ན།།[303]

ཞེས་རྫ་བུམ་རང་རྒྱུ་འཇིམ་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཕྱིས་ཞིག་པ་ན་མེད་པར་འགྱུར་བ་དཔེར་བཀོད་དེ། འབྱུང་བཞི་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱང་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པ་དང་། ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

འབྱུང་བ་སེམས་མེད་རྣམས་ལས་ནི། །ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་སྐྱེ་སྟེ།།
སྐྱེ་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་སྦྱོས་མབྲུ་དང་། །མེ་ཤེལ་ལས་ནི་མེ་བཞིན་ནོ།།[304]

ཞེས་ཆང་ལས་སྦྱོས་པའི་ནུས་མཐུ་བྱུང་བ་དང་། མེ་ཤེལ་ལས་མེ་བྱུང་བ་དཔེར་བཀོད་དེ་སེམས་མེད་འབྱུང་བ་ལས་རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་པར་གསུངས། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་འགྲེལ་དུ་རྒྱང་འཕེན་པས་བློ་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་གསུམ་འདོད་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ཤེར་འབྱུང་སྦས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་དུ།

བློ་ནི་ལུས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་། །ལུས་འབྲས་ལུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན།།
འདིར་ནི་ལུགས་གསུམ་ལ་བརྟེན་ཏེ། །གོམས་པ་སྲིད་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།[305]

302 སྡེ་དགེ བསྟན ཚད་མ། འེ། བརྟག་པ་ཉེར་བརྒྱད་པ། ཤོག ༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག
303 སྡེ་དགེ བསྟན དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཀློག ༡༩༣ ཤོག ༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༥
304 སྡེ་དགེ བསྟན དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག
305 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཏེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༦༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༨༧༩

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། བློ་ནི་ཆང་གི་མྱོས་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་བཞིན་ལུས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྒྲོན་མེ་དང་དེའི་འོད་བཞིན་ལུས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་དང་། རྩིག་པ་དང་དེའི་རི་མོ་བཞིན་ལུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པས། ལུས་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་ཕུར་བུའི་མདོ་ལས། "འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པའི་ཕྱིར། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་ཡོ། །" ཞེས་དང་། "ལས་དང་འབྲས་བུ་སྨིན་བའང་མེད། །" ཅེས་དང་། "བདེ་འགྲོ་མེད་ཅིང་ཐར་པ་མེད། །"[306] ཅེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་ནོ།།

རྒྱུད་འཕེན་པས་ལས་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ནི་རྟོག་གེ་པ་དང་སྔོམས་འཇུག་པ་དག་གིས་རང་གི་སྣང་ཚུལ་དང་བསྟུན་ཏེ་བློས་ཐག་བཅད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

> དེ་ལ་རེ་ཞིག་རྟོག་གེ་པ་དག་གིས་ནི་སེར་སྣ་ཅན་རབ་ཏུ་མི་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཁ་ཅིག་ཀྱང་འབྱོར་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་མཐོང་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་མོས་པ་རབ་ཏུ་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཁ་ཅིག་ཀྱང་དབུལ་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་དུ་དང་ལྡན་པར་མཐོང་ནས་དེ་དག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། གལ་ཏེ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་སེར་སྣ་ཅན་རབ་ཏུ་མི་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དབུལ་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་དུ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྦྱིན་པ་ལ་མོས་པ་རབ་ཏུ་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དག་ནི་འབྱོར་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བར་རིགས་ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་པར་སྣང་བས་དེའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་མེད་དོ། །མཆོད་སྦྱིན་མེད་དོ། །སྦྱིན་

306 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༣༩

སྲེག་མེད་དོ། །ལེགས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ་ཞེས་དེ་དག་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲའོ། །སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དག་གིས་ནི་སེར་སྣ་ཅན་རབ་ཏུ་མི་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཁ་ཅིག་ཀྱང་འབྱོར་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་མོས་པ་རབ་ཏུ་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཁ་ཅིག་ཀྱང་དབུལ་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་ངུ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ནས་དེ་དག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། གལ་ཏེ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་སེར་སྣ་ཅན་རབ་ཏུ་མི་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དག་དབུལ་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་ངུ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། སྦྱིན་པ་ལ་མོས་པ་རབ་ཏུ་སྦྱིན་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དག་ནི་འབྱོར་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་རིགས་ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་པར་སྣང་བས་དེའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་མེད་དོ། །མཆོད་སྦྱིན་མེད་དོ། །སྦྱིན་སྲེག་མེད་དོ། །ལེགས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ་ཞེས་དེ་དག་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲའོ།།[307]

ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་རྒྱང་འཕེན་པ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་མི་ལེན་པ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོངས་པའི་བདག་གམ་གང་ཟག་མེད་དེ། ཚེ་འདིའི་ལུས་ནི་འབྱུང་བཞི་འདུས་པ་ཙམ་ལས་བྱུང་ཞིང་། གང་ཟག་གི་སེམས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཙམ་གྱིས་རྒྱུ་བྱས་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པར་མ་ཟད། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ད་ལྟའི་སྐྱེས་བུའི་རིག་པ་ནི་ལུས་ཙམ་ལས་སྐྱེས་ལ། ལུས་ཀྱང་ད་ལྟའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་འདུས་པ་ཙམ་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་མེད་

307 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། ཊ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠

པ་དང་། ཡང་འཆི་བའི་ཚེ་ལུས་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིར་ཐིམ། དབང་པོ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་ཐིམ་ཞིང་འཇིག་པས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའང་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པའང་འགོག་པར་བྱེད་ཚུལ་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་གསུངས།[308] དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ལས་གཏན་དུ་ཐར་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུད་འཕེན་གྱི་གཞུང་དུ།

མཛེས་མ་ལེགས་པར་སྤྱོད་ཅིང་བཟའ་བར་གྱིས།།
ལུས་མཆོག་འདས་གང་དེ་ཁྱེད་ལ་མི་འབྱུང་།།
ལུས་འདི་ཚོགས་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཞིག་སྟེ།།
འཇིག་པ་སོང་བ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ།།[309]

ཞེས་ཀྱང་བྱུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་རྒྱུད་འཕེན་པ་ནི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་དང་མངོན་གྱུར་གཅིག་པུ་ལས། སྤྱི་མཚན་དང་ལྐོག་གྱུར་ཁས་མི་ལེན་ལ། མངོན་གྱུར་ལ་ཡང་སྐྲ་མ་དང་གཟུགས་བརྙན་སོགས་རྫུན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་ཀ་བུམ་དང་རྣམ་ཤེས་སོགས་འཕྲུལ་གྱི་རྐྱེན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་དང་། འབྱུང་བ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་རང་བྱུང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཞིག་འདོད།

308 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཀ བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧ ཤོག ༥༩
309 ཚིགས་བཅད་འདི་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ལས་བཀོད། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༨༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༥༢

ཁ ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག

བློའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་ཕུར་བུའི་མདོ་ལས།
ཡུལ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་སེམས།།
ལུས་དབང་ཚོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།[310]

ཞེས་དབང་རྟེན་ནང་གི་ལུས་དང་། དམིགས་པ་ཕྱིའི་ལུས་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གསུམ་ཚོགས་པ་ཁོ་ན་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཤེས་པའམ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་དང་། འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་སོགས་འདོད་ཀྱང་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ལས་ལྐོག་གྱུར་མཐའ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་འདོད་དེ། ཕུར་བུའི་མདོ་ལས། "མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན། །"[311] ཞེས་དང་།

ཇི་ཙམ་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བ། །སྐྱེས་བུ་དེ་ཙམ་ཁོ་ནར་ཟད།།
བཟང་མོ་མང་ཐོས་གང་སྨྲ་བ། །དེ་དག་སྤྱང་ཀིའི་རྗེས་དང་འདྲ།།[312]

ཞེས་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཚད་མ་ཡིན་པར་བཤད། ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་གཞལ་བྱ་དངོས་པོ་མི་འཛིན་པས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་ལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལས་སྔོ་བསངས་དཔོག་པ་སོགས་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། ཕུར་

310 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༡༥
311 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༣༥
312 ཚིགས་བཅད་འདི་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༢༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༢༥༢

བུའི་མདོ་ལས། "རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མིན། །"[313] ཞེས་འབྱུང་།

མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལའང་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་སུ་འདོད་པར་མངོན་ཏེ། ཕུར་བུའི་མདོ་ལས། "ཧི་ཙམ་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བ། །"[314] ཞེས་པས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། བསམ་གཏན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མཐོང་བར་བཤད་པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འདོད་པར་གསལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་འདོད་པའི་ཚུལ་ཡང་། ལང་ག་ཤེགས་འགྲེལ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། "རྒྱང་པན་པ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་ནི་ཁས་མི་ལེན་ལ། དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱང་འཆི་བའི་དུས་ན་འགགས་པས་ཆད་པར་ལྟ་བ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཕ་ཕྱི་མེད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །"[315] ཞེས་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ག རང་གི་ལྟ་གྲུབ་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ།

རྒྱང་འཕེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སྔོན་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཀུན་དང་ཆེས་མི་འདྲ་བར་མ་ཟད། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཆད་ལྟ་བ་ཞེས་དགག་པ་ནན་ཏན་མཛད་པའི་ཡུལ་ཡིན་མོད། ལྟ་བ་དེའི་སྟོལ་འཛིན་པ་རྣམས་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་དེ་དག་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་དེ་འཐད་ལྡན་དུ་སྨྲ་བ་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་གང་བཀོད་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ཞིག་ཤེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གནད་ཤེས་པ་ལ་ཕན་པས་འདིར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་འགོད་དོ། །དེ་ཡང་

313 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༦

314 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༡༩

315 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཞེ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༦༣༢

གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་དང་། དགག་པའི་དམ་བཅའ་ལྔ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡོད་ལ། དང་པོ་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་ལས། ༡ ལུས་དབང་སོགས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་མ་མཐོང་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་བག་ལ་ཉལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་སྲོག་ཆགས་ཙམ་དང་། མའི་མངལ་དུ་ནུར་ནུར་པོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཕྲ་མོ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ཆེར་སྲོག་ཆགས་དང་། འབྱུང་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པའི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་དབང་པོ་སོགས་ལེགས་པར་སྨིན་ནས་དབང་ཤེས་རྣམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྲོག་ཆགས་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། "ས་ལ་ཤེས་ཡོད་པ་ནི་ས་ལ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་སྟེ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །"[316] ཞེས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་བཞིར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་འདོད་པ་རྒྱང་འཕེན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་ལས། "འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྲོག་ཆགས་དང་། ཆེར་སྲོག་ཆགས་དང་། ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྲོག་ཆགས་ཞེས་ཁྱད་པར་གྱི་རིམ་པ་དང་།"[317] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༢ འབྱུང་བཞིའི་ལུས་ལ་རྣམ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་གསལ་བའི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །

༣ རྒྱང་འཕེན་པ་ཁ་ཅིག་མི་གསལ་བ་འབྱུང་བཞིའི་འགྲོ་བ་དང་། གསལ་

316 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༤ ཤོག ༡༠༩༣

317 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཏེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༠༦༠

བ་མི་དང་། དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བ་སྟེ་འགྲོ་བ་གསུམ་པོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཅན་དུད་འགྲོ་དང་། མི་བཅས་གསུམ་པོ་པོ་ན་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་འདོད་དོ།།

༩ འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ལས་འདས་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་འདོད་པས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་འདོད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གམ་གཏན་ཚིགས་ཙམ་འདོད་པའི་ཚུལ་ཡང་། ཕུར་བུའི་མདོ་ལས།

འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ནི།།
ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་བས་ཀྱང་འདོད།།
འོན་ཏེ་འགའ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ལས།།
འདས་པའི་རྗེས་དཔག་སྨྲ་བར་བྱེད།།
དེ་ནི་འགོག་པར་བྱེད་པ་འོ།།[318]

ཞེས་འགོག་རྒྱུའི་རྗེས་དཔག་དང་རང་གིས་འདོད་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་གསལ་བར་གསུངས་ལ། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། །"འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པ་རྣམས་ནི་གཞན་དག་ལ་རང་གི་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དོན་རྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚིག་རྟགས་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་ཀྱང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ།"[319] ཞེས་གསུངས་སོ།།

318 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༣༥

319 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༣༡༣

འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི། དཔེར་ན། གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་སྐྱེས་བུའི་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་ལ། རྒྱང་འཕེན་པས་དེ་བཀག་ནས་ལུས་སེམས་གཉིས་དབྱེར་མེད་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་དང་། བུམ་པ་གང་རུང་གི་ཟླ་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཕྱུཏྲལ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་བཅས་པའི་རྟེག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བཀོད་པ་ན་བུམ་པ་བུམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཟླ་བོ་ཡིན་པར་འགལ་བས། ཤུགས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཟླ་བོ་ཡིན་པར་འགྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་ན་ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་པས་ལུས་ཞིག་ན། བློ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཅིང་། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་ལས། "འདི་ལྟར་རྒྱ་རོལ་མཛེས་པ་བ་དག་ན་རེ། བུམ་པ་ནི་མངོན་པར་གསལ་བའི་སེམས་པ་ཅན་ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དང་། བུམ་པ་གང་ཡང་རུང་བས་གཉིས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཕྱུཏྲལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་འཛེར་ཏོ། །"[320] ཞེས་འབྱུང་།

གཉིས་པ་དགག་པའི་དམ་བཅའ་ལ་ལྔ་ལས། ༡ སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འགོག་པ་ནི། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་མེད་དེ། ཚེ་འདིར་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པའི་ལུས་ལ་རྣམ་ཤེས་གསར་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བ་གླང་གི་ཤའི་ཕུང་པོ་ལ་རྐྱེན་དང་ཚོགས་པ་ན་སྲིན་བུ་དུ་མའི་ལུས་སེམས་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོག་སྟེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས།

320 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཐེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༣༧༥

འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འབྲུམ་བྱས་པས་དེ་འདི་སྐད་ཅེས།” ཞེས་པ་ནས། “དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དག་མེད་པར་ཁུ་ཚུ་དང་། ཁྲག་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེའོ། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཤའི་ཕུང་པོ་རི་རབ་ཙམ་སྤུངས་ཏེ། དེར་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཆར་བབས་པར་འགྱུར་ན། དེར་ཤའི་ཕུང་པོའི་ཚད་ཁོ་ན་ཙམ་གྱི་སྲིན་བུའི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན། ཅི་དེ་སྙིང་ཀྱི་སེམས་ཅན་དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ནས་འོངས་སམ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་དཔེ་ལྟར་སྣང་བ་དུ་མ་དག་གིས་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བར་སེམས་པས།[321] ཞེས་སོ།།

ཡང་ཆེ་འདིའི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་ཕྱི་མར་མི་ཕན་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ཡང་དྲང་སྲོང་ཕུར་བུའི་མདོ་ལས།

གལ་ཏེ་བདེ་འགྲོ་ན་གནས་དེ་ར།།
སྦྱིན་པས་ཚིམ་པར་འགྱུར་ན་ནི།།
ཁང་བཟང་སྟེང་དུ་གནས་རྣམས་ལ།།
འདི་ནས་ཅི་ཕྱིར་སྦྱིན་མི་བྱེད།།[322]

ཅེས་གལ་ཏེ་ཕྱི་མའི་ལམ་དུ་སོང་ཟིན་པའི་གང་ཟག་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་པ་དག་གི་ཆེད་དུ་གཏོར་མ་སྦྱིན་པས་ཚིམ་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་ན། ཁང་བཟང་མཐོན་པོའི་ཐོག་ཁར་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཐག་རིང་པོ་ན་གནས་པས་ཟས་སྦྱིན་པས་ཀྱང་ཕན་ཐོགས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འགྲུལ་དུ་ཞུགས་པའི་མི་ལ་ནི། །ལམ་རྒྱགས་བཀུར་བ་དོན་མེད་དེ།།

321 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༡༣༥
322 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༩༩

ནང་དུ་གཏོར་མ་བཏང་བ་ཡིས། །ལམ་དུ་ཆིམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར།།[323]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དཔེར་ན། འགྲུལ་པ་ལམ་དུ་འགྲོ་སྐབས་ལམ་རྒྱགས་འཁྱེར་མི་དགོས་པར། ནང་ནས་གཏོར་མ་བཏང་བས་ཆིམ་པར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཤི་ཟིན་པ་ལ་གཏོར་མ་སྦྱིན་པས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་ཕན་པར་འདོད་དོ།།

སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་མེད་དེ། ཚེ་འདིའི་འབྱུང་ལུས་རགས་པ་ཞིག་པ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་པོ་དང་རྣམ་ཤེས་ཡོངས་རྫོགས་བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མེད་པར་གྱུར་ནས་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་འོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞིག་པའི་ཚེ་དེའི་དྲི་དང་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་འཇིག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས།

> སྲོག་ནི་འདི་ཉིད་ལ་འཚོ་ཞིང་དེ་ཕྱིས་ཆད་པར་འགྱུར། ཞིག་པར་འགྱུར་ཏེ་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ་། །སྐྱེས་བུའི་ལུས་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གང་གི་ཚེ་དུས་བྱེད་པ་ན་དེའི་སའི་ལུས་ནི་སའི་བག་ལ་ཞ། ཆུའི་ལུས་ནི་ཆུའི། མེའི་ལུས་ནི་མེའི། རླུང་གི་ལུས་ནི་རླུང་གི་བག་ལ་ཞ་བར་འགྱུར་རོ། །དབང་པོ་རྣམས་ནི་ནམ་མཁའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །སྐྱེས་བུའི་རོ་ནི་ཁྲི་དང་ལྔའི་མི་དག་གིས་ཁྱེར་ཏེ་དུར་ཁྲོད་དུ་འགྲོ་ཞིང་བསྲེགས་པན་ཆད་མི་མངོན་པར་འགྱུར་རོ། །བསྲེག་བྱ་དག་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །རུས་པ་དག་ནི་ཐི་བའི་མདོག་འདྲ་བར་གནས་སོ།།[324]

ཞེས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ཤེས་རབ་སྒྲོན་

---

323 སྤུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༩༣

324 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཀ བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥༩

མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པར་ཕུར་བུའི་མདོ་ཚིག་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་།

མ་ཤིའི་བར་དུ་བདེ་བར་འཚོ།།
ཤི་ཟིན་པན་ཚད་སྤྱོད་ཡུལ་མེད།།
ལུས་ནི་ཐལ་བར་གྱུར་པ་ལ།།
ཕྱིར་ཡང་འོང་བ་ག་ལ་ཡོད།།[325] ཅེས་འབྱུང་།

ཡང་ལུས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། ཕུར་བུའི་མདོ་ལས།

ལུས་འདི་ལས་ནི་ཕྱིར་ཐོན་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་འགྲོ་འགྱུར་ན།།
ཉེ་དུའི་བརྩེ་བས་གདུང་གྱུར་པ། །ཅི་ཕྱིར་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ།།[326]

ཞེས་ཚེ་འདིའི་ལུས་ལས་ཁ་གྱེས་ཏེ་སེམས་སམ་བདག་ཅིག་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་ཡུལ་དེ་ནས་སྔོན་གྱི་རང་གི་བུ་ཕྲུག་དང་། གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་ལ་བརྩེ་བས་གདུང་བའི་དབང་གིས་སླར་ཡང་སྔོན་གྱི་ཡུལ་དུ་ལོག་དགོས་པ་ལ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ལོག་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།

༢ ལས་དང་འབྲས་བུ་འགོག་པ་ལ་གཉིས་ལས། ལས་བཟང་ངན་འགོག་པ་ནི། ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སྔོན་གྱི་ལས་བཟང་བ་དང་ངན་པ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ལའང་ལྟོས་མེད་ཀྱིས་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཆེར་མའི་རྣོ་བ་དང་སྲན་མའི་དབྱིབས་བཀོད་རླུམ་པོ་སོགས་

325 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ཤོག ༣༣༨ -བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༩ ཤོག ༡༣༡
326 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༩༦

ལྟོས་མེད་དང་གིས་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང་འདུལ་བ་གཞི་ལས།

> དེ་ནས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཉེ་རྒྱལ་དང་། པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་འགྲོ་བ་[327]སྐྱོང་གི་བུ་རྫོགས་བྱེད་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས་འགྲོ་བ་[328]སྐྱོང་གི་བུ་རྫོགས་བྱེད་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཤེས་ལྡན་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་གང་ཡིན། སློབ་མ་ལ་གདམས་པ་ནི་གང་ཡིན། ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་གང་ཡིན། ཕན་ཡོན་ནི་གང་ཡིན། རྫོགས་བྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པ། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་དག་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་ལྟ་ཞིང་འདི་སྐད་སྨྲ་སྟེ། སྦྱིན་པ་མེད་དོ། །མཆོད་སྦྱིན་མེད་དོ། །སྦྱིན་སྲེག་མེད་དོ། །ལེགས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ།།[329]

ཞེས་དང་། དེའི་དོན་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། "སྦྱིན་པ་མེད་དོ། །མཆོད་སྦྱིན་མེད་དོ། །སྦྱིན་སྲེག་མེད་དོ། །ལེགས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །ཉེས་པར་སྤྱད་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ལྷས་ནི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འགོག་པར་བྱེད།"[330] ཅེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།

འབྲས་བུ་འགོག་པ་ནི། ཕྱི་མའི་བདེ་སྡུག་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཚེ་འདིར་ལས་བཟང་ངན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། རྟོག་གེ་པས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཚེ་འདི་ག་རང་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཁ་ཅིག་དབུལ་པོར་གྱུར་པ་དང་། སྲོག་གཅོད་སྤྱོང་བ་ཁ་ཅིག་ཚེ་ཐུང་བ་དང་། ཡང་སེར་སྣ་ཅན་འགའ་ཞིག་ནོར་ཕྱུག་

327 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དུ་འཛིན་ཅེས་འབྱུང་ཡང་ཞོལ་སྣར་བཀའ་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།

328 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དུ་འཛིན་ཅེས་འབྱུང་ཡང་ཞོལ་སྣར་བཀའ་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།

329 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཀ བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༣༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥༣

330 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། ཙུ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༥༣༩

པ་དང་། སྲོག་གཅོད་པ་འགའ་ཞིག་ཚེ་རིང་བར་མཐོང་བ་དང་། བསམ་གཏན་པས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཚེ་འདིར་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མར་དབུལ་པོར་གྱུར་པ་དང་། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མར་ཚེ་ཐུང་བ་དང་། ཡང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཚེ་འདིར་སེར་སྣ་ཅན་དང་སྲོག་གཅོད་ལ་དགའ་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་མར་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་དང་ཚེ་རིང་བར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བཟང་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། འདུལ་བ་གཞི་ལས། "ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མེད་དོ། །"[331] ཞེས་དང་། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། "ལེགས་པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །"[332] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་རྒྱང་འཕེན་པ་རང་གི་གཞུང་ལས་ཀྱང་། མུ་སྟེགས་པའི་ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་སོགས་ནི་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། སྲོལ་དེ་དག་ནི་རང་རང་གི་འཚོ་ཐབས་ཙམ་དུ་གཡོ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པར་འདོད་དེ། ཕུར་བུའི་མདོ་ལས།

མེའི་མཆོད་སྦྱིན་དུ་ཕྱུགས་བསད་ལས།།
གལ་ཏེ་བདེ་འགྲོ་འཐོབ་འགྱུར་ན།།
ཅི་ཕྱིར་སྦྱིན་སྲེག་བྱེད་པོས་འདིར།།
རང་གི་ཡབ་ནི་འགུམས་མི་བྱེད།།[333]

331 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཀ བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥༩
332 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། ཙུ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༨༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༥༣༡
333 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༩༡

ཅེས་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཆེད་དུ་དུད་འགྲོ་བསད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་དུད་འགྲོ་དེ་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་པོས་རང་གི་ཕ་དེ་ཡང་གསོད་རིགས་པ་ལས་དེ་མི་གསོད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ཕྱིར་འདི་ན་བྲམ་ཟེ་ཡིས།།
བྲས་པའི་གཤིན་པོའི་ཤིད་ལས་རྣམས།།
འཚོ་བའི་འཚོ་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ལས།།
གཞན་ནི་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།[334]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །མདོར་ན་རང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་ཉིད་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀུན་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

༣ སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་སོགས་འགོག་པ་ནི། སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པ་ལས་ཉེས་པ་ཟད་པའི་སྐྱེས་བུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་བློ་རྟོག་པ་ནི་ལུས་པོ་ན་ལ་བརྟེན་ལ། ལུས་ཞིག་པ་ན་དེ་ཡང་འཇིག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྲོན་མེ་ལ་འོད་ལྟར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

བློ་ནི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །གོམས་པས་གྲུབ་པ་མེད་ཅེ་ན།།[335]

ཞེས་སོགས་རྒྱང་འཕེན་པའི་འདོད་ཚུལ་འཆད་སྐབས། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཏེ་ཉེས་པ་ཟད་པའི་སྐྱེས་བུ་འགྲུབ་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པ་བཀོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་གཞུང་

334 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༩༧

335 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༣༩ ཤོག ༡༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༧ ཤོག ༥༠༣

རྣམས་ལས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཕུར་བུའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

བདེ་འགྲོ་མེད་ཅིང་ཐར་པ་མེད། །འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་བདག་ཀྱང་མེད།།[336]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༤ མ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་འགོག་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་ནི་ཚེ་འདི་ཙམ་གྱི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཙམ་ཡིན་པས། ཚེ་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོ་དང་ངན་སོང་ལ་སོགས་པ་མ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་དོ། །ཞེས་རང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལྷ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས།

ཇི་ཙམ་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བ།།
སྐྱེས་བུ་དེ་ཙམ་ཉིད་དུ་ཟད།།[337]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༥ ཚད་མ་གཞན་འགོག་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ན། རྗེས་དཔག་གིས་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷ་སྦྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་ཁ་དོག་སྔོ་བསངས་སུ་དཔོག་པ་བཞིན། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་བརྟག་པ་ལས། "དངོས་པོ་འཛིན་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ནི་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚད་མ

336 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༣༩

337 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ཤོག ༣༣༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༩ ཤོག ༡༡༠༠

ཡིན་ནོ། །"[338] ཞེས་སོགས་གསུངས།

དེ་ལྟར་༡ འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ། ༢ ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་གསལ་བའི་བདག་སྒྲུབ་པ། ༣ འབྱུང་བཞིའི་འགྲོ་བ་དང་མི་དང་དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བ་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ། ༤ འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གམ་གཏན་ཚིགས་ཙམ་འདོད་པའི་ཚུལ་བཅས་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་དང་། ༡ སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འགོག་པ། ༢ ལས་དང་འབྲས་བུ་འགོག་པ། ༣ སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་སོགས་འགོག་པ། ༤ མ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་འགོག་པ། ༥ ཚད་མ་གཞན་འགོག་པ་བཅས་དགག་པའི་དམ་བཅའ་ལྔའི་སྒོ་ནས་ལྟ་གྲུབ་དེ་དག་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།

མདོར་ན་ཕུར་བུའི་མདོ་ལས།

སང་གི་རྨ་བྱ་དེ་ལས་ནི། །དིང་གི་ཕུག་རོན་ཡོད་པ་བླའི།།

ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་གསེར་ཏམ་ལས། །ཐེ་ཚོམ་མི་ལྡན་དངུལ་ཏམ་བླའི།།[339]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་སོགས་ཐག་རིང་པོའི་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྣ་ཚོགས་བཤད་པ་ལས་རང་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་འདི་ཙམ་གལ་ཆེ་བར་འདོད་ཅིང་། གོང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་ལ་སོགས་པས་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་རྣམས་སྐྱོན་མེད་པར་བརྒྱལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལྟར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་དག་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱང་འཕེན་པའམ་ཚུ་རོལ་མཛེས་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

338 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༦༣༩
339 ཕུར་བུའི་མདོ། མདོ་ཚན། ༡༣-༡༩

སྐབས་གསུམ་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད།

དེ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཐའ་དག་གི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་ཐུག་པ་སྨོས་མ་དགོས་ལ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་སོགས་ནི་གོང་དུ་ལྟ་གྲུབ་སྤྱིའི་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། སྟོན་པ་དེ་ཉིད་ཐུན་མོང་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོར་སྐུ་ནར་སོན་རྗེས། བཟོ་ཡི་གནས་སོགས་སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཆོས་དང་བསྟུན་པའི་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་ལོ་དྲུག་ཏུ་དཀའ་བ་སྤྱད། མཐར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་ཏེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ནས། ཡུལ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་འཁོར་གྱི་ཐོག་མ་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་བརྗོད་བྱ་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བསྐོར་བ་ནས་བཟུང་། ཡུལ་རྩ་མཆོག་གྲོང་དུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་མ་བསྟན་པའི་བར། ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་། འཕགས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་དུ་མར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བགྲང་ལས་འདས་པར་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ། དེ་ལྟར་སྟོན་པས་དུས་དང་གནས་དང་འཁོར་སྣ་

ཚོགས་པ་ལ་གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས། ཕྱིས་སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་཈བ། དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་སོ།།

ཡང་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་སྟོན་པའི་གསུང་རྣམས་གདུལ་བྱའི་མོས་པ་དང་ཁམས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བསྡུ་ཚུལ་ཡང་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དང་། གདུལ་བྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ས་བཅུ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དང་། གདུལ་བྱ་ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟོན་པ་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལྟ་བུ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལྟར་ན་ནི། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་དབང་པོའི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་བར་གསུངས་ཏེ། དུས་དང་པོར་ཡུལ་ལྷ་ནྟ་ཋ་སྣེར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་། དེ་རྗེས་གནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། དུས་ཐ་མར་ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མཛད།

དེ་ལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས་ཐེག་པ་འོག་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏེ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་ལ། ཐེག་པ་གོང་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པས་གཙོ་བོར་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། སེམས་ཙམ་པས་གཙོ་བོར་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏེ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།[340]

དེ་ལྟ་ན་སྟོན་པའི་གསུང་རྣམས་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་དང་བསྟུན་ནས་གསུངས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱུང་ཚད་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བས། གསེར་ལ་བསྲེག་བཅད་བརྡར་གསུམ་གྱིས་བརྟག་པ་ལྟར། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་ལམ་ནས་བརྟགས་ཏེ་མདོ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་འབྱེད་དགོས་པར་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཚུལ་སོགས། ཤར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སྐབས་དང་པོར་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།།[341]

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ལ་ནང་གསེས་རིགས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་ནི། གདུལ་བྱ་ལ་ཁམས་དང་། དབང་པོ་དང་། མོས་པ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་གསུང་བ་ན། གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་དང་བསྟུན་ནས་

340 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད་དུ་གསལ་ཚུལ་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་རོ།།
341 ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས། སྟོད་ཆ། དཔར་ཐེངས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༩༥

གསུངས་པ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འབྲུངས་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་རྒྱུད་ཚོད་དང་མི་འཚམ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ནན་གྱིས་སྟོན་པར་མཛད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་སོགས་དང་བསྟུན་ཏེ་སྟོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་བསྡུས་ན། སྤྱོད་པའི་ཆ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། བྱང་སེམས་སམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་དང་། ལྟ་བའི་ཆ་ནས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཅས་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཚོད་དང་འཚམ་པར་ཆོས་གསུང་ཚུལ་ཡང་། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས།

ཇི་ལྟར་ནད་པ་སོ་སོ་ལ། །སྨན་མཁས་དཔྱད་རྣམས་བསྟན་པ་ལྟར།།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་ལ། །མོས་པ་ཇི་བཞིན་རབ་ཏུ་སྟོན།།[342]

ཞེས་གསུངས་ལ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་ཡང་།

བརྡ་སྤྲོད་པ་དག་ཇི་ལྟ་བུར། །ཡི་གེའི་ཕྱི་མོའང་ཀློག་འཇུག་ལྟར།།

དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་གདུལ་བྱ་ལ། །ཅི་ཙམ་བཟོད་པའི་ཆོས་སྟོན་ཏོ།།

ཁ་ཅིག་ལས་ནི་སྡིག་པ་ལས། །རྣམ་པར་བཟློག་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཏེ།།

ཁ་ཅིག་བསོད་ནམས་འགྲུབ་བྱའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གཉིས་བརྟེན་པ།།

ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གཉིས་མི་བརྟེན། །ཟབ་མོ་ཁྲུ་འཕྲིགས་ཅན་འཇིགས་པ།།

སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན། །བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་ཁ་ཅིག་ལ།།[343]

ཞེས་དཔེར་ན་བརྡ་སྤྲོད་པའི་གཞུང་ལ་འཇུག་པ་དག་ལ་དང་པོར་ཡི་གེའི་ཕྱི་མོ་

342 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༥༣༨

343 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ ལེའུ་བཞི་པ། ཀློག ༤༨-༤༦ ཤོག ༡༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༦ ཤོག ༣༢༨

གློག་ཏུ་འཇུག་པ་བཞིན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དང་པོ་ནས་རང་རང་གི་བློ་དང་མི་འཚམ་པའི་ཆོས་མི་སྟོན་པར་བློས་ཇི་ཙམ་བཟོད་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རིམ་པ་ཡང་། གདུལ་བྱ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་སྲོག་གཅོད་སོགས་སྡིག་པ་ལས་རྣམ་པར་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་གཟུང་བ་ཡུལ་དང་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྟོན་ལ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གཟུང་བ་ཡུལ་དང་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པ་ལ་མི་བརྟེན་པར་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་དང་། དབང་པོ་རབ་ཏུ་རྣོ་བ་ཁ་ཅིག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་འཇིགས་པ་སྐྱེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་སྟོན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ལ་དང་པོ་ནས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་མོའི་གནས་དག་མི་སྟོན་པར་རགས་རིམ་ནས་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཡང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བཟློག །བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པ་དང་།།
ཕྱི་ནས་ལྟ་བ་ཀུན་བཟློག་པ། །གང་གིས་ཤེས་དེ་མཁས་པ་ཡིན།།[344]

ཞེས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་རགས་པ་རྣམས་དང་པོར་བཟློག་པ་དང་། དེ་ནས་བར་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཉེ་ཤུའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་སྟེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་རགས་པ་བཟློག་པ་དང་། ཐ་

344 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༥ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༠༡

མར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བཟློག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་འཁོར་སྣ་ཚོགས་སྐོར་བར་མཛད་པའི་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་གནས་སྣ་ཚོགས་པར་དུས་ཇི་ཙམ་དུ་བཞུགས་པའི་ཚུལ་ཡང་བྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

ཆོས་འཁོར་གནས་དང་ཡངས་པ་ཅན། །ས་དཀར་ཅན་དང་ལྷ་ཡི་གནས།།
བྱིས་པ་གསོད་དང་ཀོཽ་ཤམྦྷི། །འབྲོག་གནས་མཆོད་རྟེན་རི་དང་ནི།།
འོད་མའི་ཚལ་དང་དབྲར་བཅས་དང་། །སེར་སྐྱ་ཡི་ནི་གྲོང་ཁྱེར་ཏེ།།
འདི་རྣམས་སུ་ནི་ཐུབ་པ་ཡི། །སྐྱེས་མཆོག་ལོ་རེ་ལོ་རེ་བཞུགས།།
འབར་བའི་ཕུག་གི་གནས་སུ་གཉིས། །སྨན་གྱི་ནགས་སུ་ལོ་བཞི་སྟེ།།
རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་དུ་ལྔ། །དཀའ་བ་སྤྱད་པ་ལོ་དྲུག་སྟེ།།
ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་མཉན་ཡོད་དུ། །ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་ཁབ་གནས་སུ།།[345]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཚོ་ཞིང་གཞེས་པའི་སྐབས་ཆོས་འཁོར་གནས་དང་། ཡངས་པ་ཅན། ས་དཀར་ཅན། ལྷ་ཡི་གནས། བྱིས་པ་གསོད། ཀོཽ་ཤམྦྷིའམ་མཛོད་ལྡན། འབྲོག་གནས། མཆོད་རྟེན་རི། འོད་མའི་ཚལ། དབྲར་བཅས། སེར་སྐྱའི་གྲོང་ཁྱེར་རྣམས་སུ་ལོ་རེ་དང་། འབར་བའི་ཕུག་ཏུ་ལོ་གཉིས། སྨན་གྱི་ནགས་སུ་ལོ་བཞི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ལོ་ལྔ། དཀའ་བ་སྤྱད་

345 བོད་འགྱུར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་དཔེ་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་དུས་ཐེང་སྐབས་འཐོར་བྲོར་དུ་སོང་སྟེ་ཁ་མ་ཚང་བས་ཚིགས་བཅད་འདི་དག་རྟེད་སོན་མ་བྱུང་ཡང་བོད་གཞུང་དུ་མར་དྲངས་འདུག་པ་དཔེར་ན། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་ཆོས་འབྱུང་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ (དེབ་གཟུགས། ཤོག་གྲངས། ༡༡༥)དང་། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་བྱུང་ཚུལ་(གསུང་འབུམ། ཇ། དཔེ་རིང་། ཤོག་གྲངས། ༣༨-ན) དུ་དྲངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀློང་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་མཛོད་སོགས་སུའང་དྲངས་འདུག

པར་ལོ་དྲུག མཚན་ཡོད་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ། ཪོ་བྲང་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་བཞུགས་ཏེ་གདུལ་བྱ་མང་པོར་དམ་པའི་ཆོས་གསུངས་པར་གྲགས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་གནས་བརྟན་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་ཅིང་། འཕགས་པ་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ། དེས་ཤཱ་ནའི་གོས་ཅན་ལ། དེས་ཉེར་སྦས་ལ། དེས་དྷཱི་ཏི་ཀ་ལ། དེས་ནག་པོ་ལ། དེས་ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་ཅིང་དེ་རྣམས་ལ་བསྟན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ཡང་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས།

> བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ནི་ཚེ་དང་ལྡན་པ་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོས་མཁན་པོ་ལ། མཁན་པོས་ནི་ང་ལ་བསྟན་པ་གཏད་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོ། །བུ་ང་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་སྟེ། དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱང་ཞིང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཀའ་སྩལ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནན་ཏན་བྱོས་ཤིག དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་ནའི་གོས་ཅན་གྱིས་སྦྱིན་པ་པོ་དང་། ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པའི་ཡིད་དགའ་བར་བྱས་ནས་སྦྱར་བ་དང་། བསྲེག་པ་དང་། ཆར་དབབ་པ་དང་། གློག་འབྱུང་བའི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས་ནས་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོ། །གནས་བརྟན་ཉེར་སྦས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དྷཱི་ཏི་ཀ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དྷཱི་ཏི་ཀས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བྱས་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ནག་པོ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ནག་པོས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ལེགས་མཐོང་ལ་སྟེ། དེ་ལྟར་གླང་པོ་ཆེན་པོ་དག་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་

སོ། །[346] ཞེས་སོ།།

སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་གོང་དུ་བཤད་པའི་གནས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་སུ་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ། གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་དང་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེ་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་དེ་གའི་དབྱར་དེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཆེན་མའི་ཕུག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲས་སྦྱིན་བདག་བྱས་ཤིང་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བཀས་བསྐུལ་ཏེ། གནས་བརྟན་འོད་སྲུངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། དགྲ་བཅོམ་པ་ཀུན་དགའ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་བཅས་བསྐྱར་ཟློས་ཀྱིས། དེ་དག་གི་དབུར་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གླེང་གཞི་དང་། བར་དུ་འབྲེལ་དང་མཚམས་སྦྱོར། མཐར་འཁོར་འདུས་ཚུལ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ། །ཞེས་མཇུག་སྡུད་སྦྱར་ཏེ། བཀའ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཤིང་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད།

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལོན་པ་ན་རྒྱལ་པོ་ཧྰྨ་ཨ་ཤྭ་ཀས་སྦྱིན་བདག་མཛད་ནས་ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་དུ། དགྲ་བཅོམ་པ་གྲགས་པ་སོགས་དགྲ་བཅོམ་པ་བདུན་བརྒྱས་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཅུ་སྤྱད་པ་སུན་ཕྱུང་བ་ལ་བཀའ་བསྡུ་གཉིས་པར་གྲགས། ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞི་བར་གཤེགས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་

346 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ད། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༢༤༡

བཙུ་དྲུག་ཡོན་པ་ན་གྲོང་ཁྱེར་མེ་ཏོག་གིས་རྒྱས་པ་ཞེས་པར་གནས་བརྟན་བཞེས་ལེགས་སྦྱར་དང་། ཟུར་ཆག ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པ། ཤ་ཟའི་སྐད་བཅས་ཀྱིས་ལུང་སོ་སོར་བཏོན་པ་ན་སློབ་མ་རྣམས་མ་མཐུན་པས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞིར་གྱེས། དེ་དག་ཀྱང་ནང་གསེས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱེས་ཏེ་ཕན་ཚུན་རྩོད་པར་གྱུར། ནམ་ཞིག་རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་རྨི་ལྟས་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་ཉིད་ནས་བལྟས་པས་ཕན་ཚུན་མཐུན་ཏེ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལ་བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པར་གྲགས། བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པ་འདི་ལ་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད།

དེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གཙོ་བོར་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྡུད་པ་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། འཇམ་དཔལ། གསང་བའི་བདག་པོ། བྱམས་པ་སོགས་ཡིན་པ་དང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་སྡུད་པ་པོ་ནི་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་། མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཡིན་ཡང་རྒྱུད་སྡེ་དེ་དག་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དང་དུས་རྣམས་མདོ་སྡེའི་ཕྱོགས་དང་མི་འདྲ་བར་གསུངས་སོ།།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྡེ་པ་ལ་གཅིག་གམ། གཉིས་སམ། གསུམ་མམ། བཞི་སོགས་འདོད་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱུར་ཚུལ་སོགས། སྔོན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་དག་ལས་གསུང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འབྱུང་བ་རྣམས་ལས་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་གཤམ་དུ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ལས་ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ། བྱེ་བྲག་

སྐྲ་བ། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྡེ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་ལ། ཚུལ་འདི་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་དངོས་སུ་མི་འབྱུང་མོད། ནང་པའི་རྒྱུད་དང་[347]བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོའི་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེ་བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས།

དེ་ནས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས། །དེ་ནས་མདོ་སྡེ་ཤེས་བྱས་ནས།།
རྣམ་ཤེས་སྨྲ་བ་རང་ཚོས་ལས། །དེ་ནས་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན།།
དགོངས་པ་དབུ་མ་ཤེས་བྱ་སྟེ།།

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཉན་ཐོས་རང་སངས་རྒྱས་དང་འདིར། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་པ་སྟེ།།
སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞི་པ་དང་། །ལྔ་པ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་མིན།།[348]

ཞེས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་པ་སྟེ་བཞིའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པ་ཞིག་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་བཅས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ཞིག་མེད་པར་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་འཇམ་པའི་དབྱངས་མིའི་དབང་པོ་གྲགས་པས་མཛད་པའི་རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ལས་ཀྱང་།

347 དཔེར་ན་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་དང་། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད། རྡོ་རྗེ་ཨ་ར་ལིའི་རྒྱུད་སོགས་སུ་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཐ་སྙད་གསལ་བར་འབྱུང་།

348 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད། ཀ ཡོངས་བཅད་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༢༨༩

བྱེ་བྲག་སྨྲ་དང་མདོ་སྡེ་པ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་དང་དབུ་མ་རུ།།
འགྱུར་རོ།།[349]

ཞེས་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་སོ།།

གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་པར་འདུ་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་བརྟེན་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའམ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ཏེ། དེར་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་སྨྲ་བས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་གནད་གང་གི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཉིས་དང་། གྲུབ་མཐའ་ལ་བྱེ་སྨྲའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་བཞིར་འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་།།
སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྔོ་མ་བཤད་དེས།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འགྱུར།།[350] ཞེས་དང་།

སློབ་དཔོན་མགོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པའི་ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས།

349 གཞུང་ཚན་འདི་སྡེ་དག་བསྟན་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས། སྣར་ཐང་། བསྟན་འགྱུར། རྒྱུད་འགྲེལ། པུ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༧༠
350 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༣༢༩

རྟོག་གེ་པ་དག་དངོས་པོ་རྣམས།།
ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་པར་འཚལ།།
ཚིག་དབང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་།།
མི་ལྟོས་མེད་ཅེས་ལེགས་པར་གསུངས།།[351]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཐེག་པའི་ཁྱད་པར་ཐབས་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ནི་གཙོ་བོར་ལྟ་བས་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་ན་རང་སྡེའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ་དང་། དབུ་མ་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། གཙོ་བོ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལྟ་བའི་སྟེང་ནས་འབྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་གི་རྩ་བ་མ་རིག་པས་བྱས་ཤིང་། དེ་གཏན་ནས་འགོག་ཆེད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཉིས་དང་། གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཉིས་འཇོག་དགོས་ལ། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ལས་གོང་མས་བདག་མེད་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཟབ་པ་ཡོད་དོ། །དེ་ལས་ལྡོག་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ནི་གཙོ་བོར་ཐབས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆ་ནས་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།

351 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥

དང་པོ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་སྡེ་བདུན་དུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན། གང་ལྟར་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བསྒྲིགས་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བར་གྲགས་ལ། ལྷག་པར་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་བསྒྲིགས་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་སྣང་། དེ་ལ་སློན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འདི་ཐོག་མར་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་སྟོན་པའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་སྡེ་པ་སོ་སོར་གྱེས་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་དར་བར་ཞལ་མཐུན་མོད། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གྱེས་ཚུལ་སོགས་ལ་གསུང་སྣང་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་སྣང་། དེ་ཡང་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་འདིའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་སྔ་ཤོས་དང་གསལ་ཤོས་ཤིག་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ཡིན་པར་སྣང་ལ། གཞུང་དེའི་ནང་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་གྱེས་ཚུལ་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་བ་རྣམས་གནད་ཆེ་བས་འདིར་གཞུང་དེའི་གསུང་ཚུལ་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་དྲང་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ལུགས་དང་པོ་ནི་རྩ་བའི་སྡེ་པ་ལ་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་དང་གནས་བརྟན་པ་གཉིས་སུ་བརྗེས་ཤིང་། ཕལ་ཆེན་པ་ལ་

ནང་གསེས་བརྒྱད་དང་། གནས་བརྟན་པ་ལ་ནང་གསེས་བཅུར་གྱེས་པའི་ཚུལ་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

ཡང་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ནི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཞེ་ན། བདག་གི་བླ་མ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ལས་འདི་ལྟར་རྗེས་སུ་ཐོས་ཏེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་ན་གྲོང་ཁྱེར་མེ་ཏོག་གིས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བར། རྒྱལ་པོ་ནནྡ་ཨ་ཤོ་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་སྲིད་བྱེད་པའི་ཚེ། རྩོད་པའི་ཚོས་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་དབང་གིས། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ། །དེས་རེ་ཞིག་དང་པོར་སྡེ་པ་གཉིས་སུ་ཆད་ནས་གནས་ཏེ། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་དང་གནས་བརྟན་པའོ། །དེ་ལ་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པའི་སྡེ་ཡང་རིམ་གྱིས་དབྱེ་བར་གྱུར་པ་ན། རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་གནས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་དང་། ཐ་སྙད་གཅིག་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པ་བ་དང་། བཏགས་པར་སྨྲ་བ་དང་། མཆོད་རྟེན་པ་དང་། ཤར་གྱི་རི་བོ་པ་དང་། ནུབ་ཀྱི་རི་བོ་པའོ། །གནས་བརྟན་པ་ཡང་རིམ་གྱིས་དབྱེ་བར་གྱུར་པ་ན། རྣམ་པ་བཅུར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། གནས་བརྟན་པ་ཉིད་ལ། གངས་རི་བ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་དང་། རྒྱུར་སྨྲ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་མུ་རུན་ཏ་ཀ་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་བ་དང་། གནས་མའི་བུ་དང་། ཆོས་མཆོག་པ་དང་། བཟང་པོའི་ལམ་པ་དང་། ཀུན་གྱིས་བཀུར་བ་ལ་ཁ་ཅིག་ཨ་པན་ཏ་ཀ་པ་ཡང་ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི་ཀུ་རུ་ཀུ་ལ་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་བ་དང་། མང་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་སྦས་པ་དང་། ཆར་བཟངས་འབེབས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་འོད་སྲུངས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་།

བླ་མ་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་འཕོ་བར་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱེར་བ་སྟེ། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་དེ་དག་གོ །[352] ཞེས་སོ།།

ལུགས་གཉིས་པ་ནི་རྩ་བའི་སྡེ་པ་ལ་གནས་བརྟན་པ་དང་། ཕལ་ཆེན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་བཅས་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ། གནས་བརྟན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་དང་། གནས་མ་བུ་པ་གཉིས་ཕྱེས་ཤིང་། དེ་དག་སོ་སོ་ལས་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཕྱེས་ཚུལ་གྱི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་ཡིན། ལུགས་དེ་སློབ་དཔོན་པ་ལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

གཞན་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲ་བ་ནི་གཞི་ནི་སྔ་མ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རྩ་བའི་དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། འདི་ལྟར་གནས་བརྟན་པ་དང་། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའོ། །དེ་ལ་གནས་བརྟན་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །གནས་མ་བུ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མང་པོས་བཀུར་བ་དང་། ཆོས་མཆོག་པ་དང་། བཟང་པོའི་ལམ་པ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དྲུག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གནས་བརྟན་པ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་གནས་སོ། །ཡང་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་དང་། ཤར་གྱི་རི་བོ་པ་དང་། ནུབ་ཀྱི་རི་བོ་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་རི་བ་དང་། གངས་རི་བ་དང་། མཆོད་རྟེན་པ་དང་། དོན་གྲུབ་པ་དང་། བ་ལང་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་དེ་དག་ནི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ས་སྟོན་པ་དང་། འོད་སྲུངས་པ་དང་། ཆོས་སྦས་པ་དང་། གོས་དམར་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་སྡེ་པ་རྣམས་རྣམ་པར་

352 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༤༡

དབྱེ་ནས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱུར་པའོ། །[353] ཞེས་དང་།

ལུགས་གསུམ་པ་ནི་ལུགས་དང་པོ་ལྟར་རྩ་བའི་སྡེ་པ་ལ་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་དང་། གནས་བརྟན་པ་གཉིས་སུ་འཇོག་མོད། དེ་གཉིས་ལས་ནང་གསེས་སྡེ་པ་གཞན་རྣམས་གྱེས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་གོ །རྟོག་གེ་འབར་བར་ལུགས་གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པའི་སྐབས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་སོ་སོའི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་གམ་འདོད་ཚུལ་གང་ཡིན་དོན་འཛིན་དང་བཅས་གསལ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་འདིར་ཆ་ཚང་བར་འདྲེན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

ཡང་གཞན་དག་ནི་འདི་སྐད་སྨྲ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནས་བཟུང་ནས་ལོ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལོན་པ་ན། རྒྱལ་པོ་དགའ་བོ་དང་། པདྨ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བས་གྲོང་ཁྱེར་པཱ་ཊ་ལི་པུ་ཏྲའི་ནང་དུ་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་པ་ལ་ནི་ཡང་ལེན་པ་མེད་པ་ན་བསིལ་བའི་དངོས་པོ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ན། འཕགས་པ་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་དང་། འཕགས་པ་སྐྱུ་ཆེན་པོ་དང་། གཏོང་བ་ཆེན་པོ་དང་། གླམ་དང་། རེ་པ་ཏ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་དགེ་འདུན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་ན་བདུད་སྡིག་ཅན་བཟང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་མ་ཐུབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་དགེ་སློང་གི་ཆ་བྱད་འཛིན་པས་རྫུ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་བསྟན་ནས། གཞི་ལྔས་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དེ་གནས་བརྟན་ཀླུ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡིད་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་མང་དུ་ཐོས་པ་དག་གིས་གཞི་ལྔ་བསྒྲགས་པར་བྱེད། རྗེས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་གཞན་ལ་ལན་གདབ་པ་དང་། མི་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་གཉིས་དང་། ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་དང་། བདག་ཉིད་གསོ་བར་བྱེད་པ་ནི་ལམ་

353 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༣༦༨

ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེས་ན་སྡེ་པ་གཉིས་སུ་ཆད་ནས་གནས་ཏེ། གནས་བརྟན་པ་དང་། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ལོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་དགེ་འདུན་བྱེ་ནས་འཁྲུག་ལོང་གིས་གནས་སོ། །དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གཉིས་པ་འདས་པའི་རྗེས་ལ་གནས་བརྟན་གནས་མའི་བུས་བསྟན་པ་ཡང་དག་པར་བསྡུས་སོ། །དེས་ཡང་དག་པར་བསྡུས་པ་ན་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཐ་སྙད་པ་དང་བ་ལང་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ།།

དེ་ལ་ཐ་སྙད་པ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་གི་རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ནི་མི་མངའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་རྗེས་སུ་གསུང་ནི་མི་འཇུག་གོ །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་ནི་སྙིང་པོ་ལ་མངོན་པར་མོས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གནས་དེར་གཟུགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་མི་མངའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དུས་ན་ནུར་ནུར་པོ་དང་མེར་མེར་པོ་དང་ལྟར་ལྟར་པོས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གླང་པོ་ཆེར་གྱུར་ནས་ཡུམ་གྱི་སྐུ་ནས་ཞུགས་ནས་རང་ཉིད་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་མི་འབྱུང་ངོ་། །ངན་འགྲོ་རྣམས་སུ་བདག་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པས་སྐྱེ་བ་བླངས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དོ། །ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་བདེན་པ་བཞི་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །མིག་གིས་ནི་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་ངོ་། །དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་དག་གིས་བསྟན་པ་སློབ་པར་བྱེད་

དོ། །མི་ཤེས་པ་དང་ཡིད་གཉིས་དང་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བའི་ལམ་ཡང་ཡོད་དོ། །མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཚེ་ངག་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །མི་གཙང་བ་སྒོང་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཡང་དག་པར་སྟོམ་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་སྤངས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་མི་མངའོ། །སེམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཡིན་པས་བག་ལ་ཉལ་བ་རྣམས་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཞེའམ། མི་ལྡན་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། །བག་ལ་ཉལ་ཡང་གཞན་ལ་ཀུན་ནས་ལྡང་བ་ཡང་གཞན་ཡིན་ནོ། །འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་མེད་དོ། །རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་ཐ་སྙད་གཅིག་པ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ།།

ཡང་བ་ལང་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་བཏགས་པར་སྨྲ་བ་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་མང་དུ་ཐོས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་ལ་ནི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་མེད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ནི་བདེན་པའོ། །འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་མཐོང་བས་ཡང་དག་པར་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་གི །སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དགེ་འདུན་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའོ། །དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་གཞན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་སྒྲུབ་པ་ཡོད་དོ། །ཡང་དག་པར་བསྒྲགས་པའི་ལམ་ཡང་ཡོད་དོ། །མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་ཡང་ངག་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་གོ།

ཡང་བཏགས་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་ཕུང་པོ་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་ཡོད་དོ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྡུག་བསྔལ་ནི་དོན་དམ་པར་རོ། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་ལམ་མ་ཡིན་ནོ། །དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་ནི་མེད་དོ། །སྐྱེས་བུ་བྱེད་པ་ཡང་མེད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ནི་ལས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བཏགས་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ།།

ཡང་བ་ལང་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་གནས་བརྟན་མཆོད་རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ལྷ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཞིག་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་མཆོད་རྟེན་ཅན་གྱི་རི་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དེ་ནི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པའི་གཞི་འདོད་པར་གྱུར་པ་ནི་མཆོད་རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྡེ་པར་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། དེ་དག་ནི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡེ་པ་དྲུག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་གནས་བརྟན་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྔར་གྱི་གནས་བརྟན་པ་དང་གངས་རི་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྔར་གྱི་གནས་བརྟན་པའི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་གཞན་གྱིས་སྟོན་ཅིང་སླུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞི་ལྷ་པོ་ཡང་མེད་དོ། །གང་ཟག་ནི་ཡོད་དོ། །སྲིད་པ་བར་མ་ནི་ཡོད་དོ། །དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཡོད་དོ། །འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དོན་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ནི་གནས་བརྟན་པའི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་གོ།

དེ་ལ་གངས་རི་བའི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

རྣམས་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱི་རོལ་པ་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ནི་ཡོད་དོ། །ཕུང་པོ་ལས་གང་ཟག་ནི་གཞན་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་ནི། གང་དུ་ཕུང་པོ་འགགས་པ་ན་གང་ཟག་ནི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་ངག་འཇུག་པ་ནི་ཡོད་དོ། །ལམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་སྤོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ནི་གངས་རི་བའི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ།།

ཡང་དང་པོའི་གནས་བརྟན་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། གནས་མའི་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་གཉིས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ཏེ། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་སྐད་སྨྲས་པས་ཅིར་འགྱུར། གང་ཟག་ནི་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། བདག་མེད་པ་ཡི་ལུས་འདི་འབྱུང་བ་ན། །བྱེད་པ་མེད་ཅིང་རིག་པ་པོ་ཡང་མེད། །ཇི་ལྟར་འཁོར་བའི་ཆུ་ཀླུང་འཇུག་གྱུར་པ། །ཉན་པའི་མཆོག་ཁྱོད་དེ་ནི་བསྟན་གྱིས་ཉོན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་གོ །ཡང་དེ་དག་གི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་སོ། །འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་ཡོད་དོ། །རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་མི་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གསུམ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དག་གིས་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔས་ནི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་བསམ་

གཏན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་ཉམས་པ་སྲིད་དོ། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡང་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་སམ་གནོད་སེམས་སྤོང་བ་ཡོད་དོ། །ཕྱི་རོལ་པ་ཡང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཡོད་དོ། །ལྷ་རྣམས་ལ་ཡང་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གནས་པ་ཡོད་དོ། །མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །སྐྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ནས་སོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་ཡོད་དོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡང་མ་ཡིན། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དམ་ཚིག་གོ།

ཡང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་ནི་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་པ་ནི་མང་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་སྦས་པ་དང་། གོས་དམར་བ་དང་། འོད་སྲུངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་མང་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་མེད་དོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བའི་འདུས་བྱས་ཉིད་ནི་ཡོད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་བདེན་པ་བཞི་ཆར་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །བག་ལ་ཉལ་ཡང་གཞན་ཡིན་ལ་མངོན་དུ་རྒྱུ་ཡང་གཞན་ཡིན་ནོ། །སྲིད་པ་བར་མ་ནི་མེད་དོ། །ལྷའི་གནས་ན་ཡང་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ནི་ཡོད་དོ། ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་བསོད་ནམས་སོག་གོ །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡོད་དོ། །གང་ཟག་ནི་མགོ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་བསམ་གཏན་ཐོབ་པའོ། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་ཀྱང་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་སམ། གནོད་སེམས་སྤོང་ངོ་། །སངས་རྒྱས་ནི་དགེ་འདུན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའོ། །དགེ་འདུན་ནི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་བྱེད་

ཀྱི་སངས་རྒྱས་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་གཅིག་གོ །གང་ཟག་ནི་མི་མཐོང་ངོ་། །སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ནི་སྐྱེའི་[354]ཆོས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འཕོ་བ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་སྐད་ཅིག་མའོ། །འདུ་བྱེད་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་གནས་པ་ནི་མེད་དོ། །སེམས་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་ལས་ཡིན་གྱི། ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ནི་མེད་དོ། །ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་མེད་དོ། །མཆོད་རྟེན་མཆོད་པ་ལ་ནི་འབྲས་བུ་མེད་དོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྟག་ཏུ་བ་ནི་བག་ལ་ཉལ་བ་ཡིན་ནོ། །འདུས་བྱས་མཐོང་བས་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དག་ནི་མང་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཆོས་སྦས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་སངས་རྒྱས་ནི་དགེ་འདུན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ལ་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་དགེ་འདུན་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷའི་གནས་ན་ཡང་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ནི་ཡོད་དོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ནི་ཆོས་སྦས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་འོད་སྲུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ནི་ཡོད་དོ། །སྤྲངས་ལ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཆོས་སྦས་པའི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདོད་དེ་དེ་དག་ནི་འོད་སྲུངས་པའི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ།།

གོས་དམར་པོ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་ནི་གང་ཟག་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

354 སྡེ་བསྟན་དུ་སྐྱེ་བའི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

ཡང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སློབ་དཔོན་བླ་མའི་གཞུང་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་འཕོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འཕོ་བའོ། །ལམ་མ་གཏོགས་པར་ཕུང་པོ་འགག་པ་མེད་དོ། །རྒྱ་བའི་ལྟུང་བ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་ནི་ཡོད་དོ། །གང་ཟག་ནི་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་སོ། །ཀུན་ཀྱང་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ནི་འཕོ་བ་པའི་དམ་ཚིག་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་བདུན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དམ་ཚིག་དག་གནས་སོ།།

ཡང་གནས་མའི་བུའི་དམ་ཚིག་ནི་ཉེ་བར་བླང་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་བཏགས་པའོ། །ཆོས་གང་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འཕོ་བ་མེད་དོ།།གང་ཟག་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཉེ་བར་བླངས་ནས་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ།། འདུས་བྱས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །གང་ཟག་ནི་ཉེ་བར་བླངས་པའི་ཕུང་པོ་ཉིད་དང་གཅིག་པའམ། གཅིག་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་གཅིག་པ་ཉིད་དམ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་མི་བརྗོད་དོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དམ། མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་བརྗོད་དོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡང་མ་ཡིན། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་នོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་མ་བུ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་གོ།

ཡང་གནས་མ་བུ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རི་ཆེན་པོ་བ་དང་། མང་པོས་བཀུར་བ་པའོ། །དེ་ཡང་མང་པོས་བཀུར་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། འབྱུང་བ་དང་། འགག་པར་འགྱུར་བ་དང་། འགག་པ་དང་། སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། འཆི་བར་འགྱུར་

བ་དང་། འཆི་བ་དང་། བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། བྱེད་པ་དང་། ཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆད་པ་དང་། འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་དང་། འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་མང་པོས་བཀུར་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ།།

ཡང་རི་ཆེན་པོ་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་མཆོག་པ་དང་། ལམ་བཟངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཆོས་མཆོག་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ནི་སྐྱེ་ལ་མ་རག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་མ་རག་པ་དང་འགག་པའོ། །ལམ་བཟངས་པའི་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །གྲོང་ཁྱེར་དྲུག་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་རི་ཆེན་པོ་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཟེར། གཞན་དག་གིས་སྨྲ་བ་ནི་མང་པོས་བཀུར་བ་པ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་དེ་རྣམས་ནི་གནས་མའི་བུའི་སྡེ་བ་རྣམ་པ་བཞིར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དེ་དག་ནི་སློབ་དཔོན་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རིམ་གྱིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་རྩ་བའི་རྟོག་པ་དག་ཡིན་ནོ། །[355] ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་སྡེ་པ་ཐ་དད་པ་བསྟན་པ་བསྡུས་པ་ལས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་དང་། ཕལ་ཆེན་པ་དང་། གནས་བརྟན་པ་དང་། མང་བཀུར་བ་བཅས་བཞིར་བྱས་ཏེ། དེ་རྣམས་ལས་བཅོ་བརྒྱད་གྱེས་ཚུལ་གསུངས་པ་གྲགས་ཆེ་ལ། ཚུལ་དེ་ནི་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཤར་དང་ནུབ་དང་གངས་རིར་གནས། །འཇིག་རྟེན་འདས་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ།།
བཏགས་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་དང་། །ལྔ་ཚན་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ།།
གཞི་ཀུན་པ་དང་འོད་སྲུངས་སྡེ། །ས་སྟོན་སྡེ་དང་ཆོས་སྲུང་སྡེ།།

355 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༤༥

མང་ཐོས་གོས་དམར་སློབ་མ་དང་། །རྣམ་པར་ཕྱེ་སྨྲེ་སྨྲ་བའི་སྡེ།།

ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཡིན།།

རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་གནས་འཇིགས་མེད་གནས།།

གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་གནས་བརྟན་པ།།

ས་སྒྲོགས་རིས་དང་སྲུང་བ་པ།།

གནས་མ་བུ་ཡི་སྡེ་རྣམས་ནི། །ཀུན་གྱིས་བཀུར་བ་རྣམ་པ་གསུམ།།

ཡུལ་དོན་སློབ་དཔོན་བྱེ་བྲག་གིས། །ཐ་དད་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་གསུངས།།[356]

ཞེས་བྱུང་། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་འོད་ལྡན་དུ་ནི་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྩ་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་གཅིག་ལས་གྱེས་པར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

འདི་སྐད་དུ་ སྔོན་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་འདི་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡེ་པ་གཞན་དག་བྱུང་བས་དེ་དག་གི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །" ཞེས་དང་། "དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཨ་ཤོ་ཀ་ཤི་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་མལ་པ་དང་། ཟུར་ཚག་

356 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། སུ། ཤོག ༡༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༡༡༨༨ ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ (དེབ། ཤོག ༢༨༠-༨༣) སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་གྱེས་ཚུལ་ལ་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི་ལས་གྱེས་ཚུལ་དང་། གཅིག་ལས་གྱེས་ཚུལ་དང་།གཉིས་ལས་གྱེས་ཚུལ་དང་། གསུམ་ལས་གྱེས་ཚུལ་བཅས་སོ་སོའི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བཀོད་ཅིང་། དང་པོ་ལ་ནང་གསེས་དུལ་བ་ལྷའི་ལུགས་གོང་དུ་བཀོད་པ་དེ་དང་། སློབ་དཔོན་པདྨའི་དགེ་སློང་གི་ལོ་དྲི་བ་ཞེས་པའི་གཞུང་གི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་བཀོད། གཅིག་ལས་གྱེས་ཚུལ་ལ་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱི་ལུགས་ཏེ་རྩ་བའི་སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་འབའ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་ལས་གྱེས་པ་དང་། གསུམ་ལས་གྱེས་པ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི་རྟོག་གེ་འབར་བའི་ནང་དུ་བཀོད་པའི་ལུགས་གསུམ་པོ་རྣམས་ཡིན་ཚུལ་སོགས་བཤད་པ་ཞིབ་ཙམ་བྱུང་།།

པ་དང་། བར་མར་འདོན་པའི་ཚིག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འདུལ་བའི་དབང་གི་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་གཞུང་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྒྱུར་ཏེ། རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐད་དུ་སྒྱུར་བའི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བསྟན་པ་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞི་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་འཆད་དོ།།"[357]

ཞེས་འབྱུང་། ལུགས་དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་སྐུ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ ཟུར་ཆག་གི་སྐད་ལ་སོགས་པས་ལུང་འདོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་གཅིག་བུ་ལས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་གྱེས་ཤིང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ནི་གྱེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གང་ལས་བྱུང་བའི་ཁུངས་ཡིན་པས་གཞི་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ།།

སྡེ་པ་དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་གི་སྨྲ་བཤད་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་སོ་སོར་གྱེས་པའི་ཚེ་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེ་བ་འདུས་པས་ཕལ་ཆེན་པ་དང་། དུས་གསུམ་ད་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་སྨྲ་བས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ། གནས་བརྟན་འཕགས་པའི་རིགས་ཡིན་པས་གནས་བརྟན་པ། སྐྱེ་བོ་མང་པོས་བཀུར་བའི་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་པས་མང་བཀུར་བ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་མི་མངའ་བར་སྨྲ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བ། འདུས་བྱས་བཏགས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བས་བཏགས་པར་སྨྲ་བ། འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་པར་སྨྲ་བས་འོད་སྲུངས་པ། སློབ་དཔོན་ཆོས་སྦས་ཀྱི་ལུགས་སྲུངས་པས་ཆོས་སྲུངས་པ། མང་དུ་ཐོས་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ན་མང་

357 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། ཤུ། དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་བཅོ་ལྔ་པ་ཞར་ལ་འོངས་པ། ཤོག ༡༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤོག ༩༡༥

དུ་ཐོས་པར་སྨྲ་བ། ཟངས་དམར་གྱི་གླེགས་བུ་ལ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ཡི་གེར་བྲིས་པས་གོས་དམར་སྡེ། འབྲས་བུ་མ་ཕྱུང་བའི་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་ནི་རྫས་ཡོད་དང་འབྲས་བུ་ཕྱུང་ཟིན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་བཏགས་ཡོད་ཅེས་ཁྱད་པར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་སྨྲ་བས་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ། གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་བུད་མེད་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་དེའི་བུ་ཡིན་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་པས་གནས་མའི་བུ་པ་ཞེས་བྱ། ཤར་རི་བ་དང་། ནུབ་རི་བ། གངས་རི་བ། རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་གནས་པ། འཇིགས་མེད་རི་བ། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པ་བཅས་ནི་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའོ། །གཞན་ཡང་འོད་སྲུངས་པ་ལ་ཆར་བཟང་འབེབས་པ་དང་། ས་སྟོན་པ་ལ་དཔེ་སྟོན་པ། ཆོས་སྲུངས་པ་ལ་ཆོས་སྦས་པ། མང་ཐོས་པ་ལ་མང་སྟོན་པ། གོས་དམར་པ་ལ་བླ་མ་པའམ་འཕོ་བར་སྨྲ་བ། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་ལ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་དང་མུ་ཏུན་ཏ་པ། མང་བཀུར་པ་ལ་ཨ་བནྟ་ཀ་པ་དང་ཀུ་རུ་ཀུ་ལ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་ཚེ་འདི་ནས་ཚེ་ཕྱི་མར་ཕུང་པོ་འཕོ་བར་སྨྲ་བས་འཕོ་བར་སྨྲ་བ་དང་། བྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བས་རྒྱུར་སྨྲ་བ། རི་མུ་ཏུན་ཏ་ཀ་ལ་གནས་པས་མུ་ཏུན་ཏ་ཀ་པ། གྲོང་ཁྱེར་ཨ་པན་ཏ་ཀར་གནས་པས་ཨ་བནྟ་ཀ་པ། རི་ཀུ་རུ་ཀུ་ལར་གནས་པས་ཀུ་རུ་ཀུ་ལ་པ་ཞེས་གྲགས་པར་གསུངས།[358]

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ནང་གསེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་པ་དེ་གོང་དུ་དྲངས་པའི་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལས་གང་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་མིན་གསལ་ཁ་ཐོན་པ་ཞིག་སྤྱོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་མི་འབྱུང་མོད། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པའི་གཞུང་དུ་བྱེ་སྨྲའི་རང་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས་ལ་བརྟགས་ཏེ། བྱེ་

358 རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༩༨ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༦༡

བྲག་སྨྲ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་ཞེས་པ་དེར་ངོས་འཛིན་པའང་ཡོད་པར་སྣང་།

འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་སྐུ་དུས་སུ་གནས་བརྟན་མོ་གལ་ཏྲིས་ཞེས་བྱ་བས་གཙོ་མཛད་དེ་གཏན་འབེབས་མཛད་པའི་མངོན་པའི་གཞུང་གཏམ་གྱི་གཞི་སྟེ་ཀ་ཐ་བ་ཏུ་ཞེས་པ་བརྩམས་ལ། གཞུང་དེའི་ནང་གནས་བརྟན་སྡེ་པས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ཏེ་ཕྱོགས་སྔ་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་གཉིས་ལ་དགག་པ་བྱས་འདུག་པས། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་ཆ་ཚང་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་པའི་སྔོན་ནས་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་། སྡེ་པ་རང་ཉིད་ནི་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་ནས་ཀྱང་ཡོད་པར་སྣང་།

ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་དེ་ནི་སྔོན་འཕགས་ཡུལ་དུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་སྣང་ལ། གྲུབ་མཐའ་འདི་རྒྱ་གར་དབུས་ལྟ་ཞ་ལ་བྱུ་ཧྲ་ནས་རྒྱ་གར་ས་གནས་གཞན་དུ་ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་ནས་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་བཅོམ་བརླག་གི་ཡུལ་དུ་དར་ལ་དེར་ཉེར་སྦས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཆེད་དུ་སྤྱེལ་བ་དང་།[359] དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཁྱབ་སྟེ་མཐར་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་དར་བས། ཕྱིས་ཁ་ཆེའི་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་གྲགས།[360] གཞན་ཡང་རྒྱའི་བཙུན་པ་

359 བཅོམ་བརླག་ནས་རྙེད་པའི་དུས་རབས་དང་པོའི་ནང་གི་སེང་གེའི་མགོ་ཅན་གྱི་རྡོ་རིང་སྟེང་སྐབས་དེར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་དགོན་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ་ས་ཆ་དང་རྒྱུ་ནོར་ཕུལ་བའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད་པ་སོགས། ཕྱིས་ཀྱི་འཇར་མན་མཁས་པ་ༀལྡ་ཙུས་ཧྲེ་ནེ་རཏ་བྱ་བས་བརྩམས་པའི་བཅོམ་བརླག་གི་རྫོར་བཀོད་ཡི་གེ་ཞེས་པའི་དེབ་དེར་གསལ། རང་རེའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བྱེ་སྨྲ་ལ་ནང་གསེས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་སྨྲ་དང་། ཉི་འོག་པ་དང་། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའང་ཐལ་ཆེར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་གྲུབ་མཐའ་ཡུལ་དབུས་ནས་རིམ་གྱིས་ཁྱབ་ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་སྙམ།

360 རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༢ ཤོག ༡༠༠

ཐང་སན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་དང་དབུས་ཙུ་མོ་གནྣའི་གཞུང་རྒྱུད་དུ་དགོན་པ་ཆིག་སྟོང་བརྒལ་བའི་ནང་མང་བཀྱུར་བའི་དགེ་འདུན་དྲུག་ཁྲི་བརྒལ་བ་བཞུགས་པ་དང་། རྒྱ་གར་ནུབ་བྱང་ཁུལ་དང་དབུས་ཨེ་ཤ་ཡའི་ས་ཁུལ་དུ་དགོན་སྡེ་དྲུག་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་ནང་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་དགེ་འདུན་ཆིག་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཙམ་དང་། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་དང་སི་ནྜ་ལའི་གླིང་བཅས་པར་དགོན་སྡེ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་ནང་གནས་བརྟན་པའི་དགེ་འདུན་ཉིས་ཁྲི་སྐོར་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་འཁོད། ལམ་ཡིག་དེ་ལྟར་ན་ཐང་སན་ཅང་གི་དུས་སྐབས་སུ་ཁ་ཆེ་ཀཤྨི་རི་དང་དྲི་ཟའི་ཡུལ་དུ་ཐལ་ཆེན་པའི་དགོན་པ་ཉི་ཤུ་སྐོར་ཞིག་གི་ནང་དགེ་འདུན་ཆིག་སྟོང་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་པའི་དགེ་འདུན་ནི་རྒྱ་གར་ས་ཁུལ་མང་པོར་ཁྱབ་ཅིང་། ཨ་ཕྒྷ་ནྷ་ནི་སྟན་དང་། ལི་ཡུལ་བཅས་པར་བསྡོམས་དགེ་འདུན་པ་བདུན་ཁྲི་སྐོར་ཞིག་ཡོད་པར་སྣང་།[361] འགའ་ཞིག་གིས་མདོ་སྡེ་པའང་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་དེ་ལས་ཕྱིས་སུ་བྱེས་པར་ཡང་བཤད།[362]

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་ནི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་། མདོ་སྡེ་གདམས་ངག་བརྒྱ་པ། སྡེལ་མ་གསུམ་པའི་ཕྲེང་བ། ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ནའི་མདོ། ཚངས་

361 བསྡོམས་གྲངས་འདི་དག་ལམ་ཡིག་དེར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མི་འདུག་ཀྱང་གོང་འོག་ཏུ་ཐོར་བུར་འབྱུང་བ་རྣམས་བསྡོམས་པ་ཡིན།

362 རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༡ ཤོག ༢༥

པའི་དྲ་བའི་མདོ་སོགས་ཡིན་པར་གསུངས་ལ།[363] བསྟན་བཅོས་ནི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་། དེའི་དོན་བསྡུས་པ་སྟོན་པ་སྒྱུ་དང་ལས་འདས་རྗེས་འཕགས་པ་ཉེར་སྦས་ལ་སོགས་པས་བརྩམས་པར་གྲགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བཀའ་ཡིན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་བསྡུས་ཏེ་བསྒྲིགས་པར་འདོད། སྡེ་བདུན་པོ་རྣམས་སུས་བསྒྲིགས་མིན་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

འདི་ལྟ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀཱ་ཏྱཱའི་བུས་བྱས། རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་གཞི་ནི་གནས་བརྟན་དབྱིག་གི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བྱས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ནི་བཙུན་པ་ལྷ་སྐྱིད་ཀྱིས་བྱས། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་བྱས། བཏགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནི་འཕགས་པ་མོའུ་གལ་གྱི་བུས་བྱས། ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གང་པོས་བྱས། ཡང་དག་པར་འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ནི་གསུམ་པོ་ཆེས་བྱས་པར་གྲགས་སོ།།”[364]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་སྨྲ་ཁ་ཅིག་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ལས་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་གཙོ་བོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དྲུག་འཁོར་ཏེ་ཡན་ལག་ལྟ་བུར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། “གཞན་དག་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ལུས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ལ་

363 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ཤོག ༣༥༨

364 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༣༧

ཡན་ལག་དྲུག་ཡོད་དེ། རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་གཞི་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་བཏགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །"[365] ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ནའི་བུས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཆ་ཚང་བར་མཛད་ནས། གཞུང་དོན་དངོས་ལ་ཐད་ཀར་འགྲེལ་བཤད་དང་། བསྟན་བཅོས་དེའི་ནང་མངོན་པ་སྡེ་རབས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ལེགས་སྒྲིག་མཛད་པར་མ་ཟད། སྐབས་དེར་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གསར་པ་མང་པོའང་བླངས་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་གསར་གཏོད་མཛད་པ་དེ་ཉིད། རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་བཤད་བྱེ་ཚ་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གྱུར་པར་གྲགས།

མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་བྱུང་རིམ་ལ་དེང་རབས་མཁས་པས་དཔྱད་ཞིབ་རྒྱས་པར་བྱས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་བཤད་པའི་གྲུབ་དོན་ལྟར་ན། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་སྔ་ཤོས་དང་། དེ་རྗེས་གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཁམས་ཀྱི་ཚོགས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་རྣམས་དུས་གཉིས་པ་དང་། མཐར་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་བྱུང་བར་བཤད།[366] ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ཆ་ཚང་དེང་དུས་རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་ལ་མཇལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། བོད་འགྱུར་དུ་ནི་གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་འཇིག་རྟེན་གདགས་པ་དང་། རྒྱུ་གདགས་པ། ལས་གདགས་པ་གསུམ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་སྔོན་ཆད་མ་བསྒྱུར་བས་རང་རེའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་སུ་མི་བཞུགས་སོ།

365 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༠ ཤོག ༡༢

366 རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༢ ཤོག ༡༠༣

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་རྒྱའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ལྷ་ཙུན་གྱིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་མཉམ་དུ་ཆ་ཚང་བར་རྒྱའི་ཡི་གེ་ལས་བསྒྱུར་བས་དེང་བོད་འགྱུར་ནང་མཇལ་དུ་ཡོད།[367] བོད་འགྱུར་དེར་བརྟགས་ན་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་བཤད་གཞིའི་རྩ་བར་སྣང་ཞིང་། དེ་ལ་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་དང་། ལེ་ཚན་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕུང་པོ་བརྒྱད། ནང་གསེས་སྡེ་ཚན་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་བཞུགས་པས་གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས།

གཞུང་ཆེན་དེའི་ནང་ཆོས་མངོན་པའི་བརྗོད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཆེ་བ་བཞི་སྟེ། ཆོས་སྐྱོབ་དང་། དབྱངས་སྒྲོག དབྱིག་བཤེས། སངས་རྒྱས་ལྷ་བཅས་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་ཅིང་། དཀའ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་མཛད་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་རང་ལུགས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་ཕབ། གཞན་ཡང་གཞུང་དེར་ཤཱ་རིའི་བུའི་མངོན་པའི་གཞུང་གི་རྗེས་འབྲང་གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་ལ་མངོན་པ་སྨྲ་རབས་པ་ཞེས་བཤད་དེ་དེ་དག་གི་ལུགས་བཀག་ཅིང་། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་དང་། ཐལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལྟ་བ་ཡང་དགག་པར་མཛད། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྨྲ་གྲས་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། སློབ་དཔོན་

367 གཞུང་དེ་དུས་ཕྱིས་རྒྱའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ལྷ་ཙུན་གྱིས་ཕྱི་ལོ་(༡༩༨༥-༡༩༨༩)བར་ཆ་ཚང་བ་རྒྱའི་ཡི་གེ་ལས་བསྒྱུར་ཅིང་། བོད་འགྱུར་གྱི་དཔེ་དེ་ཉིད་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་དུས་ཟིང་སྐབས་གཞུང་གི་ཆ་ཁ་ཤས་ཁ་འཐོར་དུ་སོང་བའི་འཕྲོས་རྣམས་"གོང་ས་"སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཕྱག་ཏུ་སོན་པ་ལས་དཔར་བཤུས་བྱས་པ་དཔེ་ལྟ་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀར་བཞུགས་ལ། གཞུང་གི་ཆ་ཤས་མ་ཚང་བ་རྣམས་"གོང་ས་"སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་ཐའེ་ཝན་དུ་བོད་སྒྱུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་འདུག

དབྱངས་སྒྲོག་གིས་མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་བདུད་རྩི་ཞེས་བྱ་བ་ལེ་ཨུ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡང་ཡོད་ལ། གཞུང་རྙིང་དེ་གཉིས་དེང་དུས་རྒྱ་ཡིག་མ་གཏོགས་སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་ནང་མཇལ་དུ་མེད།

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པ་ཡས་མས་སུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་མཛད་པ་ནས་བཟུང་། མངོན་པ་མཛོད་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་གཞུང་གྲགས་ཆེ་ཤོས་སུ་གྱུར་ཅིང་། རང་རེའི་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཆེ་བ་རྣམས་སུའང་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཞུང་དེ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་འཛིན་ཅིང་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་སྲོལ་རྒྱ་ཆེར་དར་བ་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་སྤྱི་དོན་མཐའ་དཔྱོད་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ།།

འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྤྱིར་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྲགས་ཆེ་མོད། དེའི་གསུང་རབ་དེང་སྐབས་པཱ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཨ་བྷི་ཧྨ་ནི་ཀཱ་ཡ་ཞེས་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་བརྟགས་ན། སྡེ་བདུན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། གནས་བརྟན་པའི་ལྟར་ན་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ནི། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་ཧྨ་སངྒ་ཎི་དང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བི་བྷངྒ་དང་། ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ཏེ་ཧཱ་ཏུ་ཀ་ཐཱ་བཅས་གསུམ་གྱི་གྲངས་འདྲེན་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་ལྟར་ལ། དེའི་སྟེང་གང་ཟག་བཏགས་པ་སྟེ་པུདྒ་ལ་པཉྙ་ཏི་དང་། གཏམ་གྱི་གཞི་སྟེ་ཀ་ཐཱ་བ་ཏུ་དང་། ཡ་མ་ཀ་དང་། པཊྛཱན་བཅས་བདུན་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད། དེ་རྣམས་ལས་ལྔ་པ་བསྟན་བཅོས་དང་གཞན་རྣམས་སྟོན་པའི་བཀར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། གནས་བརྟན་པའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་ཁྱབ་ཆེ་བ་ནི

ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།[368] སློབ་དཔོན་བུདྡྷ་གོ་ཥའི་བི་ཤུདྡྷི་མགྒ་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་ཞེས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་ལ་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་མང་དུ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༎

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དང་རང་རིག་མེད་ཅིང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱ།

སྒྲ་བཤད་ནི། དུས་གསུམ་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་སམ། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "ནུབ་ཕྱོགས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གཞུང་དུ་བཤད་དེ། འདི་དག་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་ཅིང་དུས་གསུམ་དག་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའམ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བས་ན་དེ་དག་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །"[369] ཞེས་སོ༎

དུས་གསུམ་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་ཚུལ་ཡང་། དུས་གསུམ་ནི་རང་ཉིད་གཞི་གང་ལ་འཇོག་པའི་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་ལ་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དུས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། སྨྱུ་གུ་ནི་

368 གནས་བརྟན་པའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པར་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་རགས་ཙམ་ཞིག ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་པོད་གཉིས་པར་བཀོད་ཡོད།

369 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༧༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༧

སྐྱེ་དང་དེར་གྱུར་པའི་དུས་གསུམ་ནི་སྤྱི་གཞིའི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཅི་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་དང་ཐེ་ཚོམ་སྨྲ་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི། ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་གིས་ཆོས་མངོན་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་པའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་བཞིན། ཐེ་སྨྲས་དུས་གསུམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཐེ་བྲག་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་དུ་སྡེ་པ་འདིས་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། རྒྱུར་སྨྲ་བ་ཞེས་གྲགས་ཚུལ་གསུངས་ཡོད།

དབྱེ་བ་ལ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། "ཐེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ་ཁ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཉི་འོག་པའི་ཐེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་གང་དག་ཡིན་པའོ། །"[370] ཞེས་ཁ་ཆེའི་ཐེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། ཉི་འོག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་དངོས་སུ་གསུངས་ལ། དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ཡང་། ཁ་ཆེའི་ཐེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། ཉི་འོག་པ། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ཐེ་བྲག་སྨྲ་བ་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡང་། ཁ་ཆེའི་ཐེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། ཉི་འོག་པ། ནུབ་ཕྱོགས་པ་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་སྣང་ངོ་།།

370 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་བརྒྱད་པ། ཤོག༣༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༠ ཤོག ༡༥༩༧

༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

ལུགས་འདིའི་འདོད་ཚུལ་གནད་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་གོང་དུ་སྨོས་པའི་མདོན་པ་སྡེ་བདུན་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་ལ། གཞན་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་རྒྱབ་རྟེན་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་ཞིབ་པར་འབྱུང་བས། འདིར་ཁུངས་དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་སྨྲའི་འདོད་ཚུལ་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་འགའ་ཞིག་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེག་བམ་དུའང་རགས་ཙམ་བཤད་ཟིན་མོད། ལུགས་འདིའི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཚང་བར་བཀོད་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་དཀྱུས་གཅིག་ལ་ཤེས་ནུས་ཤིང་། འཇུག་པ་བདེ་བར་བསམས་ཏེ། གླེགས་བམ་འདིར་ཡང་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དང་། སྔར་མ་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཟད་རྒྱས་པའི་ཚུལ་དུ་འགོད་པར་བྱ་ལ། ཚུལ་འདི་འོག་ཏུ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་འཆད་པའི་སྐབས་སུའང་ཤེས་པར་བྱ་དགོས།

བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྔ་སྟེ། ༡ སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། ༣ འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ༤ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། ༥ འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་བཅས་སུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་གཏའང་དོན་བྱེད་པའི་

དངོས་པོ་དང་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད། དེ་ལྟ་ན་འདུས་བྱས་ལ་གཟུགས་ཅན་དང་། མཚུངས་ལྡན་དང་། མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་གསུམ་དང་། མཚུངས་ལྡན་ལའང་ནང་གསེས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས། འདུས་མ་བྱས་ལ་ནི། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་བཅས་གསུམ་མམ། དེའི་སྟེང་དུ་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་བསྣན་ནས་བཞིར་ཡང་འདོད།

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་རྒ་འཇིག་བཞི་པོ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སོགས་ལ་མི་འདོད་པར་འདུས་བྱས་དེ་དང་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་པོ་སོགས་ལ་འདོད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། དང་པོར་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་དེ་ནས་གནས་པ་དང་དེ་ནས་རྒ་བ་དང་དེ་ནས་འཇིག་པའི་བྱ་བ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་འདོད། བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར་འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ལས་གཞན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་སྐབས་ཤིག་ཀྱང་ཁས་ལེན་པས། སྐད་ཅིག་མ་འཇོག་ཚུལ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ལ་ལྟོས་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་ལ། རྟག་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་རྟག་པ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དུས་སྔ་མ་ན་ཡོད་ཚད་གང་ཡིན་དུས་ཕྱི་མ་ནའང་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་རང་སྡེ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་རྟག་པའི་དོན་དེ་ལྟར་མི་འདོད།

རྒྱུ་དྲུག་དང་འབྲས་བུ་ལྔ་དང་རྐྱེན་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟེང་ནས་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་བཤད་ལ། ཞིང་ཁར་ས་བོན་བཏབ་ནས་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པའི་སྐབས་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་། སྐྱེས་ནས་མ་ཞིག་པའི་བར་མྱུ་གུ་ད་ལྟ་བ་དང་། ཞིག་པའི་ཚེ་མྱུ་གུ་འདས་པ་སྟེ་དུས་གསུམ་བྱ་བའི་སྒོ་

ནས་འཛོག་པ་དང་།[371] དུས་རྣམས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྡན་པས་རྟག་པར་མི་འདོད་ཅིང་། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་ལ་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། འདས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ད་ལྟ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡོད་པ་དང་། སྨྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་སྨྱུ་གུ་འདས་པའི་དུས་སུའང་སྨྱུ་གུ་ཡོད་པས། དུས་གསུམ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ལས་གཞན་གྱིས་འདོད་ཅིང་། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་སྡེ་པས་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་འབྲས་བུ་མ་སྐྱེས་པའི་འདས་པ་རྣམས་རྫས་གྲུབ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཟིན་འདས་པ་རྣམས་རྫས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲའོ།།[372]

བུམ་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པའི་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་ཚུལ་དང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་བུམ་པར་འཛོག་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་བུམ་པ་ལ་ལྟ་བར་རྩོམ་པའི་ཚེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་དང་། བུམ་པ་དེ་མཐོང་བཞིན་པའི་དུས་སུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་བ་དང་། མཐོང་ནས་རྒྱབ་ཏུ་ཕྱོགས་མ་ཐག་ཏུ་དེའི་

371 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། (དེབ་གསུམ་པ། བམ་པོ་དོན་བདུན་པ། ཤོག ༨༩༣) ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཞི་པོས་དུས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བཙུན་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ནི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ནི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། བཙུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷ་ནི་གཞན་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདོད་ཚུལ་ཞིབ་པར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆར་བཀོད་ཟིན།

372 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་ལྔ་པ། ཤོག ༢༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༤༨ ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།

རྒྱུད་ཀྱི་བྱུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་འདས་པར་འཛོག་པས། བུམ་པ་བུམ་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་བུམ་པར་ཡོད་ཟིན་པ་དང་། ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ད་ལྟའི་བུམ་པ་དང་རིགས་མཐུན་པས་བུམ་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། ནགས་ཚལ་དུ་ཡོད་པའི་ཤིང་འགའ་ཞིག་བུད་ཤིང་དུ་བྱས་མ་ཟིན་ཀྱང་བུད་ཤིང་གི་རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བུད་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ནུ་མ་ལས་བཞོས་ཟིན་པའི་འོ་མ་དང་རིགས་མཐུན་པས་བཞོས་མ་ཟིན་པ་བཞོན་མའི་ལུས་ལ་གནས་པ་ལའང་འོ་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ་འདོད།

བཅོམ་གཞིག་གམ་ཆ་ཤས་བསལ་བའི་མཐར་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་ཞིག་ནས་གཏན་མེད་དུ་སོང་བ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཛོག་ཅིང་། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་ཆ་ཤས་བཅོམ་པའི་ཚེ་བུམ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བ་དང་། བུམ་ནང་གི་ཆུ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཆོས་གཞན་རོ་ལ་སོགས་པ་བློས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་ཆུ་འཛིན་གྱི་བློ་འདེག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་བཏགས་ཡོད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གཟུགས་དང་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ལྟ་བུ་བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འདོར་བས་དོན་དམ་བདེན་པར་འཛོག་ཅིང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རྫས་ཡོད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཟུར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ཆོས་གཞན་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་ཙམ་གྱི་དོན་འཛོག་མི་ཤེས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

ལུགས་འདིར་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་ཅིང་། གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་། རང་གི་

མཚན་ཉིད་དམ་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ནི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ།།[373]

ཞེས་དང་། འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་སོ། །ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལྟར་ན་ནི་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་མི་འདའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །"[374] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དེ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ལ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཐུན་མོང་བའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རང་གི་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དེ་གཉིས་ཀུང་གཞི་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ཏེ་མི་འགལ་ཞིང་། ཁྱད་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདུ་བ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྱད་ཆོས་སྐད་ཅིག་མ་ནི་ཁྱད་གཞི་མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་གཞི་ཀ་བ་དང་བུམ་པ་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་གི་ཐུན་མོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཁྱད་ཆོས་སྒྲ་བ་དང་། གཤེར་བ། དྲོ་བ། གཡོ་བ་ སོགས་ནི། རིམ་བཞིན་ཁྱད་གཞི་ས་དང་། ཆུ། མེ། རླུང་སོགས་ཀྱི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་པ་དང་། སྟོང་པ་སོགས་ནི། ཁྱད་གཞི་ས་དང་ཆུ་སོགས་དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། "གཞན་དག་ན་རེ། མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དོ། །སྲ་བ་དང་གཤེར་བ་དང་དྲོ་བ་

373 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་དང་པོ། ཤློཀ ༡༩ ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥
374 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཐུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༣༠

དང་གཡོ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་མི་འགལ་བ་ཆོས་གཅིག་ལ་བཞག་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[375] ཞེས་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས་ཀྱང་།

> རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ནི་གནོད་པར་གྱུར་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའོ། །སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་ཚོར་བ་ནི་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་བསྡུའོ། །སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། མི་རྟག་པ་ཉིད་ནས་ངེས་པར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་བར་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།།[376]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་གི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་ཟླས་ཕྲངས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ལ་འཇོག་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "རྫས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །"[377] ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཡང་ལུགས་འདིས་གཟུགས་དང་ཤེས་པ་སོགས་དཔྱད་མཐར་རྙེད་

375 དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དཔེ་མཛོད་བྲིས་མ། དེབ་དྲུག་པ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་ཉེར་བདུན་པ། ཤོག ༩༣༩
376 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གནས་གཉིས་པ། གུ། ཤོག ༢༣༦ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༨༠ ཤོག ༥༥༥
377 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གནས་གཉིས་པ། ཏུ། ཤོག ༣༡ -བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༧༦

དགོས་པར་བཟུང་ཞིང་། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་དང་། རྒྱུན་
གྱི་ཐུང་མཐའ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཅིག་ཡོད་དགོས་པར་མཐོང་ནས་རིགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་རྫོམ་གཞིར་རྡུལ་ཆ་མེད་དང་། རྒྱུན་གྱི་རྫོམ་གཞིར་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཁས་
བླངས་ཤིང་། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་རགས་པའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་གྲུབ་
པས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད། འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་
ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་གའི་
བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་བཞེད།

ལས་ལ་སེམས་པའི་ལས་དང་བསམས་པའི་ལས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས།
སེམས་པའི་ལས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་དང་། ལུས་
ངག་གི་ལས་སྐྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ལས་
ཞེས་ཀྱང་བྱ། བསམས་པའི་ལས་ནི་སེམས་པའི་ལས་དེས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་
ལས་དང་ངག་གི་ལས་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལའང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད། མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་
ལས་ལ་གཟུགས་ཅན་མི་འདོད་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་
ལུས་ངག་གི་ལས་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད།

ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་ཡང་དགེ་
མི་དགེའི་ལས་ལས་རང་འབྲས་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མ་འཆོལ་བར་
འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་ནི། སྔར་ལས་བསགས་ནས་དེའི་
འབྲས་བུ་མ་སྨིན་པའི་བར་དེར་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པ། ལས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གིས་ལས་དང་འབྲས་བུ་
མཐུད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གཞན་ལ་བུ་ལོན་གཡར་བའི་དཔང་ཡིག་

ཡོད་ན། བུ་ལོན་དེ་ཉིད་སྐྱེད་ཀ་དང་བཅས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་བཞིན་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་ཁ་ཅིག་ནི། ལས་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ལས་དེ་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅིག་གིས་ལས་འབྲས་གཉིས་མཐུད་པར་བྱེད་པར་འདོད།

ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞིའི་བདག་གི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་མང་པོས་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་དང་། མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་ས་སྒྲོག་གི་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ་པས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚར་དང་། མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་སྲུང་བ་པས་སེམས་གཅིག་པུ་དང་། མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་གནས་མའི་བུ་པའི་སྡེ་པས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དང་།[378] ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཉིད་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད། ཕུང་པོ་ལྔ་ཚར་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་ནས་གང་ཟག་ཡིན་མི་ཟེར་བར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འགྲོ་བ་པོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་གོ།

བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་འདིར་གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཁས་མི་ལེན་ལ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

378 ས་སྒྲོག་རི་ལ་གནས་པ་དང་། ས་སྲུང་བ། གནས་མའི་བུ་གསུམ་མང་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་སྡེ་པ་ཐ་དད་པ་བསྟན་པ་བསྡུས་པ་ལས་གསུངས་པ་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བར་དེ་ལས་གཞན་པའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་བཅས་གོང་དུ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚུལ་སྐབས་བཤད་ཟིན།

རགས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཇོག་ཅིང་། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་གནས་མའི་བུ་པའི་སྡེ་པས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་པས། དེས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་མི་འདོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་ཡིན་ན་མུ་སྟེགས་པའི་ལུགས་ལྟར་རྟག་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕུང་པོ་མ་བཟུང་བར་བདག་དེ་ཡན་གར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། ཡང་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་ན་གང་ཟག་དུ་མར་འགྱུར་བ་དང་། ཕུང་པོ་འཇིག་པ་ན་བདག་ཀྱང་འཇིག་པས་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་འཆི་ཚེ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་རྟག་མི་རྟག་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་ཞིག་ཁས་ལེན། དེས་ན་དེའི་ལུགས་ལ་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ནི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་པ་ཙམ་མོ།།

འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གཉིས་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཅས་གསུམ་མ་གཏོགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རྣམ་མེད་རྗེན་ཅེར་དུ་འཛིན་ཅིང་། མིག་གི་དབང་པོས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་འཛིན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བྱེ་སྨྲའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་། འདོད་ཚུལ་སྙིང་པོ་དེ་དག་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར་སྡོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་འདི་ལྟར་བཀོད་དེ།

ནམ་མཁའ་འགོག་པ་གཉིས་དག་སྟེ། །འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་ནི་རྟག།
འདུས་བྱས་བདག་གིས་ཀུན་སྟོང་ལ། །བྱེད་པ་པོ་མེད་སྐད་ཅིག་མ།།
མིག་ལས་སྐྱེ་བློ་རྣམ་མེད་ཅིང་། །མངོན་སུམ་རིག་པ་རྡུལ་གྱི་ཚོགས།།
བློ་ལྡན་ཞེས་བྱ་ཁ་ཆེ་ཡི། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གཞུང་དུ་བཤད།།[379]

ཅེས་འབྱུང་ལ། དེ་དང་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་འདྲ་བར་ཛེ་ཏྟ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ལས་ཀྱང་།

འདུས་མ་བྱས་གསུམ་རྟག་པ་སྟེ། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས།།
འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ། །བདག་མེད་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་མིན།།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དབང་སྐྱེས་བློས། །མངོན་སུམ་དུ་ནི་ཕྲ་བསགས་རིག།
ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡི། །གཞུང་འདི་ཡིན་པར་མཁས་རྣམས་བཞེད།།[380]

ཅེས་འབྱུང་ངོ་།།

379 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤློ་ཀ ༣༡ ཤོག ༣༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༥༣
380 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༢- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༤༤༩

ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡) ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་རྣམ་གཞག

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བྱེ་སྨྲའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པ་ལས། ཐུན་མིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ཙུང་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ལུགས་འདིའི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་སོགས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ཏེ། ༡ གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ༢ ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། ༣ འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ༤ འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ༥ རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་བཅས་ཕུང་པོ་ལྔར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ལ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ཅིང་། རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ཆོས་བཅས་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་དང་། མིག་གི་དབང་པོ་ནས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་བར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་བཅས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་སོ།།

ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ཏེ། དེ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོས་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་མིག་གི་ཁམས་སོགས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་རྣམས་བསྡུས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་རྣམས་བསྡུས། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དང་། ཕུང་པོ་ལྔ་ལས་ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་བསྡུས་ཏེ། ཆོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། "ཅི་ཁམས་གཅིག་དང་། སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་དང་། ཕུང་པོ་གཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཡོད་དེ། ཁམས་གཅིག་ནི་འདི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་སོ། །སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་ནི་འདི་ལྟར་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དོ། །ཕུང་པོ་གཅིག་ནི་འདི་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའོ། །"[381] ཞེས་དང་། དེའི་དོན་བསྡུ་ལྟ་བུར་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཕུང་པོ་དང་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།།
ཁམས་གཅིག་གིས་ནི་ཐམས་ཅད་བསྡུས། །[382] ཞེས་སོ།།

381 དཀའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དཔེ་མཛོད་བྲིས་མ། དེབ་དང་པོ། བམ་པོ་ཉི་ཤུ་པ། ཤོག ༡༣༥༨

382 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་དང་པོ། ཀློག ༡༩ ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥

དེ་ཡང་གོང་དུ་རིགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་རང་ལུགས་ཀྱིས་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་ལས། “ཆོས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་དང་སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་དང་། སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དག་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་ལྔར་འགྱུར་རོ། །”[383] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། “ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། གཟུགས་དང་། སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་། སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། འདུས་མ་བྱས་སོ། །”[384] ཞེས་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་ནུས།

གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་སོགས་ཕྱི་དང་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་མཐའ་དག་སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞིར་འདུ་ལ། ནང་ཤེས་པའི་ཆོས་རྣམས་གཙོ་བོ་སེམས་དང་། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་སོགས་དང་། དུས་གསུམ་སོགས་གཟུགས་ཤེས་གང་གི་འང་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞིར་བསྡུས་ཏེ། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་སྡེ་ཚན་ལྔར་ཕྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྲོལ་བཏོད།

383 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༦༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༥༧

384 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི། ཀུན་ནས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༡༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༣༢༨

ཀ) སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི།

སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་ལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ཕྱིའི་གཟུགས་ལྔ་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ནང་གི་གཟུགས་དབང་པོ་ལྔ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདོད། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའང་། མངོན་པ་མཛོད་ལས། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །[385] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར། ༡ གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་འབྱུང་བ་དང་། ༢ དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་ཡིན་པ། ༣ རྒྱུན་སྔ་ཕྱི་ཅི་རིགས་དང་བཅས་པ། ༤ ནང་གི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིས་རྒྱུ་བྱས་པ་དང་། ༥ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ལ་འདོག

དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་ནང་གི་གཟུགས་དབང་པོ་ལྔ་རྣམས་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་ལུགས་འདིས་བཞེད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་ཕྱི་དོན་གྲུབ་ཚུལ་དེ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། མིང་གི་ཐུང་མཐའ་ཡི་གེ་རེ་རེ་བ། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ནས་འགོ་རྩོམ་པར་བཤད། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། "འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཚད་གསུམ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་དུས་དང་། གཟུགས་དང་། མིང་ངོ་། །དུས་ཀྱི་ཞུང་

385 ཆོས་མངོན་པ་མཛོད། གནས་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༤

མཐའ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། མིང་གི་ཨུང་མཐའ་ནི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །"[386] ཞེས་འབྱུང་།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཡང་རྡུལ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྲ་ཤོས་དང་། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྫས་གཞི་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཆ་མེད་དང་། གཅིག་ལ་དུ་མས་བསྐོར་ཅིང་། ཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་གནས་པར་འདོད་དེ། དེ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཆ་དང་ཆ་ཤས་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། དབུས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལའང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་གྱིས་མཐའ་བསྐོར་བའི་ཚེ་རེག་ན་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་ན་ཕན་ཚུན་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་རེས་རེག་ན་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་བར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

> རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཟུགས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅད་པ་དང་། གཞིག་པ་དང་། འབིགས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། ལེན་པ་དང་གཏོང་བ་དང་བཞོན་པ་དང་གནོན་པ་དང་འཆང་བ་དང་འཐེན་དུ་མེད་པ་དང་། རིང་བ་དང་ཐུང་བ་དང་ལྷམ་པ་དང་ཟླུམ་པོ་དང་ཕྱ་ལེ་བ་དང་ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་མཐོ་བ་དང་དམའ་བ་དག་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆ་ཤས་མེད་པ་དང་། བཤིག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། མཐོང་དུ་མེད་པ་དང་། ཐོས་སུ་མེད་པ་དང་། བསྣམ་པ་དང་མྱོང་དུ་མེད་པ་དང་། རེག་ཏུ་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཟུགས་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།[387]

386 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་བདུན་པ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༩༧
387 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་བདུན་པ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༥༩

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ན་རེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཕན་ཚུན་རེག་གམ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཕན་ཚུན་མི་རེག་གོ །གལ་ཏེ་རེག་པར་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་བར་དུ་བསྡད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[388] ཞེས་བྱུང་།

དེ་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས་ཀྱང་།

ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་མ་རེག་པ།།
ཆ་ཤས་མེད་པར་རྣམ་གནས་ཏེ།།
དེ་ཕྱིར་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས།།
བསགས་པ་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡིན། །[389] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

ཡང་རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་ལས། ས་ཆུ་མེ་རླུང་སྟེ་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཆ་མེད་བཞི་དང་། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་རྡུལ་ཆ་མེད་བཞི་བཅས་རྫས་རྡུལ་ཆ་མེད་བརྒྱད་རེ་རེ་བ་ལྟ་བུ་རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། དེ་བརྒྱད་འདུས་པའི་ཚུང་མཐའི་རྡུལ་ལྟ་བུ་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ནོ། །རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་དང་། བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་གི་ཚད་དུ་འདོད། དེ་ལྟར་ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོའི་རྩོམ་གཞི་ནི། ཆ་ཤས་སུ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་ཅིག་ཡིན་ལ། དེ་འདུས་པ་ལས་རགས་པའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་གྲུབ་པས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་

388 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་གསུམ་པ། བམ་པོ་དོན་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩༥
389 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༥༨ ཤོག ༡༩༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༡༩

མཚོན་ན། བློ་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་ལོགས་སུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་རྫོམ་གཞིར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཤིག་ཏུ་འདོད།

སྤྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོད་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཡོད་ཚུལ་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ན། རགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་བསགས་ནས་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཆ་ཤས་བསལ་ཏེ་ཕྲ་རིམ་དུ་འཕོས་པ་ལས་མཐར་ཆ་གཏན་ནས་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྫས་ཤིག་འཛོག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་ཤིག་མེད་ན་ཕྲ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་པའི་བཤད་པ་བྱེད་དུ་མེད་པར་འདོད། རགས་པའི་གཟུགས་ས་རྡོ་ལྟ་བུ་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གསིལ་ཏེ་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བས་དེ་ལས་ཆུང་བ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྡུལ་ཞིག་ལ་ཐུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་དེ་ཉིད་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་ད་དུང་ཆ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་མིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས། ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའམ་ཡང་ན་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་རུང་ལས་འོས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ན་ཆུ་ཐིགས་ཕྲ་མོ་གཅིག་ཀྱང་ཆ་ཕྱེ་ནས་ནམ་ཡང་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་སྙམ་ནས་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྫོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་དུས་སྐད་ཅིག་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་ཆ་མེད་སྐད་ཅིག་ཕྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཀྱང་། རང་ཉིད་ལ་ནང་གསེས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་གསིལ་དུ་མེད་པས་ཆ་མེད་དུ་སྨྲའོ།།

བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཕན་ཚུན

མ་རེག་པར་འདོད་པར་འདྲ་ཡང་། བྱེ་སྨྲས་བར་དང་བཅས་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་དང་། ཡང་བྱེ་སྨྲས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་གའི་བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནའང་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་པའི་ཆུའི་རྫས་ལྟ་བུ་ཆུའི་ཁམས་སམ་ཁུས་པ་ཡིན་གྱི་ཆུ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ཚུལ་སོགས་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཞིབ་པར་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།[390]

(ཁ) གཙོ་བོ་སེམས་དང་འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི།

གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་ལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཡོད།

འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་ལ། མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་བ་དང་། དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་ཞེས་ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་ལྔ་དང་། ཞར་ལ་མ་ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་གཅིག་བཅས་སྡེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ཞེ་དྲུག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་རྒྱ་འགྲེལ་དང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལྟར་ན། འདུན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་། དྲན་པ་དང་། མོས་པ་དང་། ཏིང་

390 ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས། དཔར་ཐེངས་གཉིས་པ། སྟོད་ཆ། ཤོག ༢༣༤

ངེ་འཛིན་རྣམས་ཡུལ་ངེས་སུ་བཤད་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དུ་མི་འདོད་ཀྱང་། ལུགས་འདིར་དེ་དག་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ལའང་ཤེས་རབ་ཙུང་ཟད་ཡོད་མོད་ཤས་ཆུང་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བ་དཔེར་ན། བ་ཙྭ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲེས་པའི་ཆུ་སྤྲན་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བྲོ་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་འདུན་པ་དང་། རྣམ་གཡེང་དང་ལྡན་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བརྗེད་ངས་དང་ལྡན་པ་ལ་དྲན་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་མོས་པ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པར་བཤད།

མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་གཏི་སྨུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། བརྗེད་ངས། རྣམ་གཡེང་བཅས་ལྔ་པོ་དེ་མཛོད་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་དུ་མ་བྱུང་ལ། མཛོད་ལས་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ཏུ་མཛད་པ་གཙོ་བོར་སེམས་བྱུང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། གཏི་སྨུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་བཅས་གསུམ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། བརྗེད་ངས་དང་། རྣམ་གཡེང་གཉིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་དག་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་། སེམས་བྱུང་ལ་རྟས་བརྟགས་འབྱེད་ཚུལ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་ཙུང་ཟད་ཞིབ་པར་བཀོད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།[391]

391 ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་དཔར་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྨད་ཆ། སྐབས་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༢༩

ག) ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི།

ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་ལ། ༡ ཐོབ་པ་དང་། ༢ མ་ཐོབ་པ་དང་། ༣ སྐལ་མཉམ་དང་། ༤ འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང་། ༥ འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ༦ འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ༧ སྲོག་དང་། ༨-༡༡ འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་རྒ་འཇིག་བཞི་དང་། ༡༢ མིང་གི་ཚོགས་དང་། ༡༣ ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། ༡༤ ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་བཅས་བཅུ་བཞིར་འཇོག་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་རྣམས།།
ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྐལ་མཉམ་དང་།།
འདུ་ཤེས་མེད་སྙོམས་འཇུག་པ་དང་།།
སྲོག་དང་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང་ནི།།
མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་།།[392] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བཅུ་བཞི་པོ་དེ་དག་གཟུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ནི་གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ནི་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལས་རྫས་ལོགས་སུ་མེད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་དག་ལས་ཐོབ་པ་ནི། འཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བྱེད་ཀྱི་རྫས་

392 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༣༥ ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༩ ཤོག ༡༡

ཤིག་ལ་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཁྲུར་པོ་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ་ཁྲུར་པོ་ལས་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་འཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཟུར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་གོ །མ་ཐོབ་པ་ནི། མ་ཐོབ་པའི་ཆོས་དེ་མི་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད། སྐལ་མཉམ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྱོད་པ་དང་བསམ་པ་དང་རང་བཞིན་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྫས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་ལྷའི་རྒྱུད་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རེ་ཞིག་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ཤིག་གོ །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིང་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་མ་ལངས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྫས་སོ། །འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ནི། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་བྲ་ལོས་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རེ་ཞིག་འགོག་པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འཇོག་གོ།

སྲོག་གི་དབང་པོ་ནི། ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་འདོད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཉེ་བར་མཁོ་བར་དགེ་སློང་མ་ཆོས་སྦྱིན་གྱི་མདོ་དྲངས་པ་ལས།

ཚེ་དང་དྲོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས། །གང་ཚེ་ལུས་ནི་འདོར་བྱེད་ཅིང་།།

བོར་ནས་དེ་ཚེ་གནས་པ་ནི། །སེམས་མེད་ཅི་ལྟར་ཤིང་བཞིན་ནོ།། [393]

ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་དག་ནི། ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་ན་སྲོག་ནི་གང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། དེ་ཡང་

393 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཐུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༡༩ འཕགས་པ་རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོར་ཡང་། (སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ૯༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༡༠૯) ཚེ་དང་དྲོད་དང་རྣམ་ཤེས་འདིས། །གང་ཚེ་ལུས་ནི་བོར་གྱུར་པ། །དེ་ཚེ་ལུས་ནི་དོར་བ་སྟེ། །ཤིང་བཞིན་ཚོར་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་ཆོས་སྦྱིན་གྱི་མདོ་དང་ཚིག་རིས་འདྲ་བ་འབྱུང་།

རྟེན་མེད་པར་གནས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །སྲོག་ཀྱང་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའམ། གལ་ཏེ་གྲུབ་ན་འང་སྲོག་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་རྣམ་ཤེས་མ་ཆང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སྲོག་གི་དབང་པོར་གདགས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ། །[394] རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དག་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་སྨྲོས་པའི་ཀླན་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སྲོག་གི་དབང་པོར་གདགས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ།།

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་ནི། ཆོས་དེ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པར་བྱེད་པའི་གནས་པ་དང་། རྙིངས་པར་བྱེད་པའི་རྒ་བ་དང་། འཇིག་པར་བྱེད་པའི་མི་རྟག་པ་བཅས་བཞི་པོ་རྣམས། གང་མཚོན་རྒྱུའི་འདུས་བྱས་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ཞིང་རང་གི་ངོ་བོ་འདུས་བྱས་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་འདོད། དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། "ཅི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། རྒ་བ་དང་། མི་རྟག་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱའམ་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་འདུས་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །"[395] ཞེས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། "གཞན་ཡང་ཆོས་གང་ཞིག་སྐྱེ་བས་འབྱིན་པ་དང་། རྒ་བས་ཉམས་

394 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༡༩༨

395 ཆོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ། དེབ་དང་པོ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༡༢ རྒྱའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ཐྲ་ཙང་གྱིས་ ༡༩༤༥--༡༩༤༩ བར་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྒྱུར། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དཔེ་མཛོད་ཀྱི་བྲིས་མ། ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པའི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་དཔར་བཀྲམ་གྱིས་ ༢༠༡༡ལོར་པར་དུ་བཏབ།

པ་དང་། མི་རྟག་པས་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།"[396] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

འོ་ན་མདོ་ལས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྒ་བ་གནས་པས་བསྡུས་ཏེ་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དགོས་པ་ནི། གནས་པ་ནི་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཆགས་པ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་གནས་པ་དང་། རྒ་བ་གཉིས་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

> འོ་ན་གང་མདོ་སྡེ་ལས། འདུས་བྱས་སྐྱེ་བར་ཡང་མངོན་ནོ། །འཇིག་པར་ཡང་མངོན་ནོ། །གནས་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་ཡང་མངོན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེ་ན།" ཞེས་དང་། "མ་རིག་པས་ལྡོངས་པའི་བྱིས་པ་རྣམས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་མོས་པས་མངོན་པར་ཞེན་པས་མོས་པ་དེ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་དེ་འདུས་བྱས་ཉིད་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པར་ཟད་ཀྱི་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[397] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་བཞི་པོ་འདི་ལའང་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། མི་དགོས་ན་མཚན་ཉིད་བཞི་པོ་འདུས་མ་བྱས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་སྐྱེ་

396 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་གསུམ་པ། བམ་པོ་དོན་དྲུག་པ། ཤོག ༤༤༩

397 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༠-བ། དཔེ་བསྐྱར་མ་དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༠༣

བའི་ཚེ་བུམ་པ་རང་ཉིད་དང་། དེ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་དང་། གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒ་བར་བྱེད་པ་དང་། འཇིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་བའི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་། རྒྱ་བའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་བའི་གནས་པ་གནས་པར་བྱེད་པའི་གནས་པའི་གནས་པ་དང་། རྒྱ་བའི་རྒ་བ་རྙིངས་པར་བྱེད་པའི་རྒ་བའི་རྒ་བ་དང་། རྒྱ་བའི་འཇིག་པ་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་འཇིག་པའི་འཇིག་པ་སྟེ་མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་སྟེ། མཚན་གཞི་འདུས་བྱས་རང་ཉིད་དང་། རྒྱ་བའི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་། མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་སྟེ་ཆོས་དགུ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ལ། རྒྱ་བའི་སྐྱེ་བས་ནི་མཚན་གཞི་འདུས་བྱས་དེ་དང་། རྒྱ་བའི་མཚན་ཉིད་གནས་པ་སོགས་གཞན་གསུམ་དང་། མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་སྐྱེད་ལ། སྐྱེ་བ་རང་ཉིད་རང་གིས་སྐྱེད་པ་མི་ནུང་བས་རང་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་སྐྱེད་དོ།།

དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་ནི་རྒྱ་བའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་པུ་སྐྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་གཞན་གསུམ་ལའང་སྦྱར་རོ། །དེས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཞི་གའང་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པ་ལ་རང་མ་གཏོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་དང་། མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་སོགས་རེ་རེ་བསྣན་པས་མཚན་ཉིད་བཞི་བཞི་ཚང་ལ། མདོར་ན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་བྱེ་སྨྲ་རྣམས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

ཆོས་བདག་ཉིད་གཏོགས་པར་མཚན་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགུ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལ་སྐྱེ་བས་ནི་བདག་ཉིད་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གཞན་བརྒྱད་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་ནི་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན་ཁྲིམ་བུ་མོ་ལ་ལ་ལས་ནི་བྱུ་གུ་མང་

དུ་འགྱུར་ལ། ལ་ལས་ནི་ཉུང་དུ་འགྱུར་བ་དེ་དང་འདྲའོ། །གནས་པས་ཀྱང་བདག་ཉིད་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གཞན་བརྒྱུད་གནས་པར་བྱེད་ལ། གནས་པའི་གནས་པས་ནི་གནས་པ་དེ་ཁོ་ན་གནས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒ་བ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དག་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གྲག་གོ།[398] ཞེས་འབྱུང་།།

ལུགས་འདིས་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་འཇིག་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་ཕུང་ལྟ་བུ་གཅིག་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པ་ན་རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡིན་པས་མི་མཚོན་གྱི། རང་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་དོན་གཞན་ཡོད་པས་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སོགས་ལ་མི་འདོད་ཀྱི། སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་པོ་དང་གནས་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་འཇིག་པར་བྱེད་པ་པོ་རྫས་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་འདོད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་སྐྱེ་བས་ནི་ཆོས་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །གནས་པས་ནི་གནས་པར་བྱེད་དོ། །རྒ་བས་ནི་རྙིངས་པར་བྱེད་དོ། །མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འཇིག་པར་བྱེད་དོ། །" ཞེས་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། "འདིར་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྫས་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་དག་ཡིན་པར་འདོད་པས་འདི་ནི་ཀླན་ཀར་མི་རུང་ངོ་། །"[399] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེས་ན་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གཞི་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་གནས་པའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་རྒ་བ་དང་། དེ་ནས

398 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༠༧

399 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༧༥༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཤོག ༣༢༨

འཇིག་པའི་བྱ་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པར་འདོད་དོ། །མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་འཇིག་པའི་བྱ་བ་དང་གནས་པའི་བྱ་བ་ལ་འདོད་ཅིང་། སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་ལས་རྫས་གཞན་མིན་པས་བཏགས་ཡོད་དང་། སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུ་སྔོན་མེད་གསར་དུ་བྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་། སྔ་མའི་རིགས་འདྲ་གནས་པ་གནས་པ་དང་། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་འཇིག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་ནི་རྒ་བ་ཡིན་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་དག་དུས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ།།

མང་སྟོན་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲ་དང་བྱེ་སྨྲ་ཕྱི་ས་འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ལས་གཞན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་གནས་སྐབས་ཁས་ལེན་པས། སྐད་ཅིག་མ་འཇོག་ཚུལ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་དང་མི་འདྲ། བྱེ་སྨྲའི་འདོད་པ་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལྟན་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས། ཁོ་བོའི་ལུགས་ལ་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ནི་ཅི་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་དེ་བཞི་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འོན་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་ཇི་ཙམ་གྱིས་འདི་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ན།"[400] ཞེས་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞིའི་བྱ་བ་བཞི་པོ་རྫོགས་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་འཇོག་དགོས་པར་གསུངས། དེ་དག་གིས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མར་འདོད་པ་ནི། ཏོག་གེ་འབར་བ་ལས། "འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་སྐད་

400 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༠༨

ཅིག་མཐོ། །"ཞེས་པ་ནས། "འདི་དག་ནི་མང་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་ཡིན་ནོ། །"[401] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རིའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། "ཕུང་པོ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཚོགས་ཤིང་འདུས་ནས་བྱས་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཙམ་ཁོ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[402] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གནས་མའི་བུ་པའི་སྡེ་པས་ནི། འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས། སེམས་སེམས་བྱུང་དང་སྒྲ་དང་མེ་ལྕེ་དང་གློག་དང་འབབ་ཆུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་གྱི། འབྱུང་བ་བཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་ཤིང་འཇིག་རྒྱུ་དང་ཕྲད་ནས་མི་རྟག་པར་འདོད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "སྐད་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། ཤིང་ལ་སོགས་པ་དག་མེ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་འཇིག་པར་ཡང་མཐོང་ལ་མཐོང་བ་ལས་བཀླིང་བའི་ཚད་མ་ཡང་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཇིག་པ་ནི་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།"[403] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་། "འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་སྐད་ཅིག་མར་ཁས་མི་ལེན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་དང་གཟུགས་འགའ་ཞིག་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཁ་ཅིག་དག་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་འགའ་ཞིག་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཁ་

401 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༥༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༧༨
402 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༨༨༣
403 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་བཞི་པ། ཤོག ༡༦༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༡༠

ཅིག་དག་ནི་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་ལ། ལུས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པས་དེ་བདག་ཉིད་དུ་རེད་པའི་འོག་ཏུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ལུས་ནི་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་མི་འགལ་ལོ་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །"[404] ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "འདུས་བྱས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །" ཞེས་པ་ནས། "ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་མ་བུ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚིག་གོ །"[405] ཞེས་འབྱུང་།

གནས་མའི་བུ་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ལ་བྱེ་སྨྲ་གཞན་གྱིས་འདི་ལྟར། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ན་བློ་དང་སྒྲ་དང་མེ་ལྕེ་དང་གློག་ལ་སོགས་པ་འཇིག་པའི་རྒྱུ་གཞན་མེད་པ་རྣམས་ལ་འཇིག་པ་འགའ་ཡང་མི་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ངང་གིས་འཇིག་པར་འདོད་ན་སྤྱིར་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་པ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གནོད་པ་རྗོད་པར་བྱེད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

> སྐྱེ་བ་ནི་བདག་ཉིད་དུ་རེད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་འདུ་བྱེད་སྐད་ཅིག་མའམ། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་དག་ལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཇིག་པ་ཡང་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་པའི་རྒྱུའི་དུས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་བློ་དང་སྒྲ་དང་མེ་ལྕེ་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་པའི་དུས་མ་ངེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བློ་ལ་སོགས་པ་དག་ལྟར། ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླང་བར་

404 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་བཞི་པ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༤༢༥

405 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༥༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༧༧

བྱེད།།[406] ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་གནས་མའི་བུ་པ་ན་རེ། འདུས་བྱས་རྣམས་ངེས་པར་དུ་འཇིག་པར་ཁས་ལེན་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདུས་བྱས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པས། འདུས་བྱས་འཇིག་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི་ངེས་པར་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་འདུས་བྱས་རྣམས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ནའང་། དེ་ནི་མི་འཐད་པས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་ནི་ཕྱིས་སུའང་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ་ནི། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

གལ་ཏེ་ཡང་འདུས་བྱས་གདོན་མི་ཟ་བར་འཇིག་མོད་ཀྱི། སྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འཇིག་པ་འདོད་ན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་འཇིག་པ་ནི་རྒྱུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་ན་ནི་རྒྱུ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ནི་རྒྱུ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་མི་འདོད་ན་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འགྱུར་བས་འདུས་བྱས་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ནི་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །[407] ཞེས་སོགས་

406 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་བཞི་པ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༩༢༤

407 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་བཞི་པ། ཤོག ༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༩༢༥

གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

སྤྱིར་སྐད་ཅིག་མའི་དོན་འཇིག་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་མི་དགོས་ཤིང་། སྟོད་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟོད་སྟོང་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལྷ་སྦྱིན་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྷ་སྦྱིན་བྱ་བ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དུས་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ཡོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ལས།

སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲ་དོན་དུ་མའི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདྲི་བ་ནི། སྐད་ཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྐད་ཅིག་གི་སྒྲ་ནི་སྟོང་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པ་ནི་སྟོད་སྐད་ཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་སོ། །བྱ་བ་མེད་པ་ལ་ནི་ལྷ་སྦྱིན་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་སོ། །དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ནི་སྐད་ཅིག་ཙམ་བྱས་ཞེས་བྱ་བའོ།།[408] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཅུ་བཞིའི་ནང་ཚན་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་གསུམ་ལས། མིང་ནི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གཟུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་ནི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་སྟོན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡི་གེ་ནི་མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཀ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚོགས་ནི་དེ་དག་འདུས་པ་ལ་བྱེད། ཐེ་སྐྲས་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། ངག་གིས་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་དོན་བུམ་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་ཆ་མིང་དུ་བཞག་ནས་དེས་དོན་གོ་བར་བྱེད་ཀྱི། ངག་ཙམ་གྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་མི་ཐུབ་སྟེ། དཔེར་ན། བ་ལང་གི་ངག་གིས་དོན་གོ

408 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་བཞི་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༦༣༥

མི་ཐུབ་པ་བཞིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་དག་ནི་དགེ་བ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་ནི་[409]སྨྲ་ཡིན་ན་སྨྲ་ཙམ་གྱིས་ནི་དོན་གང་དག་གོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འོན་ཅི་ཞེ་ན། དགེ་ནི་མིང་ལ་འཇུག་ལ་མིང་གིས་ནི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །"[410] ཞེས་འབྱུང་། དེས་ན་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་དང་དེའི་ཚོགས་གསུམ་གཏོག་ངོར་ཤར་བའི་སྒྲ་སྤྱིའི་ཐེང་བ་ལ་འདོད་པས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་། མདོ་སྡེ་པས་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རང་མཚན་ལ་འདོད་པས་གཟུགས་སུ་འདོད་དོ།།

ང) འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི།

འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་བཅས་གསུམ་འདོད་ཀྱང་། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་སྨྲས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བཞིར་འདོད་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནི་གོ་འབྱེད་ཅིང་རླུང་གི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་གཞན་ལ་ཕར་མི་སྒྲིབ་པར་མ་ཟད་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་ཚུར་མི་སྒྲིབ་པའི་རྟག་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁམས་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་སྣང་མུན་གང་རུང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདོད།

བརྟགས་འགོག་གིས་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་ཟག་བཅས་འགོག་པ་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པས། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་དེ་བྱེ་སྨྲས་འདུས་མ་བྱས་རྫས་གྲུབ་ཁྱད་པར་བར་འདོད། དེ་

409 སྡེ་བསྟན་དུ་དགེ་གི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་ལྟར་བཅོས།

410 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༧༠

བཞིན་ཉིད་འདོད་པའི་བྱེ་སྨྲས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་འདུས་མ་བྱས་མེད་དགག་ཏུ་འཇོག་མི་ཤེས་པས་སོ། །དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་གང་དག་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དུ་སྨྲ་ཞིང་དེ་དག་ཀྱང་རྟག་པར་འདོད་དེ།" ཞེས་དང་། "ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དག་ནི་འདུས་མ་བྱས་བཞིར་འདོད་པས།" ཞེས་པ་ནས། "འདི་ལྟར་འདུས་མ་བྱས་བཞི་པོ་དག་ནི་སོ་སོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དོ་ཞེས་རྗོད་པ་སྨྲ་སྟེ།"[411] ཞེས་འབྱུང་།

དེ་ལྟར་ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ལ་བཅུ་གཅིག་དང་། སེམས་ལ་དྲུག སེམས་བྱུང་ལ་ཞེ་དྲུག ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་བཅུ་བཞི། འདུས་མ་བྱས་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེ་ལ་ཆོས་བརྒྱད་ཅུར་བཤད་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆ་དང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་རྣམས་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

411 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༩༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༠

༣) རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

ཀ) རྒྱུ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག

གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་ལས་དང་པོ་བཞི་འདུས་བྱས་དང་མཐའ་མ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པས་ལུགས་འདིའི་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱུ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་ནི་མངོན་པ་མཛོད་སོགས་ལས་བྱུང་ལ། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་མི་འདོད་པས་ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་དང་། ཆོས་དེའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་རྣམས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་མི་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་གཉིས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་འདོད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

རྒྱུ་ལ་དབྱེ་ན། བྱེད་རྒྱུ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་དང་དྲུག་ཡོད་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

> བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། །སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་།།
> ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་རྣམ་སྨིན་དང་། །རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད། །[412]

ཅེས་པ་ལྟར་རོ།།

རྒྱུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་བཤད་

412 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤློ། ༤༩ ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༢

ན། དང་པོ་བྱེད་རྒྱུ་ནི། ཆོས་རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་ཅིང་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་དེ། བྱེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པས་ཀ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པས་བུམ་པ་དེ་ཀ་བའི་བྱེད་རྒྱུར་བཞག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རང་གི་ངོ་བོ་མ་གཏོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི། ཆོས་འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་ལ་བགེགས་མི་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[413] ཞེས་འབྱུང་།

དེ་ཡང་འབྲས་བུ་དེ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་མ་ཚང་བས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཡང་ན་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཚང་ཡང་གེགས་བྱེད་པ་ཡོད་པས་མི་སྐྱེ་བའོ། །ཕྱི་མ་ནི་དཔེར་ན། ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་སོགས་ཚང་བའི་ཞིང་ལ་ས་བོན་བཏབ་པའི་ཚེ་རྒྱུ་གཞན་རྣམས་ཚང་ཡང་། བྱ་རོག་གིས་ས་བོན་ཟོས་ཏེ་གེགས་བྱས་པས་མི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེ་བ་ལའང་རྒྱུ་གཉིས་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚང་བ་དང་། གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའོ། །རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ཆོས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྒྱུར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ཡང་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "ཇི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གེགས་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཟློག་སྟེ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལས་རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱུ་

413 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༨

ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །"414 ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ནི། དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་ནི་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ནི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །"415 ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

གསུམ་པ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ནི། རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རང་དང་འདྲ་བར་སྐྱེད་བྱེད་དེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས། "སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་ནི་འདྲ་བ་འོ། །"416 ཞེས་འབྱུང་། འདུས་བྱས་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

བཞི་པ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ནི། ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱང་ཡིན། ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་གཉིས་ལྟ་བུ་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུར་འཇོག་སྟེ། མཛོད་རང་

414 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༥༠༣
415 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༦༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༥
416 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༣

འགྲེལ་ལས།

གང་དག་ལ་རྟེན་མཚུངས་པ་ཡོད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དེ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་དུ་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་མི་དད་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་མིག་གི་དབང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་ནོ། །[417] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་ཚུལ་ནི། ༡ རྟེན་མཚུངས་པ། ༢ དམིགས་པ་མཚུངས་པ། ༣ རྣམ་པ་མཚུངས་པ། ༤ དུས་མཚུངས་པ། ༥ རྫས་མཚུངས་པ་སྟེ། དེ་ལ་རྟེན་མཚུངས་པ་ནི། གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཀ་དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཙོ་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཡང་བརྟེན་པའོ། །དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ནི། ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་དམིགས་པའོ། །རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་པ་སྟེ། སེམས་དེ་ཉིད་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཡང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་རྣམ་པའམ་འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པའོ། །དུས་མཚུངས་པ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མཉམ་

417 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༩ ཤོག ༢༢༨

པ་ནི་དུས་མཚུངས་པའོ། །རྫས་མཚུངས་པ་ནི། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྫས་རེ་རེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བ་ནི་རྫས་མཚུངས་པ་སྟེ། གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་གཅིག་དང་། འདུ་ཤེས་གཅིག་ལས་མེད་པ་སོགས་གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་རྫས་རེ་རེ་བར་མཚུངས་པའོ།།

ལྔ་པ་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱུ་འདི་ངེས་པར་དགོས་པས་ན་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་ལྟ་བུ་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རང་གི་ས་པའི་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་སྔར་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །"ཞེས་དང་། "འདི་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་རྒྱུ་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ །"[418] ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

དྲུག་པ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་དེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན། རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་རྣམས་ལྟ་བུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་རྣམས་ནི་འབྲས་བུ་སྨྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ས་བོན་རུལ་བ་ལྟར་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་སྟོབས་མེད་པས་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "མི་དགེ་བ་རྣམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་

418 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༧

རྣམས་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་འགྲུབ་པར་མི་བྱེད་ཅེ་ན། སྟོབས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ་ས་བོན་རུལ་པ་བཞིན་ནོ། །"[419] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

(ཁ) རྐྱེན་བཞི་བཤད་པ།

བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། "རྒྱུ་རྣམས་དང་རྐྱེན་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ།"[420] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྤྱིར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཉིས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་གཙོ་བོ་སྟེ་ཉེར་ལེན་དང་། རྐྱེན་ཅེས་པ་རྒྱུ་དེས་རང་འབྲས་དེ་སྐྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དོ།།

རྐྱེན་བཞི་ནི། ཆོས་མངོན་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ལས། "རྐྱེན་རྣམས་གང་ཞེ་ན། རྐྱེན་ནི་བཞི་པོ་དག་ཏུ་གསུངས། གང་ནས་གསུངས་ཤེ་ན། མདོ་ལས་རྐྱེན་ཉིད་ནི་བཞི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །"[421] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་དང་། དམིགས་པའི་རྐྱེན་དང་། བདག་པོའི་རྐྱེན་དང་བཞི་ཡིན་ནོ།།

419 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༣༨
420 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གྱུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༧༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༡༥
421 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཐུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༡༠༦༣

དེ་ལ་རྒྱུའི་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། བྱེད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱུ་ལྔ་པོ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་། རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་པའོ། །བྱེད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱུ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། མཚུངས་ལྡན་གང་ཞིག རང་གི་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །རྒྱུན་འཆད་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དམིགས་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རུང་བའོ། །ལུགས་འདིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག བདག་རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་རྐྱེན་དུ་རུང་བའོ། །བྱེད་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

> རྒྱུའི་རྐྱེན་གྱིས་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་དང་། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ནི། དགྲ་བཅོམ་པའི་སེམས་ཚོགས་པ་ཐ་མ་མ་གཏོགས་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལྷག་མ་རྣམས་བསྡུས་པ་དང་། དམིགས་པའི་རྐྱེན་དང་བདག་པོའི་རྐྱེན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།[422]

ཞེས་དང་། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

> རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུ་ལྔ་ཡིན། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས།།
> ཐ་མ་མིན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག །དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ།།

422 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་བདུན་པ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༨༨

བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད།།[423] ཞེས་འབྱུང་།
འདུས་བྱས་རྣམས་རྐྱེན་དུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་དམིགས་རྐྱེན་མ་གཏོགས་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེ། སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས།།
གསུམ་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གཉིས།།
གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ།།[424] ཞེས་འབྱུང་།

མདོར་ན། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་རྐྱེན་དང་རྒྱུ་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། མཚུངས་ལྡན་ཐམས་ཅད་ལ་རྐྱེན་བཞི་ག་ཡོད་པར་འདོད་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ག) འབྲས་བུ་ལྔ་བཤད་པ།

འབྲས་བུ་ལ་སྤྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ལྔ་ཡོད་དེ། ༡ རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། ༢ བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་། ༣ རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། ༤ སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་། ༥ བྲལ་བའི་འབྲས་བུའོ། །དེ་ཡང་འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་རྣམ་སྨིན་དང་། རྒྱུ་མཐུན་དང་། བདག་པོ་དང་། སྐྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་བཞི་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལ་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་། གཉེན་པོའི་སྟོབས་

423 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག 62 ལོག 6-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༥ ཤོག ༡༣
424 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག 64 ལོག 6-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༥ ཤོག ༡༤

ཀྱིས་ཟག་བཅས་ཅི་རིགས་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་འབྲས་གཉིས་ཡོད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "བསྟན་བཅོས་ལས། འབྲས་བུའི་ཆོས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བའོ། །"[425] ཞེས་འབྱུང་།

དེ་ཡང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་རྒྱུ་དུག་གི་ཐ་མ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི་རྒྱུ་དང་པོ་བྱེད་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་ཐ་མའི་ཡིན། །བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་པོའི་ཡིན།།

རྒྱུ་མཐུན་སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགྲོ་བའི། །སྐྱེས་བུ་པ་ནི་གཉིས་ཀྱི་ཡིན།།[426]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དང་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་གང་རུང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་འཇོག དཔེར་ན། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ལྟ་བུ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་མ་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་པས་དེའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་བརྗོད་ཅེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་རྒྱུ་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་ཡོད་པས་དེའི་

425 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༡

426 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤླཽཀ ༥༨ ཤོག ༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༣

ཕྱིར། ལུང་བསྟན་ཕྱིས་བྱུང་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཕྱིར་ལུང་དུ་བསྟན་པས་ལུང་དུ་བསྟན་པའོ། །"[427] ཞེས་འབྱུང་།

གཉིས་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱུ་དེའི་སྟོབས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་དེ། རྒྱུ་དེའི་བདག་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། སེམས་ཅན་གྱི་ཐུན་མོང་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཐུན་མོང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "སྟོབས་བྱུང་བ་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །"[428] ཞེས་འབྱུང་།

གསུམ་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། རང་གི་རྒྱུ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་བསྐྱེད་བྱ་དེ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་རང་རྒྱུ་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རྒྱུ་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་སྐལ་བ་མཉམ་པ་དང་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་དག་གི་ལྟ་བུའོ། །"[429] ཞེས་འབྱུང་། རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྔོན་གཞན་གྱི་སྲོག་བཅད་པ་ལས་ད་ལྟ་ཚེ་ཐུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྔོན་གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ད་ལྟའང་སྲོག་གཅོད་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུའོ།།

427 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༥༠
428 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༥༡
429 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༥༡

སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་ལས་དུད་འགྲོ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། ངན་འགྲོ་ནས་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་། ཚེ་ཐུང་བ་དང་། སྲོག་གཅོད་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ། བདག་པོའམ་དབང་གི་འབྲས་བུ་ནི། ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཟའ་བཏུང་དང་སྨན་དང་འབྲས་བུ་མཐུ་ཆུང་བ་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུར་འདོད་དོ།།

བཞི་པ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ནི། རྒྱུ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའམ་འཐོབ་པར་བྱ་བ་དེ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། རྫ་མཁན་གྱིས་བཟོས་པའི་རྫ་བུམ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་རྫ་བུམ་དེ་སྐྱེས་བུས་བཟོའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་གྲུབ་པས་ན་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྐྱེས་པའི། །འབྲས་དེ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་ལས་སྐྱེས།།[430]

ཞེས་འབྱུང་།

ལྔ་པ་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ནི། རང་ཡུལ་བདེན་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་དེ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རྟག་འཛིན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་འཇོག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས “བྲལ་བ་བློ་ཡིས་ཟད་པ་འོ། །ཟད་པ་ནི་འགོག་པའོ། །བློ་ནི་ཤེས་རབ་སྟེ་དེས་ན་སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་ནི་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །”[431] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

430 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༣

431 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤློཀ ༥༧ ཤོག ༩༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༥༡

༣) འཇལ་བྱེད་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག

འོ་ན་ལུགས་འདིའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲ་བར་ཡུལ་ཤེས་པའམ་ཡུལ་འཛིན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

> ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཤེས་བྱ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་ཞེས་བྱའོ། །བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ན་རེ། །འཇལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱའོ། །འཇལ་བྱེད་དང་། འཇལ་བྱ་དང་། དཔོག་བྱེད་དང་། དཔག་བྱ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །བཙུན་པ་ལྷ་ནྭ་ན་རེ། ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཆོས་གང་ཞིག་ཤེས་པས་སྤྱོད་པ་དང་དམིགས་པ་དང་གཟུང་བྱའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་བྱ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་མི་ཤེས་པ་ཡང་མེད་ལ། ཤེས་བྱ་ཤེས་པས་མ་ཤེས་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཤེས་པ་ཡོད་ན་ཤེས་བྱ་ཡོད་ལ་ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་ཡང་མེད་དོ།།[432]

ཞེས་འབྱུང་། འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་དང་བློ་ཞེས་པ་སྐབས་འགའ་རེར་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་པའང་ཡོད།

432 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་ལྔ་པ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༣༡

འཇལ་བྱེད་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་སོགས་ཡོད་ཅིང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གཉིས་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་གསུམ་ཡོད། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མར་འདོད། དབང་མངོན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཡིད་མངོན་མེད་པར་གནས་མའི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པར་སྣང་།

རང་རིག་མི་འདོད་པ་ནི། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་ཡང་། ཡུལ་གཟུགས་དང་དེ་སྣང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པའི་དེའི་བར་ན་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་བློ་ལ་འཆར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་གཏན་མི་འདོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་གཞན་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་གྱི་རང་ཉིད་གཅོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཏན་ནས་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། "གལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་ན། རིགས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[433] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[434] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཤེས་པས་ཡུལ་འཇལ་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་སྟོན་

433 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་གཉིས་པ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༥༡

434 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༥༩

པོས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ནས་རང་ཉིད་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རང་དུས་སུ་འགགས་ནས་མེད་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་འདྲ་རྣམ་བརྒྱུད་ནས་རིག་པར་འདོད་ཀྱང་། ལུགས་འདིར་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ནི་དབང་པོ་ལ་ཤར་བ་ཡིན་གྱི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཤར་བ་མི་སྲིད་པ་དེའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མི་འདོད། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རྣམ་མེད་རྗེན་ཅེར་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་འདི་དོན་དངོས་གནས་མ་ཡིན་ན། དངོས་སུ་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ལ། རགས་པར་སྣང་བ་འདི་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་ནའང་། རགས་པ་དེ་ཉིད་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

མིག་དབང་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ལ། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་འཛིན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། "མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་མཐོང་བ་ཉིད་དོ། །"[435] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གཟུགས་རྣམས་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[436] ཞེས་འབྱུང་།

435 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་གསུམ་པ། བམ་པོ་དོན་གཅིག་པ། ཤོག ༩༢༥

436 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེབ་གསུམ་པ། བམ་པོ་དོན་གཅིག་པ། ཤོག ༩༩༣

མདོ་སྡེ་པས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། གང་གིས་གཟུགས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད། བྱེ་སྨྲས། གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་མིག་ཤེས་པོ་ནས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས། རྩིག་པ་ལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བརྗོད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་བཅས།།
དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན།།
གང་ཕྱིར་བར་དུ་ཆོད་པ་ཡི།།
གཟུགས་ནི་མཐོང་བ་མིན་ཕྱིར་ལོ།།[437] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་མིག་ཤེས་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་བསགས་པ་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཅིང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ནས་མ་རྟོགས་ཀྱང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་རགས་པའི་གོང་བུ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འདོད་དེ། དཔེར་ན། ཐག་རིང་ནས་སྐྲ་དང་བྱེ་མ་ལ་སོགས་པའི་ཉག་མ་རེ་རེ་ནས་ཡན་གར་དུ་གནས་པའི་ཚེ་མི་མཐོང་ཡང་། མང་པོ་ཚོགས་པའི་གོང་བུ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། ། ཞེས་འདོད། བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱིས་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རིག་པའི་ཚུལ་དེ་སྟོན་པ་ན། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཇོ་ཏྭ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག

རྣམ་པར་ཤེས་པ་དབང་སྐྱེས་བློས།།[438]

437 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་དང་པོ། ཤློཀ་༩༢ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༧
438 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤློཀ་༢ ཤོག ༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༡༩

ཞེས་པའི་ཐད་དུ་དེའི་འགྲེལ་པར་འདི་ལྟར་བཀོད་དེ།

དབང་པོ་སྟེ་དབང་བྱེད་པ་རྣམས་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བའི་བློ་གྲོས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པས། དེ་དག་གི་བཞིན་རྣམ་པས་བར་དུ་ཆོད་པ་བདྟགས་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་རྡུལ་ཕྲན་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ཕུང་པོ་རིག་སྟེ་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་དེ་དག་སྣང་དུ་རུང་ཞེ་ན། དེ་དག་རེ་རེ་བ་ནི་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ་རིགས་མཐུན་པ་གཞན་དང་ལྡན་ཅིག་པ་ནི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ནའོ། །སོ་སོར་སྣང་དུ་མི་རུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་འདུས་ཀྱང་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། སྐྲ་ལ་སོགས་པ་གྲམ་པ་རྣམས་ཐག་རིང་པོ་ནས་མི་མཐོང་བ་ཡང་། སྦྲམ་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །[439] ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་རང་རིག་མི་འདོད་ལ། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་རྒྱལ་དུ་འདོན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་གྲགས་ཅན་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

439 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༩༦༧

གཉིས་པ། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་མཐའ་ཚོད་པའི་བཤད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་སྔོན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་མ་བྱུང་མོད། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྷག་འདས་པའི་རྗེས་སུ་དར་བར་མངོན། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་སྡེ་པ་ལས་གྱེས་པར་བཤད་ལ།[440] ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཁ་ཆེའི་གནས་བརྟན་བཙུན་པ་དང་། བཙུན་པ་དཔལ་ལེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་མི་འཐད་པའི་ཆ་རྣམས་ལ་དགག་པ་མཛད་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་འདི་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་པས་ལུགས་འདི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལས་གྱེས་པར་བཤད།[441]

ལོ་རྒྱུས་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་མདོ་སྡེ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཐོག་མར་དར་སྤེལ་མཛད་མཁན་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏ་སྟེ་གཞོན་ནུ་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་མོད། དེ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་མཛད་པ་གཞིར་བཞག་གི་བཤད་པར་

440 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། ཤོག ༣༨༣ རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༡ ཤོག ༢༥

441 བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲིའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག གསུང་འབུམ། ཅ། ཤོག ༩༧-ན།

ངོས་འཛིན་དགོས། སློབ་དཔོན་འདི་དཔེ་སྟོན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་མ་ཟད། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་གཉིས་ཀའི་གསུང་དུ་སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་ལ་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་ཡོད་པར་ཕྱིས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་འགས་བཤད། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་པ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་དུའང་གསལ།[442] མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་དཔོན་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏའི་ལོ་རྒྱུས་གཞུང་གཞན་དུ་མི་གསལ་མོད། རྒྱའི་སློབ་དཔོན་བཙུན་པ་ཐང་སན་ཙང་གི་ལམ་ཡིག་ཏུ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟར།

སློབ་དཔོན་ནི་ཡུལ་ཏཀྴི་ལ་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཆུང་ངུ་ནས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སད་ཅིང་། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་ཞིབ་ཏུ་གསན་ནས། ཟབ་མོའི་དོན་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོ། ཉིན་རེར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཁྲི་ཐྲག་གསུམ་དང་ཉིས་སྟོང་ཁ་ཏོན་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཤོ་ལོ་ཀ་ཁྲི་ཐྲག་གསུམ་དང་ཉིས་སྟོང་གློག་ཅིང་འབྲི་བར་ནུས། དེས་ན་དུས་དེའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་དུ་གྱུར་ནས་སྙན་པའི་གྲགས་པ་འཛིག་རྟེན་དུ་གསལ་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་། ལྟ་བ་ངན་པའི་ཚོགས་འཛོམས་པ། རྣམ་བཤད་ཡང་དག་པ་ལེགས་པར་བསྟན་ནས། ཅི་ཞིག་དྲིས་ཀྱང་ལན་ལྡོན་མི་ནུས་པ་མེད། རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་ལྔའི་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཙུག་ཏུ་བཀུར་ཅིང་། ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་བཅུ་ཐྲག་འགའ་ལོངས་པ་ཁྱབ་བརྡལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་སྦྱང་བརྩོན་མི་བྱེད་མཁན་ནི་མེད་དོ། །འདི་ཉིད་མདོ་སྡེ་པའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དུས་སུ་

442 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩༣

རྒྱ་གར་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཏྲ་དབྱངས། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཕགས་པ་ལྷ། ནུབ་ཕྱོགས་སུ་ཀླུ་སྒྲུབ། བྱང་ཕྱོགས་སུ་གཞོན་ནུ་ལེན་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གསལ་བའི་ཉི་མ་བཞི་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེའི་དབང་གིས་རྒྱལ་པོ་འདིས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོས་ཏེ། དམག་གི་དཔུང་དང་བཅས་ཏེ་ཡུལ་ཏཀྵི་ལ་འཛིགས་ཤིང་དྭངས་པར་བྱས་ཏེ་སློབ་དཔོན་བཅན་གྱིས་གདན་དྲངས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་བརྩིགས་ཏེ། དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མོས་པའི་གནས་སུ་བྱས་པའོ། །[443] ཞེས་བྱུང་།

ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ། དཔེའི་ཕྲེང་བ་དང་། གཏི་མུག་ཕྲེང་བ། གསལ་བར་བྱེད་པ། ཉི་མ་ཤར་བ། དགུ་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཡོད་པར་བཤད་མོད་དེང་དུས་མཐོང་དུ་མེད།[444]

སློབ་དཔོན་འདིའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གཉིས་ཏེ། ཤྲཱི་ལཱ་ཏ་སྟེ་དཔལ་ལེན་(ཕྱི་ལོ་༣༠༠ ཡས་མས་)དང་། ཧ་རི་ཝརྨན་ཏེ་འཕྲོག་བྱེད་གོ་ཆའོ། །སློབ་དཔོན་དཔལ་ལེན་གྱིས་མདོ་སྡེ་པའི་བཤད་མཛོད་ཅེས་པ་མཛད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་གིས་ཆོས་མངོན་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་སློབ་དཔོན་འདི་ལ་གནས་བརྟན་ཞེས་བོས་ནས་དགག་གཞག་མཛད་པར་གྲགས།

443 སོག་པོའི་ལོ་ཙཱ་བ་གུང་མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱི་བོད་འགྱུར་ཐང་སན་ལམ་ཡིག་ཏུ་འདི་དག་བསྒྱུར་མི་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཐང་སན་ལམ་ཡིག་གློག་རྡུལ་ཡིག་ཆ། བམ་པོ་བཅུ་གཉིས་པར་གསལ། (T.51.2087.942a.10~20)

444 རྒྱ་ཡིག་གློག་རྡུལ་བཀའ་བསྟན། (CBETA) དགེ་སློང་ཅིས་མཛད་པའི་སེམས་ཙམ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། (T.43.1830)"བྱང་གི་ཉི་མ་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏྲས་དགུ་བརྒྱ་པ་དང་། དཔེའི་ཕྲེང་བ་མཛད་པ་ཡིན།" ཞེས་དང་། ཅི་ཙང་གི་ཚ་ཤེའི་གླེང་བརྗོད་འགྲེལ་པར། (T.42.1824) ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏྲས་ཉི་མ་ཤར་བ་མཛད།" ཅེས་དང་། ཧོན་ལིང་གི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། (X.53.0841)ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏྲས་དཔེའི་ཕྲེང་བ་དང་། གཏི་མུག་ཕྲེང་བ། གསལ་བར་བྱེད་པ་རྣམས་མཛད་པར་གསུངས། (དེ་དག་རྒྱ་ཡིག་གློག་རྡུལ་བཀའ་བསྟན་ (CBETA) དུ་ཚུད་མི་འདུག་པས་རྒྱ་སྐད་དུའང་མ་འགྱུར་བར་སྣང་།)

སློབ་དཔོན་འཕྲོག་བྱེད་གོ་ཆས་ནི་བདེན་པ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་འདིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལྟ་བ་ལ་སྦྱངས་ཤིང་། དེས་བརྩམས་པའི་གཞུང་དེར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལུང་ཡང་དྲངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་དུ་མ་བཤད་ཡོད་པར་རྒྱའི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་འབྱུང་བར་སྣང་། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་ནི། ཁ་ཆེའི་གནས་བརྟན་བཙུན་པ་དང་། བཙུན་པ་གཞོན་ནུ་ལེན་ཏེ་ཀུ་མཱ་ར་ལཱ་ཏ། བཙུན་པ་དཔལ་ལེན། བཙུན་པ་དཔེ་ཅན། བཙུན་པ་རྟོགས་པའི་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་བཤད།[445]

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ།

མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་གསུང་རབ་ནི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་མདོ་སྡེ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པས་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་དེའི་དབང་གིས་ཐོགས། མདོ་སྡེ་པས་གཙོ་བོར་གང་ལ་བརྟེན་པའི་མདོ་ནི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཡིན། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀར་འདོད་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་བཀའ་མ་ཡིན་ཞིང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པར་འདོད་ལ། ཡང་མདོ་སྡེ་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་དེ་དག་ལས་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་སུ་བཤད་པ་སོགས་མི་འཐད་པ་མང་བས་ན། དགྲ་བཅོམ་པས་བྱས་པའང་མ་ཡིན་པར་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་གི་མིང་ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་མདོ་ཚད་མར་

445 དབུས་པ་བློ་གསལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད་ (ཤོག ༣༥༨) དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།།

བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས། འོ་ན་མདོ་ལས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་ལ་དགེ་སློང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་ཞེས་འབྱུང་བའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་མ་ཚང་བར་འགྱུར་ཏེ། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་འདི་ལས་གཞན་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ནི་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པས། མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་དོན་དམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཆ་དེ་དག་ཉིད་ལ་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ། །[446] ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད།

དེང་དུས་མཛལ་དུ་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་ནས་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་སྐབས་མང་པོར་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་རེ་རེ་ནས་དགག་པར་མཛད་དེ་དབྱིག་གཉེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་བ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་ཤུ་བྷ་གུཔྟ་སྟེ་དགེ་སྲུངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་སེལ་བརྟག་པ། ཐོས་པ་བརྟག་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་རང་གཞུང་དུ་བྱ་རྒྱུང་སྙམ། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་རྗེས་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་ཀྱང་འཛིན་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པར་སྣང་སྟེ། ཇོ་བོའི་དབུ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བར། "སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས་དང་། ཆོས་མཆོག་དང་། དབྱིག་གཉེན་ཞྭ་མ་ལ་སོགས་པས་ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པའི་གཞུང་རྒྱས་པར་མཛད་དོ། །"[447] ཞེས་གསུངས། ལྷག་པར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་པ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དང་། འབྲིང་བ་

446 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༠ ཤོག ༣༡

447 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། གི ཤོག ༡༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༣༢༨

རྣམ་ངེས། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ཁུ་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་སོགས་སུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས།

གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པ་ན།།
ཚོ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན།།[448]

ཞེས་གསུངས་པར་གྲགས་པ་ལྟར་རོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རང་རིག་དང་ཕྱི་དོན་གཉིས་ཀ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡིན། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

སྒྲ་བཤད་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་གཙོ་བོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པས་ན་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས། "འདི་ནི་སྒོ་དྲུག་པ་དང་། འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་ལྟ་བར་ཁས་ལེན་ཅིང་། མདོ་སྡེ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་ན་མདོ་སྡེ་པ་སྟེ། མིང་

---

448 ཚིག་རྐང་འདི་གཉིས་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པར་(ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༥༩)དྲངས་འདུག་ལ། ས་པཎ་གྱི་མཁས་པ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་དུའང་ཚིག་སྦྱོར་ཅུང་མི་འདྲ་བ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན། །ཚོ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན། །ཞེས་དྲངས། (ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག༡༡༨)

གཞན་དཔེས་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པས་ན་དཔེ་སྟོན་པའོ། །"[449] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །[450] དེ་ལྟ་ནའང་མདོ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་དང་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་དང་། རང་རེའི་བཀའ་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པའི་འཕགས་པ་སྒྲོ་དྲུག་པའི་གཟུངས་དང་། བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མདོ་ལས་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་རྣམས་དངོས་ཟིན་ལ་ཐོན་པ་འཛོམ་དཀའ་བར་མཐོང་བས། མདོ་སྡེ་དེ་དག་མདོ་སྡེ་པས་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁུངས་བཙོལ་སའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཏུ་འདོད་ན་ནི་བརྟག་དགོས་པའི་གནས་སུ་མཐོང་།

མདོ་སྡེ་པ་ལ་དབྱེ་ན། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བྱུང་བ་ལྟར་ན། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་སུ་འཇོག་དགོས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་ལས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་དཔེར་ན། མངོན་པ་མཛོད་རང་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡིན། གཉིས་པ་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཐུན་མོང་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུའོ།།

---

449 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༦༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩༣

450 ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག་ཏུའང་། (གསུང་འབུམ། ཅ། ཤོག ༩༨-ན།)" འདི་ནི་སྒོ་དྲུག་པ་དང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་དང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་པ་དང་བཞི་པ་དང་གཉིས་པའི་གཟུངས་དང་རྒྱ་ཆེ་རོལ་པ་དང་ཆོས་བཞི་པ་དང་ས་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་ལྟ་བར་ཁས་ལེན་ཅིང་སྨྲ་བར་བྱེད་པས་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་རྣམས་དཔེས་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པས་ན་དཔེས་སྟོན་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །" ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་མཛད་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུ་མར་འབྱུང་།

༩ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ལུགས་འདིའི་འདོད་ཚུལ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ངོས་འཛིན་སླ་བའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་། ཛེ་ཏྟ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་དུ་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་འདོད་པ་སྟོན་པའི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་བཀོད་ན་མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་སྤྱི་སྡོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བློར་ངེས་པ་ཞིག་འོང་བས། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས།

མཐོང་བ་དབང་པོའི་ཡུལ་མིན་ཏེ། །ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཅས་པ་སྐྱེ།།
ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་བུ་འདྲ་ལ། །འགོག་པ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་འོ།།
འདུས་བྱས་བེམ་པོ་ཡོད་མིན་ལ།།
དུས་གསུམ་དག་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན།།
བསགས་པའི་གཟུགས་མེད་མིན་ཞེས་པ།།
མདོ་སྡེ་པ་ནི་མཁས་རྣམས་སོ།།[451]

ཞེས་དང་། བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་དུའང་།

རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་རིག།
དབང་གི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཡིན།།
ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་བུ་དང་མཚུངས།།
འགོག་པ་གཉིས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་བཞིན།།

451 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤློ་ཀ ༢༣ ཤོག ༢༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༥༣

སེམས་དང་མི་ལྡན་འདུ་བྱེད་མེད།།
དུས་གསུམ་དུ་ནི་རྫེས་འཇུག་མེད།།
ཐོགས་བཅས་གཟུགས་མིན་ཡོད་མ་ཡིན།།
མདོ་སྡེ་པ་ཡིན་མཁས་ཞེས་བྱ།།[452]ཞེས་བྱུང་།

གོང་དུ་དྲངས་པའི་སྡོམ་གཉིས་ཀར། མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་ཁག་ལྔ་ངོས་བཟུང་སྟེ། ༡ བྱེ་སྨྲས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་ཡུལ་རྣམ་མེད་དུ་རིག་པར་བཤད་པ་དེ་མི་འཐད་ཅིང་། རང་ལུགས་ལ་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་རིག་པར་འདོད་པ་དང་། ༢ ནམ་མཁའ་ཞེས་པ་ནི་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དངོས་པོར་མེད་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལྟ་བུར་འཛོག་ལ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་གཉིས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མེད་དགག་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་དང་། ༣ སེམས་དང་མི་ལྡན་པ་སྟེ་མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་བེམ་པོའི་རྫས་སུ་མེད་ཅིང་བཏགས་ཡོད་དང་། ༤ འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཙམ་ལས་དུས་གསུམ་དུ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། ༥ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གཟུགས་དངོས་གནས་པར་མི་བཞེད་པ་རྣམས་ནི། མཁས་པ་མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་སུ་གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེ་པས་རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་གཟུགས་དངོས་གནས་པར་མི་འཇོག་པས། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གང་རུང་གི་ལས་ལ་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དགོས་པར་འདོད།

དེ་ལ་སྤྱིར་ལུགས་འདིས་ཕྱུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་

452 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ ཤློ་ཀ ༢ ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༡༩

འབེབས་ཚུལ་ནི། ཐལ་ཆེར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་དང་། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་སོགས་སུ་བྱུང་བ་དང་མཐུན་ལ། མི་འདྲ་བ་ནི་བྱེ་སྨྲ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫས་གྲུབ་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གཟུགས་དངོས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ།[453] སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པའི་ཀུན་གཞི་ཉོན་ཡིད་སོགས་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། གཞན་ཡང་ལུགས་འདིས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཐན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་པ་སོགས་བྱེ་སྨྲ་དང་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་བྱེ་སྨྲས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་བར་དང་བཅས་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་ཅིང་། ཡང་བྱེ་སྨྲས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་མོད། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནའང་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པར་འདོད་པར་སྣང་།

---

453 མདོ་སྡེ་པས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་དངོས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ཁུངས་དང་བཅས་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་ཡང་བཤད་ཟིན།

ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡) རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག

དེ་ལྟར་གོང་དུ་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་འདོད་ཚུལ་གནད་ཆེ་བ་ཁག་གཅིག་སྟོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་ཟིན་ནས། ད་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་འདོད་ཚུལ་ཅུང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ༡ རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག ༢ འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་དང་། ༣ རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་སྒྲུབ་པ། ༤ ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛིན་ཚུལ་དང་། ༥ འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་བཅས་དོན་ལྔར་ཕྱེ་སྟེ་འཆད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱས་ན་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་དགོས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་སྐབས་དེ་ཉིད་ལས།

དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན།།
གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད།།[454]

ཅེས་བློ་དོན་དམ་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ངོར་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལུགས་འདིར་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལས་གཞན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་ཞེས་བྱ་བར་གསུངས། དེ་ལྟ་ན།

454 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༡༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨

བློ་དོན་དམ་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་ངོ་བོར་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བློའི་སྣང་ཚུལ་ལས། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་གཉིས་འཇོག་པའི་ཚུལ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྣད་ཆར་འཆད་དོ།།

རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ། རང་མཚན་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། རང་མཚན་དང་། དངོས་པོ། མི་རྟག་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། འདུས་བྱས། བྱས་པ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་དང་། ཀ་བ། ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་གིས་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རྟོག་པས་མ་བཏགས་པའི་སྣང་བ་བྱིན་པས་ན། དེ་དག་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ།།

རང་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས། ཤེས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་རྒྱས་པར་ཆན་རིག་ཀུན་བཏུས་སུ་བཤད་ཟིན། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་ལ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྤྱིར་ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཤར་ནུབ་གཉིས་ཀ་ན་ཡོད་ཀྱང་། ཤར་ན་ཡོད་པའི་ཀ་བ་དེ་ཉིད་དེའི་ནུབ་ན་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་མ་འདྲེས་པ་དང་། ཡང་ཀ་བ་ལྟ་བུ་དེ་སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་གཉིས་ཀའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་འཇོག་ནུས་མོད། སྔ་དྲོར་ཡོད་པའི་ཀ་བ་དེ་ཉིད་དེའི་ཕྱི་དྲོར་མེད་པ་ལྟ་བུ་དུས་མ་འདྲེས་པ་དང་། སྤྱིར་ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཤིང་གི་ཀ་བ་དང་ལྕགས་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་ནུས་མོད། ཤིང་གི་ཀ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ལྕགས་ཀྱི་ཀ་བ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་ནི་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་

ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་རྣམས་ནི་བློ་དོན་དམ་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བཤད།

རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་དེ། སྤྱི་མཚན་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། སྤྱི་མཚན་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། རྟག་པ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། དེ་དག་རྟོག་པའི་སྣང་བ་ཙམ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་རྟག་པ་ལ་ནམ་མཁའ་དང་འགོག་པ་གཉིས་བཅས་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སོགས་རྟོག་པའི་བློས་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་མཚན་འདུས་མ་བྱས་སུ་འཇོག་དགོས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ།།
དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་བརྟགས་པར། །འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ།།
དེ་བཞིན་པོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཀུན་བཞག་པ།།
དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན།།[455]

ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱི་དང་། གཞི་མཐུན། བྱེ་བྲག གཅིག་དང་ཐ་དད། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་ལྡོག་ནས་སྤྱི་མཚན་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། གསེར་བུམ་ལྟ་བུ་སྤྱི་དང་། དངོས་པོ་དང་བུམ་པའི་གཞི་མཐུན་དང་། བྱེ་བྲག་དང་། གཅིག་ཡིན་ལ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། མེ་དུ་གཉིས་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་དང་། ཚ་གྲང་གཉིས་

455 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༢-༡༡ ཤོག ༤༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༣༢༢

ལྟ་བུ་འགལ་བ་ཡིན་ལ་རང་མཚན་ཡང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་ངོས་ནས་ཐ་དད་དུ་རྟོག་པས་འབྱེད་ཅིང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་རྟོག་ངོ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དགོས་པས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་ནོ།།

སྤྱི་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མཚན་དང་། དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མཚན་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མཚན་གསུམ་ཡོད། མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ནམ་མཁར་སྣང་བ་དང་། ས་ཕྱོགས་བུམ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ལྟ་བུ་འཇོག་གོ །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ།།
བརྟེན་ཕྱིར་སྤྱི་ནི་རྣམ་པ་གསུམ།།[456]

ཞེས་སྤྱི་མཚན་ལ་ངོ་བོ་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། དམིགས་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་དང་། དངོས་མེད་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས།

མདོར་ན་རང་མཚན་རྣམས་ནི། ༡ ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་།

456 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༥༡ ཤོག ༡༢༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༠

༢ སྣང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་དང་། ༣ ཡུལ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་རྟོད་བྱེད་སྒྲ་ཡི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་སྣང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། ༤ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྤྱི་མཚན་རྣམས་ནི། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་དང་། འདྲ་བ་སྟེ་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བ་དང་། རྟོད་བྱེད་སྒྲ་ཡི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་སྣང་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། རང་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ། །དོན་དེ་དག་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

 དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །ཞེས་དང་།

 འདྲ་དང་མི་འདྲ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །སྒྲ་ཡི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར།།

 རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །བློ་ནི་ཡོད་དང་མེད་ཕྱིར་རོ།།"[457]

ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་རོ།།

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རང་དོན་ལེའུ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མངོན་སུམ་ལེའུར་སྤྱི་མཚན་རྣམས་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པས། བུམ་པའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་བུམ་པ་རང་ཉིད་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ན། བུམ་པ་དེ་རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་འང་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་གྱུར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ལ་འང་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་འདྲ་བར་བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་དགོས་པས། བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་ཉམས་པ་ལ་འང་མིག་ཤེས་ཡོད་པ་ལྟར་བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་དགོས་

457 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡-༢ ཤོག ༡༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠

ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་སྣང་བ་དང་། བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་མིག་དབང་སོགས་དགོས་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་པས། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན།།
དབང་སོགས་འབྲས་བཅས་ཉིད་ཕྱིར་རོ།།[458]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡར་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་བྱས།།
དེ་ཚེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྡར་མ་ཡིན།།[459]

ཞེས་རང་མཚན་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། གལ་ཏེ་འཐད་ན་སྔར་གང་ལ་བརྡ་སྦྱར་བའི་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་འང་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་གསུངས། དེ་ལྟ་ན་བརྡ་སྦྱར་བའི་ཡུལ་དངོས་གང་ཞེ་ན། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ནི་བརྡ་སྦྱར་བའི་ཡུལ་དངོས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་གསེར་བུམ་བུམ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་གསེར་བུམ་ཡང་བུམ་པར་སྣང་ཞིང་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེའང་བུམ་པར་སྣང་ལ། སྣང་བའི་དོན་དེ་གཉིས་སྣང་ངོ་དེར་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་གནས་པས། ཚུལ་དེ་ལ་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལས་དེ་རྟོགས་འགྱུར་བའི་བློ།།

458 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༡༡ ཤོག ༡༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨
459 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༤༧-༤༤ ཤོག ༩༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༧༧

འབྲེལ་བས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས།།[460]

ཞེས་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཤིང་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཤིང་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཡང་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་རང་གི་སྣང་བ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་གཉིས་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའི་སྣང་བ་ནི་སྣང་གཞི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་དང་། བཏགས་པ་ནི་སྒྲ་དོན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དེར་བྱ་དགོས། སྒྲ་དོན་གྱི་སྐོར་འདི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གནད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་ཚུལ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྒྱས་པར་མཛད་ཚུལ་སོགས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་བས། ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐབས་ཆར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སྒྲ་དོན་དུ་མི་འཐད་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུའང་མི་འཐད་པར་མཚུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་པའི་བློའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རང་གི་སྤྱི་ཛས་གཞན་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་བའམ། ཤིང་གསལ་རྣམས་འདྲེས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བ་དང་། ཡང་གལ་ཏེ་ཤིང་གི་སྤྱི་བློ་དེ་ཉིད་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན། ཤིང་གི་སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་པར་མ་ཟད་ཤིང་ཡིན་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་གང་ན་ཡོད་པ་དེར་ཤིང་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། སྐྱེས་བུ་

460 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༣༡ ཤོག ༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༦༠

འགལ་ཡང་ཤིང་གིས་ཕོངས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པ་སོགས་ལའང་སྦྱར་དགོས། གཞན་ཡང་ཤིང་དང་ཤིང་གསལ་རྫས་ཐ་དད་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སོགས་ཀྱང་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལ་ངོ་བོ་ཕྱི་རོལ་དང་། །གཅིག་ལྟ་གཞན་ལས་ལོག་ལྟ་བུར།།
སྣང་བ་གང་ཡིན་བརྟག་པ་ཡི། །ཡན་ལག་མེད་ཕྱིར་དེ་ཉིད་མིན།།[461]

ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པར་འོས་མེད་ཀྱིས་འདོད་དགོས་པས། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ལ་ཤིང་གི་ངོ་བོ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་དང་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དང་། ཤིང་མ་ཡིན་པ་གཞན་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཤིང་དུ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། འོན་ཀྱང་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་དག་གིས་ཤིང་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུས་ཡིད་ལ་བསམས་པ་ལྟར་གྱི་ཡན་ལག་ཤིང་གི་དགོས་པ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས། ཤིང་གི་སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་ཤིང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

མདོར་ན་རིགས་པ་འདི་དག་གི་གནད་འགག་ནི་རྟོག་ངོའི་ཆོས་དེ་དག་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པ་དེ་དག་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་འཚོལ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

461 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༢༢ ཤོག ༤༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༣༢༨

༢) འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ།

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟར་དུས་རིམ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་མི་འདོད་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་པའི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་པ་དང་འགག་པའང་བཞེད་པས། འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེ་ལ་སྤྱིར་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་འཇོག་ནུས་ཤིང་། དང་པོ་ལ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལྷས་བྱིན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་མི་སྡོད་པ་ནི་ཅི་ཡང་མ་སྦྲུངས་པའི་གནག་རྗེས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ནུས་པས་ཤིན་ཏུ་རགས་ལ། དེ་ལས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཀྱི་ལྷས་བྱིན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཕྲ་ཞིང་། དེ་ལས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཉིད་ནས་འཇིག་པ་ཕྲ་བས། མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་ཤེས་པ་ལ་སྤྱིར་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་སྔོན་དུ་གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་དགོས།

འདིར་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅིང་། རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱ་དགོས། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ན་གཙོ་བོར་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་ཉིད།།[462]

ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི། བྱས་པ་འཇིག་པར་བསྐྱེད་པ་ནི་རང་ཡོད་ཙམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་གཞན་མེད་པར་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་འཇིག་པར་ཡང་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང་། "ཡང་ན་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ། །"[463] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། དེ་ལྟ་ནའང་འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་མི་ཐལ་བ་དང་། དེས་ན་འཇིག་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་ཤེས་ནུས།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་། དེའི་དཀའ་འགྲེལ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པའི་བརྟག་པ་བཅུ་གསུམ་པ་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་བརྟག་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་སྐད་ཅིག་མ་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་བྲམ་ཟེ་ཤྲུ་ཏི་བྱུམ་པས་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གནད་ཟབ་ཞིང་ཞིབ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་ཡོད། གོང་གི་གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་སྐད་ཅིག་མ་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་པ་གནད་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་འགོད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།

462 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཀློག ༡༩༥ ཤོག ༡༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢༤༦
463 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༧༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༧༧

གཞན་ཡང་གཞིག་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཅི། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་ལས་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་སྐྱེས་སམ། འོན་ཏེ་གནས་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་སྐྱེས། རྟོག་པ་དང་པོ་ལ་ནི་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཁོ་ན་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་དོ། །འོན་ཏེ་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། དེ་ནི་འཇིག་པའི་རྒྱུ་བརྒྱ་ལྷགས་ཀྱང་དེའི་བདག་ཉིད་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར། གཞིག་པར་མི་ནུས་པས་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པ་ཁོ་ནའོ།།[464]

ཞེས་དངོས་པོ་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་གྱིས་གཞིག་པ་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་འདོད་པ་ལ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་རྒྱུ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནམ། མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེས་བརྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དཔྱད་དེ། དང་པོ་ལྟར་ན་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་བརྒྱ་ཕྲག་སླེབས་ཀྱང་གནས་པའི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་འདུས་བྱས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུས་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ་བ་འཕངས་སོ།།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་དུས་ཙུང་ཟད་གནས་ནས་འཇིག་པར་འགྱུར་གྱི་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀུན་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱོགས་འདི་ཡང་མི་རིགས་སོ། །"[465] ཞེས་གལ་ཏེ་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་དང་པོར་སྐྱེས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་གནས་ཟེར་ན། སྐད་ཅིག་དང་

464 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༩༡

465 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༩༢

པོ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་འདང་སྐྱེས་པ་དང་གནས་པ་གཉིས་དགོས་ལ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་འདང་སྐྱེས་པ་དང་གནས་པ་གཉིས་དགོས་པས་ནམ་ཡང་འཇིག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འཕངས་ཏེ་འགོག་པར་མཛད།

ཡང་གལ་ཏེ་བུམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པར། ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་རྟག་པར་གྲུབ་དགོས་ཟེར་ན། དཔེར་ན། སྣམ་བུ་དཀར་པོ་དམར་པོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་ཚོན་དམར་པོ་ལ་ལྟོས་པས་ངེས་པར་དམར་པོར་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་མེད་པ་ལྟར། བུམ་པའང་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པས་ངེས་པར་འཇིག་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པས་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུས་འཇིག་པ་སྲིད་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་དང་མ་ཕྲད་པའང་སྲིད་པས་དེ་ཉིད་རྟག་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་འོ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན། ངས་ཁ་སང་མཐོང་བའི་ཀ་བ་དེ་འདི་འོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་དང་། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟག་འཛིན་གྱིས་བསྒྲིབས་པའི་དབང་གིས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ལན་བཏབ།

ཞེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། "དངོས་པོ་ནི་གཞན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ལ། འཇིག་པ་ཡང་གཞན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འཇིག་པ་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ། །གང་གི་ཚེ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་འཇིག་པ་ཡོད་པ་དེས་ན་འཇིག་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བར་འཐད་དོ། །"[466] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དངོས་པོ་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་པ་རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་

466 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཐེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༠ ཤོག ༨༤༥

གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཞེས་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་བཞེད།

འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མའི་བར་དུ་མི་འཇིག་པར་གནས་པར་མཐོང་བས་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་ངེས་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོན་སྐད་ཅིག་མ་ལྔའི་ཡུན་ཚད་ཙམ་དུ་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་འདུས་བྱས་དེ་ཉིད། སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་སྐད་ཅིག་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་དོར་རམ་མ་དོར། གལ་ཏེ་དོར་ཟེར་ན། སྐད་ཅིག་ལྔའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་མ་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་དོར་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མ་གནས་པས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ལ། གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་སྐད་ཅིག་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་ད་དུང་མ་དོར་ཟེར་ན། སྔར་གནས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལྔར་གནས་པའི་རྫས་དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་ད་དུང་མ་དོར་བས། དངོས་པོ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་གི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་སོགས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེ་ལྟར་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མར་འཇོག་ཚུལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས། དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ནི་འདུས་བྱས་ལ་ད་ལྟ་བས་ཁྱབ་པ་དང་། དུས་གསུམ་ལས་ད་ལྟ་བ་འབའ་ཞིག་དངོས་པོ་དང་། གཞན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་དངོས་མེད་དུ་འཇོག དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཞིག་པ་ན་སྨྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགགས་ལ། དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པས། འདས་པ་ནི་འཇིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དེ་འགགས་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དངོས་མེད་ཅིག་ལ་འདོད་ལ། མ་འོངས་པའང་ཆོས་

གང་ཞིག་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་མ་སྐྱེས་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་འཇོག་པས། འདས་པ་བཞིན་དུ་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པ་མེད་པས། དངོས་མེད་དུ་འཇོག་དགོས་པར་བཞེད།

དེ་ལྟ་ན་སྐད་ཅིག་མ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མི་འཇིག་པ་རྟག་པའི་འཇོག་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་གི་རང་བཞིན་འཇིག་མེད་པ།།
དེ་ལ་མཁས་རྣམས་རྟག་ཅེས་བརྗོད།།[467]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རང་བཞིན་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་འདོད་དོ། །འོ་ན་བུམ་པ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པ་མ་ཞིག་པའི་ཚེ་མེད་ལ་བུམ་པ་ཞིག་པའི་ཚེ་ཡོད་པས་མི་རྟག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞིག་པའི་རང་བཞིན་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་སྐྱོན་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པ་འགགས་པའི་ཚེ་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་ཁྱད་གཞི་འགག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་གཞན་དུ་འགྱུར་ནས་འགག་པ་མིན་པས་མི་རྟག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་གསེར་བུམ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་སྔར་མེད་ལ་ཕྱིས་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་དགོས་ལ། བུམ་པ་ཞིག་པ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་མིན་པར་སྔར་གྱི་བུམ་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་བུམ་པ་ཞིག་པ་ཞེས་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ།།

གཞན་ཡང་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་དང་། དེ་ལས་

ལྡོག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་གཅིག་ནི། དགག་པ་དང་སེལ་བའི་རྣམ་གཞག་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་སེལ་བ་དང་། དགག་པ་དང་། ལྡོག་པ་དང་། གཞན་སེལ་ཞེས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་ནི། དེ་རྣམས་སྨྲས་རྗོད་པའི་ཚེའམ། ཡང་ན་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་མ་གཏོགས་ཡུལ་རང་མཚན་པ་ཞིག་གིས་བློ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་འཆར་དུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དགག་པའི་རྣམ་གཞག་ནི་ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་གཟིགས་པར་བྱའོ།།[468]

༣) རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་སྒྲུབ་པ།

གསུམ་པ་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ལུགས་འདིས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་གོང་དུ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱུ་རྟག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་རིགས་མཐུན་པ་དགོས་པ་དང་། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ཡང་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་མེད།

རྒྱུ་ལ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནང་གསེས་དངོས་རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་རྒྱུ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅིང་། འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་

468 ནང་པའི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས། སྟོད་ཆ། ཤོག ༢༩༥ ནས་ ༣༡༡ བར།

གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་མཛད། དངོས་རྒྱུ་ནི་འབྲས་བུ་དེའི་ཉེ་བའི་རྒྱུ་དང་། བརྒྱུད་རྒྱུ་ནི་རིང་བའི་རྒྱུར་འཇོག་ཅིང་། ཉེར་ལེན་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་བཞེད་དེ། དཔེར་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པས་ས་བོན་དེ་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ཆུ་ལུད་ནི་དེ་གཉི་གའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ན་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུར་འཇོག་ལ། ཡང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སོགས་མྱུ་གུ་གང་ཞིག་སྐྱེ་བ་ནི་གཙོ་བོར་ཉེར་ལེན་གྱིས་བྱེད་པ་དང་། མྱུ་གུ་དེ་ཆེ་ཆུང་དང་བཟང་ངན་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཞིག་གཙོ་བོར་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་འབྱུང་ངོ་།།

འབྲས་བུ་ལ་ཡང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་འབྲས་དང་བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས་དང་། རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་འབྲས་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་གཉིས་སུ་འཇོག་ནུས།

ལུགས་འདིར་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང་། རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བས། རྒྱུ་འགགས་པ་དང་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ནི། སྲང་གི་མདའ་གཉིས་ལས་གཅིག་མཐོ་བ་དང་གཅིག་དམའ་བ་དུས་མཉམ་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ་ཟིན་པར་མཚུངས་དགོས་ལ། གྲུབ་ཟིན་པ་ཞིག་སླར་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དུས་མཉམ་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་རུང་བར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཕན་འདོགས་གང་ཡིན་སྐྱེད་པ་ཡིན།།[469]

ཞེས་རྒྱུར་འཇོག་པ་ལ་རང་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དུས་མཉམ་པའི་དངོས་པོ་དག་གཅིག་གིས་གཅིག་སྐྱེད་པའམ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནི། ཆོས་དེའི་བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དང་། ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ། ཆོས་དེའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་རྣམས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་འདོད་པས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་རང་ལུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རེག་དྲུག་འདུས་ཏེ་བྱུང་བ་ཡིན།།ཞེས་དང་།
བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་ལ་སོགས་གསུམ།།[470]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རིམ་བཞིན་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་ངོས་བཟུང་བ་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཕྱིར་ཚོར་བ་རེག་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་བརྩད་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "ཡང་ཅི་ཚོར་བ་རེག་པའི་འོག་ཏུ་འབྱུང་ངམ། འོན་ཏེ་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་ཞེ་ན།"[471] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། ཕྱིར་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་སྔ་ཕྱི་དུ་མི་འབྱུང་བར་དུས་མཉམ་དུ་

469 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གློག ༡༠༨ ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༤༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༩༢༤
470 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། གློག ༣༠ ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༤ ཤོག ༡༢
471 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༤ ཤོག ༣༣༣

འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ་ཕན་ཚུན་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུས་མཉམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[472] ཞེས་བྱུང་།

ཡང་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་གཉིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་འགྲུབ་སྟེ་མི་འགྲུབ་ཅིང་ཕན་ཚུན་སྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ཞིག་སླར་ཡང་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བརྩད་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལྟར་ན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་གཉིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོར་འགྱུར། དེ་ལྟར་མི་འགྲུབ་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་སྐྱེས་ཟིན་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་མེད་དོ། །"[473] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་གཉིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་མི་འགྲུབ་ཅེས་པ། ཆོས་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ཞིག་སླར་ཡང་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ་བས། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཉིད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་སྐྱེས་ཟིན་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་དམ་བཅས་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །"[474] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

---

472 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༢

473 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༢

474 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༢

མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། འོ་ན་ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་གཉིས་ནང་ཕན་ཚུན་སྐྱེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འོ་ན་ནི་ཕན་ཚུན་དུ་སྐྱེད་པར[475]བྱེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[476] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་གཉིས་ནང་ཕན་ཚུན་སྐྱེད་པ་པོ་བོ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་ང་ལ་མེད་དེ། ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དཔེར་ན་དེད་གཉིས་རྟོད་པའི་གཞི་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་དུ་མ་དེད་ཀྱིས་འདོད་པ་པོ་ནའོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འདོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་མ་འདོད་པ་པོ་ནའོ།"[477] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། རེག་པ་དང་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་འདི་ནི་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་རུ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་ན་ཡང་། དོན་ལ་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུའམ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་འདི་ནི། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་སྐྱེའོ། །མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

475 སྡེ་བསྟན་དུ་སྐྱེས་པར་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

476 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༣༢

477 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༣༢

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྲུབ་བྱེད་དཔེ་དང་གདན་ཚིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་དུས་མཉམ་པའི་ཆོས་ཤིག་དུས་མཉམ་པའི་ཆོས་ཤིག་གི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། དུས་མཉམ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་དེ་ནི། བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་དུས་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་པར་འཛིག་རྟེན་པའི་ཁས་བླངས་དང་ཚད་མ་ལ་གྲགས་ཏེ། དཔེར་ན། འཛིག་རྟེན་ན་རྒྱུ་ས་བོན་སྔ་ལ་འབྲས་བུ་སྨྱུ་གུ་འབྱི་བ་དང་། རྒྱུ་འོ་མ་སྔ་ལ་འབྲས་བུ་ཞོ་འབྱི་བ་དང་། རྒྱུ་ཇ་གཡོག་གིས་བསྐུན་པ་སྔ་ལ་འབྲས་བུ་སྒྲ་འབྱི་བ་དང་། རྒྱུ་ཡིད་དབང་སྔ་ལ་འབྲས་བུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱི་བ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུ་མིག་སོགས་དང་འབྲས་བུ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་སྔ་ཕྱིའི་དངོས་པོར་གྲུབ་ན་ཡང་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་དང་དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་གཉིས་ལྟ་བུ་རྣམས་དུས་མཉམ་པའི་དངོས་པོར་ཡང་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། འབྲས་བུ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་འཁོར་ཚོར་བ་དང་རེག་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་པ་དང་། རྒྱུ་མིག་དང་གཟུགས་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་དང་། འབྱུང་བ་བཞི་དུས་མཉམ་པ་དང་། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་བདུན་དུས་མཉམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་རྒྱུ་དབང་པོ་དང་དོན་གཉིས་སྔ་ལ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱི་བ་དང་། རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཚོགས་པ་སྔ་ལ་འབྲས་བུ་འབྱུང་གྱུར་ཚོགས་པ་འབྱི་བའོ་ཞེས་འདོད་ན་ཚུལ་འདི་ལ་དགག་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

འདི་ནི་འདོད་མོད་ཀྱི་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་དག་ཕན་ཚུན་[478]འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་འདི་ནི་མདོ་ལས་མི་བཞེད་དེ། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལ་བརྟེན་

478 སྡེ་བསྟན་དུ་ཕན་ཚུན་ནམ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་སྐྱེའི་[479]མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གང་གི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་གནས་པ་དེ་ནི་དེ་དང་དུས་ཐ་དད་པར་གྲགས་ཏེ། དཔེར་ན། ས་བོན་སྔ་ལ་མྱུ་གུ་འཕྱི་བ་དང་། འོ་མ་སྔ་ལ་ཞོ་འཕྱི་བ་དང་། བསྣུན་པ་སྔ་ལ་སྒྲ་འཕྱི་བ་དང་། ཡིད་སྔ་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཕྱི་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའོ། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དག་སྔ་ཕྱིའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་པའི་དངོས་པོར་ཡང་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། མིག་དང་གཟུགས་དག་དང་། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ཡང་དབང་པོ་དང་དོན་དག་སྔ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཕྱི་བ་དང་། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་རྒྱུ་ཚོགས་པ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་ན་དགག་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།[480] ཅེས་པ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། རྒྱུ་དབང་པོ་དང་དོན་གཉིས་སྔ་ལ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཕྱི་བ་སོགས་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡང་དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དང་དེའི་གྲིབ་མ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཇི་ལྟ་བར་རྒྱུ་རེག་པ་དང་འབྲས་བུ་ཚོར་བ་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་པའི་ཚུལ་དེ་དང་འདྲའོ་ཞེས་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ་འོ་ན་ནི་མྱུ་གུ་དང་གྲིབ་མ་དག

479 སྡེ་བསྟན་དུ་སྐྱེའོ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

480 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༢

ཇི་ལྟ་བར་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[481] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ན་རེ། ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དང་དེའི་གྲིབ་མ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཇི་ལྟ་བར་རྒྱུ་རེག་པ་དང་འབྲས་བུ་ཚོར་བ་གཉིས་ནི་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་རྒྱུ་རེག་པ་གྲུབ་པའི་འོག་ཏུ་འབྲས་བུ་ཚོར་བ་འབྱུང་སྟེ། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དང་དམིགས་རྐྱེན་དོན་གཉིས་ནི་སྔ་ལ་དེའི་འོག་ཏུ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞིང་། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དང་དམིགས་རྐྱེན་དོན་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་འདུས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་དེ་དག་འདུས་ཏེ་གང་སྐྱོང་འགྱུར་གྱི་ཚོར་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རང་ཡུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་གཅོད་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་ནི་རེག་པ་ཡིན་ལ། སེམས་བྱུང་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཚོར་བ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "གཞན་དག་ན་རེ་རེག་པའི་འོག་ཏུ་ཚོར་བ་འབྱུང་སྟེ། དབང་པོ་དང་དོན་དག་ནི་སྔ་ལ་དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། གསུམ་འདུས་པ་དེ་ནི་རེག་པ་ཡིན་නོ། །རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་ཚོར་བ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[482] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། དེ་ལྟ་ན་གཙོ་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ལ། གཙོ་སེམས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་རེག་པ་ཡོད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྩད་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལྟ་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚོར་བ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ལ། རྣམ་པར་

481 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༣
482 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༣

ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རིག་པ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །"[483] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། གཙོ་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་རིག་པ་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན། གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་སྔ་མས་དྲངས་པའི་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་ཕྱི་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་དེ་ཡང་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་སྔ་མས་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཚོར་བ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་འཁོར་དུ་རིག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ། རིག་པ་ཕྱི་མ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་རིག་པ་སྔ་མའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚོར་བ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིག་པ་ཡིན་ནོ། །"[484] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཐམས་ཅད་ཚོར་བ་དང་བཅས་ཚུལ་དང་རིག་པ་དང་བཅས་ཚུལ་བཤད་པ་འདི་ནི། རིགས་པ་དང་ལུང་གཉིས་དང་འགལ་བས་མི་རིགས་པར་འགྱུར་བ་ནི། དཔེར་ན། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་སྔ་མ་དམིགས་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་ཕྱི་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། བཤད་ཚུལ་འདི་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དམིགས་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་སྔ་མ་ལས་བྱུང་

483 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༣

484 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༣

བའི་ཚོར་བས་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་སྔ་མའི་ཡུལ་གཟུགས་ལས་གཞན་སྒྲ་ལ་དམིགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རིག་པ་ཕྱི་མ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཚོར་བས་རང་འཁོར་དུ་འགྲོ་ཡུལ་གྱི་གཙོ་སེམས་དེའི་དམིགས་པ་སྒྲ་ལས་གཞན་གཟུགས་ལ་དམིགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །རིག་ཚོར་སྔ་ཕྱི་དམིགས་པ་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་དེ་ལྟ་ན་འོ་ན་སྔར་གྱི་དམིགས་པ་ཁ་སྤྱོས་ཏེ་སྒྲ་ལ་དམིགས་པ་དེའི་ཚེ་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་སྔ་མས་དྲངས་པའི་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་ཚོར་བ་གཏན་ནས་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་སྒྲ་ལ་དམིགས་པ་དེའི་སྔོན་དུ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་ཚོར་བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་དགོས་ན་འང་། དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ལ་དམིགས་པ་དེའི་སྔོན་དུ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་ཚོར་བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རིག་པ་དམིགས་པ་ཐ་དད་པ་དག་རིག་པ་ཕྱི་མ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་རིག་པ་སྔ་མའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། རིགས་མི་འདྲ་བ་ལ་དམིགས་པའི་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་གཞན་ལ་དམིགས་པར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་སེམས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་དམིགས་པར་འགྱུར། འོ་ན་ནི་དེའི་ཚེ་རིག་པ་ནི་གྱུར་

པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོར་བ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྔོན་རོལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོར་བ་དང་བཅས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རེག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །[485] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། སྐྲ་ལ་དམིགས་པ་དེའི་སྔོན་རོལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་ཚོར་བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་རེག་པ་ནི་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་མེད་ཀྱང་སྐྱོན་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །"[486] ཅེས་པ་ལྟར་རོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། མདོ་སྡེ་པ་ཚོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྒྲ་ལ་དམིགས་པ་དེའི་སྔོན་རོལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་ཚོར་བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲ་ལ་དམིགས་པའི་རེག་པ་ནི་རྐྱེན་མ་ཚང་ནས་མེད་པ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ངེས་པ་འདི་ལུང་ཚད་མ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེ་ན། ཆོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མས་གྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ས་མང་པོ་པ་བཅུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ས་མང་པོ་པའི་ངེས་པ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་པ་འདི་ག་ལས་གྲུབ། བསྟན་བཅོས་ལས་སོ། །"[487] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

485 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༣
486 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༨
487 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༨

མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཁ་བོ་ཅག་ནི་མདོ་ཚད་མར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ཆོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་ན་ཆོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་སོགས་བཅུ་ཡོད་པ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་པའི་དོན་ནི། རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པའི་ས་དང་། རྟོག་པ་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཙམ་གྱི་ས། རྟོག་པ་ཡང་མེད་དཔྱོད་པ་ཡང་མེད་པའི་ས། དགེ་བའི་ས། མི་དགེ་བའི་ས། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ས། སློབ་པའི་ས། མི་སློབ་པའི་ས། སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ས་སྟེ་ས་དེ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་སེམས་གང་ལ་ཡོད་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་པའི་དོན་དང་། དད་པ་སོགས་དགེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་པའི་དོན་དང་། རྨོངས་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

ཁ་བོ་ཅག་ནི་མདོ་ཚད་མར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཁ་བོ་ཅག་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ས་མང་པོ་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ས་མང་པོ་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ས་ནི་གསུམ་སྟེ། རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པའི་ས་དང་། རྟོག་པ་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཙམ་དང་། རྟོག་པ་ཡང་མེད་དཔྱོད་པ་ཡང་མེད་པའི་ས་དང་། དགེ་བའི་ས་དང་། མི་དགེ་བའི་ས་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་

པའི་ས་དང་། ཡང་གསུམ་སྟེ། སློབ་པའི་ས་དང་། མི་སློབ་པའི་ས་དང་། སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སའོ། །དེ་ལ་གང་དག་ས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་ས་མང་པོ་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་དགེ་བ་ཀུན་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཀུན་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་པ་ཡིན་ནོ། །[488] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་རེག་པ་དང་ཚོར་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་མི་འབྱུང་བར་གལ་ཏེ་རེག་པའི་འོག་ཏུ་ཚོར་བ་འབྱུང་ངོ་ཟེར་ན། མདོ་ལས། མིག་དང་གཟུགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། གསུམ་འདུས་པའི་རེག་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ལན་དོན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་འདེབས་དགོས་སོ་ཞེས་མདོ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "གལ་ཏེ་རེག་པའི་འོག་ཏུ་ཚོར་བ་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། མིག་དང་གཟུགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། གསུམ་འདུས་པའི་རེག་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་མདོའི་ལན་གདབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །"[489] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། མདོ་དེ་ལས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལས་རེག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ། ཞེས་མ་གསུངས་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་བཏབ་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། ཞེས་

488 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༨

489 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༨

གསུངས་སོ། །རིག་པ་དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པ། ཞེས་ནི་མ་གསུངས་ན། འདི་ལ་ལན་གདབ་ཏུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །" [490]ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག མདོ་ལས། ཆོས་གསུམ་པོ་འདི་དག་འབྲེལ་ཅིང་འདུས་ལ་ཚོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རེག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དང་། དོན་ལ་ཡང་ཚོར་བ་དྲུག་དང་སྲེད་པ་དྲུག་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་ལོགས་སུ་གསུངས་ཀྱང་དེ་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་མེད་པ་ལྟར། རེག་པ་ཡང་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་མེད་པའི་རིགས་པས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ཉིད་རེག་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར།

ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག མདོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དྲུག་ཚན་དྲུག་གང་ཞེ་ན། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། ཕྱིའི་ཡུལ་དྲུག་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་དང་། རེག་པའི་ཚོགས་དྲུག་དང་། ཚོར་བའི་ཚོགས་དྲུག་དང་། སྲེད་པའི་ཚོགས་དྲུག་གོ །ཞེས་པའི་ལུང་དང་། རྒྱུ་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ལ་འབྲས་བུ་རེག་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་རིགས་པས་རེག་པ་ནི་དབང་པོ་དང་དོན་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པས་སེམས་བྱུང་གཞན་ཞིག་རེག་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར།།

ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རེ་ཞིག་ལྡན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ལྟ་ནི་དོན་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་དང་འདུ་བར་ཡང་རིགས་ན།"[491] ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "འདུས་པ་ནི་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྨྲས་པ་ནི། རེ་ཞིག་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་

490 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༥
491 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༣༤

པའི་ཕྱིར། །ཞེས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའོ། །"[492] ཞེས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའི་དོན་དེ་གསུམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པ་ལ་དཔགས་ན། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའི་དོན་ནི་དེ་གསུམ་མཉམ་དུ་འཛོམས་པའི་དོན་དུ་འདོན་མཁན་ཡོད་པར་གསལ་ལོ། །

མདོར་ན་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའི་དོན་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རེག་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་གཅིག་པའི་དོན་ནི་འདུ་བའི་དོན་ཏོ། །"[493] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱུ་དབང་ཡུལ་གཉིས་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཚང་བ་ནི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུ་བའི་དོན་ཡིན་པའམ། རྒྱུ་དེ་གསུམ་འབྲས་བུ་རེག་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་མཐུན་པ་ནི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པར་ཆེས་གསལ་མོད། འོན་ཀྱང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་རྒྱུ་དེ་གསུམ་འབྲས་བུ་རེག་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་མཐུན་ཚུལ་དེ་གསུམ་འདུས་པ་རེག་པ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་ཤིང་། མདོ་སྡེ་པས་དེ་གསུམ་འདུས་པའི་ཕྱིས་སུ་རེག་པ་འབྱུང་བས་དུས་མི་མཉམ་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་པ་ནི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རོ། །

འདིར་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་དུས་སྔ་ཕྱི་བ་དགོས་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་མཚོན་ཙམ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

492 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཏུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༣༠༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༢༦༦

493 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༣༤

མེད་པ་སྔར་ནུས་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཕྱིས་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་སྦྱོར་ཕྱིར།།

རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྔར་ཡོད་ཡིན།།[494]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མེད་པས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱིས་སུའང་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས་ན། རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་གི་འབྲས་བུའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡོད་དགོས། སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་འགྲེལ་པ་བརྟག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། "དེའི་ཚེ་ན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་རྒྱུ་འགགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཚེ་འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་རྒྱུ་འགགས་པས་གཉིས་ཚོགས་པ་མེད་དོ། །"[495] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྡེ་པ་འདིས་འབྲས་བུ་དེ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་དེ་གང་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་དེ་འགགས་པར་འདོད་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་ཅིང་། འདིས་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཆོས་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་དང་ཆོས་དེའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དངོས་གནས་པར་མི་འདོད་པར་ཡང་ཤེས་ལ། རྒྱུ་ཕྱོན་སོང་སྔྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་པས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྔ་ཕྱི་བ་དགོས་པར་འགྲུབ་བོ།།

494 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༥༦ ཤོག ༡༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤

495 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༡༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༥༣

༩) ལུགས་འདིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ།

བཞི་པ་ལུགས་འདིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཇོག་ཚུལ་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ཅན་ རྫོམ་གཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་པ་སོགས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་མོད། འོན་ཀྱང་བྱེ་སྨྲས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་བར་དང་བཅས་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས། ལུགས་འདིས་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་འདོད་ཚུལ་དང་། དེ་བསགས་པ་ལས་རགས་པའི་གཟུགས་གྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ་སོགས་རྒྱས་པར། སློབ་དཔོན་དགེ་སྡུངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ལས།

ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་མ་རེག་པ། །ཆ་ཤས་མེད་པར་རྣམ་གནས་ཏེ།།[496]

ཞེས་སོགས་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་དང་པོར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་དགོས།

དེ་ལྟར་མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་དོན་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དགག་པ་བྱས་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ནང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བ་ནི་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་བཤད། ཚུལ་དེ་མདོ་སྡེ་པས་འགོག་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་སློབ་དཔོན་དགེ་སྡུངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས་འདི་ལྟར།

རྣལ་གནས་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་སྤྱོད་ཡུལ་ཕྱིའི་དོན་མིན།།

496 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༥༨ ཤོག ༡༩༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༡༩

ཤེས་ཕྱིར་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། །རྨི་ལམ་ཟླ་བ་གཉིས་བློ་བཞིན། །

ཞེས་དང་།

ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རམ་ནི། །གཟུགས་སོགས་ཏུང་བ་མ་ཡིན་ཕྱིར།།

དམིགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་གྲང་ན། །དེ་གཉིས་ཀྱང་ནི་མི་བཟང་ངོ་།།[497]

ཞེས་སེམས་ཙམ་པས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚད་མའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མིན་པར་ནང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ནི་རྨི་ལམ་ན་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དང་། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་བློ་བཞིན་འཁྲུལ་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་མ་དམིགས་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་རང་ཡུལ་ལ་བསྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་རམ། ཡང་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་སོགས་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚད་མ་དེའི་ཡུལ་དུ་མི་ཏུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་གང་ཡིན་ཡང་ཤེས་པ་དེ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད།

གཞན་ཡང་རྨི་ལམ་ན་རང་གི་ཡན་ལག་བཅད་པ་སོགས་རྨིས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་མེད་པ་བཞིན་དུ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མགོ་བཅད་པ་སོགས་བཞིན་གཏན་ནས་མེད་ན། སད་པའི་གནས་སྐབས་སུའང་མགོ་བཅད་པ་སོགས་གཏན་ནས་མེད་དགོས་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མགོ་གཅོད་པའི་བྱ་བ་དང་ལུས་རྒྱས་པ་སོགས་ཀྱང་རྨི་ལམ་གྱི་དོན་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ན། རང་གི་མགོ་བོ་དགྲ་བོས་གཅོད་པ་འགོག་པ་

[497]སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༢-༣ ཤོག ༡༤༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༠༩

དང་། རང་གི་ལུས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་འཕོབ་པའི་ཆེད་དུ་འབད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

རང་གི་ཡན་ལག་བཅད་ལ་སོགས། །རྫི་ལམ་མཐོང་བ་དེ་དག་མེད།།
གལ་ཏེ་དོན་རྣམས་གཏན་མེད་ན། །སད་ནའང་དེ་བཞིན་མི་འགྱུར་རམ།།
ཁྱོད་ནི་སད་པའི་མགོ་བཅད་དང་། །ལུས་རྒྱས་པ་ཡང་རྫི་ལམ་བཞིན།།
འདོད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་སྤོང་དང་། །འཕོབ་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་འབད་དང་ལྡན། །[498]

ཞེས་སོ།།

དེས་ན་ཡུལ་དང་དུས་སོགས་ལ་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ལ། རང་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་མཚན་ཉིད་མེད་པས། གཟུགས་སོགས་རྟོགས་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱང་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ནད་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་ཤེས་པ་དག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་བདེན་ཡང་། འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་དེ་དག་མེད་པར་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་རྟོག་བཟོ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཤེས་པ་མི་སླུ་མ་འཁྲུལ་ཏེ། །སླུ་བ་དག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན།།
ཡུལ་དང་དུས་དང་མི་གཞན་ལ། །ཤེས་པ་མི་སླུ་གང་ཡིན་པ།།
དེ་ནི་མ་འཁྲུལ་ཡིན་པར་ཤེས། །མ་འཁྲུལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མེད་དོ། །[499]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

498 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༤-༥ ཤོག ༢༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠༨ ཤོག ༥༠༩
499 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༨ ཤོག ༢༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠༨ ཤོག ༥༢༠

གནོད་པའི་དབང་གིས་འགའ་ཞིག་ཏུ།།
དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་ཤེས་འབྱུལ་ན།།
དེ་མེད་པར་ཡང་ཐམས་ཅད་དུ།།
འབྱུལ་ཞེས་བྱ་བ་མུན་·[500]སྤྲུལ་ལོ།།[501] ཞེས་བྱུང་།

གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ་གཟུགས་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་དུ། དགྲ་གཉེན་གཉིས་ལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་གཅིག་འཐད་པ་མིན་པས་ན་གཟུགས་དེ་ཉིད་ནང་གི་བློའི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་གཅིག་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་སུ་གོམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གོམས་པས་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་བྱུང་བར་སྨྲ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས།

འདོད་དང་མི་འདོད་ལ་སོགས་གཟུགས། །ཡང་དག་ཏུ་ན་ཕྱི་གཅིག་མིན།།
དེ་ལྟར་འདི་ནི་བློ་ཙམ་ཞེས། །བྱ་བ་དེ་ནི་འབྲེལ་མ་ཡིན།།
སྡུག་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་གཅིག་ལ།།

500 སྡེ་བསྟན་དུ་མིང་ཞེས་འབྱུང་ཡང་སྣར་ཐང་ལྟར་བཅོས།
501 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། གློག ༣༠ ཤོག ༡༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༡༣

ཡོན་ཏན་སོགས་གོམས་རྒྱུ་བཅས་ཏེ།།
རྒྱུ་ཡི་དབྱེ་བས་འབྲས་བུ་ཡང་།།
ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་བྱེ་བྲག་དབྱེ།།[502]

ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་གཞུང་དེར་སེམས་ཙམ་པས་བཀོད་པའི་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་།།

༥) འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག

ལྔ་པ་འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་ནི། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་དང་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གཉིས་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལའང་ནང་གསེས་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གཉིས། གཞན་རིག་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་དབང་མངོན། བདག་རྐྱེན་ཡིད་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིད་མངོན། བདག་རྐྱེན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་གསུམ་དུ་འདོད། མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་རྣམས་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ལ། མངོན་སུམ་འཇོག་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་རྒྱས་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆའི་ཚད་མ་རིག་པའི་ཐད་དུ་བརྗོད་པར་འདོད་དོ།།

502 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༡༣༥ ཤོག ༡༤༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༣༠

ལུགས་འདིས་དབང་མངོན་རྣམས་རྐྱེན་གསུམ་སྐྱེ། དམིགས་རྐྱེན་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་དང་། བདག་རྐྱེན་རང་གི་རྟེན་དབང་པོ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རང་གི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡིད་རྣམས་ལས་བྱུང་ཚུལ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་འདོད་ཚུལ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་དང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་སོགས་གནད་མང་པོ་ཞིག་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་ལ་བྱེ་སྨྲ་རྣམས་ཤེས་པ་ལ་རང་སྣང་དམ་རང་རིག་མི་འདོད་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པས་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ལས།

གལ་ཏེ་མར་མེ་བདག་དང་གཞན། །ཇི་ལྟར་སྣང་བར་བྱེད་པ་ལྟར།།
དེ་བཞིན་རྣམ་པར་ཤེས་ཡིན་ནའང་། །དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྐྱེ།།[503]

ཞེས་མར་མེས་རང་ཉིད་དང་ཆོས་གཞན་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། ནང་རྣམ་པར་ཤེས་པའམ་བློས་ཀྱང་ཡུལ་གསལ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རང་ཉིད་ཀྱང་གསལ་བར་བྱེད་པས། ཤེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་ནང་འཛིན་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་བཅས་ངོ་བོའམ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ལ། ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་ཇོ་ཏྲི་ཝེའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ཀྱི་བཤད་པར་ཡང་།

རྟོགས་པ་གཅིག་ནི་ནང་དུ་སྣང་། །གཞན་ནི་ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་སྟེ།།
དེ་དག་མར་མེ་གཉིས་བཞིན་དུ། །གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཉིད་མ་ཡིན།།[504]

ཞེས་བྱུང་། དེ་ལ་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། གཙོ་བོ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་

503 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློ་ཀ ༡༠༨ ཤོག ༡༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༡༨

504 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༩༩༨ ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། (ཤོག ༤༢) ནང་དུ་སྣང་བའང་གཞན་ཉིད་ལ། །ཕྱི་རུ་སྣང་བའང་དེ་གཞན་ཉིད། །གསལ་བར་བྱ་དང་གསལ་བྱེད་འདི། །མར་མེ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་མིན། །ཞེས་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་ཞིག་འབྱུང་།

གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ།

དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །[505]

ཞེས་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་། ལྷག་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བསྟེན།།[506]

ཞེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རིག་པའི་དབང་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ཉིད་དུ་བདེ་སོགས་ཀྱི་ཚོར་བ་མྱོང་བ་རང་ཉིད་རིག་པར་འཇོག་དགོས་པ་དང་། རང་རིག་མེད་ན་ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པ་སོགས་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར་རྒྱས་པར་བཀོད་པ་རྣམས་མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་སུའང་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དང་ཡང་འབྲེལ་ཆེ་བས། ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐབས་ཚའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྐབས་སུ་ཙུང་ཞིབ་པར་དཔྱད་དེ་འགོད་པར་བྱའོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བར་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། ལུགས་འདིས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་ཤིང་། དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞིག་འདོད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་མདོ་ལས། "དགེ་སློང་དག གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །"[507] ཞེས་པས་བསྟན་

505 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༣

506 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༥༩ ཤོག ༡༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨

507 མདོ་ལུང་འདི་ཚད་མའི་རྒྱ་གཞུང་མང་པོར་དྲངས་མོད། མདོ་ཁུངས་ངོས་འཛིན་གསལ་ཁ་མི་འབྱུང་།

པར་འདོད།

ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མེད་པར་མུ་སྟེགས་རྣ་བ་མ་ཕུག་པ་དང་། རང་སྡེ་ཉན་ཐོས་གནས་མའི་བུའི་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་ཡིད་མངོན་ཚད་མ་ཡོད་ན་དེས་སྔར་དབང་མངོན་གྱིས་གང་བཟུང་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་འཛིན་ཏམ། དབང་མངོན་གྱིས་མ་བཟུང་བ་ཞིག་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དབང་མངོན་གྱིས་སྔར་བཟུང་ཟིན་པ་ཞིག་འཛིན་ན་ཡིད་མངོན་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ཡིད་མངོན་གྱིས་དབང་མངོན་གྱིས་མ་བཟུང་བའི་དོན་འཛིན་ན་ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། མིག་མེད་ཀྱང་ཡིད་མངོན་གྱིས་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྔར་སྐྱོང་བ་ནི་འཛིན་པ་ན། །ཡིད་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན།།

མ་མཐོང་འཛིན་ན་ལོང་བ་ལ། །སོགས་པ་ཡིས་ཀྱང་དོན་མཐོང་འགྱུར།།[508]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་། དེ་ལ་ཚད་མ་པའི་རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དེས་རང་གི་སྔར་བྱུང་བའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་རང་ཡུལ་ཉིད་འཛིན་པར་བྱེད་པས་བཅད་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། ཡིད་མངོན་དེ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བས་ལོང་བས་གཟུགས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཅན།།

508 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༢༣༩ ཤོག ༡༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧

ཡིད་ནི་ཡུལ་གཞན་ཉིད་འཛིན་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་ལོང་བས་མཐོང་བ་མིན། །[509]
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

གལ་ཏེ་ཡིད་མངོན་གྱིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་འཛིན་ནའང་། ཡུལ་དང་དུས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པ་སོགས་འཛིན་མི་དགོས་པ་ནི། དེས་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་ལས་རིགས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་འཛིན་པ་དང་། དབང་མངོན་སྔ་མ་དེ་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡིད་མངོན་དེས་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་ལས་ཡུལ་གཞན་འཛིན་ན་ཡང་། ཡུལ་ངེས་པ་ཅན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་དུས་ཐག་རིང་པོས་བར་དུ་ཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་དོན་རྗེས་འགྲོའི་དོན་ལྟོས་ཅན། །དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཕྱིར་འདི་གཞན་འཛིན་ན་ཡང་། །ངེས་པ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན། །[510]
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། ༡ དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་། ༢ འཕྲོས་གསུམ་པར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་། ༣ དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་བཅས། ནང་པའི་

509 སྡེ་དགེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༢༨༣ ཤོག ༡༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༥༧
510 སྡེ་དགེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༢༨༨ ཤོག ༡༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༥༧

ཚད་མ་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་གསུམ་བྱུང་།[511]

དང་པོ་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བར་འདོད་ཚུལ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱན་མཛད་པོ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་ལུགས་ཏེ།[512] དེའི་ལྟར་ན་དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེ་ནས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེ་ནས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བ་སྟེ། མདོར་ན་དབང་མངོན་གྱིས་ཐོག་དྲངས་ཡིད་མངོན་གྱིས་མཇུག་བསྡུས་ཏེ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་སྤེལ་མར་སྐྱེའོ་ཞེས་བཞེད།

གཉིས་པ་འགྲོས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཤཾ་ཀར་ཨ་ནནྡའི་ལུགས་ཏེ།[513] དེའི་ལྟར་ན་ཐོག་མར་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེས་དངོས་སུ་དྲངས་ནས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་དེ་གཉིས་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་

511 ས་པཎ་གྱི་རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པར། (པོད་གསུམ་པ། ཤོག ༣༢༡) ལུགས་དང་པོ་རྒྱན་མཁན་པོ་དང་། གཉིས་པ་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ། གསུམ་པ་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་ཡིན་པར་གསུངས་ནས། དེ་གསུམ་ལས་རང་ཉིད་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་ལུགས་དེ་འཐད་པར་གསུངས་ཏེ། "ཤཾ་ཀར་ཨ་ནན་ཏའི་དགོངས་པ་ཁོ་བོའི་མཁན་པོ་ལས་རྟེད་པ་འདི་ཁོ་ན་འཐད་པར་མཐོང་ངོ་།།" ཞེས་སོ། །འདིར་ཁོ་བོའི་མཁན་པོ་ཞེས་པ་ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལ་གོ་དགོས་སམ་སྙམ།

512 འདོད་ཚུལ་འདི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ལ་གྲགས་པ་ཞིག་ལས་རྒྱན་མཁན་པོའི་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་གསལ་བར་མི་འབྱུང་བར་མཁས་པ་དུ་མས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས་ཀྱང་། (བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༣༡ ཤོག ༡༩༢) "མགོ་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས། མཇུག་ཡིད་མངོན་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་དབང་ཡིད་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བར་རྒྱན་མཁན་པོ་བཞེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་ཡང་མི་གསལ་ལོ།།"ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

513 འདོད་ཚུལ་འདི་ཡང་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ལ་གྲགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་གསལ་བར་མི་འབྱུང་བར་མཁས་པ་དུ་མས་གསུངས་ཏེ། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས།(བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༣༡ ཤོག ༡༥༣) "འདི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མ་དག་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། བྲམ་ཟེའི་བོད་དུ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་ཡང་ཁུངས་མེད་ཅིང་། རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་དེ་ཉིད་དང་མཐུན་པར་གསལ་ལ།" ཞེས་འབྱུང་།

རིག་དང་གསུམ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་སྟེ། ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་དང་། ཁ་ནང་ལྟའི་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་སྟེ་གསུམ་སྐྱེའོ་ཞེས་བཞེད།

གསུམ་པ་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་སྟེ། དེའི་ལྟར་ན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་འགགས་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བར་འདོད་པའོ། །དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་རིགས་ཐིགས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། "ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མིག་གི་བྱ་བ་འདས་པའི་ཚེ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་དོ། །མིག་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མིག་ལ་བརྟེན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡང་མིག་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །"[514] ཞེས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པའི་གནད་ནི། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་དོན་རིག་ཡིད་མངོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐལ་པའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་རེ་རེ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ད་དུང་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེའི་རྒྱུན་མ་ཐུད་ནས་ད་དུང་བདག་རྐྱེན་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐྱེ་ལ། ཡང་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་རེ་རེ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་དང་མི་ལྡན་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེའི་རྒྱུན་མ་ཐུད་ནས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐྱེའོ་ཞེས་དགོངས་སོ།།

དེ་ལ་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། འདོད་ཚུལ་དང་པོ་མི་འཐད་པའི་གནད་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

514 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཕེ། ཤོག ༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༡༣༠

རིམ་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་སྒྲོང་བ། །རྣམ་ཆད་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར།།[515]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ཡིད་མངོན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་པས་དབང་མངོན་གྱིས་རང་ཡུལ་བར་མ་ཆད་དུ་འཛིན་མི་ནུས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། འདོད་ཚུལ་གཉིས་པ་འགྲོས་གསུམ་པ་ལྟར་དབང་མངོན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྐྱེ་བ་མིན་ན་དེས་རང་ཡུལ་རྟོགས་མི་ནུས་ལ། རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་སྐྱོན་འཇུག་པས་མི་འཐད་པར་སྒྲུབ་ཅིང་། དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལུགས་གསུམ་པ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བ་ཉིད་འཐད་པར་ཕྱིས་ཀྱི་འཕགས་བོད་ཀྱི་ཚད་མ་སྨྲ་བ་མང་པོས་གསུངས།[516]

ག ཞར་བྱུང་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ཚུལ།

ཤེས་པས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ལ། སྤྱིར་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཤེས་པས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང་། དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་ལ་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་

515 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༥༨ ཤོག ༡༣༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩

516 དཔེར་ན་ཕྱིས་ཀྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་ཇེ་ཏཱ་རིའི་བྲིས་པ་འཇུག་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་དུ། (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༠༥) "ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ན་ཚད་མར་འདོད་དོ། །" ཞེས་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་འཛོག་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་དུ། (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༤༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༤༦) ཡིད་མངོན་དུས་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བ་དང་ལུང་ལས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཆོས་མཆོག་བཞིན་བཤད་ལ། བོད་དུའང་རྫོག་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་པ་རྣམས་དང་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་ཚད་མ་པ་ཕལ་ཆེ་བས་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་མཛད་དོ།།

མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ། རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མར་ཁས་ལེན་པ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་སྟེ། འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་ཚུལ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྐད་ཆར་ཏུང་ཟད་བཤད་ཟིན་ལ། དེ་དག་ནང་པན་ཚུན་རྩོད་ཚུལ་ཏུང་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །མདོར་བསྡུས་ན་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་སྔོན་པོ་དང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་། སྔོན་པོ་དང་སྔོན་པོ་དེས་བཞག་པའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་གཉིས་འདྲ་བ་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ལ། སྔོ་འཛིན་གྱི་བློ་སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པས། ལུགས་འདིས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས།

> ད་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། མཐོང་བ་དབང་པོའི་ཡུལ་མིན་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུང་བ་ཡིན་གྱི། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དག་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བེམ་པོ་སྣང་དུ་མི་རུང་ཕྱིར། ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཅས་པ་སྐྱེ། །ཞེས་བསྟན་པས་སོ།།[517]

ཞེས་བྱུང་། དེ་ལྟར་མདོ་སྡེ་པས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་། བཤད་སྦྱར་དེ་ཉིད་ལས།

517 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༢༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩༡

དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པ་འདི་དག་ནི་ཤེལ་དག་པའི་དྲུང་གི་ཚོན་གྱི་ཁ་དོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བའི་ཚེ། ཤེལ་དང་ཚོན་གང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་དེའི་མིག་གིས་གཟུང་བ་ན། ཤེལ་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བ་ཡིན་ལ། ཚོན་ནི་གཟུགས་བརྙན་གྱིས་གཟུང་བ་ཡིན་པས། སྐྱེས་བུས་གཟུང་བ་གཉིས་གཟུང་བ་ལྟར། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བ་འདི་ནི་ཤེས་པ་པོ་ནའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་སྣང་བའི་གཞི་ནི་ལོགས་ཉིད་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་པར་མེད་པ་མ་རེག་པ་དག་གི་ངོ་བོར་འདོད་པས་གཟུང་བ་གཉིས་སུ་སྨྲོ།།[518]

ཞེས་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཤེལ་དང་ཚོན་གཉིས་ཀ་མཐོང་བར་འདྲ་ཡང་། ཤེལ་ནི་རང་ངོས་ནས་དང་། ཚོན་ནི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་བློས་རྣམ་མེད་དུ་གསལ་བར་རིག་ན་ཡུལ་དེ་རྣམས་གསལ་བའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་དང་། ཅི་སྟེ་དེ་དག་གསལ་བའི་ངོ་བོར་འདོད་ཆེ་སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡང་གསལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་། དེས་ན་ད་ལྟ་སྔོ་སོགས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་གཞི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ནི་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་མདོ་སྡེ་པ་དག་འདོད་པར་གསུངས་སོ།།[519]

གང་ལྟར་ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་འཛལ་ཚུལ་ལ། བྱེ་སྨྲས་དབང་

518 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༤༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༩༡
519 ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་(ཤོག ༣༡༢) གསལ།

ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་འཛིན་པར་བཤད་མོད། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་དབང་ཤེས་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་དུས་མི་མཉམ་པར་འདོད་ལ། དུས་མི་མཉམ་ན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འཛིན་ཅེ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཉིད་འགགས་ཀྱང་དེས་བཞག་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སྔོན་བས་གཟུང་བྱ་དེ་སྔོན་བར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དུས་ཐ་དད་པས་ཇི་ལྟར་འཛིན། །ཞེ་ན་རིག་པ་ཤེས་པ་ཡིས།།
ཤེས་པའི་རྣམ་པ་འཇོག་ནུས་པའི། །རྒྱུ་ཉིད་ལ་ནི་གཟུང་བར་ཤེས།།[520]

ཞེས་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་།

རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད།།
དེ་ལ་བློ་ནི་གང་དུ་སྣང་། །དེ་ནི་དེ་ཡི་གཟུང་བར་བརྗོད།།[521]

ཅེས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ལ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུང་ཡུལ་མེད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་ནི་དབང་ཤེས་དེ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་ཞིང་དེའི་གཟུང་དོན་དུ་བརྗོད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་འབྱུང་བའི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་པའི་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ། འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། བློ་ཚུལ་གཉིས་

520 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༥༢ ཤོག ༡༣༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༩༡
521 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༣༥ ཤོག ༡༣༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༩༨

སྲུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་དང་། ལྷག་པར་ཕྱི་དོན་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ལུགས་དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲས་རྟོག་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྣམས་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས་རང་རིག་དང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་ཆེ་ལོང་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

གསུམ་པ། སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པའི་ནང་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ལུང་གིས་ཟིན་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལགས་ལ།[522] སློབ་དཔོན་འདིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་བཀྲལ་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་དར། གྲུབ་མཐའ་འདི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ལ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་བཏོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ལས་སྒྲ

522 སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ལ། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས། (སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ན། ཤོག ༣༠༩ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༡༡༠) "ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་ནི། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། ། མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་དྲང་བའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོའང་རབ་ཏུ་འབྱེད། །" ཅེས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། (སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཏི། ཤོག ༣༡-ན།) དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༢༣། "སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལོན་པ་ན།" ཞེས་སོགས་འབྱུང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ (དེབ། ཤོག ༡༥༢-༥༣) དུ་བཞུགས།

ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་བཀྲལ་ཅིང་། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སློལ་བཏོད་པ་ལས་སེམས་ཙམ་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སློལ་རྒྱས་པར་དར། ཕྱི་ར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་སློལ་དང་། ཐོགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཙམ་གྱི་སློལ་ཏེ། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སློལ་ཆེན་པོ་འདི་གཉིས་ལ་བདེན་པ་བཞི་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་ཡང་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཕྱིན་དྲུག་ལ་སློབ་ཚུལ་སོགས་སྤྱོད་པའི་ཆ་ལ་སྤྱིའི་ཆ་ནས་ཁྱད་པར་ཆེར་མེད་ཀྱང་། བདག་མེད་པ་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སོགས་ལྟ་བའི་ཆ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད།

དེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིའི་ཆ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀར་མི་བཞེད་པས། ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་མཛད་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་རྣམས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ལོ་དེ་ནས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱུང་བར་བཞེད་ལ།[523] འཁོར་ལོ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཁས་བླངས་ཏེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་ལ་རྩོད་པས། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དང་། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་

523 མདོ་སྡེའི་རྒྱན། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༠༨

མདོ་སྡེའི་རྒྱན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ལྟ་བུ་སྔོན་གྱི་ཐེག་ཆེན་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་བཀར་སྒྲུབ་མཛད།

༢ ལུགས་འདིས་གཙོ་བོར་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་གཙོ་བོར་བཀའ་ཐ་མ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་། མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ། ས་བཅུ་པ། སྡུག་པོ་བཀོད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་དེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས།

འཕགས་པ་ས་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་དང་། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། སྡུག་པོ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུས་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཀྱི། གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །[524]

ཞེས་མདོ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་མེད་ཅིང་སེམས་ཙམ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་པའི་གཞུང་། ༡ རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་སའི་དངོས་གཞི་དང་། ༢ རྣམ་པར་

524 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སa། ཤོག ༡༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༡༥༣

གདན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ། ༣ གཞི་བསྟུ་བ། ༤ རྣམ་གྲངས་བསྟུ་བ། ༥ རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་བསྡུ་བ་སྟེ་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་སྡོམ་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་ཐེག་བསྡུས་ཏེ་སྡོམ་རྣམ་གཉིས་མཛད་ཅིང་། ལུགས་འདིའི་གཞུང་དེ་དག་ལས་ཐེག་བསྡུས་ཉིད་རྩ་བར་སྣང་ལ། དེ་མ་ཤེས་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་གོ་དོན་མི་ཤེས་པ་དང་། ཤེར་མདོ་སོགས་མདོ་དྲུ་མའི་དགོངས་པ་འཆད་མི་ཤེས་པར་ཡང་གསུངས་ལ།[525] སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་པ་རྣམས་ཐེག་བསྡུས་ལ་གཙིགས་ཆེན་པོར་མཛད་པའང་གནད་འགག་དེ་ལ་ཐུག ཐེག་བསྡུས་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་འགྲེལ་པ་བརྩམས་ཤིང་། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་གནས་དང་པོའི་བཤད་པ་དོན་གསང་བ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ཞེས་པའང་དེའི་དགོངས་དོན་གནད་ཆེ་བ་རྣམས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གསལ་ལ།[526] བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ཀྱང་ཐེག་བསྡུས་བཤད་སྦྱར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་བརྩམས་པ་རྣམས་ནི་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ནང་དུ་ལྟ་མཐལ་དུ་ཡོད།

རྣམ་རིག་པའི་སྲོལ་འཛིན་ཆེ་གྲས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་བྱེད། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད། ཉི་ཤུ་པའི་རབ་བྱེད། སུམ་ཅུ་པའི་རབ་བྱེད་བཅས་ཡོད་ལ། དེ་རྣམས་ལ་པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་ཅེས་ཀྱང་

525 གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༣༢༨

526 རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་གཞུང་འདི་བསྒྱུར་འཕྲོར་ལུས་པ་ཞིག་ལས་ཆ་ཚང་བ་མི་བཞུགས་ལ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་མ་དཔེའང་དེང་དུས་མཐལ་དུ་མེད།

གྲགས། ཡང་སློབ་དཔོན་འདིས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་འགྲེལ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་འགྲེལ། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། རྗེས་དྲན་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མང་དུ་ཡོད། གཞན་ཡང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ཏེ་རྒྱན་རྣམ་གཉིས་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དེ་འབྱེད་རྣམ་གཉིས། དེའི་སྟེང་རྒྱུད་བླ་མ་བསྟན་པས་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་དང་།[527] ས་སྡེ་ལྔ། སྡོམ་རྣམ་གཉིས། ཤྲ་ཀ་ར་ཊ་སྡེ་བརྒྱད་བཅས་ལ་བྱམས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ཞེས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་བཤད་སྲོལ་རྒྱ་ཆེར་ཕྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་ནི། གོང་དུ་སྨོས་ཟིན་པ་བཞིན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། གནས་བརྟན་ཆོས་སྐྱོང་། སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློ། པཎ་ཆེན་ཆོས་མཆོག སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ། བྲམ་ཟེ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ། གསེར་གླིང་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པ་སོགས་མང་དུ་བྱོན་ཅིང་། འདི་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ནི་སྐུ་ཚེའི་སྟོད་ལ་སེམས་ཙམ་པ་དང་སྐུ་ཚེའི་སྨད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བར་གྱུར་པའང་ཡོད་པར་སྣང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་

527 བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔའི་དགོངས་པ་དབུ་སེམས་གང་དུ་གཏོགས་ཚུལ་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན། རྗེ་རེད་འདའ་བས་དེ་ལྔ་ཀ་སེམས་ཙམ་དང་། འཇམ་མགོན་ཅོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་རྒྱུད་བླ་མ་གཉིས་དབུ་མ་དང་། གཞན་གསུམ་སེམས་ཙམ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་པ་སོགས་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་དེ་ལྔ་ཀའི་དགོངས་པ་སེམས་ཙམ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཞེས་གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་སུ་བཞེད།

ཚུལ་ལ་རྒྱུད་བླ་སོགས་འགྲེལ་དུ་རྒྱུད་བླ་མའི་གཞུང་དོན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་བཏོད་མོད་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ལྟ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལུགས་སུ་གནས་པར་ཡང་བཞེད།[528]

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་མཛད་རྗེས། དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་དང་། དམིགས་བརྟག་རྩ་འགྲེལ། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། རྣམ་ངེས། རིགས་ཐིགས། གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ། རྩོད་པའི་རིགས་པ་སྟེ་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་མཛད་དེ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ།།

༣ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་འདོད་ཅིང་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡིན། སེམས་ཙམ་པ་དང་། རྣམ་རིག་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་གསུམ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

528 རང་ཅག་ལ་རྒྱུད་བླ་སོགས་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་འདི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཡིན་མིན་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་དོགས་གཞིར་བྱེད་ཅིང་། དེང་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བཞུགས་པ་དེ་ལ་ནི་མཛད་པ་པོའི་མཚན་མི་གསལ་ཡང་། ས་ར་མ་ཏི་ཞེས་པས་མཛད་པར་འདོད་པའང་ཡོད་པར་བཤད།

སྒྲ་བཤད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་སྨྲ་བས་ན་སེམས་ཙམ་པ་དང་། བློ་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནང་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྨྲ་བས་ན་རྣམ་རིག་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་མོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་སོགས་གསེར་དུ་འགྱུར་བ་ལྟར་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ནང་སེམས་ལ་དེར་སྣང་འགྱུར་བར་སྨྲ་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་སེམས་ཙམ་ཞེས་པའི་མིང་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་མིང་དུ་ཆགས་པ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་ཕལ་ཆེན་གྱི་ས་བཅུ་པའི་ལེའུ་ལས། "འདི་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ།"[529] ཞེས་དང་། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས།

སེམས་ཙམ་ལ་ནི་གནས་ནས་ནི། །ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་བརྟག་གོ།[530]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྐབས་འདིར་ཤེས་དགོས་པའི་གནད་གཅིག་ནི། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་དབུ་མ་པ་རྣམས་མདོ་དེའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་དོན་མི་འགོག་ཅིང་། སེམས་ལས་གཞན་པའི་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་འགོག་པར་གསུངས་པ་སོགས་དབུ་སེམས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་ཚད་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སེམས་ཙམ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱ་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་

529 སྡེ་དགེ བཀའ། ཕལ་ཆེན། ཁ། ལེའུ་སོ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༢༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༩༧༡
530 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཅ། བམ་པོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༨༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༥ ཤོག ༩༡༣

ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ།།[531]

སེམས་ཙམ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་དང་། ༢ རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ས་སྡེ་ལྔའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་སོ། །ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་དང་། ༢ རྣམ་རྫུན་པ་གཉིས་ཡོད། སྔོ་ར་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་དང་། གཟུགས་རགས་པར་སྣང་བ། གཟུགས་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་སོགས་འབྱུང་བར་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་ཡང་། གཟུགས་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་དང་། གཟུགས་རགས་པར་སྣང་བ། གཟུགས་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་གསུམ་འདྲེས་པར་འདོད་པ་རྣམ་རྫུན་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་འདོད་པ་རྣམ་བདེན་པ་དང་། སྣང་བ་དེ་གསུམ་གའི་ཆ་ལ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཞུགས་པ་རྣམ་རྫུན་པ་དང་མ་ཞུགས་པར་འདོད་པ་རྣམ་བདེན་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་གནད་ཀྱིས་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་སུ་གྱེས་པར་སྣང་།

སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་ལ་ནང་གསེས། གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ། སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང་གསུམ་དུ་དབྱེ་རུང་ལ། སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་ལ་ནང་གསེས་རྣམ་རྫུན་དྲི་བཅས་པ་དང་། རྣམ་རྫུན་དྲི་མེད་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་རུང་བར་བཤད། དེ་དག་ཀྱང་བྲམ་ཟེའི་བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་

531 གཞན་སྟོང་སྨྲ་བའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་སེམས་ཙམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་སྟེ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སེམས་ཙམ་པ་མིན་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་སོགས་ལས་བསྟན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལས་ཀྱང་ཟབ་པ་སོགས་འགྲེལ་ཚུལ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད།

དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་བར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས།

རྣམ་བདེན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་དེ།།
ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་བདེན།།[532]

ཞེས་དང་།

རྒྱུ་འབྲས་འདོད་དང་མི་འདོད་ལ།།
སྤྲོས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཙམ་དང་།།
སྤྲོས་མེད་སེམས་ཙམ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།།
རྣམ་བརྫུན་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་འདོད།།
དག་པ་དང་ནི་དྲི་མར་བྱས།།[533]

ཞེས་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་དེ་གཉིས་ལ་སྤྲོས་བཅས་དང་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཙམ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ། རྣམ་རྫུན་ལའང་ནང་གསེས་དག་པ་སྟེ་དྲི་མེད་དང་དྲི་བཅས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་ལས་ནི།

འདིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་འདོད་པ་སྟེ། རྣམ་པ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་སྟོན་པས་ཇི་སྐད་དུ། ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་དེ། །དོན་མིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་སྨྲ་བའོ། །རྣམ་པ་མེད་པ་

532 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག༣༠༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༤༢༦
533 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༣༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༤༤༣

ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྣང་བས། དོན་ནི་དོན་དུ་གྲུབ་གྱུར་ན། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར། །དེ་མེད་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཐོབ་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་དུ། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་བ་ལ། །དོན་ཀུན་སྣང་བ་མེད་ཕྱིར་ཡང་། །དོན་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། །དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད། །ཅེས་བརྗོད་ཅིང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བརྒྱད་དང་། ཁ་ཅིག་གཅིག་བུར་སྨྲ་བ་སྟེ། གཅིག་བུ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དག་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་གོ །[534] ཞེས་འབྱུང་།

༤ གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

ཀ འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཆེ་ཁག་རྣམས་སྔོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། རྡོ་རྗེ་དྲི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ལས་ཚིགས་བཅད་དུ་བཀོད་པ་རྣམས་

534 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༥ འདིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་གཉིས་རིམ་བཞིན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་དང་ཚོགས་བརྒྱད་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་རྣམ་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམ་བདེན་རྫུན་ལ་སྦྱར་དགོས་པར་སྣང་ལ། དེ་མིན་ཐོགས་མེད་རང་ལུགས་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་འདོད་པར་སྦྱར་ན་ནི་དེ་བས་ཀྱང་དཔྱད་གཞི་ཆེ་བར་མངོན། ཡང་ན་འདིར་རྣམ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་རང་ལུགས་ལ་བློ་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་སྟེ་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་འདོད་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་དགོས་པ་དགོངས་པ་ཡིན་སྲིད་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་ཕྱོགས་གླང་རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་བཞེད་པ་དང་། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་རང་རིག་མི་བཞེད་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཁུངས་འདི་ལྟ་བུ་ལ་གཏུགས་སམ་དཔྱད། གང་ལྟར་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་རྣམ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་མ་དང་ལྷག་པར་འཕགས་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་དུ་མར་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འགོད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས།

ཆ་ཤས་ཅན་ཞེས་བྱ་མེད་ཅིང་། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྣམས་མེད་པ་དང་།།

སོ་སོར་སྣང་བ་དམིགས་མེད་དང་། །ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྨི་ལམ་འདྲ།།

གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི། །རྣམ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད།།

བློ་མཆོག་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི།།རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དུ་བསྒྲགས།།[535]

ཞེས་དང་། དེ་དང་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་ཡང་།

ཆ་ཤས་ཞེས་བྱར་ཡོད་མིན་ཕྱིར། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།

སྣང་བ་དམིགས་སུ་ཡོད་མིན་ཏེ། །རྨི་ལམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན།།

གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི། །ཤེས་པ་དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད།།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ཡི། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་རྣམས་དེ་སྐད་སྨྲ།།[536]

ཞེས་བྱུང་། གཞུང་དེ་གཉིས་སུ་བྱུང་བའི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྡོམ་གཉིས་ཚིག་སྣ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཞིང་། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་གཙོ་བོ་གསུམ་དམིགས་སུ་བཀར་ཏེ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག་པས་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་སྦྲེལ་ཏེ་བཤད་ན། ༡ དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ནམ་ཆ་ཤས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་དང་། དེ་གང་ལས་གྲུབ་པར་བཤད་པའི་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་གཉིས་ཀ་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་། ༢ དེའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་འབྱུལ་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི། རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་འདྲ་བར་དོན་ལ་

535 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༢༩ ཤོག ༢༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༥༣

536 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༨ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༡༡༥ འདིའི་འགྲེལ་པར། ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། །ཡོད་མིན་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་བྱུང་།

དམིགས་སུ་མེད་པ་དང་། ༣ དེ་ལྟ་ནའང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ལས་འདས་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་བཅས་སོ། །ཙ་བའི་ལྟ་གྲུབ་དེ་གསུམ་ནི་རྣམ་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཅིག་མཐུན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ།།

ཁ འདོད་ཚུལ་གཙོ་ཆེ་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡) ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག

སྤྱིར་ལུགས་འདིས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྟེང་ནས་ཀྱང་མཛད་མོད། རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མིན་པ་ནི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྒོ་ནས་རང་རྐང་དུ་མཛད་པར་སྣང་། དེ་ཡང་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ལ། ༡ རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ༢ རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ༣ གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེ་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་བཅས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ལ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་ལུགས་འདིས་འཇོག མཚན་ཉིད་གསུམ་ལས་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བཞེད། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཐེག་བསྡུས་སུ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྟན་པ་ན་འདི་ལྟར། "ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་

བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[537] ཞེས་གསུངས་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་རང་བཞིན་གསུམ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ལས།

རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་དང་། །བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་དངོས་ཡིན་པས།།
གང་ཞིག་སྣང་དེ་གཞན་དབང་སྟེ། །ཇི་སྣང་དེ་ཀུན་བརྟགས་པ་ཡིན།།
གང་སྣང་དེ་ཡི་ཇི་ལྟར་སྣང་། །རྟག་ཏུ་མེད་པ་གང་ཡིན་དེ།།
གཞན་དུ་འགྱུར་མེད་ཅེས་བྱ་བས། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན།།[538]

ཞེས་རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དང་། སེམས་ལས་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་དེ་ནི། གང་སྣང་བའི་དགག་གཞི་གཞན་དབང་ཡིན་ལ། དགག་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ལ་མེད་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ནི་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་དང་། གང་སྣང་བའི་གཞན་དབང་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པ་དེ་ནི། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་གསལ་བར་གསུངས།

མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དཔེ་དང་སྦྱར་ན། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།
སྔགས་མཐུས་སྒྱུ་མ་བྱས་པ་ཡིས། །ཇི་ནས་གླང་པོ་སྣང་གྱུར་པ།།
རྣམ་པ་ཙམ་ཞིག་སྣང་བར་འདོད། །གླང་པོ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་མ་ཡིན།།
བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་གླང་པོ་འདྲ། །གཞན་དབང་དེའི་རྣམ་ལྟ་བུ་འོ།།

537 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣-ན དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༠
538 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༢ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༢༩

དེ་ལ་གླང་པོ་དངོས་མེད་གང་། །དེ་འདྲ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད།།[539]

ཅེས་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་རྫས་དང་སྔགས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་རྡེའུ་ཤིང་གླང་པོ་སོགས་སུ་སྣང་བའི་ཚེ་རྡེའུ་ཤིང་གི་སྟེང་དུ་གླང་པོའི་རྣམ་པ་སྣང་ཙམ་ལས་གནས་དེར་གླང་པོ་གཏན་ནས་མེད་ལ། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་ལ་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྲུང་ཆད་དུ་གྲུབ་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི་རྡེའུ་ཤིང་གི་སྟེང་དུ་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་གླང་པོ་དང་འདྲ་ལ། ཞེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྲུང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་ནི་རྡེའུ་ཤིང་གླང་པོར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་དབང་ལ་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་བཀག་ཙམ་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྡེའུ་ཤིང་ལ་གླང་པོ་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་བཞིན་གསུམ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་རང་བཞིན་དང་། དབྱེ་བའི་གོ་རིམ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟོགས་པའི་གོ་རིམ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་། གཞན་དབང་ནི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་པོ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་རང་བཞིན་ལ་འཇོག་དགོས་པ་དང་། འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཡང་། དང་པོ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་འཇུག་ཅིང་། དེ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་གཞན་དབང་ལ་མེད་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་ལ་འཇུག་ལ། དེ་ནས་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པར

539 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༣༧ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༡

ངེས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས།[540]

དེ་ལྟར་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ནི། མི་རྟག་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། གཞན་དབང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ལྡོག་པ་གཅིག་གང་དུའང་མ་གྲུབ་ཚུལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སུམ་ཅུ་པ་ལས།

> དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས།།
> གཞན་མིན་གཞན་པ་མིན་པའང་མིན།།
> མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད།།[541]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། དེ་འདྲའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ནི་སེམས་ཙམ་རང་ལུགས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་དུའང་བཞེད་དེ། དཔེར་ན་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

> ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན།།
> སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལ་ཡོད། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ།།
> སྟོང་པ་མ་ཡིན་མི་སྟོང་མིན། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཐམས་ཅད་བཤད།།
> ཡོད་པས་མེད་པས་ཡོད་པས་ན། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།[542]

540 སྡེ་དགེ སེམས་ཙམ། ཞི ཀློག ༢༣-༢༨ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༡

541 སྡེ་དགེ སེམས་ཙམ། ཤི ཀློག ༡༣ ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༥ སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་གྱི་སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པར། མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ། "གལ་ཏེ་འདི་དག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་མདོ་དང་མི་འགལ་ཏེ།"ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་ན་མདོ་ལས་གཞན་དབང་དང་། ཀུན་བཏགས་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པ་རྣམ་རིག་ཙམ་དང་མི་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་དང་འབྲེལ་ཏེ་མདོའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བར་སྣང་།

542 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཀློག ༢ ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༥༠༢

ཞེས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་ལ། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་པོ་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ལ། སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཉིད་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་དུས་གཏན་དུ་ཡོད་མོད། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་ཀུན་རྟོག་དེ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པས་མི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སོགས་ལས་ཀྱང་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་གཅིག་ཏུ་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དབང་བདེན་པར་ཡོད་ཅིང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཕན་ཚུན་ལ་ཡོད་པས་ན། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། ཆོས་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་སྡུད་ཚུལ་ནི། ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་གོ །

དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཀུན་བཏགས་བཤད་པ་ལ། རང་འཛིན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་དེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་

ལ། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་རྟོག་གིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། "རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པས་ཀུན་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱའོ །"[543] ཞེས་གསུངས།

ཀུན་བཏགས་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། དེ་དང་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་དོན་གཅིག དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་ཡིན། དེ་ལ་མེད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། དཔེར་ན། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཀུན་བཏགས་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་དང་རྟོག་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་མིང་དང་རྟོག་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

> རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེའོ་ཞེའམ། འགག་གོ་ཞེའམ། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྤང་བ་དང་།

543 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༩

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ།[544]

ཞེས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ཞེས་པས་ནི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་བསྟན་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་ཕུང་གི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་སྐྱེ་བ་སོགས་བསྟན་ལ། མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཀུན་བཏགས་སུ་བསྟན་ཏེ། མདོར་ན་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་སུ་བསྟན་པའོ།།

གཉིས་པ་གཞན་དབང་བཤད་པ་ལ། རང་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། གཞན་དབང་དང་། འདུས་བྱས། རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། "རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ།"[545] ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་ཏེ། དང་པོ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་པས་གཞན་དབང་ཡུལ་ཅན་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཞེས་པས་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་རང་སྟེང་གི་

544 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༥༢
545 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༥༢

ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དང་། གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་གང་ལགས་པ་ཞེས་པས་གཞན་དབང་རང་གི་ངོ་བོ་སྟེ། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ།།

ཡང་གཞན་དབང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལ། ༡ རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ཕྱི་རོལ་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ནང་གི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ། ༢ ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། ༣ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་དམ་པར་སྒྲོ་ཏོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད།[546]

སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་གནས་མི་ནུས་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས། "ཅིའི་ཕྱིར་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བས་ན་རྐྱེན་གྱི་གཞན་དབང་ཡིན་ནོ། །སྐྱེས་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་བདག་ཉིད་གནས་པར་མི་ནུས་པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱའོ། །"[547] ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་བཤད་པ་ལ། བདག་འཛིན་གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་གནས་ལུགས་དེ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲུབ་དང་། སྟོང་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། མཚན་མ་མེད་པ། དོན་

546 དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་བླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དོས་འཛིན་པ་ན་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༢༩

547 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༣༦

དམ་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ།།

མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ།།[548]

ཞེས་གསུངས།

ཡོངས་གྲུབ་དེ་ནི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། "རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཕོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཆོས་བདག་མ་མཆིས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ།"[549] ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དེ་ཉིད། ཅེས་པས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཞེས་པས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན། ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཕོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཆོས་བདག་མ་མཆིས་པ། ཞེས་པས་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བསྟན། དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་པས་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ནི་

548 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༧༥ ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༠༣

549 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༤ ཤོག ༥༩

ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ།།

ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་དུ་མེད་ཅིང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་པས་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བརྗོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས། "ཅིའི་ཕྱིར་ན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། །རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཆོག་གི་དོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[550] ཞེས་འབྱུང་།

དེ་ལྟར་ལུགས་འདིས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་མཛད་པའི་དབང་གིས། ཤེར་ཕྱོགས་ཀྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་དབུ་མ་པ་དང་མི་འདྲ་བར། མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སོ་སོར་སྦྱར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

> དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །"ཞེས་དང་། "དོན་དམ་ཡང་དག་

550 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥-ན།

འཕགས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ།།[551]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ཀུན་བརྟགས་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དང་། དགག་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས། ཀུན་བརྟགས་ལ་ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བརྟགས་དང་མེད་རྒྱུའི་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་འཇོག་པས། ཀུན་བརྟགས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དང་འདྲ་བར་བཤད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་དཔེ་ཡིན་གྱི། གཏན་ནས་མེད་པའི་དཔེ་མ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། སྒྱུ་མཁན་གྱིས་ཇེ་ཙུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྤྲུལ་བའི་ཚེ་ལྟད་མོ་བ་ལ་ཇེ་ཙུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་རྟ་གླང་དངོས་མ་ཡིན་པ་ལྟར། གཞན་དབང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་ཅིང་། རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་བྱས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་བལྟ་བར་བྱ།"ཞེས་དང་། "དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །[552]

551 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཙ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༩

552 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཙ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༩

ཞེས་འབྱུང་།

ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་ཐོགས་རེག་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་ཕྱོགས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་ལྟར། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། དགག་བྱ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

> དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །"ཞེས་དང་། "དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ལས་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་གཅིག་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།[553] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ནི་རང་མཚན་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཡིན་ལ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པར་འདོད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དང་པོ་དང་། ཀུན་བཏགས་ཕྱི་མར་འདོད་དོ། །ལུགས་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་གཞིའི་ལྟ་

553 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༠

བ་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་སོ་སོའི་སྣང་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། འགོག་རྒྱུའི་དགག་བྱ་དེ་གཉིས་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དགག་བྱ་དང་། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དགག་བྱ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད། ཆོས་དེ་དང་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་གནས་སུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི། རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚད་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་སྣང་ཆ་ཙམ་མིན་པར། ཤེས་པ་དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དང་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་ཚད་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གི་སྐོར་རྒྱས་པར་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐད་ཆར་འཆད་དོ།།

༣) ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག

ཀ) སྔོར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་འདོད་ཚུལ།

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་འདོད་ཚུལ་ལ་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གཉིས་སུ་འདོད་པ་དང་། དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། བདུན་དུ་འདོད་པ་དང་། བརྒྱད་དུ་འདོད་པ་དང་། དགུར་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས། རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་རྒྱུ་བ་ན་རྣམ་ཤེས་སོ་སོའི་མིང་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྲེའུ་གཅིག་གིས་ཁང་པའི་བུ་ག་སོ་སོ་ནས་ཕྱི་ལོགས་སུ་ལྟ་བ་བཞིན་

ནོ། །འོ་ན་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཚེ་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་པ་ཡོད་པས་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་སོ་སོར་འཇོག་དགོས་སོ་ཞེ་ན། བུ་ག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མར་མེ་གཅིག་སྦར་བ་ན་བུ་ག་སོ་སོ་ནས་འོད་འབྱུང་བ་བཞིན་ཤེས་པ་དེའི་ཆ་གཅིག་གིས་གཟུགས་འཛིན་པ་དང་མཉམ་དུ། ཆ་གཅིག་གིས་སྒྲ་འཛིན་པ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས།

གང་ཞིག་ལུས་མེད་ཕུག་ན་གནས། །གཅིག་པུ་རྒྱུ་ཞིང་རིང་འགྲོ་བའི།།
སེམས་དེ་འདུལ་བར་བྱེད་པ་ནི།།[554]

ཞེས་ལུས་སམ་གཟུགས་མེད་པ་དང་། རྟེན་དབང་པོའི་ཕུག་སམ་གནས་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་གཞུང་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་འདོད་དོ།།

རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་འདི་རྩ་བའི་འདོད་མཁན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ནང་ཚན་བྱང་སེམས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཐེག་བསྡུས་འགྲེལ་པ་ལས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །གང་ཡང་དེའི་རིམ་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སེམས་པ་ལ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཇི་ལྟར་སེམས་པ་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་ན། ལུས་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱ་ལ། ངག་གི་སྒོ་ནས་ནི་ངག་གི་ལས་ཞེས་བྱ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས་

554 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ས། སོ་གཅིག་པ་སེམས་ཀྱི་ཚོམས། གློག ༧ ཤོག ༢༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༤༣

ཞེས་བྱ་བ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་ཡིན་ན་ཡང་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་ན་དེ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཐོབ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་མིང་འཐོབ་ཀྱི།[555]

ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་གསུངས།

རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་འདོད་པ་འདི་ལ་ཀུན་གཞི་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཀུན་གཞི་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་ནང་ཚན་ཞིག་ཡིན་པའང་ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལཀྵྨཱིའི་རིམ་ལྔའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་པའོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་པའོ། །"[556] ཞེས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཞི་བཀོད་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་ལོ།།

ཡང་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་ལས། "འདིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་འདོད་པ་སྟེ།" ཞེས་དང་། "རྣམ་པ་དེ་མེད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་སོགས་པ་སྟེ།" ཞེས་དང་། "ཁ་ཅིག་གཅིག་པུར་སྨྲ་བ་སྟེ། གཅིག་པུ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དག་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་གོ །"[557] ཞེས་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་

555 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢༨
556 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད། ཆི། རིམ་པ་བཞི་པ། ཤོག ༢༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༩ ཤོག ༨༣༨
557 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༩༥

གཅིག་ཕྱུར་སྨྲ་བ་དེ་ལ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

རྣམ་ཤེས་གཉིས་སུ་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བོ་དྷི་ལེ་ཙུ་ཅིའམ་བོ་དྷི་རུ་ཅིས་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་། མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་འཇོག་ཅིང་། དེ་ལ་དང་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་སེམས་ཞེས་བྱ་ཡང་དམིགས་པ་མེད་ལ། གཉིས་པ་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ནི། དད་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ལ་འདོད། དེ་ལྟར་ཡང་ཀོ་རི་ཡའི་སློབ་དཔོན་ཞེན་ཚེག་གིས་མཛད་པའི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། "སློབ་དཔོན་བོ་དྷི་ལེ་ཙུ་ཅིས་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འཇོག་གོ །"[558] ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། ཚོགས་དྲུག་ནི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དྲུག་སྟེ། དེ་ཡང་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས།

> རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་བདག་པོ། གཟུགས་ནི་དམིགས་པ། གཟུགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། སྒྲ་རྣམ་པར་རིག་པའམ། དྲི་རྣམ་པར་རིག་པའམ། རོ་རྣམ་པར་

558 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཏི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ ཤོག ༥༧༠

རིག་པའམ། རེག་རྣམ་པར་རིག་པའམ། ཆོས་རྣམ་པར་རིག་པ་འདི་ནི་ལྔ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་གྱི་ཁམས་ཏེ། དེ་ལྟར་དབང་པོ་དྲུག་ནི་བདག་པོ། ཡུལ་དྲུག་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། ཡུལ་རྣམ་པར་རིག་པ་འདི་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ།།[559]

ཞེས་སོགས་དང་། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་ལས། "དེ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་རོ། །"[560] ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཁོ་ན་ཕྱེ་ནས་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་རྣམས་ལས་ཀྱང་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ཁོ་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་སུ་བཞག་གོ།

རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "འདི་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་དྲུག་ཡིན་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་དྲུག་ཡིན་ཞིང་། དབང་པོ་དང་དོན་གྱི་དབང་གིས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །"[561] ཞེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ལ་མིག་དབང་ནས་ཡིད་དབང་གི་བར་དྲུག་ཏུ་ངེས་ཤིང་། དེའི་ཡུལ་ལའང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པས་ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ

559 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་ཉེར་དྲུག་པ། ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༣༡༩
560 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༨༣
561 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༨༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༥༧

ངེས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་ལྔ་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེའོ།།

རྣམ་ཤེས་བདུན་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལཀྵྨི འི་རིམ་ལྔའི་འགྲེལ་པ་ལས། "ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། །"[562] ཞེས་འཇུག་ཤེས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་བསྣན་ཏེ་བདུན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་བསྣན་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བཞག་ཅིང་། རྒྱ་ནག་གི་སློབ་དཔོན་ཧྲུན་ཙང་ངམ་ཐང་སན་ཙང་གིས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་པར་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསུངས་ཤིང་། འགྲེལ་ཆེན་མཁན་པོ་ལྷེན་ཚེག་རང་ཉིད་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས་གདགས་གཞི་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་བཏགས་དོན་བཙལ་ཏེ་རྙེད་རྒྱུའི་གང་ཟག་ཅིག་འཛོག་དགོས་པས་དེ་ལ་ཏེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞི་བཞག་ཅིང་། དེའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞིར་བཤད་དེ་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

རྣམ་ཤེས་དགུར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་

562 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད། ཆི། རིམ་པ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༩ ཤོག ༢༣

པས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་བདུན་པ་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་སམ་ཉོན་ཡིད་དང་། བརྒྱད་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས། དགུ་པ་དྲི་མེད་རྣམ་ཤེས་བཅས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དགུར་འདོད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། "སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་མཛོད་ཅེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དགུའི་དོན་རྣམ་པར་འཛོག་སྟེ།"[563] ཞེས་སོགས་གསུངས།

བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་མཛོད་ཅེས་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས་རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་དེ་ཡིན་པར་སྣང་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དགུའི་ལེའུ་ཞེས་པ་ཞིག་མེད་པས་ཡང་དག་བདེན་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསུངས། སློབ་དཔོན་འདིས་བདུན་པ་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་ནས་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཁོ་ནའི་སྒྲིབ་པ་དང་ལྡན་པ་སངས་རྒྱས་སུ་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ལ་འདོད་ཅིང་། བརྒྱད་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་གཞི་ནི་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པའི་དོན་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ལ་འདོད་ཅིང་། གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཀུན་གཞི་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་དམིགས་པ་དང་། གསུམ་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་གཞི་ནི་ཡུལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ལ་འདོད། དགུ་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་ལ་དོན་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དང་པོ་ནི་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཉིས་པ་ནི་དམིགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ལ་ནི་དྲི་

563 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཏི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༥༡༡

མ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ། གཞོད་མ་ནས་རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་བར་འགྲེལ་ཆེན་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་སོ།།

ཁ) ཧེན་ནམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞི།

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་རྣམས་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ནས། དེ་དག་ལས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་ཚུལ་ཅུང་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པའི་གནད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དེ་ལ་ཐུག་སྟེ། དཔེར་ན་ཐེག་བསྡུས་སུ་ཆོས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ཐོག་མར་ཤེས་བྱའི་གནས་སམ་རྒྱུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་ནུས། དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་ཅིང་། ངོ་བོ་དགེ་མི་དགེ་གང་དུའང་མི་གཏོགས་པའི་ལུང་མ་བསྟན། ཕྱི་ནང་གི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་གང་ལས་བྱུང་བའི་གཞི། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འོངས་ཏེ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ནི། གཙོ་བོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཁ་ཅིག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ།།
ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་ལྟར་འབབ།།
བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས།།

བྱིས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ནི་ངས་མ་བསྟན།།[564]

ཅེས་དང་། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

ཇི་ལྟར་ཟླ་བ་སྐར་ཚོགས་དང་།།
ལྷན་ཅིག་མཁའ་ལ་གནས་པ་ལྟར།།
རྣམ་ཤེས་རྣམས་དང་ཀུན་གཞི་ཡང་།།
དེ་བཞིན་ལྷན་ཅིག་ལུས་ལ་གནས།།[565]

ཞེས་དཔེར་ན་ཟླ་བ་སྐར་ཚོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པ་ལྟར། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་དང་ཉོན་ཡིད་དེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བདུན་རྣམས་དང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལུས་ལ་གནས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཞན་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། "ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་སྤྲོས་པའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་བག་ཆགས་རྣམ་པ་མང་པོ་བསྒོས་པས། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བསྒྲགས་པ།"[566] ཞེས་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ཐེག་བསྡུས་སུ་དྲངས་པ་ལས།

ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་དབྱིངས།།ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ།།[567]

ཞེས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་རང་ཉིད་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་དབྱིངས་སམ་རྒྱུ་ཀུན་གཞི་ནི། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་ཀུན་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་བསྒོ་བའི་གནས་ཏེ་གཞི་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་ཐེག་ཆེན་

564 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ། ཅ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༡

565 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ། ཚ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༣༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༩༤

566 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ། ཅ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༤༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༥༨

567 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢

གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཁུངས་སུ་མཛད་དོ།།

ཨོ་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་དམིགས་པ་སོགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སུམ་ཅུ་པ་ལས།

དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་པ།།

རྟག་ཏུ་རེག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །རིག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྡན།།

ཞེས་དང་།

དེ་ནི་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན།།[568]

ཅེས་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ། གྲོགས། ངོ་བོ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཀུན་གཞིའི་དམིགས་པ་ནི་དབང་དོན་བག་ཆགས་གསུམ་དང་། རྣམ་པ་ནི་ཡུལ་དེ་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པ། ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་བཤད།

༡ དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །ཞེས་བདག་དང་ཆོས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་དང་། གནས་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་གསུངས། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་ཀུན་གཞི་ལ་སྣང་ནས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་བག་ཆགས་དེའི་དབང་གིས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། དོན་ཡུལ་ལྔའི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་ཀུན་གཞི་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་བས་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི་རྟག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་འདོགས་པའི་བག་བར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བས། འདུས་

568 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༣-༩ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣

མ་བྲུས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་གཞིའི་དམིགས་པར་མི་འཛོག

༢ རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་པ། །ཞེས་སྨོད་བཅུད་དེ་དག་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ་གསལ་བར་སྣང་ཡང་མི་རིག་པ་སྟེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རང་གིས་ཀྱང་ངེས་མི་ནུས་ལ་རྗེས་སུ་ངེས་པའང་འདྲེན་མི་ནུས་པར་བཤད། ༣ གྲོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྟག་ཏུ་རེག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །རིག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྡན། །ཞེས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཇི་སྲིད་རྣམ་སྨིན་གྱི་འཕེན་པ་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་རེག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། རིག་པའམ་ཚོར་བ། འདུ་ཤེས། སེམས་པ་སྟེ་རང་གི་གྲོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་ན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཚོར་བ་ནི་བཏང་སྙོམས་པོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་མ་གཏོགས་སེམས་བྱུང་གཞན་མི་འབྱུང་བ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དེ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་འཁོར་དུ་དགེ་བ་དང་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཡུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གསལ་བར་གཅོད་བྱེད་མ་ཡིན་པས་ཡུལ་ངེས་ལྔ་ཡང་མི་འབྱུང་ལ། འདིའི་འཁོར་ལ་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ་ཞིག་དགོས་པས་གཞན་འགྱུར་བཞི་ཡང་འཁོར་དུ་མི་འབྱུང་ངོ་། ། ༤ ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ནི་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན། །ཅེས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དག་གི་བག་ཆགས་བསྒོ་བའི་གཞི་ཡིན་པ་དང་། དགེ་མི་དགེའི་སེམས་མངོན་གྱུར་དང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བས་ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདོད།

དེས་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་ཅིང་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། དབང་དོན་བག་ཆགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ཏེ། རྣམ་པ་དབང་དོན་གཉིས་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པའི་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་

བསྟན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་གོ།

སྤྱིར་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང་། ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་ན། ཀུན་གཞི་ནི་བག་ཆགས་གསོག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་སེམས་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ཡིན་པས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཉོན་ཡིད་ནི་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་ངའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པས་ཡིད་དང་། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ནི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་སོ་སོར་རིག་པས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་ཐ་སྙད་སོ་སོར་སྦྱར་བ་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་གྱི་སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ་ལས།

དེ་ལ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ཇི་ལྟར་འཕངས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ནི་རྟག་ཏུ་ངར་སེམས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ངར་སེམས་པའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་སོ་སོར་སྣང་བས་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ནི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །[569] ཞེས་སོ།།

ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཀུན་བསྒོ་བའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་ཀུན་གཞི་དང་། སྐྱེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ལུས་ལེན་བྱེད་དང་མ་ཤིའི་བར་དུ་ལུས་འཛིན་པས་ན་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལས། "ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་གཞི་གང་ཡིན་པའོ། །ལེན་པའི་

569 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༥༧

རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། རིས་མ་ཐུན་པ་གཞན་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ནམ་མ་ཤི་བའི་བར་དུ་དེས་ལུས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[570] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཤེས་བྱའི་གནས་དང་། ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས། རྒྱ་བའི་རྣམ་ཤེས། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པའི་ཕུང་པོ། སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས། "དེའི་ཕྱིར་གང་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ཉིད་དང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པའི་ཕུང་པོ་དང་། སྲིད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ལམ་ཆེན་པོ་བཏོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །"[571] ཞེས་འབྱུང་། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གནས་ཡིན་པས་ཤེས་བྱའི་གནས་དང་། ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་ལེན་པས་ན་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་གསུངས་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུང་ལས། ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ས་སྟོན་པའི་ལུང་ལས། འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྲིད་དུ་འཇུག་པས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པའི་ཕུང་པོ་དང་། གནས་བརྟན་པའི་ལུང་ལས་སྲིད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་། མང་བཀུར་བའི་ལུང་ལས། ཟག་བཅས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ཡིན་པས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཐེག་པ་ཐུན་

570 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཆི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༦ ཤོག ༡༠༩༦

571 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༠

མོང་གི་གཞུང་དུ་འཁོར་འདས་ཀུན་གྱི་གཞི་བྱེད་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བསྟན་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།

ག) ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བརྒྱད།

སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་ཡང་། རིགས་པ་གནད་ཆེ་བ་དག་བསྡུས་ན། ༡ ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མེད་ན། ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། ༢ གཟོད་མ་ནས་སམ་དང་པོ་ནས་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། ༣ གསལ་བར་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། ༤ ས་བོན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་དང་། ༥ ལས་མི་སྲིད་པ་དང་། ༦ ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་མྱོང་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། ༧ སེམས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། ༨ འཆི་འཕོ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བ་བཅས་ཐལ་བ་བརྒྱད་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "ལེན་པོ་གསལ་བ་དང་། །ས་བོན་ལས་དང་ལུས་ཚོར་དང་། །སེམས་མེད་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་མི་རུང་འགྱུར། །ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ནི། རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ།"[572] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་།

> རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། གཟོད་མ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། གསལ་བར་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། ས་བོན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་དང་། ལས་མི་སྲིད་པ་དང་།

572 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༤ ཤོག ༤

ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། སེམས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་འཆི་འཕོ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །[573]

ཞེས་འབྱུང་།

རིགས་པ་དང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པ་མི་སྲིད་པ་ནི། ཕྱིར་ལུས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ལ་རེས་འགའ་འབྱུང་ལ་རེས་འགའ་མི་འབྱུང་བ་དེ་འདྲ་མ་ཡིན་པར་ཇི་སྲིད་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ནས་མ་ཤིའི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་ལ། ཚོགས་དྲུག་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་མ་ཚང་བས་ལུས་ལེན་བྱེད་དུ་མི་རུང་ཞིང་། ཀུན་གཞི་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་ཚང་ལ། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་ཡོད་པར་འཇོག་པ་མི་འཐད་ཅིང་ལུས་གསར་དུ་ལེན་བྱེད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །

རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་ན། ཀུན་གཞི་ནི་རྒྱུན་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་འཇུག་ཅིང་། ཚོགས་དྲུག་ཀྱང་གང་རུང་རེ་སྐབས་འགར་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བས། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ལ། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རང་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་ན། དཔེར་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དབང་པོ་དྲུག་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དྲུག་ཀྱང་མཉམ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལ་ལྟ་བར་འདོད་པ་དང་ཉན་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འཇུག་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཚེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་དང་པོར་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེ་མི་རུང་བར་འགྱུར་

573 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༣༠༦

བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་འོ་ན། མདོ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་སྐབས་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གནོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་གྱུར་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པས་མི་གནོད་དོ། །ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་ན། དཔེར་ན། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་བཞིན་པའི་ཚེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གསལ་བ་མི་འབྱུང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་གསལ་ལ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔར་སྦྱོང་ཟིན་པའི་འདས་པའི་ཡུལ་དྲན་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་བཞི་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ནི། དགེ་བའི་འོག་ཏུ་མི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་འོག་ཏུ་དགེ་བ་འབྱུང་ལ། ཉམས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་སོང་བ་ཡང་སྐབས་འགར་འབྱུང་ཞིང་རྒྱུན་མི་བརྟན་པས་ཀུན་གཞི་ཁོ་ན་བག་ཆགས་བསྔོ་བའི་གཞི་ཡིན་ལ། དེས་ན་གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་དགེ་མི་དགེ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་བསྔོ་བའི་གཞི་མེད་པས་ས་བོན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་ལྔ་པ་ནི། གང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འགྲོ་བ་པོ་དང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེད་ཚུལ་མེད་ལ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མེད་ན། དཔེར་ན། ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་ཚེ་འགྲོ་ལམ་དང་། རྐང་པ་འདེགས་འཛོག་དང་། ངོ་

སྙམ་པ་དང༌། ས་རྫི་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར་བས་འགྲོ་འདུག་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། སྣང་བ་འདི་དག་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ནི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚོས་དེ་དག་འཆར་མི་རུང་ངོ༌། །ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་དྲུག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་ཡུལ་གཞན་ལ་ཡིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་པ་དང་གཉིད་འཐུག་པོ་ལོག་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ལུས་ཚོར་བདེ་སྡུག་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་འཛིན་པའི་རྟེན་མེད་པར་འགྱུར་བས། དེའི་ཚེ་ལུས་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པས་ལུས་ཚོར་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་བདུན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་མེད་ན་འཇུག་ཤེས་དྲུག་པོ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་གང་རུང་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་འགགས་ནས་མེད་ཅིང་ཀུན་གཞི་ཁས་མ་བླངས་པས། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གི་ལུས་ཤི་བའི་ལུས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལུས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

དེ་ལ་གལ་ཏེ་སྙོམས་འཇུག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མི་གསལ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་རྣམ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་དང་མདོ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གསལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའི་རེག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡོད་ན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར

པས་སྙོམས་འཇུག་དེ་གཉིས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་དེའི་ཚེ་ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་ནའང་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཡོད་པས་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་མི་འཐད་དོ་སྙམ་ན། ཚོགས་དྲུག་འཁོར་གྱི་ཚོར་འདུ་ནི་རགས་པ་ཡིན་པས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་གེགས་བྱེད་ལ། ཀུན་གཞིའི་འཁོར་གྱི་དེ་གཉིས་ནི་དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་གེགས་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའོ།།

རིགས་པ་བརྒྱད་པ་ནི། རང་ཅག་ལྟ་བུ་འཆི་བའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་ཤིག་གིས་ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས་དྲོད་དང་ཚོར་བ་རིམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་འཆི་དགོས་ཤིང་ཚུལ་དེ་ནི་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མི་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་བྱེད་ན་རྣམ་ཤེས་དེ་དག་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལ་གནས་པས་ཆ་གང་དུ་དེ་དག་མེད་ན་དེར་དྲོད་ཚོར་བསྡུས་པར་ཐལ་བ་དང་། བརྒྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཡང་ཤི་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། ཡིད་ཤེས་ནི་དབང་ཤེས་ལྟར་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ལ་གནས་པ་མིན་ཡང་། ཀུན་གཞི་ལྟར་ལུས་ལ་ཁྱབ་པའི་སྒོ་ནས་བརྟན་པར་གནས་པའང་མ་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་དྲོད་རིམ་གྱིས་སྡུད་པའི་ལས་དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་བྱེད་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་དྲོད་སྡུད་པ་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པས་སྲོག་མ་ཆད་ཙུན་ཆད་དུ་དྲོད་མི་སྡུད་པར་འགྱུར་ཡང་། དེའི་སྔོན་ནས་ཡིད་ཤེས་གསལ་བར་ཡོད་བཞིན་དུ་དྲོད་སྡུད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མེད་ན་ལུས་ཀྱི་དྲོད་ཚོར་རིམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་འཆི་འཕོ་བ་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ།།

དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་ནས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་དང་པོ་མི་རུང་བ་དང་། གསལ་བ་མི་རུང་བ་དང་། ལས་མི་རུང་བར་ཐལ་བ་གསུམ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་མས་ཀུན་གཞི་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤོང་གི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ལྔ་ནི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་གནད་ཤིན་ཏུ་འགངས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་ཞིག་ནི་འཛོག་དགོས་ལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ནི་རགས་ཤིང་རྒྱུན་ཡང་མི་བརྟན་པ་དང་། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་སུའང་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ལེན་བྱེད་དང་བག་ཆགས་བསྔོ་གཞིར་མི་འཐད་ལ། བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་གཞན་ཡང་མེད་ཅིང་ཀུན་གཞི་མི་འདོད་ན་དགེ་མི་དགེའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་བར་བསམས་ནས། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་ལོགས་སུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་དང་དགེ་སྡིག་སོགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ།།

ང) བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི།

ས་བོན་ནམ་བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོ།

གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་རྟེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞི་དང་། དེའི་སྟེང་གི་བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི་གཉིས་ལས། བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་ནི་ལུས་དང་ལུས་ཅན་དང་ཟ་བ་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། དུས་དང་། གྲངས་དང་། ཡུལ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་སོགས། རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་མཐའ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ནམ་བག་ཆགས་དེར་འཇོག སྐབས་འདིའི་བག་ཆགས་ཞེས་པ་ཤེས་པས་བཞག་པའི་ནུས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་ལ། བག་ཆགས་འཇོག་ས་ནི་འདིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡིན། དེ་ཡང་བྱེ་མ་ལ་སྣུམ་ཞུགས་པའམ་ཤོག་བུ་ལ་ཐེལ་ཚེ་བརྒྱབ་པ་ལྟར་བསྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་བསྒོ་བའམ་འཇོག་པར་བྱེད། ཤེས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས། ཤེས་པས་བཞག་པའི་ནང་གི་ས་བོན། ཤེས་པས་བཞག་པའི་ནུས་པ། བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམས་དོན་འདྲ། བག་ཆགས་ནི་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ལས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་། དགེ་སོགས་གསུམ་ལས་ལུང་མ་བསྟན་དང་། རྫས་བཏགས་གཉིས་ལས་བཏགས་ཡོད་ཡིན།

ཐེག་བསྡུས་བཤད་སྦྱར་ལས། "བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཏེ་ནུས་པ་ཡང་ནུས་པ་ཅན་དེ་ཉིད་དམ་གཞན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་དག་དང་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་དམ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་འབྲི་བ་འདི་ནི་ཚུལ་བཞིན་

མ་ཡིན་པ་སྟེ། ཉུས་པ་ཅན་རྒྱུར་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[574] ཞེས་ཉུས་པ་ཅན་ཀུན་གཞི་རྫས་ཡོད་ཡིན་ཞིང་། ཉུས་པ་ནི་དེ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས། ཉུས་པ་དང་ཉུས་པ་ཅན་རྫས་ཡོད་ཀྱི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པར་གསུངས། དེས་ན་བག་ཆགས་དང་རྟེན་ཀུན་གཞི་གཉིས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པར་གསུངས་པ་དེ་སྤྱིར་བཏང་གི་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཙམ་མིན་པར་རྫས་ཡོད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་དཔྱོད་ཚུལ་ཡིན་པར་སྣང་།

བག་ཆགས་ཀྱི་གོ་དོན་ལ་དོན་གསང་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ལས།

> བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཆོས་མཐུན་པ་གང་གིས་ན་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ། བག་ཆགས་དེ་ནི་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲི་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །བསྒོ་བར་བྱ་བ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་སྒོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པར་གྱུར་ནས་སྒོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གྱུར་པ་ནི་བག་ཆགས་ཏེ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་ཏིལ་རྣམས་མེ་ཏོག་དང་ཐྲད་ནས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དང་འདྲ་བའི་དྲི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའམ། དཔེར་ན་བསྟན་བཅོས་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་མང་དུ་ཐོས་པས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པ་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་དེ་དག་དང་འདྲ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་

574 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༥༣༥

འགྱུར་བ་བག་ཆགས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །[575] ཞེས་གསུངས།
སྤྱི་ར་བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་ནི་ལས་བསགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱིན་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་བཤད་ན་གོ་བདེ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་ན། ལས་ཞེས་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ཞིག་ལ་འཇོག རང་རེའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་གཡོ་འགུལ་བཟང་ངན་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་ལས་ཤིག་གསོག་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ལས་དེས་རང་གི་སེམས་སྟེང་དུ་བག་ཆགས་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་བཞག་ནས། དེ་དག་གིས་མ་འོངས་པར་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་འབྱིན། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལས་དེ་བསགས་པ་ན་ལས་དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ན་འབྲས་བུ་ངན་པ་སྨིན་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཞིག་དང་། ལས་འགགས་ནའང་ལས་དེའི་རྗེས་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ནུས་པ་ཞིག་བཅས་གཉིས་ཡོད། གང་ལྟར་བྱ་བ་བཟང་ངན་གྱིས་འཕྲལ་དུ་ཕན་གནོད་འདྲེན་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་། སེམས་སྟེང་དུ་ཤུགས་རྐྱེན་ཞིག་ངེས་པར་སྤྲོད་བཞིན་ཡོད། དེས་ན་ཤེས་པས་བཞག་པའི་ནུས་པ་དེ་ལ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཞིག་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཞིག་བཅས་གཉིས་ཡོད། ནུས་པ་དེ་ནི་དཔེར་ན། སྤོས་མེད་ནའང་སྤོས་ཀླུག་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ་སྤོས་ཀྱི་དྲི་ཙམ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན།

བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་ནི། སྒོ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་བསྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ་བཞག་པའི་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་གང་རུང་ཞིག་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་རྟེན་དེ་དང་སྒོ་བ་པོ་རང་ཉིད་སྐྱེ་འགག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་

575 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༣༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༦༧

བྱས་པས་སྒོ་བར་བྱེད་དོ།།

བག་ཆགས་ཇི་ལྟར་བསྒོ་ཚུལ།

བག་ཆགས་དེ་དག་རྟེན་ཀུན་གཞི་ལ་ཇི་ལྟར་བསྒོ་བའི་ཚུལ་ནི། ཏིལ་དང་དྲི་ལྡན་མེ་ཏོག་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ། ཕྱིས་སུ་མེ་ཏོག་མེད་ཀྱང་ཏིལ་ལ་མེ་ཏོག་གི་དྲི་གནས་པ་ལྟར། བསྒོ་བྱ་སྒོ་བྱེད་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཚོགས་ཏེ། ཕྱིས་སྒོ་བྱེད་རང་ཉིད་འགགས་ཀྱང་རང་གི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་བསྒོ་གཞིའི་སྟེང་དུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས།

བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་བག་ཆགས་ཞེས་བརྗོད་པ་འདིའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞེ་ན། ཆོས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། འགག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ཏིལ་དག་ལ་མེ་ཏོག་གིས་བསྒོས་པ་ཏིལ་དང་མེ་ཏོག་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞིང་འགགས་ཀྱང་ཏིལ་རྣམས་དེའི་དྲི་གཞན་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་དང་།[576] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བག་ཆགས་བསྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་དེ་ཡང་། ༡ བརྟན་པ་དང་། ༢ ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ། ༣ བསྒོ་བར་འོས་པ། ༤ སྒོ་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ། ༥ མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

༡ དེ་ཡང་བརྟན་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་དྲི་བསྒོ་གཞི་ལ་ཇོ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བརྟན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། སྒྲ་དང་གློག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལྟ་བུའི་མི་བརྟན་པ་ལ་དྲི་དེ་བསྒོས་ཀྱང་མི་འཆགས་པའམ། ཆགས་ཀྱང་ཚུད་ཟོས་སུ་

576 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༣

འགྱུར་བ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བདུན་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་བག་ཆགས་བསྔོ་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ནི་གཉིད་འཐུག་པོ་ལོག་པ་དང་བརྒྱལ་བ་སོགས་ཤེས་པ་རགས་པ་འགགས་པའི་ཚེ་མེད་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་ནི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཚེ་མེད་པར་བཤད་པས་རྒྱུན་བརྟན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༢ ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་ཏིལ་ལྟ་བུའི་དྲི་མཉམ་པ་ཅན་ལ་བསྔོ་བར་ནུས་ཀྱི། སྒོག་སྐྱ་དང་ཙནྡན་ལྟ་བུའི་དྲི་མི་མཉམ་པ་ཅན་ལ་བསྔོ་བར་མི་ནུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དྲི་མཉམ་པ་ཅན་ལྟ་བུའི་ལུང་མ་བསྟན་ལ་བག་ཆགས་བསྔོ་བར་ནུས་ཀྱི། དྲི་མི་མཉམ་པ་ཅན་ལྟ་བུའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ལ་བག་ཆགས་བསྔོ་བར་མི་ནུས་སོ།།

༣ བསྔོ་བར་ཟོས་པ་ནི། བག་ཆགས་བསྔོ་གཞི་ལ་བརྟན་པ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞིག་དགོས་ན་འདུས་མ་བྱས་ཤིག་ལ་བསྔོ་དགོས་སམ་ཞེ་ན། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་འཛིན་པའི་ལས་བྱེད་པའི་མི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྔོ་བར་ནུས་ཀྱི། འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་གཏན་ནས་མི་བྱེད་པའི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྔོ་བར་མི་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་ཀྱང་འཆགས་སུ་རུང་བའི་མི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྔོ་བར་ནུས་པ་ལས་འཆགས་སུ་མི་རུང་བའི་རྟག་པ་ཞིག་ལ་བསྔོ་བར་མི་ནུས་སོ།།

༤ སྔོ་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ་ནི། བསྔོ་གཞི་དེ་ཡང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་དཔེར་ན། སྣོད་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་འགག་དུས་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ལྡན་པའི་མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་ཏིལ་ལ་བསྔོ་བར་ནུས་ཀྱི། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཤར་ན་གནས་པའི་མེ་ཏོག་གི་དྲི་དེ་ཉིད་དེ་དང་ཐག་རིང་བའི་ལྷོ་ཡི་ཏིལ་ལ་བསྔོ་བར་མི་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་

འགག་དུས་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ལྡན་པའི་སྒོ་བྱེད་ཚོགས་བདུན་གྱིས་བསྔོ་གཞི་རྟེན་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་བསྔོ་བར་ནུས་ཀྱི། རྒྱུད་མི་གཅིག་པ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཚོགས་བདུན་གྱིས་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་བསྔོ་བར་མི་ནུས་ལ། ཡང་རྒྱུད་གཅིག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་འགག་དུས་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཁ་སང་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་རིང་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་བསྔོ་མི་ནུས་སོ།།

༥ མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ནི། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་བློན་པོ་ཡུལ་ལུང་བྱེ་བྲག་པའི་དཔོན་པོར་བསྐོས་པ་དེ་ཉིད་ཡུལ་དེའི་དཔོན་པོ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞིའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སོགས་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་བསྔོ་གཞིར་མི་རུང་ཞིང་། ཀུན་གཞི་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བག་ཆགས་བསྔོ་གཞི་ཡིན་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པར་འདོད་དོ།།

སྤྱིར་བག་ཆགས་འཇོག་ཚུལ་ལ། ༡ སྒོ་བྱེད་ཀྱིས་བཞག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་བག་ཆགས་སྙིང་པ་དེ་ཉིད་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བ་ཙམ་དུ་འདོད་པ་དང་། ༢ སྒོ་བྱེད་ཀྱིས་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དང་། ༣ ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བ་དང་སྔོན་མེད་པ་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཅས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གསུམ་བྱུང་། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསང་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ལས། "འདི་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟེ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་བག་ཆགས་ནི་སྔོ་བར་བྱེད་པ་ལ་ནི་མི་ལྟོས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པས་ནི་ཡོངས་སུ་གསོ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་නོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །" ཞེས་དང་། "གཞན་དག་ནི་ཏིལ་ལ་སོགས་པ་ལ་བག་ཆགས་སྔོ་བར

བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པས་མཐོང་ནས་སྒོ་བར་བྱེད་པས་སྟོན་མེད་པ་སྐྱེ་བ་དང་། སྒོ་བར་བྱེད་པས་སྟོན་བསྐྱེད་པ་ཡོངས་སུ་གསོ་བར་ཡང་འདོད་དེ།" ཞེས་དང་། "གཞན་དག་ན་རེ་བག་ཆགས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་ཡོངས་སུ་གསོ་བར་བྱ་བ་དང་། སྟོན་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ།" [577] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ལས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་བག་ཆགས་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་ན་ཆེ་འདི་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པ་དང་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལ་སོགས་པས་བག་ཆགས་འཇོག་ཐབས་བྲལ་ཅིང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བས་མི་འཐད་ལ། སྒོ་བྱེད་ཀྱིས་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་ན་ཡང་སྒོ་བྱེད་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་སེམས་སྙེང་གི་ས་བོན་མེད་པར་འགྱུར། དེ་ལྟར་ན་ལུགས་འདིར་གསར་དུ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

བག་ཆགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།

བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞིའམ་ཀུན་གཞིའི་སྙེང་གི་བག་ཆགས་དེ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བ། བཞི་ཚན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་རྣམས་འཆད་པ་ལ།

དང་པོ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། བག་ཆགས་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་དབྱེ་ན། ༡ གློ་ནས་སོགས་ཕྱིའི་ས་བོན་དང་། ༢ ཀུན་གཞིའི་སྙེང་གི་བག་ཆགས་རྣམས་ནང་གི་ས་བོན་ཏེ་གཉིས་དང་། ༣ དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དགེ་མི་དགེ་གང་དུའང་མི་གསལ་བས་ཕྱིའི་མི་གསལ་བའི་ས་བོན་དང་། ༤ ནང་གི་མི་

577 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༣༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༩༦༣

གསལ་བའི་ས་བོན་གཉིས་དང་། ༥ ཡང་དེ་གཉིས་རིམ་བཞིན་སྣང་ཚོད་ཙམ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ས་བོན་དང་། ༦ ས་བོན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་ས་བོན་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ནང་གི་མི་གསལ་བའི་ས་བོན་དང་། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ས་བོན་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ས་བོན་གཉིས་ལས་ལོགས་སུ་མེད་ཀྱང་། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་མི་གསལ་བ་གཉིས་དང་། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་སྣང་ཚོད་དང་གྲགས་ཚོད་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནས་དང་འབྲས་སོགས་ལ་ས་བོན་ཞེས་གྲགས་ཀྱང་། དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ནས་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ནང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པས། ལེགས་པར་དཔྱད་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ས་བོན་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ས་བོན་གཉིས་ནི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་བག་ཆགས་ལ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས།

ཕྱི་དང་ནང་དང་མི་གསལ་བ། །གཉིས་དང་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དང་ནི།།

དམ་པའི་དོན་ཏེ་དེ་དག་ཀུན། །ས་བོན་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད།།[578]

ཅེས་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་དག་ལས་ཀྱང་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་།།

གཉིས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི། ཡང་བག་ཆགས་ལ་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། ༢ བདག་ལྟའི་བག་ཆགས། ༣ སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཏེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས། "དེ་ལ་བག་ཆགས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་གསུམ་

578 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༦

སྟེ། མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དང་། བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དང་། སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ།།"[579] ཞེས་པ་ལྟར། དང་པོ་ནི། རྟོག་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཉོན་ཡིད་སོགས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་། གསུམ་པ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་ནོ།།

བག་ཆགས་དེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ༡ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ལ་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་དང་། ཡིད་ཤེས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ལ་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྤྲོས་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། དཔེར་ན། འདི་སེར་པོའོ། །འདི་སྔོན་པོའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ།

༢ བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཞེས་པ་ནི། རྟག་ཏུ་ངའོ་སྙམ་པ་སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་དང་། འཇིག་ལྟ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡིན་པས་འཇིག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། དཔེར་ན། བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་སེམས་ལས་ལོགས་སུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཚུར་སྣང་བ་ལྟ་བུར་འཆར་ཞིང་། དེ་འདྲའི་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཚུར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། བག་ཆགས་དེ་མེད་ན་དངོས་པོ་དེ་རང་གི་མདུན་དུ་ཡོད་ནའང་འཆར་སྣང་དེ་ཡོང་མི་ཐུབ།

༣ འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་འཆི་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ལ་

579 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༧

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཟེར། བག་ཆགས་འདི་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་རྣམ་སྨིན་འབྱུང་བས་རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། བག་ཆགས་དེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་བཟང་ངན་དང་བདེ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་བག་ཆགས་གསུམ་པོ་དེ་དག་དཔེའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བཤད་ན། དཔེར་ན། འདི་ཤིང་རེད། འདི་ཆུ་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་དང་ཆུ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེ་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། སྣང་ཚུལ་དེ་བྱུང་རྗེས་མིང་དེ་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་བཏགས་པ་མིན་པར། ཕྱི་རོལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་པའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེ་ནི་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན། སྣང་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་འདྲ་མིན་ལ་འཇུག་ཅིང་ལས་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བསགས་པ་དང་། ལས་དེའི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་བདེ་སྡུག་འགྲུབ་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

བག་ཆགས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ལས་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ལུས་དང་། ལུས་ཅན། ཟ་བ་པོ། ཉེ་བར་སྤྱད་བྱ། ཉེ་བར་སྤྱོད་པ། དུས། གྲངས། ཡུལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དགུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། བདག་དང་། གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་གཉིས་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། བདེ་འགྲོ་དང་། ངན་འགྲོ། འཆི་འཕོ་བ། སྐྱེ་བའི་རྣམ་རིག་བཞི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས།

དེ་ལ་ལུས་དང་ལུས་ཅན་དང་ཟ་བ་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་།

དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། དུས་དང་གྲངས་དང་ཡུལ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དང་གཞན་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་དང་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།[580]ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོ་དེ་ཡང་། མིག་སོགས་ཁམས་ལྔ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་རིག་དང་། ཉོན་ཡིད་ལུས་ཅན་གྱི་རྣམ་རིག་དང་། ཡིད་ཁམས་ཟ་བ་པོའི་རྣམ་རིག་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་ཁམས་དྲུག་ཡིད་ཁམས་དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་བྱའི་རྣམ་རིག་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་རིག་དང་། འཁོར་བའི་རྒྱུན་འཇུག་པ་དང་ཆད་པ་མེད་པ་དུས་ཀྱི་རྣམ་རིག་དང་། གཅིག་བཅུ་སོགས་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་རིག་དང་། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་རིག་དང་། མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་བཞི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དང་། བདག་དང་བདག་གིར་སྣང་བ་བདག་ཏུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་དང་། གཞན་དང་གཞན་གྱིར་སྣང་བ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་དང་། མི་ལྷ་བུ་བདེ་འགྲོའི་རྣམ་རིག་དང་། དུད་འགྲོ་ལྟ་བུ་ངན་འགྲོའི་རྣམ་རིག་དང་། འཆི་བའི་རྟེན་འབྲེལ་འཆི་འཕོ་བའི་རྣམ་རིག་དང་། སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇོག་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཐེག་བསྡུས་འགྲེལ་པ་ལས།

580 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༦ ཤོག ༣༡

> ལུས་དང་། ལུས་ཅན་དང་། ཟ་བ་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ། ལུས་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ལྔའོ། །ལུས་ཅན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དོ། །ཟ་བ་པོ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་སོ། །དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་དྲུག་གོ །དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གི་ཁམས་སོ། །དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱུན་འཇུག་པ་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །གྲངས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་བགྲང་བའོ། །ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནོ། །ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། ཤེས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་རྣམ་པ་བཞིའོ། །རེ་ཞིག་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དག་ནི་ཤེས་བྱའི་གནས་སུ་བསྟན་པ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་ནོ། །བདག་དང་གཞན་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་གང་ཡིན་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྟེན་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་ནོ། །གང་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ། འཁོར་བའི་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་དེ་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་བྱུང་ངོ་།།[581]

ཞེས་འབྱུང་ལ། འགྲེལ་པ་འདིར་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་རིག་བཞིའི་ནང་གི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་རིག་བཞིའི་ནང་གི་བྱེ་བྲག་བྱེད་པ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ་ཞིང་། ཆོས་དེ་དག་ལ་རྣམ་རིག་ཅེས་པ་ནི་དེ་དག་བློའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་དོན་ནོ།།

གསུམ་པ་བཞི་ཚན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས། བཞི་ཚན་དང་པོ་ནི། སྣོད་

581 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ཤོག ༣༧༠

བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་སྟེ། ༡ ཐུན་མོང་བའི་ས་བོན་དང་། ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ས་བོན། ༣ ཚོར་བ་དང་བཅས་པའི་ས་བོན། ༤ ཚོར་བ་མེད་པའི་ས་བོན་བཅས་བཞི་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས།

དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། གང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཚོར་བ་མེད་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ཚོར་བ་དང་བཅས་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཐུན་མོང་ནི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་སོ་སོ་རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོར་བ་མེད་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ནོ། །གཉེན་པོ་བྱུང་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་གོ།[582]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་འགྲོ་ཐུན་མོང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཐུན་མོང་གི་ས་བོན་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་ཚོར་བ་མེད་པ་ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ཡང་ཡིན། ཡང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་བྱའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་དྲུག་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ས་བོན་ཡིན་ཞིང་། འདི་ཉིད་ཚོར་བ་དང་བཅས་པ་ནང་གི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ཡང་ཡིན་པས་ས་བོན་སྔ་མ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་གཉིས་ལོགས་སུ་མེད་དོ།།

བཞི་ཚན་གཉིས་པ་ནི། ༡ གནས་ངན་ལེན་གྱི་ས་བོན། ༢ ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་ས་བོན། ༣ སྨྱུད་ཟིན་པའི་ས་བོན། ༤ སྨྱུད་མ་ཟིན་པའི་ས་བོན་བཅས་བཞི་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས། “ཡང་གནས་ངན་ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ཤིན་

582 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ཤོག ༢༨

ཏུ་སྦྱངས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ། "ཞེས་དང་། "ཡང་སྨྲིད་ཟིན་པ་དང་མ་སྨྲིད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། སྨྲིད་ཟིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། གང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་གྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་རྣམ་པར་སྨིན་ཟིན་པའོ། །མ་སྨྲིད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ཏེ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་སྤྲོས་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[583] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་ལས། ༡ གནས་ངན་ལེན་གྱི་ས་བོན་ནི། རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ས་བོན་དེ་དག་སྐྱེ་གནས་ངན་པ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་པས་སམ་སེམས་ལས་སྲུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་ས་བོན་ཞེས་ཟེར།

༢ ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་ས་བོན་ནི། འཇིག་རྟེན་པལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པ་དང་བག་ཡོད་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་བཅུའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། འདི་དག་ཡིད་ལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའམ་གོམས་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་སམ་སེམས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ས་བོན་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་ས་བོན་ཞེས་ཟེར།

༣ སྨྲིད་ཟིན་པའི་ས་བོན་ནི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་རང་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་སྨིན་ཟིན་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་སླར་ཡང་རྣམ་སྨིན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྨིན་པར་མི་འགྱུར་བས་སྨྲིད་ཟིན་པའི་ས་བོན་ཞེས་བྱའོ།།

༤ སྨྲིད་མ་ཟིན་པའི་ས་བོན་ནི། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་བློའི་ཐ་སྙད་མངོན་པར་འདོགས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་

583 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༩

ཆགས་ལ་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་སྒྲིད་མ་ཟིན་པའི་ས་བོན་ཞེས་པ་གོང་གི་སྒྲིད་ཟིན་པའི་ས་བོན་འཛོག་ཚུལ་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ནས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་འཁྲུལ་པ་མ་ཟད་བར་དུ་སྒྲིད་ནས་འཛད་རྒྱུ་མེད་པའི་ཆ་ནས་སྒྲིད་མ་ཟིན་པའི་ས་བོན་ཞེས་བྱའོ།།

༣) ཉོན་ཡིད་བཤད་པ།

ཉོན་ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ།

ལུགས་འདིས་ཀུན་གཞི་དང་འཇུག་ཤེས་དྲུག་བཅས་བདུན་གྱི་སྟེང་ཉོན་ཡིད་བསྣན་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་འདོད་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་ཅེས་པ་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་དུས་རྟག་ཏུ་ང་དང་ང་ཡིའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་ཤིག་ལ་འཛོག ཉོན་ཡིད་དེ་ཡང་སུམ་ཅུ་པ་ལས།

དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན།།
བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས།།
བདག་ཏུ་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་རྨོངས། །བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས། ཞེས་དང་།
རེག་སོགས་ཀྱང་།[584]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ། ངོ་བོ། གྲོགས་བཅས་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་དུ་བཞེད། ༡ ཉོན་ཡིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་པ་དང་། ༢ རྣམ་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་ཏུ་ང་དང་ང་ཡིའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ༣ ངོ་བོ་ནི་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། ༤ འཁོར་ནི་བདག་ལྟ།

584 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློ་ཀ ༥-༦ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣

མ་རིག་པ། ང་རྒྱལ། བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་འདོད་ཆགས་སྟེ་ རྩ་ཉོན་བཞི་དང་། སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གསུངས་ལ། དེའི་སྟེང་དུ་ལྟ་བ་ལ་བརྟགས་པའི་རྣམ་གཡེང་། ཉོན་པ་ལ་བརྟགས་པའི་མ་དད་པ། ལེ་ལོ། རྨུགས་པ་གསུམ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་བརྟགས་པའི་རྒོད་པ་དང་། ཆགས་ཉོན་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟགས་པའི་བག་མེད་དེ་ཉེ་ཉོན་དྲུག་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟག་ཏུ་ལྡན་ཅིག་འགྲོགས་སོ། །དེ་དག་ནི་སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་བརྟན་པས་མཛད་པའི་སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ང་དང་ང་ཡིར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[585] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡང་དེའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ངར་སེམས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ངེས་པའི་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཡིད་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ངེས་པར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་གྱུར་ན་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་གང་དག་དང་ཇི་སྙེད་དུས་ནི་ཇི་སྲིད་དུ་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དེ་མི་ཤེས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལས་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་

585 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༠༣

> སོ། །ཉོན་མོངས་པའང་དྲུག་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །འགྲོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚུངས་པར་ལྡན་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་མི་དགེ་བ་དང་། བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། །མི་དགེ་བ་དག་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་བསྒྲིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །བསྒྲིབས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མི་དགེ་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མི་སྲིད་དེ། བསྒྲིབས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ཉིད་དུ་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྟེ། ཇི་སྲིད་དུ་དེ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །[586]

ཞེས་སོགས་སོ། །

ཉོན་ཡིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་རིགས་པ།

ཉོན་ཡིད་སྟོན་པའི་ལུང་ནི། དཔེར་ན་རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས།

> སེམས་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས། །
> ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཡིད་ཡིན་ནོ། །[587]

ཞེས་བག་ཆགས་གསོག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་ཀུན་གཞི་ལ་སེམས་ཞེས་པ་དང་། རྟག་ཏུ་ངའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པས་ན་ཉོན་ཡིད་ལ་ཡིད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

586 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༩༠༩

587 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཚ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༡༠༩

སེམས་ནི་རང་བཞིན་དང་བ་སྟེ། །རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཡིན་ནོ།།[588]

ཞེས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་དྲི་མས་བསླད་པ་མ་ཞུགས་ཀྱང་། གནས་སྐབས་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་ཡིད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གོང་དུ་བཀོད་པའི་ཀུན་གཞི་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉོན་ཡིད་བསྟན་ཏོ།།

ཉོན་ཡིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པ་དྲུག་འབྱུང་བ་ལས། རིགས་པ་དང་པོ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ཀུན་གཞི་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མི་རུང་ལ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ནི་རྒྱུན་མི་བརྟན་པས་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའི་རྟེན་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །མ་རིག་པ་འདི་རྟེན་ཉོན་ཡིད་པོ་ནའི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བས་རྟེན་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་འདི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་ཤིག་དང་མཚུངས་པར་ནི་ལྡན་དགོས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ལ། ཇི་སྲིད་ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་དང་ཡང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ལས་ཉོན་ཡིད་པོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་འགྲུབ་པས་གཙོ་བོ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འཁོར་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་ཅེས་པ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། "ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་ཡོད་པར་ཅི་མངོན་ཞེ་ན། དེ་མེད་དུ་ཟིན་ན་མ་རིག་པ་མ་འདྲེས་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །"[589] ཞེས་

588 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཏ། ཤོག ༡༨༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༤ ཤོག ༥༡༠
589 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤

པ་ལྟར་རོ།།

རིགས་པ་གཉིས་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་པོ་དག་དང་འདྲ་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་དབང་ཤེས་ལྔ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྟེན་དབང་པོ་རེ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ལ་དེ་མེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། "ལྔ་པོ་དག་དང་འདྲ་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་ཡང་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔའི་ཚོགས་དག་གི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་གནས་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའོ། །"[590] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

རིགས་པ་གསུམ་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལ་ཞི་མ་ཞིའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་ཉོན་ཡིད་མེད་པས་ཞི་བ་དང་མཐུན་ལ། འདུ་ཤེས་དྲུག་བཀག་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་ཉོན་ཡིད་ཡོད་པས་ཞི་བ་དང་མི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ཐུབ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། "འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་ཡང་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་གྱི་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འདི་གཉིས་བྱེ་བྲག་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །"[591] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

རིགས་པ་བཞི་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་རྟག་ཏུ་ངར་སེམས་པའི་ཕྱིར་ཡིད་དོ་ཞེས་པའི་ངེས་ཚིག་འདི་རྣམ་ཤེས་གང་ལ་ཡང་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི།

---

590 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༤
591 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༤

གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ཀུན་གཞི་དང་དབང་ཤེས་ལ་ངོ་སྣམ་དུ་སེམས་པ་མེད་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་ངར་སེམས་པ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུན་མི་བརྟན་པ་ཡིན་པས། རྟག་ཏུ་ངར་སེམས་པས་ན་ཡིད་དོ་ཞེས་པའི་ངེས་ཚིག་རྣམ་ཤེས་གང་ལའང་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། "ངེས་པའི་ཚིག་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །"[592] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

རིགས་པ་ལྔ་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་པ་རྣམས་ངར་འཛིན་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་ཏེ་ཚོར་འདུ་རགས་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ངར་འཛིན་དང་། ངོ་སྣམ་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། "གལ་ཏེ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དེ་ན་ངར་འཛིན་པ་དང་། ངོ་སྣམ་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ཐོག་ཐག་ཏུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །"[593] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

རིགས་པ་དྲུག་པ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ངར་འཛིན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་དུས་ཀུན་ཏུ་ངར་འཛིན་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། ངས་བྱམས་པ་སྒོམ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དགེ་བ་དང་། ངས་སྲོག་གཅོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མི་དགེ་བ་དང་། ངས་ཟས་ཟའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ངར་འཛིན་དང་ལྡན་པ་ནི་སྒྲོང་བས་གྲུབ་ཅིང་། ཉོན་ཡིད་མེད་ན་ངར་འཛིན་དེ་མི་དགེ་བའི་སེམས

592 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༨
593 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༨

ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་དགོས་པས་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་ལ། ཉོན་ཡིད་ཡོད་ན་ངར་འཛིན་དེ་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་ཆོག་ལ། ཉོན་ཡིད་དེ་ཡང་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་དེ་དག་འཁོར་བཅས་དགེ་མི་དགེའི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་མི་འགལ་ཞེས་པ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། "དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་པའི་སེམས་རྣམས་ལ་ཡང་ངར་འཛིན་པ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་ནི་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་དང་དེ་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ངའོ་སྙམ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་གི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[594] ཞེས་པའོ།།

༩) སེམས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ།

གོང་དུ་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་འདོད་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པའི་ཐད་དུ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་སྡོམ་དུ་བཀོད་དེ་རགས་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐར་འཛོག་དགོས་ལ། དེའི་གནད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་མམ་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་རྣམས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཚུལ་ལ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ལྟ་བུ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་དང་། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་སོགས་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་

594 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༤

ནི། གོང་དུ་ཀུན་གཞི་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་སོགས་སྔོད་བཅུད་ཀྱི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཏེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བརྟེན་པ་ས་བོན་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ཐེག་བསྡུས་སུ་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ངོས་བཟུང་སྟེ་དེ་རྣམས་བག་ཆགས་གསུམ་པོ་གང་དང་གང་ལས་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པའི་མཇུག་ཏུ་འདི་ལྟར།

རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་དག་ནི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་དཔེ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྨི་ལམ་སོགས་པའི་དཔེས་བལྟ་བར་བྱའོ། །དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ན་དོན་མེད་པར་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་དང་། ཁང་ཁྱིམ་དང་། ནགས་ཚལ་དང་། ས་དང་རི་ལ་སོགས་པའི་དོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་གི་དེ་ན་དོན་ནི་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དཔེས་འདིས་ནི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།[595]

ཞེས་རང་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་གསལ་བར་གསུངས་ལ། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ས་བཅུ་པའི་མདོའི་ལུང་། "འདི་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ།"[596] ཞེས་པ་དང་། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ཅི་སེམས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ། བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་

595 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༣༢
596 སྡེ་དགེ བཀའ། ཕལ་ཆེན། ཁ། ལེའུ་སོ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༢༠- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༨ ཤོག ༩༧༡

ཕྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངས་བཤད་དོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་དེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་གལ་ཏེ་སེམས་ལས་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་ན། སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་འཛིན་པ་ལགས། བྱམས་པ་ཆོས་གང་ཡང་ཆོས་གང་ལ་མི་འཛིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྣང་ངོ་། །དཔེར་ན་གཟུགས་ཀྱིས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ཉིད་མཐོང་ཡང་། གཟུགས་བརྙན་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། དེ་ལ་ནི་གཟུགས་དེ་དང་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་དེ་དོན་ཐ་དད་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་སེམས་དེ་ཡང་དེ་ལས་དོན་ཐ་དད་པར་སྣང་ངོ་།།[597]

ཞེས་གསུངས་པ་དྲངས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡང་ཐེག་བསྡུས་ལས། "ལུང་འདིས་རིགས་པ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །"[598] ཞེས་ཕྱི་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ་རྣམས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་གནད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད།

ཐེག་བསྡུས་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སུམ་ཅུ་པར་ཡང་།

བདག་དང་ཆོས་སུ་ཉེར་འདོགས་པ། །སྣ་ཚོགས་དག་ནི་གང་བྱུང་བ།།
དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར།།[599]

597 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༤ ཤོག ༨༢
598 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཤོག ༡༩-ན། ཐེག་བསྡུས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༣
599 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤླཽཀ ༡-༢ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༣

ཅེས་བདག་དང་ཆོས་སུ་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ། བདག་དང་སྲོག་དང་སྐྱེས་བུ་སོགས་སུ་འདོགས་པ་དང་། ཆོས་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སུ་ཉེ་བར་འདོགས་པ་རྣམས་དོན་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པར་གསུངས། ཉི་ཤུ་པ་ལས་ནི།

འདི་དག་རྣམ་པར་རིག་ཙམ་ཉིད། །ཡོད་པ་མ་ཡིན་དོན་སྣང་ཕྱིར།།
དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་དག་གིས། །སྐྲ་ཟླ་ལ་སོགས་མེད་མཐོང་བཞིན།།[600]

ཞེས་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་སྐྲ་ཤད་མཐོང་བའི་དཔེ་བཞིན། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་དེའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་འཇུག་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་གསུངས། དེ་ལ་གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ན། ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་དག་ཡུལ་ལ་ལར་འབྱུང་ལ་ལ་ལར་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ཉིད་དུའང་སྐབས་འགར་འབྱུང་ལ་སྐབས་འགར་མི་འབྱུང་བ་སོགས། ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་གྲུབ་པ་དེ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ཞིབ་ཏུ་མཛད་དེ་རྣམ་རིག་ཙམ་ལའང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་རྣམས་འཐད་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་། གལ་ཏེ་ཕྱི་དོན་མེད་ན་མདོ་ལས་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེས་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།

གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་ནི།།
དེས་འདུལ་བ་ཡི་སྐྱེ་བོ་ལ།།
དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་སྟེ།།

600 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༡ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༧ ཤོག ༤

བརྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་བཞིན།།[601]

ཞེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་སྟོན་པའི་གསུང་དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ངོར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

རང་གི་ས་བོན་གང་ལས་སུ། །རྣམ་རིག་སྣང་བ་གང་འབྱུང་བ།།

དེ་དག་དེ་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཐུབ་པས་གསུངས།།[602]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུའང་། " གཟུགས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་རང་གི་ས་བོན་འགྱུར་བའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་གང་ལས་བྱུང་བའི་ས་བོན་དེ་དང་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་དག་ནི་དེའི་མིག་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །"[603] ཞེས་མདོའི་དགོངས་དོན་བཤད་ལ། སྟོན་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་རྗེས་འཇུག་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་འོང་བ་དང་། དེ་ཡང་ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེའམ་དུ་མའམ་དུ་མ་འདུས་པ་གང་ཡང་རྣམ་པར་རིག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བས། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམ་པར་རིག་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། བྱེ་མདོ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱི་དོན་རྫོམ་གཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་ཅེས་པ་ནི། ཉི་ཤུ་པ་ལས།

དྲུག་གིས་གཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར།།[604]

ཞེས་པའི་རིགས་པས་བཀག་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་

601 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༢ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༩
602 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༡ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༩
603 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༡༢
604 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༩

པའི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པས། སློབ་དཔོན་སྐུ་མཆེད་གཉིས་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འབབ་པར་མཐོང་ངོ་།།

གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ལྟ་བུའི་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ནི། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་དེ་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་མི་འཛོག་པར། གཙོ་བོར་ཤེས་པ་དང་དེའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་མཛད་པར་སྣང་སྟེ།[605] དེ་ནི་དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས།

གང་དག་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི། དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཡིན་པའམ། དེར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དེ་འདུས་པ་ཡིན་པར་རྟོག་གྲང་ན།

605 སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀུན་གཞི་བཞེད་མིན་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲའང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་དང་ལྟ་མཛལ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་སུ་ནི་དངོས་ཤུགས་གང་དུའང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཤད་པ་མི་འབྱུང་ལ། ལྷག་པར་དམིགས་བརྟག་རྩ་འགྲེལ་དུ་ནུས་པའམ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་ཀུན་གཞི་བཞེད་ན་ངེས་པར་གསུང་དགོས་ཀྱང་གསུང་ཟིན་ལ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་ཐོན་པས། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་བཞེད་པར་གསུངས་པ་བདེན་པར་ངེས། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་སུ་ཆོས་རྣམས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་རིགས་པས་བསྒྲུབས་མོད། ཀུན་གཞིའི་སྟེང་ནས་བཤད་པ་མ་མཛད་པར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ཁོ་ནའི་བཤད་པ་རང་ལུགས་གཞིར་བཞག་ཏུ་མཛད་སྣང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་བཞེད་ན་གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ཀུན་གཞིའི་རྒྱུན་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པའི་འགྲེལ་བཤད་གསལ་བར་འབྱུང་དགོས་མོད་དངོས་ཤུགས་གང་དུའང་མི་འབྱུང་། དེ་ལྟ་ནའང་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར། (ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༥༢༠) "ཀུན་གཞི་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་མིན།།" ཞེས་ཀུན་གཞི་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཐེངས་གཅིག་བྱུང་མོད། དེ་ནི་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་མི་གསལ་བ་ངོ་བོ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་མིན་ཡང་དཔྱད་གཞིར་མཆིས།

དེ་ལ་རེ་ཞིག་དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །དེར་མི་སྣང་ཕྱིར་དེ་ཡུལ་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན། །ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པས་གང་གིས་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྡུལ་ཕྲ་མོ་དག་ནི་དེའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་དབང་པོ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དག་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདུས་པ་ནི་དེར་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། གང་ལྟར་སྣང་དེ་དེ་ལས་མིན། །དོན་གང་ཞིག་རང་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་བསྐྱེད་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་ཉིད་དུ་བཤད་པས་སོ། །འདུས་པ་ནི་དེ་ལྟ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྫས་སུ་མེད་ཕྱིར་ཟླ་གཉིས་བཞིན། །དབང་པོ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཟླ་བ་གཉིས་མཐོང་བ་ནི་དེར་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདུས་པ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[606]

ཞེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་བའམ་དེ་འདུས་པ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་གང་དུའང་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་། དེའི་གྲུབ་དོན་དུ་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀར་ཡང་། །བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ངོ་། །ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།”[607] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་བཀག་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་འཇོག་ཚུལ་ནི། དམིགས་པ་བརྟག་པ་ལས།

606 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣༢
607 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣༣

ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་དེ།།
དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །དེ་རྐྱེན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཕྱིར་རོ།།
གཅིག་ཆའང་མི་འབྲལ་ཕྱིར་ན་རྐྱེན།།[608]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ནང་གི་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གྲུབ་པ་ལྟར་དུ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། སྔོ་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔོན་པོའི་ངོ་བོར་སོང་བ་དེའི་ཕྱིར་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་མིག་ཤེས་དེའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པར་མ་ཟད་དེའི་རྐྱེན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཅིང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཆ་ཡིན་པས་ཇི་ལྟར་རྐྱེན་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡོད་ན་དབང་ཤེས་སྐྱེ་ལ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འབྲལ་བ་ཡིན་པས་ན་རྐྱེན་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་པས་དམིགས་རྐྱེན་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའམ་སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། འདི་ནི་དམིགས་རྐྱེན་བཏགས་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་རང་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དངོས་གནས་པ་ནི་དམིགས་བརྟག་ལས།

ནུས་པ་འཇོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན།།[609]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དཔེར་ན། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་སྔ་མའི་སྐད་ཅིག་གི་སྔོ་འཛིན་

608 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གློག ༢ ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༤༣༡
609 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གློག ༢ ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༤༣༡

དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་ཉིད་རིམ་གྱིས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་ནུས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་པོའང་ཡིན།།[610]

ཞེས་སྒོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྔོན་པོ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་ཉིད་སྒོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་མ་ཟད་དེ་ལ་དབང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བར་གསུངས། གཞན་ཡང་དམིགས་བརྟག་འགྲེལ་པར།

མིག་ཅེས་བྱ་བའི་ནུས་པ་དང་། ནང་གི་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དུ་སྣང་བ་དམིགས་ཀྱིས་མ་ཕྱེ་[611]བར་སྐྱེའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གྱི་རྒྱུ་ཅན་དང་། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་ནི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་འབྱུང་ལ། རེས་འགའ་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ལ་ནུས་པའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དེ་གཉིས་གཞན་ཉིད་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཅི་དགར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ནང་གི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཉིད་དུ་འཐད་དོ།།[612]

ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ལས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་དང་། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བརྟེན་པའང་དཔོག་ནུས་སོ།།

610 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གླེགས ༢ ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༨༣༧

611 སྡེ་བསྟན་དུ་མ་བསྟན་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

612 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༨༣༥

སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་མདོ་སྡེ་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་སྒྲུབ་བྱེད་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་ལ་འདྲ་བར་བཤད་པ་རྒྱས་པར་བཀག་སྟེ། ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཀོད་ལ། དེ་དག་ལས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྟགས་དེ་དངོས་སུ་བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་ལ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་རྟགས་དེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་བྱེད་དུ་སྦྱར་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །སྔོ་དང་དེ་བློ་གཞན་མ་ཡིན། །གང་གི་ཕྱིར་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་ཡང་། སྔོན་པོ་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་དག་ལས་རྣམ་པ་གཅིག་མ་དམིགས་ན་གཞན་དམིགས་པ་མེད་དོ། །རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་ལ་ནི་འདི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་དང་སྣང་བ་དག་ལ་ནི་དེའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་ནུས་པའི་མཚན་ཉིད་དམ། དབང་པོ་ནུས་པར་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྣང་བ་མེད་པར་གཟུགས་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྣང་བ་བར་ཆད་མེད་པའི་གཟུགས་དང་ལྷན་ཅིག་གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་སྣང་བ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། སྣང་བ་མེད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་གིས་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་ནི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་རིག་པ་དག་ངེས་པ་ཉིད་དོ། །ཐ་དད

པ་ལ་ནི་དེ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་བཞིན་ནོ།།[613]

ཞེས་དང་། དེའི་དོན་འགྲེལ་བའི་ཆེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་ལས། "གང་ཞིག་གང་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པ་དེ་ནི་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཅིག་ལས་གཉིས་པ་བཞིན་ནོ། །སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །"[614] ཞེས་པའི་རིགས་པ་བཀོད་དེ་སྔོ་འཛིན་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པར་མཛད་ལ། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་དམིགས་བརྟག་ཏུ་གསུངས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དང་གནད་གཅིག་ཏུ་མཐོང་།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་། ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང་། དམིགས་པ་ནི་རྟོགས་པ་དང་། ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པའི་དོན་ཏེ། དུས་གཅིག་ལ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས། དེ་ཡང་རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྔོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཆོས་གཉིས་ལ་རྫས་གཞན་མི་སྲིད་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་བོ། །དུས་ཕྱིས་སུ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དེ་དང་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཤཱནྟི་པས་མཛད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་འང་རིགས་པ་འདི་ཉིད་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་

613 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༨༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༩༥

614 སྡེ་དགེ བསྟན ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༡༡༥༢

བསྒྲུབས་པ་སོགས་ལས་རགས་ཙམ་དཔོག་ནུས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་བས་རྒྱས་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐད་ཆར་བཤད་པར་བྱའོ།།

༥) རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་ཚུལ།

སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་སུ་གནས་པ་ནི་གོང་དུ་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་གྲགས་ཆེ། དེ་ལྟ་ནའང་སྔོན་གྱི་རྣམ་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་སུས་རྣམ་བདེན་དང་སུས་རྣམ་རྫུན་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་མིན་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པའི་ནང་གསུང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བས་མཐའ་ཆོད་པ་ཞིག་བརྗོད་དཀའ་ལ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར་དུ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་རྣམ་རྫུན་པ་དང་། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་རྣམ་བདེན་པར་ངོས་བཟུང་མོད། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་དོན་རྣམས་ལྷ་དབང་བློ་དང་ཤཱཀྱ་བློས་རྣམ་བདེན་དུ་བཀྲལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་རྫུན་གྱི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་འགོག་སྐབས་རྣམ་བདེན་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་སོགས་ཡོད་པས། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁྱད་མེད་དུ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀའི་རྣམ་གཞག་འབྱུང་བར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་དོན་ལ་གནས་པར་སྣང་།[615]

གང་ལྟར་ཡང་རྣམ་བདེན་རྫུན་ཞེས་པ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་སུ་

615 དཔེར་ན་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་(དེབ། ཤོག ༢༣༨) འབྱུང་བ་ལ་གཟིགས།

སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་བཤད་པའི་སྐབས་ནས་འཛིན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། དབང་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་རྩོད་གཞིའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བར་འདོད་པ་འདྲ་ཡང་། རྣམ་བདེན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཞུགས་པ་དང་། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པར་འདོད་ཅིང་། རྣམ་རྫུན་པས་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རགས་པར་སྣང་བ་ལ་ཡང་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཞུགས་པས་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད།

མདོར་ན་རྣམ་བདེན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་དེ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་། རྣམ་རྫུན་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་དེ་རྫུན་པའམ་འཁྲུལ་པར་ཁས་ལེན། དེ་ཡང་སྔོན་པོ་རགས་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་རགས་པར་སྣང་བས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བར་འདོད་པ་མིན་གྱི། དབང་ཤེས་དེ་ལ་རང་ལས་རྫས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པའི་རགས་པ་སོགས་སུ་སྣང་བས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་འཁྲུལ་སྣང་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྣམ་རྫུན་པ་ན་རེ། མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སྔོན་པོ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་རགས་པ་གཅིག་པུའི་རྣམ་པར་སྐྱེའམ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མ་བསགས་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ། དེ་གཉིས་གང་ལྟར་ཡང་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པས་མི་འཐད་པར་སྨྲས་པ་ལ། རྣམ་བདེན་པ་ན་རེ། ཤེས་པ་ལས་རྫས

ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་བསགས་པའི་ལུས་ཅན་ནམ་གཟུགས་ཅན་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བ་ལས། ཁོ་བོ་ཕྱི་དོན་གྱི་ལུས་ཅན་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་ལན་བཏབ་པའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། "ལུས་ཅན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་འདིར་འགྱུར་གྱི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནམ།"[616] ཞེས་འབྱུང་། དེ་ལ་རྣམ་རྫུན་པ་ན་རེ། ཕྱི་དོན་གྱི་ལུས་ཅན་ནམ་གཟུགས་ཅན་ཞེས་ན྄་ཟེར་དེ་བ་ཞིག་ཡོགས་སུ་མེད་ཀྱི། རྡུལ་ཆུང་ངུ་མང་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་ས་བཀག་སྟེ་བོངས་ཚོད་རྒྱས་པ་དེ་དག་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཕྱི་དོན་གྱི་ལུས་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་དོ། །ཞེས་རྣམ་བདེན་པའི་འདོད་པ་བཀག་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། "ལུས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་ན྄་ཟེར་དེ་བ་ནི་མེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཚད་ཆུང་ངུ་མང་པོ་རྣམས་ཕན་ཚུན་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡུལ་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་ནི་ལུས་ཅན་ཡིན་ལ།"[617] ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་ལན་འབྱུང་།

དེས་ན་རྣམ་བདེན་རྫུན་ཕན་ཚུན་རྩོད་པའི་བདེན་པ་དང་རྫུན་པའི་ཁྱད་པར་ནི་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་བདེན་པའི་དོན་དང་། མ་རིག་པས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ནི་རྫུན་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་རྫུན་པའི་དོན་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད། དེས་ན་འདིར་བཤད་པའི་བདེན་རྫུན་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་དང་། དབུ་སེམས་རྩོད་པའི་བདེན་རྫུན་སོགས་ལ་བྱེད་པ་

616 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༡༡༣༤

617 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༡༡༣༤

མིན་ནོ།།

སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་པ་ལའང་ནང་གསེས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། ཧོ་ན་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ། ཡུལ་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་པ་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་ཡུལ་དེ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བས་ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མི་རུང་བས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་སྙེད་བྱུང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་དེ་སྙེད་འབྱུང་དགོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། ལན་འདེབས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མར་ཁས་ལེན་པ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་པ་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་བཅས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དག་སོ་སོས་རང་རང་གི་ལུགས་རྩོད་སྤྱོད་དང་བཅས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་དག་ལས་དང་པོ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པས་གོང་གི་རྩོད་པ་དེ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་ནི། ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་ཚོན་མདངས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་མང་པོ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྣ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་འཛིན་པ་ལྟར། མིག་རྣ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་བཞིན་ཟེར། འདོད་ཚུལ་འདི་སློབ་

དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་གསལ་བར་བཀོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། "གང་དག་རིགས་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་པའི་གྲངས་བཞིན་དུ་རི་མོའི་གཞི་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མང་དུ་འབྱུང་སྟེ། གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་རིགས་མི་མཐུན་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གི་ལུགས་བསྟན་པར་བྱའོ།།"[618]ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་དག་གི་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཡང་རི་མོ་བཀྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་སྣང་བ་མི་འགལ་བ་ཁོ་ནའོ། །"[619] ཞེས་སོགས་གསུངས།

དེ་ལ་འོ་ན་རི་མོ་ཁྲ་བོ་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་ཁ་དོག་སྣ་གཅིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེའང་དེ་ལ་མཐའ་དབུས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་མང་པོ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྩད་པ་ལ། དེ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འདོད་ཅེས་ལན་འདེབས་ཚུལ་རིམ་པ་བཞིན་དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དཀར་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་སྣ་གཅིག་ཤེས་པ་ཡང་།།

ཐོག་མ་དབུས་མཐའ་ཐ་དད་པས། །དམིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཉིད་དུ་འགྱུར།།[620]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། "དུ་མར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། "[621] ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ལ་འོ་ན། རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་འབྱུང་བ་ཞིག

618 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༦༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༩༢༢

619 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༩༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༠༡༥

620 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཞྀ་ ༣༡ ཤོག ༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༢༩༥

621 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༦༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༩༢༢

མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྩོད་པར། གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་ན་རེ། ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འཛིན་པའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་གཅིག་པོ་ན་འབྱུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། ཆ་ཤས་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་འདོད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་དགག་པ་བྱེད་ཚུལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ལ། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། “འོན་གཅིག་པུར་གྱུར་པ་གང་ཡིན། གང་ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡུལ་གྱི་ཡུལ་འཛིན་པ་སྟེ། ”ཞེས་དང་། “ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་རྡུལ་མ་མཐོང་སྟེ། ”[622] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པའི་རི་མོ་བཀྲམ་པ་ལ་བལྟས་པ་ན་དེའི་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་སོགས་ཁ་དོག་གི་གྲངས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་ལྟར་ཡུལ་ཅན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་དག་གི་རྣམ་ལྡན་རི་མོའི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད། དེ་སྐད་དུའང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

རི་མོ་བཀྲ་བ་མཐོང་བའི་ཚེ། །དེ་ལ་དེ་བཞིན་སེམས་མང་པོ།།[623] ཞེས་འབྱུང་།

གཉིས་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་པའམ་སྒོ་ང་ཕྱེད་གཤགས་པ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པའམ་གཟུང་བ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པའམ་འཛིན་པ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཤིང་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་སྒོ་ང་གཅིག་ཕྱེད་གཤགས་སུ་བཏང་བ་ལྟར་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་ཀ་རིས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས།

622 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༦༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༩༢

623 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཀློག ༣༠ ཤོག ༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༩༡

རྣམ་པ་སྟོང་གཤགས་ལྟ་བུར་ནི། །སྨྲ་བའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་ནི།།
བྱེ་བྲག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཏེ། །གཟུང་བ་ཡི་ནི་རྣམ་པ་དང་།།
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་ལ། །[624] ཞེས་གསུངས།

འོན་ཀྱང་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བའི་ལུགས་འདིར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྔོ་འཛིན་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པས་རྫས་གཞན་ཡིན་ཡང་། ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཀ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་ནོ།།

གསུམ་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། ཡུལ་དུ་མར་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་དུ་མར་མི་འགྱུར་ལ། རྣམ་ཤེས་གཅིག་ལ་ཡུལ་དུ་མ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡོད་པས་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཡིན་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བ་མི་འགལ་ཞིང་། གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་འདོད་པ་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་ན་གནས་སྐབས་གང་དུའང་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་གཅིག་ལྷུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རིའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཤད་པ་ལས། "འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་ཐ་ཚད་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ་ན་ཡང་གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་སྤང་ན། གང་དུ་ཡང་གཅིག་ཉིད་རྣམ་པར་མི་གནས་ཏེ།"[625] ཞེས་སོ།།

སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་ཁྲ་བོ་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་ཁྲ་བོའི་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་སོགས་ཡུལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱིས་རྣམ་པ་རེ་རེ་ནས་གཏད་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་ཁྲ་ཙམ་པོ་ནའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བར་བཞེད་པས་ན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།

---

624 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཀློག ༢༨ ཤོག ༦༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༠༨༣
625 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༠༡༣

གོང་དུ་བཀོད་པའི་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ལ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་དག་གི་ནི་གང་སྤྱི་ཕྱི་མེད་པར་སེམས་གཉིས་འབྱུང་བ་འདི་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ་གོ་སྐབས་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱུད་གཅིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་དང་འགལ་བ་བཟློག་པ་དཀའོ། །རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དབང་དུ་མཛད་དེ། དེ་སྐད་གསུངས་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། "[626] ཞེས་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་ན་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དུ་མར་འགྱུར་ཞིང་། མདོ་ལས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱུད་རེ་རེ་བར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་དེ་བཀག་ཅིང་། དེའི་ལན་དུ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པས། མདོ་ལས་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་མི་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་གསུངས་ཤིང་། འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་གང་ཟག་དུ་མར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད།

སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ལ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ་ནི། གཟུང་བ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་འཛིན་པ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་དེ་ལྟར་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བློ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་ལྐོག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོན་འཛིན་དེ་རང་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པས་ངས་སྔོན་པོ་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཕྱིས་སུ་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་སྔོན་འཛིན་དང་དེ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟར་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ཟེར་ན། རང་ཉིད་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་

626 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༦༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༩༢༩

གང་ཟག་གཞན་གྱིས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་ལ་འདང་ངས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་རང་ཉིད་ལ་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཟེར་བས། སྔོང་ཕྱེད་ཚལ་པ་ན་རེ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་ན་རྒྱུད་གཞན་ལ་དེ་ལྟར་དྲན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་ལ། རྒྱུད་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་བ་འཐད་དོ་ཞེས་སོགས་རྩོད་ཚུལ་དུ་མ་འབྱུང་སྟེ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཤད་པ་ལས།

> གལ་ཏེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་འདོད་པའི་ཤེས་པ་དག་ཐ་དད་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་རྒྱུད་གཞན་ལ་སོགས་པ་དག་བཞིན་དུ་ངེས་པར་ཕན་ཚུན་ཕྲོག་ཏུ་གྱུར་པ་འགྱུར་ཞིང་།" ཞེས་དང་། "ཕན་ཚུན་ཕྲོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་མོད། སྐྱོན་ཅི་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། ངས་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཞེན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིགའི་ནུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཞེན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད། རྒྱུད་གཞན་ལ་ཡང་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ནུས་པ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་རྒྱུ་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།[627]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གོང་གི་འདོད་ཚུལ་དེ་རྣམས་ལས་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་ཚུལ་འདི་དབུ་སེམས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཕལ་ཆེ་བས་འཐད་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་ཅིང་། འདི་ལྟར་ན་ཡུལ་ཁྲ་བོ་ལྟ་བུའི་སྟེང་གི་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་འཛིན་པ་ལ་དེ་དག་འཛིན་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སོགས་མི་

627 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༩༩༩

དགོས་པར་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཅིག་གིས་དེ་དག་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འདོད་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མི་འཛིན་ན་ཐེ་མ་ལེབ་ཀྱི་གཡོག་སྟེང་གི་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དུ་མ་མིག་ཤེས་གཅིག་ལ་སྣང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཐེ་མ་ལེབ་ཁྲ་ལ་སོགས་གཟུགས།།
དུ་མའང་ཇི་ལྟར་[628]སྣང་བར་འགྱུར།།[629]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་ལ་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་ལ་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཆེ་ཁག་གསུམ་ཙམ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་རྩོད་ལན་ཇི་ལྟར་བྱ་ཚུལ་སོགས་རགས་ཙམ་ཞིག་འདིར་བཀོད་མོད། ཞིབ་པར་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ལས་ཤེས་དགོས་ལ། རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ལས་རྣམ་རྫུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤིགས་པར་འདོད་པ་དང་། རྣམ་བདེན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤིགས་པར་འདོད་པ་སོགས་འདོད་ཚུལ་མང་ཡང་། རང་སྡེ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་རྣམ་བདེན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་རང་ལུགས་སུ་འཛིན་པར་གོང་དུ་སྨྲས་པ་ལྟར་རོ།།

628 སྡེ་བསྟན་དུ་ཅི་ཡང་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
629 སྡེ་དགེ་ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༠༠ ཤོག ༡༢༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༥༩༩

༦) ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ལུགས་འདིའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་ལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གསུང་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་བརྟགས་ན་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་དང་། ལུང་གི་ཚད་མ་བཅས་གསུམ་དུ་འཇོག་པར་སྣང་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནས་བཟུང་རྣམ་རིག་པ་རྣམས་ཞལ་གཅིག་གྲག་ཏུ་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ལུགས་བསྐྱངས། མངོན་སུམ་ལ་ནང་གསེས་དབང་མངོན་དང་། ཡིད་མངོན། རང་རིག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཅས་བཞིར་འདོད་པ་ཙམ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲ། ཁྱད་པར་གནད་ཆེ་བ་གཅིག་ནི་མངོན་སུམ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་མིན་གྱི་སྐོར་དེ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཛད་མོད། རྣམ་རིག་པ་རྣམས་ནི་དབང་ཤེས་ལ་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མེད་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བྱས་པར་འདོད་པས། སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་ཚད་མ་ཡང་རང་གི་སྣང་ཚུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཞུགས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེའི་གནད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་རིག་པ་ཞེས་འཇོག་པར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ཡང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་བཟློག་པ་ན་སུ་ཇི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཉེ་བར་བསླད་པའི་བག་ཆགས་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་མི་མཁས་པས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་པར

> མཐོང་བས། གཅིག་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་ལ། གཞན་ནི་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མི་འབྲལ་བར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་མི་སླུ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་འདིར་ཚད་མ་ཡིན་ནོ།།[630]

ཞེས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་འདིར་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུང་དོན་འགོག་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ན་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པ་དང་མ་བསླད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པས་དབང་ཤེས་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྒྱད་པའི་ལན་དུ། འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་མ་བསླད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་ཤེས་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འཐད་པ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་ལ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་འཁྲུལ་པ་ཞུགས་ནའང་ཐ་སྙད་ལ་མི་སླུ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་དེ་ཚད་མར་འཇོག་རུང་བའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལུགས་འདིར་གནད་ཆེའོ།།

གཞན་ཡང་ལུགས་འདིས་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ངོས་འཛིན་སྐབས། སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་ནུས་པ་འཇོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། ཐུ་མ་དམིགས་རྐྱེན་བཏགས་པ་བ་དང་། ཕྱི་མ་དམིགས་རྐྱེན་མཚན་ཉིད་པར་འཇོག་པ་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱ་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་ལ། སྤྱིའི་ཆ་ནས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་གཞག་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་མོད། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ས་བོན་ལས་ནི་མྱུག་སྐྱེ་དང་། །དུ་བ་ལས་མེ་གྲུབ་པ་ཞེས།།

630 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༧

དེ་འདྲ་ཕྱི་རོལ་དོན་ཧེན་ཅན། །བྱེད་པོ་ཤེས་བྱེད་གནས་པ་གང་།།[631]

ཞེས་རྣམ་རིག་པའི་རང་ལུགས་ལ་ས་བོན་ལས་སྨྲ་གྱུ་སྐྱེ་བ་དང་། དྲུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེས་བརྩད་པའི་ལན་དུ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་བྱ་བྱེད་དེ་དག་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་ན་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་བློ་དེ་རང་གི་གཟུང་བྱའི་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིག་པས། གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་སོགས་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་དཀའ་བའི་གནད་མང་དག་ཅིག་ཡོད་པ་རྣམས་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ་ལས་ཤེས་དགོས། ལུགས་འདིའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནད་གཞན་ཞིག་ནི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱ་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ལ། དོན་དེ་ཐོག་མར་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་སུ་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཚུལ་བཅས་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

གཞན་ཡང་ཀུན་གཞི་བཞེད་པའི་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གནས་འགྱུར་གྱི་བཤད་པ་དང་། མིང་དང་། དོན་དང་། ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་བཅས་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་བཞི་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་

631 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༥༣ ཤོག ༡༣༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༡

པའི་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱང་ས་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན། ཐེག་བསྡུས་སོགས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛོག་སྐབས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་ཏེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་འཇོག་ཅིང་།[632] གཏན་ནས་རིགས་ཆད་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་སོགས་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་མོད། འདིར་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་འབའ་ཞིག་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ཏེ་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པ་ཙམ་ལས། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྐོར་རྣམས་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སྲོལ་བཏོད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དང་། ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའི་ཡ་གྱལ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་བཤད་པ་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།། །།

632 དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སར་(སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཝི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༥ ཤོག ༦༣༠) འབྱུང་བ་ལྟ་བུ།

བཞི་པ། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡ གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཅེས་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་བསྔགས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པར་ནན་གྱིས་བསྒྲུབས་ཤིང་། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་རིགས་པའི་ཚོགས་ཏེ། ༡ དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། ༢ རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། ༣ སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ༤ རྩོད་པ་བཟློག་པ། ༥ ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བཅས་ལྔ་དང་། ༦ དེ་དག་གི་སྙིང་དུ་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་བསྣན་ན་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་གྲགས་ཅན་དྲུག་མཛད་ལ། དེ་དག་ལས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་། རྩོད་བཟློག ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བཅས་ལ་རང་འགྲེལ་ཡང་བརྩམས་པ་[633]སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ལེགས་པར་འཛུགས་པར་མཛད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ལ་སོགས་

633 ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༦༨) རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་རང་འགྲེལ་ཡིན་པར་གསུངས་མོད། དེ་རང་འགྲེལ་ཡིན་མིན་ལ་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན།

པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བ་བྱུང་། གྲུབ་མཐའ་འདིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞེད་པས་ནི་སྭ་བྷཱ་ཝ་བ་ཝཱ་དི་ན་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཞེད་པས་ཤཱུ་ནྱ་ཏཱ་ཝཱ་ད་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་བ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དབུ་མ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་སློབ་དཔོན་འདིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་མཛད་པར་ལུང་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། དེའི་ཚུལ་ནི་འཕགས་པ་ལང྄ཀར་གཤེགས་པའི་མདོར།

ལྷོ་ཕྱོགས་བེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཆེར་གྲགས་པ།།
དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ།།
ང་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ། །བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས།།
རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོ་འོ།།[634]

ཞེས་པ་འདིས་ངེས་པའི་དོན་གྱི་ཐེག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་བར་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེ་སྤྲིན་ཆེན་པོ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། ཐ་བོ་ཆེའི་མདོ་སོགས་ལས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ལུང་བསྟན་པའི་ཚིག་འབྱུང་།

634 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༦༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༩ ཤོག ༥༠༨ ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་འདི་དང་མདོ་སྡེ་སྤྲིན་ཆེན་པོ་ནས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལུང་བསྟན་པ་གཉིས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་དང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཚིག་གསལ་གཉིས་ཀར་དྲངས།

གང་ལྟར་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་མཛད་ཅིང་། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་དང་། དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་དེར་ངེས་པ་དང་། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་མདོའི་ཁུངས་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རིགས་ཚོགས་དང་མདོ་ཀུན་བཏུས་སོགས་སུ་དངོས་སུ་མི་འབྱུང་མོད། སློབ་དཔོན་གྱིས་མདོའི་དོན་བཤད་ཚུལ་ལས་དོན་གྱིས་གོ་ནུས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཚིག་གསལ་ལས། "འདི་ནི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་རྒྱས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །"[635]ཞེས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་། དེ་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་བཤད་ལ།[636] སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བར་ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཁུངས་སུ་མཛད་

635 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༣༢
636 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཝ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོ། ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༢༣

དོ།།[637] དེས་ན་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དེ་ཉིད་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཁུངས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་ནི་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུབ་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་དོན་དམ་པ་སྒྲུབ་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །"[638] ཞེས་མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་པར་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འཇོག་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས་སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་མཛད་པའི་དགོས་པ་གསུངས་པ་ལས་གསལ་བར་རྟོགས་ནུས་ཏེ། དེ་ཡང་ཚིག་གསལ་དུ་མདོ་ལས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་ཚུལ་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་གོ་འཕང་སྟེ་ཞི་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་རྣམས་དྲངས་ཤིང་། དེའི་མཇུག་ཏུ་དེ་ཉིད་ལས།

> དེ་ལྟ་བུར་བསྟན་པའི་དགོངས་པ་མི་ཤེས་པས་འདིར་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ཅན་གྱི་བསྟན་པ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། དགོངས་པ་ཅན་ནི་འདིར་གང་ཞིག་ཡིན་སྙམ་དུ་གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གང་ཞིག་བློ་ཞན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དྲང་བའི་དོན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་ངེས་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་དེ་གཉིས་ཀའི་ཐེ་ཚོམ་དང་

637 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༡༨༩- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༡༥༣
638 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༠- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ ཤོག ༣༧༣

ཡོག་པའི་ཤེས་པ་དག་རིགས་པ་དང་ལུང་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསལ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་བརྩམས་སོ།།[639]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁུངས་གཏུག་སའི་གསུང་རབ་གཙོ་བོ་ནི་བཀའ་བར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཡིན་པ་བསྙོན་དུ་མེད་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ལྟར་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གཙོ་བོའི་གྲས་རྣམས་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སླར་ཡང་ས་སྟེང་དུ་སྤེལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་གསོས་པར་བཞེད། གཞན་ཡང་། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ། མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ། དཀོན་བརྩེགས་འོད་སྲུང་གི་ལེའུ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་མདོ། གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་སོགས་ཀྱང་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁུངས་བཙོལ་སའི་མདོ་ཡིན་ནོ།།

༢ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ།

དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་འདིས་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ལུང་ཁུངས་དྲངས་ཏེ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་ཅིང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་བཀག་པའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོས་སྒྲུབ་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་

639 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༠

པ། རྩོད་བཟློག རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་སོགས་རིགས་ཚོགས་རྣམས་མཛད། དེ་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཡང་། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་སམ་དབུ་མ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དབུ་མའི་དོན་རྟོགས་པའི་ལམ་དེས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། དེའི་དང་པོ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག རྩོད་བཟློག སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་བཅས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་སྟོན་ལ། གཉིས་པ་ནི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་སྟོན་པར་གསུངས།[640]

སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་ཀུན་ལས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སློབ་དཔོན་འདིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། གཞུང་འདིའི་མཆོད་བརྗོད་ཤློཀ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་པོ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པར་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།[641] རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་པོ་ནི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེའང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཏེ། སྟོང་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་དང་། དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡིན་པར་རྟོགས་ནུས། དེ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་བྱེད་དང་པོས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ཅིང་། ལྷག་པར་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་

640 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོར་(རྗེའི་གསུང་འབུམ་སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། བ། ཤོག ༥-ན།) གསལ་བ་ལྟར་རོ།།

641 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ୧

རྣམས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་རྐྱེན་བཞི་གསུངས་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་བཀག་ཅིང་། མཐའ་སྡོམ་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་གཏན་ནས་མི་འཐད་ཅིང་། རང་གི་དངོས་པོ་མི་འཐད་ན་དེའི་ལྟོས་ཟླས་བྲངས་པའི་གཞན་གྱི་དངོས་པོའང་མི་འཐད་པས། བདེན་པའི་དངོས་པོ་གཞིར་བྱས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ནན་གྱིས་བསྒྲུབས་ཏེ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པ་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་ལྔ་བུར་བརྩེ་ཚིག

རབ་བྱེད་དང་པོར་རྐྱེན་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པའི་འགྲོས་རྣམས་རྟོགས་ནུས་ལ། དེ་ཡང་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྐྱེན་ཅིག་གཞག་ཏུ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་མེད་ན་རྐྱེན་གྱི་བྱ་བ་མེད་ཅིང་། བྱ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་རྐྱེན་ནི་ནམ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ལ། ཇི་སྲིད་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་རྣམས་རྐྱེན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་འདིས་དེ་སྐྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེད་དམ། མེད་པ་ཞིག་སྐྱེད། ཅི་སྟེ་ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེད་ན་རྐྱེན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཡོད་ན་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ལ་རྐྱེན་གྱི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་པ་ཞིག་ནི་སྐྱེད་མི་ནུས་ཏེ། མེད་ན་གང་གི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་སའི་དོན་དེ་མེད་པས་འདི་དེའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་མེད་པ་ཞིག་སྐྱེད་རིགས་ན་རི་བོང་གི་རྭ་ཡང་སྐྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའང་མི་སྲིད་སྟེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ལྡན་ཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རིགས་པས་བརྟགས་པའི་ཚེ་རྐྱེན་

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་འདོད་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་གིའང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་བཀོད་དེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལས་བརྩམས་ཏེ་རྐྱེན་ཅེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་སྲིད་པར་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།[642]

དེ་རྗེས་རབ་བྱེད་གཉིས་པ་འགྲོ་འོང་བརྟག་པ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དེ་དག་ལ་འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བྱེད་དང་། གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་སོགས་དབང་པོ། གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད། ཡིད་ཀྱི་ཆོས་ཆགས་སོགས། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པ། གཞན་ཡང་དངོས་སྨྲ་བས་གཞི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དཔེར་ན་འདུ་བྱེད། ཕྲད་པ། བཅིངས་ཐར། ལས། བདག་དང་ཆོས། དུས། ཚོགས་པ། འབྱུང་འཇིག་སོགས་རེ་རེ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཀག དེ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་གཙིགས་ཆེར་བཟུང་བའི་ཡུལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། དོར་བྱ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་པ་བཞི། འཁོར་བ་བྱའི་མྱང་འདས། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྣམས་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། མཐར་ལྟ་བ་བརྟག་པའི་སྒོ་ནས་གཞུང་མཇུག་སྡུད་པར་མཛད།

མདོར་ན་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་གཉིས་པ་དང་། དགུ་པ་ནས་བཅུ་གཉིས་པའི་བར་དང་། བཅོ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པ་དང་། རབ་བྱེད་དང་པོ་དང་། གསུམ་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱིས་གཙོ་བོར་

642 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༨-༩ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག ༣

ཆོས་བདག་འགོག་པར་མཛད་ཅིང་། བརྒྱད་པ་འདི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་འགོག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་བར་གསུངས། རབ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་དངོས་པོ་ཙམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་དང་། རབ་བྱེད་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་སོ་སོར་བྱེ་བ་དང་མ་བྱེ་བར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་བཀག་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམས་འགོག་པར་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བྱེད་ཚད་ལྡན་དག་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།[643]

སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དུ་ཤེས་པ་བདེན་དངོས་རྫོམ་བྱེད་དུས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་གསལ་བར་འབྱུང་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་བདེན་དངོས་རྫོམ་བྱེད་འགོག་པ་ལ་འབྱུང་བཞི་སོ་སོ་བ་དང་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་བརྟག་པ་ལས། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ལ་བརྟག་པ་རིན་ཕྲེང་དང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སུ་གསལ་བར་མ་བྱུང་མོད། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།

> རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་མཐོང་བ་ན། །རྡུལ་ཕྲན་ལ་ཡང་དབྱེ་བ་མཐོང་། །གང་ལ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་བརྟགས་ནས། །དེ་ཡི་རྡུལ་ཕྲན་ཇི་ལྟར་ཡོད། །འོན་མེད་པ་ཡིན་ལ་རག་མོད་ཅེ་ན། དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་མེད་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །གང་གིས་དངོས་དང་དངོས་མེད་ཤེས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའོ།།[644]

ཞེས་གསལ་བར་བྱུང་ལ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལེའུ་དགུ་

---

643 དཔེར་ན་རྗེའི་གསུང་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོར་(རྗེའི་གསུང་འབུམ་སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། བ། ཤོག ༣༣-བ།) གསལ་བ་ལྟར་རོ།།

644 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༨༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༡༣

པར་ནི་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ལས་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་གི་དོན་བཅུ་དྲུག་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

ཡང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན།།[645]

ཞེས་ཕྱི་ནང་གི་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་རྒྱུ་རྐྱེན་སོ་སོ་བ་དང་འདུས་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡོད་ན། དེ་དག་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་ནའང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ། རྩོད་བཟློག་ལས།

གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀུན་ལ་ཡོད་མིན་ན།།

ཁྱོད་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་བཟློག་པར་མི་ནུས་སོ།།[646]

ཞེས་རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་དགོས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཟློག་པར་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྒལ་བའི་ལན་དུ་རྩོད་བཟློག་མཛད་དོ།།

རྩོད་བཟློག་ལས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཚིག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་ན་ཡང་། ཚིག

645 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣

646 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༢༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༨

གིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་བྱ་འགོག་ནུས་པར་གསུངས་པས། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཇོག་ནུས་པ་དང་། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཚུལ་རྣམས་སྟོན་ནོ།།

ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ།

རྨི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྒྱུ་མ་བཞིན། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ཇི་བཞིན་དུ།།

དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་འཇིག་པ་གསུངས།།[647]

ཞེས་རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལྟར། སྐྱེ་གནས་འཇིག་པ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ། རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་ནི། སྐྱེ་གནས་སོགས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དགོས་པར་བསམས་ནས། དེ་ལྟ་ན་དཔེར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། "དགེ་སློང་དག་གསུམ་པོ་འདི་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་སྟེ། འདུས་བྱས་སྐྱེ་བར་ཡང་མངོན། འཇིག་པར་ཡང་མངོན་ཏེ། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་མངོན་ནོ། །"[648] ཞེས་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བར་བརྗོད་པའི་ལན་དུ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་མཛད་དོ།།

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས་ནི།

647 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཤློཀ ༣༩ ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༣

648 མདོ་ཚིག་འདི་དག་བཀའ་འགྱུར་དུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་རྙེད་ཀྱང་། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་དུ་(སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བདུན་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༡༧) བྲངས་འདུག

གནས་པའམ་སྐྱེ་འཇིག་ཡོད་མེད་དམ།།
དམན་པའམ་མཉམ་དང་ཁྱད་པར་ཅན།།
སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་སྙད་དབང་གིས།།
གསུངས་ཀྱི་ཡང་དག་དབང་གིས་མིན།།[649]

ཞེས་སྐྱེ་འཇིག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་གསུངས་པ་ཙམ་ལས། རང་དོན་ནས་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་མིན་པར་སྟོན་ཏོ།།

གཉིས་པ་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟ་བའི་ལམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་གཉིས་ལས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ནི།

ཡོད་པས་རྣམ་པར་མི་གྲོལ་ཏེ། །མེད་པས་སྲིད་པ་འདི་ལས་མིན།།[650]

ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའམ། དེ་ཐམས་ཅད་གཏན་ནས་མེད་པའི་མཐར་ལྟུང་བས་ནི་སྲིད་པའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་མི་ནུས་པར་བསྟན་ནས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དངོས་དང་དངོས་མེད་ཡོངས་ཤེས་པས།།
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ།།[651]

ཞེས་དངོས་པོ་འཁོར་བ་དང་དངོས་མེད་མྱང་འདས་གཉིས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་

649 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༧ ཤོག ༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༨༥
650 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༢༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༧
651 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༢༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༨༧

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་ནུས་པར་བསྟན་ཏོ།།

རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ནི། མངོན་མཐོ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་ལས་དང་འབྲས་བུའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་ཡིན་ཞིང་། དད་པ་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་ལེགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བའི་སྣོད་རུང་དུ་འགྱུར་ལ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་ཏེ་ཡང་ཡང་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངར་འཛིན་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་མ་ཟད་བར་དུ་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་ཞིང་དེ་ཟད་པ་ན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་མེད་དུ་ལྟ་བས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཡང་སར་ལྟུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་དེ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བས་ནི་བདེ་འགྲོར་འཁོར་བས། དེ་གཉིས་ལས་ཐར་བ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་གཏན་ནས་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།

དེས་ན་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀར་ཡང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཟབ་མོ་ལན་མང་དུ་བསྟན་ནའང་རྟག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་གཉིས་གང་ལ་ཡང་མི་གནས་པའི་ཡང་དག་པའི་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཞིག་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ངེས་པར་དགོས་སོ་ཞེས་གཙོ་བོར་བསྒྲུབས་ལ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག ཙོད་བཟློག སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་རྣམས་སུ་ཡང་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ལྡོག་པར་

གསུངས་ནའང་གཙོ་བོར་ཡུལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དང་གསུམ་ལས་ནི། རང་དགར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་སྟོན་པས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། རྩོད་བཟློག་དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་སྟེ་གསུམ་ལས་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པས་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་སུ་འཇོག་གོ།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་འདི་ནི་དབུ་མ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གཙོ་བོར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དཔྱད་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དབུ་མ་ལས་འཕྲོས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[652] ཞེས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་རང་དགར་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར་ཡང་རང་དགར་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་སུ་འགྲུབ་པར་གསུངས་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ཡང་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་སུ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་བོ།།

དེ་ལྟར་ན་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་པོ་དེ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་བྱེད་གང་ལས་འཕྲོས་ཚུལ་ནི། རབ་བྱེད་དང་པོ་རྐྱེན་བརྟག་པ་

652 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༣༠

ལས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ལ། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་སྤྱོང་བའི་སྒོ་ནས་རྩོད་བཟློག་འཕྲོས་ལ། རབ་བྱེད་བདུན་པ་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་བརྟག་པ་ལས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ལ། དངོས་སྨྲ་བས་མདོ་ལས་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤྱོང་བའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་འཕྲོས། ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་བྱེད་རྣམས་ལས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ལ། ཞུ་སྟེགས་པས་འདོད་པའི་བདེན་གྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་འཕྲོས་སོ།།

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། “ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་། རྩོད་པ་བཟློག་པ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟོད་པ་མ་བརྗོད་པ་དབུ་མ་འདི་ལས་བརྗོད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ། སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་རྩོད་པ་བཟློག་པ་གཉིས་དབུ་མ་ལས་འཕྲོས་པ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུད་གྱུད་ན་མེད་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟོད་པ་མ་བརྗོད་དོ།”[653] ཞེས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་རྩོད་པ་བཟློག་པ་གཉིས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མཆོད་པར་མ་བརྗོད་ཅིང་། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་མཆོད་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པའི་ཚེ། བསྟན་བཅོས་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་རྒྱུད་དམ་རྒྱུན་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ལོགས་སུ་མེད་པས། དེ་གཉིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་འཕྲོས་པར་བཤད་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་འདི་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ལ་ཡང་ཚང་བས་དེའང་རྩ་ཤེས་ལས་འཕྲོས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་འགྱུར་བོ།།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་དབུ་མའི་གཞུང་ལ་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་དུ་

653 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༣༦

བཞུགས་པ་ལྟར་ན། དབུ་མ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། དབུ་མ་སྲིད་པ་འཕོ་བ། རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྩ་འགྲེལ། ཐེག་ཆེན་ཉི་ཤུ་པ། རང་བཞིན་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་དང་།[654] གཞུང་གཞན་ཡང་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། བཤེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག ཚི་ལམ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏམ་སོགས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟོད་པ་ལྟ་བུའི་བསྟོད་ཚོགས་སོགས་ཡོད་དོ།།[655]

སློབ་དཔོན་གྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དུ་མ་བྱུང་ཡང་། གྲགས་ཆེ་བ་ནི་རང་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པའི་འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་དང་། དེ་བ་ཤརྨ་སྡེ་ལྷའི་དགེ་སྦྱོང་ངམ་དགེ་བའི་ལྷའི་འགྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་བ། གུ་ན་མ་ཏི་སྡེ་ཡོན་ཏན་བློ་གྲོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། གུ་ན་ཤྲཱི་སྡེ་ཡོན་ཏན་དཔལ་གྱི་འགྲེལ་པ། སྠི་ར་མ་ཏི་སྡེ་བློ་གྲོས་བརྟན་པའི་འགྲེལ་པ། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་སྡེ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། བྷ་བྱ་ཀ་ར་སྡེ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། ཙནྡྲ

---

654 རང་བཞིན་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་འདི་ལས་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་སོགས་སྟོན་ཅིང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་རང་བཞིན་གསུམ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཤིན་ཏུ་ཆ་འདྲ་བས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་དུ་འཐད་དཀའ།

655 རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་དུ་སྒོ་བཅུ་གཉིས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་ ༡ རྟེན་འབྲེལ་དང་། ༢ བདག་ལས་སྐྱེ་མི་སྐྱེ། ༣ རྐྱེན། ༤ འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ༥ མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ། ༦ གཅིག་དང་ཐ་དད། ༧ ཡོད་པ་དང་མེད་པ། ༨ རང་བཞིན། ༩ རྒྱུ་འབྲས། ༡༠ བྱེད་པ་པོ། ༡༡ དུས་གསུམ། ༡༢ སྐྱེ་བ་བཅས་དོན་ཚན་བཅུ་གཉིས་ཅན་ཞིག་ཡོད་ལ། དེ་ལ་རང་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད། ཡང་རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་དུ་བསྟན་བཅོས་ལྷོག་གཅིག་མ་ཞེས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་ཅེས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པར་བཤད་པ་བོད་ལོངས་པ་གཅིག་བཞུགས་སོ། ཕྱི་མ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཆེ་ཁག་སུས་ཀྱང་ཞལ་འཕངས་མ་མཛད་པས་དཔྱད་གཞིར་གནས། གཞན་ཡང་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་དུ་འཕགས་པའི་གསུང་ལ་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་རིམ་ལྔ་དང་མདོར་བྱས་སོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་སོགས་ཀྱང་བཞུགས།

ཀཱིརྟིའམ་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་བཅས་རྒྱ་འགྲེལ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤད། འགྲེལ་པ་འདི་དག་ལས་ག་ལས་འཇིགས་མེད་དང་། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། ཚིག་གསལ་བཅས་བཞི་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བས་བོད་ཀྱི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས།

དེ་ལྟར་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཆོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ནན་གྱིས་འགོག་པར་མཛད་པའི་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ་ལས།

རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ནི། །འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །[656]

ཞེས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་འབྱུང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགལ་ཞིང་། ཅི་སྟེ་རང་བཞིན་དེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་འདོད་ན་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྱས་པ་ཅན་ནམ་བཅོས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བར་བསྟན་ཅིང་། མདོར་ན་འདོགས་བྱེད་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་མེད་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་བཞེད་དོ། །

ཆོས་རྣམས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་མེད་པས་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་ན་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་སྔོན་བྱུང་བ་ད་ལྟར་མེད་པར་འཛིན་པ་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བས། རང་ལུགས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་ལྟ་བ་ལ་མི་གནས་པར་གསུངས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང་[657]རིན་ཆེན་ཕྲེང་

656 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག ༣༠
657 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རིགས་པ་དྲུག་བཅུ་པ། ཤློཀ ༥༣ ཤོག ༢༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག ༥༣

བར་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་མེད་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་།[658] གནས་མེད་པའམ་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་དུག་ཆེན་གྱིས་མ་ཟིན་པར་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བརྒལ་བར་གསུངས།[659] ཡང་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

གང་གིས་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་འགྱུར། །[660]

ཞེས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སུས་ཤེས་ན་བག་ཡོད་དང་ལྡན་པར་གསུངས་ལ། དོན་དམ་པ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ངོ་བོ་ཡང་རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པར།

གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ།།
རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མེད། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དོ།།[661]

ཞེས་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། ༡ གཞན་ལས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ༢ ཞི་བ་དང་། ༣ སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ༤ རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་དོན་དང་། ༥ ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་བཅས་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པར་གསུངས། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་ཆོས་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གྲུབ་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གོ་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པར། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་སྟོང་ཉིད་སྨྲ་བ་ལ་བདེན་བཞི་དང་མཆོག་གསུམ་སོགས་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་

658 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གི རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། ལེའུ་དང་པོ། ཀློག ༦༣ ཤོག ༡༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༢༦༨

659 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། ཀློག ༦༠ ཤོག ༢༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༦

660 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཕ། ཤོག ༢༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༥༩༥

661 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རྩ་ཤེ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཀློག ༩ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༦

འགྱུར་ཞེས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལེགས་པར་མི་ཤེས་པས་ལན་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྩ་བ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞུང་ཚིག “གཞན་ལས་ཤེས་མིན་”ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་བྱ་དགོས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་ལ།[662] དེ་ཡང་ཆོས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གང་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ནི། གང་ལ་བརྟེན་སའི་ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཞིང་།[663] དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་སྟོན་པ་ན་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད།།
དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།
གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ།།
དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[664]

662 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རྩ་ཤེ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༨ ཐད་དུ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ངོ་བོ། དོན་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གསུངས།
663 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རྩ་ཤེ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤླཽཀ ༡༠ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༨
664 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤླཽཀ ༡༤ ཤོག ༡༥-ན། དཔེར་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༢

ཞེས་གྲུབ་དོན་གྱི་སྡོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་གནད་འགག་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གནས་པས། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུང་བའི་སྟོན་པ་ཚད་མར་གཟིགས་ཏེ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་མཆོད་བརྗོད་དང་། རྩོད་བཟློག བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བསྟོད་པ་སོགས་སུ་སྟོན་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་ཅིང་བསྔགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

༣ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ཡིན་ཞིང་། སློབ་དཔོན་འདིས་འཁྲུལ་པ་བཟློག་པའི་རིགས་པ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལག་པའི་ཚད་རྒྱ་འགྲེལ། དབུ་མ་འཁྲུལ་པ་འཇོམས་པ། ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱ་འགྲེལ་དང་། བསྟན་འགྱུར་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་[665]སོགས་ཐོར་བུ་ཁག་མཛད་མོད། དེའི་དབུ་མའི་གཞུང་གཙོ་བོ་ནི། རབ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞུང་དེར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

665 ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་གའི་འདོད་ཚུལ་དངོས་སུ་བཀོད་ཅིང་། ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་འདོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཚིག་ཟིན་ལ་ཐོན་འདུག་པས། གཞུང་འདི་འཕགས་པ་ལྷས་མཛད་མིན་དཔྱད་གཞིར་བྱེད་པའང་ཡོད་པར་སྣང་།

མཛད་པ་ལ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཚུལ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་རྒྱས་པར་བཀྲལ་ཅིང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། དེ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་བྱུང་བ་བཞིན་བཞི་བརྒྱ་པའི་རབ་བྱེད་དང་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་པ་སྟོན་ཅིང་། རབ་བྱེད་ཕྱི་མ་བརྒྱད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པས། གཞུང་འདི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་སྦྲེར་ནས་བསླུགས་ན་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་དོན་ལེགས་པར་གསལ་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པར་མཐོང་། འཕགས་པ་ལྷ་ནི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། དཔའ་བོ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ཟླ་བ་གྲགས་པ། ཞི་བ་འཚོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འདྲ་བར་ཚད་མར་འཛིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ལ་བོད་ཀྱི་སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་ཕྱི་མོའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་མཛད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བར་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཙོ་བོར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མ་བཤད། སློབ་དཔོན་འདིས་བསྟན་བཅོས་གཞན་ཡང་མཛད་པར་གྲགས་ནའང་བོད་དུ་མ་འགྱུར། དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་

པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་མཛད་དེ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་སྐྱོན་བཟུང་ནས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཅིང་། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལའང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འགོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པར་མཛད། སློབ་དཔོན་འདིས་རང་རྐང་དུ་བརྩམས་པ་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་གཉིས་ལས་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཞིག་གསལ་བར་སྟོན་ཅིང་། དབུ་མ་པའི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་གནད་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་ཀྱང་རྒྱ་གར་དང་བོད་དུ་རྟོག་གེ་འབར་བའི་བཤད་པ་ལན་དུ་མར་མཛད་པར་གྲགས་ལ། ཇོ་བོ་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སློབ་ནག་ཚོ་ལོ་ཙཱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་དང་ལྷན་དུ་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་བར་མཛད།

དེའི་འོག་ཏུ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བྱ་བར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"ཞེས་པ་ནས། "དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཅོད་པ་བཟློག་པའི་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྨྲ་བའི་ངག་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[666] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་སྐྱོན་སྤོང་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་དམིགས་ཕུག་པའི་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྲོལ་ཕྱེ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་པ་དང་། དབུ་མ་པས་རང་

666 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༣

རྒྱུད་བྱ་མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མང་དུ་བཀོད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་རང་མཚན་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ནི་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པར་མཛད། སློབ་དཔོན་འདིས་མཛད་པའི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་བཅས་དང་། རང་རྐང་དུ་བརྩམས་པའི་གཞུང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་གྲགས་ཆེའོ།།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཛད་ལ། འདི་དང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ལུགས་སུ་གནས། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དབུ་མའི་གཞུང་དབུ་མའི་རྒྱན་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཛད་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་རང་རིག་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་དབུ་མ་སྣང་བ་དང་བསྒོམ་རིམ་གསུམ་མཛད་ཅིང་། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འབྱེད་པར་མཛད་ལ། བོད་དུ་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་དང་། དབུ་མའི་རྒྱན་དང་། དབུ་མ་སྣང་བ་གསུམ་ལ་རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་དུ་གྲགས་སོ། །སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ཨ་ལཾ་ཀ་ར་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀུང་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའོ། །འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ་སོགས་ནི་འཚོ་ཡབ་སྲས་

ཀྱི་སྔོན་དུ་འང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་འདོད་མཁན་འགའ་ཞུང་བྱུང་སྣང་ཡང་། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་འབྱེད་པ་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་སོགས་དབུ་མ་པའི་གཞུང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་དུ་མ་མཛད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཞིས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་སྤྱོད་འཇུག་གི་དཀའ་འགྲེལ་མཛད། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་བདེན་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་དང་། དབུ་མའི་མན་ངག་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་སོགས་མཛད་ལ། ལམ་སྒྲོན་ནི་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་དང་། ཀླུའི་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་གནས། དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་དབུ་མ་ཐལ་རང་སོ་སོའི་ལུགས་སུ་འགྲེལ་བའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ལ། བོད་སྔ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

༩ གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས།

དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའོ། །གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་དབུ་མ་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

སྒྲ་བཤད་ནི། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཁས་ལེན་

པས་ན་དབུ་མ་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུས་ནི་དབུ་མ་དང་། དེ་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་པོའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཡང་དབུ་མ་ཞེས་པའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། མ་དྷྱ་མ་ཀ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་སྐབས་རྟོག་གེ་འབར་བར།

མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་སྤངས་པས་དབུས་དང་འདྲ་བས་ན་དབུ་མ་སྟེ། དབུས་ཉིད་དབུ་མའོ་ཞེས་རང་གི་དོན་དེ་ལ་ཟབ་པ་བརྗོད་པའོ། །དབུ་མའི་ལམ་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་། སྒྲོགས་པར་བྱེད་པས་ཀ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐད་ཀྱི་བྱིངས་ཀྱི་སྒྲ་ལས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་བའམ། དབུ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དབུ་མའོ། །ཡང་ན་ཀ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་དབུ་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབུ་མའི་གྲུབ་པའི་མཐའོ།།[667]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཡོད་མཐའ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པ་ཆད་མཐའ་ལ་བྱེད། དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ།།
དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། །མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ།།[668]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཡོད་མཐའ་དང་རྟག་མཐའ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་

667 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ཤོག ༣༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༠༣
668 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༡

མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། མེད་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིའི་མཐའ་ནི་ལྟུང་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་བྲག་གཡང་ལ་མཐའ་དང་། དེ་ལ་ལྟུང་བ་ལ་མཐའ་ལ་ལྟུང་ཞེས་སྨྲ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རང་སྡེ་སེམས་ཙམ་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་པས་ན། དངོས་པོ་དེ་རྟག་པར་མི་སྨྲ་ཡང་རིགས་པས་འཕུལ་ན་རྟག་ལྟར་འགྱུར་ལ། དུས་སྔ་མར་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཞིག་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པར་འདོད་ན་དེའི་རྒྱུན་ཆད་པར་ཁས་མི་ལེན་ཡང་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བས། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་འདོད་ཕྱིན་ཆད་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བར་ལྟུང་བ་ལས་མི་འདའོ།།

དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི། གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་བའི་དོན་ཅན་དུ་བཞེད་ཅིང་། བདེན་པས་སྟོང་བའི་དོན་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཡིན་གྱི། དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པས་སྟོང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་པས། མཐའ་གཉིས་འགོག་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་སོ་སོ་བ་གཉིས་མི་དགོས་ཤིང་། གང་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་བཀག་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་འཐད་པས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་འགོག་པར་མཛད་དོ།།

དབུ་མ་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ༡ ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། ༢ ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་

སྲུས་སོགས་སོ། །དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ངེས་པའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན། ༡ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ༢ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས། དེ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །[669] འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན། ༡ སྒྱུ་མ་རིགས་གྲུབ་པ་དང་། ༢ རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའང་ཡོད།[670]

669 དབུ་མ་ཐལ་རང་ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་པར་སྣང་ལ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་མཁན་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་གི་མཁས་པ་པ་ཚབ་ལོ་ཙཱ་བ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དེ་འབྱུང་སྟེ། པ་ཚབ་ཀྱི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་(ཤོག་གྲངས་༣-བ།)ལས། "བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏས་དང་པོར་མཛད་དེ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ།" ཅེས་དང་། "བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་གཏིང་མ་ཟླ་བྲ་གཱི་རྟིས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་མཛད་པས་སྤང་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་སྲུན་ཕྱུང་ནས་རང་རྒྱུད་དུ་བཀྲལ། དེའི་ཕྱིས་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་སུན་ཕྱུང་ནས་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་གཞུང་བསྐྱངས་ཏེ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ་བ་དང་བཞིའོ། །"ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་(ཤོག་གྲངས། ༨-ན།) ལས། "བརྩད་པ་དེའི་ལན་རང་རྒྱུད་དུ་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པས་གདབ་ཅིང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་བསམ་པ་བླངས་ཏེ་ཟླ་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས་སུན་དབྱུང་བ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་ཉིད་དུ་ཟླ་གྲགས་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པའོ། །"ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་(ཤོག་གྲངས། ༡༠-བ།) ལས། "དོན་བརྒྱད་པ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཟླ་གྲགས་རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྟོན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།" ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལས་རྟོགས་ནུས། དེའི་ཕྱིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། (མཚོ་སྔོན་པར་མ་དེབ། ཤོག་གྲངས། ༥༨༣)"གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཕྱི་དར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི་ཚིག་གསལ་དང་མཐུན་པས་རང་བཟོར་མི་བསམ་མོ། །" ཞེས་གསུངས་པ་དོན་ལ་གནས་པར་མངོན།

670 རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏ་དང་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་སོགས།

དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་ནི།[671] འཕགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་གཞིའི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་དང་ཆོས་གང་ལའང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཀྱང་མ་འཆོལ་བར་བཞག་པས་ཆོག་ཅིང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུའང་ཡོད་པ་མིན་པའི་མེད་མཐའ་དང་། དོན་དམ་པར་རམ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོའམ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་རྟག་མཐའ་སྟེ་མཐའ་གཉིས་ཀྲུས་པར་བཀག་ནས། རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་རྣམ་བཞག་འཛོག་པར་འདོད་ཚུལ་མཚུངས་ལ། སྤྱིར་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བཞེད་པའང་ཡོད་ཀྱང་། འོག་ཏུ་འཆད་འགྱུར་ལྟར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་སེམས་ཙམ་པ་འགོག་སྐབས། འདོགས་བྱེད་མིང་བརྡ་དང་བཏགས་ཆོས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྐྱུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་གྲུབ་ཆེན་ཟླ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པ་ལས།

དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཤེས་འདོད་པས། །རྣམ་བཅས་མ་ཡིན་རྣམ་མེད་མིན།།
བླ་མའི་ངག་གིས་མ་བརྒྱན་པའི། །དབུ་མའང་འབྲིང་པོ་ཙམ་ཉིད་དོ། །[672]

671 བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་རྣམས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར་ཞལ་མཐུན་མོད། དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚོས་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ལ། མང་པོ་ཞིག་གིས་དབུ་མ་པ་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་། པ་ཚབ་ལོ་ཙཱ་བའི་དངོས་སློབ་ཞ་བྱ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་འཐད་པའི་རྒྱན་ལས། "སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐའ་བཞིར་དཔྱད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པས་རང་རྒྱུད་པས་བརྟགས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཉམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཐ་སྙད་རྒྱུན་མི་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ།" ཞེས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གསལ་བར་འབྱུང་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པས། འདིར་ལུགས་དེ་བཞིན་དུ་བཀོད་ཡོད་པ་མཁྱེན་པར་འཚལ།

672 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཕི། ཤློཀ ༢ ཤོག ༡༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢༠

ཞེས་དང་། པཎྜི་ཏ་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། "གང་གི་ཕྱིར་ཞི་བ་འཚོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་ཉིད་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ།" ཞེས་པ་ནས། "དེའི་ཕྱིར། བླ་མའི་ངག་གིས་མ་བརྒྱན་པའི། །དབུ་མའང་འབྲིང་པོ་ཙམ་ཉིད་དོ། །"[673] ཞེས་དབུ་མ་འབྲིང་པོ་ཞེས་པ་ཞི་བ་འཚོའི་ལུགས་ལ་བྱ་བར་གསུངས་པས་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བཞེད་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གསལ་ལ། གཞམ་དུའང་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་འདོད་པའི་རང་གི་ངོ་བོའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མ་རྙེད་ན་ཆོས་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཐུབ་པར་འདོད་པས། དཔེར་ན། གང་ཟག་ལྟ་བུ་བཏགས་དོན་བཙལ་བ་ན། དེའི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་ལས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྙེད་པར་འདོད་པས་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འཛོག་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་ཆོས་གང་ཡང་རྙེད་པར་མི་འདོད། དཔེར་ན། གང་ཟག་གི་བཏགས་དོན་འཚོལ་བ་ན། གང་ཟག་དེ་ཡོད་མེད་ཙམ་འཚོལ་བ་མིན་གྱི་གང་ཟག་དེ་བློས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དོན་སྙེང་ནས་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེས་འཚོལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་བཙལ་བའི་རིགས་པས་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་ཡིན་པར་མི་རྙེད་ཅིང་། དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡང་གང་ཟག་མི་རྙེད་ལ། གང་མ་རྙེད་པ་དེ་ནི་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་དུ་སོང་གི་གཏན་མེད་པའི་དོན་དུ་མ་སོང་ངོ་། །དེ་ནི་རང་བཞིན་

673 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཁི། ཤོག ༡༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༨ ཤོག ༩༥༧

གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་བཙལ་ཚེ་རྟེན་དགོས་ཀྱང་། ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།

དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་གང་ཟག་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པར་བཞེད་པ་མཐུན་མོད་ཀྱང་། ཅི་ཙམ་ནས་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་མི་བཟོད་ཀྱི་མཚམས་དང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་མཚམས་སུ་སོང་མ་སོང་སོགས་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། ངས་ལས་འདི་བསགས། འབྲས་བུ་འདི་མྱོང་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་། ཚོགས་པ་དང་། དེ་ལས་དོན་གཞན་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་འཚོལ་བ་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་མཚམས་དང་། འཚོལ་ལུགས་དེས་བཙལ་ནས་དཔྱད་གཞི་དེ་རྙེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་བཞེད། རང་རྒྱུད་པས་དེ་འདྲ་བའི་རིགས་པ་དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མིན་ལ། དེས་བཙལ་ནས་རྙེད་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པའང་མ་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང་། ཆོས་རྣམས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་མཚམས་དང་། དེས་བཙལ་ནས་དཔྱད་པས་གཞི་དེ་རྙེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་གང་དང་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་རང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དཔྱོད་པར་སོང་མ་སོང་གི་མཚམས་ཟིན་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་མཚམས་དངོས་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངའམ་བདག་འདི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་འཚོལ་བ་འདི་ནས་ཡིན་ལ། དེའི་

ཚུལ་ཡང་ང་འདིར་སྨྲོད་དོ། །ངས་མཐོང་ངོ་། །ངས་ཚོར་རོ། །ངས་དྲན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་ཙམ་གྱིས་ཆིམ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆིམས་པར་དཔྱད་ན་རང་གི་མིག་རྣ་སོགས་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ང་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡང་ང་མེད་པ་དེ་ནི་ང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་མེད་ཚུལ་ལོ་ཞེས་བཞེད། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་གཏན་མེད་དུ་བཟུང་ནས། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བར་བཞེད་དོ། །ཐལ་འགྱུར་བས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པས་མེད་གོ་མི་ཚོད་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཚོད་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་རྟེན་འབྲུང་གིས་མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་བར་འདོད་དེ། དེ་ནི་ལུགས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། དེའི་དབང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་མཚམས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ལ། འདིའི་མཚམས་ལེགས་པར་མ་ངེས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་འབྱེད་དཀའོ།།

མདོར་ན། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མི་བཞེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཅིང་། ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་དངོས་འགོག་པར་བྱེད་པས་ན་རང་རྒྱུད་པ་དང་། གཙོ་བོར་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བདེན་དངོས་འགོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

ཀ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡) སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ག་ར་སྟེ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཡིན་ཞིང་།ཁོང་ནི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མ་ལ་ཡ་རར་རྒྱལ་རིགས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས་པར་གྲགས་ཤིང་། མཚན་ལ་སྐལ་ལྡན་བྱེད་དང་། སྣང་བྲལ་དང་། སྣང་བ་ལ་མི་འཛུལ་བ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་པར་བཤད། སློབ་དཔོན་འདིས་ནི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་སུ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་དང་། གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་རང་ཀཱང་གི་གཞུང་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་རྣམས་མཛད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་བཤད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པར་མཛད།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཕྱོགས་སྔ་གི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་ཡིན་པར་མཐོང་། དེའི་གནད་ཀྱིས་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ངེས་པར་དུ་དགོས་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་། རིགས་པས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་མཚམས་སྦྱི་དང་ཁྱད་པར་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག

མཚམས་ངེས་པ་ལ་དགག་པ་ལ་མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པ་གནད་ཆེ་བས། རང་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་གི་སྐབས་མང་པོར་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་བཤད་པ་མཛད་པ་ནི། དཔེར་ན་རྟོག་གེ་འབར་བར་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

འདིར་མིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགག་པ་འདི་ནི་མེད་པར་དགག་པའི་དོན་དུ་གཟུང་གི་མ་ཡིན་པར་དགག་པའི་དོན་དུ་མི་གཟུང་ངོ་། །མེད་པར་དགག་པ་དང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པས་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགག་པས་བྲམ་ཟེ་དེ་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་ལྟ་བུའོ། །མེད་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེས་ཆང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ན་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པར་ཟད་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའམ། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་མི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།[674]

ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

674 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༤༩

ཡང་སློབ་དཔོན་འདིས་འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་ཤུས་ན། མདོ་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་དོགས་པ་ཕྱིར་སློང་མཛད་དེ། དེའི་འགལ་སྤོང་གི་ལན་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་དེ་དོན་དམ་དུ་འཇོག་པའི་དོན་དམ་དེ་ལ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱོར་བ་དང་བཅས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་ལན་མཛད་ཅིང་།[675] ཕྱི་ར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་དམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་གསུམ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐད་ཆར་དབུ་མ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། དབུ་མ་པས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

དོན་དམ་པར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པ་དེ་ཉིད་དུའང་དོན་དམ་པར་རོ། །འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་དུ་འབྱུང་བའམ་གཞན་འབྱུང་བར་བྱེད་པས་འབྱུང་བ་དག་གོ །ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འབྱུང་བ་འདི་ཉིད་ས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །མིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགག་པ་སྟོན་པའི་སྒྲ་སྟེ། མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། །གང་ཞིག་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ས་ལ་སོགས་པ་དག་དོན་དམ་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །[676]
ཞེས་སོ།།

675 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༥ ཤོག ༡༥༣
676 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༩༩

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་འདང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཐད་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་གནད་མང་པོར་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་མི་མཐུན་པའི་དབུ་མའི་སྲོལ་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ།

རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའོ།།

སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཁས་བླངས་ཙམ་ལ་མ་འཁྲིས་པར་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཅིང་། ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་འགྲུབ་ཚུལ་ངེས་པར་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ཞིག་ལ་རང་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟར་འཐད་པར་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "ད་ནི་སུན་འབྱིན་པའི་ལན་བཏབ་པ་དང་རང་དབང་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་མཐུས་འདུ་བྱེད་རྣམས་རྣམ་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་དོན་གྱི་དབང་གིས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་གསུམ་པ་བརྩམ་མོ། །"[677] ཞེས་འབྱུང་། རང་རྒྱུད། རང་དབང་། བདག་དབང་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་ནི། སློབ་དཔོན་འཆི་མེད་སེ་ཊྲའི་འཆི་མེད་མཛོད་ལས།

677 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༡༦༥

རང་རྒྱུད་རང་དབང་བདག་དབང་དང་།།[678]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་དག་དང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་གནོད་མེད་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་འདུག་ཡུལ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གནོད་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཉིད་ལ་ཐུག་གོ །དེས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་རང་གི་ལུགས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་འདི་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ།།

དབྱེ་བ་ལ། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་ཕྱི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ན་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་ཁས་ལེན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

678 སྡེ་དགེ བསྟན། སྒྲ་མདོ། སོ། ཤོག ༣༠༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༠ ཤོག ༨༤༣

༣) འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པ།

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་གསུམ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "དེ་ལ་འདིར་གལ་ཏེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཀུན་བརྟགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི། དངོས་པོ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[679] ཞེས་གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཀུན་བཏགས་དེ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་། འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་སྟེ་རྟོག་པ་དང་། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་སྟེ་མིང་གང་རུང་ལ་བྱེད་ན། དེ་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་འདིས་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་པའི་ཁུངས་གསལ་ཤོས་ཡིན།[680]

དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། "འདིར་སྨྲས་པ།

679 སྡེ་དགེ། བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ། ཤོག ༢༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩༡༠

680 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། (རྗེའི་གསུང་འབུམ་སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། ཕ། ཤོག༥༩-བ།)"དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་འདིས་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་པའི་ཁུངས་གསལ་ཤོས་ཡིན་ནོ། །"ཞེས་འབྱུང་།

དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་དགག·[681] ལ་རག་མོད། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །"[682] ཞེས་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་ཡང་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཤེན་ཏུ་གསལ། གཞན་ཡང་ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་རང་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྙེད་པར་འདོད་པས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། དཔེར་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

ང་རྒྱལ་གྱི་ནི་རྟེན་ཉིད་ཀྱིས། །སེམས་ལ་བདག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི།།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་དོན་དམ་པར། །འདི་ཡི་ཡུལ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།།[683]

ཞེས་རྟོག་གེ་འབར་བར་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་ཏུ་འདོགས་པར་གསུངས་ཚུལ་འོག་ཏུ་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཐད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ངའོ་སྙམ་དུ་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སེམས་ལ་བདག་ཅེས་བརྗོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། "བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་

681 སྡེ་དགེར་སྐྱེས་པ་བདག་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་ཅིང་དང་སྣར་ཐང་ལྟར་བཅོས།
682 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༩༣
683 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤློ་ཀ ༣༣ ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༢༣

ཀྱི་བར་དུ་སྤྱོད་བ་གང་མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་ན་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རང་བཞིན་ནི་ཁོ་བོས་བཀག་པ་མེད་དེ།"[684] ཞེས་རིགས་པས་མ་བརྟགས་པའི་གནས་སྐབས་ན། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བར་གྱི་སྤྱོད་བས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་ཀྱང་། "ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནར་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རྟག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[685] ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་གསུངས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་བོ།།

དེས་ན་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་གཉིས་ཚོགས་སུ་འདོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བློ་གང་ཡིན་གྱིས་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མས་མི་གནོད་པའི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཞིག་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྣང་ཕྱོགས་ནས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཕར་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། སྟོང་ཕྱོགས་ནས་བློས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དོན་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གཉིས་ཚོགས་ཤིག་དགོས་སོ།།

684 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༩༩༥
685 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༡༥༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༡༥༢

བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་སྒྲས་ཀྱང་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཅོད་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ཙམ་མི་གཅོད་དོ། །འདི་དག་ལེགས་པར་ཤེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དངོས་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ལས་ཕྲ་བ་དང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལས་རགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཇི་བཞིན་དུ་ཕྱེད་ནུས་སོ།།

དེ་ལ་ལུགས་འདིའི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། ཆོས་ཅན་རང་རང་གི་སྟེང་གི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས། ཆོས་ཅན་རང་ཉིད་དེའི་ངོར་ཡོད་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་འཛོག་པ་དང་། བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་འཛོག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དང་། མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། འདི་ལ་རིགས་ངོའི་དགག་བྱ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་དཔྱད་མཐར་མ་རྙེད་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདི་ནི་དགག་བྱ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་གཏོགས་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་འདྲ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚངས་པ་ཁྱད་པར་སེམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། "མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་བདེན་པ་མཐོང་བའོ། །"[686] ཞེས་དང་། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་།

གཟུགས་རྣམ་མི་མཐོང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་།།

686 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། བ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༨༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག ༡༨༡

འདུ་ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་པ་མི་མཐོང་ཞིང་།།
གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ།།
འདི་ནི་ཆོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན།།
ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ།།
ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་སྟེ་དོན་འདི་བརྟག་པར་གྱིས།།
དེ་ལྟར་ཆོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན།།
མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་བསྟད་པར་ནུས་མ་ཡིན།།[687] ཞེས་སོགས་གསུངས།

ལུང་འདིས་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བསྟན་ཏེ། ནམ་མཁའ་ནི་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་བཅད་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་མཐོང་བའམ་རྟོགས་པའི་ཚེ་དགག་བྱ་སྒྲིབ་ཐོགས་ཤིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་ཡང་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་ལས་གང་ཡང་མི་མཐོང་བ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་དོན་དམ་གཟིགས་པའི་ངོར་ཡོད་དགོས་ཀྱང་། དེ་མེད་པས་དེའི་ངོར་མ་གཟིགས་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །དེ་ཡང་མཐོང་བ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མ་མཐོང་བ་ནི་ཐོགས་རེག་གོ །ཚད་མ་དེས་ཐོགས་རེག་གང་ཡང་མ་མཐོང་ཡང་དེ་བཀག་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སྨྲ་བ་བཞིན་དུ། མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་དེས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་གཟིགས་ངོ་དེར་མ་མཐོང་ཡང་གཟིགས་ངོ་དེར་དེ་བཀག་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་མ་མཐོང་བ་ནི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་།

687 སྡེ་དགེ བཀའ། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ། ག ལེའུ་གྱ་བཞི་པ། བམ་པོ་ང་བརྒྱད། ཤོག ༡༢༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༡ ཤོག ༨༡༨

མ་མཐོང་ས་ནི་ཆོས་དེའི་དོན་དམ་གཟིགས་པའི་ངོར་དང་། མཐོང་རྒྱུ་ནི་དེ་བཀག་ཙམ་དང་མེད་ཙམ་ལ་བྱེད་པ་མདོ་སྡུད་པའི་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ།།

མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་དེས་སྟོང་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཁེགས་ཚུལ་ནི། ནམ་མཁའ་འཇལ་བའི་བློས་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཆ་ཞིག་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ཡེ་ཤེས་དེས་ཀྱང་གཟིགས་ངོ་དེར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཁེགས་ཙམ་མམ་མེད་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གཟིགས་ངོ་དེར་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་དགོས་ཚུལ་ནི། རིགས་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་ན། རིགས་ཤེས་དེ་གཉིས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱིས་དཔྱད་མཐར་མ་རྙེད་པ་དེ་ཙམ་རྟོགས་པའི་བློ་མ་ཡིན་པར་དཔྱད་མཐར་རྙེད་པ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟར་ན་གང་རྙེད་རྒྱུ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དེ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་འགྱུར་བས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན། སྟོང་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རང་སྟེང་གི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་ངོར་ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དང་མཚུངས་སོ།།

འོ་ན་སྨྲ་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་སྨྲ་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་ཡོད་པས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གྲུབ་དགོས་ཀྱང་། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་མི་དགོས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རིགས་ཤེས་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་བྱེད་ཡིན་པས་སྨྲ་གཞི་ལྟ་བུ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་དགོས་ལ། སྨྲ་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་རྙེད་པ་སྨྲ་

ཀུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་རྙེད་པ་ཡིན་གྱི། སྨྱུ་གུའི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་རྙེད་པ་མ་ཡིན་པས་སྨྱུ་གུའི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་དོ།།

རིགས་ངོའི་དགག་བྱ་འདི་ནི་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་དབུ་མ་སྣང་བ་སོགས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “འོ་ན་དོན་དམ་པ་ནི་གང་དག་བློ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པ་ནི་ཡི་གེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དགག་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།” ཞེས་པ་ནས། “འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱོར་བ་དང་བཅས་པ་སྟེ། འདིར་དེ་དམ་བཅས་པའི་ཁྱད་པར་ཉིད་བཟུང་བས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །[688] ཞེས་དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་ཀྱང་གནོད་དོ་ཞེས་རྩོལ་བའི་ལན་གྱི་སྐབས་སུ། སྐབས་འདིར་འབྱུང་བཞི་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་པ་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་མེད་པ་སྟེ་དེས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པས་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་མེད་ཅེས་བསྟན་པས་རིགས་ངོའི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས།

དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། “ཡང་དག་པའི་དོན་ཐོས་པ་དང་། བསམས་པ་དང་། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི།” ཞེས་པ་ནས། “དེས་ན་འདི་སྐད་དུ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་དག་ཡང་དག་པར་ཤེས་པས་

688 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༧༥༢

སྐྱེ་བར་མ་གྲུབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །”[689] ཞེས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་སྐྱེ་སོགས་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པས་ཀྱང་རིགས་ངོའི་དགག་བྱ་བསྟན་པ་ཡིན། རིགས་ངོའི་དགག་བྱ་འདི་ནི་གྲུབ་མཐས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་འཛིན་པའི་བློ་ཡང་གྲུབ་མཐས་རྒྱུད་བསྒྱུར་བའི་གང་ཟག་ལས་བྱ་དང་རི་དྭགས་སོགས་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་སྲོག་ཆགས་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་ཅིང་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སུ་འཇོག་དགོས་སོ།།

གཉིས་པ་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་གཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དགག་བྱ་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་གཞན་ལས་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཤུགས་ལ་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་དགག་བྱའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། “དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། དེས་ཀྱང་སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་སྟོན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་བརྟེན་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ། །”[690] ཞེས་གསུངས། ལུང་འདིས་དེ་ཡང་

689 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སཱ། ཤོག ༢༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༣༥༠

690 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སཱ། ཤོག ༢༢༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༣༩༨

ཐོག་མ་མེད་པའི། ཞེས་པ་ནས། སྟོན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སློག་ཆགས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་བས་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་འཛིན་དེ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་བསྟན། "དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི" ཞེས་པ་ནས། "ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ །"ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སློག་ཆགས་དེ་དག་གི་བློ་གནོད་མེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཚད་དུ་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།

སློག་ཆགས་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་འཇོག་ཅེས་པའི་བསམ་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་དང་། རྟོག་མེད་ལའང་དབང་ཤེས་ཚད་མ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བདེན་གྲུབ་སྣང་བའི་བློ་ལ་རྟོག་པ་ལས་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་མི་འཇོག་སྟེ། བདེན་གཉིས་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་སྣང་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །གལ་ཏེ་མི་སྣང་ན་ཇི་ལྟར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཇི་ལྟ་བུའང་རུང་བའམ། གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །"[691] ཞེས་དབང་ཤེས་ལ་བདེན་གྲུབ་མི་སྣང་བར་གསུངས་པ་ལུགས་འདིར་དབང་ཤེས་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པར་བཞེད་པའི་གནད་ལ་ཐུག་གོ།

691 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༡༥

ཡང་བྱམས་པ་ལྟ་བུ་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་རྫུན་པ་ཡིན་པས་སྣང་ཚུལ་ལ་བདེན་པར་སྣང་ཞིང་དེ་ཡང་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་ལུགས་འདིར་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བར་བཞེད་པའང་ཡོད། དེས་ན་ལུགས་འདིར་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ནི། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ།།

འདི་སྒྱུ་མའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་བཤད་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་གཞི་རྡེའུ་ཤིང་སོགས་རྟ་གླང་དུ་སྤྲུལ་བ་དེའི་ཚེ་སྣང་ཚུལ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། སྣང་བ་ཡོད་ལ་ཞེན་པ་མེད་པ། སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ། སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྱུ་མ་མཁན་རང་ཉིད་ལ་སྤྲུལ་གཞི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་དེར་ཞེན་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱང་ཞེན་པ་མེད། གཉིས་པ་ནི། སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་བསླད་ཅིང་སྒྱུ་མ་མཐོང་ཐོས་མ་སྦྱོང་བའི་ལྟད་མོ་བ་ལ་སྤྲུལ་གཞི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་རྣམས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། མིག་མ་བསླད་པ་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ།།

དེ་ཡང་སྒྱུ་མ་མཁན་ལྟར་ན་སྒྱུ་མའི་སྤྲུལ་གཞི་དེ་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་བསླད་པའི་བློའི་དབང་གིས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་དེ་འདྲའི་བློ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྡེའུ་ཤིང་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། མིག་

བསླད་པའི་ལྟད་མོ་པ་ལྟར་ན་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་དེ་ནང་གི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟ་གླང་སྣང་བའི་གཞི་དེར་དང་པོ་ནས་རྟ་གླང་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་མནན་ནས་བསྡད་ཡོད་པར་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་དུ་འཛིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་གང་འདྲ་ཞིག་སྣང་ཡང་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་ཡོད་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ལ། སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཞེན་པ་ཡང་འབྱུང་བས་དེར་སྣང་གི་བློ་རྣམས་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་འཁྲུལ་ཤེས་དང་བདེན་སྣང་ཅན་ཏུ་འཇོག་ལ། སྣང་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ལོག་ཤེས་དང་བདེན་འཛིན་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

བག་ཆགས་སྨིན་པས་སྤྲུལ་པ་ཡི། །རྣམ་པ་དག་ནི་སྣང་བ་ཡང་།།
ནོར་བས་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་འདྲ། །[692] ཞེས་གསུངས།

ལུགས་འདིར་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པའི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཤེས་པ་ལ་སྒྱུ་མའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་བསྡུགས་ཚུལ་ཡང་། སྒྱུ་གཞི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་ཡང་། སྒྱུ་གཞི་རྡེའུ་ཤིང་རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ལྟར། ཆོས་ཐམས་ཅད་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཚོགས་ཡིན་པས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་གི་དཔེ་དེ་བསྡུགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་འཛིན་དེ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བྱ་དང་རི་དྭགས་སོགས་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུ་མཚན་བསམས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་

692 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༨༣ ཤོག ༥༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༥༥

བརྗོད་དོ།།

དེས་ན་ཆོས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། བློ་གནོད་མེད་ནི་འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་དབང་གིས་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བྱེད། བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་ཅེས་པ་ནི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་རང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བློ་འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གཟུགས་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་འགྲུབ་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བློ་སྟེ་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་རྣམས་རང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བཞག་པའོ།།

ལུགས་འདིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་ལ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལྟ་བུའི་མདོར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་གསུངས་པའི་ཚེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་མེད་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ལྟ་བུའི་ནང་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་བཞེད།

༤) མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ།

དེ་ལ་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཡིན་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། ཁོང་གིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་སོགས་མཛད་དེ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགོག་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་སྐྱོན་བཟུང་སྟེ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་འདོད་པ་སོགས་བཀག་ནས་ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་བཞེད་པའི་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེའོ།།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་འབྲང་སློབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ནི། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་ཅིང་ཕྱི་ནང་གི་འདོད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཛད། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ནི། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཡུལ་ཨོ་ཊི་བི་ཤར་སྐྱ་འཁྲུངས། བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་གཉིས་མཛད་དེ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་སྲོལ་ལེགས་པར་བཟུང་ཞིང་། སློབ་དཔོན་འདི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོའི་སློབ་དཔོན་ཡིན་པར་ཡང་གྲགས།

ལུགས་འདིར་ཕྱི་དོན་འདོད་ཀྱང་རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་ཉོན་ཡིད་རྣམས་མི་འདོད། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མའི་སྐོར་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་གསལ་པོར་བཤད་པ་མེད་

ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་། དབང་པོའི་ཤེས་པས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམ་མེད་དུ་མི་འཛིན་པར་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་དང་། དབང་ཤེས་དང་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ནས་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བར་འདོད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

> མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་ནི། །བྱེད་པོ་ཟ་པོ་དགག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་མུ་སྟེགས་ཅན་དག་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་ཟ་བ་པོ་ཡོད་པར་བརྟགས་པ་སེལ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་ཞེས་བསྟན་པ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་སེལ་བའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[693]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

> ཁས་བླངས་པས་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ནི་མིག་དང་གཟུགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའོ། །གྲགས་པས་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་མེད་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བར་གྲགས་པས་གནོད་པར་འགྱུར་བའོ། །[694]

ཞེས་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

693 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༠༥

694 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༨༩༨

གོང་དུ་དྲངས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མདོ་ལས་སྡོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ནི། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པའི་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་སྨྲས་ཟིན་ལ་གསུངས་པ་ཡང་། དོན་དམ་པར་དེ་དག་མེད་པ་ལ་དགོངས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ནི་མདོ་གང་གིའང་དོན་མིན་ལ། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན། མདོ་ལས་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ལུང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་དེ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་མི་སྐྱེ་བར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་དང་ཡང་འགལ་བས་མི་འཐད་པར་བཤད།

རང་རིག་ཀྱང་མི་འདོད་དེ། སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་ཆ་དང་རང་སྣང་བའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་སྔ་མ་གཟུང་རྣམ་དང་ཕྱི་མ་རང་རིག་ལ་བྱེད་ཅིང་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཤེལ་ཚོན་དང་ཕྲད་པའི་ཚེ་ཤེལ་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བའི་ཆ་གཅིག་དང་ཚོན་མདོག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ལ། ལུགས་འདིས་རང་རིག་ལ་ཅི་ཙམ་དཔྱད་ཀྱང་ཡུལ་དུ་ཆོས་གཞན་རིག་པ་འདི་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྣང་བ་མི་འཆར་བ་དང་། རང་ཉིད་རང་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐོབ་པ་དང་། ཤེལ་ཚོན་དང་ཕྲད་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོ་དྭངས་པ་འགྱུར་ནས་ཚོན་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ལ། ཚོན་

དང་བྲལ་ཆེ་དྭངས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་མོད། ཤེས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཡན་གར་བ་ནམ་ཡང་མི་སྣང་བས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་རང་རིག་བཀག་གོ །དེ་དག་ནི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

གལ་ཏེ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཉིད། །སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་འདོད་ན།།
ཡུལ་དུ་སྣང་བ་མ་གཏོགས་པར། །སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཞན་ཅི་ཡོད།།[695]

ཅེས་དང་།

རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དུ་སྣང་བར་སྐྱེས་པ་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་མཐོང་གི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་མ་གཏོགས་པར་རང་དུ་སྣང་བ་གཞན་མ་མཐོང་ངོ་། །གལ་ཏེ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ལས་གཞན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་གང་ཡིན་སྟོན་ཅིག"[696] ཅེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས་ཀྱང་།

རང་རིག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཕྱིར།།[697]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་རྣམས་ལས་དགོག་ནུས།

ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་ན་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཁས་བླང་དགོས་ཀྱང་དེ་ནི་མི་འཐད་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ཡིན་

695 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡༩ ཤོག ༢༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༡
696 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༠༠
697 སྡེ་དགེ བསྟན།དབུ་མ། སա ཤློཀ ༨ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༢༥༨

གྱི། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་ཉོན་ཡིད་མི་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། །འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུས་དང་དབང་པོའི་ཚོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།"[698] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "ཁྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུར་པ་འདི་ལས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་། ངར་སེམས་པ་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་པོ་དག་གི་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ལྟར་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་མི་འདོད་དོ། །"[699] ཞེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་གིས་གནས་སྐབས་འཁོར་འདས་ཀྱི་གཞི་བྱེད་པ་དང་འཇིག་ལྟ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་མི་འཐད་པར་གསུངས་སོ།།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་འདོད་ཚུལ་བྱེ་སྨྲ་དང་འདྲ་ལ། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་བཞེད་དོ།།

---

698 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ།ཤོག ༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༠༠

699 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༧༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༧༨

༥) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་ལ། ཁོང་ནི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཟཧྣ་ལར་ཡབ་ཟ་ཧོར་རྒྱལ་པོ་གཙུག་ལག་འཛིན་གྱི་སྲས་སུ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས་པར་བཤད་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་དབུ་མའི་རྒྱན་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་བརྩམས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞིང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ་བརྟག་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བརྩམས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་འཛིན་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སློབ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་དབུ་མ་སྣང་བ་བརྩམས་ནས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་བཟུང་ཞིང་། རང་གཞུང་བསྒོམ་རིམ་གསུམ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ།[700] དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱང་མཛད་དོ། །གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་རྒྱན་སྣང་དང་། ཉི་ཁྲི་ལེ་བརྒྱད་མ་དང་། སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སླ་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་རྣམས་

700 བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་གསུང་ཚུལ་འགའ་ཞིག་དབུ་མ་སྣང་བ་དང་མི་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པ་ཡིན་མིན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད།

དང་། སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱ་ཀ་རའི་གཞུང་གི་ཟླ་འོད་དང་། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་རྣམས་སུ་ཡང་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་ལུགས་ལྟར་མཛད་དོ། །

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། རང་རིག་འདོད་ཀྱང་ཕྱི་དོན་དང་ཀུན་གཞི་ཉོན་ཡིད་རྣམས་མི་འདོད་ལ། རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལྟ་བས་ན་གསལ་བར་བྱེད་པ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[701] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་ཅིང་། རིགས་མཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་པས། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཉོན་ཡིད་ཀྱང་མི་འདོད་དོ། །

ལུགས་འདིར་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པ་མདོའི་དོན་དུ་འདོད་པར་མ་ཟད་རང་ལུགས་སུའང་ཁས་ལེན་ཞིང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས།

འབྱུང་བ་ཆེ་ལ་སོགས་བཤད་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་སུ་ཡང་དག་འདུ། །[702]

ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཆོས་དེ་དག་ཏུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདུ་བར་བསྟན་པར་འདོད་པས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པར་ཡང་འདོད་དོ། །

---

701 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སა། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༧༢

702 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། གློག ༣༨ ཤོག ༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༨

ལུགས་འདི་ལ་ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། དེ་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བའི་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བློ་དང་བརྩོན་པ་ལྷག་པར་ཆེ་བའི་གང་ཟག་གིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་མཐོང་བས། མཐའ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དབུ་མའི་ལམ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད་དོ། །ཚུལ་དེ་ནི་དབུ་མའི་རྒྱན་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །ཕྱི་རོལ་དངོས་མེད་ཤེས་པར་བྱ།།
ཚུལ་འདིར་བརྟེན་ནས་དེ་ལ་ཡང་། །ཤིན་ཏུ་བདག་མེད་ཤེས་པར་བྱ།།[703]

ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། "དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ནས། དེས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི།"[704] ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་འདོད་ཀྱང་། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་དོ།།

703 སྡེ་དགེ བསྟན །དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༩༢ ཤོག ༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༩༠༣
704 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཇ། སྐབས་ལྔ་པ། ཤོག ༡༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག༣༡༨

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་འདོད་ཚུལ་བྱེ་སྨྲ་དང་འདྲ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་། བདེན་མེད། དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་དོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས། རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དང་། མིང་བརྡས་ཕར་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རང་ལུགས་ལ་མི་འཇོག་པ་སོགས་ནི་ལུགས་འདིའི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐབས་ཆར་འཆད་དོ།།

ཁ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པ།

༡) སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། ཁོང་ནི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་མཛད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་དོན་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་མི་འཇུག་པར་གསུངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་པ་དང་། དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། དེ་ལྟར་ཁས་

ལེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ཏེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ལ། རང་རྐང་གི་གཞུང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་མཛད་དེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ།

གཞན་ཡང་སྤྱར་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་འདིས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་སོགས་ཀྱང་མཛད། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རྗེས་འབྲང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་ནི། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་ཅིང་དེའི་གཞུང་སྤྱོད་འཇུག་དང་བསླབ་བཏུས་གཉིས་གྲགས་ཆེ་ལ། རང་ལུགས་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མའི་སྲོལ་ལེགས་པར་བཟུང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་དང་། ཀླུའི་སྡེ། ཕྱིས་ཀྱི་ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས། མི་ཏྲི་པ། ཇོ་བོ་རྗེ་སོགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་འཇོག་དགོས་སོ།།

༢) གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲ་བཤད།

ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡིན།

སྒྲ་བཤད་ནི། རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པར་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ལྟ་བ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་ཞིང་། དངོས་སྨྲ་བ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཙོ་བོར་འགོད་པས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "ངག་འདིས་ནི་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེ་གཞན་ལ་རབ་ཏུ

གྲགས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །"[705] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ནི།" ཞེས་པ་ནས། "ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཐལ་ཆེར་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སེལ་བར་མཛད་དོ། །"[706] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༣) གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སྤྱི་ར་བཤད་པ།

གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་སྤྱི་ར་བཤད་པ་ནི། གང་ཟག་དང་ཆོས་གང་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བཞག་ཚོག་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ལ། འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།

སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས།།[707]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། མདོའི་དྲང་ངེས་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་མི་སྟོན་གྱིས་འབྱེད་པར་གསུངས་པས། ལུགས་འདིས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། དེའི་ནང་ཚན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་ལ།

705 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥
706 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༧༡
707 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༩༢ ཤོག ༢༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༦༠ ཤོག ༥༢༣

འཁོར་ལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ནི་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་བསྒྲུབས་པས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ནི་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་བཏགས་བཅས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་དོ།།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཡིན་མོད། ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་ཞུས་ལེའུ་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་འདུག་པའི་བཤད་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར།

དཔེར་ན་སྦྲུལ་ནི་ཐག་པ་བསྒོགས་[708]པ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྦྲུལ་དངོས་[709]ལ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་མ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ཡང་གཞན་གྱི་དབང་བྱས་པ་ཅན་ལ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བས་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །བཟུང་བཞིན་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བྱས་པ་ཅན་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ལ་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ནི་དངོས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་མ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་

708 སྡེ་བསྟན་དུ་ཐག་པས་བསྒོམས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་ལྟར་བཅོས།

709 སྡེ་བསྟན་དུ་དངོས་པོ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་ལྟར་བཅོས།

ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མདོའི་དགོངས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ལས་མ་གཏོགས་པར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། གཞན་གྱི་དབང་ལ་དེ་གཉིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཉིད་བསམ་པར་བྱས་ཏེ། སྨྲོས་པས་ཆོག་གོ།[710]

ཞེས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་རྣམས་གཞན་དབང་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ཀུན་བཏགས། གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།

གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་། གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བཞེད། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དགག་བྱའི་སྒོ་ནས་མ་ཡིན་པར་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར།།
ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས།།[711]

ཞེས་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་། གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་བཀག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་

710 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༤༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༥༡
711 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཚིག ༡༢༩ ཤོག ༢༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༤༢

མོར་འཇོག་པར་གསུངས་ཤིང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་དེ་གཉིས་ཀ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཞེད་དོ།།

༩) ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་གཙོ་བོ་རྣམས་བཤད་པ།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མ་འཆོལ་བར་འཇོག་པ་གཉིས་འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད། ཕན་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མང་དུ་ཡོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཚིག་གསལ་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་རྟོགས་ནུས། དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་འགའ་ཞིག་ངོས་འཛིན་པ་ལ། སྟོང་པའི་དོན་རྟེན་འབྱུང་དུ་བཀྲལ་བའི་སྒོ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཁས་ལྷང་དགོས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་འགོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། རང་རིག་འགོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། རང་

རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྐྱེད་པ་འགོག་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས་རེ་ཟུང་སྐབས་འདིར་འཆད་ལ། གཞན་རྣམས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

དེ་ལ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་ཁས་བླང་དགོས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། སྤྱིར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཀས་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་རྫས་གཞི་བརྟགས་ཤིང་བཙལ་བ་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་པ་རྙེད་པར་འདོད་ཅིང་། རྡུལ་ཕྲ་མོ་ཆ་མེད་དེ་དག་གིས་རྫས་གཞི་བྱས་ནས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་དང་ཕྱི་དོན་གྱི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་རོ། །སེམས་ཙམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་པ་དྲུ་མའི་སྒོ་ནས་འགོག་པར་མཛད་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། སྤྱིར་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བཞེད་ཀྱང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་བཞེད་དེ། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་ཚོས་གང་བཞག་ཀྱང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའི་གནད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱང་། མ་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ནི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་རི་དང་ནགས་ཚལ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་འཇོག་པ་ལ་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་དོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་མཉམ་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་གཉིས་ཀ་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པས། དོན་ཤེས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་གང་གི་དབང་

དུ་བྱས་ཀྱང་འགྲིབ་པ་མི་རིགས་པར་འདོད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

གང་གི་ཚེ་འཐད་པས་གཟུགས་མེད་པར་རྟོགས་ན་ནི། དེའི་ཚེ་གཉི་གའི་ཡོད་པ་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སེམས་མེད་པར་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཡང་གང་གི་ཚེ་སེམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་ནི་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། གཉི་ག་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།[712]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དེ་དག་ནི་ཆོས་མངོན་པ་ལས་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ལྷུ་ཆར་ཡང་མཚུངས་པར་གསུངས་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་ནི་ལྷུ་ཆར་ཡང་མཚུངས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།[713]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ཐུག་སྟེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་གྲུབ་པས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལ་ལུགས་འདིས་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་

712 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༢༤༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༩༩
713 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤོག ༢༤༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༩༩

མེད་ཀྱང་། ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཙམ་ལ་སྐྱེལ་མི་དགོས་པར་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་བླངས་ཆོག་པར་མ་ཟད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་པ་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེར་འགྲོ་བས་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བ་དང་། སྟོང་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ། ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ལ། དེས་ན་སྟོང་པས་སྣང་ཙམ་གྲུབ། སྣང་ཙམ་ཡིན་པ་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གྲུབ་པས་སྣང་སྟོང་འགལ་མེད་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་དབང་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། དེ་དག་ཚད་མས་གྲུབ་ལུགས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་འཐད་པའི་ཚུལ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྐད་ཆར་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་ལུགས་འདིར་ལས་རྣམས་འགགས་ནས་དུས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ཀྱང་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་བར་ལ། ཐ་སྙད་དུའང་ཀུན་གཞི་དང་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་པར་འཇོག་ནུས་པར་འདོད་པས། ལུགས་འདིའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སྔོན་དགེ་མི་དགེའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་དུས་ཡུན་རིང་པོས་ཆོད་ཀྱང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆུད་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་ཀུན་གྱིས་འདོད་ལ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གལ་ཏེ་སྨིན་པའི་དུས་བར་དུ། །གནས་ན་ལས་དེ་རྟག་པར་འགྱུར།།

གལ་ཏེ་འགགས་ན་འགགས་གྱུར་པ། །ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་འགྱུར།།[714]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཁ་ཅིག་གིས་གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་སྔ་ཡོལ་བར་དུ་ལས་དེ་གནས་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། རྟག་པས་འབྲས་བུ་འབྱིན་མི་ནུས་པས་ལས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མི་འཐད་ཅིང་། ལས་དེ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ན་ནི། འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་སྔ་ཡོལ་བར་དུ་ལས་དེ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་ཡང་མི་འཐད་པས་ལས་ལས་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེས་བརྩད་པ་ལ། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས། ལས་ཞིག་པའི་དུས་སུ་འང་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོད་ལ། བག་ཆགས་དེ་རྒྱུད་མི་ཟ་བར་བྱེད་པའི་བསྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་ཡང་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་སྐྱོན་སྤོང་བར་བྱེད་ཅིང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སྐྱོན་སྤོང་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས། ལས་ཞིག་ཀྱང་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་སའི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཁས་བླངས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་སྤོང་བར་བྱེད་དོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ།།
དེ་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་ནུས་ཕྱིར།།
ལ་ལར་ལས་འགགས་ཡུན་རིང་ལོན་ལས་ཀྱང་།།
འབྲས་བུ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས།།[715]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མི་རུང་བས་ཀུན་གཞི་སོགས་མེད་ཀྱང་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དངོས་

714 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་བདུན་པ། ཤློ་ཀ ༡༨ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༣
715 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༣༩ ཤོག ༢༠༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༢༣

པོར་རུང་ཞིང་། ལས་འགགས་པའི་རྒྱུན་ལས་གང་ཟག་གི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་ལར་ལས་འགགས་ནས་ယུན་རིང་ལོན་ནའང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མི་འཆོལ་བར་འབྱུང་བར་འདོད་དོ། །གལ་ཏེ་ལས་འབྲས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་འགྱུར་ལ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགགས་པ་ཡིན་ན། ལས་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཡང་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

མདོར་ན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་ལས་ཞིག་པ་རང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པར་འཇོག་ནུས་ལ། དེས་ན་ལས་དང་འབྲས་བུའི་བར་ཞིག་པས་རྒྱུན་མཐུད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ང་དེ་གཏན་དུ་བའི་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞིར་འཇོག་པས། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞིར་ཀུན་གཞི་མི་དགོས་ཤིང་། གང་ཟག་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་རྙེད་མི་དགོས་པས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་འདོད་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ཐུག་སྟེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པས་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་དེ་བག་ཆགས་ཀྱི་བསྒོ་གཞིར་འཇོག་ཐུབ་པས་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལ་ལུགས་འདིར་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་ཚུལ་ནི། མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་རྙེད་དགོས་པར་འདོད་པས། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་ཞིག་པའི་ཚེ་ན། སྨྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགགས་ལ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་ཅིང་། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་

ཞིག་པ་དེའི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པས། ཞིག་པ་ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་འགགས་ཙམ་གྱི་ཆ་མེད་དགག་ཅིག་ལ་འདོད་ཅིང་དངོས་པོར་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་གླེགས་བམ་དང་པོའི་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ནི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཚོས་གང་ཡང་མི་རྙེད་པར་འདོད་པས། དཔེར་ན། གང་ཟག་དེའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་བ་དང་། ཚོགས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་དེའི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། རང་གི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ། ཞིག་པ་ཡང་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར་འཛོག་མི་རུང་ཡང་། ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ལུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། "འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདུ་བྱེད་འཇིག་པར་ཡང་བྱེད་དོ།།ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཡང་འབྱིན་ཏོ།།"[716] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ རྒ་ཤིའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་རྒྱུན་མི་འཆད་ཅིང་རྟེན་པའོ། །"[717] ཞེས་ཤི་བ་རྒྱུས་སྐྱེད་པ་དང་ཤི་བས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཤི་བ་ནི་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་ཞིང་། སེམས་ཅན་ཞིག་པ་དེ་ལ་ཡང་རང་གི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་སེམས་ཅན་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་བོ།།

716 སྡེ་དགེ བཀའ། ཕལ་ཆེན། ཁ། ས་བཅུ་པ། ཤོག ༢༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༨ ཤོག ༥༧༣

717 སྡེ་དགེ བཀའ། ཕལ་ཆེན། ཁ། ས་བཅུ་པ། ཤོག ༢༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༨ ཤོག ༥༧༥

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "མར་དང་རས་ཡོངས་སུ་མ་ཟད་པར་མར་མེ་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་རིགས་ན་དེ་ཡང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་དོ། །"[718] ཞེས་མར་དང་སྙིང་པོ་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པས་མར་མེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་གྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འགྲུབ་ལ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་ནུས་སོ།།

གཞན་ཡང་འཇིག་པ་དེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན། ཞིག་པ་ཡང་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་བཅས་དང་སྐྱེས་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ཞིག་འཇིག་གཉིས་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ན། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེས་པ་གཉིས་ལའང་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པས་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

ཞིག་པ་ཡང་ལུགས་འདིས་འཇིག་པར་བཞེད་པས། དངོས་པོ་རྣམས་དུས་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་ཞིག་པར་འཇོག་ནུས་ལ། དངོས་པོ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དུས་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་རྒྱུས་བསྐྱེད་པར་མཚུངས་པས་སོ།།

ལུགས་འདིས་སྨྱུ་གུའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་དངོས་པོར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཡང་། ཞིག་པ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་ཀྱང་། "དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན། །"[719] ཞེས་མར་མེ་ལྟ་བུའི་དངོས་

718 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༡༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༦༢

719 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༡༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༠

པོ་དང་། མར་མེ་དེའི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ་དེའི་ཞིག་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་སུ་གསུངས།

དེས་ན་ལས་ཞིག་མ་ཞིག་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཏེ། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ནི་མ་ཞིག་པའི་ལས་ལ་ཡང་མེད་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ནི་ལས་ཞིག་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མདོར་ན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ཐུག་སྟེ། དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པས་རང་ངོས་ནས་མེད་ཀྱང་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་གྲུབ་པས་སྨྱུ་གུའི་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་སྨྱུ་གུའི་ངོ་བོ་སྔར་ཡོད་ལོག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་མེད་དགག་དེ་ཉིད་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་མིང་གིས་ཕར་བཏགས་ནས་བཞག་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྲུབ་ལ། དེ་ཡང་སྨྱུ་གུ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་གང་སོང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྲུབ་བོ།།

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་འདས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ལོག་ནས་དེའི་རྒྱུན་གྱི་ངོ་བོར་སོང་བས་ད་ལྟ་བ་ལོག་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་ཅིང་། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ཞིག་ལ་མ་འོངས་པར་འཇོག དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་དེ་ད་ལྟ་བར་འཇོག་གོ།

དེས་ན་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་དུས་གསུམ་ཀ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་

པའི་དངོས་པོར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

> དེ་བས་ན་མེད་པ་ཡང་རྒྱུར་སྲིད་པས་མེད་པ་རྒྱུར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་རྒྱུར་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་བརྟག་ཅིང་ཁས་བླང་བར་མི་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུའོ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བར་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་ཆུ་མེད་པས་འབྲུ་མ་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཟན་མེད་པས་ངའི་བུ་ཤི་འོ། །ཞེས་དེ་སྐད་དུ་ཆུ་དང་ཟན་མེད་པས་འབྲུ་དང་བུ་མ་རུང་བར་བྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།[720]

ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཚོད་ལའང་ཆུ་ཟད་པ་འབྲུ་རིགས་བརླག་པའི་རྒྱུ་དང་། ཟས་ཟད་ནས་མེད་པ་བུ་ཤི་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟར། ཞིག་པ་རྒྱུ་ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་རང་ལུགས་ལའང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་གསུངས།

མ་འོངས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལྟར་མ་འོངས་པའི་རྐྱེན་མེད་པ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན་ནི། གལ་ཏེ་རྐྱེན་མེད་པར་མ་གྱུར་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།"[721] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། མར་མེའི་སྡོང་བུ་ཟད་ནས་མར་མེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་དེ་མར་མེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མ་འོངས་པ་དེ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་མ་ཡིན་ན་མ་འོངས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འོངས་པའང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ནའང་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་གཞན་

720 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༧༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༩༨༩
721 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༧༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༩༨༦

ལ་ལྟོས་པ་དང་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པས་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། མེད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་སྟེ། ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པ་ནི། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། “ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་དག་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །”[722] ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས། “གཟུགས་བརྙན་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡང་ཤེས་བཞིན་དུ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ངེས་པར་བྱེད། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པར་དམིགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །”[723] ཞེས་འབྱུང་།

ཕྱིར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ཚང་དགོས་ལ། སྣང་བས་མེད་མཐའ་དང་སྟོང་པས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་མོད། རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་ནམ་ཤར་བ་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྷང་གིས་འཆར་བའི་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་དང་། ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་སྣང་རྟོག་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་ལམ་མེར་འཆར་བའི་སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་སོགས་ཐལ་

722 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བཅུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༧༢
723 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༩༥

འགྱུར་བའི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དོ།།

དེ་ལྟར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གསལ་བར་ཕྱེ་བའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདི་ནི། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཞུགས་པར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞེད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

> ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འདིར་ལུགས་གང་ཞིག་བརྒལ་ལན་དང་བཅས་པར་བསྟད་པའི་ལུགས་འདི་ནས་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལྟར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་མེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ངེས་པར་མཛད་དུ་གསོལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུགས་གང་ཞིག་དོན་དམ་པར་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་གང་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་དོན་དམ་པར་སྨྲས་པ་དེ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཐུགས་དགོངས་མི་ཤེས་ཤིང་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་ཟིན་པ་མེད་པར་ཡི་གེ་ཙམ་ངེས་པས་འཛིགས་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པར་བྱ་

བའི་ཕྱིར། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་འདི་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ།།[724]

ཞེས་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་ལ། ལུགས་འདིའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བཀྲལ་བའི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལམ་སྲོལ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་པ་གཞན་དང་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བ། བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་གྱི་ཡང་རྩེར་བརྩིས་ཏེ། རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་འཛིན་པའི་སྲོལ་དུས་ད་ལྟའང་མ་ཉམས་པར་གནས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་པའི་སྐབས་རྫོགས་པར་བྱས་སོ།། །།

724 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། འབྲས་བུའི་ས། ཤོག ༣༩༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༠༥

ལྔ་པ། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མདྲུག་བསྡུ་བ།

༡ གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིས་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་སྤོང་ཚུལ།

དེ་ལྟར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཆེ་ལོང་ཙམ་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་མདྲུག་བསྡུ་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་ཐེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་བློ་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་ལ་གཞིར་བྱས་ནས། ཚེ་འདི་འམ་ཕྱི་མ་གང་རུང་གི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་ཐབས་སུ་བློས་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་མཐར། རང་རང་གི་བློ་ངོར་དོན་དེ་འཐད་མི་འཐད་སོགས་སུ་ཐག་བཅད་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ལ་འཇོག་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་གས་རང་རང་གི་ལུགས་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་མོད། གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས། གང་དུ་བཟུང་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བའི་མཐའི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་སྨོས་མ་དགོས།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་རྟག་ལྟ་ཡིན་ལ། དེ་ཁས་མི་ལེན་པས་རྟག་ལྟ་དང་བྲལ་བ་དང་། ལས་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མ་འཆོལ་བར་འབྱུང་བར་ཁས་མི་ལེན་པ་ཆད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། ལས་འབྲས་

མ་འཆོལ་བར་ཁས་ལེན་པས་ཆད་ལྟ་དང་བྲལ་བར་འདོད། འདིར་གྲུབ་མཐའ་རང་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་རགས་རིམ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་རྒྱུ་འགགས་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་ལ། རྒྱུའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་པས་ཆད་པའི་མཐའ་སྤོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན། འདུས་བྱས་རྣམས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཇུག་པར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་ཞིང་། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་དག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ཁས་ལེན་པས་རྟག་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞེས་འདོད། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་ཞིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་ཞེས་སྨྲ། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པས་ཆད་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞིང་། དོན་དམ་པར་མེད་པར་སྒྲུབ་པས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བར་བཞེད་དོ།།

༢ གྲུབ་མཐའ་རྣམས་སྐྱེས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཚུལ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་དུ་མའི་ལམ་ནས་བརྒལ་བརྟག་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བདེན་དོན་ཆད་ལྡན་དུ་དམ་འཆའ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་ནའང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ནི། དཔྱད་ན་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་མ་ཟད།

གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་དང་རིགས་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ཟབ་མོ་རྣམས་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའང་ཡོད་པ་ནི་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་དུ་མས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གང་ལྟར་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ཞིག་གི་བློ་དང་འཚམ་པར་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོལ་བཀོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་སོ།།

ཚུལ་འདི་ལ་བསམས་ན་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་གོང་མའི་ལྟ་བས་གནོད་པ་སྐྱེ་ཐེལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་པའི་གནད་རྟོགས་ནུས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་ནི། །རྣལ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་ཅིང་།།
རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་བློ་ཁྱད་ཀྱིས། །གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད།།[725]

ཅེས་སོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་གི་ཚིགས་བཅད་འདིས་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་དངོས་པོ་ཙམ་བདེན་པར་འདོད་པ་སོགས་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པའི་ཁས་ལེན་ལ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་གནོད་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ཡང་ནང་གི་བློ་གྲོས་མཐོ་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས། གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ཐེལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན། ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་དང་། ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཁས་བླངས་པ་ལ་སེམས་

725 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློཀ ༩ ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༠༡༢

ཙམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྟུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་དང་། ཡང་སེམས་ཙམ་པས་ཞེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཁས་བླངས་པ་ལ། དབུ་མ་པའི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་སོགས་ སྨྲ་མ་སྨྲ་མའི་དམ་བཅའ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རིགས་པས་གནོད་པར་ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གཞུང་འདིའི་གོང་འོག་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ་ལྟར་དཔེར་ན། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲུབས་པ་ལ་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་དང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་སྨྲ་ཕྱིའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཀག་ཅིང་། ཡང་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བའི་མུ་སྟེགས་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་རིམ་བྱུང་གིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ལྟ་ཚུལ་བཟུང་སྟེ་དགག་གཞག་མང་དུ་མཛད་པ་ལ། ནང་པའི་ཚད་མ་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་དགག་པ་མཛད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡབ་སྲས་དང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ལ་སོགས་པ་ནང་པའི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་རྗོད་པ་རྗོད་ལན་དང་ཡང་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་སེལ་སྨྲ་བའི་ལུགས་དེ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་མཛད་པ་སོགས་དང་། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནང་པན་ཚུན་ལ་མཚོན་ནའང་བྱེ་སྨྲས་འདུས་བྱས་རྣམས་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་བ་དང་། ཡང་བྱེ་སྨྲའི་ནང་ཚན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་སློབ་དཔོན་

ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ཀྱིས་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་དུ་བཀོད་དེ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་བྱེ་སྨྲས་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཅེར་དུ་འཛལ་བར་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་བརྗོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མི་འདོད་ཅིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པ་དང་། ཡང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་སྟེང་དུ་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཡང་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་རྣམས་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་བཀག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དང་། དབུ་མ་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་ཡང་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་སོགས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་གཞུང་དུ་ཕྲ་ཞིང་ཞིབ་པའི་རིགས་པ་མང་པོས་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ནང་པའམ། ནང་པ་ལའང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་སོགས། སྔ་མ་སྔ་མའི་ཁས་ལེན་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཞིག་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གནོད་ན་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིམ་ལྔ་ལས།

ཐབས་འདི་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།།
སྐྱས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས།།[726]

ཞེས་པའི་དོན་ཐོབ་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་། བསྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། "བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ནི་ལེགས་པར་གསུངས་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་མམ་བརྒྱུད་པས་དེ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ཁོ་ན་ཤེས་ན་སྣང་བ་བྱུང་བས་མུན་པ་བསལ་བ་བཞིན་དུ་ལྟ་བའི་དྲྭ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །"[727] ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དགོངས་པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱས་ཀྱི་གདང་བུ་འོག་མ་འོག་མ་གདང་བུ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་འཛེག་པའི་ཐབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟར། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་གོང་མ་གོང་མའི་ལྟ་བ་གོ་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

ཚུལ་དེ་ཡང་དཔེར་ན། མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ནི་བདག་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་དཔྱད་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རང་ག་བ་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པར་མ་ཟད། དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པ་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་རྨང་གཞི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ཞི་བའི་ཐབས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་ལུགས་སོགས། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ།།

མུ་སྟེགས་པས་བདག་རྟག་པར་སྨྲ་ཡང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་བཀག

726 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད། ངི། རིམ་པ་དང་པོ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༩༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༡༢༩
727 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༩༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༡༣༥

ནས་གང་ཟག་མི་རྟག་པར་སྨྲ་ལ། དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་བཏགས་ཡོད་དུ་ཞེས་པའི་ཐབས་དང་། ཡང་མདོ་སྡེ་པས་འཛོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཞེས་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་བཏགས་ཡོད་དུ་ཞེས་པ་དེ་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛོག་ཤེས་པའི་ཐབས་དང་། སེམས་ཙམ་པས་འཛོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་དེ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་མེད་པ་འཛོག་ཤེས་པའི་ཐབས་དང་། རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལྟར་འཛོག་ཤེས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འཛོག་ཤེས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་ལ་སྤྱི་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། གོང་མ་རྣམས་འོག་མའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོས་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་ནང་པན་ཚུན་སྨྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པ་སྐྱས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་ཡོད་པའི་ཚུལ་འདིར་དཔེ་མཚོན་ཙམ་འཆད་པ་ལ། དཔེར་ན། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐུན་མོང་གིས་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཁས་ལེན་ཡང་། སྒྱུ་མ་དཔེར་བྱེད་ལུགས་ལ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སོགས་སྒྱུ་མ་སྤྲུལ་བའི་སྐབས་དེར་ཡོད་ཀྱང་། སྤྲུལ་བ་བསྡུས་ན་མེད་འགྲོ་བ་བཞིན་ཚེ་འདིའི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་མཐར་འདོར་དགོས་པ་རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་རགས་པའི་དཔེར་བྱེད།

མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་སྒྱུ་མ་སྤྲུལ་བ་རྣམས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་ནས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོའི་དཔེར་བྱེད། སེམས་ཙམ་པས་སྤྲུལ་གཞིའི་རྡེའུ་ཤིང་གི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡིན་པ་ལྟར། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་ནང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡིན་པའི་དཔེར་བྱེད། དབུ་མ་པས་ཆོས་རྣམས་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་དཔེར་བྱེད་ལ། འོན་ཀྱང་དབུ་མ་པའི་ནང་ཚན་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་དཔེའི་སྐབས་སུའང་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སྤྲུལ་གཞིའི་ངོས་ནས་སྣང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྣང་ན་སྤྲུལ་གཞི་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུའང་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པ་པོ་ནས་སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་འཆར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འདོད།

ཐལ་འགྱུར་བས་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་བའི་སྒྱུ་མ་དེ་རྟ་གླང་གིས་སྟོང་ཡང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་སྟེང་ནས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཞིག་བཙལ་ནས་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་དཔེར་བྱེད་ལ། སྒྱུ་མ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ནི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་བློས་དེ་ལ་རྟ་གླང་དུ་བཏགས་མ་བཏགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན་རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པས་རི་བོང་རྭ་འཛིན་ཀྱང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མི་འཛིན་པ་ལྟར་ཡུལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་བློས་དེར་བཏགས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད། དེར་མ་ཟད་རྡེའུ་ཤིང་གི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ན་མིག་མ་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་བ་ལའང་རྟ་གླང་

གི་སྣང་བ་སྐྱེད་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། འདིས་མཚོན་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཟབ་ཏུ་སོང་བའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ།།

བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་ཡང་། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དང་། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་དང་། ནང་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བཞག་ཚོག་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་སྔ་མ་རྟོགས་སླ་བ་དང་། སྔ་མ་རྣམས་ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་མདོ་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་རྣམས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་ལྟ་བ་བསྟན་ནས་རིམ་གྱིས་གོང་མར་ཁྲིད་ན་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ལས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ལྟ་བ་མཐོན་པོ་བསྟན་ན་ཕན་པ་ལས་གནོད་པ་ཆེ་བར་འགྱུར་བའང་ཡོད་པས་ན། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་དཔྱོད་དང་གཞན་ཕན་གྱི་བསམ་པས་བྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྤྲོལ་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཁམས་དང་བསམ་པ་མི་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཞིག་འོང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་ཁྱད་པར་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་གི་བརྗོད་བྱ་གཞི་

དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་གོ་རིམ་དམིགས་བསལ་ཅན་དུ་བསྒྲིགས་པ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སྟོད་ཆ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྐོར་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།། །།

ལུང་འདྲེན་ཕྲུག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།

༡ བཀའ་འགྱུར།[728]

འདུལ་བ་ལུང་གཞི། སྡེ་དགེ ༡ འདུལ་བ། ཀ ག

འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད། སྡེ་དགེ ༣ འདུལ་བ། ཅ།

འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས། སྡེ་དགེ ༦ འདུལ་བ། ད།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ། སྡེ་དགེ ༡༠ ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ། ག

ས་བཅུ་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༤༤ ཕལ་པོ་ཆེ། ཁ།

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༦༠ དཀོན་བརྩེགས། ང་།

ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༠༧ མདོ་སྡེ། ཅ།

འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༠༨ མདོ་སྡེ། ཅ།

དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༠༦ མདོ་སྡེ། ཅ།

རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༡༠ མདོ་སྡེ། ཆ།

ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༡༩ མདོ་སྡེ། ཏ།

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༢༧ མདོ་སྡེ། ད།

འཕགས་པ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༥༣ མདོ་སྡེ། ཕ

ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༥༦ མདོ་སྡེ། ཕ།

ཚངས་པ་ཁྱད་པར་སེམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༦༠ མདོ་སྡེ། བ།

བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༧༥ མདོ་སྡེ། མ།

མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༣༠༡ མདོ་སྡེ། ས།

728 འདིར་བཀའ་བསྟན་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལ་སྡེ་དགེའི་ཨང་གྲངས་བཏབ་པ་ནི། ཉེ་རྗོང་ཐོ་ཧོ་ཀུ་མཐོ་སློབ་ནས་པར་དུ་བཏབ་པའི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཀར་ཆག་ཏུ་ཆོས་ཚན་རེ་རེ་ནས་ཨང་གྲངས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་གཞིར་བཟུང་ཡིན།

ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས། སྡེ་དགེ ༣༢༨ མདོ་སྡེ། ས།

ཚངས་པའི་དྲ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༣༥༣ མདོ་སྡེ། ཨཿ།

འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ༥༩༣ རྒྱུད། ན།

༢ བསྟན་འགྱུར།

སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) བསྒོམ་རིམ་བར་པ། སྡེ་དགེ ༣༤༧༨ དབུ་མ། ཀི

-----------དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༡༡༨ དབུ་མ། ས།

-----------དབུ་མ་སྣང་བ། སྡེ་དགེ ༣༡༡༦ དབུ་མ། ས།

-----------རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༩༢༣༢ ཚད་མ། ཞེ།

-----------དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༡༡༡ ཚད་མ། ཟེ། འེ།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ། (སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་དུས་སུ་བྱོན་པའམ། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པར་བྱོན་ཟེར་བ་གཉིས་སྣང་།)

-----------རིམ་པ་ལྔ་པ། སྡེ་དགེ ༧༡༠༢ རྒྱུད་འགྲེལ། ངི་།

-----------རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ ༣༡༢༩ དབུ་མ། ཙ།

-----------རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། སྡེ་དགེ ༣༡༢༥ དབུ་མ། ཙ།

-----------ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ། སྡེ་དགེ ༣༡༢༨ དབུ་མ། ཙ།

-----------སྟོང་བཉྫོག སྡེ་དགེ ༣༡༢༡ དབུ་མ། ཙ།

-----------མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རབ་བྱེད། སྡེ་དགེ ༣༡༣༡ དབུ་མ། ཙ།

-----------རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། སྡེ་དགེ ༩༧༥༡ སྐྱེས་རབས། གེ

སློབ་དཔོན་གང་བ་སྤེལ་བ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་། སྡེ་དགེ ༩༠༤༣ མངོན་པ། ཏུ།

སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་དགུ་པ།) འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༡༡༣ འདུལ་བ། ཙུ།

སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༤༤ ཚད་མ། ཞེ།

སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན།(དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ། སྡེ་དགེ ༤༠༩༣ མངོན་པ། གུ།

-----------ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༩༤སེམས་ཙམ། ལི།

སློབ་དཔོན་འཆི་མེད་སེངྒེ། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ཡས་མས།) འཆི་མེད་མཛོད། སྡེ་དགེ ༤༢༢༩ སྒྲ་མདོ། སེ།

སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན། (དུས་རབས་དགུ་པ་ཡས་མས།) ཕར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ། སྡེ་དགེ ༣༧༩༦ ཤེར་ཕྱིན། ཉ།

སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༡༠ ཚད་མ། ཅེ།

-----------ཚད་མ་རྣམ་ངེས། སྡེ་དགེ ༤༢༡༡ ཚད་མ། ཅེ།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན། སྡེ་དགེ ༤༢༢༩ ཚད་མ། ཛེ།

-----------རིགས་ཐིགས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༣༡ ཚད་མ། ཞེ།

-----------སྐད་ཅིག་མ་འཇིག་པ་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༥༣ ཚད་མ། ཞེ།

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད། (དུས་རབས་བཞི་པ།) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས། སྡེ་དགེ ༤༠༣༥ སེམས་ཙམ། ཚི།

-----------རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ། སྡེ་དགེ ༤༠༣༨ སེམས་ཙམ། ཞི། ཟི།

-----------བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས། སྡེ་དགེ ༤༠༣༧ སེམས་ཙམ། ཝི།

-----------ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༤༨ སེམས་ཙམ། རི།

-----------མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས། སྡེ་དགེ ༤༠༤༩ སེམས་ཙམ། རི།

སློབ་དཔོན་མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེ། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་གསུམ་པའི་སྨད་དམ་བཞི་པའི་སྟོད།) ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད། སྡེ་དགེ ༡༡༠༩ བསྟོད་ཚོགས། ཀ

སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་སྟོད།) སྡེ་པ་ཐ་དད་པ་བསྟན་པ་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༤༡༤༠ འདུལ་བ། སུ།

-----------འབྲེལ་པ་བརྟག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༣༦ ཚད་མ། ཞེ།

དོན་གསང་མཁན་པོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསང་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༢ སེམས་ཙམ། རི།

སློབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས།(དུས་རབས་དྲུག་པའི་སྨད་དམ་བདུན་པའི་སྟོད།) ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ३८५९ དབུ་མ། ཝ།

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ། (དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས།) དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། སྡེ་དགེ ३८९६ དབུ་མ། ཚ།

-----------འཁྲུལ་པ་བཟློག་པའི་རིགས་པ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ३८५० དབུ་མ། ཚ།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) ཚད་མ་ཀུན་བཏུས། སྡེ་དགེ ༤༢༠३ ཚད་མ། ཅེ།

-----------ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༠༤ ཚད་མ། ཅེ།

-----------དམིགས་པ་བརྟག་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༠༥ ཚད་མ། ཅེ།

-----------དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༠༦ཚད་མ། ཅེ།

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བི་ཏ་པཱ་ད། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བཅུ་པའམ་བཅུ་གཅིག་པ།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཞལ་གྱི་ལུང་གི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༡༨༦༦ རྒྱུད་འགྲེལ། དི།

སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར། སྡེ་དགེ ३८५२ དབུ་མ། ཚ།

འཕགས་པ་བྱམས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༤༠༢༠ སེམས་ཙམ། ཕི།

-----------དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། སྡེ་དགེ ༤༠༢༧ སེམས་ཙམ། ཕི།

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། (དུས་རབས་བཞི་པ།) ཆོས་མངོན་པ་མཛོད། སྡེ་དགེ ༤༠༨༩ མངོན་པ། ཀུ།

-----------ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༩༠ མངོན་པ། ཀུ། ཁུ།

-----------རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༣༩༩༥ མདོ་འགྲེལ། ཆི།

-----------ཐེག་བསྡུས་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ༤༠༥༠ སེམས་ཙམ། རི།

-----------སུམ་ཅུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༥ སེམས་ཙམ། ཤི

-----------རང་བཞིན་གསུམ་ངེས་པར་བསྟན་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༨ སེམས་ཙམ། ཤི

སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། (དུས་རབས་དྲུག་པ་ཡས་མས།) སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༦༤ སེམས་ཙམ། ཤི

གྲུབ་ཆེན་མཻ་ཏྲི་པ། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པ། སྡེ་དགེ ༢༢༣༦ རྒྱུད་འགྲེལ། ཤི།

སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་ཀ་རི། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ།) དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ། སྡེ་དགེ ༣༩༠༧ དབུ་མ། ཨ།

སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རི། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༩༩ དབུ་མ། ཨ།

-----------བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༣༩༠༠ དབུ་མ། ཨ།

ཀོ་རི་ཡའི་སློབ་དཔོན་ལེན་ཆེག (དུས་རབས་བདུན་པ།) དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༠༧༦ མདོ་སྡེ། ཏི།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༧༡ དབུ་མ། ལ།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༦༦ ཚད་

མ། ཐེ།

-----------དབུ་མ་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༣༨༨༤ དབུ་མ། ས།

-----------དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༥ དབུ་མ། ས།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ ༡༨༦༡ དབུ་མ། འ།

-----------དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༢ དབུ་མ། འ།

-----------དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། སྡེ་དགེ ༡༨༦༠ དབུ་མ། འ།

-----------རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༤ དབུ་མ། ཡ།

-----------བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༥ དབུ་མ། ཡ།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༡ དབུ་མ། ས།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། (དུས་རབས་དྲུག་པ།) ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༣ དབུ་མ། ཚ།

-----------དབུ་མ་སྙིང་པོ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༥ དབུ་མ། ཛ།

-----------འགྲེལ་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༦ དབུ་མ། ཛ།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ཆུང་བར་གྲགས་པ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༤ དབུ་མ། ཚ།

སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆ། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༡༡༡༠ བསྟོད་ཚོགས། ཀ།

-----------ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོད་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༡༡༡༣ བསྟོད་ཚོགས། ཀ།

སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༤༢༢༡ ཚད་མ། ཏེ།

སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) འདུལ་བ་འོད་ལྡན། སྡེ་དགེ ༤༡༢༥ འདུལ་བ། ཤུ།

སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློ། (དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ༩༢༢༨ ཚད་མ། ཇེ།

པཎྜི་ཏ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོ་ཧེ། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༢༢༣༧ རྒྱུད་འགྲེལ། ཤི།

ཨ་ཏི་ཤ་དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) དབུ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བ། སྡེ་དགེ ༣༩༣༠ དབུ་མ། ཀི

༣ དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་།

ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ།

འཇམ་པའི་དབྱངས་མིའི་དབང་པོ་གྲགས་པ། རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ། སྣར་ཐང་། བསྟན་འགྱུར། རྒྱུད་འགྲེལ། སུ།

ཆོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ། དེབ་དང་པོ། རྒྱའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ཐ་ཙུན་གྱིས་ ༡༩༩༥-༡༩༩༩ བར་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྒྱུར། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་དཔེ་མཛོད་ཀྱི་བྲིས་མ། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པའི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་དཔར་བཞུས་ཀྱིས་ ༢༠༡༡ ལོར་པར་དུ་བཏབ།

ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། རྒྱའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ཐ་ཙུན་གྱིས་ ༡༩༩༥-༡༩༩༩ བར་རྒྱ་ཡིག་ནས བསྒྱུར། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་དཔེ་མཛོད་ཀྱི་བྲིས་མ། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པའི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་དཔར་བཞུས་ཀྱིས་ ༢༠༡༡ ལོར་པར་དུ་བཏབ།

ཐང་སན་ཙང་ངམ་ཐང་སན་བླ་མ། (དུས་རབས་རབས་བདུན་པའི་འགོ) ཐང་སན་ཙང་གི་ལམ་ཡིག སོག་པོའི་ལོ་ཙཱ་བ་གུང་མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱི་འགྱུར། ཧྲ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

རྣམ་བད་གླི་ཧྲ་སྟེ་དཔལ་ནག་པོའི་གླུའམ་ཁྲབ་འཇུག་གི་གླུ།

རིག་བྱེད་ཀྱི་དུས་རིམ་མཐའ་མའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་གསང་བ་བ་ (ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད) ཞེས་བྱ་བ། (ཙོ་ཁི་བྲ་སྟུ་ཏ་ཀ་པི་ལཾ་ཡསྐ་མབྲེ་རྗཱ་ནཻ་ཏྲཻ་ཧཾ་ཏཱ་ཡ་སྣ་ནཾ་ཙ་བ་ཞུ་ཡ་ཏེ། ཤྭེ་ཏཱ་ཤྭ་ཏ་ར།)

གྲངས་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་ནག་པོ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་དམ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཕར་ཆ་དེབ་གཟུགས། གཞུང་འདི་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༨ ལོར་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར།

སཱཾ་ཁྱ་དརྴན་ཡི་རྣ་ན་ཧྲི་ཤྭ། དེབ།

ཤྲཱི་ཀྲ་རི་ཤཾ་ཀར་ཛོ་ཤཱ་ཡིས་བརྩམས་པའི་སཱཾ་ཁྱ་ཡོ་གཉྫན་ཀཱ་ཧྲི་ཏེ་ཧྭ་ར།

རིག་བྱེད་གསང་མཐའ་པའི་སློབ་དཔོན་ཤ་ཀྲ། (དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པ།) ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ། དཔྱིན་འགྱུར།

དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ། (གནའ་རབས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཙམ་དུ་བྱོན་པར་བཤད།) གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ།

གྲངས་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་ལོའི་བགྲང་བྱ། རིགས་པའི་སྒྲོན་མེ།

ནེཧྲུ་ཡི་ཤཱ་ར་དེ་ཕ་རྣ་ཛ་ཡིས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ།

རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་མགོན་པོ་ཆོས་དབང་། (དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ།) རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ།

Indus civilization, Wheeler, Cambridge History of India,

ཐུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་པ་ཨེན་ཌྲི་ཝུ་ནི་ཁོལ་སོན་གྱིས་ཧིན་རྡུའི་རིང་ལུགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་དེབ།(AndrewNicholson(2013),UnifyingHinduism:Philosophy andIdentityinIndianIntellectualHistory(NewYork:ColumbiaUniversityPress)

བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་མ་ཏི། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) ད་ཤ་པ་དཱརྠ་ཤཱསྟྲ། (རྒྱ་ནག་གི་སྐད་གཅིག་པུའི་ཐོག་ཏུ་ཡོད།)

ཝི་དྱཱ་བྷཱུ་ཥ་ཎ། རྒྱ་གར་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བྱུང་བ་ཞེས་པ། (A History of Indian Logic)

ཝཱ་ཙ་ས་པ་ཏི་མི་ཤྲ། བསྟན་བཅོས་ནྱཱ་ཡ་སཱུ་ཏྲེ་ནི་བནྡྷ།

བྱེ་བྲག་པའི་མདོ།

རིགས་པའི་མདོ།

རྐང་མིག་གི་མདོ།

དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ནམ་གཞོན་ནུ་རོལ་བ། (དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན།) ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ།

དྲང་སྲོང་མེ་བཞིན་འཇུག དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཙ་ར་ཀས་དག་པར་བྱས་པ་ཙ་ར་ཀའི་བསྡུ་བ། སྨན་རམས་པ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། བསྟན་བཅོས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་། ཤར་ཛ་བོད་ཀྱི་མཐོ་སློབ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་པར་སྐྲུན་བྱས་པ།

མཧྐ་བླ་ཧྲ་ཊླ་ཏ་མ་ཀོ་བེདཿཨླ་པ།

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་སློབ་དཔོན་གཽ་ཌ་པཱ་ད། (དུས་རབས་དྲུག་པའི་སྨད་ཙམ) གཽ་ཌ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།

ཕུ་ནི་ཤྲཱི་བྲ་མ་ཊ་ས་གར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་བ་པའི་ཆོས་དང་ལྷ་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བ།

ཛ་ག་དྷི་ཤ་ཙནྡྲ་མི་ཤྲ་གྱི་རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བ།

གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུ་མཱ་སྭཱ་ཏི། (དུས་རབས་གསུམ་པ་ཡས་མས།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་མདོ།(ཏཏྭརྠ)

དྲང་སོང་ཤུར་བུའི་མདོ།

རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྡེ་མང་ཚིག་མཛོད།

འཇམ་མགོན་ས་པཎ། (༡༡༨༢-༡༢༥༡) ཚད་མ་རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པ་ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༡༧

------------མཁས་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ། ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨

ཕྱྭ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ (༡༡༠༩-༡༡༦༩) ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། བཀའ་གདམས་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཐེངས་དང་པོ། གླེགས་བམ་དགུ་པ། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས། དཔེ་སྙིང་ཁྲིས་མ་ལ་དཔར་བཤུས་ཀྱིས་ ༢༠༠༨ ལོར་པར་དུ་བཏབ།

བཅོམ་ལྡན་རིགས་པའི་རལ་གྲི། (༡༢༢༧-༡༣༠༧) གྲུབ་མཐའ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག བོད་འབྲས་སྤུངས་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་གི་ཕྱག་དཔེ་ལས་བཤུས་ཏེ་ ༢༠༠༦ ལོར་བོད་དུ་པར་སྐྲུན་ཞུས།

དབུས་པ་བློ་གསལ། (དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པ།) གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཛོད། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དང་མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལ་པར་དུ་བསྐྲུན་པ། བོད་ཀྱི་བཅུ་ཕྲག་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས་ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དེབ་བཅུ་པ།

བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། (༡༢༩༠-༡༣༦༤) ཆོས་འབྱུང་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད།

རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ན་ཐ། (༡༥༧༥-༡༦༣༤) རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་།

ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། (༡༧༡༣- ༡༧༩༣) དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་བྱུང་ཚུལ།

མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་་བཟང་། (༡༣༨༥-༡༤༣༨) ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༢༡

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ། (༡༦༤༨-༡༧༢༡) གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། ཐེ་ཚན་པར་མ།

ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ། (༡༧༡༧-༡༧༨༦) གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་བསྟན་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། པོད་ཕྲེང་། ༢༤

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སླུང་།།
ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྲི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
པར་དུ་བསྒྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འགྱུར་ཤོག།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲུལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་པར་དུ་བསྒྲུན་དང་བསྒྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །།

༄༅། །ནམཿསམནྟབུདྡྷཱནཱཾ། ཨཔྲཏིཧཏཤཱསནཱནཱཾ། ཨོཾདྷརེསྭཱཧཱ། །

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོམ་ཡུག་གི་ཉེས་པ་

མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ།
རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམས་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ།

རྩོམ་སྒྲིག་སྤྱི་ཁྱབ་སློབ་སྟོན་པ།
གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྨིན་པ།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི།
སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྙིང་རིན་པོ་ཆེ།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་།
རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་པ།
ཤར་རྩེ་མཁན་པོ་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས།
བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་བྱུང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ།
སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག

དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྒྲིག་པ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།